

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE TÜRKÇÜ
AKIMLAR

Yunus Emre AKBULUT

Danışman

Doç. Dr. Nedim YALANSIZ

İZMİR – 2018

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Demokrat Parti Dönemi’nde Türkçü Akımlar” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

.../.../.....

Yunus Emre AKBULUT

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi
Demokrat Parti Dönemi'nde Türkçü Akımlar
Yunus Emre AKBULUT

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Anabilim Dalı
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Programı

Türkiye’de, 1945 yılında çok partili hayata geçilerek tek parti yönetimine son verilmiştir. Demokrat Parti’nin 1950 yılında iktidara gelmesi yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu dönemde, her alanda olduğu gibi düşünce alanında da önemli değişimler yaşanmıştır. Bu bağlamda kökleri Osmanlı dönemine dayanan, yakın dönem Türk düşünce tarihinin bir kanadını oluşturan, bazı zamanlarda geri planda durup bazı zamanlarda ise daha belirgin bir hal alan Türkçülük düşüncesinin Demokrat Parti dönemindeki durumu incelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, Demokrat Parti dönemindeki Türkçü hareketi bir bütün olarak anlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde, 1950’li yıllara ulaşan Türkçülük görüşünün bıraktığı miras üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde; Türkçü kuruluşlar, Türkçü kuruluşların faaliyet sahaları ve Türkçü kuruluşların iktidarla olan ilişkileri, her kuruluşa ayrı başlık ayrılarak incelenmektedir. Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise Demokrat Parti dönemindeki Türkçülerin düşünce yapılarına odaklanılmaktadır. Bu bakımdan Türkçülerin Türkçülük anlayışları, bu anlayışa göre geliştirdikleri düşünceler, bu düşüncelerin hayata geçirilebilirliği ve Türkçülerin Demokrat Parti döneminde gündemi oluşturan konulara bakış biçimleri, Demokrat Parti dönemindeki kaynaklar incelenerek anlaşılma ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçülük, Türk Milliyetçiliği, Demokrat Parti, Turancılık

ABSTRACT

Master's Thesis

Turkism Currents In The Period Of Democratic Party

Yunus Emre AKBULUT

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department Of History

History of Turkish Republic Program

One party-ruling system was come to an end with the transition of that into a multi-party system in Turkey, in 1945. The coming of the power of Democratic Party in 1950 was the beginning of a new period. In this period, the significant changes took place in the field of thought, as well as all other fields of social life. Within this context, the situation of Turkish thought rooted in the Ottoman era, which constituted one of the wings of the history of Turkish thought's recent period, and which from time to time stood back, but at the same time could be more apparent occasionally, has been tried to investigate.

This study aims to understand Turkism movement in the period of Democratic Party, holistically. Within this context, in the first part of the study, the focus is on the heritage of Turkism thought that reaches back to the 1950s. In the second part, Turkism Institutions, their operational fields, and the relations of these institutions to the government are investigated under separate titles for each institution. In the last and third part of the study, the focus is on the members of Turkism movement within the period of Democratic Party. From this perspective, by carrying out a detailed research on the sources of Democratic Party period. Turkists' understandings of Turkism, their thoughts which were developed based on these understandings, the possibility of implementation of these thoughts, and their approach to the current affairs of Democratic Party's period has been tried to understand and to explain.

Keywords: Turkism, Turkish Nationalism, Democratic Party, Turanism

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE TÜRKÇÜ AKIMLAR

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNE ULAŞAN TÜRKÇÜ MİRAS

1.1. 1945'E KADAR TÜRKÇÜLÜĞÜN GENEL DURUMU	4
1.2. 1945 SONRASINDA TÜRKİYE'NİN GENEL SİYASİ DURUMU	10
1.3. TÜRKÇÜ PARTİ KURMA GİRİŞİMLERİ	26

İKİNCİ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE TÜRKÇÜ KURULUŞLAR

2.1. TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ	35
2.2. TÜRK KÜLTÜR OCAĞI	37
2.3. TÜRK KÜLTÜR ÇALIŞMALARI DERNEĞİ	39
2.4. TÜRK GENÇLİK TEŞKİLATI	41
2.5. TÜRK OCAĞI	45
2.6. KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ	54
2.7. TÜRKÇÜLER YARDIMLAŞMA DERNEĞİ	55

2.8. MİLLİYETÇİLER FEDERASYONU	56
2.9. TÜRK MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ	61
2.10. MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ	77
2.11. TÜRKİYE KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ	80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ TÜRKÇÜ DÜŞÜNCE

3.1. TÜRKÇÜLERİN TÜRKÇÜLÜK ANLAYIŞI	84
3.1.1. Irkçılık	103
3.1.2. Turancılık	110
3.1.3. Türkçülerin Anadoluculuğa Bakışı	116
3.1.4. Türkçülüğü Sistemleştirme Çalışmaları	125
3.2. TÜRKÇÜLERE GÖRE KOMÜNİZM	133
3.2.1. Komünizm ve Rus Emperyalizmi	133
3.2.2. Komünizmle Mücadele Yöntemleri	149
3.3. TÜRKÇÜLERİN DIŞ TÜRKLER GÖRÜŞÜ	162
3.4. TÜRKÇÜLERİN KIBRIS MESELESİNE BAKIŞI	179
3.5. TÜRKÇÜLERİN KEMALİZME BAKIŞI	187
3.6. TÜRKÇÜLERİN DİN GÖRÜŞÜ VE İNKILAP-İRTİCA TARTIŞMALARINA BAKIŞI	194
3.7. TÜRKÇÜLERİN KÜLTÜR GÖRÜŞÜ	203
3.8. TÜRKÇÜLERİN DİL GÖRÜŞÜ	212
3.9. TÜRKÇÜLERİN TARİH GÖRÜŞÜ	216
3.10. TÜRKÇÜLERİN EĞİTİM GÖRÜŞÜ	223
3.11. TÜRKÇÜLERİN AHLAK GÖRÜŞÜ	227

SONUÇ

230

KAYNAKÇA

234

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BM	Birleşmiş Milletler
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DP	Demokrat Parti
GTC	Genç Türkler Cemiyeti
KMD	Komünizmle Mücadele Derneği
MP	Millet Partisi
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı
s.	Sayfa No
ss.	Sayfadan Sayfaya
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu
TGT	Türk Gençlik Teşkilatı
TKÇD	Türk Kültür Çalışmaları Derneği
TKD	Türk Kültür Derneği
TKMD	Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği
TKO	Türk Kültür Ocağı
TMD	Türk Milliyetçiler Derneği
TTK	Türk Tarih Kurumu
YY	Yüzyıl

GİRİŞ

Milliyetçilik; sanayileşme, orta sınıfın belirginleşmesi, kapitalistleşme ve bunların ardından ulus devlet yapılarının ortaya çıkmasıyla eş zamanlı olarak gelişen bir kavramdır. Milliyetçilik, ulus devletlerin ideolojisidir. İlk olarak Avrupa ve Amerika’da görülen modern milliyetçilik anlayışı Fransız İhtilali ve Napolyon Savaşları’yla birlikte 19. YY’da dünyaya yayılırken geleneksel devlet modellerinin sonunu getirip çok uluslu imparatorluklara da son veriyordu. Çok uluslu bir yapıya sahip Osmanlı İmparatorluğu’nda da öncelikle gayrimüslim tebaada görülen milliyetçi fikirler, imparatorluğun sonunu hazırladı. Bu sona gidişte Osmanlı da kendisini ayakta tutabilmek adına yeni fikirler geliştirmeye çalıştı. Osmanlılık, İslamcılık ve Türkçülük olarak adlandırılan bu düşünce akımlarından Türkçülük, sonuncu ve aynı zamanda ulus/devlet olan Türkiye Cumhuriyeti’ne miras kalan fikirdi.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda ve devam eden süreçte milliyetçilik, en baskın fikirlerden birisi olmasına rağmen Osmanlı dönemindeki Türkçülükten farklılaşmalar yaşadı. Kuruluşun verdiği heyecan ve daha sonra tek parti yönetiminin oturmasının ardından Türkçüler, milliyetçilik anlayışlarındaki farklılıkları ortaya koyamadı. Türkçülerin farklılıklara ilk vurguları 1930’larda olsa da resmi milliyetçilikle Türkçülüğün asıl ayrıştığı yıllar 1940’lar oldu. Savaş ortamının olağanüstülüğü de bu bağlamda önemli bir durumdu.

İlk ortaya çıkışında Türkçülük kavramıyla ifade edilen Türk milliyetçiliği, Cumhuriyetle birlikte resmi milliyetçilik olarak farklılaşmasının yanı sıra, kökü I. Dünya Savaşı’na dayanan ancak asıl şeklini Mütareke döneminde alan Anadoluculuğu da kendi içinden çıkardı. Böylece Milliyetçilik içerisinde farklı tonlar, ilerleyen süreçte daha da keskinleşmeye başladı. Bu bağlamda bu çalışmanın konusu, Osmanlı döneminde ortaya çıkan ve Türk milliyetçiliği fikrinin ilk ifade ediliş biçimi olan Türkçülüğün Demokrat Parti dönemindeki durumunu incelemektir.

Türkçülük veya Türk milliyetçiliği üzerine yapılan çalışmaların hatırı sayılır bir kısmı, Türk milliyetçiliği fikrinin doğuşu üzerinedir. Tarihsel süreç bağlamında Cumhuriyet döneminde ise tek parti dönemi ya da II. Dünya Savaşı sırasında Türk milliyetçiliği veya Türkçülük konusunda çalışmalar dikkat

çekmektedir. 1960 sonrası dönem ise daha çok Milliyetçi Hareket Partisi ve Ülkücü hareket üzerinde durularak incelenmiştir. Ancak Türkiye'nin önemli dönüşümler yaşadığı, gerek iç politikada gerekse dış politikada ciddi değişimler geçirdiği Demokrat Parti dönemi daha geri planda kalmış görülmektedir.

Bu çalışma elbette, Türkiye'nin çok partili döneme geçmesinden 27 Mayıs 1960 askeri darbesine kadar uzanan süreçte Türk milliyetçiliğini inceleyen ilk çalışma değildir. Ancak diğer çalışmalardan temel farklı, Demokrat Parti dönemini bütünsel olarak ele almasıdır. Bu bağlamda ilk akla gelen çalışma, Murat Kılıç'ın "*Liberalleşme Sürecinde Türk Milliyetçiliği ve Türk Milliyetçiler Derneği (1945-1953)*"¹ başlıklı doktora tezidir. Kılıç'ın çalışması, tezin başlığından da anlaşılacağı üzere, çok partili hayata geçişten Türk Milliyetçiler Derneği'nin 1953 yılında kapatıldığı tarihe kadar geçen süreç üzerine odaklanmaktadır. Hem teorik bakımdan hem de milliyetçi kuruluşlar bakımından bu dönem oldukça detaylı bir şekilde incelenmiştir. Fakat Kılıç'ın çalışması, Demokrat Parti döneminin tamamını kapsayan bir çalışma değildir. Ayrıca Kılıç çalışmasını, Türkçü-Turancılar ve Anadolucular arasında kıyaslama yaparak genel anlamda Türk milliyetçisine odaklanmıştır. Bu tez, daha sonra Türk Milliyetçiler Derneği ön plana çıkarılarak kitaplaştırılmıştır².

Demokrat Parti döneminde Türk milliyetçiliği üzerine yapılan önemli çalışmalardan biri de dönemin tanıklarından olan Necmettin Sefercioğlu'nun "*Türk Milliyetçiler Derneği ve Kapatılış Davası*"³ isimli kitabıdır. Bu kitap, Demokrat Parti döneminde Türk milliyetçilerinin genel faaliyetlerinden ziyade sadece Türk Milliyetçiler Derneği ve derneğin çevresiyle sınırlı kalmıştır.

Alper Ateş'in "*1950'li Yıllarda Türkiye'de Milliyetçilik: Türk Milliyetçiler Derneği*"⁴ başlıklı yüksek lisans tezi de Sefercioğlu'nun kitabıyla aynı mahiyeti taşımaktadır. Ateş'in çalışması, Türk Milliyetçiler Derneği'nin oluşumu ve bu derneğin faaliyetlerine odaklanmaktadır.

¹ Murat Kılıç, **Liberalleşme Sürecinde Türk Milliyetçiliği ve Türk Milliyetçiler Derneği (1945-1953)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, (Liberalleşme), 2011.

² Murat Kılıç, **Allah, Vatan, Soy, Milli Mukaddesat Türk Milliyetçiler Derneği (1951-1953)**, İletişim Yayınları, İstanbul, (Türk Milliyetçiler Derneği), 2016.

³ Necmettin Sefercioğlu, **Türk Milliyetçiler Derneği ve Kapatılış Davası**, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul, İstanbul, (Milliyetçiler Derneği), 2012.

⁴ Alper Ateş, **1950'li Yıllarda Türkiye'de Milliyetçilik: Türk Milliyetçiler Derneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük, 2015.

Demokrat Parti döneminde genel anlamda Türk Milliyetçiliği üzerine yapılan bir diğer çalışma da Ercan Yılmaz'ın “*Demokrat Parti Döneminde Milliyetçilik*”⁵ başlıklı yüksek lisans tezidir. Keza Ercan Yılmaz'ın çalışması da Demokrat Parti döneminde Türk milliyetçiliğini hem Anadoluculuk hem de Türkçü-Turancılık bağlamında incelemeye çalışmaktadır. Bu çalışmayla ilgili belirtilmesi gereken bir diğer husus da oldukça sınırlı kaynak kullanımındır.

İsimleri anılan bu çalışmalardan farklı olarak, “*Demokrat Parti Döneminde Türkçü Akımlar*” başlığı altında hazırladığım yüksek lisans tezi, Demokrat Parti döneminin tamamını esas alarak Türk milliyetçiliği fikri içinde Türkçü kanat üzerine odaklanmaktadır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin Batı Bloku'nda yer alması ve siyasi bakımdan önemli değişiklikler yaşamaya başlaması Türk düşünce dünyasının her kesimini etkilemiştir. Bu bağlamda Soğuk Savaş ortamı, dış Türklerin Doğu Bloku ve komünist yönetimler altında kalması Türkçülük açısından önemli bir durumdur. Ayrıca tek parti döneminin son yıllarında, dış politikadaki gelişmelere de bağlı olarak, devletin Türkçüler üzerine gitmesi ve 3 Mayıs 1944 olaylarından dolayı Türkçülerin yargılanması, Türkçülerin siyasi bakımdan tavırlarını da etkilemiştir. Türkçülerin tek parti döneminde yaşadıkları yargılanma olayı ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türk milletini özünden uzaklaştırması gibi görüşleri, Demokrat Parti'nin olumlu karşılanmasını sağlamıştır. Olumlu düşünceler beslenen Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi ancak kısa süre sonra Türkçülere karşı tavır alması Türkçü düşüncenin siyasi yönünü yeniden gözden geçirmesine neden olmuştur. Ayrıca tek parti döneminin son yıllarında belirgin bir hale gelmeye başlayan Türkçülüğün, dernekler ve yayınlar aracılığıyla kitleselleşmesi 1950'li yıllarda göze çarpmaktadır. Fakat gerek dernekleşme gerekse yayıncılık faaliyetleri demokrat Parti iktidarının Türkçülere olumsuz bakmaya başlamasından sonra 1950'lerin ikinci yarısında durma noktasına gelmiştir. Diğer taraftan 1960 sonrasında Türkçülerin konumu ve İslami vurgunun Türkçülük içerisinde yükselmesinde 1950'li yıllardaki gelişmelerin yadsınamaz bir yeri vardır. Çalışmam, 1950'li yıllardaki tüm bu gelişmelerin Türkçülere yansıması,

⁵ Ercan Yılmaz, **Demokrat Parti Döneminde Milliyetçilik**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.

Türkçülerin yaşanan gelişmeler karşısında tutumlarını ve ürettikleri düşünceleri anlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmam, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, ortaya çıkışından 1950’li yıllara uzanan süreçte Türkçülüğün genel durumu ve 1950’li yıllara bıraktığı mirasın özetlenmesiyle 1950’li yıllardaki Türkçülüğün zeminini kurmaktadır. İkinci bölüm, çok partili hayata geçişle birlikte, görece liberalleşen siyasi havanın da sağladığı fırsatla, geçiş döneminde (1945-1950) kurulan ancak Demokrat Parti dönemine ulaşan ve daha sonra farklı oluşumlara dönüşen Türkçü kuruluşların incelenmesinden oluşmaktadır. Bu bölüm aynı zamanda, Türkçülerin aksiyoner yönüne odaklanmaktadır. Üçüncü bölüm ise Demokrat Parti döneminde Türkçülerin düşünce yapılarını, Türkçülerin Türkçülük anlayışlarını, Türkçülerin Demokrat Parti dönemindeki Türkiye gündemine yaklaşımlarını ve Türkçülerin kendi gündemlerini anlamaya çalışmaktadır.

Çalışmamın dayandığı kaynakların bir bölümünü Türkçülerin 1950’li yıllarda çıkardığı kitaplar, broşürler ve bildiriler oluşturmaktadır. Ayrıca Türkçü kuruluşların nizamname, beyanname ve bildirimleri de özellikle Türkçü kuruluşlarla ilgili bölümde kullanılmıştır. Bunun yanı sıra ulusal basında Türkçülerin yazdığı veya Türkçülere yönelik yazılan haber ya da makaleler de çalışmamın kaynaklarından. En önemli ve en fazla kullanılan kaynaklar ise Türkçü dergilerdir. Ömürleri uzun olmasa da ciddi bir Türkçü dergi külliyyatından bahsetmek mümkündür. Çalışmamın üçüncü bölümünü oluşturan Türkçülerin düşünce yapıları, ağırlıklı olarak Türkçü dergilerde öne sürülen fikirlerden oluşmaktadır. Diğer bir kaynak türü, sayısı az olsa da 1950’li yıllardaki Türkçülerin hatıralarıdır. Son olarak 1950’li yıllardaki Türk milliyetçiliğine veya Türkçülüğe yönelik araştırma eserler kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNE ULAŞAN TÜRKÇÜ MİRAS

1.1. 1945’E KADAR TÜRKÇÜLÜĞÜN GENEL DURUMU

Milletleşme; sanayileşme, kapitalistleşme ve modernleşmeyle eş zamanlı olarak gelişmiş bir olgudur. Bu bağlamda modern anlamda milletleşmenin kaynağı, orta sınıfın ortaya çıkmaya başladığı 17. YY'da İngiltere'de yaşanan Püriten Devrimi'ne kadar götürülür. Tarihi süreç içerisinde İngiltere'yi Amerika ve Fransa takip etti. Özellikle Fransız İhtilali ve Napolyon Savaşları'yla birlikte milliyetçilik fikri Avrupa'da yayılmaya başladı. Almanya ise milliyetçilik fikrine İngiliz ve Fransızlardan farklı bir anlam yükleyerek milliyetçilikte romantik yönleri ön plana çıkardı⁶.

Avrupa'da hızla yayılan modern milliyetçilik anlayışından farklı olarak Osmanlı toplumu da milletler şeklinde bulunuyordu. Fakat Osmanlı millet sistemi, dini cemaatler şeklinde örgütlenmiş bir yapı demektir⁷. Bu yapı, Osmanlı içerisinde yaşayan gayrimüslim gurupların modern milliyetçiliği daha çabuk benimsemelerini sağladı. Türklerde milliyetçilik fikrinin geç oluşmasında Osmanlı millet sisteminin yanı sıra Osmanlı padişahları'nın imparatorluğun dağılması için bilerek milliyetçiliği engellemeye çalışması⁸ ve Osmanlı monarşi yapısı gereği Osmanlı hanedanına rakip olmasını önlemek için Türk yöneticileri üst düzeye çıkarmaması da sayılabilir⁹.

Türkçülük adı altında ortaya çıkan Türk milliyetçiliği, Avrupalı bilim adamlarının Türkoloji çalışmaları vasıtasıyla kendisine bir kaynak oluşturdu. Bu bağlamda Joseph de Guignes, Arthur Lumley Davids, Leon Cahun ve Arminius Vambery gibi isimlerin eserleri ve özellikle Osmanlı tarihçilerinin bu eserlerden yararlanarak ortaya koyduğu eserler, Türkçülüğün temelini ilmi, edebi ve kültürel bakımdan oluşturdu¹⁰.

Edebi ve bilimsel Türkçülükle belli bir seviyeye ulaşan Türkçü düşünce, II. Meşrutiyetin ilanından sonra kurumsallaşmaya başladı. Bu bağlamda *Türk Derneği*, *Genç Kalemler*, *Türk Yurdu Cemiyeti* ve sonrasında *Türk Ocağı*,

⁶ Yusuf Bayraktutan, **Türk Fikir Tarihinde Modernleşme Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996, ss. 11-12.; Ali Engin Oba, **Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu**, İmge Kitabevi, Ankara, 1995, s. 26-29.

⁷ İlber Ortaylı, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet", **Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, İletişim Yayınları, Cilt: 4, İstanbul, 1985, ss. 996-997.

⁸ Turgay Uzun, "Osmanlı Döneminde Türk Milliyetçiliği İdeolojisinin Kaynakları", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 28, 2010, s. 254-257; Şükrü Hanioglu, "Türkçülük", **Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, İletişim Yayınları, Cilt: 5, İstanbul, 1985, s. 1395.

⁹ Oba, ss. 34-36.

¹⁰ Mehmet Karakaş, **Türk Ulusçuluğunun İnşası**, Vadi Yayınları, Ankara, 2000, ss. 92-96; Hüseyin Namık Orkun, **Türkçülüğün Tarihi**, Kömen Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1977, s. 53-55.

Türkçülüğün sistemli bir şekle girmesini sağladı. Balkan Savaşları sonrasında İttihat ve Terakki'nin Türkçülüğü siyasi anlamda benimsemesi de bir başka önemli adımdı¹¹.

I. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı'nın yıkılmasını, Milli Mücadele'nin başlayıp arkasından milli/üniter yapıda Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması takip etti. Kurucu kadro ve özellikle bu kadronun lideri Atatürk milli bir devlet kursa da milliyetçilik açısından Osmanlı son döneminde ortaya çıkan Türkçülük, yeni dönemin milliyetçilik anlayışının dışında kalıyordu. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı aynı zamanda cumhuriyet rejiminin de milliyetçilik anlayışı demekti. Bu milliyetçilik, Türkçülüğün milli sınırları belli olmayan Turancılığından farklı, milli sınırlar içerisinde bağımsız yaşamak isteyen bir milliyetçilikti¹². Yine Türkçülükten farklı olarak Cumhuriyet dönemi milliyetçiliğinde din unsuru arka plana itilmişti. Laiklik, milliyetçiliğe eklenerek milliyetçiliğin alanı genişletilmişti. Bu aynı zamanda Ziya Gökalp'in dayandığı milliyetçilik unsurlarını, yani din, gelenek ve tarihi bir kenara bırakıp, akılcı ve materyalist bir milliyetçiliğe evrilmeydi¹³.

Atatürk dönemi milliyetçiliğinin temel özellikleri, Anadolu merkeze alınıp dış Türklerle birleşme fikirleri törpülenirken Batıcılığın esas alınmasıydı. Fakat resmi görüşün bu şekilde olması Türkçü görüşün ortadan kalkması anlamına gelmiyordu¹⁴. Hatta Mahmut Esat Bozkurt, Recep Peker, Yusuf Akçura gibi bazı isimlerin Türkiye için Batı Türkleri tabirini kullanması, Türkçülük izlerini yeni dönemin önemli isimlerinde de gösteriyordu¹⁵. Ayrıca bazı Türkçülerin Atatürk döneminde önemli makamlarda bulunması da göze çarpan bir durumdu. Mehmet Emin Erişirgil'e göre, bu geçici bir durumdu. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı Türkçülükten oldukça farklıydı. Ancak Atatürk, gerek Milli Mücadele sırasında gerekse Cumhuriyet döneminde faydalandığı hiçbir sosyal akımın birden ortadan

¹¹ Yusuf Akçura, **Türk Yılı 1928**, Türk Tarih Kurumu, Haz. Arslan Tekin ve Ahmet Zeki İzgöer, Ankara, 2009, ss. 458-465.

¹² Jacob M. Landau, **Pantürkizm**, Çev. Mesut Akın, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1999, ss. 112-113.

¹³ Kemal H. Karpat, **Türk Demokrasi Tarihi**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010, ss. 136-137.

¹⁴ Mithat Atabay, **II. Dünya Savaşı Sırasında Türkiye'de Milliyetçi Akımlar**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2005, s. 237.

¹⁵ Tanıl Bora, **Türk Sağının Üç Hali Milliyetçilik, Muhafazakarlık, İslamcılık**, 3. Baskı, Birikim Yayınları, İstanbul, 2003, (Üç Hali), s. 36.

kalkacağına inanmıyordu. Bu akımlar ne zaman politikaya zarar vermeye başlarsa o zaman onları ortadan kaldırmaya çalışırdı¹⁶.

Yeni dönemin milliyetçilik anlayışı, aynı zamanda vatandaş esaslı bir millet inşa süreci olarak da değerlendirilebilir. Bu anlayış, geçmişten kopuşu da beraberinde getiren bir yaklaşımdı. Bu yaklaşımın ilk uygulaması alfabe değişikliği idi. Millet anlayışı da önemli ölçüde değişime tabi tutuluyordu. Ziya Gökalp'in arka plana itilmesi yine bu anlamda önemliydi. Önceki dönemin Türkçülüğünü temsil eden Türk Ocaklarının kapatılması da bu bağlamda anlaşılır bir gelişmeydi¹⁷.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkçülük pek ortalıkta görünmüyordu. Resmi milliyetçilik, Türkçülüğü kendisine zarar vermeyecek şekilde sınırlı tutmaya çalışıyordu. Bu anlamda resmi milliyetçilik, kendi milliyetçilik anlayışına zarar verme potansiyeli olan, 1920'li yıllarda dış Türkler tarafından çıkarılan dergileri kapattı. Türkiye dışında basılan Türkçü yayınların da Türkiye'ye sokulmasını yasakladı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkçülüğün gerilemesindeki bir sebep de II. Meşrutiyet dönemi Türkçülerinin hayatlarını kaybetmeleriydi. Bu bağlamda Ziya Gökalp'in 1924'te, Necip Asım Bey ve Ağaoğlu Ahmet'in 1930'larda ölmesi önemliydi¹⁸.

Türkçülük, siyasi alandan uzaklaştırılsa da eğitim kurumlarında Türkçü simgeler ve öğelerin kullanılmasına devam edildi. Bu okullarda yetişen nesil, daha sonraki Türkçü düşüncüyü temsil edecekti. Diğer taraftan resmi milliyetçiliğe ilk tepkiler de 1930'ların başında, I. Türk Tarih Kongresi'nden sonra gelmeye başladı. *Türk Ocağı* ve *Türk Yurdu Dergisi*'nin kapatılmasından hemen sonra *Atsız Mecmua*'nın yayınlanmaya başlaması Türkçülükteki kopuşu engellemiştir. *Atsız Mecmua*, bir süre tek başına Türkçü fikirleri savunsa da Türkçü yayınların sayıları giderek artmaya başladı. Bu bağlamda Türk Tarih Kongresi'ni eleştirdiği için kapatılan *Atsız Mecmua*'nın yerine çıkan *Orhun*, *Çınaraltı*, *Ergenekon*,

¹⁶ M. Emin Erişirgil, *Türkçülük Devri Milliyetçilik Devri İnsanlık Devri*, Güzel İstanbul Matbaası, Ankara, 1958, s. 74.

¹⁷ Cezmi Bayram, *Türk Milliyetçiliği Tarihi Seyri Yeni Hedefleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013, ss. 102-105.

¹⁸ Mert Gönül, *Türk Düşünce ve Siyasi Hayatında Dr. Fethi Tevetoğlu*, Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, 2011, s. 53; Kılıç, *Liberalleşme*, ss. 36-37.

Bozkurt, Gökbörü, Kopuz gibi dergiler hem genişleyen Türkçülüğü gösteriyor hem de Türkçülüğün alanını genişletiyordu¹⁹.

1930'lu ve 1940'lı yıllarda Türkçülerin kitlelere ulaştığı yerler liseler ve yükseköğretimdi. Zaten isimleri belirginleşmeye başlayan Türkçülerin çoğu da ya tarih ya da edebiyat öğretmeni idi. Türkçü öğretmenlerin öğrencileriyle ilişkisi sadece okul müfredatını okutmakla sınırlı kalmıyor, Türkçü fikirlerin aktarılmasını da sağlıyordu²⁰.

Yine bu yılların Türkçülüğünde gerçekçi kanıtlar veya sistemli bir fikirden ziyade daha duygusal bir anlayış göze çarpıyordu. 1930'ların başında, daha çok kültür kavramı ve Ziya Gökalp atıflarıyla başlayan tepki Türkçülüğü, aynı yıllarda Turancı fikirleri de ön plana çıkarmaya başladı. Bunda, 1930'lu yıllarda Türkistan'dan göçen Türklerin ve Ziya Gökalp'in özellikle şiirlerinin önemli bir etkisi vardı²¹. Türkçülükteki bu Turancı vurgu, Türkçülerin sürekli takipte tutulmasına ve devletin Türkçüler üzerinde kontrol kurmasına neden oluyordu²².

Türkçülük, 1920'li ve 1930'lu yıllarda bir takım farklar gösterse de resmi milliyetçilikle mücadele aşamasında değildi ve geri plandaydı. Türkçülüğün asıl belirginleşmeye başladığı ve resmi milliyetçilikten görünür şekilde ayrıştığı dönem, 1930'lu yılların sonu 1940'lı yılların başıydı²³. Bu yıllar aynı zamanda, II. Dünya Savaşı'nın başladığı ve Türkiye'nin savaş sırasında dış politikaya ilişkin aldığı kararların iç politikayı da ciddi şekilde etkileyeceği yıllardı. Dış Türklerin büyük bir kısmının Sovyet esaretinde yaşaması, Türkçülerin Sovyetlere düşmanlık beslemesinin sebebiydi. II. Dünya Savaşı'nda Almanların Sovyetlere savaş açması da esir Türklerin kurtarılabilecekleri fikrinin uyanmasını sağladı. Ancak belirtilmesi gereken bir durum da Almanların, özellikle Propaganda Bakanlığı vasıtasıyla Türkçü kesimleri etkilemeye çalışmasıydı. Sadece Türkiye Türkleri değil, gerek Avrupa'da gerekse Türkistan'da Türklerle ilişkiler geliştiren Almanlar, Türklerden askeri birlik dahi oluşturmuşlardı. Bu ortamda Türkiye Türklerinin de Türkçülüklerini istismar ederek Türkiye'yi savaşa dahil etmeye çalıştılar. Fakat bu girişimler 1943'ten sonra kesildi. Bir de Sovyetlerin Almanlar

¹⁹ Günay Göksu Özdoğan, **Turandan Bozkurta Tek Parti Döneminde Türkçülük (1931-1946)**, 2. Baskı, Çev. İsmail Kaplan, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002, s. 186; Gönül, ss. 53-54.

²⁰ Özdoğan, ss. 216-217.

²¹ Gönül, s. 54; Özdoğan, ss. 76-77.

²² Kılıç, *Liberalleşme*, ss. 42-43.

²³ Landau, s. 142, Bora, *Üç Hali*, ss. 22-23.

karşısında üstünlük kurmaya başlaması, Türkiye içerisindeki dengeyi de değiştirdi. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve hükümet Türkçülerin üzerine gitmeye başladı²⁴.

Türkçülerin sonraki yıllarda da sık sık atıf yaptıkları Irkçılık-Turancılık Davasına giden süreç, değişen devlet politikalarının da bir sonucuydu. Ancak Irkçılık-Turancılık Davası, Sabahattin Ali'nin Nihal Atsız'a açtığı hakaret davasının görüldüğü bir sırada Türkçü gençlerin protesto eylemleri sonrası başladı. Aslında olayların başlangıcı, dönemin Başbakanı Şükrü Saraçoğlu'nun TBMM kürsüsünden “*Türküz, Türkçüyüz...*” demesinden sonra solcuların hala aktif bir şekilde faaliyette bulunmasından dolayı, Atsız'ın Başbakan'a hitaben yazdığı açık mektuplardan başlamıştı. Bu mektuplar üzerine Sabahattin Ali kendisine hakaret yapıldığı gerekçesiyle Atsız'a dava açtı. Ancak bu davanın Türkçüler tarafından 3 Mayıs 1944'te yapılan oturumu gövde gösterisine çevrildi. Zaten dış politikada değişime giden hükümet, Türkçülerin gösterilerini bahane ederek Türkçülerin üzerine gitmeye başladı²⁵.

Türkçüler, 10 Mayıs 1944'ten sonra tutuklanmaya başladı. Cumhurbaşkanı İnönü'nün 19 Mayıs nutkunda daha yargılamalar başlamadan Türkçüleri hıyanetle suçlaması dikkat çeken bir durumdu. Mayıs 1944'ten Eylül 1944'e kadar geçen sürede 150'den fazla Türkçü yakalanıp sorgulandı. Bu sorgulamalar sırasında; aç-susuz bırakmak, tuvalete götürmemek, dayak atmak, zorla ifade imzalatmaya çalışmak, günlerce tabutluğa koymak, lağım sularıyla dolu hücrelere atmak gibi işkenceler yapıldı. Irkçılık-Turancılık Davası, 7 Eylül 1944'te 23 sanıkla görülmeye başlandı²⁶. Türkçülere isnat edilen suçlar; gizli cemiyet kurmak, nizam düşmanlığı yapmak ve hükümeti yıkmaktı. 29 Mart 1945'e kadar süren davanın sonucunda 10 Türkçü farklı cezalara çarptırıldı. Ancak karar temyiz edilerek bozuldu. Fakat bu yargılama, Türkçüler açısından önemli bir sindirilişti. 1945 sonrasında dış politikada tekrar bir değişiklik yaşanması, çok partili döneme geçilerek görece liberal bir ortam oluşturulmasıyla Türkçüler de bu ortamın

²⁴ Özdoğan, ss. 126-127, 172; Atabay, ss. 295-297; Karpat, s. 343.

²⁵ İlhan E. Darendelioğlu, **Türk Milliyetçiliği Tarihinde Büyük Kavga**, 3. Baskı, Burak Yayınevi, İstanbul, 1994, (Büyük Kavga), ss. 11-13, 35-43.

²⁶ Hikmet Tanyu, **Türkçülük Davası ve Türkiye'de İşkenceler**, Ankara Altın Işık Yayınları, Kayseri, 1950, (İşkenceler), ss. 7-9; Darendelioğlu, Büyük Kavga, ss. 59, 67-68; Özdoğan, s. 109.

nimetlerinden faydalandılar. Ancak bir süre Türkçüler tecrit hayatı yaşamak zorunda kaldı. Ayrıca toplum nezdinde de suçlu olarak görüldüler²⁷.

1945'te çok partili hayata geçişle birlikte hemen hemen her alanda olduğu gibi Türkçüler için de önemli değişiklikler yaşandı. Türkçüler, 1945 sonrasında tekrar toparlanmaya ve bir araya gelme çalışmaları yapmaya başladı. Bu bağlamda çeşitli dernekler kurup faaliyete geçtiler. Elbette bu durumun ortaya çıkmasında siyasi ortamın da önemli etkisi vardı.

1.2. 1945 SONRASINDA TÜRKİYE’NİN GENEL SİYASİ DURUMU

II. Dünya Savaşı ortamında tek partinin uyguladığı politikalar toplumun çeşitli kesimlerinde muhalefet yarattı. Fakat muhalefet partisi oluşturma fikri ve girişimi de yine iktidarın teşvikiyle kendi içerisinde çıktı²⁸. İlk muhalefet 1945 Mayıs’ında bütçe görüşmeleri yapılırken belirdi. Tek parti döneminde görülmemiş bir şekilde hükümetin ekonomi politikası eleştirildi. 29 Mayıs tarihli bütçe oylamasında muhalif beş oy vardı. Bu oy sahiplerinin dördü Demokrat Parti’nin (DP) kurucularıydı. Bir diğer muhalif oldukları konu ise Toprak Kanunu idi. Toprak Kanunu, Meclis’e 1945 Ocak’ında getirilmiş ancak Mayıs ayında görüşülmeye başlanmıştı²⁹. Toprak Kanunu görüşüldüğü sırada muhalifler seslerini yükseltmeye başladı. Bunda muhalifleri kuvvetlendiren iki durum vardı; Türkiye’nin Birleşmiş Milletler Anayasasına attığı imza ve Cumhurbaşkanı İnönü’nün 19 Mayıs nutkunda söyledikleriydi³⁰. Demokrat Parti’nin kurulmasında önemli bir basamak olan Dörtlü Tahrir de Toprak Kanunu’nun Meclis’ten geçmesine yakın bir tarihte, 7 Haziran 1945’te verildi. Tahriri verenler İzmir Milletvekili Celal Bayar, Kars Milletvekili Fuat Köprülü, İçel Milletvekili Refik Koraltan ve Aydın Milletvekili Adnan Menderes’ti. Tahrirde istenenler özetle; “kanunlardaki ve parti tüzüğündeki antidemokratik hükümlerin tasfiyesi, meclisin

²⁷ İlhan Darendelioğlu, **Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri**, 3. Baskı, Toker Yayınları, İstanbul, 1977, (Milliyetçilik Hareketleri), ss. 135-155; Uğur Mumcu, **40’ların Cadı Kazanı**, 23. Baskı, Um:ag Vakfı Yayınları, Ankara, 2014, ss. 69-70; Mustafa Müftüoğlu, **Çankaya’da Kâbus**, 2. Baskı, Yağmur Yayınları, İstanbul, 1977, (Çankaya’da Kâbus), ss. 70-75.

²⁸ Taner Timur, **Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş**, 3. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2003, s. 33.

²⁹ Cem Eroğul, **Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi**, 4. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2003, ss. 25-26.

³⁰ Karpat, s. 230.

hükümeti gerçekten denetlemesine imkân verilmesi ve seçimlerin serbestçe yapılması”³¹ idi. Takrir, parti grubunda imza sahipleri hariç diğer vekillerin oylarıyla reddedildi. Bundan sonra Bayar dışındaki diğer üç isim partiden çıkarıldı. Bayar ise Aralık 1945’te CHP’den istifa etti³².

Bu ortamda ilk kurulan parti, Nuri Demirağ’ın Milli Kalkınma Partisi (MKP) idi. Demirağ, 7 Temmuz 1945’te partiyi kurmak için İçişleri Bakanlığı’na başvuru yaptı. 18 Temmuz’da partiyi kurmasına izin verildi³³. MKP kurulmuş olsa da Cumhurbaşkanı İnönü 1 Kasım 1945’te Meclis’i açış konuşmasında hala tek eksiğin bir muhalefet partisi olduğunu söyleyerek MKP’yi dikkate almadığını gösterdi. Aslında İnönü, CHP içerisinde çıkmış bir parti istiyordu³⁴. Böylece DP, 7 Ocak 1946’da resmen kuruldu³⁵.

DP’nin kurulup basının ve halkın ilgisini çekmesinden sonra CHP seçimleri bir yıl erkene çekerek 1946 yılında yaptı. Şaibeli geçen 1946 seçimlerinden CHP iktidar olarak çıktı. Yeni hükümeti kurma yetkisi tek parti anlayışını savunan ve sert mizacıyla bilinen Recep Peker’e verildi. DP bu gelişmeyi bir sindirme hareketi olabilir mi diye değerlendirdi. Hükümet programı da önceki hükümet programlarından pek farklı değildi. Kanunlara bağlı olarak otoritenin korunacağı dikkat çekerken, demokratik hürriyetin savunulacağı söylemi de ihmal edilmiyordu³⁶. Peker’in Başbakanlığı döneminde iktidar muhalefet ilişkilerine hakim olan sertlik, İnönü’nün müdahalesiyle aşıldı. 12 Temmuz Beyannamesi olarak bilinen İnönü’nün beyannamesi, DP’nin baskı yapıldığı iddialarını kabul eden bir nitelik taşıyordu. 12 Temmuz Beyannamesi’nin ardından İnönü ile Peker’in arası açıldı ve Peker’in istifasına giden süreç işlemeye başladı. Peker’in 9 Eylül 1947’de istifasından sonra siyasi hayatta bir yumuşama oldu. Kurulan Hasan Saka hükümeti muhalefete daha toleranslı davrandı³⁷. Bu aynı zamanda CHP’nin liberalleşme adımlarını atması anlamına da geliyordu. DP’ye kayan ilgiyi azaltmak adına bir takım adımlar atıldı.

³¹ Eroğul, s. 28.

³² Eroğul, s. 29.

³³ Feroz Ahmad ve Bedia Turgay Ahmad, **Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi (1945-1971)**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1976, s. 14.

³⁴ Ahmad ve Ahmad, s. 15; Eroğul, s. 22.

³⁵ Eroğul, s. 29; Tarık Zafer Tunaya, **Türkiye’de Siyasi Partiler 1859-1952**, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul, 1952, s. 646.

³⁶ Yeşil, ss. 92-93.

³⁷ Ahmad ve Ahmad, s. 35; Yeşil, ss. 115-117.

Bu bağlamda öğrencilere örgütlenme hakkı verilmesi, üniversite özerkliği, işçilere sigorta güvencesi gibi gelişmeler sayılabilir³⁸. Ayrıca CHP, yalnızlıktan kurtulma girişiminin yanı sıra siyasal alanda da çok partili ortamın kurallarına uymaya çalışıyordu³⁹.

Diğer taraftan dış politika bağlamında Türkiye-Sovyetler Birliği arasındaki ilişkiler savaş sonrası dönemde gerilmeye başladı. Sovyetler, 1925 yılından beri her on yılda bir uzatılan Türk-Sovyet Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması'nın 19 Mart 1945 tarihli notasıyla, beliren yeni koşullara göre ayarlanmadan imzalanamayacağını Türkiye'ye bildirdi⁴⁰. Türkiye yeni şartların göz önünde bulundurularak ve bir anlaşma zeminine varılacağını düşünerek hareket ettiyse de çok geçmeden Sovyetlerin Türkiye'nin egemenlik alanlarına ve bağımsızlık haklarına göz diktiği ortaya çıktı. Bu bağlamda boğazlarda hak iddia edip Türkiye'den toprak talep ettiler⁴¹. Bu anlamda Goloğlu, Çarlık Rusya ile Sovyet Rusya arasında bir fark olmadığını, her ikisinin de emperyalist olduğunu belirtir. Sovyet toprak taleplerinin dayanağını ise Gürcü iki profesörün 1945 yılında Sovyet basınında uzun süre yer tutan makaleleri oluşturuyordu. Türkiye'nin Doğu Karadeniz bölümünün bir Sovyet Cumhuriyeti olan Gürcülere ait olduğu iddia ediliyordu⁴². Keza Kars ve Ardahan da yine bir Sovyet Cumhuriyeti olan Ermenistan'ın sayılmak isteniyordu⁴³. Peyami Safa, Sovyetlerin toprak talebi konusunda, Sovyetlerin görüşlerini dayandırmak istediği noktanın Nazi politikalarıyla aynı olduğunu söylüyordu. Naziler nasıl Avusturya'yı Alman sayarak işgal ettilerse, Sovyetler de Anadolu'nun kuzey doğusunu Gürcü sayarak ilhak etmeye çalışıyordu. Safa, eğer ırk esasından hareket edilecekse Sovyet egemenliğindeki toprakların Türkiye'ye verilmesi gerektiğini belirtiyordu⁴⁴. Sovyetler Türkiye'den Bulgarlar nezdinde de toprak talebinde bulunuyordu. Bu anlamda Bulgar Komünist Partisi'nden Dimitrov Türklerin Balkanlardan

³⁸ Mehmet Ali Birand ve diğerleri, **Demirkırat**, 16. Baskı, Doğan Kitap, İstanbul, 2007, ss 28-29.

³⁹ Timur, s. 67.

⁴⁰ Ahmad ve Ahmad, s. 12.

⁴¹ **Olaylarla Türk Dış Politikası (1919-1995)**, 9. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 1996, ss. 192-193.

⁴² Mahmut Goloğlu, **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi IV 1946-1950 Demokrasiye Geçiş**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2003, s. 117.

⁴³ Goloğlu, s. 130.

⁴⁴ Peyami Safa, "Sovyet Nazileri", **Tasvir**, 12 Aralık 1945, s. 1.

atılmasını, Doğu Trakya'nın boşaltılmasını istiyordu⁴⁵. Sovyet isteklerinin reddedilmesinden sonra Sovyetler, Türkiye üzerine ağır bir baskı uygulamaya başladı. Türk basını ve kamuoyunu en çok meşgul eden gelişmelerden birisi bu oldu.

Kasım 1948'de Sovyetler'in Türkiye'ye karşı izlediği politikayı değiştirmeye çalışıyor şeklinde haberler yayılmaya başlasa da hükümet buna pek itibar etmedi⁴⁶. Hatta 30 Nisan 1953'de Sovyetler Türkiye'ye verdiği bir nota ile Kars-Ardahan üzerindeki toprak taleplerinden ve boğazların yönetimi konusundaki isteklerinden vazgeçip, 1945 yılında yenilenmeyen Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması'nı yeniden imzalamak istediği yönündeki talepleri Türk kamuoyu, 10 Haziran 1953'te Paris radyosundan duydu. Fakat hiçbir resmi makam bu haber hakkında bir değerlendirme yapmadı⁴⁷. Tüm 1950'li yıllar boyunca Sovyetler, kamuoyu tarafından yayılmacı ve tehlike olarak görüldü. Özellikler Türkçüler bu görüşü uzun zaman muhafaza etti.

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan beri sola mesafeli durdu. Ancak özellikle 1930'ların ikinci yarısından itibaren antikomünizm ve Sovyet karşıtlığı düşüncesi hakim olmaya başladı. Bunun en fazla hissedildiği zaman ise II. Dünya Savaşı sırasında Almanların Sovyetlere saldırdığı dönemdir. Fakat Almanların yenilmeye ve geriye çekilmeye başladığı andan itibaren Türkiye'deki antikomünist söylem kayboldu. Hatta 1944'te Türkçüler yargılanmaya başladı. Savaş bitip Sovyet istekleri dile getirilince bu sefer durum tamamen tersine döndü⁴⁸.

Antikomünizm ve Sovyet karşıtlığının ilk hareketi 4 Aralık 1945'te yaşanan Tan olayı oldu. *Tan* gazetesi Sabiha ve Zekeriya Sertel yönetiminde sosyalist görüşlü bir gazeteydi. Gerek iç politikada gerekse dış politikada Sovyet yanlısı bir tutumları vardı. Bu yüzden *Tan*'a endişe ile bakılıyordu⁴⁹. Darendelioğlu isse, Sertellerin *Tan* vasıtasıyla gizliden komünist propaganda yaptıklarını söylüyordu. Açık komünizm propagandası Sertelleri "sicilli" yapacağından daha çok sosyalizmi öven, Sovyet dostluğundan bahseden yazılar

⁴⁵ Goloğlu, s. 146.

⁴⁶ Ahmad ve Ahmad, s. 48.

⁴⁷ Ahmad ve Ahmad, s. 110.

⁴⁸ Cangül Örnek, **Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı**, Can Sanat Yayınları, İstanbul, 2015, ss. 62-63.

⁴⁹ Karpat, s. 237.

yazıyorlardı. Sovyetlerin birçok peykinde, alttan alta sosyalizm propagandası yapılarak halk sosyalizme alıştırmış ve sonrasında bu peykler Sovyetlere dahil edilmişti. Serteller de aynı yolu tutmaktaydı⁵⁰. Darendelioğlu bu görüşünde yalnız değildi. Ziyad Ebüzziya, Tan'ın ve Sertellerin Türkiye aleyhinde olarak Sovyetlere çalıştığını, ağız birliği yaptıklarını yazıyordu. Bu duruma misal olarak da, Türkiye'nin Balkanlarda hürriyet olmadığını ileri sürmesi üzerine Sovyetlerin asıl Türkiye'de hürriyet olmadığını söyleyip, bu söylediklerine dayanak olarak da Sertellerin yazdıklarını göstermesini dile getiriyordu. Serteller parayla satılmadığına göre o halde ideal birliği içerisindeyler⁵¹. Peyami Safa da, Sebahattin Ali, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi hocaları ve Tan Gazetesi'nin Rus propaganda yayını *Yeni Zamanlar* tarafından övülmesinden bahsediyordu. Sebahattin Ali'nin hikayelerinde sürekli bir olumsuz hava bulunduğunu, ezilen köylü, ezen devlet ve jandarma temalarının işlendiğini vurgular. Bunlar Ruslarla işbirliği halindedir ve ihtilal için ortam hazırlıyorlar diyor⁵².

Basında Tan'ın üzerine gidildiği sırada sol görüşlü *Yeni Dünya* gazetesi ve *Görüşler Dergisi* aynı gün 1 Aralık 1945'te yayın hayatına başlayınca bu faaliyet dikkat çekti. Gerek *Yeni Dünya*'nın gerekse *Görüşler*'in yazı kadrosu tanınmış solculardan oluşuyordu. Bu yayınlarda, savaştan sonraki dönemde dünyanın sola kaydığına dair yorumlar yer alıyordu. Ayrıca Kasım 1945'te *Yeni Dünya*'nın afişinde orak-çekiçli Sovyet bayrağının en üstte, Türk bayrağının en altta yer alması ve *Görüşlerin* baştaki "G" harfinin orağa benzetilmesi önemli ayrıntılardı⁵³. Tasvir'in haberine göre Yeni Dünya ve Görüşlerin çıkmasının ardından ülkenin farklı yerlerinden tepkiler yükseldi. Derginin çıkmasıyla herkes bunun komünist bir yayın olduğunu anladı⁵⁴. *Görüşler*; Eskişehir, Ankara, Zonguldak gibi şehirlerde halk tarafından eleştirildi. Uzun süre Atatürk'ün Dışişleri Bakanlığını yapan Tefik Rüşti Aras da bu bağlamda eleştirilerin odak noktası oldu. İzmir'de ise Görüşlerin reklamını yapan afişler yırtılıp üzerlerine "komünist propagandası yapar okumayın!" yazıldı⁵⁵.

⁵⁰ Darendelioğlu, Büyük Kavga, ss. 187-190.

⁵¹ Ziyad Ebüzziya, "Tan-Rus İşbirliği", *Tasvir*, 15 Ekim 1945, ss. 1, 3.

⁵² Peyami Safa, "Kalenin Dışındakiler ve İçindekiler", *Tasvir*, 17 Ekim 1945, ss. 1-2.

⁵³ Darendelioğlu, Büyük Kavga, ss. 206-208.

⁵⁴ *Tasvir*, 2 Aralık 1945, s. 1.

⁵⁵ *Tasvir*, 3 Aralık 1945, ss. 1, 3.

4 Aralık 1945'te olayın fitilini Hüseyin Cahit Yalçın'ın Tanin'de yazdığı "Kalkın Ey Ehl-i Vatan" yazısı ateşledi. Öğrenciler her tarafa bu yazıyı asıp miting yapılacağını duyurdular. Aslında miting bir gece önceden planlanmışsa da izin alınamayacağı düşünüldüğünden gizli tutulmuştu⁵⁶. Öğrenciler önce İstanbul Üniversitesi Beyazıt kapısında toplandılar. Yürüyüşe geçildikten sonra vatandaşlar da kalabalığa katıldı. Tan, Görüşler, La Turquie ve Yeni Dünya matbaaları kalabalık tarafından tahrip edildi. Sol yayınlar satan ABC ve Berrak kitabevleri dağıtıldı⁵⁷. Tan matbaasının tahrip edildiği sırada olay yerinde bulunan Moralıgil, matbaa içerisinde tahribat yapanların öğrenciye benzemediğini, tahribatın yapıldığı malzemeyi kalabalığın getirmeyip, matbaa içerisinde bulunan yangın söndürme gereçleri, kazma-kürek olduğunu, rotatif makineleri bu tip gereçlerle dağıtılamadığından öğrenciye benzemeyen kimselerin hurufatı makinelerin içine döküp makineleri çalıştırdığını anlatır⁵⁸. Ayrıca kalabalık Rus konsolosluğuna da girmeye çalıştı. Polisin uyarılarına rağmen kalabalık durmayınca müdahale etti ve kalabalığı konsolosluktan uzaklaştırdı⁵⁹. Yine Moralıgil'e göre Tan Olayı, matbaaya saldırılması ve tahriplerin olması dışında doğru bir milli tepkiydi. Komünistlerin bir süre sinmesini sağlamıştı⁶⁰. Tan olayını yapan kalabalık, olaydan sonra Büyük Doğu yazıhanesi önünde Necip Fazıl Kısakürek'e tezahürat yaptı⁶¹. Olayın ertesi günü Ankara, İzmir, Bursa gibi şehirlerde komünizmi ve tahrikçileri protesto etmek için mitingler düzenlendi. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi öğrencilerine tebrik mesajları gönderildi⁶².

Sovyetlerin Tan Olayına verdiği tepki dikkat çekiciydi. Moskova Radyosu'nun 6 Aralık'ta yaptığı Rusça yayında; Türkiye'de yaşanan olayların bir takım lise ve askeri okul öğrencisine yaptırıldığı, demokrat ve hürriyetçi Tan, Yeni Dünya, Görüşler gazete ve dergilerine saldırılıp sorumlularının dövüldüğü, Rus yayını satan kitabevlerinin tahrip edildiği dile getirildi. Bunları yapanların Türkiye'deki faşistler olduğu, savaş sırasında Almanya'ya savaş açıp şeref payı

⁵⁶ Darendelioğlu, Büyük Kavga, s. 210.

⁵⁷ Karpat, s. 238.

⁵⁸ Celadet Moralıgil, **Çağcıl Türkçülük (Güler Yüzlü Türkçülük)**, Livane Matbaacılık, İstanbul, 2008, (Çağcıl Türkçülük), ss. 258-259; Celadet Moralıgil, **Bir Cumhuriyet Çocuğu Olarak Hatıralarım ve Fikirlerim 1927-1999**, Livane Matbaacılık, İstanbul, 1999, (Hatıralarım), ss. 366-367.

⁵⁹ Moralıgil, Hatıralarım, s. 368.

⁶⁰ Moralıgil, Çağcıl Türkçülük, s. 259.

⁶¹ Darendelioğlu, Büyük Kavga, s. 220.

⁶² **Tasvir**, 6 Aralık 1945, s. 1.

alamayan faşistlerin kendilerini göstermeye başladığını ve Rusya düşmanlığı yapıldığını savundu⁶³. Darendelioğlu, Sovyetlerin Türkiye'nin iç meselesi olan bir olaydan sonra bu açıklamayı yapması üzerine gençlerin ne kadar yerinde bir iş yaptıkları yorumunu yapıyordu⁶⁴. Bazı kesimler de Tan Olayını, CHP ve hükümetin kışkırttığını savunuyordu. Adnan Menderes de bu görüşteydi⁶⁵.

Olaydan sonra mitingde kullanılan pankartların, Cağaloğlu'nda ikamet eden Yaşar Çimen'in evinde hazırlandığı öğrenildi. Çimen, Turan Tamer ve Tahsin Atakan ile birlikte gözaltına alınsa da daha sonra serbest bırakıldılar⁶⁶. 4 Aralık günü CHP Meclis Grubu, Tan Olayını görüştü. İşleri bakanı Hilmi Uran, olayın gelişim seyri hakkında bilgi verdikten sonra söz alan milletvekilleri kızıl propaganda yapan gazetelerin bu işten mesul olduklarını, asıl suçluların yayın yapanlar olduğunu ileri sürdüler⁶⁷.

Tan Olayının asıl suçlusu olarak görülen Sabiha ve Zekeriya Sertel, Halil Lütfi Dördüncü ve Cami Baykurt, Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesini⁶⁸ ihlal etmekten ağır ceza mahkemesine verildi. 5 Mart 1946'da dava açıldı. Serteller birer yıla Baykurt ise 10 ay hapis cezasına çarptırılrsa da Yargıtay Ceza Dairesi bu kararları bozdu⁶⁹.

Savaşın sonuna doğru solda yükselme yaşanırken, hükümet dış politika gereği buna ses çıkarmadı. Aksine milliyetçileri yargıladı. Ancak savaş sonrası değişen şartlar ve değişen dış politika iç politikayı da şekillendirdi. Koçak, Tan Olayını çıkaranların değil de gazete sahiplerinin yargılanmasını bu konjonktüre bağlar⁷⁰.

Tan Olayının Türkçüler açısından da önemli bir özelliği vardı. Darendelioğlu bu hadiseyi şöyle yorumluyor; 3 Mayıs ve Tan Olayı peş peşe olan hadiselerdi. Tek parti hükümeti ve Cumhurbaşkanı daha yargılama başlamadan milliyetçileri suçlu ilan edip içeri attırırken ve milliyetçiliği ezmeye çalışırken kısa bir süre sonra farklı bir milliyetçi grup Türkiye'yi Sovyetlere bağlamaya

⁶³ **Tasvir**, 7 Aralık 1945, s. 1.

⁶⁴ Darendelioğlu, Büyük Kavga, s. 233.

⁶⁵ Ahmad ve Ahmad, s. 16.

⁶⁶ Darendelioğlu, Büyük Kavga, s. 233.

⁶⁷ **Tasvir**, 5 Aralık 1945, s. 1,5.

⁶⁸ 159.madde: "Türklüğü, Büyük Millet Meclisini, Cumhuriyeti, Hükümetin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif edenler bir seneden altı seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır"; **Tasvir**, 21 Şubat 1946, s. 1.

⁶⁹ Ahmad ve Ahmad, s. 18.

⁷⁰ Koçak, 1940'lı Yıllarda, s. 210.

Çalışanlara hücum etti. Yani bu milliyetçiliğinin ezilemeyeceğinin göstergesiydi. Ayrıca Türk milliyetçiliğinin sadece bir inanç olmadığı aynı zamanda aksiyoner olduğunun da gstergesiydi⁷¹.

Türkçüler açısından yine oldukça önemli bir gelişme 1945'in sonbaharında yaşandı. 3 Mayıs hadisesinden dolayı başlayan Irkçılık-Turancılık Davası, 29 Mart 1945 tarihli duruşmayla karara bağlandı. 23 tutukludan 13' beraat ederken Zeki Velidi Togan, Nihal Atsız, Cihat Savaş Fer, Nurullah Barıman, Fethi Tevetoğu, Nejdet Sançar, Cebbar şenel, Alparslan Türkeş, Cemal Oğuz cal on yıla kadar çıkan hapis ve sürgün cezalarına arptırıldı⁷². Ancak bu kararlar temyize taşındı. Askeri Yargıtay, 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nin Turancılar hakkında verdiği kararları her sanık için ayrı ayrı sebep göstererek hem usulden hem de esastan bozdu. Bunun yanı sıra davanın 2 Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesi'nde görülmesine karar verilirken sanıkların tutukluluk hallerine son verilmesine hkmetti⁷³. 26 Ekim 1945'te tutuklu Turancılar tahliye oldu⁷⁴. Karpat bu gelişmeleri, rejimin görece demokratikleşmeye çalıştığının göstergesi olmasının yanı sıra, asıl sebebin Sovyetlerin Türkiye'den talepleri olmasının sonucu olduğunu vurgular⁷⁵.

Irkçılık-Turancılık davası 26 Ağustos 1946 tarihinde yeniden 2 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde görülmeye bařlandı⁷⁶. Savcı Mehmet nulu, gizli cemiyet kurup hükümeti devirmeye çalışmak suçundan yargılanan Turancıların, gizli cemiyet kurmalarının sabit görülmediğini, hareketlerinin ceza kanunun 171. ve 142. maddeleri çerçevesine girmediğini belirterek, sanıkların hepsinin beraatine karar verilmesini talep etti⁷⁷. Böylece Turancılar 31 Mart 1947'de yapılan karar duruşmasında 3 Mayıs nmayişinden, hükümet ve meclise hakarettten, ırkçılık propagandası yapmaktan, hükümeti devirmek için gizli cemiyet kurmaktan ve doğuda Türk birliği kurmak suçlamalarının hepsinden beraat etti⁷⁸. Bu karara itiraz edilse de Askeri Temyiz itirazı kabul etmedi. Temyiz başsavcısının kararı iptal ettirme girişimleri de sonuçsuz kaldı. 1944'te suç sayılan

⁷¹ Darendelioğlu, Büyük Kavga, ss. 276-277.

⁷² Müftüoğlu, ankaya'da Kâbus, s. 197.

⁷³ **Tasvir**, 26 Ekim 1945; Müftüoğlu, ankaya'da Kâbus, s. 197.

⁷⁴ **Tasvir**, 27 Ekim 1945.

⁷⁵ Karpat, ss. 345-346.

⁷⁶ Müftüoğlu, ankaya'da Kâbus, s. 198.

⁷⁷ **Tasvir**, 25 şubat 1947.

⁷⁸ **Tasvir**, 1 Nisan 1947.

düşünce ve girişimler yeni dönemin konjonktürleriyle de uyumlu olarak artık suç sayılmıyordu⁷⁹. Ancak yine de bir süre Türkçüler halk nezdinde suçlu olarak görüldü. Türkçüleri kimse yanına yaklaştırmak istemedi. Hatta yayıncılar dahi Türkçülerin eserlerini basmaktan çekindi⁸⁰.

Türkiye’de komünizmle mücadelenin şiddetlenmesi ve sol oluşumların dağıtılması 1946-1947 yıllarına denk gelir. Komünizmin kapsamı oldukça geniş tutulup komünizmle ilgisi olmayan konular dahi bu meselenin içerisine alındı⁸¹. Henüz 20 gün önce kurulan Sosyal Demokrat Parti 29 Mart 1946’da uluslararası gruplar, özellikle de Bulgaristan sosyal demokratlarıyla ilişki kurdukları gerekçesiyle kapatıldı⁸². 10 Mayıs 1946’da toplanan CHP İkinci Olağanüstü Kurultayı’nda sınıf temeline dayanan partilerin kurulmasına izin verilmesinin ardından 14 Mayıs’ta Türkiye Sosyalist Partisi, 20 Haziran’da da Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kuruldu⁸³. Fakat kısa süre sonra 16 Aralık 1946’da İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı her iki partiyi de kapattı. Kapatma gerekçesi; aşırı komünistlerin direktifleriyle hareket edilmesi, Türkiye’nin iktisadi ve toplumsal düzeninin değiştirilmeye çalışılması, yabancı çıkarlarına hizmet etmesiydi. Ayrıca İstanbul İşçi Sendikaları Birliği ve İstanbul İşçi Kulübü ve bu kuruluşların yayın organı olan gazete ve dergiler de kapatıldı⁸⁴. Karpat’a göre, Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi ve Türkiye Sosyalist Partisi’nin kapatılmasında Sovyetlere karşı ortak bir cephe oluşturulmasının yanı sıra bu partilerin bazı sendikalar ve aydınlar tarafından ilgi görmesi de önemli bir nedendi. Adı geçen partiler etkisiz bir durumda olsaydı diğer pasif sosyalist partiler gibi yaşamalarına izin verilirdi⁸⁵.

Türkiye’de komünizme karşı girişilen bu mücadelede şüphesiz Yunan İç Savaşı’nın da etkisi oldu. Almanların Yunanistan’dan çekilmeye başladığı dönemde Yunan çeteleri arasında sağ-sol çekişmesi kendini gösterdi. Ocak 1945’te İngilizlerin Yunanistan’a çıkmasından sonra Yugoslavya lideri Tito,

⁷⁹ Cemil Koçak, **Rejim Krizi Türkiye’de iki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950)**, Cilt 3, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013, (Rejim Krizi), s. 316.

⁸⁰ Reha Oğuz Türkkan, **Tabutluktan Gurbete**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1975, (Tabutluktan Gurbete), s. 209.

⁸¹ Karpat, s. 451.

⁸² Nisan 1946’da Türk Sosyal Demokrat Partisi ismi altında yeniden kurulsa da bir etkinlik gösteremedi. Kurucusu Cemal Alpay’ın ölümüyle parti dağıldı; Ahmad ve Ahmad, s. 18.

⁸³ Tunaya, ss. 701, 704; Ahmad ve Ahmad, ss. 20, 22.

⁸⁴ Koçak, Rejim Krizi, ss. 247-248; Ahmad ve Ahmad, ss. 27-28.

⁸⁵ Karpat, ss. 445-446.

Yunan Makedonyası'nı ele geçirebilmek için Yunanistan'a birlikler gönderdi. 1946 yılında Yunan iç siyasetinde sağcılar hakim konuma geldikten sonra 27 Eylül 1946'da komünist General Markos Kuzey Yunanistan'da isyan etti. Markos'u Yugoslavya, Arnavutluk ve Bulgaristan destekledi. Henüz isyan çıkmadan Sovyetler, 1946 Ocak ayında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine başvuru yaparak İngiliz kuvvetlerinin Yunanistan'da bulunması barış için bir tehdittir, İngilizler bir an önce kuvvetlerini çekmelidir diyerek istekte bulundu. Bu istek isyan başladığında, Sovyetlerin planını İngiliz kuvvetlerinin bozduğunu gösterdi. 1947'de Truman Doktrini ile yapılan yardım ve 1948'de Tito'nun Sovyetlerle arasının açılmasından sonra iç savaş sona erdi⁸⁶. Türkiye'nin hemen dibinde meydana gelen bu hadise ve devam eden Sovyet baskısı, komünizmin baskı altında tutulması için önemli bir gerekçe veriyordu⁸⁷.

Antikomünist hareketler 1947 yılı boyunca da artarak devam etti. Bu bağlamda iki önemli olay hemen hemen aynı tarihlerde meydana geldi. Bu olaylar, Öner-Yücel Davası ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi hocalarının üniversiteden uzaklaştırılmasıydı. Aslında DP'nin daha kurulduğu zamandan beri köylüyü politikaya çekme çabaları, bazı solcu çevrelerle ilişki kurmaları ve grev hakkının tanınacağı gibi konuları dile getirmesi CHP tarafından DP'nin komünist etkisinde olmakla suçlanmasına neden oluyordu⁸⁸. DP Birinci Büyük Kongresi'nde sine-i millete dönmekten söz edilince CHP içerisindeki aşırılar bu tip fikirlerin komünistlerden geldiğini öne sürerek DP ile komünizm arasında bağ kurdular⁸⁹. 29 Ocak 1947 tarihli meclis oturumunda Ahmet Ulus, sözlü soru önergesi vererek komünist faaliyetlerin ne durumda olduğunu sordu. Soru önergesini İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer cevaplayarak komünist faaliyetlerin geçmişini ve gizli bir şekilde çalıştıklarını anlattıktan sonra sözü DP kurucularından komünistlerle görüşenlere ve özellikle Mareşal Fevzi Çakmak'ın solcular tarafından kullanıldığına getirdi. Aynı şekilde DP de CHP'yi komünistleri korumakla suçladı. Fevzi Çakmak asıl komünistleri koruyan eski bir Milli Eğitim bakanıdır dedi⁹⁰. Hasan Âli Yücel, bu bakanın kendisi mi olduğu sorusunu birkaç

⁸⁶ Fahir Armaoğlu, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi**, 17. Baskı, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2010, ss. 523-525.

⁸⁷ Ahmad ve Ahmad, s. 26.

⁸⁸ Timur, ss. 45-46; Goloğlu, ss. 155-157.

⁸⁹ Yeşil, ss. 110-111.

⁹⁰ Koçak, Rejim Krizi, s. 307; Ahmad ve Ahmad, s. 29; Goloğlu, s. 191.

kez Çakmak'a yönelttiyse de cevap 11 Şubat 1947'de DP İstanbul İl Başkanı Kenan Öner'den geldi. Öner evet, sensin diyordu⁹¹.

Fuat Köprülü, asıl komünistlere sahip çıkanların CHP olduğunu ispat etmek için Irkçılık-Turancılık davasında ırkçıların üzerine gidilirken neden komünistlerin rahat hareket etmesine, istedikleri gibi yayın yapmalarına ve himaye görmelerine müsaade edildiğini ve hala yayın faaliyetlerinde bulunmalarına neden izin verildiğini Sökmensüer'den soruyordu⁹². Ayrıca Tasvir Gazetesinin H. Âli'nin cevap beklediği bir sırada Orhun Dergisinin 1 Nisan 1944 tarihli 16. sayısından Atsız'ın "Başvekil Saraçoğlu Şükrü'ye İkinci Açık Mektup" başlıklı yazısını alıntı yaparak yayınlaması ve Hasan Âli'nin cevabının burada olduğunu söylemesi aslında işin nereye gittiğinin habercisi niteliğindeydi⁹³. Öner'in Hasan Âli'ye verdiği cevapta iddiaları, Hasan Âli'nin Milli Eğitim Bakanlığı döneminde bakanlıktaki davranışlarıydı. Hasan Âli, Öner'in ithamlarına karşın hem Öner'e hem de makalelerinin yayınlandığı Yeni Sabah gazetesine hakaret davası açtı. 17 Nisan 1947'de başlayan Yücel-Öner davası kamuoyunda siyasi bir hesaplaşma olarak görüldü⁹⁴.

Yücel-Öner davası yoğun ilgi ile karşılandı ve Öner duruşmaya girerken kalabalık bir kitle tarafından alkışlandı. Öner'in iddiası, H. Âli'nin bakanlığı döneminde komünistleri koruması ve milliyetçilere baskı yapması etrafında toplanıyordu. Öner, mahkemeden ispat hakkı alınca çeşitli kurumlara sorular gönderdi⁹⁵. Dikkat çeken bir husus da Öner'in iddialarını dikkatlice seçerek sadece H. Âli'yi hedef alacak şekilde yazıp, Cumhurbaşkanı İnönü'nün dışarda bırakılmasıydı. Böylece asıl suçlu olarak H. Âli ön plana çıkarılmış olacaktı. Ayrıca Öner'in şahit olarak mahkemeye sunduğu isimler de Irkçılık-Turancılık davasının sanıklarıydı. Yine bu da davanın bir siyasi rövanş olduğunun göstergesidir⁹⁶.

⁹¹ Goloğlu, s. 191; Mumcu, s. 106.

⁹² **Tasvir**, 10 Şubat 1947, ss. 1, 5.

⁹³ **Tasvir**, 14 Şubat 1947, s. 1.

⁹⁴ Cemil Koçak, "Irkçılık-Turancılık Dâvâsının Siyasi Rövanşı: Öner-Yücel Davası", **Doğumunun 100. Yılında Hasan Âli Yücel Sempozyumu Bildiriler**, İzmir Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği, İzmir, 16-17.12.1997, (Öner-Yücel Davası), s. 267.

⁹⁵ Mumcu, ss. 124-125; Goloğlu, ss. 192-193.

⁹⁶ Koçak, Öner-Yücel Davası, s. 272.

18 celse devam eden Yücel-Öner davasının son duruşması 19 Kasım 1947’de yapıldı. Buna göre Öner iddialarını ispatladı ve suçlu bulunmadı⁹⁷. Hasan Âli kararı temyize taşıdı. Yargıtay gerekçeler açık olduğu için kararı usulden bozdu. Fakat Öner, Yargıtay’ın kararı bozmasından önce öldüğü için dava düştü. Her ne kadar temyizde karar bozulsa da CHP’li bir bakanın komünistlere yardım ettiği mahkeme yoluyla saptandı. Kamuoyu nezdinde Öner haklıydı⁹⁸.

Mecliste İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer’in komünist faaliyetler hakkında verdiği bilgilerden sonra Yücel-Öner davasına uzanan komünistlik tartışmalarının yanı sıra Dil ve Tarih Coğrafya hocalarının üniversiteden atılması sürecini de başlattı. Ankara’da Mart 1947’de çıkmaya başlayan Bayrak dergisi ilk sayısında “*Kürsülerden Hâlâ Kızıl Tohumlar Serpenler Karşısında Gençliğin Sesi*” başlıklı bir yazı yayınlayıp Başbakan, İçişleri Bakanı ve Milli Eğitim Bakanı’na birer dilekçe gönderdi. 67 kişinin imzasını taşıyan bu dilekçelerde Sıkıyönetim Komutanlığının ve İçişleri Bakanı’nın mecliste verdiği izahat kaynak gösterilerek *Yurt ve Dünya* ve *Adımlar* isimli dergilerin komünizm propagandası yaptığı ve bu dergileri çıkaran isimlerin Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde hoca oldukları belirtildi⁹⁹. Milli Eğitim Bakanı Reşat Şemseddin Sirer meseleyi Milli Eğitim komisyonuna götürdü. Komisyonunda tedbirler üzerine müzakereler yapılırken Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesindeki solcu hocalarının yıkıcı propaganda yapmaları eleştirildi¹⁰⁰.

Buna mukabil bir başka öğrenci grubu ise 108 imzalı bir dilekçeyle hocalarına hakaret edildiğini savundu. 6 Mart’ta Pertev Naili Boratav’ın konferans vereceği öğrenilince, milliyetçi öğrenciler Boratav’a komünist propaganda yaptırmamak için salonu doldurdu. Bunun üzerine Boratav konferansa katılmadı. Bu yüzden Rektör Şevket Aziz Kansu ile öğrenciler arasında tartışmalar oldu. Kansu, öğrencilere serbest kürsü konferanslarını kaldırdığını söylese de öğrenciler sakinleşmedi. Öğrencilerin talepleri serbest kürsü konferanslarını devam etmesi ancak solcu hocaların üniversiteden uzaklaştırılması, H. Âli’nin Milli Eğitim Bakanlığı sırasında okullara alınan solcu dergilerin yasaklanması idi. Polis ve jandarma konferans salonu etrafında tedbir aldığı için miting yapılamıyordu. Grup

⁹⁷ **Tasvir**, 20 Kasım 1947, s. 1.

⁹⁸ Goloğlu, ss. 193-194; Koçak, Öner-Yücel Davası, ss. 279-280.

⁹⁹ **Tasvir**, 7 Mart 1947, ss. 1, 5.

¹⁰⁰ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 196-198.

dağılmış gibi görünerek küçük parçalar halinde Ulus meydanında toplanıp komünizmi telin mitingi düzenledi. Mitingde Marko Paşa, 24 Saat gibi solcu dergi ve gazeteleri yakıldı¹⁰¹.

6 Mart'taki mitingden sonra huzursuzluk devam etti. TBMM'de 19 Aralık 1947'de solcu hocaların üniversiteden uzaklaştırılması konusunu görüşüldü¹⁰². Ancak Meclisin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın, Üniversite Senatosu'nun ve Rektör Şevket Aziz Kansu'nun solcu hocalar meselesinde üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmediklerini öne süren gençler, 27 Aralık 1947'de Ankara Ulus meydanında solcu hocalar aleyhine miting düzenledi¹⁰³. Rektör Kansu'nun milliyetçiler nezdinde solcu hocaları koruduğu inancı vardı. Ayrıca Kansu geçmişte solcu Aydınlık dergisine yazılar yazmıştı. Kamuoyunda ise Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi solcu olmasıyla ün kazanmıştı¹⁰⁴.

27 Aralık mitinginde “kahrolsun komünizm”, “Atatürk dedi ki; Türklüğün en büyük düşmanı komünizmdir. Nerede görülürse ezilmelidir!” levhalarını taşıyan öğrenciler Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine girip Rektör Kansu'nun istifasını istediler. Tıp Fakültesi Dekanı Abdulkadir Noyan, rektörün istifa edeceğini söyleyip kalabalığın dağılmasını istediye de milliyetçi gençler istifayı almadan dağılmayacağını söyledi. Rektörden istifası alındıktan sonra valinin de araya girmesiyle, Atatürk'ün kabrini ziyaretten sonra dağılacaklarını söylediler. Ancak yine dağılmayıp solcu hocalara yakın öğrencilerin kurdukları Türkiye Gençlik Derneği'ni tahrip ettiler. Daha sonra tekrar Ulus meydanına dönüp İstiklal Marşı okuyup dağıldılar¹⁰⁵.

Olaydan sonra Yüksek Tahsil Gençleri Derneği hariç tüm İstanbul Yüksek tahsil gençliği, Ankara gençliğine tebrik mesajları gönderdi¹⁰⁶. Belirtilmesi gereken bir husus da bu dönemde Milli Türk Talebe Birliği'nin sol yayınların milliyetçiliğe ve milli mukaddesata zarar verdiğine inanmaya başladığı dönem

¹⁰¹ **Tasvir**, 7 Mart 1947, ss. 1, 5; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 176-179; Goloğlu, s. 279.

¹⁰² Ahmad ve Ahmad, s. 38.

¹⁰³ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 199-200.

¹⁰⁴ Goloğlu, s. 282.

¹⁰⁵ **Tasvir**, 28 Aralık 1947, ss. 1, 5; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 200-203.

¹⁰⁶ **Tasvir**, 30 Aralık 1947, s. 3.

olmasıdır. Mukaddesat kavramı ise dini yöne vurgudan ziyade milliyetçiliğin bir unsuru olarak algılanıyordu¹⁰⁷.

Mitingden sonraki gün Üniversite Senatosu yaptığı açıklamada solcu hocaların zaten görevden uzaklaştırılmasına karar verildiğini ancak Rektör Kansu'nun istifasının geçerli sayılmayacağını bildirdi. 10 Ocak 1948'de Pertev Naili Boratav, Niyazi Berkes ve Behice Boran'a görevlerinden uzaklaştırıldığı bildirildi. Bunun üzerine ihraç edilenler Üniversiteler Arası Kurul'a başvurdu. Üniversiteler Arası Kurul hocaların yerinde kalmasına karar verdi. Fakat bu sefer de hocaların dersleri kaldırıldı¹⁰⁸. Bu durum gerek basında gerekse Meclis'te memnuniyetsizlik uyandırdı. Orhan Seyfi Orhon, Mayıs ayı başında solcu hocalarla ilgili soru önergesi verdi. Milli Eğitim Bakanı önergeyi cevaplandırıp gelişmeleri anlattı. Tekrar söz olan Orhon, Üniversiteler Arası Kurul'un verdiği karardan duyduğu rahatsızlığı dile getirip solcu hocaların yayınlarından parçalar okudu. Amerika ve İngiltere gibi en demokratik ülkelerde dahi komünizmle ciddi bir şekilde mücadele edilirken Üniversiteler Arası Kurulun kararının ne kadar anlamsız bir iş olduğunu söyledi. Milli Eğitim Bakanı Şemseddin Sirer ise kökü dışarda olan fikirlere müsaade edilmeyeceğini, mücadelenin süreceğini söyledi¹⁰⁹.

Tartışmaların sürdüğü bu ortamda Danıştay, 3 Nisan 1948'de mahkemeyi lüzumlu gördü. Hocalar solcu olduklarından değil Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi gereği görevi kötüye kullanmaktan yargılanacaklardı¹¹⁰. Boratav, Berkes ve Boran hakkında açılan dava 15 Haziran'da başladı. Solcu hocalar hakkındaki suçlamalar şöyle idi; Boratav için Türkçülük aleyhtarlığı, Namık Kemal'i milliyetçi olmasından dolayı eleştirmek, milliyetçi bir öğrencinin şiir okumasını engellemek. Berkes için diğer ideolojileri yerip komünizmi övmek, Çin'deki hareketleri ilerici bir hareket olarak öğrencilere telkin etmek, derslerde ısrarla komünist beyannamesi okutmak, yapılan bir geziye milliyetçi öğrencileri almamak, milliyetçi öğrencileri sınıfta bırakmak. Boran için sağcı öğrencileri sınıfta bırakmak, bir öğrencinin tezini okumamak, konferanslarında komünizmi övmek, Sovyet rejimini ileri rejim olarak gösterip Sovyet bilim adamlarını diğer

¹⁰⁷ M. Çağatay Okutan, **Bozkurt'tan Kur'an'a Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) 1916-1980**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004, s. 114.

¹⁰⁸ Koçak, Rejim Krizi, ss. 383-386; Goloğlu, s. 283.

¹⁰⁹ **Yeni Sabah**, 4 Mayıs 1948. s. 1.

¹¹⁰ **Yeni Sabah**, 12 Mayıs 1948, s. 3; Koçak, Rejim Krizi, s. 393.

bilim adamlarından üstün tutmak, komünizmin en ileri rejim olduğunu söylemek idi¹¹¹.

Oldukça uzun süren ve çok sayıda şahidin dinlendiği dava 10 Şubat 1950’de sonuçlandı. Berkes ve Boran’a üçer ay hapis cezası verildi ancak cezaları ertelendi. Boratav’ın ise suçu bulunmadığı için beraat etti. Fakat Türkiye üniversitelerinde çalışmasının önü kesildi¹¹². Berkes ve Boran kararı temyize taşıdı. 6 Haziran 1950’de Yargıtay kararı bozup davanın yeniden 1. Asliye Ceza Mahkemesinde görüşülmesine hükmetti. Böylece sanık hocalar 30 Haziran 1950’de beraat etti¹¹³.

Yine aynı dönemde aşırı cereyanlarla mücadele kapsamında mevcut mevzuatın yeterli olmadığı düşünülerek yeni yaptırımların getirilmesi konusu gündeme geldi. Bu bağlamda CHP Parti Grubu 24 Mayıs 1948’de bir komisyon kurup çalışmalara başladı¹¹⁴. CHP Grubunda bu komisyonun raporu görüşülürken aşırı solun Moskova ile bağlantılı olduğu, aşırı sağ hususunda ise bazı imam ve müezzinlerin dergi çıkarıp yayın faaliyetlerinde bulundukları konuşmaların ana eksenini oluşturdu¹¹⁵. 29 Haziran’da da toplanan komisyon, raporu değerlendirdikten sonra Başbakan Hasan Saka, Hükümet görüşünün komisyonla aynı çizgide olduğunu belirtti. Aşırı cereyanlar komisyonlarında asıl üzerinde durulan konu komünizmdi. Özellikle Fahri Kurtuluş ve Behçet Kemal komünizme karşı tedbir alınması konusunu en fazla dile getiren isimlerdi¹¹⁶.

Komünizmin Rus casusluğu olduğu, casusluk suçunun da ihanet anlamına geleceği ve hainlere askeri mahkemelerin bakmasının uygun olacağı, Anayasa metninde yıkıcı ve bölücü tabirlerinden ziyade komünizm kavramının doğrudan kullanılması gerektiği konusunda uzun süren müzakereler ve tartışmalar sonunda, Türk Ceza Kanunu’nun 141., 142. ve 163. maddelerinde cezai artırımlar yapıldı. Buna göre 3 senelik cezalar 7 seneye, 6 senelik suçlar 12seneye çıkarıldı, para cezaları da bir hayli yükseltildi¹¹⁷.

¹¹¹ **Yeni Sabah**, 16 Haziran 1948, ss. 1, 5.

¹¹² Ahmad ve Ahmad, s. 61.

¹¹³ Koçak, Rejim Krizi, s. 400.

¹¹⁴ **Yeni Sabah**, 25 Mayıs 1948.

¹¹⁵ **Yeni Sabah**, 22 Haziran 1948, s. 3. Aşırı cereyanlar bağlamında sağ daha çok din ve irtica üzerinden değerlendirilip müzakerelerde ırkçılık-Turancılık gibi kavramlara ve bu kavramların ihtiva ettiği konulara pek rastlanmaz.

¹¹⁶ **Yeni Sabah**, 30 Haziran 1948, ss. 1, 5.

¹¹⁷ **Resmi Gazete**, 6 Haziran 1949, Sayı: 7234.

1945'te Tan Olayı ile başlayan solu frenleme girişimleri, ilerleyen süreçte Irkçılık-Turancılık Davası sanıklarının tamamen beraat etmesi ve Yücel-Öner Davası dolayısıyla CHP Bakanlarına dahi dokunulabildiğinin ortaya çıkması Türkçüleri, Irkçılık-Turancılık davası sırasında gördüğü işkencelerden dolayı dava açma zamanının geldiğine inandırdı. Irkçılık-Turancılık Davası sanıklarından ve Konya'da felsefe öğretmenliği yapan Hikmet Tanyu, soruşturma sırasında kendilerine işkence yapıldığı iddiasıyla 6 Şubat 1950'de, 1944'ün Emniyet Genel Müdür Yardımcısı 1950'de ise Urfa Valisi olan Kamuran Çuhruk hakkında dava açtı¹¹⁸. Tanyu, davanın geç bir tarihte açılmasının nedenlerini; İstanbul'da sıkıyönetim uygulamasının devam etmesi, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 18. maddesinin yürürlükte olması, işkencecilerin bilgi toplanmasını engelleyebilecek kadar yüksek makamlarda olması¹¹⁹, davanın zaman aşımı için daha sürenin olması ve gelişmelerin adaletin tesisi yönünde olduğuna bağlıyordu¹²⁰. Aslında tabutluklar ve işkenceler konusu Yücel-Öner Davası sırasında sıkça dile getirildi. Bu konuyu anlatan çok sayıda tanık dinlendi. Bu tür haberlerin kamuoyu oluşturmaları ve yapılan gözlemler, işkenceciler hakkında soruşturma yapılması lüzumunu ortaya çıkardı. Dava açma girişimi bir süre Danıştay ve Yargıtay arasında gidip gelse de sonunda açılabilirdi¹²¹.

Hikmet Tanyu, işkencelerle ilgili dava açmasındaki amacını şöyle açıklıyor;

*“Bu uzun uğraşma, bir kin ve öç alma davası iddiasında ve küçüklüğünde değildir. Çetin mücadelemiz işkence zihniyetine ve zulüm canavarına karşıdır. Azmimiz ve gayemiz bir daha hiç olmasa sevgili Türkiyemizde işkence yapmak cesaretinde tek bir insan bırakmamaktır. Eğer herhangi işkence zihniyetinin mümessilleri; zulme hevesli, sadist mizaçlı kimselere örnek olacak derecede cezalandırılmazsa, yeniden çeşitli zulümler hortlayabilir.”*¹²²

¹¹⁸ **Yeni Sabah**, 7 Şubat 1950, s. 5.

¹¹⁹ Çuhruk'tan başka 1944'te İstanbul Emniyet Müdürü olan Ahmet Demir Denizli, 1. Şube Müdürü Sabit Koçak ise Malatya Valisi idi.

¹²⁰ Tanyu, İşkenceler, s. 11.

¹²¹ Tanyu, İşkenceler, ss. 11-13.

¹²² Tanyu, İşkenceler, s. 47.

İlk duruşmada Kamuran Çuhruk, olayın üzerinden beş yıl altı yıl geçtiğini söyleyerek olayın zaman aşımına uğradığını iddia etse de polis memuru Muzaffer Koçak'ın aynı olaydan yargılandığı emsal gösterilerek ikinci duruşmada bu iddiası reddedildi. Ayrıca gerek Çuhruk gerekse Koçak işkence iddialarını reddettiği gibi Tanyu'yu da tanımadıklarını söylediler¹²³. Bu davanın son duruşması ise 13 Temmuz 1950'de yapıldı. Davacıların aç bırakılma, aylarca masa üzerinde yatırılma, susuz bırakılma, helaya götürülmeme, istenen ifadeler alınamayınca tabutluklara konup 500 mumluk 3 lambayla işkence edilme gibi işkenceleri iddia eden ifadeleri okundu. Ancak davacılarından hiç kimse duruşmaya gelmemişti. Bazı tanıklar ise gösterilen adreslerde bulunamamıştı¹²⁴.

DP'nin iktidara geldiği sırada af çıkarılacağına yönelik haberler basında geniş yer tutuyordu. Tanyu, bu söylentilerin arttığı ve DP'nin de kanunu çıkarmaya hazırlandığı sırada, yeni iktidara yönelik 14 maddeden oluşan ve işkenceleri anlatan bir broşür yayınladı¹²⁵. 13 Temmuz'da yapılan son duruşmaya davacıların katılmaması, işkencecilerin de af kanunu kapsamına alınacağına kesin gözüyle bakıldığını gösteriyordu denebilir. Gerçekten de 14 Temmuz affı bu davayı kapsadı ve böylece dava düşmüş oldu¹²⁶.

Türkçüler açısından sıkıntılı geçen savaşın son yılları, çok partili yaşama geçiş ve görece demokratikleşmeyle yerini gittikçe artan bir rahatlamaya bıraktı. Bundan sonra Türkçülerin gündemini yayıncılık ve örgütlenme çalışmaları oluşturdu.

1.3. TÜRKÇÜ PARTİ KURMA GİRİŞİMLERİ

Çok partili yaşama geçişle birlikte görece liberalleşmeyle Türkçüler için de uygun bir siyasi ortam belirmeye başladı. DP muhalefetine önüne geçebilmek adına önceki dönemde yapılan baskılar azaldı¹²⁷. Dağınık bir halde olan Türkçüler arasında bir birlik oluşturma fikri ortaya atıldı. Ancak bu birliğin hangi mahiyette olması gerektiği henüz tartışma konusuydu. Bu bağlamda iki fikir öne sürülüyordu. Bir taraf Türkçü bir parti kurulması ve Türkçülerin bu partinin

¹²³ **Yeni Sabah**, 12 Nisan 1950, ss. 1, 5.

¹²⁴ **Yeni Sabah**, 14 Temmuz 1950, ss. 1, 5.

¹²⁵ **Yeni Sabah**, 15 Haziran 1950, s. 5; Tanyu, *İşkenceler*, s. 47.

¹²⁶ Müftüoğlu, *Çankaya'da Kâbus*, s. 203.

¹²⁷ Özdoğan, s. 267.

etrafında toplanması tezini savunurken diğer taraf, milliyetçiliğin siyaset dışı ve partiler üstü olması gerektiğini, bu yüzden de siyasetin dışında bir kuruluş meydana getirilmesi fikrini öne sürüyordu¹²⁸. Bu dönemde Atsız, Türkçülüğü “vuzuhsun bir fikir cereyanı”, Türkçüleri ise “başbuğsuz ve disiplinsiz büyük bir başıbozuk ordusu” olarak görüyordu. Türkçü olduğunu iddia edenlerden birçoğunun Türkçülükten haberdar olmadığını, bunların bir kısmının Türkçülüğü Müslümanlık, bir kısmının da Kemalizm olarak düşünmesini eleştiriyordu. Atsız’a göre, Türkçülük bir zamanlar partiler dışındaydı, “bir yarım din haline gelmişti ve bu görünüşü güzeldi”. Ancak Türkçülüğün artık bir siyasi parti haline gelmesi başıbozukluktan kurutulmak için elzemdi¹²⁹.

Aslında Türkçü bir siyasi parti kurma fikri Dr. Rıza Nur tarafından biraz daha önceden ortaya atılmıştı¹³⁰. Rıza Nur, tek parti yönetiminin izlediği yolla memleket sorunlarının giderilemeyeceğini, bu sorunları gidermek için özgürlük ve hürriyet ortamının oluşturulması gerektiğini savunuyordu. Bu yolda mücadele etmek adına Türkçü bir parti kurmak istiyordu¹³¹. Hatta bir program dahi hazırlamıştı. Parti, siyasi faaliyetlerinin yanı sıra, özellikle gençlerin ihtiyaç duyduğu doyurucu eserleri meydana getirecek, Türkoloji heyeti gibi çalışacaktı. Partiye üye olacaklar da ise; Türk, namuslu, iktidarlı, feragatli, cesur, Türk’e aşık, mütevazı ve haddini bilir olmak şartları aranıyordu¹³². Ancak Rıza Nur’un 1942’de ölümüyle Türkçü parti kurma fikri çok partili döneme kadar ilgilenilmeyen bir konu olarak kaldı.

Çok partili döneme geçilip yeni partiler kurulmaya başlandığı zaman Türkkan bu partileri şahsiyetler etrafında toplanmış; belli bir fikir, prensip ve sınıf esasına dayanmayan partiler olarak gördü. Partiler hırs, kırgınlık ve vatanseverlik üzerine kurulmuştur ve prensipleri olduğu iddia edilse de bunlar çoğunlukla birbirlerine zıt anlamlar taşır. Bütün partiler ülkeyi kalkındırmayı amaç edinse de bunun nasıl yapılacağı belirtilmiyor. Sol partiler ise dışardaki sol partilerin programlarını tercüme etmekle yetiniyorlar ki bunlar Türkiye gerçekleriyle

¹²⁸ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 73.

¹²⁹ Müftüoğlu, “Atsız’la Konuştum”, **Kızıl Elma**, Sayı: 3, 19 Kasım 1947, (Atsız’la Konuştum), s. 10.

¹³⁰ Landau s. 140.

¹³¹ Nejdet Sançar, “Rıza Nur ve Türklük Meseleleri”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 8, 25 Eylül 1947, (Rıza Nur), s. 7.

¹³² Ali Kemal Meram, **Türkçülük ve Türkçülük Mücadeleleri Tarihi**, Kültür Kitabevi, İstanbul, 1969, ss. 187-189; Sançar, Rıza Nur, s. 7.

uyuşmazlar. Bazı partilerde ise irtica havası seziliyor. Bu noktalardan hareketle Türkkan, bir ileri Türkçü parti kurulması gerektiğini düşünür¹³³.

Türkkan'a göre Türkiye'nin üç partiye ihtiyacı vardı. Bunlardan birisi sınıf esasına dayanan bir Köylü partisidir. İkincisi millete dayanan Gençlik Hareketi partisidir. Üçüncüsü ise Türkçülük partisidir¹³⁴. Türkkan'ın İleri Türkçülük Partisi ismini verdiği bu tasarının temelini, 1940'ların ikinci yarısında dünyada hakim olan fikirlerin bir terkibi oluşturunuyordu. Buna göre Türkkan'ın İleri Türkçülük Partisi için hazırladığı kısa programda 4 özellik; milliyetçilik, şahsiyetçi demokratlık, mutedil sosyalistlik ve antiemperyalizm yer alıyordu¹³⁵. Hatta Türkkan, bu prensipleri Türk tarihinden örnekler göstererek kanıtlamaya çalışıyordu¹³⁶. Fakat Türkkan'ın görüşlerinin Türkçü kesimde dikkate alındığını söylemek olanaklı değildir.

Türkçü bir parti kurulması için Atsız da bir yol haritası çizdi. Buna göre öncelikle üç madde; Türkçü parti programı, Türkçü partinin nizamnamesi ve her yerde bulunan Türkçüleri temsil edecek bir kurultayın nasıl düzenleneceği tespit edilmeliydi. Atsız'a göre, bundan sonra ise şehir ve kasabalardaki Türkçü temsilcileri toplanıp İstanbul'da bir kurultay düzenleyerek partinin temellerini atarlar. Namuslu bir seçimde Türkçü parti %25-30 oy alabilecek potansiyele sahipti. Birkaç seçimden sonra ise Türkçülerin çoğunlukta olacağı muhakkaktır¹³⁷.

Milliyetçilik, çok partili dönemde kurulan bütün partilerin temel ilkesi¹³⁸ olsa da bu milliyetçilik anlayışı Türkçüleri tatmin edecek düzeyde değildi. Türkçülerin mevcut partilere bakış açıları beklentilerini ortaya koymaktadır. Mesela Atsız için CHP'nin tüzüğü "*fikirsiz bir zümrenin kaleminden çıktığını ilan eden emsalsiz bir vesika*" idi. Tüzük, temel ilkelerle çelişki halindedir. Mesela hem cumhuriyet hem de tek parti olması ya da laik olduğunu iddia edip sadece Müslümanlara ait Diyanet İşleri'ni elinde bulundurması gibi konular birer çelişkiydi. Hristiyanlar ve Museviler istedikleri gibi ibadet edip eğitimlerini

¹³³ Reha Oğuz Türkkan, **İleri Türkçülük ve Partiler**, Yayınlayan Rafet Zaimler, İstanbul, 1946, (Partiler), ss. 3-4. Türkkan, kendisinin bir parti kurmak niyetinde olmadığını, bu eseri de Türkçü bir parti kuracaklara bir fikir vermesi açısından kaleme aldığını, en iyi ihtimalle kendisinin böyle bir partide danışman olabileceğini söyler; Türkkan, Partiler, s. 4.

¹³⁴ Türkkan, Partiler, ss. 73-74.

¹³⁵ Türkkan, Partiler, ss. 110-114.

¹³⁶ Türkkan, Partiler, ss. 114-126.

¹³⁷ Müftüoğlu, Atsız'la Konuştum, s. 10.

¹³⁸ Karpat, s. 338.

yaparken, Müslümanların bunlardan mahrum olmaları tezattır. Ayrıca altı ilkesinden biri milliyetçilik olmasına rağmen milli kahramanların türbeleri kilitli, eşyaları ise toz toprak içerisindeydi¹³⁹. Atsız’a göre DP programı da sadece vaatlerden ibaretti. Her iki parti de Amerika ve İngiltere’yi tatmin etmek için ırkçı olmadıklarını söylüyordu. Türkiye’de büyük bir ırkçı yığının olduğunu görmemek isabetsizlikti¹⁴⁰.

Denizcioğlu ise CHP’yi gerek Irkçılık-Turancılık yargılamalarından dolayı gerekse Türkçülüğü, Osmanlıcılığa benzettiğinden dolayı milliyetçi saymaz;

“İttihadı Terakki Türkü, Arvavudu, Arabı, Çerkesi, Gürcüyü, Yahudiyi, Ermeniyi, Rumu, Bulgarı, Sırpı, Ulahı bir kazanda kaynatmak ve çıkacak acayip halitaya “Osmanlı” adını vermek istediği gibi, Halk Partisi de aynı renksiz ve acayip halitaya “Türk” adını takmak kararındadır. Millet bahsinde bu kadar yanlış ve ters düşünen, hadiselerin verdiği bunca derslere, bunca acı tecrübelerle rağmen kan temizliği, soy ululuğu, ırk yüksekliği, ilmi kanaatleri, tarihi gerçekleri ve tabiatın zaruretlerini inkar eden ve bu kötü, tehlikeli, zararlı yoldan dönmeyi aklından bile geçirmeyen bir partinin milliyetçilikle hiçbir ilgisi ve hatta milliyet fikriyle hiçbir ilgisi yoktur.”¹⁴¹

DP de milliyetçilik bakımından CHP’den farklı değildi. Her iki parti de milliyetçiliği Osmanlıcılık gibi düşünüyordu. CHP’nin hatalı milliyetçilik anlayışını benimsediği için DP’yi de milliyetçi saymak mümkün değildi¹⁴².

Başbakan Peker’in milliyetçilik üzerine bir konuşmasında dil, ülke ve kader birliğini millet için yeterli görüp; din, kanaat ve ırkın ne olduğunun önemsiz olduğunu söylemesi ile Bayar’ın bir konuşmasında “ırkı ne olursa olsun her vatandaş Türk’tür” sözü, CHP ve DP arasındaki aynı anlayışın ifadesiydi. Türkiye’yi yükseltecek, toparlayacak tek fikir milliyetçilikti. Bu yüzden renksiz

¹³⁹ Müftüoğlu, Atsız’la Konuştum, s. 9.

¹⁴⁰ Müftüoğlu, Atsız’la Konuştum, s. 9.

¹⁴¹ Denizcioğlu, “ Milliyetçi Bir Partiye Şiddetle İhtiyaç Var!”, **Kızıl Elma**, Sayı: 6, 5 Aralık 1947, (İhtiyaç Var) s. 3.

¹⁴² Denizcioğlu, İhtiyaç Var, s. 3.

bir milliyetçiliği benimseyen bu partiler bir kenara bırakılıp Türkçü parti kurulmalıdır¹⁴³.

Türkçüler, milliyetçilik anlayışları açısından CHP ve DP'yi bir tutsa da, DP'nin Türkçülere karşı CHP'nin takındığı katı tavrı takınmaması Türkçülerin DP'ye daha ılımlı bakmalarını sağladı¹⁴⁴. Geride kalan 25 yıllık süreçte DP kurucuları da CHP ile birlikte tüm suçlara ortaklar ancak bu hatalarından vazgeçtikleri için CHP'lilere tercih olunurlar¹⁴⁵. Türkçüler CHP'ye kesinlikle muhalifti. Ancak bu DP'li oldukları anlamına gelmezdi. DP, Türkçülere saldırmadığı için Türkçülerin DP'li olacağı da doğru değildi. Fakat bir Türkçü parti kurulana kadar, CHP'yi iktidardan uzaklaştırmak adına DP'nin desteklenmesinde bir sakınca görülüyordu¹⁴⁶.

Türkçüler, partiler konusundaki değerlendirmelerinde halkın önemseydiği gibi iki partiyi, yani CHP ve DP'yi önemsediler. Diğer partiler hakkında görüş bildirmedi. Bu anlamda milliyetçi yönü baskın olan *Milli Kalkınma Partisi* hakkında Türkkan'dan başka görüş bildiren yoktur¹⁴⁷. Keza yine Yaşar Çimen'in başkanı olduğu, 1946'da kurulup 1952'ye kadar ayakta kalabilen ve programında "müfrit milliyetçi" olduğunu belirten *Yalnız Vatan İçin Partisi* için de Türkçüler bir görüş belirtmemişti¹⁴⁸. Yine muhafazakarlık ve milliyetçiliği benimseyip ve şiddetli bir CHP eleştirisiyle ortaya çıkan *Millet Partisi*¹⁴⁹ hakkında da Türkçülerin ilgisi veya fikirlerinin ne olduğu hakkında bir emare bulunmuyordu.

Bir Türkçü partinin kurulmasına muhalif olan Türkçüler de vardı. Bu fikri ileri sürenler için Türkçülük bir ülküdür. Bu yüzden onun her türlü tehlike ve istismardan uzak tutulması gerekirdi. Türkçü parti iktidara gelip, demokrasinin gereği olarak iktidardan gittiğinde halkın hakaretine maruz kalabilirdi¹⁵⁰. Aslında bu fikir CHP'nin 1940'ların ikinci yarısında halk nezdinde düştüğü durumdan kaynaklanıyordu. Türkçü Partinin iktidardan uzaklaşmasıyla partinin savunduğu fikirlerin de zarar göreceği düşünülüyordu. Denizcioğlu, partinin iktidardan

¹⁴³ Kemaloğlu, "Milliyetçiliğin Soysuzlaştırılması", *Altın Işık*, Cilt: 1, Sayı: 4, 25 Nisan 1947, (Soysuzlaştırılması), s. 7.

¹⁴⁴ Landau, s. 183.

¹⁴⁵ Müftüoğlu, Atsız'la Konuştum, s. 9.

¹⁴⁶ Denizcioğlu, "Demokratlara Selam", *Kızıl Elma*, Sayı: 9, 26 Aralık 1947, ss. 3, 14.

¹⁴⁷ Türkkan, Partiler, ss. 65-66.

¹⁴⁸ Yeşil, s. 172; Tunaya, ss. 706-707.

¹⁴⁹ Ahmad ve Ahmad, s. 44.

¹⁵⁰ Muzaffer Eyuboğlu, "Türkçü Bir Parti Kurulabilir mi?", *Yeni Bozkurt*, Yıl: 3, Sayı: 25-1, Ocak 1948, (Parti), s. 7.

uzaklaşınca parti fikrinin zarar göreceği düşüncesine mukabil olarak bu tip görüşleri “kısa görmenin” ve “kısır düşünmenin” delili sayıyordu. “Medeni ahlaka ve içtimai fazilete sahip milletler, düşen bir partinin temsil ettiği ideolojiye düşman olmayacak ve hakaret etmeyecek kadar uyanık vakarlı ve ağır başlıdırlar”¹⁵¹. Ayrıca Denizcioğlu’na göre, Türkçü partiyi CHP’ye benzetmek de yanlıştı. Çünkü CHP olağanüstü şartların oluşturduğu, belli bir ideolojisi olmayan ve mensupları da alelade bir toplamaydı. Oysa Türkçü parti bunun tam tersi ideolojik bir parti olacaktı¹⁵².

Türkçü bir parti kurulması fikrinin en fazla gündem oluşturduğu dönem, Hamdullah Suphi Tanrıöver’in 1947 Kurultayı sonrasında 29 Aralık 1947’de CHP’den istifa edip siyasi temaslar için Ankara’ya gittiği zamana denk gelir¹⁵³. Cihad Baban’a göre, Hamdullah Suphi’nin önünde iki ihtimal vardır. Bunlardan birisi DP’ye girmek, diğeri yeni bir parti kurmaktır. İkinci ihtimal daha güçlüdür. Çünkü Hamdullah Suphi’nin eski Türk Ocağından yakınları ve fikir arkadaşları vardır. Ayrıca milliyetçi bir cereyanın ilgi toplayacağı da açıktır¹⁵⁴. Hamdullah Suphi’ye binlerce milliyetçiyi peşinden sürükleyebilecek gözüyle bakılıyor ve görevinin henüz bitmediği söyleniyordu. Hamdullah Suphi’den beklenen “Kalpleri vatan aşkıyla yanan, milli ızdırapları uzviyetlerinin her zerresinde ayrı ayrı duyan milliyetçileri bir araya getirerek, Halk Partisine karşı ahlaklı, ülkücü ve atılgan yeni bir mücadele cephesi kurmasıdır”¹⁵⁵.

Böylece Türk Ocağı’nın bir siyasi parti olarak kurulması öne sürülmeye başlandı. Türk Ocakları kapatıldığı zaman Türkiye’nin hemen hemen her yerine yayılmıştı. Bazı ocaklı büyükler ölse de Hamdullah Suphi hayattaydı. Her yerde bu ocak teşkilatları, harekete geçmeliydi. Parti isminin de Türk Ocağı olması düşünülüyordu¹⁵⁶. Bu yönde haberler basına da yansdı. Hamdullah Suphi’nin eski ocaklıları toplayıp kendi bölgelerinde teşkilatlandıracağı, kısa zamanda yurt geneline yayılacağı, önce dernek kurup sonra da bu derneği partiye dönüştüreceği

¹⁵¹ Denizcioğlu, “Milliyetçi Partiye Doğru”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 12, 16 Ocak 1948, (Partiye Doğru), s. 14.

¹⁵² Denizcioğlu, Partiye Doğru, s. 14.

¹⁵³ **Yeni Sabah**, 2 Ocak 1948, s. 1; Ahmad ve Ahmad, s. 39.

¹⁵⁴ Cihad Baban, “Tanrıöverin İstifası”, **Tasvir**, 2 Ocak 1948, ss. 1, 5.

¹⁵⁵ Tevfik Noyan, “Hamdullah Suphi Tanrıöverin Halk Partisinden Çekilmesi”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 11, 9 Ocak 1948, ss. 3, 15.

¹⁵⁶ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 74-75; Denizcioğlu, “Milliyetçi Partinin Temel Taşı”, **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, s. 12.

öne sürülüyordu¹⁵⁷. Hatta bazı milletvekillerinin isimleri dahi zikredilmeye başlanmıştı¹⁵⁸.

Türk Ocağı'nın parti olarak kurulması fikrini eleştirenler de vardı. Öncelikle Türk Ocağı'nı bir siyasi parti haline getirmesi istenen H. Suphi, milliyetçiliğin birleştirici bir fikir olduğunu dile getiriyor ve milliyetçiliğin partiler üzerinde tutulmasını savunuyordu¹⁵⁹. Bahadır Dülger'e göre de, milliyetçilik farklı sebeplerden dolayı ırkçı, Turancı, Anadoluçu ve Kemalist gibi farklı zümrelere ayrılmış durumdaydı. Eğer partiler üstü bir milliyetçilik anlayışı belirlenmez de partileşirse ayrılık daha da artacaktı¹⁶⁰. Çok Partili hayata geçişle insanların günlük politikada birbirleriyle mücadele etmeye hatta birbirlerine kinli gözlerle bakmaya başladığı görülmüyordu. Bu ortamda bütün milleti birleştiren güç milliyetçilik olmalıydı. Milli birliği sağlamak için milliyetçilik partiler üstü tutulmalıydı¹⁶¹. Ayrıca Türk Ocağı siyaset üstü bir kurum, bir kültür ocağıydı. Ocak, kesinlikle siyasete bulaştırılmamalıydı¹⁶².

Türkçü bir parti kurulmasına dair söylem ve beklentiler H. Suphi'nin bir parti kurma girişiminde olmadığını kesin bir dille açıklamasından sonra gündemden düştü¹⁶³. 1950 yılında, birkaç sene önce Türkçü partinin kurulmasını gerekli gören düşüncenin yerini siyasetten uzak durulması fikri aldı. Bu anlamda Bekir Berk, milliyetçilerin hiçbir siyasi partiden olmadığını, parti mücadelesinin dışında kalacaklarını, asıl ölçülerinin memleket meseleleri olduğunu belirtiyordu¹⁶⁴. Keza Türkçüler, *Orkun* dergisinden hangi partinin desteklenmesi gerektiğini sorduklarında, *"Bizim inancımıza göre Türkçülüğün partiler üstü tutulması ve hiçbir partiye bağlanmaması (bilhassa bugünkü şartlar içinde) yurdun menfaatine en uygun şekildir. Bu esasa titizlikle sadık kalacağız"* diye cevap veriliyordu. Fakat isteyen Türkçü istediği partide şahsi politika yapabiliirdi¹⁶⁵. Bunu takip eden süreçte 1950'li yıllar boyunca parti kurmak fikri,

¹⁵⁷ **Tasvir**, 4 Ocak 1948, s. 5.

¹⁵⁸ **Yeni Sabah**, 4 Ocak 1948, s. 1.

¹⁵⁹ Bahadır Dülger, "Partiler Üstü Bir Kuvvet Olarak Milliyetçilik", **Tasvir**, 4 Aralık 1947, s. 5.

¹⁶⁰ Dülger, s. 5.

¹⁶¹ Yusuf Ziya Ortaç, "Herşeyin Üstünde", **Çınaraltı**, Sayı: 1, 17 Mart 1948, s. 1.

¹⁶² Eyuboğlu, Parti, ss. 7, 13.

¹⁶³ **Yeni sabah**, 7 Ocak 1948, s. 1; **Tasvir**, 7 Ocak 1948, s. 1.

¹⁶⁴ Bekir Berk, "Partiler ve Biz", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl:1, Sayı:4, 15 Eylül 1950, s. 1.

¹⁶⁵ Ülküdaşlarla Başbaşa, **Orkun**, Sayı: 1, 6 Ekim 1950, s. 16.

Türkçülerin gündemine bir daha gelmedi ve daha çok dernek şeklinde örgütlenme yolu seçildi.

İKİNCİ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE TÜRKÇÜ KURULUŞLAR

Türkiye’de 1940’ların ilk yarısında, çok partili dönemden önce İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği, İktisat Fakültesi Birliği, İleri Gençler Birliği gibi öğrenci ve gençlik dernekleri bulunsada asıl dernekleşme dönemi çok partili hayata geçişle başladı. Bu anlamda 10 Haziran 1946 tarihli Cemiyetler Kanunu’nda yapılan değişiklik önemli bir kilometre taşıdır¹⁶⁶. Türkçüler arasında da önceki dönemde yapılan yayın faaliyetlerinin bir birliktelik oluşturmak için yetersiz olduğu kanısına varılarak dernek kurmak fikri bir zorunluluk haline geldi. Türkçüler böylece duygu ve düşüncelerini geliştirmenin yanı sıra tehlikeli gördükleri fikirlere karşı da ortak hareket etmiş olacaktı¹⁶⁷.

Türkçülerin teşkilatlanma düşüncesi, 1940’ların ikinci yarısında bir taraftan dernekleşme yönünde yürütülürken diğer yandan Türkçü parti tartışması yapıyordu. Bu tartışma ortaya çıktığında Türkçü derneklerden birkaç tanesi kurulup faaliyetine dahi başlamıştı. Ancak Türkçü parti tartışması uzun sürmedi ve siyasetin dışında kalıp, terbiye ve ahlaka önem vererek gelecek nesilleri yetiştirmeyi esas alan dernekler şeklinde teşkilatlanma fikri benimsendi. 27 Mayıs 1960’a kadar Türkçü teşkilatlanmada başka bir alternatif fikir ortaya atılmadı¹⁶⁸.

DP, 1950’de iktidara gelmesinin ardından demokrat davranmaya çalışsa da bunu pek beceremedi. Tek parti döneminde oluşan zihniyet bırakılamayarak devamlılık gösterdi. Hürriyet vaatleriyle iktidara gelen demokratlar, fırsatını buldukça demokrasi karşıtı hareketler sergilemekten çekinmedi. Bu ortamda milliyetçiler, milliyetçiliği geliştirebileceklerini sandılar. Ancak bu umut çok sürmedi ve 1953 gibi erken bir tarihte DP ile karşı karşıya geldiler¹⁶⁹.

Bu dönemde kurulan Türkçü derneklerin bir özelliği de, *Türkçüler Yardımlaşma Derneği* dışarda bırakılırsa, hiçbirinin isminde Türkçülük kavramı kullanılmayıp bunun yerine milliyetçilik kavramının kullanılmasıdır. Landau, bu

¹⁶⁶ M. Şehmus Güzel, “1940’larda Öğrenci, Gençlik Dernekleri ve Eylemleri I”, **Tarih ve Toplum**, Sayı: 55, Temmuz 1988, s. 38.

¹⁶⁷ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 12.

¹⁶⁸ Necmeddin Sefercioğlu, “1950-1960 Arasında Milliyetçi Kuruluşlar”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 19 (51), Sayı: 139-140-141 (500-501-502), Mart-Nisan-Mayıs 1999, (Milliyetçi Kuruluşlar), s. 295; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 75-76.

¹⁶⁹ Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 295.

durumu, Türkçülük kavramının dernekler aleyhinde kullanılmasından çekindikleriyle açıklar¹⁷⁰. Ağaoğulları da buna benzer bir yorum yapar; Türkçüler, Türkçü ve Turancı isimlerini iktidarın direkt tepkisini çekmemek için kullanmayıp diğer sağcı örgütler içerisine de girdiler¹⁷¹. Ayrıca bu derneklerde sadece Türkçüler değil Anadolucular da bulunuyordu. Yani dernekler salt Türkçülerden ibaret değildi. Ancak dernek isimleri ve dernekler bünyesinde bulunan kişilerin milliyetçilik anlayışı ne olursa olsun milliyetçi dernekler Türkçü bir eğilimdeydi. Bunda, yakın bir süre önce yaşanan İrkçılık-Turancılık davasının büyük etkisi vardı¹⁷². Ayrıca bu dönemde Türkçüler için Türkçülük kavramı Türk milliyetçiliğine eşit, Türk milliyetçiliğinin kısaltılmış adıydı¹⁷³.

2.1.TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ

Çok partili dönemde kurulan ilk Türkçü dernek Türk Kültür Derneği (TKD) olmuştu¹⁷⁴. Derneğin ilk ismi Türk Oyunlarını Derleme ve Yaşatma Derneği idi. Sefercioğlu, Derneğin isminden hareketle kuruluşunun 4919 sayılı Cemiyetler Kanunu'nun kabul edilmesinden (5 Haziran 1946) önce Ankara'da kurulduğunu belirtir. Bu ismi almasında İrkçılık-Turancılık davasından dolayı oluşan olumsuz havanın etkisi vardı ve hükümetin milliyetçiliğe karşı olumsuz tavrını üzerine çekmek istemiyordu¹⁷⁵. Derneğin kurucuları Hikmet Tanyu, Selahattin Ertürk, Zeki Sofuoğlu, Haluk Karamağaralı'dır. Derneğin ilk başkanı CHP Rize Milletvekili Fahri Kurtuluş'tur. Bu dönemde Derneğin amacı daha çok milli oyunları öğrenmek, öğretmek ve geliştirmektir. Bu maksatla milli oyunları gösterecek etkinlikler de düzenledi¹⁷⁶.

¹⁷⁰ Landau, s. 193.

¹⁷¹ Ağaoğulları, ss. 317-318.

¹⁷² Mustafa Kök, “ ‘Türk Milliyetçiler Derneği’nden ‘Türkiye Milliyetçiler Cemiyeti’ne-1 1950’li-60’lı Yılların ‘Millet Tanımı’ ve Günümüz İçin Önemi”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, (Millet Tanımı-1), s. 142.

¹⁷³ Atsız, **Türk Ülküsü**, Burhan Basım ve Yayınevi, İstanbul, 1956, (Türk Ülküsü), s. 35.

¹⁷⁴ Ateşoğlu Mehmet, “Türk Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, (Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu), s. 3.

¹⁷⁵ Necmeddin Sefercioğlu, “Türk Milliyetçiler Derneği”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, (Türk Milliyetçiler), s. 134.

¹⁷⁶ Ömer Özcan ve diğerleri, “Necmeddin Sefercioğlu ile Yakın Tarihimiz Üzerine”, **Türk Yurdu**, Cilt: 29 (61), Sayı: 266 (627), Ekim 2009, ss. 55-56; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 169; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 82.

Siyasal ortamın görece demokratikleşmeye başlaması ve milliyetçiler üzerine şüphelenecek bir durumun olmadığı gözlemlenince, 1947 yılı yıllık toplantısında derneğin adı Türk Kültür Derneği'ne dönüştürüldü. Değişiklik sadece derneğin adında kalmayıp yönetmeliğe de uygulandı. Bundan sonra derneğin başkanı Haluk Karamağaralı oldu. Faaliyet alanında da değişiklikler yaşandı. Böylece toplantılar, konferanslar düzenlenmeye başlanıp Türklük konusuyla ilgilenildi¹⁷⁷.

Türk Kültür Derneği'nin en önemli faaliyetlerinden birisi, 1947'nin sonunda Milli Türk Talebe Birliği ile ortak düzenlediği ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde Rektör Şevket Aziz Kansu'nun istifa ettirildiği komünizmi tel'in mitingidir. Bu olaydan dolayı dernek üyelerinden Haluk Karamağaralı, Sami Yavrucuk ve Ata isimli bir genç uzun süre yargılandı. Türk Kültür Derneği üyesi olan gençlerin avukatı da Samet Ağaoğlu'ydu¹⁷⁸. Ayrıca dernek komünizmi protesto etmek için ve Kıbrıs meselesinde Türk tarafının haklı olduğunu duyurabilmek için birçok miting düzenledi¹⁷⁹.

Türk Kültür Derneği'nin toplantılarında saygı duruşu yerine ölen Türk büyükleri için Fatiha okunması ve buna benzer hareketlerinden dolayı irtica yapmakla itham edildi. Buna karşılık Türk Kültür Derneği'nin görüşü ise, Türkiye'de irtica yoktur, bu yapılanlar irtica sayılamaz ve eğer gerçekten irtica ortaya çıkarsa, derneğin komünizmle mücadele ettiği gibi irtica ile de mücadele edeceği yönündeydi¹⁸⁰. Türk Kültür Derneği, bu yüzden bazı gençlik ve öğrenci dernekleriyle çekişti, hatta mücadele etti. Özellikle Ankara Yüksek Tahsil Derneği'nin, Ankara gençliğini temsil etmesi söylemlerine şiddetli bir şekilde karşı çıktı¹⁸¹.

¹⁷⁷ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 82-83, Sefercioğlu, Türk Milliyetçiler, s. 134.

¹⁷⁸ Özcan ve diğerleri, s. 58.

¹⁷⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 95-97; "Misak-ı Milli ve Kıbrıs Meselesi", **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, s. 5.

¹⁸⁰ "Fatiha Okudukları İçin Milliyetçi Ankara Gençlerine 'Mürteci' Diye Sövenlere Ankara 'TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ' Vakur Bir Cevap Yayınlamıştır", **Orkun**, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 16

¹⁸¹ "Türk Kültür Derneğinin Beyannamesi", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, s. 4.

Milliyetçiler Federasyonu'nu kuran derneklerden de birisi olan Türk Kültür Derneği, 1 Nisan 1951'de Türk Milliyetçiler Derneği'ne katılmak için kendisini feshetti¹⁸².

2.2. TÜRK KÜLTÜR OCAĞI

Türk Kültür Ocağı, 11 Ağustos 1946'da İstanbul'da kuruldu¹⁸³ ve başka şube açmadı¹⁸⁴. Kurucular; Cevdet Akçalı, Turgut Atasoy, Faruk Sükan, Kemal Bozkurt, Asım Salih, Orhan Özil, İlhan Çirkinoğlu'dur¹⁸⁵. Türk Kültür Ocağı'nın kuruluşunda önemli çalışmaları olan diğer isimler ise; Ali Hatipoğlu, Ali Yürük, İhsan Koloğlu, Ahmet Çavdar, Sadettin Bilgiç, Ruknettin Tözüm, Faruk Kadri Timurtaş, Muharrem Ergin, Erhan Löker, Mustafa Eriş ve Mükerrerrem Taşçıoğlu'dur¹⁸⁶. İlk kongresini 1 Aralık 1946'da yapan Türk Kültür Ocağı, 30 Mart 1947'de nizamnamenin tamamlandığı olağanüstü kongreyi Remzi Oğuz Arık, Nurettin Topçu ve Bahadır Dülger başkanlığında topladı¹⁸⁷. Nizamnamenin 2.maddesine göre derneğin amaçları şunlardır:

“Ocağın gayesi; Türklüğü, milletler arası camiada her bakımdan ileri hale getirmek için;

a) Türk Milliyetçiliğini işlemek ve yaymak, Türk tarih şuuruna dayanan Kültür Birliği ve Hürriyet fikirlerini işlemek ve kökleştirmek,

b) Türk kültürünü; Dil, Tarih, Edebiyat, Güzel San'atlar, Halkbilgisi, Gelenek, Ahlâk, Hukuk ve İktisat gibi çeşitli yönlerden incelemek, manasını belirtmek ve fikir âlemine yayarak idamesine çalışmak,

c) Türkler arasında içtimai tesanüt fikrini yaymak,

ç) Türk ahlâk, âdât ve geleneklerine uygun yaşamayı ve Milli Mukaddesata hürmeti telkin etmek,

¹⁸² Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 83.

¹⁸³ Nurettin Özdemir, “Türk Kültür Ocağının Feshi Dolayısıyla”, **Orkun**, Sayı: 46, 17 Ağustos 1951, s. 10, 1 nolu dipnot.

¹⁸⁴ Orhan Okay, Türk Kültür Ocağı'nın İstanbul'dan başka Samsun'da bir şubesinin olduğunu belirtse de dönemin kaynaklarında bu bilgiyi teyit edecek bir veriye rastlanamadı; Orhan Okay, “Milliyetçi Düşüncenin Odak Noktalarından Milliyetçiler Derneği”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 19 (51), Sayı: 139-140-141 (500-501-502), Mart-Nisan-Mayıs 1999, s. 335.

¹⁸⁵ **Türk Kültür Ocağı Nizamnamesi**, Aydınlık Basımevi, Yayın Yeri Yok, 1950, s. 4.

¹⁸⁶ Sadettin Bilgiç, **Hatıralar**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1998, s. 23.

¹⁸⁷ “Türk Kültür Ocağı”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 4, 25 Nisan 1947, s. 8.

- d) *Türk Kültürüne vaki tecavüzlerle ve Milliyetçiliğe aykırı fikirlerle fikir yoluyla mücadele etmek,*
- e) *Milliyetçiler arasındaki bağı kuvvetlendirmek,*
- f) *Gençliğin Kültür ve ahlâk bakımından, memleket ve dünya meselelerine aşinalık yönünden örnek Türk Milliyetçileri halinde yetişmesine çalışmaktır.*”¹⁸⁸

Nizamnamedeki manevi ve mukaddes değerlere yapılan bu vurgu, Ocak için ileri sürülen ırkçı ve irticacı iddialarının kaynağı oldu. Bu yüzden Ocak yapılan ithamlara cevap verebilmek adına beyanname yayınladı¹⁸⁹. Beyanname Ocağın inkılap-irtica ve ırkçılık-Turancılık tartışmalarına karışmadığı, lokalinde toplantılar düzenleyerek kendini geliştirme amacıyla olduğu, ancak olayları yakından takip ettiğini bildiriyordu. Ocağın görüşüne göre, “*İrtica her manada gericiliğe yöneliştir. Memleketimizde dini bir irtica yoktur. Bilakis mukaddesatına bağlı TÜRK MİLLETİ vardır... Yine memleketimizde ırkçılık ve Turancılık yoktur. Adına TÜRKÇÜLÜK denilen TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ vardır.*”¹⁹⁰

Türk Milliyetçiler Derneği’nin asıl nüvesini oluşturacak olan Türk Kültür Ocağı ciddi manada ilgi gören bir dernek oldu¹⁹¹. Bir kısım kişiler Türk Kültür Ocağını, Türk Ocağı sandığı için bu konuda açıklamalar yapıp Türk Kültür Ocağının Türk Ocağı olmadığı, aralarında herhangi bir ilişki bulunmadığı duyurulmak zorunda kalındı. Ayrıca Türk Kültür Ocağı sadece bir öğrenci kuruluşu olmayıp, yüzlerce aydın genci bir araya toplayan bir dernekti. Siyasi bir teşekkül de değildi. Milliyetçilik partiler üzerinde tutuluyordu. Asıl ilgilenilen konu milliyetçilik olduğu için Ocağın durumu milliyetçilik üzerinden saptanıyordu¹⁹².

Türk Kültür Ocağı’nın ilk başkanı Ali Hatipoğlu’ydu. Daha sonra Bahadır Dülger, Faruk Kadri Timurtaş, Ali Sedat Çetintaş, Turgut Atasoy, Bekir Berk ve Nurettin Özdemir gibi isimler bu görevi yürüttü¹⁹³. Ocak Hars Heyeti’nin başına

¹⁸⁸ **Türk Kültür Ocağı Nizamnamesi**, ss. 5-6; Darendelioğlu, *Milliyetçilik Hareketleri*, s. 166.

¹⁸⁹ Kılıç, *Türk Milliyetçiler Derneği*, s. 78.

¹⁹⁰ “Türk Kültür Ocağından Bildirilmiştir”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, s. 5; “Türk Kültür Ocağının Beyannamesi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 17, 1 Nisan 1951, s. 1.

¹⁹¹ Darendelioğlu, *Milliyetçilik Hareketleri*, s. 165.

¹⁹² Bekir Berk, “Türk Kültür Ocağı”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 10, 15 Aralık 1950, ss. 2-4,

¹⁹³ Kılıç, *Türk Milliyetçiler Derneği*, s. 76.

Bahadır Dülger, Nurettin Topçu ve Cihat Baban getirildi. Özellikle Nurettin Topçu'nun Ocak üzerinde önemli etkileri oldu. Bahadır Dülger ise Ocağın basındaki ismi olmasının yanı sıra gençliğin örgütlenmesinde de önemli faaliyetlerde bulundu¹⁹⁴.

Türk Kültür Ocağı'nın en fazla ilgilenip çözüm bulmaya çalıştığı konu komünizmdi. Komünizmi önlemek için sosyal ve ekonomik sahaları sağlam tutmak fikri hakimdi. Bu bağlamda bir proje oluşturup, köylerin ihtiyaçları ve kalkınmaları için gerekli şartları tespit etmeyi tasarladı. Ancak bu girişim sonuçsuz kaldı¹⁹⁵. Yine Ocaklı gençler İstanbul'un belli meydanlarında köşelere kendi harçlıklarıyla yaptırdıkları ve üzerine “*vatandaş okuduğun gazeteyi köylümüze göndermek için bu kutuya at*” yazan kutular koyup, toplanan gazeteleri köylere gönderiyorlardı¹⁹⁶.

Türk Kültür Ocağı'nın diğer faaliyetleri; kahramanlık günleri düzenlemek, seri konferanslar vermek, müstehcen yayınlarla mücadele için beyannameler yayınlamak, komünizmi protesto etmektir. Bu bağlamda Çiçek Palas hadisesinde polisin solcuları yakalamasında önemli rol oynadılar. Nazım Hikmet'in af kapsamına alınmaması için Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes'e telgraflar çektiler. Ayrıca Mareşal Fevzi Çakmak'ın cenazesinde yapılan büyük yürüyüşte Türk Kültür Ocağı'nın büyük rolü vardı¹⁹⁷.

Türk Kültür Ocağı, Türk Milliyetçiler Derneği'ne katılmak için 1 Temmuz 1951'de kendini fesih ederken Başkan Özdemir, üyelere de Türk Milliyetçiler Derneği'ne katılmalarını tavsiye ediyordu. Ocak kapandığı tarihte 600 üyesi vardı¹⁹⁸.

2.3. TÜRK KÜLTÜR ÇALIŞMALARI DERNEĞİ

Türk Kültür Ocağı'nın kuruluş çalışmaları sürerken Atatürk konusu üzerinde tartışmalar yaşandı. Bu tartışmalar sonucunda ortaya iki grup çıktı ve

¹⁹⁴ Sadettin Bilgiç, s. 23; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 76; Landau, s. 194.

¹⁹⁵ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 79.

¹⁹⁶ Mehmet Turgut, **Siyasetten Kesitler**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1993, s. 24.

¹⁹⁷ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 167-169; “Nazım Hikmetin Affını İstemiyen Milliyetçi Gençlik”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 23, 15 Temmuz 1951, ss. 2-3; **Yeni Sabah**, 4 Mayıs 1949, s. 5; **Yeni Sabah**, 29 Haziran 1949, s. 2.

¹⁹⁸ Özdemir, s. 10.

birbirlerini Atatürk düşmanlığı ile suçladı. Böylece bir grup Türk Kültür Ocağı'nı kurarken, diğer grup yeni bir teşkilat oluşturma yolunu seçti¹⁹⁹. Böylece Türk Kültür Çalışmaları Derneği büyük çoğunluğu öğrenci olan bir grup tarafından 3 Eylül 1946'da İstanbul'da kuruldu²⁰⁰. Derneğin Kurucuları; İlhan Egemen Darendelioğlu, K. Abbas Altunkaş, Osman Nedim Tuna, Rıza Gür, Ahmet Sözmen, Celal Sungur ve Ziya Işıldak'tır²⁰¹. Derneğin başkanlığını ise sırasıyla Necati Balaşoğlu, Mehmet Sadık Aran ve Müfit Adil Çulcuoğlu yaptı²⁰². Derneğin gayesi;

*“Milli benliğimizin dünü, bugünü ve yarını için kültür sahasında çalışmak, milli kültürümüzü zayıflatmak hedefi güden menfi hareketlere karşı fikir yolile kültürümüzü korumaktır. Çalışmaları tamamen ilmi ve tamamen bedîî yani akademik çerçeve içinde kalacağı cihetle cemiyetimizin siyasetle ve hiç bir siyasi parti ile alakası yoktur. Değişmez vasfımız Türkçülük sevgisine dayanarak milli benliğimizin kültür ve kadir bilirlilik yönünü geliştirmektir”*²⁰³.

Cemiyetin çalışmaları bölümünde, Türk milliyetçiliğinin yanına Kemalizm'in konulması ve her iki fikre de ortak vurgu yapılması derneğin kuruluşunda yaşanan ayrımın bir göstergesiydi²⁰⁴. Ayrıca manevi vurgunun diğer derneklere göre daha az olmadığı da dikkat çeken bir özelliktir²⁰⁵.

Dernek kendisine çalışma sahası olarak tarihi araştırmalar yapmak, kültürel ve folklorik çalışmalar yürütmek, Türk kültürü ile ilgili yabancı yayınların tercümesini yapmak, akademik toplantılar yapıp temsil ve milli oyunlar düzenlemek, Türk büyüklerini anmak ve millete hizmet edecek bir kütüphane kurmak gibi alanları belirledi²⁰⁶. Derneğin faaliyetlerinde geniş çaplı komünizmi

¹⁹⁹ Sadettin Bilgiç, s. 23.

²⁰⁰ **Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi**, Talât Altın Matbaası, İstanbul, 1946, s. 1; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 170.

²⁰¹ **Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi**, ss. 4-5.

²⁰² Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 172.

²⁰³ **Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi**, s. 3; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 170.

²⁰⁴ **Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi**, s. 13.

²⁰⁵ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 81.

²⁰⁶ **Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi**, ss. 13-14.

tel'in toplantıları da önemli yer tuttu. ²⁰⁷ Derneğin önemli faaliyetlerinden biri de Ergenekon Bayramı düzenlemesiydi. 22 Mart 1948'de Marmara Lokalinde kutlanan bayrama Nuri Killigil ve Nuri Demirağ gibi isimler de katılıp derneğe maddi yardımlarda bulundular²⁰⁸.

Türk Kültür Çalışmaları Derneği, Milliyetçiler Federasyonu içerisinde yer alsa da 1 Nisan 1951'de yapılan ve Türk Milliyetçiler Derneği'nin kuruluşunun gerçekleştirildiği Milliyetçiler Federasyonu Kurultayında, faydalı çalışmalar yapmadığı gibi yapılan çalışmaları da engellemeye çalıştığı gerekçesiyle Milliyetçiler Federasyonu'nun dışında bırakıldı²⁰⁹. Bundan kısa süre sonra da dernek kapandı²¹⁰.

2.4. TÜRK GENÇLİK TEŞKİLATI

Türk Gençlik Teşkilatı, kendisinden önce kurulan Türk Kültür Ocağı ve Türk Kültür Çalışmaları Derneği'nin faaliyetlerini yetersiz bularak bir grup öğrencinin harekete geçmesiyle oluşturuldu. Dernek, 10 Ocak 1949'da merkezi İstanbul olmak üzere kuruldu²¹¹. Kurucular; Necati Tanrıku, İrfan Atagün, Kubilay İmer, Yusuf Ziya İnan, M. Emin Alpkın, Ömer Öztürkmen, Mehmet Metin Ören, Erdoğan Özbenli, Şadi Pehlivanoglu, Hasan Karahan, Erdoğan Okçu, Gökhan Evliyaoğlu, Cahit Çakmak, Orhan Özer, Tuğrul Önder, Celal Erçikan, Remzi Sakarya, Kemal Cabioğlu, Sami Binicioğlu, Galip Erdem, Arslan Topçubaşı ve arkadaşlarıdır²¹². Derneğin gayesi şöyledir;

“a) Türk gençliğinin vatan, millet, ahlak, dil, tarih, an'ane, aile ve milli mukaddesat seviyesini şuurlaştırarak bu unsurlara bağlı Türk Milliyetçiliğini=Türkçülüğü milli kültür yoluyla işlemek gayemizdir. Teşkilatımız bu gayeyi gerçekleştirmek için:

²⁰⁷ **Yeni Sabah**, 12 Şubat 1948, s. 2; **Yeni Bozkurt**, Yıl 3, Sayı 25-2, 15 Şubat 1948, s. 12.

²⁰⁸ **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı: 25-4, Nisan 1948, s. 2.

²⁰⁹ TKÇD üyeleri ise bu ayrılığın Atatürk İlklerini daha iyi koruyabilmek adına kendi istekleriyle olduğunu söylediler; **Yeni Sabah**, 2 Nisan 1951, s. 2.

²¹⁰ Ateşoğlu Mehmet, Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu, ss. 3-4; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 172.

²¹¹ “Türk Gençlik Teşkilatı Yasası”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 8.

²¹² Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 173.

b) A- Türk gençliğini Milli ve manevi mefkure etrafında teşkilatlandırarak, gençlik haklarını müdafaa ile isteklerine tercüman olur.

B) Milli bünyemize zararlı içtimai cereyanlarla fıkren ve kanuni yollarla fiilen mücadele eder.

C) Türk gençliğinin milli gayelere uygun şekilde manen ve maddeten yetiştirilmesine yardım eder.

D) Gençlikle ilgili ve gayede birlik gösteren her türlü dahili ve harici fert ve toplulukla temas ve işbirliği yapar.

E) Teşkilatımız siyasi değildir.”²¹³

Türk Gençlik Teşkilatı Yasasının 5. maddesindeki üye olacakların 18-40 yaş arasında olması şartı 22 Ağustos 1949’da yapılan toplantıdan sonra eklendi. 40 yaşın üstünde olanlar ise fahri üye kabul edildi²¹⁴. Bu yaş aralığının şart tutulmasında derneğin dinamik ve daha aktif tutulmaya çalışılması amaçlandı²¹⁵. Osman Yüksel Serdengeçti de, bu madde ile 40 yaşın üzerinde olanların otorite oluşturabilir diye üye yapılmamasını, derneğin tam bir gençlik örgütü olduğunun göstergesi sayar²¹⁶.

Türk Gençlik Teşkilatı, Türkçü dernekler arasında en faal dernekti. İlk başkanı Necati Tanrıkulu, son başkanı Şadi Pehlivanoglu idi. Derneğin sloganı daha sonra Türkçü kesim tarafından bol bol kullanılacak olan “*Tanrı Türk’ü Korusun*” idi. Bu slogan aynı zamanda derneğin rozetinde de yazılıydı. Derneğin hedef kitlesi liseler ve lise çağlarındaki gençlerdi. Diğer derneklerden asıl farkı ise Anadolu’da şubeler açmasıydı. Heyecanlı ve hızlı hareket eden bir teşkilat yapısına sahip olan dernek, Milliyetçiler Federasyonu’na katıldığı zaman 40’a yakın şubeye sahipti²¹⁷.

Türk Gençlik Teşkilatı, Türkçü teşkilatların birleşmesi konusunda da diğer derneklerden daha fazla çalıştı. Özellikle Türkçüler arasında oluşan gruplaşmaların Türkçülüğe zarar verdiği noktasından hareketle, şahısların ön plana çıkarılarak ayrılıkların derinleştirilmesine karşı çıkıyordu. Irkçılık, Turancılık, Anadoluçuluk ve Kemalistlik gibi ekolleri reddeden dernek Atsız,

²¹³ Türk Gençlik Teşkilatı Yasası, s. 8.

²¹⁴ **Yeni Sabah**, 23 Ağustos 1949, s. 2.

²¹⁵ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 85.

²¹⁶ Osman Yüksel, “Uyanan Gençlik”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, (Uyanan Gençlik), s. 6.

²¹⁷ Landau, ss. 194-195; Darendelioğlu, ss. 173-175.

Nurettin Topçu ve Atatürk isimleri çevresinde odaklaşanların anlayışlarını reddediyordu. Bunlar Türkçülük yapısının birer parçasından ibaretti, bu parçalar ön plana çıkarılmamalıydı. Bu yüzden sık sık birleşme çağrısı yapılıyordu²¹⁸.

Birleşme istekleri ve çabası sadece milliyetçiliği algıma şekillerinde değil, aynı zamanda dernekler arasında da sağlanmaya çalışıldı. Bu bağlamda Milli Türk Talebe Birliği'nin gençlik teşkilatı olarak kurduğu Milli Gençlik Teşkilatı, Türk Gençlik Teşkilatı tarafından üzücü bir hadise olarak karşılandı. Türk Gençlik Teşkilatı, 26 Ağustos 1949 tarihinde yaptığı olağanüstü kongrede Milli Gençlik Teşkilatı'nın kendisine katılması için çağrı yaptı²¹⁹. Yaklaşık bir ay derneğin gündeminde yer tutan birleşme konusu, Milli Gençlik Teşkilatı'nın kesinlikle birleşmeyeceğini bildirmesi üzerine gündemden uzaklaştı²²⁰. Bir ara Türk Kültür Ocağı ile de birleşmek için mesai harcandı. Bu çalışmalarının sonunda Türk Kültür Ocağı 24 Aralık 1950'de yapılan olağanüstü kongrede prensipte birleşme kararı aldı²²¹. Türk Gençlik Teşkilatı da 9 Ocak 1951'de yaptığı olağanüstü kongrede birleşmeyi sağlayacak bir komisyon oluşturdu²²². Ancak Türk Kültür Ocağı ile birleşme sağlanamadı.

Türk Gençlik Teşkilatı isminin en fazla gündemi meşgul ettiği olay, *Vatan* gazetesinin Konya'da irtica olduğu yönünde haber yapması ve Türk Gençlik Teşkilatı'nın buna karşılık 17 Mart 1951'de bir miting düzenlemesi ve bir beyanname yayınlamasıydı. Mitinge DP ve MP mensupları, esnaf ve işçi teşkilatları, İstanbul ve Ankara'dan yüksek tahsil gençliği katılıp irtica söylemlerini protesto ettiler²²³. Beyannamede ise Türk gençliğini temsil ettiğini söyleyen şüpheli mahiyetteki odakların karışıklık çıkarmaya çalıştığı, bunların din ve mukaddesatı bozup milli adet ve gelenekleri yıkıp memlekete nifak sokmak istedikleri söyleniyordu. İrtica ve laboratuvar ırkçılığı söylemleriyle milliyetçileri yaftalamaya çalışıyorlardı. Bu çalışmaları yapanların kızıklar ve dönmeler olduğu ifade ediliyordu. Derneğin Türkçülük anlayışı ise şöyledir; “*Türkçülük, büyük*

²¹⁸ Mehmet Akıncıoğlu, “Bir Bayrak Altına”, *Tanrıdağ*, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 7; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 85-86; Osman Yüksel, Uyanan Gençlik, s. 6.

²¹⁹ *Yeni Sabah*, 27 Ağustos, 1949, s. 2.

²²⁰ *Tasvir*, 5 Eylül 1949, s. 2.

²²¹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 79.

²²² “Türk Gençlik Teşkilatı Kongresinden Mizahi Notlar”, *Tanrıdağ*, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ocak 1951, s. 2.

²²³ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 86.

Türk ilinde Türk milletinin kayıtsız, şartsız hakimiyeti ve istiklali ile Türklüğün her yönden bütün milletlerden ileri ve üstün olması ülküsüdür”²²⁴.

Türk Gençlik Teşkilatı’nın da diğer dernekler gibi esas uğraş alanlarından birisi komünizmle mücadeleleydi. Bunun için toplantılar yapıp, beyannameler yayınladı. Komünizmle mücadele kapsamında İstanbul’da dağıttığı bir broşür savcılığı harekete geçirdi. Savcının gerekçesi, Derneğin tüzüğüne aykırı bir şekilde siyasetle uğraşmasıydı. Böylece 11 Mayıs 1951’de Dernek üyelerinden Şadi Pehlivanoğlu, Kubilay İmer, Kılıçarslan Göbezoğlu ve Mehmet Erdoğan hakkında uzun bir süre devam eden kamu davası açıldı. Ancak davadan somut bir netice alınamadı²²⁵.

Türk Gençlik Teşkilatı’nın hassasiyet gösterdiği konulardan birisi de okullarda din dersi okutulması konusuydu. Bu bağlamda Bülent Nuri Esen’in okullarda din dersi okutulmasının Anayasaya aykırı olduğunu söylemesi üzerine bir beyanname yayınlandı. Beyannamede, Türkiye’nin neredeyse tamamının Müslüman olduğu, Anayasada “*hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir*” yazdığını ve ancak çok az gayrimüslim grup için Türk milletinin din isteğinin reddedildiği dile getiriliyordu. Ayrıca dindarların milli birliği bozmasının söz konusu olmadığını, ancak dinsizlerin bunu birçok kez yaptığı dile getiriliyordu²²⁶.

Türk Gençlik Teşkilatı’nın üzerinde durduğu bir diğer konu da Kıbrıs meselesiydi. Bu anlamda Kıbrıs’taki Türklere mektuplar gönderilip Rumlar karşısında cesaretle durmaları isteniyor, yaptıkları faaliyetler tebrik ediliyordu²²⁷. Kıbrıs’ın Türklere ait olduğunu ve Türk tezini savunmak adına toplantılar ve mitingler düzenliyordu. Ayrıca hükümetin pasif bir politika benimsemesinden rahatsızlık duyduklarını dile getiriyorlardı²²⁸.

Milliyetçiler arasında birliğe karar verilmesinin ardından önce Milliyetçiler Federasyonu’na giren dernek, 1 Nisan 1951’de Türk Milliyetçiler Derneği’nin kurulmasıyla kendisini feshedip bu derneğe dâhil oldu²²⁹.

²²⁴ “Türk Gençlik Teşkilatının Beyannamesi”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, ss. 5-6.

²²⁵ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 86; **Yeni Sabah**, 12 Mayıs 1951, s. 2.

²²⁶ “Gençlik Ne Diyor?”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, s. 13.

²²⁷ **Yeni Sabah**, 13 Aralık 1949, ss. 1, 5.

²²⁸ **Yeni Sabah**, 15 Aralık 1949, ss. 1, 5.

²²⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 86.

2.5. TÜRK OCAĞI

Hamdullah Suphi Tanrıöver'in 1947 yılında CHP'den istifa etmesinin ardından bir süre Türkçü bir parti kuracağı söylentileri ortaya çıksa da, H. Suphi böyle bir girişimde bulunmayacağını kesin bir dille ifade etti. Ancak H. Suphi'nin yakın çevresi, H. Suphi'nin 1931'de kapatılan Türk Ocağı'nın yeniden açılması için çalışma yapacağını belirtiyordu²³⁰. Bu konu basında önemli bir yer tutmasının yanı sıra halk tarafından da rağbet gördü. Ocak konusunu değerlendiren hemen herkes Ocağı Halkevleriyle kıyaslayıp, Halkevlerinin milliyetçilik konusundaki yetersizliğinden bahsediyordu. Cihad Baban'a göre Türk Ocağı'nın yeniden kurulması, Türkiye için daha faydalıydı; çünkü Halkevleri CHP'nin malıdır ve milliyetçi bir yapıda değildir. Buna karşın Ocak bir fikir yuvasıdır ve partilerle ilgisi yoktur. Her partiden insan Ocağa gelip şahsiyet kazanabilir. Türkiye'de milliyetçilik fikrini yaşatacak ve vatandaşa siyasi terbiye verecek partiler üstü bir kuruluşa ihtiyaç vardır. Ayrıca komünizm tehlikesi de kendisini hissettirir durumdadır. Toplumda içtimai bağlar oldukça gevşek bir haldedir. Bu ortamda Türk Ocağı gençlere Türk ahlakını, geleneklerini, memleket sevgisini öğretecektir. Bunun için zemin de hazırdır. Çünkü H. Suphi bağımsız milletvekilidir, yani partiler üstüdür²³¹.

İsmail Suphi Soysallıoğlu'na göre ise dünyada bir ahlak, iman ve karakter bozukluğu vardır. Yeni nesillerin bu buhranlardan kurtulması için milli Türk terbiyesini, Türk geleneklerini, Türk duyusunu öğrenmelidir. Bu hasletleri yeni nesillere verecek kurum Türk Ocağı'dır. Sadece bilgi genç nesillere yetmez. Onlara ruh ve kalp lazımdır. Bu ruh harekete geçirilmelidir. Hâlihazırdaki milliyetçilik sözden ibarettir. Sağlam ruh ve hareket fikri verilen nesiller ancak topluma karşı sorumluluklarını bilip, boş vermişlikten kurtulacaktır. Bunları yapacak tek yer Türk Ocağı'dır²³².

Ayrıca milliyetçilik fikrindeki dağınıklığı, ayrılığı giderecek müessese de Türk Ocağı'dır. Türk'e Türk olduğunu hatırlatacak, Türkçülüğü hakiki manasına sokacaktır. Bu bakımdan ülke sınırındaki komünizme karşı en büyük silah olarak

²³⁰ **Tasvir**, 8 Mart 1948, s. 1.

²³¹ Cihad Baban, "Türk Ocakları Yeniden Doğmalıdır", **Tasvir**, 4 Şubat 1948, ss. 1, 5.

²³² İ. Suphi Soysallıoğlu, "Türk Ocaklarının İhyası Lazımdır", **Tasvir**, 22 Şubat 1948, s. 3.

Türk milliyetçiliğinin kaynağı olan Türk Ocağı'nın kurulması hayati önem taşır. Bu aynı zamanda hükümetin yaptığı hatayı telafi etmesi için de bir fırsattır²³³.

Türk Ocağı'nın açılması için ileri sürülen bu gerekçelere Halkevleri Komisyonu ve İstanbul Halkevleri Başkanı Fahrettin Kerim Gökay verdiği cevaplarda; Türk Ocağı'nın vazifesini yapıp tarihteki yerini aldığını, Halkevleri ilkelerinden birisinin de milliyetçilik olduğunu, bundan sonra milliyetçiliği daha da önemseyeceklerini söylüyordu. Yine Gökay'a göre; Türk Ocağı'nın yeniden kurulması ortak kuvvetin dağılmasına sebep olacaktı. Türk Ocağı'nın yeniden açılması gerektiği iddialarına CHP İstanbul İl İdare Kurulu üyesi Sadi Bekter ise; Türk Ocağı'nın hukuki bakımdan tam bir tasfiyeye uğradığını, kurulacak Ocağın eski Ocağın bir devamı olmayacağını belirtiyordu²³⁴.

Bu yaklaşımlara karşı Hasan Ferit Cansever; Gökay'ın iddia ettiği gibi Ocakla Halkevinin aynı vazifeyi görmesinden kapanmadığını belirtiyordu. Türk Ocağı hür insanların bir araya gelerek mensup oldukları milli ve içtimai camiaya yardım etmek için kurulan siyaset dışı kurumdu. Halkevi ise siyasi amaçla kurulmuş, iktidar partisinin fikirlerini yeni nesillere aşılama çalışmaları, partinin altında barınan bir örgüttü. Halkevi doğrudan partiden emir alırken Ocak hür bir yapıdaydı. Halkevleri iyi işler yapmıştı ancak bu milliyetçi kuruluşların ortaya çıkmasına engel değildi²³⁵. Hemen hemen aynı yaklaşım eski Türk Ocağı Genel Sekreteri Fethi Erden'de de vardı. Erden, Halkevinin bir siyasi şubeden ileri gitmediğini, Ocağın ise tamamen hür bir yapıda olduğunu, bu yüzden Ocak tüm gençliği bünyesinde toplarken Halkevinin sadece CHP'lileri temsil ettiğini vurguluyordu²³⁶. Türk Ocağı siyasi bir organ değildi ancak siyasi kanaatleri farklı olan insanları bir araya getiren zemindi. “ *Aydın Türkçülerin, milli mefkûre ve Türkçülük çalışmaları için çatısı altında toplanacakları hiçbir siyasi teşekkülle ilgili olmayan Türk Ocaklarını yeniden kurmalıyız*”²³⁷. Bu yaklaşım eski Türk Ocaklıların büyük çoğunluğu için geçerliydi.

Ocağın açılmasını gereksiz bulanlara karşı Kadircan Kafı ise; cumhuriyet rejimlerinde bu tür kurumların bir değil birkaç tane olması gerektiğini, aynı

²³³ Can, “Türk Ocakları”, **Yeni Sabah**, 25 Ekim 1948, s. 2.

²³⁴ **Tasvir** 10 Mart 1948, ss. 1, 4.

²³⁵ **Tasvir**, 13 Mart 1948, ss. 1-2.

²³⁶ **Tasvir**, 14 Mart 1948, ss. 1, 5.

²³⁷ Ziya Tataç, “Türk Ocaklarını Yeniden İhya Etmeliyiz”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 2, Sayı: 14, 27 Şubat 1948, s. 4.

hedeflere farklı yollardan gidilebileceğini söyleyerek cevap veriyordu. Yine aynı kesimlerden gelen Türk Ocağı'nın aşırı milliyetçi olacağı iddialarına da; artık ırk devrinin geçtiği, kültür birliğinin esas alındığı ve Ocağın milliyetçilik anlayışını H. Suphi'nin sürekli dile getirdiğini belirtiyordu²³⁸.

Türk Ocağı'nın tekrar kurulup kurulmaması üzerinde tartışmaların devam ettiği sırada Halkevi, 20 Mart 1948'de milliyetçilik konusu üzerine bir toplantı yaptı. Halkevi Genel Başkanı Muhsin Binal ve CHP milletvekillerinin katıldığı toplantıda Fahrettin Kerim Gökay, en güzel milliyetçilik şeklinin Atatürk'ün tarif ettiği milliyetçilik olduğunu, Halkevlerinin benimsediği milliyetçiliğin halkçı ve memleketçi olduğunu, hedefin halk için halka doğru olduğunu vurguladı. Ancak toplantıya katılanlar, Halkevlerini ciddi manada eleştirdi. Eleştirilen konular; aydınla halk arasında temasın sağlanamaması, yeni fikir akımları geliştirecek elemanların yetiştirilememesi, Halkevinin bürokrasiden kurtulamaması, gençlerin yetiştirilememesi, ecdada saygı duyulmaması etrafında toplanıyordu²³⁹. Aslında bu durum Türk Ocağı'nı yeniden açmak isteyenlerin Halkevleri hakkındaki fikirlerinde yalnız olmadıklarının da göstergesiydi.

Hamdullah Suphi'ye, Türk Kültür Ocağında verdiği bir konferans sırasında, Türk Ocağı'nın kurulmasında neden ağır davranıldığı sorulması üzerine Hamdullah Suphi, Ocağın kısa zamanda kurulacağını, ancak daha önceden birlikte çalıştığı arkadaşlarıyla çekişmek istemediğini söyledi. Ocağa ait malların anlaşma yoluyla geri alınabileceği kanaatinde olduğunu, bu yüzden yeni bir kargaşanın çıkmasını istemediğini belirtiyordu. Ancak anlaşma yoluyla çözülemezse işin yargıya intikal edeceğini söylemeyi de ihmal etmiyordu. Öncelikle büyük şehirlerde Ocağın kurulup binalar Halkevlerinin elinde olduğu için Halkevleriyle aynı binada çalışılmasını tasarladığını, eğer bunu gerçekleştiremezse yeniden işe başlanacağını belirtti²⁴⁰. Binaların geri alınması konusundaki girişimler, Türk Ocağı'nın açılma zamanını yaklaşık bir sene erteledi. Bunun yanı sıra Ocağın açılmasını erteleyen bir diğer konu da 1931 yılında kapanan Ocaklardaki Ocaklıların yerini tespit etme konusu oldu. Hamdullah Suphi, Ocak üyelerinin

²³⁸ Kadircan Kafılı, "Türk Ocağı ve Milliyet Meselesi", **Yeni Sabah**, 19 Mart 1949, s. 2.

²³⁹ **Yeni Sabah**, 21 Mart 1948, s. 5; **Tasvir**, 22 Mart 1948, ss. 1, 5.

²⁴⁰ A. İ. Balımoğlu, "Türk Ocaklarına Dair Bir Hasbihalden", **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 21, Kasım 1948, ss. 10-11; **Tasvir**, 6 Mayıs 1948, ss. 1, 5.

bulunduğu yerleri bildirmelerinin beklendiğini, bundan sonra şartların sağlanmasına bağlı olarak şubelerin açılacağını vurguluyordu²⁴¹.

Hamdullah Suphi, Ocağın açılmasından kısa bir süre önce yaptığı açıklamalarla Ocağın milliyetçilik anlayışını ve görevlerini kamuoyuna duyurdu. Buna göre Türk Ocağı Merkezi İstanbul'da Abdullatif Suphi Paşa Konağı olacaktı. Ocağın milliyetçilik anlayışı ise kendini Türk hissetme esasına dayanıyordu. Yani ırkçılık ve yayılmacı anlayışlar benimsenmedi. Türkiye topraklarında yaşayan muhtelif köklerden gelen unsurlar kültür birliği içerisinde değerlendirildi. Halkevleriyle bir rekabete girilmemesi ve siyaset dışında kalınması esas alındı. Şubeleşme konusunda da maddi ve manevi şartları sağlayan yerlerde yavaş yavaş şubeler açılacaktı. Ocağın bir görevi de milli mücadele sırasında nasıl düşmanla mücadele edildiyse şimdide dışarıdan gelen düşman ideolojilerle mücadele edilecektir şeklindeydi²⁴².

17 Mart 1949'da açılış hazırlıklarını tamamlamak, resmi izni almak, Türk Ocağı Yasası'nı hazırlamak gibi işleri görüşmek üzere 60 eski Türk Ocaklı H. Suphi'nin evinde buluştu. Bu 60 kişi arasından 9 kişilik bir geçici İdare Heyeti kuruldu. İdare Heyetini oluşturan isimler; Hamdullah Suphi Tanrıöver, Hasan Ferit Cansever, Fethi Erden, Ahmet Mazhar Akifoğlu, Ispartalı Tevfik (Noyan), Burhanettin Develioğlu, Cevat Mustafa, Kemal Öz ve Ragıp Nurettin Ege idi²⁴³.

Geçici İdare Heyeti 2 Nisan 1949'da bir araya gelerek Türk Ocağı Yasasını oluşturdu. Özellikle amaçlarla ilgili madde üzerinde uzun süren müzakereler yapıldı. Sonunda Ahmet Ferit Tek'in teklifi kabul edilip Yasaya kondu. Buna göre; "Türk Ocağı'nın gayesi: Türklüğün kuvvetlenmesine, yükselmesine çalışmak; milli harsın, bütün sahalarında, gelişmesini temin etmektir. Türk Ocağı Türklüğün selâmet ve saadetini, beşeriyetin müşterek selâmet ve saadetinde görür"²⁴⁴. Yasada kurucular olarak ise; Hamdullah Suphi Tanrıöver, Dr. Hasan Ferit Cansever, Burhanettin Develioğlu, Ahmet Mazhar Akifoğlu, Dr. Fethi Erden, Ragıp Nurettin Ege, Tevfik Noyan, Cevat Mustafa Emecan ve Cemil Behçet Sonsuz'un isimleri yer aldı²⁴⁵.

²⁴¹ **Tasvir**, 11 Mart 1949, s. 5.

²⁴² **Yeni Sabah**, 16 Mart 1949, ss. 1, 5; **Tasvir**, 16 Mart 1949, ss. 1, 5.

²⁴³ **Yeni Sabah**, 18 Mart 1949, ss. 1, 5.

²⁴⁴ **Türk Ocağı Yasası**, Halk Basımevi, İstanbul, 1949, s. 3.

²⁴⁵ **Türk Ocağı Yasası**, s. 16.

Yine Yasanın tespit edildiği 2 Nisan tarihli toplantıda Türk kavramının tanımlanmasında söz alan tüm konuşmacılar ırk fikrini reddedip “*milliyetin sırf insani hüviyetini teşkil eden iç âleme ait bir şuur meselesi olduğu*” yorumunda mutabık kaldılar. Ayrıca Ocaklılar, memlekette yaşayan ve kökleri eskilere dayanan farklı kültürlere itirazları olmadığını fakat Türk Ocağı’nın toplayıcı görevinin özel kültürlerin üzerinde ortak genel bir kültür oluşturması olduğunu vurguladılar²⁴⁶. Bu yaklaşımlar, Türk Ocağı’nı aynı dönemde kurulan diğer Türkçü kuruluşlardan ayıran en belirgin özelliği oldu.

Hamdullah Suphi, Türk Ocağı’nın açılma dilekçesini ve Türk Ocağı Yasası’nı 22 Nisan 1949’da vilayete verdi²⁴⁷. Türk Ocağı, 10 Mayıs 1949’da vali, belediye başkanı, milletvekilleri, profesörler, basın mensupları ve eski Ocaklıların katıldığı bir törenle açıldı. Hamdullah Suphi açılışta yaptığı konuşmada; milliyetin ırka bağlı olmadığını, Türk Ocağı’nın 1912’de kurulduğu zaman koyduğu tanımın geçerli olduğunu, yayılmacı bir görüşü benimsemediklerini ve böyle bir bakış açısını suç saydıklarını, dış Türklerle sevgi ve muhabbet bakımından ilgilendiklerini, Türkiye’ye gelen dış Türklere yardımın Türk Ocağı’nın borcu olduğunu, Ocağın siyaset dışı kalacağını belirtti. Şubelerin Türkiye içinde açılacağı, Kıbrıs ve Bulgaristan’dan şube açılması teklifi geldiği halde Türk azınlığa zarar gelebileceği düşüncesiyle izin verilmediği anlatıldı. Ocak üç fikrin de karşısındaydı. Bunlar komünizm, inkılap tufeylileri (asalak) ve irticaydı²⁴⁸.

Türk Ocağı Yasası’nda muvakkat maddeler bölümünde belirtildiği üzere Türk Ocağı Genel Kurul toplantısı 7 Ağustos 1949’da yapıldı. Toplantıya, toplantı gününe kadar kaydolan 150 üyeden 77’si katıldı. Toplantıda Dr. Osman Şevki Uludağ’ın Ocağın gençliğe gereken önemi vermediği ithamları heyecanlı tartışmalara sebep oldu²⁴⁹. Bundan sonra Bursa’da Türk Ocağı açmak isteyenlere Halkevlerinin dağılmaması için izin verilmediği, sadece İstanbul, Ankara ve İzmir’de şubeler açılacağı²⁵⁰ yönündeki haberler soruldu. H. Suphi bu haberlerin doğru olmadığını söyledi. Türk Ocağı Hars Heyeti de oluşturulup Zeki Velidi

²⁴⁶ **Tasvir**, 3 Nisan 1949, s. 5.

²⁴⁷ **Yeni Sabah**, 23 Nisan 1949, s. 2.

²⁴⁸ **Tasvir**, 11 Mayıs 1949, ss. 1-2, 5; Darendelioğlu, *Milliyetçilik Hareketleri*, ss. 218-225; Hüseyin Tuncer ve diğerleri, **Türk Ocakları Tarihi Açıklamalı Kronoloji 1912-1997**, 2. Cilt, Türk Yurdu Yayınları, Ankara, 1998, ss. 7-14.

²⁴⁹ **Tasvir**, 8 Ağustos 1949, s. 2.

²⁵⁰ **Yeni Sabah**, 5 Ağustos 1949, s. 3.

Togan, Sadri Maksudi Arsal, Reşit Saffet Atabinen, Yahya Kemal Beyatlı, Fuat Köprülü, Yusufzade Emin, Abdülhak Şinasi Hisar, Osman Nuri, İbrahim Alaaddin Gövsa ve H. Suphi üyeliklere seçildi²⁵¹. Toplantıda yapılan seçimlerle geçici heyet görevini asıl heyete devretti. Böylece Türk Ocağı Merkez Heyeti Hamdullah Suphi Tanrıöver, Hasan Ferit Cansever, Bahadır Dülger, Fethi Erden, Tevfik Noyan, Cemil Behçet Sonsuz, Burhanettin Develioğlu, Ahmet Mazhar Akifoğlu, Cevat Emecan, Galip Güneri ve Ragıp Nurettin Ege'den oluştu²⁵².

Türk Ocağı, 1950'de DP'nin iktidara gelmesinden sonra 1931'de alınan Türk Ocağı mallarının geri alınması konusunu gündeme getirdi. Bu bağlamda malların geriye alınması konusunda bazı prensipleri belirlemek için, 22 Haziran 1950'de Ocak Merkezi'nde bir toplantı yapıldı. Toplantıda üyeler idare heyetinin görüşlerini benimsedi²⁵³. Türk Ocağı mallarının geri alınabilmesi için CHP ile anlaşma yolları arandı. Türk Ocağı İkinci Başkanı Hasan Ferit Cansever, Başbakan Menderes'in de işin anlaşma yoluyla çözülmesine taraftar olduğunu söylüyordu. Hatta Tapu Kadastro Genel Müdürü ve CHP'den Faik Ahmet Barutçu'nun müzakerelerde bulunduğunu belirtiyordu²⁵⁴. Ancak bu görüşmelerde bir anlaşmaya varılamadı. Bundan sonra işin mahkeme yoluyla halledilmesi düşünüldü ve Türk Ocağı Merkezi Ankara'daki Ocaklılara bir vekaletname gönderip binaların geri alınması için dava açılmasını istedi²⁵⁵. Bu girişimlerden sonra CHP yanlısı basın H. Suphi'yi hedef alan yazılar yayınlamaya başladı. H. Suphi için "ak saçlı papaz" yakıştırmaları yapıldı²⁵⁶.

1931'de Türk Ocağı'ndan alınan mallar ve diğer Halkevi malları, 8 Ağustos 1951'de çıkarılan kanunla hazineye devredildi. Kanunda Ankara Türk Ocağı binasının ise Türk Ocağına devredilmesi belirtildi. Ancak bu kanun, 1949'da kurulan Türk Ocağı'nın 1931'de kapanan Türk Ocağı olmadığı iki kuruluşun birbirinden farklı olduğu öne sürülerek uygulanmadı²⁵⁷. Bundan sonra H. Suphi hükümet nezdinde girişimler yapmaya devam etti. H. Suphi eski Türk Ocağı İstanbul Şubesi'nin geri alınacağı konusunda ümitli ise de bu

²⁵¹ **Tasvir**, 8 Ağustos 1949, ss. 1-2.

²⁵² Tuncer ve diğerleri, ss. 14-15; **Yeni Sabah**, 8 Ağustos 1949, s. 1.

²⁵³ **Yeni Sabah**, 3 Haziran 1950, s. 5.

²⁵⁴ **Yeni Sabah**, 25 Şubat 1951, s. 3.

²⁵⁵ **Yeni Sabah**, 22 Mayıs 1951, s. 3.

²⁵⁶ **Yeni Sabah**, 31 Temmuz 1951, s. 1.

²⁵⁷ Tuncer ve diğerleri, ss. 23-24.

gerçekleşmedi²⁵⁸. Sadece 15 Aralık 1952’de Ankara Türk Ocağı binası Bakanlar Kurulu Kararı ile Türk Ocağına bırakıldı. İstanbul’da ise Aksaray’da çorap fabrikasından bozma bir binanın kullanımı Ocağa verildi²⁵⁹. Ancak müzeler ve başka kurumlarda bulunan Ocak eşyalarının birçoğu iade edildi²⁶⁰. Ayrıca Türk Ocağı, 15 Mayıs 1954 tarihinde de Kamu Yararına Çalışan Dernek kapsamına alındı²⁶¹.

Türk Ocağı’nın kurulma aşamasında beliren yoğun ilgi ilerleyen süreçte kayboldu. Bu durum özellikle şubeleşme konusunda belirgindi. Bunda gençliğin kendi kurduğu Türkçü derneklerde faaliyet yürütmeleri de önemli rol oynadı²⁶². Türk Ocağı şubeleri İstanbul, Ankara, Tekirdağ, Karadeniz Ereğlisi, Aydın’la sınırlı kaldı.

Türk Ocağı faaliyetleri ise şöyleydi; İstanbul’da bulunan Genel Merkez bir müzik konservatuvarı oluşturdu, bir dispensar kurarak ocaklı hekimlerle ücretsiz tedavi yaptı, 7750 kitaplı bir kütüphane kurup halkın kullanımına açtı, Spor Kolu eliyle boks, halter ve güreş kursları açıldı²⁶³. Genel Merkez’den farklı olarak İstanbul şubesi toplantılar düzenleyip önemli bilim adamlarını konuşturdu, kültür kursları düzenledi, Türk büyüklerini andı. Üniversite ve lise öğrencilerinin sınavlarına yardımcı kurslar düzenlendi²⁶⁴. Ankara şubesi ise eski binasında faaliyetlerini yürüttü. Konferanslar düzenledi, dil kursları kurdu, halk oyunları ekipleri oluşturdu, 50.000 kitaplık büyük bir kütüphane kurdu, çocuklara yabancı dil öğretmek için farklı bir dil kursu daha açtı, bu kursa 1955 yılında 1650 kişi devam etti. 1956 yılında Ankara şubesinin çalışmaları durakladıysa da Osman Turan’ın şube başkanı olmasıyla çalışmaları artarak devam etti²⁶⁵. Tekirdağ şubesi ise kurulduğunda hızla çalışmaya başlayıp bir süre sonra maddi sorunlar yüzünden atıl kaldı. Ancak 1955 sonrasında tekrar toparlandı. En aktif şubelerden birisi olan Tekirdağ şubesi hem şehir içi hem şehir dışı faaliyetlerde bulundu. Dispanser

²⁵⁸ **Yeni Sabah**, 28 Aralık 1951, s. 3.

²⁵⁹ Tuncer ve diğerleri, ss. 27; Matbaa geri alınamadı. Ayrıca DP, Türk Ocağı’nı muhalefete karşı kullanmaya çalıştı ancak Ocak siyasetten uzak durdu. Diğer taraftan Ocağın malları konusunda ısrar etmesi de DP ile Ocağın arasını açtı. Bu sebeplerden Aksaray’daki bina imar bahanesiyle Ocağın elinden alındı; Necati Akder, “Türk Ocakları, Halkevleri ve Kültür Dernekleri”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 8, Sayı: 3 (349), Nisan 1987, s. 31.

²⁶⁰ Fethi Erden, “Türk Ocakları Kurultay Raporu”, **Türk Yurdu**, s. 244, Mayıs 1955, s. 876.

²⁶¹ **Resmi Gazete**, 9 Temmuz 1954, Sayı: 8750, s. 9849; Tuncer ve diğerleri, s. 35.

²⁶² Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 296.

²⁶³ Fethi Gözler, “Türk Ocakları Kurultayı”, **Türk Yurdu**, Sayı: 268, Mayıs 1957, ss. 272-275.

²⁶⁴ Erden, ss. 879-880.

²⁶⁵ Erden, ss. 879-880; Gözler, s. 876.

kurup çalıştırdı, konferanslar verdi, yardım faaliyetleri yürüttü. Şehir dışında ise çevre illere ve müzelere geziler düzenledi²⁶⁶. Karadeniz Ereğlisi şubesi ise gençleri kahvehanelerden çıkarabilmek için spor faaliyetleri düzenleyip toplantılar yaptı. Yağlı güreş müsabakaları düzenleyip ülke genelindeki güreşçileri Ereğli'ye getirdi. Ayrıca futbol ve voleybol takımları oluşturdu. Kahramanlık günleri düzenleyip, ödüllü yazı yarışmaları açtı²⁶⁷. Aydın şubesi ise üye sayısını artırma politikası güttü. Türkiye sınırları dışında kalan bölgelerden gelen göçmenlere yardım konusunda önemli faaliyetlerde bulundu. Büyük şehirlerden müzik koroları getirip halka konserler verdi. Daha sonra kendi müzik korosunu kurdu. Ayrıca konferanslar verip, öğrenciler için dil kursları açtı²⁶⁸.

Mersin, Erzurum, Bursa, Senirkent ve Denizli'de Türk Ocağı şubeleri açılrsa da bu şubeler bir faaliyet gösteremedi. Özellikle maddi yokluklar ve bina eksikliği bunda etkili oldu. DP döneminin sonunda Erzurum Türk Ocağı, 8 Mayıs 1960'da tekrar açıldı²⁶⁹.

Türk Ocağı'nın yayın organı *Türk Yurdu* dergisi, Temmuz 1954'te Ankara'da çıkmaya başladı. Ancak bir okuyucu kitlesine ulaşamadı ve dağıtımı yapılamadı. 4. sayıdan sonra İstanbul'da çıkmasına karar verildi²⁷⁰. Merkez Heyeti ise Ankara'da matbaaların yetersiz olmasından dolayı Türk Yurdu'nun İstanbul'a, Ocak Merkezi'nin yanına alınmasını uygun gördüğünü söylüyordu. Ayrıca Ankara'da genç isimlerin dergiyi çıkarmaya çalıştığını ancak bazı yazılara Merkez Heyeti'nin katılmadığı belirtiliyordu²⁷¹. Türk Yurdu'nun tekrar Ankara'ya dönmesi ise Osman Turan'ın Türk Ocağı Genel Başkanı olması²⁷² ve Ocak Merkezi'ni Ankara'ya taşımasından sonra oldu. Böylece ilk sayı Mart 1959'da çıktı. Bu sefer Türk Yurdu geniş bir okuyucu kitlesine kavuştu. Ancak 27

²⁶⁶ Erden, s. 882; Gözler, ss. 877-878.

²⁶⁷ Gözler, s. 877.

²⁶⁸ Erden, ss. 880-881.

²⁶⁹ "Türk Ocağı Haberleri", **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 3 (285), Haziran 1960, s. 62.

²⁷⁰ Necmeddin Sefercioğlu, "1950'lerden Esintiler", **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 32 (64), Sayı: 295 (656), Mart 2012, (Esintiler), s. 85.

²⁷¹ "Türk Ocakları Haberleri", **Türk Yurdu**, Sayı: 238, Kasım 1954, s. 390.

²⁷² DP döneminde Türk Ocağı'na 1949'da kuruluşun 1959 Mart'ına kadar H. Suphi Tanrıöver, 1959' Mart'ından 27 Mayıs 1960'a kadar Osman Turan başkanlık etti; Yücel Hacaloğlu, "Yüz Yıllık Türk Ocağında Başkanlık Yapanlar", **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 32 (64), Sayı: 295 (656), Mart 2012, s. 76.

Mayıs'tan sonra gerek Türk Ocağı'nda gerekse Türk Yurdu'nda meydana gelen değişiklikler sonrasında derginin satışı yeniden düştü²⁷³.

Türk Ocağı'nın Türkçü gençler tarafından ilgi görmeye başlaması 1950'lerin ortalarına rastlar. Türkçü gençler, 1931 yılında kapanan Türk Ocağı'nın görevini tamamladığını düşünüyordu. Ayrıca 1949'da Ocağı açan yaşlı Türkçüleri tanımıyorlardı. Bunun yanı sıra Türkçü gençlerin, önce ayrı ayrı sonra bir araya getirip Türk Milliyetçiler Derneği'ni (TMD) oluşturdukları, kendi teşkilatları vardı. Fakat TMD 1953'te kapatılınca Türkçüler bir bocalamaya düştü. Bir ara Gurbet Dergisi'ni çıkarıp TMD'nin taşra teşkilatlarıyla bağlarını korumak istediler. Ancak başarılı olamadılar. Bundan sonra Türkçüler başta Necmeddin Sefercioğlu ve Abdullah Savaşçı (TMD Umumi Katibi idi) Türk Ocağı'nda çalışmaya başlayınca Türkçüler, Türk Ocağına yaklaştı²⁷⁴.

Türkçü gençleri Türk Ocağı'na çeken başka bir neden de Osman Turan'ın 1956'da Ankara Türk Ocağı Başkanı olmasıydı. Ayrıca 1957'de Sadettin Bilgiç'in Ankara Türk Ocağı Müdürü olması ve Hüseyin Namık Orkun'un açıkça gençleri Türk Ocağı'na davet eden yazılar yazması önemli aşamalar²⁷⁵. Gençlerin yoğun ilgisinin ardından 1958 sonunda Ankara Türk Ocağı, Gençlik Kolları'nı kurup etkili faaliyetlerde bulundu²⁷⁶.

Türk Ocağı'nın bu verimli dönemi çok sürmedi. 27 Mayıs hareketi diğer milletvekilleri gibi DP Trabzon Milletvekili olan Osman Turan'ı da tutuklayıp Yassıada'ya götürdü. Henüz mahkemeler başlamadan ve 26 Haziran 1960'da yapılan toplantıya geçerli mazereti olduğu halde katılamadığından, Türk Ocağı İdare Heyeti gerekli çoğunluğu bile sağlayamadan Osman Turan'ı istifa etmiş sayarak başkanlığa Hars Heyeti'nden Necati Akder'i getirdi²⁷⁷. Bundan sonra Türk Ocağı'nda yeni bir dönem başladı. 27 Mayıs Türk Ocağı'nı kapatmasa da yönetiminde yaptığı değişiklik Türk Ocağı'nın faaliyetlerini olumsuz yönde etkiledi.

²⁷³ Sefercioğlu, Esintiler, s. 85.

²⁷⁴ Sefercioğlu, Esintiler, ss. 80-81; Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 296.

²⁷⁵ Özcan ve diğerleri, s. 61; Sefercioğlu, Esintiler, s. 84, Sadettin Bilgiç, s. 35.

²⁷⁶ Tuncer ve diğerleri, s. 69.

²⁷⁷ Sadettin Bilgiç, s. 38; Oktay Evineç, "Türk Ocağı Değişiklikleri", **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 4 (286), Temmuz 1960, s. 60.

2.6. KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ

Türkiye’de Komünizmle Mücadele Derneği’nin ilk olarak Zonguldak’ta kurulmasında, bölgedeki işçi nüfusunun yoğun olması etkili oldu. Bir ara hayat standartlarının düşük olmasından dolayı bu işçiler grev yapmışlardı. Bunun yanı sıra İkinci Dünya Savaşı sırasında illegal Türkiye Komünist Partisi, Almanlarla savaşmak üzere Zonguldak ve Samsun dolaylarında gerilla hazırlıkları yapmışlardı. Ayrıca başında Zihni Anadol’un bulunduğu bir komünist grubun Zonguldak ve Karabük havalisinde örgütlenmiş olduğu biliniyordu²⁷⁸.

Bu ortamda Komünizmle Mücadele Derneği 1948 yılı Mayıs ayında kuruldu²⁷⁹. Kurucular; Bahaeddin Dökerel, Yaşar Tüzün, Zeki Kandemiroğlu, Bahaeddin Açikel ve Nurettin Gürtunca idi. Ancak Dernek 1950 yılına kadar hiçbir faaliyet gösteremeyip sadece kâğıt üzerinde kaldı. 1950 yılında Nejdet Sançar ve Ziya Özkaynak’ın Zonguldak’a öğretmen olarak atamasından sonra dernek aktif hale geldi. Derneğin başkanlık görevini önce Bahaeddin Dökerel sonra Halit Taşman üstlendi. Derneğin idare heyeti ise; Nejdet Sançar, Ziya Özkaynak, Bahaeddin Dökerel, Kani Engin, Zeki Kandemiroğlu, İsmail Tek, Bahaeddin Yurderi ve Tahsin Baysal’dan oluşuyordu²⁸⁰.

Landau, Komünizmle Mücadele Derneği’ni sadece Türkçülerin oluşturmadığını, farklı kesimlerin de desteklediğini söyler²⁸¹. Ancak Deliorman, bu bilgilerin yanlış olduğunu, Nejdet Sançar’ın başında bulunduğu bu örgütün Türkçü bir yapıda olduğunu belirtir²⁸². Ayrıca Komünizmle Mücadele Derneği, Ereğli Kömür İşletmeleri ve Karabük Demir-Çelik Fabrikası’ndan yardım görüyordu²⁸³.

Zonguldak Komünizmle Mücadele Derneği, yaptığı yayın faaliyetleri sayesinde ülke çapında tanınmaya başladı. Bu eserler, Ahmet Emin Yalman’ın Nazım Hikmet’in affı için yaptığı propagandaya cevap vermek adına yazılan ve milletvekilleri, gazeteciler, üniversitelere gönderilen “*Nazım Hikmet Meselesinde*

²⁷⁸ Gönül, ss. 141-142.

²⁷⁹ **Yeni Sabah**, 9 Mayıs 1948, s. 2.

²⁸⁰ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 249; Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 298.

²⁸¹ Landau, ss. 218-219.

²⁸² Altan Deliorman, “ ‘Pantürkizm’deki Yanlışlar (2)”, Orkun, Sayı 33, Kasım 2000, (Yanlışlar), <http://www.kavgamiz.com/orkun/panturkizm-deki-yanlislar-2-y215.html>, (19.03.2018).

²⁸³ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 251.

Ahmet Emin Yalman'a Cevap"; Z. Fahri Fındıkoğlu, Z. Velidi Togan ve Z. Urazoğlu'nun makalelerinden oluşturulan "*Komünizmin İç Yüzü*"; Nejdet Sançar'ın kaleme aldığı "*Komünist Nedir?*" ve "*Kızıl Cehennem Masalı*" idi²⁸⁴. Derneğin yayın organı olan ve 15 günde bir çıkan "*Komünizme Karşı Türklük*" gazetesi de 20 Nisan 1951'de çıkmaya başladı²⁸⁵.

Komünizmle Mücadele Derneği'nin aktif üyeleri tayinlerle ülkenin farklı yerlerine gönderilince, Dernek çalışmaları aksamaya başladı. Dernek Başkanı Halit Taşman Kandilli'ye, Umumi Kâtip İsmail Tek ve İdare Kurulu Üyesi Tecellioğlu farklı yerlere, İkinci Başkan Nejdet Sançar Edirne'ye, Üye Ziya Özkaynak da Ermenek'e gönderildi. *Orkun* dergisi bu tayinler için, Türkçülük düşmanlarını sevindirecek hareketler yorumunu yapıyordu²⁸⁶. Çalışmaları tayinlerle aksayan dernek, 1952 yılı içerisinde kendisini feshederek Türk Milliyetçiler Derneği'ne katıldı²⁸⁷.

2.7. TÜRKÇÜLER YARDIMLAŞMA DERNEĞİ

Türkçüler Yardımlaşma Derneği (TYD), 4 Ekim 1950'de Hüseyin Nihal Atsız, İsmet Rasin Tümtürk ve Berir Berk tarafından İstanbul'da kuruldu²⁸⁸. TYD Ana Tüzüğünde Dernek bir yardım derneği olarak tanımlanıyordu. Derneğin gayesi ise; "*Türkçüler arasında yardımlaşmak ve Türkçü faaliyet ve teşekküllere her türlü yardımı sağlamaktır*" deniyordu. Şubesi olmayan TYD'ye üye olunması için de Dernek Yönetim Kurulu'nun oybirliği ile davet yapması gerekiyordu²⁸⁹. Bu yüzden TYD, diğer derneklere göre daha uzun ayakta kalmasına rağmen 10 senede sadece 56 üyesi oldu. İlk üye kaydının tarihi de 27 Haziran 1951'dir²⁹⁰.

TYD, 27 Mayıs 1960'da kapanana kadar dört kez Genel Kurul toplantısı yaptı. Her seferinde oybirliğiyle Atsız başkan seçildi. Aslında Derneğin maksadı bağışlarla çıkarılan *Orkun* dergisine hukuki açıdan sahiplik etmektir. Yani denetlenebilir bir ortam meydana getirip Türkçülere hesap verilmesini

²⁸⁴ "Zonguldak Komünizmle Mücadele Derneğinin Faydalı Çalışması", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 6, 15 Ekim 1950, s. 4; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 250.

²⁸⁵ **Orkun**, Sayı: 31, 4 Mayıs 1951, s. 9.

²⁸⁶ "Bu mu Komünizmle Mücadele", **Orkun**, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, s. 9.

²⁸⁷ Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 298.

²⁸⁸ "Türkçüler Yardımlaşma Derneği Ana Tüzüğü", **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, s. 16.

²⁸⁹ Türkçüler Yardımlaşma Derneği Ana Tüzüğü, s. 2.

²⁹⁰ Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 298; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 271.

sağlamaktı²⁹¹. Derneğin diğer faaliyetleri ise; ciddi bir bütçesi olduğundan çok sayıda Türkçü öğrenciye burs vermesi ve Ankara’da *Hür Basın ve Yayınevi*’nin kurulmasına yardım etmesiydi²⁹². Oldukça pasif kalan ve mali yardım derneğinden öteye gidemeyen TYD, 27 Mayıs 1960’ta diğer dernekler gibi kapatıldı²⁹³.

2.8. MİLLİYETÇİLER FEDERASYONU

Türkçüler, 1945’ten sonra çeşitli dernekler kurarak faaliyete geçseler de gerek fikri bakımdan gerekse teşkilat bakımından bir birlik kuramamaktan şikâyetçiydiler. Nihal Atsız birlik içerisinde hareket edilememesini şöyle açıklıyordu; “...Bizim davamız asırlara bakan bir davadır. Bir ülküdür. İnandığımız Türklüğün davasıdır. Bütün Türklerin davasıdır. O kadar inanmış kimseleriz ki daha bir yere toplanıp da davamızın prensiplerini kağıt üstünde tesbit edecek anlayış ayrılıklarımızı ortadan kaldıracak bir teşebbüste dahi bulunmadık”²⁹⁴. Atsız’ın bu yaklaşımı inanmışlığın seviyesini vurgulamaya dönükse de ortada karışık bir durum vardı. Gerçekten de 1940’ların ikinci yarısı üniversiteli gençlerin milliyetçi yayınlarıyla zenginleşti. Ancak bu yayınlar oldukça dağınık bir durumdaydı. Üzerine kafa yorulan millet sanki farklı milletlerdi. Bu ayrılığın kaynaklandığı nokta ise herkesin kendi fikrini tanımlayıp bu tanıma göre verdiği isimdi²⁹⁵. Kendi tanımına uymayanlar milliyetçilik dışında bırakılıyordu. Aslında milliyetçilik bir inançtı. Diğer inançlarda olduğu gibi milliyetçilik konusunda da mezhep farkları olabilirdi. Ancak bu farkları ayrılıklara ve çatışmalara sebep olmamalıydı²⁹⁶.

Türkçüler arasındaki ayrılığın çıkışında ırkçılık, Turancılık ve Türkiyecilik kavramları etrafında gruplaşmalar temeli oluşturdu. Fakat bunların ortak noktaları oldukça fazlaydı. Mesela kan birliğini esas alan ırkçılar da kültür birliğini esas alan Turancılar da, Türklerin tek bağımsız vatani Türkiye olduğundan öncelikle Türkiyeciydi. Bunun yanı sıra her Türkçü biraz da Turancıydı. Turan, Türkçü için

²⁹¹ “Ülküdaşlarla Başbaşa”, **Orkun**, Sayı: 3, 20 Ekim 1950, s. 2.

²⁹² Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 297; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 271.

²⁹³ Özdoğan, s. 273.

²⁹⁴ Atsız, “Unutmayacağız”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 5, 25 Mayıs 1947, ss. 3-4; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 113-114.

²⁹⁵ Remzi Oğuz Arık, “Yeni Bir Özleyiş”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 5, Şubat 1947, s. 1.

²⁹⁶ Muzaffer Eyuboğlu, “Milliyetçilik Yolunda Bugünkü Durumumuz”, **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı 25-7, Temmuz 1948, s. 8.

bir ülküydü. Her Türkçü sınırlar dışında kalan Türklerin bağımsız olmasını isterdi²⁹⁷. Türklük tehlikede iken ayrıntılar üzerinde tartışmalar yapılmamalıydı. Bu tip tartışmalar ancak iç tehlikelerin olmadığı bir zamanda yapılabilirdi. Bu tartışmalar, bir milliyetçinin kendisi gibi düşünmeyen milliyetçiden uzak durmasına sebep oluyordu. Oysa birlik olmak, tek cephe oluşturup mücadele edilmesi gerekirdi²⁹⁸. Farklı grupların yöntemleri farklı olsa da temel aynıydı, yani Türkiye’yi çağdaş medeniyetler seviyesine hatta üstüne çıkarmaktı. Aradaki farklar teferruattan ibaretti. Hepsi aynı kapıya, yani Türklüğe çıkıyordu. Türklük düşmanlarının son derece fazla olduğu bir zamanda bu farkları vurgulamak yerine ortak hareket edilip el ele verilmesi gerekirdi²⁹⁹.

Fikirsal bağlamda bu farklılığın giderilmesi isteklerinin yanı sıra teşkilatlar bakımından da sorunlar vardı. 1945 sonrasında çıkarılmaya başlanan dergiler maddi imkanlardan yoksunluk ve amatörlik yüzünden çabucak kapanıyordu. Dernekler de dergilerden farksızdı. Hem maddi sorunlar hem tecrübesizlik dernekleri birer amatör çıkış olmanın ötesine taşıyamadı. Ancak bu gelişmeler Türkçüler arasında birleşmenin zorunlu olduğunu ortaya koydu. Böylece birbirinden habersiz kurulan Ankara ve İstanbul’daki Türkçü dernekler birbirlerine yakınlaşmaya başladı³⁰⁰.

Bir birlik oluşturulması yolunda Türkçüler arasındaki farklı bakış açılarının çıkardığı sorunlar kısa sürede aşıldı. Bunda toplumun istekleri önemli bir yer tutuyordu. Asıl birleştirici konular ise, komünizme karşı mücadelede ortak çalışmaların yapacağı fayda ve tek parti dönemine karşı duyulan tepki oldu³⁰¹.

Nebil Buharalı, daha 1948 yılında TBMM Kütüphanesi Müdürlüğü’nden emekli olunca bütün Türkçüleri bir araya toplayacak bir dernek kurulması için çalışmalar yaptı. Hatta bir nizamname taslağı dahi hazırladı³⁰². Ancak bu düşünce hayata geçirilemedi. Bundan sonra birlik için ilk adım 1950’nin ilk aylarında Türk Kültür Ocağı (TKO) Başkanı Bekir Berk’ten geldi³⁰³. 1 Nisan 1950’de TKO, Türk Kültür Çalışmaları Derneği (TKÇD) ve Türk Gençlik Teşkilatı (TGT)

²⁹⁷ “Ziya İhsan Zaimoğlu Anlatıyor”, **Türke Doğru**, Yıl: 3, Sayı: 23, Ağustos 1947, s. 8.

²⁹⁸ Nejdet Sançar, “Milliyetçiler Birleşiniz”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 3, Aralık 1946, s. 13.

²⁹⁹ Lütfi Önsoy, “Birliğe Davet”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, ss. 6-7.

³⁰⁰ Sefercioğlu, *Milliyetçi Kuruluşlar*, s. 296.

³⁰¹ Kılıç, *Türk Milliyetçiler Derneği*, ss. 63-65, 71.

³⁰² Mustafa Müftüoğlu, “Nebil Buharalı”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, s. 6.

³⁰³ Özcan ve diğerleri, s. 56.

Milliyetçiler Federasyonu'nu kurdu. Federasyon'a Eylül 1950'de Ankara'dan TKD, Mart 1951'de Genç Türkler Cemiyeti³⁰⁴ ve daha sonra Kayseri Kültür Birliği katıldı. Böylece Federasyon'a dahil olan dernek sayısı altıya yükseldi³⁰⁵.

Milliyetçiler Federasyonu'na Bekir Berk başkan, Yıldız İzgi başkan vekili, Necati Tanrıkuş genel sekreter ve Hüseyin Tambay muhasip (sayman) olarak seçildi³⁰⁶. Federasyonun gayesi ise şöyleydi;

“Madde 2: Gayesi,

- a) Milliyetçi dernekleri birleştirmek, aralarındaki bağları kuvvetlendirmek,*
- b) Milliyetçi Türk gençliğinin haklarını müdafaa ve onları memleket içinde ve dışında temsil etmek,*
- c) Komünizm ve komünistlerle fikren ve kanun dairesinde fiili mücadele etmektir.*

Madde 3: Birlik bu gayenin tahakkuku için,

- a) Komünizmle mücadeleyi gaye edinen dahildeki ve hariçteki teşekküllerle iş birliği yapar*
- b) Komünizm ve komünistlerin istismar ettiği mevzuları ele alarak milliyetçi görüşte tetkik eder ve işler.”³⁰⁷.*

Dağınık Türkçü derneklerden Türk Milliyetçiler Derneği'ne uzanan yolda bir geçiş evresi olan³⁰⁸ Federasyon'un faaliyetleri, diğer derneklerden farklı değildi. Bu bağlamda konferanslar verilip seminerler düzenleniyordu. Üzerinde en fazla durulan konu ise komünizmle mücadele idi. Toplantı ve mitinglerin çoğu komünizmi protesto etmek için yapıyordu³⁰⁹.

Federasyon'un en önemli etkinliği ise 14 Aralık 1950'de, komünistlerle mücadele için Kore'ye gönderilen askerleri anmak adına düzenlenen Mehmetçik Günü idi. Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, Nurettin Topçu ve Arif Nihat Asya'nın

³⁰⁴ Genç Türkler Cemiyeti, TMD'nin kuruluş aşamasında ismi bolca zikredilen ancak ne zaman kurulduğu ve yöneticilerinin kimler olduğu hakkında bilgi verilmeyen bir dernektir. Sefercioğlu, 1946-1947 yıllarında kurulmuş olabileceğini ve bazı üyelerinin Celal Erçikan, Hüseyin Çıkrıkçıoğlu, Hulki Hotamışgil, Kemal Aslan olduğunu söylüyor; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 13; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 87.

³⁰⁵ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 15; “Genç Türkler Cemiyeti”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, s. 1; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 88.

³⁰⁶ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 89.

³⁰⁷ “Milliyetçiler Birliği Esas Nizamnamesi”, **Milliyet**, 20 Mayıs 1950, s. 5; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 89-90.

³⁰⁸ Ateşoğlu, Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu, s. 3.

³⁰⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 91.

katıldığı etkinlikte kahramanlık konulu ve hür dünyayı savunan konuşmalar yapıldı³¹⁰.

DP iktidarının başlarında artan inkılap-irtica tartışmaları, Federasyonun da gündemini meşgul etti. Bu bağlamda milliyetçilerin temsilcisi olarak Milliyetçiler Federasyonu inkılap-irtica ve ırkçılık-Turancılık konularında görüşlerini bir beyanname yayınlarak aktardı. Türkiye’de bir irtica olmadığını, aksine komünizme karşı en büyük manevi silah olan din şuurunun gelişmesini inkılapçı kesimlerin ve din aleyhtarlarının sindiremediğini, böylece bazı saf vatandaşları da kandırarak milliyetçi gençliğe mürteci dendiğini vurguluyordu. Federasyon’a göre, ırkçılık-Turancılık meselesinde de yine aynı kimseler, “*yabancı davaların uşakları*”, Türk düşmanları; bütün Türkleri düşünen, onların özgürleşmesini isteyenlere, Türkiye’yi Türk’e ihanet edenlerin yönetmesini istemeyenlere aşırı sağcı, ırkçı-Turancı diyerek saldırıyorlardı. Bu kimseler, Türkçüleri başka ülkelere saldırmakla itham ediyorlardı. Oysa Türkçülerin böyle bir Turancılık anlayışı yoktu. Bu isnatları inkılapçı, barışsever, sosyalist kılığına girmiş komünistler yapıyorlardı. Amaçları, milliyetçiler arasında ayrılık çıkarıp, dikkatleri üzerlerinden uzaklaştırmaktı³¹¹.

Milliyetçiler Federasyonu’nun kurultay zamanı her senenin kasım ayı olarak belirlenmişse de nizamnamede geçen “*idare kurulu lüzum gördüğü takdirde kurultayı toplayabilir*” ibaresine dayanılarak ilk kurultayını 1 Nisan 1951 tarihinde topladı³¹². Rüstem Paşa Hanı’nda yapılan kurultaya oturum başkanı olarak TKD üyesi Isparta Milletvekili Said Bilgiç seçildi. TKO, TKD, TGT ve Genç Türkler Cemiyeti’nin (GTC) 15’er üye ile katıldığı kurultaya TKÇD ilk etapta katılmadı. Milliyetçiler Federasyonu başkanı Bekir Berk, 15 sayfalık faaliyet raporunu okudu. Eldeki imkanlarla ancak miting yapıp broşür bastırılabilirdi ancak asıl başarının manevi sahada sağlandığını söyledi. Berk ayrıca, birliğin kuvvet olduğunu, istenen hedeflere ancak birlik olarak varılacağını ve mevcut durumun birliğin son hali olmadığını anlatan bir konuşma yaptı³¹³.

³¹⁰ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 15; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 253-255.

³¹¹ “Milliyetçiler Federasyonu Beyannamesi”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, s. 5; “Milliyetçiler Federasyonu Başkanlığından”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, ss. 2-3.

³¹² Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 102.

³¹³ Orkundan Sesler, “Türk Milliyetçiler Derneği”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, (Türk Milliyetçiler Derneği), s. 8; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 274-275; Mücadeleci,

Raporun müzakeresine geçilmeden önce Haluk Karamağaralı, Federasyon'un gayesine hizmet etmeyen TKÇD'nin birlikten çıkarılmasını teklif etti. Fethi Gemuhluoğlu TKÇD temsilcilerine kendilerine savunma hakkı tanınmasını talep ettiyse de davetli olmalarına rağmen TKÇD temsilcileri kurultayda katılmamıştı. Böylece TKÇD birlik dışında bırakıldı. Daha sonra TKÇD temsilcileri kurultaya katıldıysa da değişen bir şey olmadı³¹⁴.

Faaliyet raporunun kabul edilmesinin ardından gündemin üçüncü maddesi olan birleşme konusu görüşülmeye başlandı ve oybirliği ile kabul edildi. Katılımcı dört derneğin üyelerinden bir komisyon seçilerek nizamnamenin hazırlanması çalışmalarına başlandı. Yedi saat aralıksız çalışan komisyon nizamnameyi hazırladı ve akşam geç saatlerde müzakereye başlandı. İlk madde gereği isim üzerinde uzun müzakereler yapıldı. Sonun da Abdullah Savaşçı'nın teklifi olan "Türk Milliyetçiler Derneği" ismi, dokuz muhalif oya karşın kabul edildi. Muhalif oy verenler derneğin ismini alkışlama konusunda çekimser kalınca, oturum başkanı Bilgiç, isim işinin teferruat olduğunu belirtip muhalifleri de ana kütleye kattı³¹⁵.

İsim konusunun ardından diğer maddelerin görüşülmesine devam edildi. "Gaye" maddesinde Allah kelimesinin gereksiz olduğu, milli mukaddesat kavramının zaten bunu karşıladığı ileri sürülerek nizamnameden çıkarılması istendi. Bunun üzerine Fethi Gemuhluoğlu, farklı ülkelerde milli mukaddesatın farklı anlamlara gelebileceğini, bu kavrama komünizm, hümanizm, kapitalizm gibi manaların yüklenebileceğini belirtti. İlerde milli mukaddesat kavramının içeriğinin değişebileceğini örneklerle savundu ve sonuçta Gemuhluoğlu'nun açıklamalarıyla birlikte gaye maddesi çoğunluk tarafından kabul edildi. Bundan sonra gece yarısı olduğu için müzakereler ertesi güne bırakıldı³¹⁶.

2 Nisan'da Kamil Özden başkanlığında toplanan kurultay, hazırlanan nizamnamenin bir kısmını olduğu gibi bir kısmını da değişiklikler yaparak kabul etti. Kurultay bundan sonra Türk Milliyetçiler Derneği'nin çalışması için geçici

"Türk Milliyetçileri Birleşti", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 18, 15 Nisan 1951, s. 1; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 16-18.

³¹⁴ Orkundan Sesler, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 8; Mücadeleci, s. 1; Ateşoğlu, Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu, s. 3.

³¹⁵ Mücadeleci, s. 4; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 19-20.

³¹⁶ Orkundan Sesler, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 8-9; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 109.

hükümleri kabul edip Milliyetçiler Federasyonu'nun görevini tamamladığını söyleyerek oybirliği ile kendini feshetti³¹⁷.

2.9. TÜRK MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ

1 Nisan 1951'de toplanan Milliyetçiler Federasyonu Kurultayı, Türkçü dernekleri bir araya getirip bir birlik oluşturduktan sonra Federasyonun faaliyetlerine son verdi. 1 ve 2 Nisan tarihleri boyunca devam eden kurultayda Türk Milliyetçiler Derneği (TMD) ana nizamnamesi kabul edildi. Derneğin amacı şöyle idi;

“2. Madde - Gayesi: Allah, Vatan, Tarih, Dil, Anane, San'at, Aile, Ahlâk, Hürriyet ve Milli mukaddesat esaslarına dayanan Türk Milliyetçiliğini işlemek ve milliyetçileri teşkilatlandırmak.

3. Madde – Mevzuu:

a) Türkler arasında içtimai tesanüt fikirlerini yaymak ve cemiyette görülecek haksızlıklarla mücadele etmek,

b) Türk ahlâk, adet ve geleneklerine uygun yaşamayı ve mill'i mukaddesata hürmeti telkin etmek,

c) Türk kültürüne vaki tecavüzlerle ve milliyetçiliğe aykırı fikirlerle fikir yoluyla mücadele etmek,

ç) Gençliğin kültür ve ahlâk bakımından memleket ve dünya meselelerine aşinalık yönünden örnek Türk milliyetçileri halinde yetişmesine çalışmak,

d) Gençlik haklarını müdafaa ile isteklerine tercüman olmak.”³¹⁸.

TMD'nin kurucuları ise, derneği oluşturan dört dernekten belirlenen beşer üye ile yirmi kişi idi. Bunlar; Abdullah Savaşçı, Abdulhadi Toplu, Ahmet Çavdar, Aslan Göbelezoglu, Bekir Berk, Celal Erçıkan, Erdoğan Okçu, Erhan Löker, Faruk Kadri Demirtaş, Gökhan Evliyaoğlu, Haluk Karamağaralı, Hulki Hotamışlıgil, Hüseyin Çıkrıkçıoğlu, Kamil Özden, Kemal Yaman, Kubilay Mevlânaoğlu, Mehmet Aydın, Necati Torun, Remzi Sakarya ve Şadi Pehlivanoğlu idi³¹⁹.

³¹⁷ Orkundan Sesler, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 9; Mücadeleci, s. 4.

³¹⁸ **Türk Milliyetçiler Derneği Tüzüğü**, Sebat Matbaası, Ankara, 1951, s. 3.

³¹⁹ **Türk Milliyetçiler Derneği Tüzüğü**, ss.12-13, Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 21.

TMD kurulunca faaliyete geçmesi için ana nizamnameye geçici hükümler konarak derneğin hareket şekli belirlendi. Buna göre;

“1- İlk Kurultay toplanıncaya kadar Türk Milliyetçiler Derneği kurucularından 5 Ankara delegesi mezkûr derneğin işlerini aralarından bir başkan seçerek beraberce tedvir edeceklerdir.

2- 1951 Mayıs ayı sonuna kadar (Milliyetçiler Federasyonuna dahil iken bu federasyonu ortadan kaldırarak bir cemiyet halinde birleşmeyi derpiş eden dernekler) idare heyetleri Derneklerinin feshi taleplerini Genel Kurullarına götürmeye çalışacaklar ve bu Dernekler bütün mallarını Türk Milliyetçiler Derneğine devir kararını almaya çalışacaklardır ve kendi derneklerinde kayıtlı üyelerinde Türk Milliyetçiler Derneğine kayıtlarını teminde gayret sarfedeceklerdir.

3- İstanbulda Milliyetçiler Federasyonuna dahil 3 Derneğin vereceği 3 er arkadaşın imzası ile Türk Milliyetçiler Derneğinin İstanbul şubesi kurulacaktır.

4- 1951 Mayıs ayı sonuna kadar Miliyetçiler Federasyonuna dahil Derneklerin üyeleri kendi Derneklerinde kalabileceklerdir.”³²⁰.

Ankara üyeleri, ana nizamnamenin belirttiği şekilde yönetimi kendi aralarında belirledi. Böylece Genel Başkan Haluk Karamağaralı, Genel Başkan Vekili Abdulhadi Toplu, Genel Sekreter Erhan Löker, Muhasip Necati Torun ve üye Abdullah Savaşçı oldu³²¹.

Yönetici kadronun da belirlenmesinden sonra derneğin ana nizamnamesi ve diğer evraklar Ankara Valiliği’ne sunuldu ve dernek resmileşmiş oldu³²². TMD, bundan sonra hızlı bir şekilde dernekleşme faaliyeti başlattı. Bu anlamda derneğin kurucularından olan Türk Gençlik Teşkilatı’nın (TGT) 40 civarında şubesiyle birlikte TMD’ye girmesi önemli bir katkı sağladı. Ayrıca ilk olarak Mayıs 1951’de Ankara şubesi açılarak Samsun, İstanbul ve diğer şehirler bunu izledi³²³.

³²⁰ Türk Milliyetçiler Derneği Tüzüğü, s. 13.

³²¹ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 23; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 277.

³²² Sefercioğlu ana nizamnamenin valiliğe verilisi için iki farklı yerde iki farklı tarih vermektedir. 13 Nisan 1951 için; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 24; 18 Nisan 1951 tarihi için; Sefercioğlu, Türk Milliyetçiler, s. 134.

³²³ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 25.

TMD'nin şube sayısının artmasında Türkçü yayınlarda yapılan birleşme vurgusu da önemli bir yere sahiptir. Bu tür çağrılar TMD'nin kapanma sürecine kadar devam etti. Türkçüler arasında birlik zorunluluktaki. Ülke çapında teşkilatlanıp teoriden pratiğe geçilmeliydi. Ayrıca Atsız, birliğin bir disiplin getireceğini, disiplinsiz bir birlik olamayacağını savunuyordu³²⁴. Milli cereyanın ülkenin her yerine yayılması için gençler her bulunduğu yerde bir TMD şubesi açmalıydı. Dernekleşme için ortak hareket etmek gerekliydi. Bu yüzden gençlerin yoğun olduğu yerler seçilmeliydi. Mesela spor veya kültür kulüpleri bu amaç uğrunda kullanılmaya müsaitti. Böyle sosyal çevrelerde gençlerle bir anlaşmaya varılarak TMD şubeleri açılabilirdi. Bunun yanı sıra içerisinde bulunan kulübe de milliyetçilik yayılabilirdi³²⁵.

Bir yandan heyecanlı çalışmalar diğer yandan yapılan bu telkinlerle TMD şube sayısı kısa zamanda önemli oranda arttı. Aslında TMD mensupları arasında tecrübeli isimlerden ziyade, ismi duyulmamış ve tecrübesiz gençlerin faaliyetleri şubeleşmede bir takım sıkıntılara neden oluyorduysa da ilgi azalmadan devam etti³²⁶. Kayseri Türk Kültür Birliği, Zonguldak Komünizmle Mücadele Derneği, Denizli Gençlik Derneği gibi derneklerinden TMD'ne katılıp, TMD'nin birer şubesi haline gelmeleri ve yeni açılan şubelerle birlikte TMD şube sayısı, kuruluşunun ilk yıldönümünde 50'ye, 24 Temmuz 1952'de yapılan Kurultaya sunulan raporda 60'a, kapandığında ise 78'e ulaşmıştı³²⁷.

TMD, Türkçüler için Türkçülük tarihinde 1912'de kurulan Türk Ocağı'ndan sonra ortaya çıkan en büyük dernekti. Bu aslında Türkçülüğün ikinci büyük hamlesiydi³²⁸. Türkçüler bu konuda haksız da sayılmazdı. 1912'de Türk Ocağı'nın yaptığını tekrar ederek Türkçüleri bir araya getirmişti. Uzun süredir dile getirilen birleşme isteğini sağlamıştı³²⁹. Türk Ocağı'nın 1931'de kapatılmasından beri Türkçüler toparlanamamıştı. Bunun yanı sıra birlik olma ruhu da

³²⁴ Atsız, "Birlik ve Disiplin", **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1950, ss. 4, 16.

³²⁵ M. Doğan Aslanbey, "Milliyetçilik Milli Birlik ve Kulüpçülük", **Türkeli**, Sayı: 17, 5 Ağustos 1952, s. 6.

³²⁶ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 115.

³²⁷ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 25-26; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 115-116; Sefercioğlu, Türk Milliyetçiler, ss. 134-135; **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, s. 14; TMD'nin tüm şubelerini gösteren liste için; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 253-254.

³²⁸ Mehmet Ateşoğlu, "Türk Milliyetçiler Derneği 1. Büyük Kurultayından İntibalar", **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, (İntibalar), s. 2; Erhan Löker, "Türkçüler Arası Teşkilatlanmanın Manâsı", **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, s. 10.

³²⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 111.

kaybolmuştu. Oysa TMD bu ruhu yeniden ortaya çıkardı. Bu ruh kuvayı milliye ruhuydu. Türkçülük fikrinin ikinci şahlanmasıydı. Benliğini milleti için eriten insanları yetiştirecek kuruluştur. Bu yüzden son derece lüzumluydu. Artık liderliği şahıslar değil dernek yapacaktı. Ayrıca bu komünizmle mücadele de ortak cephe demekti³³⁰. TMD'nin kuruluşu tarihi bir olay, Türk milletinin kaderini değiştirme teşebbüsü olarak görülüyordu. Bu yüzden kimsenin merkezden emir beklemesine gerek yoktu. Bu hareket bir fedakarlık hareketiydi³³¹. Hüseyin Namık Orkun'a göre ise TMD, Cumhuriyet dönemindeki Türkçülüğün ilk şuurlu adımıydı³³².

Remzi Oğuz Arık ise TMD'ye farklı bir yönden yaklaşıyordu. Arık'a göre, modern toplumlarda kültür işlerini dernekler yapar. Devlet eğitim kurumlarıyla toplumu yetiştirir. Ancak bu eğitim herkes için aynı olan standart bir eğitimidir. Bunun yanı sıra eğitim kurumları çoğu konuya da yetmiyor, sadece temel eğitimi veriyor. Fakat gönüllülük esasına dayanan dernekler devletin yetişemediği alanları doldurur ve devlete yardımcı olur. Mesela devlet Türk müziği ve halk oyunları konusuna yetişemediğinden bu işlerle uğraşanlar bir araya gelip dernek kurarlar. Böylece o boşluk doldurulmuş olur. Modern dünya, devlete yardımcı olan bu dernekleri hayırlı dernekler sayar. İlerlemiş devletlerde bu tür derneklerin sayısı oldukça fazladır. TMD'de tam böyle bir dernektir. TMD, kültürün ve ahlakın yayılmasına çalışıyor. Yeni neslin yetişmesinde TMD'nin önemli bir yeri vardır. Sanat, kültür ve fikir öğretimini sağlar³³³. Bunun yanı sıra Topallıoğlu Abdülhadi, dernek üyelerine bulundukları yerlerde, şartlara göre faaliyet gösterilebileceğini söylüyordu. TMD mensupları bulundukları bölgenin, mahallenin, köyün kültürünü, folklorunu, şivesini toplayıp hazırlayabilir. Kurtuluş Savaşı kahramanlarının anılarını toplayabilir. Yine bulunulan bölgede ya da gezici köy öğretmenliği sırasında uğranılan yerlerdeki tarihi eserler, yerel sanatlar tespit edilebilirdi³³⁴.

³³⁰ Ali Çankaya, "Türk Milliyetçiler Derneği Niçin Lüzumludur", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 3, 29 Mart 1952, s. 2; Reşat Özbayoğlu, "Türk Ruhu ve Türk Milliyetçiler Derneği", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 24, 5 Nisan 1952, s. 4.

³³¹ Karamağaralı Haluk, "İlk Adım", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 1, 20 Ekim 1951, (İlk Adım), s. 1

³³² Hüseyin Namık Orkun, "Bir Nisanın Manası", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, (Bir Nisan), s. 4.

³³³ Remzi Oğuz Arık, "Türk Milliyetçiler Derneği", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, ss. 1-2.

³³⁴ Topallıoğlu Abdülhadi, Arkadaşlara Çalışma Sahaları", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 11, 29 Aralık 1951, ss. 1-2.

TMD için belirtilmesi gereken bir husus da kapsayıcı bir yapıda olmasıydı. Daha sonra farklı fikirlere yönelecek kişiler dahi bu dernek içerisinde bulunuyordu. Ayrıca 1950'lerin başında alternatif bir sağ kuruluş da yoktu³³⁵. Yine TMD milliyetçilik genel çatısı altında Anadoluocuları da kapsamıştı. Türkçülerle, Anadoluocular ortak hareket etti. Bu dönem milliyetçiler arasındaki sürtüşmenin en aza indiği dönemdi³³⁶.

TMD'nin yaptığı yayınlarda ve önde gelen Türkçülerin yazılarında, TMD'nin siyasete bulaştırılmaması telkini sürekli vurgulanan bir konuydu. Çünkü TMD geçmişteki uzun emeklerin, acı tecrübelerin ve fedakarlıkların sonucuydu. Kimse bu birikime zarar vermemeliydi. Zarar verebilecek fırsatlardan da uzak durulmalıydı. TMD bir fikir ve kültür hareketeydi. Siyasetin dışında ve üstünde tutulmalıydı³³⁷. Derneğe girenler istediği partiye üye olabilirdi ancak dernek söz konusu olunca partilerin bir önemi kalmamalıydı. Siyaset işleri derneği yıkacak kadar tehlikelidir. “*Dernekte politika yapan komünist kadar haindir*”³³⁸. Murat Kılıç'a göre ise sivil derneklerin siyasetle uğraşması Cemiyetler Kanunu'na göre yasaktı. TMD'nin siyasetten uzak durma söylemi ana nizamnameden ibaretti. Aslında TMD, DP'lilerle sıkı ilişkiler içerisindeydi³³⁹.

TMD şube sayısının hızla artmasının ardından şubelerle iletişimi sağlamak için 20 Ekim 1951'de, önceleri tek sonra iki sayfa şeklinde çıkan, haftalık *Mefkûre* dergisini yayınlamaya başladı. Düzenli yayın yapabilmek adına bir mürettiphane de oluşturuldu. Derneğin eleman çalıştırmaya bütçesi yetmediği için derneğe üye öğrenci ve memurlar burada gönüllü çalıştı³⁴⁰.

TMD'nin faaliyetleri; Kore'ye giden Türk birliklerini uğurlamak³⁴¹, hürriyet ve istiklal günleri düzenlemek³⁴², 3 Mayıs Türkçüler Günü'nü kutlamak gibi etkinliklerdi³⁴³.

³³⁵ Özcan ve diğerleri, s. 58.

³³⁶ Mustafa Kök, “ ‘Türk Milliyetçiler Derneği’nden ‘Türkiye Milliyetçiler Cemiyeti’ne 1950’li ve 60’lı Yılların Millet Tanımı ve Günümüz İçin Önemi”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 32 (64), Sayı: 295 (656), Mart 2012, (Millet Tanımı), s. 86; Altan Deliorman, **Tanıdığım Atsız**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1978, (Tanıdığım Atsız), s. 51.

³³⁷ Karamağaralı, İlk Adım, s. 1; Orkun, Bir Nisan, s. 4.

³³⁸ Karamağaralı Haluk, “Biz Bize”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 3, 29 Mart 1952, (Biz Bize), s. 4.

³³⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 113.

³⁴⁰ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 32-33, 40-41; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 284-285.

³⁴¹ “Kore Kahramanları Uğurlandı”, **Orkun**, Sayı: 37, 15 Haziran 1951, s. 6; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 124-125; Özcan ve diğerleri, s. 58.

³⁴² Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 41.

TMD'nin en önemli etkinliklerinden biri de komünizmle mücadele bağlamında yürütülen faaliyetlerdi. Özellikle Nazım Hikmet'in af yasası kapsamına alınmasını sağlayan aydınlara karşı cephe alınmıştı. Bu aydınları protesto etmek için 28 Temmuz 1951'de toplantı düzenlendi. Toplantıya kendilerini savunmak için Nazım'ın affı dilekçesine imza atan 185 kişi de çağırıldı. Ancak gelen olmadı. TMD Başkanı Karamağaralı toplantıda; Nazım'ın şahsının önemli olmadığı, asıl önemli meselenin komünistlerin sinsi ve gizli çalışmalarının Nazım'ın Türkiye'den kaçması örneği üzerinden gösterilmesi olduğunu söyledi. Nazım'ın suçsuz olduğunu söyleyenlere ise Türkçülere haksızlık yapıp işkence edilirken neredeydiler diye sorulup, protesto edildi³⁴⁴. TMD Ankara şube başkanı Sami Yavrucuk da Nazım Hikmet'in affının gündeme getirilmesinden serbest bırakılmasına kadar uzanan süreci ve Nazım'ın suçsuz olduğunu ileri süren basın ve aydınların tezlerini anlatan bir beyanname yayınladı³⁴⁵.

Nazım Hikmet'in affını isteyenlerin protesto edildiği toplantıdan sonra basında TMD hakkında soruşturma başladı³⁴⁶ şeklinde haberler çıksa da gerçekte böyle bir soruşturma olmadı. Fakat sol kesimlerin yanı sıra aydın kesim de TMD'ye şüpheyile bakmaya başladı³⁴⁷.

TMD dış Türkler konusunda da faaliyette bulunuyordu. Bu anlamda Türk dünyasından gelenlerle bilgi alışverişinde bulunuluyordu. 1952 yılı başında Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye gelen İsa Yusuf Alptekin ve Mehmet Emin Buğra Bey Ankara'da ağırlandı. Doğu Türkistan'dan gelenlere nasıl yardım edilebileceği konusu konuşuldu. Doğu Türkistan Türklerinin Türkiye'ye kabul edilmesi için devlet nezdinde çalışmalar yapmak ve Doğu Türkistan'dan gelenlerle Türkiye Türklerini tanıştırma toplantıları yapılmasına karar verildi³⁴⁸. TMD yine Doğu Türkistan'dan Keşmir'e sığınan Türklerin yararına folklor gecesi düzenledi çeşitli

³⁴³ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 157-159; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 33-34.

³⁴⁴ "Nazım Hikmet'in Affı İçin Çalışanları Tel'in Toplantısı", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 24, 15 Ağustos 1951, ss. 2-4; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 34-35; Darendelioglu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 279-282.

³⁴⁵ Sami Yavrucuk, **Komünist Nazım Hikmet'in 185 Himayecisine**, Güven Basımevi, Ankara, 1951.

³⁴⁶ **Yeni Sabah**, 2 Ağustos 1951, s. 3.

³⁴⁷ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 137.

³⁴⁸ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 37-38; Sefercioğlu, Türk Milliyetçiler, s. 137.

Türk gruplarının sanatlarını sergiledi³⁴⁹. Yine dış Türklerin Türkiye’de kurdukları dernekler kardeş dernek olarak kabul edildi³⁵⁰.

TMD’nin önemli faaliyetlerinden biri de milliyetçilik konusundaki anlaşmazlıkları ortadan kaldırıp tek bir tanım etrafında birleşmek için yapılan “*Türk Milliyetçilerinin Kongresi’ne Doğru*” isimli toplantıydı. Toplantıda, eksikliğinden dolayı sıkıntı çekilen program ve metot konularının belirlenmesi tasarlandı. Ayrıca bazı çevrelerin derneğe saldırması, eskiden suçlamak için sıkça kullanılan ırkçılık ve Turancılık kavramlarının yerini mürteci-gerici kavramlarının alması toplantıda konuşulacak konuların omurgasını teşkil ediyordu³⁵¹. 28 Ekim 1951’de yapılan bu toplantı TMD kongresi öncesinde bir istişare toplantısı mahiyetini taşıyordu. Toplantıya çağırılanlar milliyetçilik konusunda önemli görülen 32 isimden oluşuyordu. Bu isimler arasında sadece Türkçüler değil aynı zamanda Anadolucular da yer alıyordu. Milliyetçilik kavramı esas alınarak toplantının çerçevesi geniş tutulmuştu³⁵². Toplantı süresi dört gün olarak belirlenmesine rağmen daha kısa sürdü. Ayrıca çağırılan tüm isimler toplantıya katılamadı. Nihal Atsız, Nurettin Topçu ve Hikmet Tanyu gibi isimler fikirlerini yazılı olarak gönderdi. Toplantı sonrasında toplantının tebliğleri yayınlanarak toplantı sürecinde yapılan tartışmalar ve toplantı başkanı Remzi Oğuz Arık’ın değerlendirmesi kamuoyuna duyuruldu.³⁵³ Fakat toplantıda istenilen sonuç alınamadı. Bu toplantı için başarısız bir girişim değerlendirmesi doğru olacaktır³⁵⁴.

TMD’nin bir diğer faaliyeti 1953’te kutlanacak olan İstanbul’un 500. Fetih yıldönümü kapsamında Ayasofya’nın yeniden ibadete açılması girişimleriydi. Bu bağlamda TMD İstanbul Şubesi bir beyanname yayınlayarak Ayasofya’nın fetih sembolü olduğu ve yüzyıllardan beri ibadethane olan mabedin tekrar ibadete açılarak bu hakkın geri verilmesi gerektiği söyleniyordu. Ayrıca bu beyannameye Batı hayranlığı yüzünden tarih ve dil konusunda önemli tahribat yapıldığı öne

³⁴⁹ Aras, Sayı: 3, 1 Mart 1952, s. 16.

³⁵⁰ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 128-129.

³⁵¹ Karamağaralı, Biz Bize, s. 4.

³⁵² Kök, Millet Tanımı-1, s. 143.

³⁵³ Türk Milliyetçiler Derneği, **Türk Milliyetçilerinin Kongresine Doğru**, Güven Basımevi, Ankara, 1951, ss. 3-4.

³⁵⁴ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 137-138; Özcan ve diğerleri, s. 59.

yazdığını, yalan haberler yapılarak Meclis'te araştırma komisyonu kurulduğunu, ırkçılık yapıldığını, Hitlerin övüldüğünü söyleyerek TMD karalanmak isteniyor deniyordu. Türkçülere göre bu karalamayı yapanlar ise tek parti döneminin Alman ve Nazi hayranlarıydı. Faşist artıkları demokrasiyi savunan Türkçüleri faşist olmakla suçluyorlardı³⁶¹.

Basında TMD aleyhine çıkan söylentiler ve yapılan tartışmalar yüzünden TMD Başkanı Karamağaralı, Başbakan'a derneğin savunmasını yapan mahiyette bir açık mektup yazdı. Karamağaralı mektupta; Başbakan Menderes ile görüşmek istediklerini ancak bazı kimselerin bu görüşmeye engel olduklarını, derneğin kurulmasından beri aleyhine sürekli kara propaganda yapıldığını, derneğin muhalefet görevini üstlenip partileşmesi söylentilerinin yalan olduğunu, derneğin amacının idealist gençlik yetiştirmek olduğunu, hiçbir partinin nüfuzu altında bulunmadıklarını söylüyordu. Milliyetçilik anlayışlarında ise ırkçı-Turancı bir tutum bulunmadığını, antropolojik manada ve laboratuvar ırkçılığıyla ilgilerinin olmadığını belirtiyordu. *“Biz sadece, soy aslına dayanan kültür birliğinin aşkırlarıyız ve Türk vatandaşı oldukları halde ayrı bir ırk şuuru taşıyanların Türk'e yar olmayacağına inanıyoruz”*. Turancılık konusunda ise millet tanımına bir sınırlama getirmediğini, Türkiye'den ayrı kalan kardeşlere bağlı olduklarını, Anadolu gerçeğini unutup Türkiye'yi maceraya götürmediklerini vurguluyordu³⁶².

Aslında bu durum TMD ve onun temsil ettiği görüşle diğer kesimlerin sertleşen ilişkilerinin yansımasıydı. Kamuoyunda TMD'nin itibarı zedelenmeye başlamıştı. TMD mücadele ettiği cepheyi de sürekli genişletiyordu. Nisan 1952'de yayınladığı beyanname bunun örneği niteliğindeydi. Beyannamede, Atatürk düşmanlığı yapıldığı iddiasına cevap veriliyor, asıl Atatürk'ün ve Atatürk İnkılaplarının ardına saklanıp Türkiye'nin bütünlüğünü bozmaya çalışanlar suçlanıyordu³⁶³. TMD'nin her türlü sekülerizmi dahi komünizm kapsamına sokan tutumu, TMD'ye karşı takınılan olumsuz tavrın genişlemesine sebep oluyordu.

³⁶¹ “Tahrikçilere Toptan Cevap”, **Mefkûre**, Yıl: 1 Sayı: 29, 24 Mayıs 1952, ss. 1, 4.

³⁶² Karamağaralı Haluk, “Başbakan Adnan Menderes'e Açık Mektup”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 28, 10 Mayıs 1952, ss. 1,4; Açık mektubun diğer tam metinleri için; Karamağaralı Haluk, “Başbakan Adnan Menderes'e Açık Mektup”, **Oğuz**, Cilt: 1, Sayı: 3, Haziran 1952, ss. 3, 18; Karamağaralı Haluk, “Başbakan Adnan Menderese Açık Mektup”, **Aras**, Sayı: 6, 1 Haziran 1952, ss. 3-4.

³⁶³ Türk Milliyetçiler Derneği Umumi Merkezi, **Türk Milletine Beyanname**, Güven Basımevi, Ankara, 24 Nisan 1952, ss. 2-3; “Türk Milletine Beyanname”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 26, 26 Nisan 1952, s. 1.

Fakat TMD'ye karşı da benzeri bir durum söz konusuydu. TMD'nin muhafazakâr yönü de irtica olarak görülüyordu³⁶⁴.

TMD Birinci ve tek kurultayı bu ortamda 24 Temmuz 1952'de Ankara'da yapıldı. Kurultaya 60 şubeden 24'ünün üyeleri katıldı³⁶⁵. Kurultay başkanlığına Said Bilgiç, ikinci başkanlığa Remzi Oğuz Arık seçildi. Ardından Genel Başkan Haluk Karamağaralı idare heyeti raporunu okudu³⁶⁶. Raporda; 15 ayda 60 şubenin açılmasının maddi olanakla değil manevi kuvvetle sağlandığı, partili veya partisiz Anadolu'daki tüm basının derneğin haberlerini yaydığı, İstanbul basınında ise bazı kötü niyetlilerin olduğu, mukaddesatçıların bir araya toplanmasından bazı kesimlerin rahatsız olduğu, zorlamayla bir dernek oluşturulup TMD'nin karşısına dikildiği, fakat basının büyük kesiminin buna hizmet etmesine rağmen başarısız olduğu, *Mefkûre* dergisinin 29. sayısında yayınına ara vermesi ve belirlenen rozetlerin yapılamamasında maddi imkansızlıkların etkili olduğu anlatılıyordu. Ayrıca kurultay için Halkevi salonunun verilmemesinden, bu yüzden Başbakan'a telgraf çekilip cevap alınamamasından yakınılıyordu. Birde derneğin politikadan uzak durduğunu bazı siyasetçilerin anlamadığından, bu yüzden gençlik örgütlerine yardım edildiği halde en büyük gençlik örgütü olan TMD'ye devletin yardım etmemesinden şikâyet ediliyordu³⁶⁷.

İdare heyeti raporu okunup kabul edildikten sonra dilek ve bütçe komisyonları kuruldu. Tüzük komisyonunun tasarısı sırasında heyecanlı konuşmalar yapıldı. Eski tüzüğün 2. maddesine “soy” unsuru, 4. 5. Ve 6. Maddeleri içerisine alan prensipler bölümü eklendi. Buna göre;

“2. Madde – Gayesi: Allah, vatan, soy, tarih, dil, an'ane, sanat, aile, ahlâk, hürriyet ve milli mukaddesat esaslarına dayanan Türk Milliyetçiliğini işlemek, Türk milletini meydana getiren unsurları muhafaza etmek ve bütün milliyetçileri teşkilâtlandırmaktır.

Teşkilâtlandırmaktan maksat, milliyetçiliğin bütün şümülü ile Türkler tarafından benimsenmesini, onlarda milli ruh ve şuurun daima canlı kalması hedefine ulaşmak için vatanın her köşesine şubeler açmaktır.

³⁶⁴ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 188.

³⁶⁵ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 26.

³⁶⁶ Mehmet Ateşoğlu, İntibalar, s. 12.

³⁶⁷ “Türk Milliyetçiler Derneği Umumi İdare Heyeti Raporu”, **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, ss. 8-10; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 172-173.

4. Madde – Dernekler arasında fikir birliği sağlamak maksadiyle aşağıdaki mefhumların tanımı zaruri görülmüştür.

A – **MİLLET**: Soy ve vatan birliği şuuru ile müşterek mefkureye sahip fertlerin harsi topluluğudur.

a) **SOY**: Tarihi ve içtimai fertler birliği.

B – **VATAN**: Altındaki ecdat mezarları ile üstünde milletin harsî damgasını taşıyan, gerektiğinde uğruna ölünen topraklardır.

c) **HARS**: Din, ahlâk, dil, hukuk, an'ane, iktisat ve bediyattan ibaret içtimai müesseselerin muhassalasıdır.

ç) **MEFKÛRE**: Birlikte yaşayıp maşeri sevinç ve kederleri paylaşmak, yarının mutluluğu için bugünden bir vücut olarak hazırlanmak arzu ve fiilidir.

B – **MİLLİYET**: Milleti teşkil eden unsurlardan doğan **maşeri şuur ve ruhtur**.

C – **MİLLİYETÇİLİK**: Milliyet ruh ve şuuruna sahip olarak milleti maşerî bünyesinde uygun şekilde yaşatmak, yükselmek fiil ve fikrine denir.

5. Madde – **MİLLİYETÇİLİK ÇERÇEVESİ İÇİNDE DÜNYA GÖRÜŞÜMÜZ**:

Milliyetçiliğimizin temeli, milletler arası adalet esasına dayanmaktadır. Adaleti, kendimize yapılmasını istemediğimiz şeyi başkalarına yapmamak şeklinde anlıyoruz. Buna göre istiklâl ve tamimiyetimize hürmet gösterdikleri nisbette diğer bütün milletlerin istiklâl ve tamimiyetlerine hürmetkâriz. Bu itibarla milliyetçiliğimiz emperyalist zihniyete, komünizme olduğu kadar düşmandır.

6. Madde – **HÜRRİYET VE İNSAN HAKLARI ANLAYIŞIMIZ**:

İnsanlara hürriyet, milletlere istiklâl, şiarımızdır. Bu şiarı aykırı ve bütün milletlerin istiklâlini, insan hak ve hürriyetini gaspa çalışan her fikir ve fiile amansız düşmanız.³⁶⁸

Dilekler komisyonunda ise Kore'de savaşta olan birliğe selam göndermek, tarihi gerçekleri saptıran film ve müstehcen yayınlı mücadele etmek, sürekli yayın yapabilmek için matbaa kurmak, mason derneklerinin cemiyetler kanununa aykırı olduğunu ispatlayarak hükümet nezdinde teşebbüste bulunmak, okullara ahlak

³⁶⁸ Türk Milliyetçiler Derneği Ananizamnamesi ve Çalışma Programı, Ankara, 1952, ss. 3-5.

dersinin konulmasını sağlamak ve Ayasofya'nın camiye çevrilmesini sağlamak gibi kararlar alındı³⁶⁹.

Yapılan bir diğer değişiklik de Genel İdare Heyeti üye sayısının 5'ten 7'ye çıkarılmasıydı. Bunun yanı sıra Yüksek Haysiyet Divanı ve Umumi Murakabe (denetleme) Heyeti kuruldu. Yapılan seçimde Said Bilgiç Başkan, Ali Uygur Başkan Vekili, Abdullah Savaşçı Umumi Katip, Necati Torun Muhasip, Tahsin Tola, Ömer Nuri Turumtay ve Mehmet Antal üye seçildiler. Yüksek Haysiyet Divanı ise Haluk Karamağaralı, Abdulhadi Toplu ve Faruk Kadri Demirtaş'tan oluştu³⁷⁰.

Kısa sürede hemen hemen Türkiye'nin her yerine yayılıp teşkilatlanan TMD için sonun başlangıcı Ahmet Emin Yalman'ın Hüseyin Üzmez tarafından 22 Kasım 1952'de Malatya'da vurulması hadisesiyle başladı. Asıl suikastının bulunmasına dönük yapılan tahkikatlarda olayı tertipleyenlerin Büyük Doğu Cemiyeti ve İslam Demokrat Parti üyeleri olduğu ortaya çıktı. Ancak TMD aleyhinde olan olumsuz hava bu hadiseye TMD'nin de dahil edilmesini kolaylaştırdı. Üzmez'in evinde yapılan aramalarda *Orkun* dergisinin bulunması ve Üzmez'in ifadesinde Yalman aleyhindeki fikirlerin oluşumunda yine *Orkun* dergisinin etkili olduğunu söylemesi davaya TMD'nin de katılması fırsatını verdi³⁷¹. Yine davaya TMD'nin dahil edilmesinde, TMD Bursa şubesinin tutumu önemliydi. Çünkü Bursa şubesi üyeleri aynı zamanda *Büyük Doğu Cemiyeti* ve *İslam Demokrat Parti* üyeleri idi. Meselenin bu yönde gelişme eğilimi göstermesi üzerine TMD Merkezi, Bursa şubesini 4 Aralık 1952'de tüzüğe aykırı hareket edildiğini gerekçe göstererek kapattı³⁷². Bu gelişmelerin ardından basında özellikle Yalman'ın başını çektiği kesim ve Milli Talebe Federasyonu gibi oluşumlar, TMD aleyhindeki propagandaya hız verdi. Temel dayanakları irticaydı. Milli Talebe Federasyonu bu yönde protesto mitingleri de düzenledi³⁷³.

Geniş bir cephenin TMD'nin üzerine gittiği bu ortamda TMD'de kendini savunmak için bir beyanname yayınladı. Beyannamede; TMD'nin bazı kasıtlı

³⁶⁹ Ateşoğlu, İntibalar, s. 13; "Türk M. D. Birinci Büyük Kurultayı", **Serdengeçti**, Yıl: 6, Sayı: 17, Ağustos 1952, ss. 8-9; **Yeni Sabah**, 29 Temmuz 1952, s. 7; "Kurultayın Tafsilatı", **Türkelî**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, ss. 5, 16.

³⁷⁰ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 30-31; Ateşoğlu, İntibalar, s. 13-14.

³⁷¹ **Yeni Sabah**, 28 Kasım 1952, s. 5.

³⁷² **Yeni sabah**, 6 Aralık 1952, ss. 1, 5; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 194-195.

³⁷³ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 203-204.

kişiler tarafından irticaya ve Malatya suikastına bulaştırılmak istendiği, TMD'nin bu işle hiçbir ilgisinin olmadığı, bazı dernek artıklarının TMD içine girmeye çalışmasına kesinlikle izin verilmeyeceği, irtica yaygarası çıkaranların aslında mukaddesatı bozmaya çalıştıkları, gazetelerde çıkan çoğu haberin asılsız olduğu ve TMD hakkında dedikodu yapmak yerine şüphelenenler suç duyurusunda bulunsun deniyordu³⁷⁴. TMD Başkanı Said Bilgiç de TMD hakkındaki iddiaların suni iddialar olduğunu, iddia sahiplerinin derneği dahi tanımadığını, dernek üyelerini bile bilmeyenlerin 1944 zihniyetiyle derneğe saldırmasının arkasında milliyetçilik düşmanlığının bulunduğunu söylüyordu. Bilgiç'e göre dernek üyeleri karamsarlığa kapılmamalıydı. Hükümet bu işin aslını araştırıp meseleyi halledecekti³⁷⁵.

Başbakan Menderes, Malatya suikastından sonra verdiği demeçlerde dini siyasete alet etme konusuna ve irticaya değinirken TMD hakkında yorum yapmıyordu. Ancak Menderes'in bu tavrı Nurettin Topçu'nun yazdığı "*Son Hadiseler ve Biz*" başlığını taşıyan broşürden sonra değişti. Topçu; Malatya olayı, laiklik haftası ve vicdana karşı gelenleri konu aldığı yazısında Malatya hadisesi dolayısıyla milliyetçilere isnat edilen suçları eleştirip yanlış yol izlendiğinden bahsediyordu³⁷⁶. Menderes bu broşür üzerine Gaziantep'te verdiği bir demeçte TMD için aşırı milliyetçi bir dernektir yorumunu yaptı ve Türkiye için zararlı olduğunu söyledi. Ayrıca parti içine girmiş fakat parti prensiplerini benimsememiş isimlerin partiden çıkarılacağı, Türklüğü kendilerince hasredip bunu bayrak gibi kullananların da hürriyet düşmanları oldukları, bunların ya görüldüğü gibi olmaları ya da olduğu gibi görünmelerini söylüyordu³⁷⁷.

Menderes'in nutkundan sonra basında DP'de tasfiyelerin olacağı, öncelikle aşırı isimlerin istifasının bekleneceği ancak istifalar olmaması halinde haysiyet divanı eliyle ihraçların yapılacağı söyleniyordu³⁷⁸. Diğer yandan Menderes'in Gaziantep nutkundan sonra savcılık harekete geçip, TMD hakkın tahkikata başladı. Tahkikat sonunda TMD'nin Cemiyetler Kanunu 9 ve 33. maddelerine

³⁷⁴ Türk Milliyetçiler Derneği Umumi Merkezi, **Türk Milletine Beyanname**, Güven Basımevi, Ankara, 7 Aralık 1952, ss. 2-3; "Türk Milletine Beyanname", **Türkelî**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, ss. 2-3.

³⁷⁵ Said Bilgiç, "Hakiki Dava Adamı Ümitsizliğe Düşmez", **Mefkûre**, Yıl: 2, Sayı: 30, 20 Aralık 1952, ss. 1, 4.

³⁷⁶ **Yeni Sabah**, 10 Ocak 1953, ss. 1, 7.

³⁷⁷ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 210-211; **Yeni Sabah**, 19 Ocak 1953, ss. 1, 7.

³⁷⁸ **Yeni Sabah**, 20 Ocak 1953, s. 7.

aykırı davranıp ırk ve din esasına dayanan bir dernek olduğuna hükmederek, 22 Ocak 1953'te TMD merkez ve şubelerinin tedbir olarak kapatılmasına karar verdi. Aynı gün Milli Eğitim Bakanlığı Özel Kalem Müdürü Cahit Okurer görevinden uzaklaştırıldı³⁷⁹. Dernek kapatılırken dernekte bulunan Necmettin Sefercioğlu, kapatma işleminden sonra kendilerinin gözaltına alınmalarını beklerken bunun olmadığını belirtir. Basında da, herhangi bir gözaltı olmaması ve TMD üyelerinin tahkikata uğramaması haberleri yer aldı³⁸⁰.

Derneğin kapatılmasına Genel Başkan ve Isparta Milletvekili Said Bilgiç, Isparta Milletvekili Tahsin Tola ve derneğin avukatı olarak Bekir Berk, 24 Ocakta itiraz ettiler. Said Bilgiç yaptığı açıklamada, derneğin ırkçı ve irticacı olmadığı, kafatası ölçmediklerini, kan araştırması ve renk ayrımı yapmadıklarını, nizamnamenin ilgili makamlarca kabul edildiğini vurgulayan bir basın açıklaması yaptı³⁸¹. Fakat 28 Ocak'ta bu itiraz reddedildi³⁸².

Öte yandan DP içerisinde de ihraç süreçleri başladı. 25 Ocak, Pazar gününe gelmesine rağmen DP İdare Heyeti toplandı. Toplantıya Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Kemal Aygün ve Ankara Cumhuriyet Savcısı Cemil Bengü de katıldı. Altı buçuk saat süren toplantının sonunda Said Bilgiç ve Tahsin Tola haysiyet divanına sevk edildi³⁸³. Bilgiç, 27 Ocak'ta DP Meclis Grubunda soru önergesi vererek, Menderes'in neden kısa sürede politika değiştirdiğini ve TMD'nin neden kapatıldığını sordu. Başbakan ve Adalet Bakanı'nın katılmadığı bu toplantıda Bilgiç'in sorusuna Devlet Bakanı Muammer Alakant cevap vererek, hükümetin bu konuda hazırlık yaptığını söyledi. Böylece önerenin görüşülmesi bir hafta sonraya kaldı. Ancak 31 Ocak'ta Said Bilgiç ve Tahsin Tola, DP'den ihraç edildiler³⁸⁴. 3 Şubat tarihli DP Meclis Grubu'nda ise diğer bir Isparta Milletvekili olan İrfan Aksu, Bilgiç'in soru önergesini benimseyip gündeme

³⁷⁹ **Yeni Sabah**, 23 Ocak 1953, ss. 1, 7; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 213-215; Darendelioğlu, ss. 288-289.

³⁸⁰ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 48; **Yeni Sabah**, 25 Ocak 1953, s. 7.

³⁸¹ **Yeni Sabah**, 25 Ocak 1953, ss. 1, 7; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği s. 57; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 289.

³⁸² **Yeni Sabah**, 29 Ocak 1953, s. 1.

³⁸³ **Yeni Sabah**, 1 Ocak 1953, ss. 1, 7.

³⁸⁴ **Yeni Sabah**, 28 Ocak 1953, s. 7; **Yeni Sabah**, 1 Şubat 1953, s. 1; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 217-220; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 53-54, Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 290-291.

getirse de uzun tartışmalar sonrası önerge görüşülmedi³⁸⁵. Bu gelişmeler üzerine Türkiye'nin her yerinden DP merkezine protesto telgrafları çekildi. DP, havayı yumuşatmak için 5 Şubat 1953'te 175 taşra temsilcisinin katıldığı bir istişare toplantısı düzenledi. Bu toplantıda Menderes yatıştırıcı bir konuşma yaptı³⁸⁶.

TMD, temelli kapatma davası ise 25 Şubat 1953'te Ankara 2. Sulh Ceza Mahkemesinde başladı. Sanıklar Abdullah Savaşçı, Necati Torun, Nuri Turumtay, Süreyya Bilgiç ve Ali Uygur idi. Said Bilgiç ve Tahsin Tola'nın dokunulmazlıkları olduğu için sanık değillerdi. Avukatlar Said Bilgiç, Bekir Berk, İsmet Tümtürk, Gültekin Sonsuzoğlu ve Sadık Erdem idi. Davanın savcısı Cemil Bengü, hakimi ise Osman Selçuk'tu. Davalar Medeni Kanunun 53. 67. ve 71. Maddeleri ile Cemiyetler Kanununun 9. ve 33. maddelerine aykırı cemiyet kurmaktan yani ırkı ve dini esas almaktan açıldı³⁸⁷. İlk duruşmada nizamnamedeki kavramları incelemek için bir bilirkişi heyeti oluşturuldu. Bu heyet Nihat Erim, Cahit Oğuzoğlu ve Faruk Erem'den oluşuyordu³⁸⁸. Ancak heyet üyeleri çeşitli gerekçeler ileri sürerek davadan ayırıldılar. Bundan sonra tek bilirkişi olarak Muvaffak Akbay tayin edildi. Sanıklar duruma itiraz etse de sonuç değişmedi. Bilirkişi raporu okunduğunda iddianameden daha fazla suçlama ile karşılaşıldı³⁸⁹.

Sanıkların hakimi yanlı olmakla suçladığı TMD temelli kapatma davası 5 oturum devam etti. Son oturumu 4 Nisan 1953 tarihinde gerçekleşen davada uzunca bir karar metni okundu. Karara göre dernek bütün isnatlardan beraat etmişti. Ancak ana nizamnameye birinci kurultayda eklenen 6. madde, yani "*insanlara hürriyet, milletlere istiklal, şiarımızdır*" ibaresi derneğin maksadının dışına çıkarak siyaset yapıyor şeklinde yorumlanmasına neden oldu. Böylece dernek uzun tartışmalar ve ırkçılık-irtica suçlarından değil siyasi faaliyetten

³⁸⁵ **Yeni Sabah**, 4 Şubat 1953, ss. 1, 7. İrfan Aksu da daha sonra DP'den istifa etti. Ancak üç Isparta milletvekilinin kendi bölgelerindeki gücü görülünce 1954 seçimleri öncesinde tekrar partiye alındılar. Bundan sonra farklı bir süreç işledi. DP içerisinde bir kesim Isparta milletvekillerinin uzaklaştırılmasından yanaydı. Bu kesimin istediği oldu ve İrfan Aksu 1957 seçimleri öncesinde Hürriyet Partisi'ne geçti. Tahsin Tola ise DP Genel Merkezi tarafından Bingöl listesinden aday gösterildi ve seçilemedi; Ömer Özcan, "Toplum Önderi Dr. Tahsin Tola ve Senirkent Kalkınması II", **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 241 (602), Eylül 2007, ss. 49-50.

³⁸⁶ Özcan, s. 48.

³⁸⁷ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 227-228; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 57-59; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 291-292.

³⁸⁸ **Yeni Sabah**, 26 Şubat 1953, ss. 1, 7.

³⁸⁹ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 60-61.

kapatıldı. Ayrıca kararı temyiz etme yolu da kesildi. Sanıklar ise 10'ar liralık sembolik para cezasına çarptırılıp cezaları ertelendi³⁹⁰.

TMD'nin ırkçılık-Turancılık yapıyor, ülkeyi parçalayacak, saltanatı ve hilafeti geri getirecekler, bunlar kızılardan daha tehlikelidir gibi büyük iddialarla mahkemeye verilmesi ve sembolik bir ceza ile, o ceza da ertelenerek mahkemenin sona ermesi arasında bir çelişki vardı. Ayrıca mahkeme sürecinde hiçbir tutuklama da olmadı. Bu durum üzerine *Yeni Sabah* gazetesinde şu yorum yapılıyordu; *“Ya bu vatandaşlar haksız yere partizanların, politika cambazlarının kurbanları olmuşlar ve her türlü şeref, haysiyet ve vakarları taarruzlara maruz kalmış bir takım masum ve mağdurlardır veyahut da gazetelerin iddiaları doğrudur da mahkeme hüküm ve kararlarında aldanmıştır”*. Ayrıca hangi ihtimal olursa olsun gazetelerin mahkemeye itiraz etmeleri gerekirdi. Ancak bu iddiaların sahibi gazeteler maksatlı olduklarından itiraz etmediler³⁹¹.

Türkçülere göre ise derneğin kapatılma sebebi DP'nin TMD'den çekinmesiydi. Çünkü TMD oldukça kısa bir sürede birçok partinin başaramayacağı bir iş yapmış yani yaklaşık 80 şubeye ulaşmış durumdaydı. Üyelerinin çoğu da okumuş-aydın kesimlere mensuptu. İçerisinde her türlü solu barından CHP de sürekli kışkırtma faaliyetleri yapıyordu. Hatta Menderes'in Gaziantep'te söylediği *“ya göründükleri gibi olsunlar ya da oldukları gibi görünsünler”* sözü bu manada yorumlanabilir³⁹².

TMD kapatma davasının kararı verilip, dernek kapatıldıktan sonra hükümette de bir takım değişiklikler oldu. 6 Nisan 1953'te Milliyetçilere yakınlığıyla bilinen Tevfik İleri Milli Eğitim Bakanlığı'ndan, Samet Ağaoğlu ise Çalışma Bakanlığı'ndan istifa etti. Bu istifaları Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Muammer Alakant'ın istifası takip etti. Kemal Karpat, İleri ve Ağaoğlu'nun istifa sebebinin “ırkçı faaliyetleri teşvik” olarak yorumlar³⁹³. Feroz Ahmad'a göre ise İleri, ırkçıları koruduğu için, Ağaoğlu basın tarafından sevilmediği için istifası istenmişti. Çünkü Menderes daha ılımlılara fırsat vermek

³⁹⁰ **Yeni Sabah**, 5 Nisan 1953, s. 7; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 236-238; Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 61, 63; Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 297; “Öyle İse Kapanma ve Ceza Niçin”, **Yeni Sabah**, 14 Nisan 1953, s. 1; TMD temelli kapatma kararının tam metni için; **Yeni Sabah**, 20 Temmuz 1953, ss. 1, 5; 21 Temmuz 1953, s. 2; 22 Temmuz 1953, s. 5.

³⁹¹ “Dağ Bir Fare Doğurdu”, **Yeni Sabah**, 12 Nisan 1953, s. 1.

³⁹² Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 44-45; Özcan ve diğerleri, s. 59; Okay, s. 337; Landau da TMD'nin siyasi parti halini alacağı korkusuyla kapatıldığını söyler; Landau, ss. 195-196.

³⁹³ Karpat, s. 348.

istiyordu³⁹⁴. Basında ise bu değişikliğin olacağına yönelik haberler bir süre devam etmişti. Birden bire olan bir değişiklik değildi³⁹⁵.

TMD'nin kapatılmasını, 27 Mayıs'a uzanan süreç içerisinde de değerlendirenler oldu. Bu bağlamda Ali Fuat Başgil'in yaklaşımı önemlidir. Başgil'e göre DP iktidarının ilk hatalarından birisi TMD'yi kapatmaktı. Çünkü TMD, "*seçkin üniversite öğrencileri*" tarafından kurulmuş, komünizme karşı mücadele eden ve Türk örf-adetini korumaya çalışan bir dernekti. Bir kişinin suçu tüm derneğe isnat edilip dernek kapatıldı. "*Bu aşırı ve hatalı tedbir, Demokrat iktidar için ileride ağır sonuçlar doğuracaktır*". TMD'nin kapatılmasıyla üniversitelerde komünistler ve CHP hakim oldu. CHP bu hakimiyeti Mustafa Kemal Derneği, Devrim Ocakları gibi kuruluşlarla sağladı. DP ise bu sahayı boş bıraktı. Başgil'e göre DP, "*İşlediği hatanın büyüklüğünü ancak, 28 Nisan 1960'da İstanbul Üniversitesi talebelerinin ayaklandığı gün anlayabildi*"³⁹⁶. Sefercioğlu, Başgil'in bu yaklaşımını çok da doğru bulmaz. Sefercioğlu'na göre, milliyetçiler TMD kapandıktan sonra da DP'ye yakın durdu. Özellikle üniversitede CHP hakimiyetine girmediler³⁹⁷.

TMD'nin dava öncesi ileri sürülen iddialardan beraat etmesi, fikir bağlamında suç işlemediğine delildi. Fakat toplum TMD'nin neden kapatıldığını değil, sadece kapatıldığını hesaba kattı. Bu, TMD'nin toplum nezdinde beraat etmesini engelledi. TMD kapandıktan sonra DP döneminde, aynı çapta ve heyecanda bir dernek oluşturulamadı³⁹⁸.

2.10. MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ

Milliyetçiler Derneği, TMD'nin kapatılmasından kısa bir süre sonra 3 Temmuz 1953'te kuruldu. TMD'nin son idare heyeti üyeleri ve bu üyelere yeni katılan isimlerle TMD yeniden canlandırılmaya çalışıldı. Milliyetçiler isminin

³⁹⁴ Ahmad ve Ahmad, ss. 107-108.

³⁹⁵ **Yeni Sabah**, 7 Nisan 1953, s. 1.

³⁹⁶ Ali Fuat Başgil, **27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri**, Çev. Ali Sebük ve İ. Hakkı Akın, Yağmur Yayınevi, İstanbul, 1966, ss. 97-98. Yalçın Toker de Başgil'le aynı yorumu yapar. Eğer TMD kapatılmasaydı, 27 Mayıs öncesinde Kızılay Meydanı'nda solcular Menderes'in yakasına yapışamazdı. Menderes idam edilmezdi; Yalçın Toker, **Milliyetçiliğin Yasal Kaynakları**, Toker Yayınları, İstanbul, 1979, s. 414.

³⁹⁷ Özcan ve diğerleri, ss. 60-61.

³⁹⁸ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 238-239.

benimsenmesi de TMD'yi anımsatma çabalarını gösterir nitelikteydi³⁹⁹. Ancak tüzük ve derneğin gayesi konusunda dikkatli davranılarak, derneği zora sokacak tanımlamalardan kaçınıldı. Hatta TMD'nin kapatılmasında malvarlığının hazineye devredilmesi dahi dikkate alınarak, Milliyetçiler Derneği'nin kullanacağı eşyalar şahıslar üzerine alındı⁴⁰⁰. Basına verilen demeçte ise derneğin TMD ile bir ilgisi olmadığı, tüzüğünün tamamen farklı olduğu söylendi⁴⁰¹. TMD'nin kapatılmasında etkili olan olumsuz havadan uzak durulmaya çalışılmaktaydı. Derneğin gayesi ise;

“Milletimizi vücuda getiren kıymetlerin muhafaza ve tekâmülüne hizmet etmek ve tarih şuuruna, ilim zihniyetine, feragat, fedakârlık, hak ve fazilet duygularına sahip örnek Türk Milliyetçileri, yetiştirmektir.

Mevzuu:

Bu gayeye ulaşmak için;

a – Seminer toplantıları ve konferanslar

b – Neşriyat

c – Sergiler

d – Anketler yapmaktır.”⁴⁰²

Derneğin kurucuları ise; Mehmet Emin Alpkan, Ahmet Ferruh Bozbeyli, Hüsnü Demirkıran, Celal Erçikan, Cemal Külahlı, Orhan Okay, İdris Yamantürk idi⁴⁰³. Derneğin ilk başkanı İdris Yamantürk'tü⁴⁰⁴. Daha sonra Ahmet Yücel,ERCÜMENT KONUKMAN, SAİD BİLGİÇ gibi isimler de başkanlık görevini üstlendiler⁴⁰⁵. Ancak derneğin yaşamı ve faaliyetlerinde önemli olan isin Nurettin Topçu idi. Hatta derneğin fahri başkanı dahi denebilirdi⁴⁰⁶.

Milliyetçiler Derneği, her ne kadar TMD ile aynı kadro tarafından ve TMD'nin devamı olması niyetiyle kurulsada farklılık sadece tüzükle sınırlı kalmadı. TMD'nin aksiyoner faaliyetlerinden uzak durulup, daha çok ilmi toplantılar, anma programları ve kutlamalar yapıldı⁴⁰⁷. Derneğin bu yöntemi

³⁹⁹ Okay, s. 337.

⁴⁰⁰ Kök, Millet Tanımı, s. 86; Okay, s. 338.

⁴⁰¹ **Yeni Sabah**, 4 Temmuz 1953, ss. 1, 7.

⁴⁰² **Milliyetçiler Derneği Ana Nizamnamesi**, Ekonomi Matbaası, İstanbul, 1953, s. 3.

⁴⁰³ **Milliyetçiler Derneği Ana Nizamnamesi**, s. 8.

⁴⁰⁴ **Yeni Sabah**, 4 Temmuz 1953, s. 7.

⁴⁰⁵ Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 298.

⁴⁰⁶ Okay, s. 338; Deliorman, Tanıdığım Atsız, s. 159.

⁴⁰⁷ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s.246.

kullanmasında N. Topçu'nun şüphesiz önemli etkisi vardı; “Yeni kurulan bu derneğin -özellikle Topçu'nun şahsiyetinden kaynaklanan sebeplerle- Türk Milliyetçiler Derneği'ne nazaran daha ‘ruhçu’ ve (‘mukaddesat’ duygusu güçlü olmakla) ‘moral değerlere daha çok düşkün karakteri’ apaçık gözükmemektedir”⁴⁰⁸. bu bakımdan Milliyetçiler Derneği'nin Türkçülükten ziyade Anadoluçu yönünün ön planda olduğunu belirtmek gerekir.

Milliyetçiler Derneği, faaliyetlerine ancak 1954 Nisanı'nda başlayabildi. Nisan 1954'te Peyami Safa'nın, Aralık 1954'te de Ali Fuat Başgil'in verdiği konferanslarla milliyetçi çevrelerde ismini duyurabildi⁴⁰⁹. Bu bağlamda 1954'ten 1960'a kadar 14 konferans düzenlendi. Bu konferansların ağırlığını N. Topçu verdi⁴¹⁰. Ayrıca 1954-1958 yılları arasında beş kez Fetih Toplantısı ve kapandığı 27 Mayıs'a kadar da Remzi Oğuz Arık, Mehmet Akif Ersoy, Mevlana, Yahya Kemal Beyatlı gibi Türk büyüklerini anma toplantıları tertip etti⁴¹¹.

Milliyetçiler Derneği'nin en önemli faaliyetlerinden biri de 27 Haziran 1958'de düzenlediği Kıbrıs Toplantısı'ydı. Adı geçen toplantı bu konuda yapılan ilk akademik toplantı olması bakımından önemliydi. Bu toplantı 45 dakika süreyle İstanbul Radyosu'ndan, 28 Haziran'da da Ankara Radyosu'ndan yayınlandı. Toplantıda Rumlar karşısında pasif politika güden hükümet ve Kıbrıs'ı Yunanistan'a vermeye çalışan İngiltere eleştirildi⁴¹².

Milliyetçiler Derneği, Nizamnamesi elverişli olmasına rağmen 1960'a kadar şube açmayıp sadece merkez içerisindeki İstanbul Şubesi'yle faaliyetlerini yürüttü. 27 Mayıs'ta kapatılan dernek 1961'de tekrar kurulduktan sonra sınırlı sayıda da olsa Anadolu'da şubeler açtı. Ancak 1964'te Bursa Şubesi N. Topçu'nun İslami sosyalizm söylemlerinden rahatsız olarak merkeze isyan açtı. Bundan sonra dernek ikiye bölündü. Bir kısım dernekte kalırken N. Topçu taraftarları Türkiye Milliyetçiler Cemiyeti'ni kurdu⁴¹³.

⁴⁰⁸ Kök, Millet Tanımı, s. 87.

⁴⁰⁹ **Milliyetçiler Derneği Nizamnamesi ve On Yıllık Dernek Çalışmaları 1953-1963**, Milliyetçiler Derneği Neşriyatı, İstanbul, 1963, s. 5; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 314-315.

⁴¹⁰ **Milliyetçiler Derneği Nizamnamesi ve On Yıllık Dernek Çalışmaları 1953-1963**, ss. 5-6.

⁴¹¹ **Milliyetçiler Derneği Nizamnamesi ve On Yıllık Dernek Çalışmaları 1953-1963**, ss. 18-23.

⁴¹² “Milliyetçiler Derneğinin Kıbrıs Toplantısı”, **Türk Ruhu**, Sayı: 14, 4 Temmuz 1958, ss. 8-9.

⁴¹³ Kök, Millet Tanımı, s. 88; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 247-248.

2.11. TÜRKİYE KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ

Türkçüler, Türk Ocağı ve Milliyetçiler Derneği ayakta olmasına rağmen 1955 yılında yeni bir teşkilatlanma çabasına girdiler. Bunun için İstanbul Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinden, Teknik Üniversite'den, Yüksek Öğretmen Okulu'ndan ve Yüksek Ticaret Okulu'ndan öğrenciler bir araya gelip bir grup oluşturdu. Milliyetçi kızların oluşturduğu bir grup da ana gruba katıldı. Hem teşkilat hem yayın faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi düşünüldü. Bunun için Altan Deliorman'ın hazırladığı *Türk Dünyası* dergisi bu işe kullanıldı. Ancak dergi dağıtılamadığından dolayı ilk üç sayıda kapanmak zorunda kaldı. Teşkilat çalışması da atıl kaldı⁴¹⁴.

Bu girişimden sonra Türkçü bir teşkilat olmaması Türkçü yayınlarda dile getirilen bir konu oldu. Deliorman, Türkçülerin Türkçülük için canından bile geçecekken, teşkilatsızlık karşısında boşvermişliğin anlaşılamaz olduğunu belirtiyor ve “*ortaokul talebelerinden, profesörlere, meclis üyelerine kadar saf saf uzanan bir Türkçülük ordusu bu perişan, bu zavallı hale düşmeli miydi?*” diye soruyordu. Artık tamamen Türkçü bir teşkilat kurmanın zamanı gelmiş hatta geçiyordu. Birilerinin mutlaka harekete geçeceğini, Türkçülerin harekete geçenleri desteklemesi gerektiğini vurguluyordu⁴¹⁵. Bu serzeniş aslında bir teşkilat kurulmaya çalışıldığının da habercisiydi. Bazı çevreler geçmiş tecrübelerden dolayı ihtiyatlı davransa da bir teşkilat er veya geç kurulacaktı. Çünkü teşkilat olmadan başarıya ulaşmak söz konusu değildi. Önemli olan bu teşkilatın kuruluş tarihini erkene çekebilmektir⁴¹⁶. Deliorman'ın bu yazılarının yayınlandığı günlerde *Toprak* dergisi, “*Milliyetçiler Ocağı*” isimli bir derneğin kurulacağını haber veriyordu⁴¹⁷. Aynı günlerde Necati Bozkurt Kankurudanoğlu da Türkçü bir teşkilat için çağrıda bulunup hem komünizmle mücadelede hem de Türklüğün gölgede kalmış folkloruyla, destanıyla ilgilenecek bir kuruluşun ortaya çıkarılması için gençlere sesleniyordu⁴¹⁸.

⁴¹⁴ Deliorman, Tanıdığım Atsız, ss. 152-154.

⁴¹⁵ Altan Deliorman, “Türkçülere Açık Mektup”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 5-6, Eylül 1956, s. 17.

⁴¹⁶ Altan Deliorman, “Türkçü Teşkilata Doğru”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 22, 1 Eylül 1956, ss. 5, 20.

⁴¹⁷ **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 22, 1 Eylül 1956, s. 4.

⁴¹⁸ Kankurudanoğlu Necati Bozkurt, “Bir Teşkilat Lazım”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 26, 2 Kasım 1956, ss. 1, 8.

Bu ortamda Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği (TKMD) 7 Aralık 1956'da merkezi İstanbul olmak üzere kuruldu. Dernek adının Komünizmle Mücadele olarak belirlenmesinde, DP iktidarının milliyetçi faaliyetleri kısıtlaması etkili oldu. Çünkü iktidara hala 1953'te TMD'nin kapatılmasına sebep olan hava hakimdi. Bu yüzden Türkçüler için Komünizmle Mücadele ismi bir nevi zorunluluktan⁴¹⁹. Bu nedenle TKMD'nin kuruluşu kamuoyuna duyurulurken derneğin görevinin komünizmle mücadele olduğu ön plana çıkarılıyordu. Milli varlığın ve istikbalin en büyük düşmanı komünizmdi. Çeşitli gençlik teşkilatları, işçi sendikaları, kadın birlikleri ve sola mesafeli bütün kuruluşlar ellerinden geldiği kadar komünizmle mücadele etmeye çalışıyordu. Ancak bu mücadele yeterli değildi. Bu dernekler bir noktaya kadar da haklıydılar. Çünkü mevzuatları komünizmle mücadele konusunda bir yere kadar izin veriyordu. Ancak artık amacı doğrudan komünizmle mücadele olan bir kuruluş vardı. Derneğin beklentisi ise aydınların derneği desteklemeleri ve şubelerini açmaya çalışmalarıydı⁴²⁰. Kurucular, TKMD'nin 1950'lerin başlarında faaliyet gösteren Komünizmle Mücadele Derneği ile ilgilerinin olmadığını da belirtiyordu⁴²¹.

TKMD'nin gayesi ise;

“2. Madde – Gayesi: Milli bünyemizi meydana getiren ve kuvvetlendiren, millet olarak yaşamamızı sağlayan unsurları takviye ederek Komünizmle fikir yoluyla mücadele etmektir.

3. Madde – Dernek bu gayeye erişmek için,

a) Konferanslar, seminerler tertip etmek;

b) Yayınlar yapmak;

c) Kitaplık kurmak ve benzeri gibi faaliyetlerde bulunmak suretiyle çalışır...”⁴²²

Tüzükte adı geçen dernek kurucuları ise; Ali Rıza Özer, Altan Deliorman, Burhaneddin Şener, Demir Aslan, Ekrem Marakoğlu, İlhan Egemen

⁴¹⁹ Altan Deliorman, “Türk’ün Büyük Ülküsü: Türkçülük”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, (Türkçülük), s. 159; Gönül, s. 142; Deliorman, Yanlışlar, s.y.

⁴²⁰ “Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Kuruldu”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 29, 7 Aralık 1956, ss. 1, 7.

⁴²¹ Ertuğrul Meşe, **Komünizmle Mücadele Dernekleri**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, s. 121.

⁴²² “Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Tüzüğü”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 29, 7 Aralık 1956, s. 7.

(Darendelioğlu), İrfan Açikel'di⁴²³. Daha sonra kurucular aralarında yaptıkları taksimatla yönetimi şöyle belirlediler; Genel Başkan Burhaneddin Şener, Genel Başkan Vekili Demir Aslan, Genel Sekreter Altan Deliorman, Genel Muhasip Ekrem Marakoğlu, Üye Ali Rıza Özer, Murakıplar (Denetmen) İlhan Egemen ve İrfan Açikel⁴²⁴. Bu yönetim 27 Mayıs 1960'da dernek kapanana kadar aynı kaldı⁴²⁵.

TKMD kurulduktan sonra “*Gençliği Vazifeye Davet Ediyoruz Uyanık ve Dikkatli Olalım*” başlığını taşıyan ilk beyannamesini yayınlarak ismini duyurdu. Bundan sonra TKMD İstanbul Şubesi, 1956 Aralığı'nın son günlerinde kuruldu. 50 kişinin bir araya gelerek açtıkları İstanbul Şubesi'nin Başkanı Yücel Hacaloğlu, Başkan Vekili Niyazi Yurdakul, Sekreteri Necmettin Özarendeli, Muhasibi Gündüz Sevilgen ve Üyesi Ali Said Yüksel oldu⁴²⁶. Bir süre sonra başkanlık görevini Nihat Bozkurt üstlendi⁴²⁷.

İstanbul Şubesi'nin faaliyetleri konferans ve seminer düzenleyip beyanname yayınlamak şeklindeydi. Bu anlamda ilk konferansı, 8 Ocak 1957'de Peyami Safa, ikinci konferansı 15 Ocak 1957'de Cezmi Türk verdi ve bu konferansları Behçet Kemal Çağlar, Hasan Ferit Cansever, Zeki Velidi Togan, Nihal Atsız, İsmet Tümtürk gibi isimlerin verdiği konferanslar takip etti. Bu konferanslar genelde cumartesi günleri öğleden sonra verilirdi⁴²⁸.

TKMD'yi daha önce Zonguldak'ta kurulan Komünizmle Mücadele Derneği ile karşılaştınca, şüphesiz İstanbul'da kurulmasının avantajıyla TKMD daha aktif bir faaliyet sahası içerisinde bulunuyordu⁴²⁹. Fakat bazen engellemelerle de karşılaşılıyordu. Mesela 3 Mayıs 1957 tarihinde toplantı yapmak için izin alınmasına rağmen, toplantı günü salon sahibine telefonla toplantının yapılamayacağı haberi veriliyordu. Ancak bu emri doğrulayan bir tebligat yoktu. Toplantıya katılacak isimler ise Zeki Velidi Togan, Nihal Atsız, İsmet Tümtürk,

⁴²³ “Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Tüzüğü”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 30, 21 Aralık 1956, s. 7; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 317.

⁴²⁴ “Türkiye Komünizmle Mücadele Derneğinin Çalışmaları”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 32, 1 Şubat 1957, (Komünizmle Mücadele), s. 1.

⁴²⁵ Deliorman, Tanıdığım Atsız, s. 161.

⁴²⁶ Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 318-320; Komünizmle Mücadele, s. 8.

⁴²⁷ Deliorman, Tanıdığım Atsız, s. 162.

⁴²⁸ Hikmet Özlü, “Cemiyet Faaliyetleri”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 29, 1 Nisan 1957, s. 13; **Ocak**, Sene: 2, Cilt: 2, Sayı: 34, 20 Nisan 1957, s. 2; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, ss. 319-320; Deliorman, Tanıdığım Atsız, s. 163.

⁴²⁹ Gönül, s. 143.

Hasan Ferit Cansever, Cezmi Türk gibi ünlü Türkçülerdi. 11 Mayıs'ta aynı toplantıyı yapmak için yine izin alınmasına rağmen toplantı aynı şekilde tebligat olmadan telefon vasıtasıyla engellendi⁴³⁰.

TKMD'nin tek şubesi olduğu yönünde yaygın bir fikir vardır⁴³¹. Ancak TKMD'nin bir de Edirne Şubesi vardı. Bu şube Edirne'de bir müteşebbis heyeti tarafından Genel Merkez'e şube açmak istediklerini bildirmelerinden sonra, Başkan Burhaneddin Şener ve Sekreter Altan Deliorman'ın Edirne'ye gitmesiyle kurulmuştu (muhtemelen Mart 1957). Bundan sonra vali ve vali yardımcısıyla görüşülüp TKMD Edirne Şubesi için yardım istendi ve olumlu cevaplar alındı. Şubenin geçici merkezi ise *Sanat ve Turizm Derneği* binasındaydı⁴³².

DP döneminde kurulan son Türkçü teşkilat TKMD de çalışmalarını kısa süre sonra aksatmaya başladı. Hatta 1958'den sonra çalışmalarını askıya aldı⁴³³. 27 Mayıs 1960 darbesiyle de feshedildi⁴³⁴.

DP döneminde kurulan Türkçü teşkilatlar için 1953 yılı önemli bir tarihti. Aslında 1953 öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırmak daha doğru olacaktır. 1953 sonrasında Türkçüler, TMD öncesindeki heyecanı bir daha yakalayamadı. Ortam da artık buna uygun değildi. 1959 sonrası Türk Ocağı'nda belirgin bir yükseliş olmaya başladıysa da 27 Mayıs bunu frenledi. Deliorman'a göre ise 1950'li yıllar sağ-sol dengesinin kurulmaya başladığı yıllardı⁴³⁵.

⁴³⁰ **Ocak**, Sene: 2, Sayı: 35, 1 Haziran 1957, s. 2.

⁴³¹ TKMD'nin sadece İstanbul Şubesi olduğunu söyleyenler; Sefercioğlu, Milliyetçi Kuruluşlar, s. 298; Gönül, s. 143; diğer kaynaklarda da farklı bir şubeden bahsedilmiyor.

⁴³² "T. Komünizmle Mücadele Derneği Genel Merkezi Çalışmaları", **Ocak**, Sene: 2, Cilt: 2, Sayı: 33, 1 Nisan 1957, s. 15.

⁴³³ Gönül, s. 143, 301 nolu dipnot.

⁴³⁴ Meşe, s. 125; Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 321.

⁴³⁵ Deliorman, Tanıdığım Atsız, ss. 120-121.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ TÜRKÇÜ DÜŞÜNCE

3.1. TÜRKÇÜLERİN TÜRKÇÜLÜK ANLAYIŞI

Tek parti döneminde devletin tekelinde olan, daha materyalist ve laik bir çizgiye sahip milliyetçilik, 1945 sonrası yeni dönemde sivil bir anlayışla yorumlanmaya başladı. Bu alternatif milliyetçilik görüşü aynı zamanda milliyetçiliğin ilgi alanının genişlemesi anlamına da geliyordu. Ortaya çıkan farklı yorumlar bir takım sürtüşmeleri de beraberinde getirdi⁴³⁶. Tek parti döneminde daha geri planda kalan Türkçülük 1945 sonrasında görece liberalleşen ortamda genişlemeye başladı. Türkçü yayınlar önemli oranda arttı. Bu yayınlarda eski kuşak Türkçülerle yeni kuşak Türkçüler bir araya geldiler⁴³⁷. Yine bu dönemde Türkçüler arasında üzerinde tam bir mutabakat sağlanmış millet ve milliyetçilik anlayışı yoktu. Önceki dönemlerden beri devam eden, yani meşrutiyet ve tek parti döneminin Türkçülük anlayışı devam etti. Türkçülük anlayışının en belirgin özelliği soya yapılan vurguydu⁴³⁸.

Türkçüler 1945 sonrasında, dönemin genel şartlarına ve Sovyet taleplerinin yarattığı olumsuz ortama da uygun olarak, komünizm ve Sovyet karşıtlığı üzerinde kendini konumlandırdı. Bu tavır, her türlü sol karşısında milli bütünlüğü koruma ve dayanışmayı sağlama üzerine kuruldu. Bu yaklaşım aynı zamanda Türkçülüğün yayılmasında ve kitleleşmesinde önemli bir rol oynadı⁴³⁹. Türkçülüğün genişlemesinde bir başka neden olarak da Kıbrıs ve Bulgaristan Türklerinin durumu ve bu konulara duyulan ilgi gösterilebilir⁴⁴⁰.

Türkçülük 1945 sonrası hızlı bir şekilde teşkilatlanıp bir birlik oluşturmaya çalışsa da, 1953 yılı önemli bir kırılma noktası oldu. TMD'nin kapatılmasının ardından 1960'a kadar geçen sürede Türkçülük bir duraklama dönemine girdi. Bu dönemde Türkçülük, *“iş başına gelen yönetimler tarafından ‘muhalif’ ve*

⁴³⁶ Karpat, s. 332.

⁴³⁷ Özdoğan, s. 269.

⁴³⁸ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 21.

⁴³⁹ Ağaoğulları, s. 315; Özdoğan, s. 271.

⁴⁴⁰ Landau, s. 73.

‘marjinal’, bu bakımdan –hasım olmasa bile– mesafeli durulması gereken bir akım olarak değerlendirildi”⁴⁴¹.

Darendelioğlu’na göre ise, Türkçülük 27 Mayıs’a kadar aksiyoner bir haldeydi. Fakat 27 Mayıs’tan sonra reaksiyoner bir duruma düştü. 27 Mayıs hareketini yapanlar sağcılar olsa da 27 Mayıs’ın nimetlerinden solcular faydalandı⁴⁴². Darendelioğlu bu görüşünü teşkilatlanma, miting ve toplantılar bağlamında dile getirdiğinde, 1950’lerde Türkçülerin aksiyoner olduğunu söylemek yanlış olmaz. Ancak bu dönemde, Türkçülerin de dile getirdiği gibi, Türkçülük ortaya çıkması bakımından reaksiyoner bir hareketti. Mesela Hasan Ferit Cansever Türkçülüğün ortaya çıkmasını, Türk milletinin kendisini korumak adına, milleti uyandırmak için ortaya çıkan bir hareket olarak görüyordu. Türkler var oldukları günden beri hayatta kalma mücadelesi vermişlerdi. Bu Orhun Kitabelerinde de görülüyordu. Yani Türkler var oldukları günden beri Türkçüydü. Bu, hayatta kalma mücadelesi demekti. Türkçüler 1950’lerde de aynıydı. Yani yine hayatta kalma mücadelesi içerisindeydi⁴⁴³. Türkçülerin mücadelesi, milli varlıklarını tehlikede görmelerinden kaynaklanıyordu. Başka milletler de varlıklarını tehlikede gördüğünde ve yabancı ideolojilerin istilasına uğradığında aynı mücadeleye girişirdi. Bir millet ilk önce milli tarihinin, mensup oldukları neslin, ırkın özelliklerini, adet ve geleneklerini, mukaddesatını, dinini, dilini yani bütün milli değerlerini korumayı görev bilirdi⁴⁴⁴.

Cezmi Türk ise, Türkçülüğün ortaya çıkmasından beri mukaddes bir savunma hareketi olduğunu vurguluyordu. Milliyetçiliğimiz milli tarihimizi ve ana dilimizi korumak için başladı. Bugün ise milli varlığımızı korumaya çalışıyor. Gerek savaşlar gerekse savaş dışı dönemlerde kızıl emperyalizme, kapitalizme, masonluğa, tarikat ve softacılığa karşı mücadelemizi milliyetçilikle verdik. Bugün hem batıdan hem kuzeyden tehdit edilen Türkiye, milliyetçilikle önlemini alıyor⁴⁴⁵. *“Bizim milliyetçiliğimiz, bir milli müdafaa mefkûresidir. Fert, aile ve millet olarak varlığımızı korumak için milliyetçiyiz. Ona dayanan bir yaşama,*

⁴⁴¹ Deliorman, Türkçülük, ss. 161-163.

⁴⁴² Darendelioğlu, Milliyetçilik Hareketleri, s. 328.

⁴⁴³ Hasan Ferit Cansever, **Türkçülük Nedir?**, 2. Baskı, B. Kervan Matbaası, İstanbul, 1962, (Türkçülük Nedir?), ss. 7-8.

⁴⁴⁴ Hasan Ferit Cansever, “Türkçülük Nedir”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 59, 1 Ekim 1959, (Nedir), s. 8.

⁴⁴⁵ Cezmi Türk, “Milliyetçiliğimiz Her Şeyden Önce Bir Müdafaa Mefkûresidir”, **Çakmak**, Sayı: 47, 26 Ocak 1957, s. 5.

*koruma ve savunma sevki tabisidir*⁴⁴⁶. “*Dün olduğu gibi bugünün milliyetçiliği de bir milli müdafaa mefkûresidir*”⁴⁴⁷.

Osman Atilla da, Türkçülüğün bir savunma ideolojisi olduğunu ileri sürüyordu. Türkçülük, Orhun Kitabelerinin dikildiği zamandan başlıyordu. Geçmişteki Türk devletlerinin yaşaması, Türklüğün ayakta kalabilmesi Türkçülük sayesinde olmuştu. Türkçülük olmasa Türkler Anadolu coğrafyasında yaşayamaz, işgale uğrar ve Türklük kaybolurdu⁴⁴⁸.

Türk, Türkçülerin görevlerinin neler olduğunu sıralarken misyoner okullarından, mason localarından, azınlık, tarikat ve komünist teşkilatlarında uzak durulmasının ilk görevler olduğunu vurguluyordu⁴⁴⁹. Hüseyin Namık Orkun da, Türkçülerin ilk görevi, vatani yabancılara vereceklerle mücadele etmektir diyerek Türkçülüğün bir savunma hareketi olduğunu belirtiyordu⁴⁵⁰.

Türkçüler, tek parti dönemindeki devlet milliyetçiliğine de karşıydı. Bu bakımdan da Türkçülüğün bir reaksiyon hareketi oluşundan bahsetmek mümkündür. Özellikle Osman Yüksel Serdengeçti bu karşıtlığın en gür sesiydi. Serdengeçti, “*milliyetçilik bizim için bir vasıta değil, bizatihi gayedir*” diyerek tek parti dönemini eleştiriyordu. Millet, milliyet, vatan gibi kelimelere dayanıp milliyetçiliği kullanarak yüksek mevkilere ulaşmaya çalışanlar vardı. Bu tür milliyetçiliği reddettiğini ve menfaatten uzak, sade bir milliyetçilik anlayışı olduğunu belirtiyordu. Serdengeçti, toplantılarda hamasi konuşmalar yapanlar, kendilerini alkışlatanlarını dışlıyordu. Ülkeyi kurtaran zihniyeti, “*milli ukalalardan öğrenecek değiliz*” diyordu. “*Milletimize, vatanımıza ta derinlerden asırlar ve nesiller arkasından gelen bir ruhla bağlıyız. Onu menfaatsiz, karşılıksız mecnunlar gibi, kara sevdalılar gibi seviyoruz.*”⁴⁵¹

Burada Türkçülerin milleti ve milliyetçiliği nasıl gördüğü konusu da dikkat çekmektedir. Türkçülere göre Türk milliyetçiliğinin kökeni uzak devirlere

⁴⁴⁶ Cezmi Türk, **Milliyetçilik Anlayışımız ve Komünistlik**, Toprak Dergisi Neşriyatı, İstanbul, 1959, (Anlayışımız), s. 5.

⁴⁴⁷ Türk, Anlayışımız, s. 60.

⁴⁴⁸ “Osman Atilla Anlatıyor”, **Türke Doğru**, Yıl: 4, Sayı: 28, Mart 1948, s. 8.

⁴⁴⁹ Cezmi Türk, “Birinci Vazife”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 25, 1 Aralık 1956, ss. 3-4.

⁴⁵⁰ Hüseyin Namık Orkun, “Bugünkü Türkçülüğün Esaslarına Doğru”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 7, Kasım 1947, (Bugünkü), s. 8.

⁴⁵¹ Serdengeçti, “Yolumuz – Bizim Milliyetçiliğimiz”, **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 1, Nisan 1947, s. 3.

kadar uzanıyordu. Atsız'a göre Türkçülük dört kaynaktan geliyordu. Bu dört kaynak 1950'lerin Türkçülük akımını oluşturan ana kollardı. Bu kaynaklar;

“1- Kökü çok eski olan Türk uruğunun şuur altında yüzyıllardan beri yaşıyan milliyetçilik;

2- Tanzimattan sonra, Avrupadaki milliyetçiliklere benziyen halkçı bir hareketin bizde de tatbik olunmasını isteyen milliyetçilerin hareketi;

3- Devletimizin içindeki yabancı unsurların ihaneti dolayısıyla doğan tepki;

4- Türklerin 200 yıldan beri çektikleri büyük sıkıntılar ve geçirdikleri felaketlerin verdiği uyanıklık.”⁴⁵².

Türk milleti var olduğu günden beri Türkçüydü. Türkçülüğün, Osmanlı son döneminde doğduğunu söylemek yanlıştı. Tanzimat ile birlikte var olan ancak silikleşmiş Türkçülük yeniden canlandı. Tanzimat döneminde Türkçülük, bir sistem dahilinde incelenmeye başlandı. Bu bağlamda Türkçülükte bir devamlılık söz konusuydu⁴⁵³. Bu bakımdan 1950'lerdeki Türkçülük anlayışı milliyetçilik kuramları açısından, milletleri eskiçağlardan beri var olan doğal yapılar olarak değerlendiren, ilkçi (primordialist)⁴⁵⁴ yapıdaydı.

Türkçülük kavramının içi, farklı isimler tarafından farklı ifadelerle doldurulsa da ortaya çıkan aynı anlamdı. Türkçülük Atsız'a göre, *“Dünyadaki bütün Türklerin bir devlet halinde, tek bir bayrak altında her sahada bütün milletlerden ileri ve hepsinden üstün olmaları düşüncesi”* idi. Besim Atalay'a göre *“önce Türkiye Türklerinin sonra diğer Türklerin yükselmesine çalışmak”*, Fuat Köseraif'e göre ise *“ Türk ulusunun kendini bulması gerçekten millet olması”* demekti. Ziyaeddin Fahrettin Fındıkoğlu, *“İçtimai uzviyetimizi himaye ve*

⁴⁵² Atsız, “Türkçülük”, **Orkun**, Sayı: 1, 6 Ekim 1950, (Türkçülük), s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 35.

⁴⁵³ Mehmet Karaçalı, “Türkiye’de Milli Şuurun Doğuş ve Tekâmülü”, **Türk İzi**, Yıl: 8, Sayı: 7-12, 1958, s. 4; Nejdet Sançar, “Türk Milliyetçiliğinde Devreler”, **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 1 (283), Nisan 1960, s. 19; Nejdet Sançar, “Tarihi Gerçekleri İnkâr Edenler”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 12, 18 Mayıs 1956, s. 1; Doğu Karaoğuz, “Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Türkçülük Üzerindeki Görüşleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 243 (604), Kasım 2007, (Tanrıöver), s. 56.

⁴⁵⁴ Umut Özkırımlı, **Milliyetçilik Kuramları: Eleştirel Bir Bakış**, 3. Baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2009, s. 81. İlkçiler milletin eskiçağlardan beri fazla bir değişikliğe uğramadan devam ettiklerine inanan Doğal ilkçiler, genetik özellikleri ve içgüdüğü önemseyen Biyolojik ilkçiler ve milleti oluşturan dil, din ve ortak geçmiş gibi unsurlara inanan Kültürel ilkçiler olmak üzere üç alt kategoriye ayrılır; Özkırımlı, ss. 93-94. Türkçüler açısından, her üç kategoriyi de içine alan bir ilkçi yaklaşımın olduğunu söylemek mümkündür.

müdafaa için neler lazımsa o şeylerin tümü birden Türkçülüğü ifade eder” diyordu. Fındıkoğlu’na göre, Türklüğü tehdit eden unsurların ortadan kalmasıyla Türkçülük de ortadan kalkacaktı, Türkçülüğe artık ihtiyaç kalmayacaktı. Hamdullah Suphi ise ırkçılığı reddeden, Anadolu’cu ve devletçi de olmayan, dış Türklerle ilgili ve soyu yabancı olsa da Türkleşmiş şahısları Türk sayan bir anlayışı olduğunu söylüyordu⁴⁵⁵. M. Sadık Aren’ e göre, Türkçülük, Türk milletini sevmek, tanımak, bütün Türkleri birbirine ve dünyaya tanıtmak, Türkiye’yi zarara uğratmadan esir Türkleri kurtarmak için var güçle çalışmaktı. Bahadır Dülger’e göre ise, iç veya dış Türk ayrımı yapmadan tüm Türkleri kucaklamak, tüm Türkleri en yüksek medeniyete ulaştırmaktı⁴⁵⁶. Zeki Velidi Togan ise, Türkçülüğü Türkler arasında kültür münasebeti olarak kabul ediyordu. Türk kültür birliğinin tarihi bir gerçeklik olarak kalmaması gerektiğini aynı zamanda gelecekte de gerçekleşmesinin istediğini vurguluyordu. Abdülkadir İnan ise, Türkçülüğü din ve mezhep farklı güdülmezsizin aynı kökten türemiş bütün Türkleri aynı manevi kültüre bağlı olduklarını öğrenmek ve tüm Türklerin kardeş sayılması olarak tanımlıyordu⁴⁵⁷. Şerif Korkut ise, Türkçülüğe milliyetçiliğin biraz daha ileri hali, daha koyu bir milliyetçilik tanımını yapıyordu⁴⁵⁸.

Türkçülük konusunda dile getirilen anlayışlar hemen hemen birbirini tutsa da, Türklüğü bir bütün olarak gördüğünü belirtse de, Sançar herkesin Türkçülük tanımlaması yapmasına karşıydı. Bu konuda yetkin isimlerin söz söylemesi gerekirdi. Çünkü yaptığı tanıma uymayanlar ya da milliyetçiliği kendisi gibi anlamayalar milliyetçilik dışında bırakılmaya çalışılıyordu. Özellikle Anadolu’culuk veya Turancılık ön plana çekilip diğerleri dışarda bırakılıyordu. Bu tutum doğru değildi. Hem Anadolu’culuk hem de Turancılık Türkçülüğün içerisinde vardı⁴⁵⁹.

Türkçüler, Türkçülüğü tam anlamıyla Türk milliyetçiliği olarak görüyordu. Yani Türkçülük, Türk milliyetçiliğine eşitti ve Türk milliyetçiliğinin özel adıydı⁴⁶⁰. Atsız Türkçülüğü şöyle tanımlıyordu; “*Türkçülük, Türk milliyetçiliğinin*

⁴⁵⁵ “Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 1, 31 Ekim 1947, ss. 8-9.

⁴⁵⁶ “Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 2, 7 Kasım 1947, s. 7.

⁴⁵⁷ “Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 3, 14 Kasım 1947, ss. 7, 14.

⁴⁵⁸ “Opr. Dr. Şerif Korkut’un Karşılığı”, **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 10, Sayı: 56-57-58, Temmuz-Ağustos-Eylül 1947, s. 14.

⁴⁵⁹ “Türkçülük Telakkiniz Nedir”, **Kızıl Elma**, Sayı: 6, 5 Aralık 1947, s. 10.

⁴⁶⁰ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 23-24.

adıdır. Kelimenin sonundaki ek yerine göre mensupluk, sevgi, taraftarlık gösteren bir ektir. Türkçülük de Türk sevgisi ve taraftarlığı demek olduğuna göre kelime, yerinde kullanılmıştır”⁴⁶¹. Yine Atsız, Türkçülük kavramını eleştirenlere karşı sondaki “cü” ekinin, mesela süt satana sütçü dendiği gibi Türk satan anlamına gelmediğini, farklı anlamlarda da kullanılabildiğini söylüyordu. Kelimenin sonuna eklenen cı, ci, cu, cü eklerinin “ en yaygın ve geniş manası ile sevgi, taraftarlık ve memnurluk belirtmesidir”⁴⁶² diyordu. Nejdett Sançar da Türkçülük ve Türk milliyetçiliği kavramlarının aynı şey olduğunu vurguluyordu; “Bizim milliyetçiliğimizin hususi bir adı vardır. Buna Türkçülük diyoruz. Aşağı yukarı bir asırdan beri kullanmakta olduğumuz bu kelimenin tek manası ‘Türk milliyetçiliği’dir. Yani Türkçü, Türk Milliyetçiliğinden başka bir şey değildir”⁴⁶³. A. Rıza Önder ise, milliyetçiliğin genel bir ifade olması ve her millet için kullanılabildiğinden dolayı Türkçülüğün, Türk milliyetçiliği anlamına geldiğini belirtiyordu;

“Milliyetçilik genel ve soyut (mücerret) bir kavramdır. Her millet için söylenebilir ve uygulanabilir. Türkçülük ise Türk milletinin milliyetçiliğidir. Her milletin milliyetçiliğinde ortaklaşa bulunan bir takım esaslar dışında bir milletin milliyetçiliğine has başka temeller, başka vasıflar da bulunursa o zaman o millet için daha özel ve daha belirli bir milliyetçilik gütmek gerekir. Nitekim bizim milliyetçiliğimizin bazı özellikleri vardır ki bu, milliyetçiliğimizden bahsedilirken daha çok bu genel söz yerine ‘Türkçülük’ kelimesinin kullanılmasına sebep oluyor.”⁴⁶⁴

Muharrem Ergin’e göre ise, milliyetçilik fikri her şeyden önce kendi milletini korumak ve yaşatmak olduğuna göre doğal ve toplumsal bir zorunluluktur. “Bizim bağlı olduğumuz milletin adı Türk milleti olduğu için milliyetçiliğimizin adı da Türk milliyetçiliği olacaktır. Buna bir kelimeyle Türkçülük diyebiliriz. Demek ki Türkçülük, Türk milletini yaşatmak

⁴⁶¹ Atsız, Türkçülük, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 34.

⁴⁶² Atsız, “Dışarıdan Gelmemiş Olan Tek Düşünce”, **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, (Dışarıdan), s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 37.

⁴⁶³ Nejdett Sançar, “Koynumuzdaki Beslenen Yılanlar”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 19, 1 Haziran 1956, s. 10.

⁴⁶⁴ A. Rıza Önder, “Türkçülük Neden Gereklidir?”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 8-2, 1 Aralık 1948, s. 14.

*düşüncesidir*⁴⁶⁵. “Türk milliyetçiliğini herkesin kendine göre tefsire hakkı yoktur. Türk milliyetçiliğinin bir tek adı vardır. Ona TÜRKCÜLÜK denir. Türkçülük ise milletin şuur üstü, şuur altı isteklerine tarihi ve içtimai hakikatlara göre Türk milletini yükseltmek ülküsüdür”⁴⁶⁶. 1950’li yıllarda kurulan Türkçü teşkilatlar, tüzüklerinde Türk milliyetçiliği kavramını kullansalar da yayın organlarında veya basına yansıyan demeçlerinde Türkçülük kavramını tercih ediyordu⁴⁶⁷.

Türkçülük kavramı Türkoloji alanında çalışmalar yapan bilim adamları için de kullanıldığından, sadece bir Türk’ün Türkçü olabileceği vurgulanıyordu. Türkçülük bir kültür ya da kültür incelemesi değildi⁴⁶⁸. Zaten başka milletlerin de Türk taraftarı olması ya da Türkü sevmesi bu tabirle ifade edilmezdi. Öte taraftan başka milletlerin gerçekten Türkü sevmesi beklenmezdi. Bu sevgi olsa olsa siyasi çıkar, menfaat veya nezaketten dolayıldı⁴⁶⁹.

Her Türk de Türkçü kabul edilemezdi. Hatta ben Türkçüyüm diyenlerde buna dahildi. Türkçülüğün bazı şartları vardı. Atsız’a göre Türkçünün vazife ahlakı olması gerekirdi. Türkçü, hangi işi yaparsa yapsın, işini en doğru şekilde yapmalı ve feragat sahibi olmalıydı⁴⁷⁰. Yine Atsız, Türkçüyü şu şekilde tanımlıyordu;

“Türkçü, Türk ırkının üstünlüğüne inanmış kimsedir. Bilir ki bugün görülen geri ve kötü ne varsa, hepsi, geçici bir hastalığın arazlarıdır ve geçmiş zamanlarda bizi ileri götüren, zaferden zafere yürüten faziletlerin hepsi kanımızda, ruhumuzda, içimizde gizli bir halde yaşamakta, belirecek imkân ve fırsat aramaktadır... Türkçü milli menfaatleri şahısların üstünde tutan, milli mukaddesata ve maziye saygı gösteren, vazife ahlakı yüksek olan, haksızlığa savaşta pervasız bir insandır... Türkçülük bir fikir olduğu kadar da bir inançtır. İnanç olduğu için de münakaşasız, tenkidsiz kabul olunur. Onun münakaşa ve tenkid edilecek tarafları temeli, esası değil

⁴⁶⁵ Muharrem Ergin, “Davamız”, **Altın Işık**, Cilt: 1 Sayı: 2, 15 Şubat 1947, (Davamız), s. 5.

⁴⁶⁶ Mücellitoğlu, “Kalkınmanın Tek Çaresi”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 8-1, 1 Ekim 1948, s. 9.

⁴⁶⁷ Kök, Türkçülük kavramının kullanılmasında 1944 olaylarının kamuoyunda yarattığı popülaritenin etkili olduğunu belirtir; Kök, Millet Tanımı-1, s. 143. Ancak bu durum aslında Türkçülük eşittir Türk milliyetçiliği anlayışının bir yansımasıdır.

⁴⁶⁸ Doğu Karaoğuz, “Cafer Seydahmet Kırmır’ın Türkçülük Üzerindeki Görüşleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 239 (560), Temmuz 2007, s. 44.

⁴⁶⁹ Atsız, Türkçülük, s. 3.

⁴⁷⁰ Atsız, Türk Ülküsü, s. 36.

*teferruatıdır... Kısacası: Türkçüler, yirminci yüzyılda Türk milletinin fedakârlarıdır.*⁴⁷¹

Hasan Ferit Cansever ise Türkçünün görevlerini; Türkü sevmek, Türkü fakirlik ve yoksulluktan kurtarmak, Türk'ü eziyet ve zulümden kurtarmak, emperyalist saldırılarından korumak, Türk'ün milli benliğine zarar verebilecek fikir akımlarından onu korumak, ahlaki yönlerini geliştirip teknik açıdan güçlendirmek, Türk neslinin karışıp bozulmaması için çaba göstermek ve Türk'ün tek koruyucusu olan devleti yaşatmak şeklinde sıralıyordu⁴⁷².

Türkçüler, dünyayı milletler şeklinde örgütlenmiş bir bütün olarak düşünüyordu. Bu milletler yeni değildi, binlerce yıldan beri vardı ve birbirleriyle mücadele halindeydiler. Yani dünya, yaratıcı güç tarafından milletler arasında mücadele sahası olarak yaratılmıştı. Bu milletlerden bazıları varlığını sürdürürken, bazıları yok olup gitti. Bazı milletler ise sonradan kuruldu. Ancak değişmeyen nokta milletlerin hep olacağı ve mücadeleye devam edeceğiydi⁴⁷³. Milletler biyolojideki canlılar gibiydi. Yayılıp çoğalmaya çalışıyorlardı. Aynı zamanda diğer yayılıp çoğalmaya çalışan canlılarla mücadele ediyorlardı. Milletler de yayılıp çoğalmaya çalışıyordu. Bu yayılma esnasında yayılmaya çalışan diğer milletlerle karşı karşıya geliyordu. Böylece savaşlar başlıyor ve savaşları güçlü olanlar kazanıyordu. Bu durum, insanda şuursuzca olan bir durumdu. Bunun şuurlu hale getirilmesiyle ülküler oluşturuluyordu⁴⁷⁴. Doğada her şey nasıl aslına benzerse, nasıl neslini devam ettirmek isterse millet de aynı şekilde aslını devam ettirmek istiyordu. Milliyetçilik bu anlamda bir doğa kanunuydu. Milliyetçilik hayatta, doğada ve tüm tabiatta bulunuyordu. Yani milliyetçilik bir mücadeleydi. Milliyetçilik kaçınılmaz bir zaruretti⁴⁷⁵.

Tam bu noktada milletin ne olduğu problemi beliriyordu. Millet devletin siyasi sınırlarıyla sınırlı mıdır, yoksa daha farklı bir yapı mıdır sorusu gündeme geldi. Türkçüler, bu sorudan hareketle millet ve milliyet kavramları arasında bir ayırım yapma ihtiyacı hissetti. Hocaoglu Selahattin Ertürk milleti, siyasi sınırlar

⁴⁷¹ Atsız, “Türkçüler Kimdir”, **Orkun**, Sayı: 3, 20 Ekim 1950, s. 3; aynı makale Atsız, “Türkçü Kimdir?”, **Kopuz**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 2, 1 Mayıs 1956, ss. 3-4; Atsız, **Türk Ülküsü**, ss. 41-42.

⁴⁷² Cansever, **Türkçülük Nedir?**, ss. 13-14.

⁴⁷³ Atsız, **Türk Ülküsü**, s. 20.

⁴⁷⁴ Atsız, **Türk Ülküsü**, s. 28.

⁴⁷⁵ Osman Yüksel, “Yerli Ruh”, **Oğuz**, Sayı: 1, Mart 1952, s. 6.

içerisinde tüm unsurların benimsenmesi olarak tanımlıyordu. Ancak bu tanımdan hareketle geliştirilen fikir, milliyetçilik değil “*milletçilik*ti”. Yani Türkiye’yi esas alarak geliştirilen fikir, Türk “*milletçiliği*di”. Aynı durum diğer Türk toplulukları için de geçerliydi. Azerbaycan milletçiliği, Ural Altay milletçiliği, Doğu Türkistan milletçiliği gibi... Fakat bunlar henüz tam milletleşememişti. Çünkü bağımsız değillerdi. Böylece millet olma şartlarının içerisinde bağımsızlık da katılmış oluyordu. Türk milliyetçiliği ise sınırları esas almıyordu. Milliyetçilikte esas nokta milliyetti. Türk milliyetçiliği, kozmopolitliğe karşı milliyet gerçeklerini tanıyan, milliyet ilkesini esas alan ve bir siyasi sınırı olmayan tüm Türklerin faydasını isteyen fikirdi. Burada Türk milleti ve diğer Türk milletleri arasında bir fark yoktu. Türk milliyetçiliği hepsini bir bütün olarak görüyordu. Türk milliyeti ise dünyanın muhtelif yerlerinde yaşayan büyük bir nüfustu. Halihazırda sadece bir kısmı milletleşebilmiş Türk aleminden söz edilebilirdi. Bu da Türkçülüğün çok küçük bir kısmını teşkil ediyordu. Milletleşme çabası içerisinde olan diğer Türkler de milletçilik değil milliyetçilik yapmalıydılar⁴⁷⁶.

Aynı yaklaşım tarzı İsmail Hami Danişmend’de de görülür. Danışmend’e göre, son zamanlarda yapılan çalışmaların neticesinde millet ve milliyet kavramlarının farklı anlamlara geldiği ortaya çıktı. Millet siyasi ve suni bir kavramdı. Milliyet ise çok daha sağlam temelleri olan bir anlam taşıyordu. Millet, tek bir esasa dayanabilir ve devletler kendi geçmişleri üzerinden bu kavramı üretti. Milliyet ise birçok esasa dayanıyordu. Milliyet, bu çeşitli esaslar vasıtasıyla birbirine bağlı olan toplumun adıydı. Türkler de suni bir millet değil bir milliyetti. Dil, din, ırk, tarih gibi çok sayıda bağ Türk milliyetini oluşturuyordu⁴⁷⁷. Bu bakımdan Türkçüler millet tabirini kullansalar bile, bu tabire yükledikleri anlam milliyet tabirinde tarif ettikleri anlamdı.

Ayrıca Türkçüler millet veya milliyetin tek bir tanımının olmayacağını, her milletin kendi milliyetinin oluşumunu esas alarak bir tanım yaptığını vurgular. “*Milliyet prensibinin bütün milletler için müşterek bir tarifi yoktur. Her millet onu kendi bünyesiyle kendi menfaatına göre tefsir ve izah ettiği için, bütün dünyaya şamil umumi bir tarifi yapılamamıştır; yani milletin yalnız bir tarifi yoktur;*

⁴⁷⁶ Hocaoglu Selahattin Ertürk, **Türkçülük Nedir?**, Türk Milliyetçiler Derneği Konya Şubesi Yayınları, Konya, 1952, (Türkçülük Nedir?), ss. 14-15.

⁴⁷⁷ İsmail Hami Danişmend, “Milletin Tarifinde İhtilaflar ve Türk Milletinin Tarifi 1”, **Orkun**, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, (Türk Milletinin Tarifi), ss. 2-3.

*milletten millete değişen bir çok tarifleri vardır*⁴⁷⁸. Bu yüzden her millet kendi milliyet esasını farklı özelliklere dayandırır. Fransızlar kültürü, Almanlar ırkı, Romanyalılar dili, Avusturyalılar mezhebi, Amerikalılar tabiiyeti, Araplar dili esas kabul eder. Milletler arasında bu anlayış farklılığının görülmesindeki sebep, millerin oluşmasındaki tarihi şartlardır. Mesela Fransızlar, Fransız milleti farklı ırklardan oluştuğu için ırk esasına dayandıramazlar. İsviçre’de ise İtalyan, Alman ve Fransız kantonlarından oluşan bölgeler olduğundan İsviçre milletini dile dayandıramazlar⁴⁷⁹.

Milleti tanımlayanlar şahsi görüşleriyle bu işe girerler. Bazı ideologlar millet tarifini kendi milletin ortaya çıkışını temel alarak yaparlar. Birbirine uymayan tariflerin ortaya çıkmasındaki sebep budur. Bu tanımlamalara bir de siyasi amaçlar eklenince zaten zayıf olan bilimsel yaklaşım tamamen ortadan kalkıyor. Mesela Amerika’da bir ırk birliğinden bahsedilemez. Bu yüzden ırkı esas almazlar. İsviçre ise dili esas almaz. Marksistlere kalırsa milleti oluştan ekonomik faaliyettir. Bu yaklaşımlar herkesin kendi tarihi gelişmesine göre tarifler yapıldığını gösteriyor. Bu yüzden Türkler de kendi millet tanımını yapmalıdır⁴⁸⁰.

Bu yaklaşımlardan hareketle Türkçülerin Türk milleti tarifinde “soy” vurgusunun diğer unsurlara göre daha belirgin olduğunu söylemek olanaklıdır. Türkler, Amerikalılar gibi farklı milletlerin bir terkibi değildir. İngilizler ve Fransızlar da Amerikalılar gibi farklı milletlerden meydana gelen milletlerdir. Ancak Türklerde belirgin bir soy sop devamlılığı vardır. Bu bakımdan Türkler ve Yahudiler birbirlerine benzer⁴⁸¹. Türklerin millet olmasında soy, dil gibi birinci derece önemli bir unsurdur. Soy bazı milletlerin oluşumunda önemli değildir. Bu durum o milletin, millet olurken farklı yolları izlediğini gösterir. Türkler soy unsurunu önemsemek zorundadır. Çünkü Türkler farklı ırklardan değil, tek bir ırktan, yani Türk ırkından meydana gelmiştir. Türkler farklı coğrafyalarda devletler kurdular. Bunun sonucunda bazı Türkler yabancılar içerisinde eridi. Bazı

⁴⁷⁸ Danişmend, Türk Milletinin Tarifi, s. 2.

⁴⁷⁹ Danişmend, Türk Milletinin Tarifi, s. 2.

⁴⁸⁰ Hocaoglu S. Ertürk, “Millet ve Milliyetçilik I”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, s. 15.

⁴⁸¹ Cansever orijinal Türklerin yaylalarda, köy ve kasabalarda yaşadığını söyler. Şehirlerde ise farklı ırklarla karışımlar olur. Fakat bu durum denize karışan bir parça su gibidir, yani Türklüğü bozmaz. Yine de Türk Türklüğünün bilincinde olmalı ve milli yönlerini korumalıdır. Türke karışanlar Türkleşir; Cansever, Türkçülük Nedir?, ss. 40-43.

yabancılar da Türkler içerisinde eridi. Ancak bu erime sanıldığı kadar yüksek oranda değildir. Bu erime, bir okyanusa birkaç kova farklı sıvı eklenmesi gibidir. Nihayetinde okyanusun mahiyeti değişmez⁴⁸². Atsız’a göre de “*Türk, Türk soyundan gelen insandır*”. Türk soyundan gelen insan Türkçe konuşur ve Türk kültürüne sahiptir. Türkçe bilmeyip, Türk kültürüne sahip olmasa da Türk soyundan gelen yine Türk’tür. Mesela Polonya ve Litvanya’da yaşayan Türkler, Türkçe bilmedikleri için Türklükten çıkarılamaz. Bunlar hem kan hem de his bakımından Türklüklerini koruduklarından zamanla Türkleşeceklerdir⁴⁸³. Bekir Berk de milletin tanımlanmasında her milletin farklı özelliklere sahip olduğunu ve bu özellikler üzerinde dayanak oluşturulduğunu vurguladıktan sonra Türk milletini aynı kültür, aynı soy ve aynı dilin bileşeni olarak tanımlar. Din kültürün içerisinde. Bu görüşleri savunan fikir Türk milliyetçiliğidir. Türk milliyetçiliği de Türkçülüktür⁴⁸⁴.

Türklerin bir millet olması için tarih birliğine de gerek yoktur. Atsız’a göre Türkistan Türkleri ve Türkiye Türkleri uzun zaman ayrı geçmişe sahiptiler. Aynı şekilde Türkiye Türkleri ve Azerbaycan Türkleri de uzun süre farklı geçmişlere sahip oldular, uzun süreler ayrı yaşadılar. Bunun yanı sıra geçmişte birbiriyle savaşan çok sayıda Türk de vardır. Mesela Osmanlı ve Akkoyunlular ya da Osmanlı ve Karamanoğulları. Ancak bunların hepsi Türk’tür. Yani millet olabilmek için geçmişte bir kader birliğine ihtiyaç yoktur⁴⁸⁵.

Türkçüler için önemli konulardan birisi de milli şuurdur. Milli şuur bir yandan milli bütünleşmeyi sağlarken diğer yandan milleti koruyan ana unsurlardan birisidir. Milli şuur “*millete ait meselelerin, millete ait davaların hiçbir zaman unutmuyarak, daima şuur sahasında, hatırdaki tutulması demektir. Bunda, millet mefaatlarını, millet davalarını, kendi menfaatlarından, şahsi davalarından önce düşünebilmek fikri ve ideali de mündemiçtir*”. Bu kendisine milliyetçiyim deyip nemelazımcılık yapana da derstir. Dünyanın faal, çalışkan ve dinamik milletleri milli şuurun yüksek olduğu milletlerdir⁴⁸⁶.

⁴⁸² Nejdet Sançar, “Soy ve Soydaşlık Hakkında”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 52, 11 Mart 1959, (Soy), s. 6.

⁴⁸³ Atsız, “Veda”, **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, (Veda), ss. 2-3; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 126-127.

⁴⁸⁴ Berkoğlu, “Türkçülük”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 11 (8-3), 1 Aralık 1948, ss. 4-5.

⁴⁸⁵ Atsız, Veda, s. 4; Atsız, Türk Ülküsü, s. 127.

⁴⁸⁶ Tahsin Ünal, “Milli Şuur”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 9, 27 Nisan 1956, s. 1.

Milli şuur, bir milletin manevi havasıdır. İnsan yaşamak için nasıl havaya ihtiyaç duyarsa, cemiyette ayakta kalabilmek için milli şuura ihtiyaç duyar. Milli Şuurun yüksek olduğu ülkelerde cemiyet hayatını tehlikeye sokabilecek olaylar veya düşünceler barınmaz. Bu yüzden milli şuurun yüksek olduğu ülkelerde yolsuzluk, adaletsizlik, rüşvet gibi olaylar çok az görülür. Milli şuurun yüksek olduğu ülkelerde insan haklarını hiçe sayan devlet görevlileri olmaz. Devlet düzenini ve cemiyeti devirmek isteyenler görülmez. Milli şuur bir manevi kuvvettir ve toplumu yığın olmaktan çıkarıp millet haline getirir⁴⁸⁷.

Milleti ayakta tutan maddi kuvvetten ziyade manevi kuvvet, öz varlıktır. Milleti yıkımdan koruyacak milli şuur, milliyetçiliktir. Maddi kuvvet her şeyi yıkarken, insanların kalbindeki ve gücünü kendi özünden olan milliyetçiliği asla yıkamamıştır⁴⁸⁸. Atsız da milleti ayakta tutan dört özellik sayar. Bu özellikler; ordu, bağımsızlık, dil ve milli şuurdur. Milli şuurun önemini şöyle vurgular;

*“Bir millet, ordusunu kaybedebilir. Bağımsızlığını da kaybedebilir. Fakat dilini sakladıkça o millet yaşıyor demektir. Dilini kaybeden bir millet ölmüş sayılır. Buna rağmen bir millet, dilini cebri sebeplerle kaybettiği halde milli şuuruna sahipse, o millet kendisine zorla kabul ettirilen yabancı dile rağmen hakiki hüviyetini bilir ve günün birinde bu milli şuur sayesinde öz dilini yabancı bir dil tahsil eder gibi öğrenerek hakiki benliğine döner... Bir millet ordusuz ve istiklalsiz yaşayabilir. Hatta dilini kaybetse de ölmeyebilir. Yeter ki milli şuru olsun.”*⁴⁸⁹

Milli şuurun bir ayağı da milli birliktir. Milli birlik, milletin sadece tek bir yönetim altında olması değildir. Bir milleti manevi birlik haline getiren dil, dilek ve kültür birliğidir. Dağınık bir milleti bir araya getirecek ülküyü hazırlayan koşullar vardır. Dil birliği, millet aşkı, milli kültür gibi koşulların en önemlisi milli şuurdur⁴⁹⁰. Milleti yaşatan manevi kuvvetlerin başında gelen milli birlik, milletin içerisindeki bireylerin kişisel çıkarların üzerinde bir hisle birbirlerine bağlanmasıdır. Bu birlikteliği sağlayan millet ve vatan sevgisidir. Milleti ve vatani seven bireyler milli birlik hissiyle dolar. Böylece birbirlerine bağlanırlar. İnsan

⁴⁸⁷ Nejdett Sançar, “Milli Şuur”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 67, Haziran 1960, s. 5.

⁴⁸⁸ Böcöoğlu, “En Büyük Güven Kaynağı Milliyetçilik”, **Çığır**, Sayı: 182, Ocak 1948, s. 2.

⁴⁸⁹ Atsız, **Türk Ülküsü**, ss. 57, 59.

⁴⁹⁰ Nebil Buharalı, “Türkçülük”, **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, s. 5.

cemiyet içerisinde farklı fikir ve inançlara sahiptir. Bu yüzden farklı parti, meslek kuruluşu, tarikat veya spor kuruluşuna üye olurlar. Bu kuruluşların millet için faydalı yanları da vardır. Fakat hepsinin üzerinde millet için asıl birleştirici fikir milliyetçiliktir. Milliyetçilik dışındaki diğer fikirler milletin sadece bir kısmını kapsarken, milliyetçilik milletin hepsini kapsar, kuşatıcıdır. Milli birlik ruhunun merkezini milliyetçilik oluşturur. Milli mücadele bunun bir örneğidir. Bu ruh dışardan sokulan fitneler ve parti kavgalarından dolayı kayboldu. Bu manevi silah yeniden elde edilmelidir⁴⁹¹.

Türkçülük, geçmişe dayanıp güncel gelişmeler karşısında Türklüğü konumlandırmasının yanı sıra bir de geleceğe dönük bir harekettir. Türkçülüğün asıl aksiyoner tarafı da budur. Türkçüler tarafından geleceğe dönük planlar Türkçülüğün bir ülkü olmasıyla ifade edilir.

“Türkçülük bir ülküdür. Ülküler milletlerin manevi gıdasıdır. Ülküsüz milletlerin en talihlisi sılık ve sönük kalmaya mahkumdur... Ülküler hakikatle hayalin karışmasından doğmuş olan, düne bakarak yarını arıyan, milletlere hız veren ve uğrunda ölünen büyük dileklerdir.

Türkçülük, büyük Türkelinde Türk uruğunun kayıtsız şartsız hakimiyeti ve istiklali ile Türklüğün her yönden bütün milletlerden ileri ve üstün olması ülküsüdür.

Bu ülkü geçmişte bir kaç kere gerçekleşmişti. Büyük Türkçülük ülküsü ve inancı ile yetişen gençlik sayesinde yarın yeniden gerçek olacaktır.”⁴⁹²

Toplumdaki bireyleri birbirine bağlamak için sadece köken birliği ve ortak menfaatler yeterli değildir. En az onlar kadar ülkü de etkilidir. Bir ülküsü olmayan toplum olduğu gibi kalır. Ülkülü toplumlar ise ileri doğru gider⁴⁹³. Ülküsüz milletler mahvolmaya mahkumdur. Çünkü onların gelecekte bir beklentileri

⁴⁹¹ Nejdett Sançar, “Birlik Ruhu”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 68, 1 Temmuz 1960, ss. 2-3; Nejdett Sançar, “Birleştirici Tek Fikir: Milliyetçilik”, **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 3 (285), Haziran 1960, s. 20.

⁴⁹² Atsız, Türkçülük, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 34; Aynı tanımlamayı Binokay da yapar; “Türkçülük, hayalle hakikat karışmasından doğmuş; düne bakarak yarını arıyan, bize hız veren, benliğimizi belirten, uğrunda ölmek icap ettiği zaman düşünmeden kanımızı dökeceğimiz bir ülküdür. Türkçülük, kayıtsız şartsız Türk istiklal ve hakimiyetinin timsalidir. Türkçülük, Türk milletini diğer milletlerden ileri ve üstün görmek benliğidir”; Enver Binokay, “Türkçülük ve Ahlak”, **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 1, Ağustos 1948, s. 10.

⁴⁹³ Atsız, Türk Ülküsü, s. 23.

kalmamıştır. Bu milletler bir gün yabancı bir milletin teşebbüsüyle yıkılmasa bile kendiliğinden çökerler⁴⁹⁴.

Her milletin milli ülküleri vardır ve bu ülküler aşağı yukarı aynıdır. Milletin kuvvetine bağlı olarak ülkülerin teferruatı farklılaşsa da ana çizgi değişmez; büyümek ve refaha kavuşmak⁴⁹⁵. Atsız’a göre, bir millet için ülkü, aynı sınırlar içerisinde kalarak refahı hedeflemek olamaz. Ülküler bu tür sıradan istekler değildir. Ülküler, biraz hayalle karışık, güç ve uzak hedeflerdir. “*Ülkü kanla, fedakarlıkla, kahramanlıkla beslenir*”⁴⁹⁶. Ülkünün ana kaynağı ise geçmiştir. Günümüzde geçmiş dayanak yapılarak meseleler ortaya atılıyor. Milletler geçmişlerini hatırlayarak ülkülerine sahip çıkıyor. Geçmişi olmayan ya da olup da hatırlamayanlar yani milli ülküsü olmayanlar yıkılıyorlar⁴⁹⁷.

Bir doğa kanunu olan milletler arası mücadele, şuurlu hale getirilip ülkeye dönüştürüldükten sonra yayılmayı bir metoda sokar. Milli ülkülerde azdan çoğa doğru uzanan üç aşama vardır. Birinci aşama, bağımsızlığın kazanılmaya çalışıldığı istiklal dönemidir. Büyük milletlerin çoğunluğu bağımsız olduğundan bu dönemdeki millet sayısı azdır. İkinci aşama, milletin birliği oluşturma dönemidir. Hangi millet olursa olsun, bağımsızlığını kazandıktan sonra sınırları dışında kalan parçalarıyla birleşmek ister. Eğer bu milletin mensupları birkaç farklı devlet kurmuşsa, bu devletleri tek bayrak altına toplamanın yollarını arar. Üçüncü aşama ise fütuhattır. Birliğini tamamlamış bir milletin amacı dünyaya hâkim olmaktır⁴⁹⁸. “*Milli birlik ve milli birlikten sonra da cihan hakimiyeti, milletlerin şuur altında yaşıyan bir ülküdür. Şuur altındaki bu istek zaman zaman şuura akseder. Zaman iyi seçilmişse muzaffer olunur. İyi seçilmemişse milletin başını derde sokabilir*”⁴⁹⁹. Sıralama bu şekilde olsa da bu sıraya uymak zorunluluğu yoktur. Atsız, sıralamaya uyulmaması konusunda tarihten birçok örnek vererek fikrini ispata çalışır. Mesela Birinci Dünya Savaşı’nda Fransa’nın soydaşlarını kurtarmadan fütuhata girişmesi buna örnektir. Almanya, İrlanda, Mısır gibi ülkelerin faaliyetlerini içeren birçok daha örnek sıralar⁵⁰⁰.

⁴⁹⁴ M. Zeki Sofuoğlu, “Bir Millet Neden Mahvolur?”, **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 7-8, Nisan 1946, s. 3.

⁴⁹⁵ Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 23.

⁴⁹⁶ Atsız, “Ülküler Taarruzidir”, **Orkun**, Sayı: 7, 17 Kasım 1950, (Ülküler Taarruzidir) s. 4; Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 32.

⁴⁹⁷ Atsız, *Türkçülük*, s. 3.

⁴⁹⁸ Atsız, *Ülküler Taarruzidir*, ss. 3-4.

⁴⁹⁹ Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 49.

⁵⁰⁰ Atsız, *Türk Ülküsü*, ss. 48-49.

Atsız'a göre, Türkler ikinci aşamadır. Milli mücadele ile istiklale kavuşulmuş, birinci aşama geride bırakılmıştır. İkinci aşamada olunmasına rağmen sadece Hatay kurtarılabilmiş ve Kıbrıs üzerindeki Türk emelleri belli edilebilmiştir⁵⁰¹.

Hocaoğlu da Atsız gibi milli ülküye ulaşmak için üç aşamadan bahseder. Birinci aşama bağımsızlığa ulaşmaktır. Hocaoğlu'nun tanımlamasına göre bağımsızlık aynı zamanda millet olmaktır. İkinci aşama yükselmektir. Üçüncü aşama ise emperyalizmdir. Avrupa milletleri üç aşamalı bu yolu izlemişlerdir. Ancak Hocaoğlu'na göre Türkler henüz birinci aşamadır. Çünkü Türklerin sadece bir kısmı bağımsızlığa ulaşabilmiş, büyük bir kitlesi esaret altındadır⁵⁰².

Türkçülük ülküsünün gerçekleştirilebilmesi için savaş kaçınılmazdır. Tarihte savaştan büyüyen hiçbir millet yoktur. Bu yüzden ülküsü olan bir milletin savaşa hazırlıklı olması gerekir. İyi hesaplanmamış savaşa girmek kötü sonuçlar doğurabilir. Türkiye jeopolitik konumundan dolayı hem maddeten hem de manen savaşa her zaman hazırlıklı olmalıdır. Savaşı kaldırmak düşüncesi tarihte çok denenmiş ama tutmamış bir fikirdir. Savaş kaçınılmaz olduğu için askerlik fazileti ruhlarda kök salmalıdır. Mevcudu korumak üzerine kurulu ve bize saldırırlarsa savaşırız düşüncesi yanlış bir düşüncedir. Bu düşünce milleti pasifleştirir. En iyi savunma hücumdur⁵⁰³.

Askerlik ve savaş karşıtı hareketler aslında Türkçülüğün de karşıtı olmaktır. Özellikle insaniyetçilik, Türkçülüğün her zaman düşmanıdır. İnsaniyetçilere göre milliyetçilik zamanı geçmiş bir fikirdir ve insanlığı hiçbir zaman mutluluğa ulaştıramayacaktır. Onlara göre insanlığı mutluluğa ulaştıracak biricik yol insaniyetçiliktir. İster milliyetçiliği baltalamak isteyen insaniyetçiler olsun, ister bu düşüncüyü moda fikir sanıp peşine gidenler olsun, isterse hayal peşinde koşan insaniyetçiler olsun, emperyalist dünya karşısında ayakta kalmak için tek yolun milliyetçilik olduğunu anlamaları gerekir. İnsaniyetçilik edebi sahada bol kullanılan bir kavramdır. Ancak gerçek hayatta karşılığı yoktur. Milliyetçilik ise manevi silahtır⁵⁰⁴. İnsaniyetçilik, Türklüğün özelliklerini ve yeteneklerini görmezden gelerek onu farklı ideolojilerle insancıl yapmaya çalışır.

⁵⁰¹ Atsız, Türk Ülküsü, s. 49.

⁵⁰² Hocaoğlu, Türkçülük Nedir?, ss. 17-18.

⁵⁰³ Atsız, Türk Ülküsü, ss. 116, 130.

⁵⁰⁴ Çiftçiöğlu Nejdet Sançar, "İnsaniyet Masalı", **Orkun**, Sayı: 21, 23 Şubat 1951, s. 5.

Bu Türklüğün yozlaşmasına neden olur. Nasıl insanın bir şahsiyet kazanmış olması toplum için önemliyse, aynı şekilde her milletin şahsiyetli olması, yani kendi olması da önemlidir. Bir millet başka milletlerin taklidi olmamalıdır. İnsanlık alemi için en hayırlı yol budur⁵⁰⁵. Barışseverlik ve dostluk masalı milleti uyutmak için afyondan ibarettir. “*Yurtta barış, Cihanda barış*” veya “*kimsenin bir karış toprağında gözümüz yok*” gibi yaklaşımlar, bu milletin enerjisini “safdilane” bir şekilde boşa harcamaktan başka bir şey değildir⁵⁰⁶.

Türkçülerin rejim konusunda öne sürdüğü fikirler ise demokrasinin en uygun rejim olduğu yönündedir. Zaten dünya komünist ve demokratik cephe olarak iki ayrılmış durumdadır. Demokrasi bir bakıma ve dar anlamıyla en güzel milliyetçiliktir. Sol blokta huzur ve refah oluşturulamıyor. Demokrasinin bireye değer vermesi, bireyin huzur ve refahını düşünmesi milliyetçilikle örtüşmektedir. Milliyetçilik, kendi memleketinin maddi ve manevi değerlerini gönülden seven, bireyleri kardeş sayan bir anlayışa sahiptir. Demokrasi, sürü ruhunu ve bireylerin birbirlerini istismarını istemez. Milliyetçilik, bireylerin bir şahsiyet olmasını ister. Haksızlığa karşı reaksiyon göstermeyi, isyan etmeyi emreder. Amaç bireye şahsiyet kazandırmaktır. Şahsiyet kazanmış bir birey, kendisine olduğu kadar cemiyete ve hatta tüm insanlığa da faydalı olur. Bu bakımdan demokrasi ve milliyetçilik birbirlerine çok yakındır. Ayrıca milliyetçilik sadece komünizmle değil emperyalizmle de mücadele eder⁵⁰⁷.

Gökhan Evliyaoğlu ise milliyetçiliğin siyasi sahada uygulamasının demokrasi olduğunu dile getirir. Demokrasi millete telkinde bulunmaz, onu ikna etmeye çalışır. Milliyetçilik de yukarıdan aşağı değil, alttan yukarı halkla beraber yükseliş için bir tekliftir. Milliyetçilik her yerde zulmün karşısında hürriyetin yanındadır⁵⁰⁸.

Bir toplum içerisinde insanları bölerek aşağı-yukarı sınıflar diye tasnif etmek doğru değildir. Aksine hukuk önünde herkes eşittir. Bir sınıfın diktasını

⁵⁰⁵ Sofuoğlu M. Zeki, “İnsanlık Alemi ve Milliyetçilik”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, (İnsanlık Alemi), s. 7.

⁵⁰⁶ Atsız, Ülküler Taarruzidir, s. 5; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 32-33.

⁵⁰⁷ Mehmet Karaçalı, “Milliyetçilik Anlayışımız ve Komünizm”, **Türk İzi**, Yıl: 8, Sayı: 1-6, Ocak-Haziran 1958, ss. 12-13.

⁵⁰⁸ Gökhan Evliyaoğlu, **Milliyetçiliğimizin Ön Hedefleri**, Toprak Yayınları, İstanbul, 1962, ss. 15-16.

kurmaya çalışması son derece yanlış bir iştir. Türkçüler, cemiyet içerisinde sınıfsız bir toplumu makul bulur⁵⁰⁹.

Demokrasi güçlünün haklı olduğu, mazlumlar üzerine tahakküm kurduğu bir rejim değildir. Demokrasi;

*“İçtimai mevki sahiplerinde tam bir tolerans, makul anayasa, dürüst kanunlara mutlak saygı, mülkiyet ve servet hususunda tam ve ahlaklı bir ahenk ve muvazeneyle, sefalet ve sefâhati, lüksü, israfı önliyen, ihtiyaçları ve arzuları en iyi bir şekilde düzenleyen, sözde rekabet ve sahtelikten, yalandan, safsatalardan uzak, sağlam içtimai bir adalete, siyasi hürriyete dayanan, bir şuur, düşünce, söz, yazı, vicdan, iş... hürlüğüdür.”*⁵¹⁰

Türkçülük, bu hürlükten yanadır. Türkçülük, her türlü totaliter yönetimin, taassubun karşısındadır. Türkçülük sınıfsız, antiemperyalist, antifaşist ve antikomünisttir. Türkçülük, insan haklarını tanıyan bir düşüncedir. Bu bakımdan Türkçülük insanlığın yükselmesine de katkı sağlayan bir adımdır⁵¹¹.

Türkçülüğün hürriyetten yana olması, fertler arasında bir gevşeme olması anlamına gelmez. Hürriyetin bir dengesi olmalıdır. Atsız bu dengeyi disiplinli millet kavramı üzerinden şöyle açıklar;

“Türkçülük ‘disiplinli millet’ taraftarıdır. Disiplinli millet demek fertlerin devlete, devletin de fertlere zarar vermiyeceği karşılıklı hak ve vazifeler sistemini kabul etmiş millet demektir.

*Disiplinli millet tipinde istibdat ve zorbalık olmadığı gibi hürriyet sarhoşluğu da yoktur. Disiplinli millette, milletin ahlak, gelenek, şeref ve arzularına aykırı hiçbir şey yapılamaz. Disiplinli millet hayat telakkisi, mukaddesatı, zevki, bayramı, kederi ve hatta kılığı ve takvimi belli millet demektir.”*⁵¹².

M. Zeki Sofuoğlu’na göre de Türkçülük ne iddia edildiği gibi bir hayaldir ne de yine iddia edildiği gibi bir burjuva düşüncesidir. Türkçülük sermayedarların

⁵⁰⁹ Arif Çivicioğlu, **Türkçülük ve Gerçek Demokrasi**, Işıl Basımevi, İstanbul, 1945, (Demokrasi), s. 9.

⁵¹⁰ Çivicioğlu, Demokrasi, s. 11.

⁵¹¹ Çivicioğlu, Demokrasi, s. 14.

⁵¹² Atsız, Türk Ülküsü, ss. 130-131.

kasa bekçisi de değildir. Türkiye’de yapılan inkılaplar Türkçülerin ortaya koyduğu fikirlerden türemiştir. Türkçülük en başından beri bir kalkınma davasıdır. Refahı yükseltmek, medeniyeti yakalamak iddiasındadır. Türkçülük düşmanları Türkçülüğün hürriyete aleyhtar, faşist yapılı ve aşırı disiplinli bir fikir olduğunu iddia ederler. Aslında bunları söyleyenler hem fikren hem de fiilen hürriyet düşmanı olan kimselerdir. Türkçüler her zaman hürriyet için mücadele ettiler. Hürriyet için mücadele edenlerin isimleri hatırlandığı zaman gerçekler daha net görülecektir. Türkçüler yalnız dışarı için hürriyeti değil içerisi için de hürriyeti savunur. Çünkü şahsiyetin gelişmediği toplumda dalkavukluk gelişir. Demokrasini öncüsü de yine Türkçülüktür. Türkçülük her zaman halk idaresini savunmuş, baskı ve zulmün karşısına dikilmiştir⁵¹³. Ayrıca Türkiye’yi kalkındıracak olan kısır parti kavgaları değil, manevi refahtır. Manevi refahı ise bilinçli bir milliyetçilik sağlar⁵¹⁴. Yine Türkçülük asıl adaletin sosyal adalet olduğuna inanır ve sosyal adaletin sağlanmasını ister. Zaten milletin bireylerinin geçim, sağlık ve gelecek kaygıları açısından tatmin edilmesi milliyetçiliğin görevidir⁵¹⁵.

Türkçülere göre Türklerin kendine has ideolojisi Türkçülüktür. Diğer ideolojiler dışarıdan gelmiştir ve bu ideolojilerin her zaman faydalı olacağını söylemek de mümkün değildir. Büyük medeniyetlerin, kuvvetli milletlerin ve devletlerin yıkılmasında, rejimlerin değişmesinde birçok neden varsa da en önemli neden yabancı ideolojilerdir. Çünkü bu yabancı ideolojiler başka milletlerin ruhuna, tarihi tecrübesine ve kültürüne aittir. Kendi bünyesine iyi gelen bir ideoloji başka bir milleti mahvedebilir. Bütün tarih milletlerin ve fikirlerin çarpışma sahasından ibarettir. Milletlerin çarpışması bitse de fikirlerin çarpışması bitmeyecektir. Milli ideolojisi yenilgiye uğrayan millet, ruhunu kaybetmeye başlar. Tarih bu durumun örnekleriyle doludur⁵¹⁶. Milli ideolojiler millet fertlerinin ruhi hayatının temelini oluşturur. Milletleri birbirlerinden ayıran, farklı kılan milli ideolojilerdir. Milli ideolojiler bunun yanı sıra millet fertlerini birbirlerine bağlayan çimentodur. Milletler milli ideolojileri olmadan yaşayamaz. İnsan için ruhu ne ise millet için milli ideoloji odur. Milli ideoloji, dışardan

⁵¹³ Sofuoğlu M. Zeki, “ Türkçüler ve Kızıl Mürteciler”, **Orkun**, Sayı: 11, 15 Aralık 1950, s. 3; Sofuoğlu M. Zeki, “Türkçülük ve Hürriyet”, **Orkun**, Sayı: 14, 5 Ocak 1950, s. 3.

⁵¹⁴ Mücellitoğlu, “Kalkınmanın Tek Çaresi”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 8-1, 1 Ekim 1948, s. 9.

⁵¹⁵ Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 132.

⁵¹⁶ Sadri Maksudi, “Yabancı İdeolojiler”, **Tasvir**, 20 Ocak 1946, s. 2.

zorlayan olmazsa kolay kolay değişmez. Milli ideolojinin en önemli kısmı millete dayanıyor olmasıdır. Türklerin İslamlaşmasından sonra ve özellikle Osmanlı zamanında milli ideoloji dine kaysa da cumhuriyet döneminde Türklük milli ideolojinin temelini oluşturmuştur⁵¹⁷.

Türkçülere göre Türkçülük, Türk milletinin milli ideolojisidir. İster faydalı isterse zararlı olsun Türkçülük dışındaki diğer fikirler dışardan gelmiştir. Komünizm Rusya'dan gelmiş ve vatan hainliği halini almıştır. Yahudi oyuncağı durumundaki masonluk Balkanlardan gelmiştir. Demokrasi önce İngiltere'den daha sonra Fransa'dan gelmiştir. İktisadi liberalizm ve devletçilik fikirleri de yabancı kaynaklı fikirlerdir. Bir zamanlar Mecliste ve gazetelerde bolca taraftarı bulunan faşizm de İtalya ve Almanya'dan gelmiştir. Türkler tarafından benimsenerek milli bir hale dönüştürülen Müslümanlık da yabancı kökenlidir. Tek yerli fikir vardır, o da Türkçülüktür⁵¹⁸.

Türkçülüğün en fazla eleştiriye uğradığı ve hayalcilikle itham edilmesine neden olduğu iki konu vardır; ırkçılık ve Turancılık. Türkçülere göre ise ırkçılık ve Turancılık, Türkçülüğün iki ana unsurudur. Başka bir deyişle Türkçülük, Türkiye içinde ırkçı, Türkiye dışında ise Turancıdır. Atsız her iki kavramın açıklamasını en kestirme yoldan şöyle yapar; *“İrkçilik, vatandaşlar arasında yalnız Türklerin başa geçmesi, memleketi idare etmesi; Turancılık da bugünkü siyasi sınırlar dışında kalan Türklerin bizimle birleşmesi arzusudur”*. Atsız'a göre Türkiye'yi Türklerin yönetmesini istemek de, önceden Türklere ait olup sonradan elden çıkan yerleri geri almayı istemek de suç sayılamaz. Asıl suç oraları unutmaktır⁵¹⁹.

Yine Atsız'a göre Türkçülüğün tüm vasıfları, yaklaşımları değişse dahi ırkçılığı ve Turancılığı değişmez. Çünkü ırkçılık milleti ilgilendiren, Turancılık ise vatani ilgilendiren, hatta vatanın kendisi olan en önemli iki konudur.

“Türkçülüğün değişmeyen tarafı ırkçılığı ve Turancılığı ve bunun neticesinde Türk milleti ve vatani hususundaki düşünceleridir. Bu iki temelde Türkçüler birleşmiştir. Bunun dışında kalan meseleler; mesela iktisadi, sosyal ve hukuki görüşler Türkçülerin ileride halledecekleri meselelerdir. Bu

⁵¹⁷ Sadri Maksudi, “Milli İdeoloji ve Yabancı İdeolojiler”, **Tasvir**, 13 Ocak 1946, s. 2.

⁵¹⁸ Atsız, Dışarıdan, s. 4; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 39-40.

⁵¹⁹ Atsız, “Faruk Nafiz’e Bir İhtar”, **Orkun**, Sayı: 19, 9 Şubat 1951 s. 3.

*meseleler üzerindeki Türkçü düşünceler değişebilir. Çünkü zamanla herhangi bir iktisadi ve içtimai düşünce çürütülebilir. Fakat ırkçılık ve Turancılık asla değişmeyecektir. Çünkü bunlar Türklüğün Türklük olması için elzem şartlardır. Tıpkı bir insanın havaya ve yiyeceğe olan mutlak ihtiyacı gibi... Bir insanın elbise ihtiyacı yaza, kışa, geceye, gündüze göre değişebilir. Eğlencesi de sinemaya, ava gitmek veya içki içmek şeklinde olabilir. Fakat havaya ve yiyeceğe ihtiyacı hiçbir zaman değişmez. Irkçılıkla Turancılık, Türkçülüğün hava ve gıdasıdır.*⁵²⁰

Irkçılık ve Turancılık konuları, hem Türkçülüğün ana unsurları olmaları bakımından hem de Türkçülüğün en fazla eleştirilen tarafları olmaları açısından önem derecesi yüksektir. Türkçülerin, Irkçılık ve Turancılık anlayışlarının detaylarına inilmesi, meselenin daha anlaşılır olmasını sağlayacaktır.

3.1.1. Irkçılık

Türkiye, imparatorluğun yıkılmasının ardından ortaya çıkan bir ülke olduğu için içerisinde Türk ırkından farklı ırklar da barınmaktaydı. Modern devlet anlayışına göre gayri Türk unsurlar, Türkiye'nin esas sahipleriyle aynı haklara sahipti. Ancak bu eşit haklara sahip olunması karşılığında onlardan bir takım beklentiler vardı. Bu beklentilerden birincisi, en az memleketin asıl sahipleri kadar azınlıkların da memlekete, cemiyete ve millete bağlılıklarıydı. Bu bakımdan azınlıklar iki gruba ayrılabilirdi. Birinci grup inancı, kültürü ve dili tamamen farklı olan ve ayrı cemaat şeklinde yaşayanlardı. Bu gruba mensup olanların Türkleşmesini beklemek doğru değildi. İkinci grup ise dil, din ve adet bakımından Türklerle aynı olan ancak Türkleşmemiş olanlardı. Bu grup mensuplarının Türkleşmesi beklenirken onlarda Türkleşme yönünde hiçbir gelişme görülmezdi. Bu kimseler sadece Türk pasaportu taşıyor ve yarım yamalak Türküm derlerdi. Bunlarda Türklüğün ilk şartı olan Türklük sevgisi görülmezdi. Evlerinde Türkçeden başka dil kullananlara, kafalarında farklı milletlerin ülkelerini barındıranlara, kendisi Türküm dese dahi, Türk denilmezdi⁵²¹.

⁵²⁰ Atsız, Veda, s. 4; Atsız, Türk Ülküsü, s. 129.

⁵²¹ Nejdett Sançar, "Türkiyede Azınlık Irkçılığı", **Orkun**, Sayı: 15, 12 Ocak 1951, (Azınlık Irkçılığı), s. 5.

Türkiye’de azınlıklar Türklük karşısında kendi ırkçılığını yapıyorlardı. Bu yapılan Türklüğe ihanetti. Azınlık ırkçılığı Türklüğün tamamen aleyhinde bir düşünceydi. Tek parti döneminde azınlıklar devlet kademelerinde yüksek mevkilere getirildi. Böylece başında bulundukları kurumlara kendi soydaşlarını doldurdular. İşte bu yüzden Türk ırkçılığı, azınlık ırkçılığının karşısına dikiliyordu. Yani Türk ırkçılığı, Türklüğe zarar vermek isteyen azınlık ırkçılığına karşı bir korunma silahı, bir milli savunma aracıydı. Tarih, yabancı ırkların Türk devletlerine ihanetleriyle doluydu. Özellikle Osmanlılar döneminde bu ihanet çok fazla görülmüştü. Tanzimat’tan önce devşirmeler mevki mücadelesi yaparlardı. Ancak Tanzimat sonrasında yükselen milli şuurla hareketleri asıl anlamını buldu. Türk tarihinde yabancı ırklara dikkat çekip, Türk milletini uyaran çok sayıda düşünür de olmuştu. Mesela Konyalı Üveysi, Rıza Nur, Şemseddin Günaltay, Mahmut Esat Bozkurt bu tür adamlardı. Türk devletinin yüksek makamlarında bulunan kişilerin Türk olması isteği köklü bir fikirdi. Bu anlamda, bugünkü ırkçılık çünkü ırkçılığın devamıydı⁵²². Azınlıklar kendi memleketlerinde kendi milletlerinin yükselmesi için çalışabilirdi. Bu en doğal haklarıydı ve buna saygı duyulurdu. Ancak Türk vatanında kendi milletleri için çalışmaları kabul edilemezdi. Devletin asıl sahiplerinin bunu bekleme hakkı vardı⁵²³.

Bu bakımdan Türkçüler için bazı kesimlerin ileri sürdüğü Türkçülüğün Türkiye’deki farklı unsurları gücendirdiği görüşü doğru değildi. Yüzde 10’luk bir kesimin gücenmemesi için yüzde 90’lık kesimin düşüncelerini ortaya koymaması düşüncesi dünyanın hiçbir yerinde görülmuş bir hadise değildir. “*Bir memleket yalnız bir millettir ve o milletin istek ve manfaatine göre idare olunur*”. Azınlıklar, memleketin asıl sahibine saygı göstermesi koşuluyla adalet dairesi içerisinde yaşama hakkı kazanırlar⁵²⁴.

Türk ırkçılığı aslında yeni bir şey değildir ve Anadolu’da oldukça yaygındır. Ancak Anadolu köylerinde yaygın olan ırkçılık örf olarak yaşar. Bir kişi asırlar önce dahi köye yerleşmiş olsa o hep yabancısıdır. Türkçeden başka dil bilmeseydi, tamamen Türkleşmiş olsa dahi yabancısıdır. Bu örf, Anadolu’daki güçlü ırkçılığın göstergesidir⁵²⁵.

⁵²² Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 3”, **Örkun**, Sayı: 27, 6 Nisan 1951, ss. 3-4.

⁵²³ Atsız, Veda, s. 2; Sançar, Azınlık İrkçılığı, s. 6.

⁵²⁴ Atsız, Dışarıdan, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 38.

⁵²⁵ Atsız, Veda, s. 3.

Türk ırkçılığına düşman olan bazı kesimler vardı. Rıza Nur, tek parti döneminde ırkçılık düşmanlarını mikrop adı vererek iç ve dış düşmanlar diye iki kısma ayırmıştı. Buna göre dış mikrop moskoftu. İç mikrop da kendi içerisinde ikiye ayrılıyordu; birisi verem diğeri gayrı Türklerdi⁵²⁶. Bu görüşe bir grup daha eklenerek 1950’li yıllarda da devamlılık gösterdi. Türk ırkçılığının doğal olarak en büyük düşmanı, milli fikirlerin yaşamasına düşman olan komünistlerdi. Komünistlerin Türk ırkçılığına düşman olması normal ve anlaşılırdı. Diğer düşman grup Türkler içerisinde yaşayan ve ayrı milletlerin ırkçılığını güden azınlıklardı. Bunların sayısı az da değildi. Türk ırkçılığının amacı, bu azınlık ırkçılığına karşı Türklerin uyanık olmasını sağlamaktı⁵²⁷. Diğer bir düşman grup ise dünyadan habersiz olan gafillerdi. Bunlar Türkiye’de hangi fikirlerin bulunduğundan ve mücadele ettiğinden habersizlerdi. Aslında bunların kendi fikirleri de yoktu. Bunlar, başlarında bir çoban bulunan sürüdürledi. Çobanın dediklerini tekrarlayıp inkılabı korumaya çalıştıklarını söylerler. Okçuoğlu bu guruba; *“kuş beyinliler, zavallı koyun sürüsü, akıl fukaraları”* yakıştırmasını yapar. İlk iki gurubun Türk ırkçılığına düşman olması anlaşılırsa da üçüncü gurubun durumuna bir anlam vermek mümkün değildi. Türkçülerin ilk iki grupla mücadelesi önceliklidir. Ancak gerekirse üçüncü grupla da mücadele edilecekti⁵²⁸. Bu üçüncü gruba yönelik söylem, kendilerine Kemalist diyenlere karşı bir uyarıydı.

Önsoy ise ırkın ihmal edilmesinin zararlı olacağını öne sürüyor. Komünistlerin ve “kanı bozukların” ırkı inkar etmesi anlaşılabilir bir durumken, okul ders kitaplarında toplum bilinmeden ırkın inkar edilmesi ve vatandaşın bu yönde yetiştirilmesi tehlikelidir. Millet tanımlarında dil, din, kültür gaye ve menfaat birliğinden bahsedilirken ırkın ayrıştırıcı olarak gösterilmesi gerçeği reddetmektir. Mesela Türkiye’deki azınlık okullarında eğitim gören öğrencilere ne oldukları sorulduğu zaman Rum, Ermeni vs. olduklarını söylemekle kalmazlar aynı zamanda ilk fırsatta Ermeniler Ermenistan’a, Yahudiler İsrail’e gitmeye çalışır. Bu durum yapılan millet tanımının ne kadar suni olduğunun da bir göstergesidir. Azınlıkların yaptıkları gibi Türkler de ırkı önemsemelidirler⁵²⁹.

⁵²⁶ Sançar, Rıza Nur, s. 6.

⁵²⁷ Kemaloğlu, Soysuzlaştırılması, s. 6.

⁵²⁸ Okçuoğlu, “Türk ırkçılığının Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 19, 9 Şubat 1951, (Düşmanları), s. 6.

⁵²⁹ Lütfi Önsoy, “Cemiyetten Öğrendiklerim”, **Orkun**, Sayı: 10, 8 Aralık 1950, ss. 10-11.

Bu durumun bir benzeri de Hamdullah Suphi'nin görüşlerinin Türkçüler tarafından eleştirilmesine neden oluyordu. Hamdullah Suphi, Türkçülük hakkındaki görüşlerini dile getirirken Türkçülüğün, şuur birliğine dayandığını, ırkçılığa dayanmadığını söylemesi⁵³⁰ eleştirilmesine neden oldu. Hamdullah Suphi'nin ırkçılığı reddetmesi Osman Yüksel Serdengeçti'nin eleştiri oklarını üzerine çekmiştir. Serdengeçti'ye göre, milletin oluşmasında en önemli unsur ırktır. Serdengeçti ırkçılık konusunda da bir açıklama yaparak, düşmanların anladığı anlamda ırkçı olmadıklarını, ilmi ve toplumsal anlamda ırkçı olduklarını söylüyordu. Birilerinin soyunun araştırılıp kurcalanması o kişiyi Türkçülükten uzaklaştıracağından, bu tip soğutucu ırkçılığa uzak olduklarını vurguluyordu⁵³¹. Öcal da H. Suphi'nin ırkçılığa karşı olduğu söylemine vurgu yaparak Türk ırkçılığının korkulacak bir yanının olmadığını, Alman ırkçılığında olduğu gibi siyasi tarafının bulunmadığını, yine Alman ırkçılığı gibi dağıtıcı bir vasıf taşımadığını belirtir. Türk ırkçılığı tarihi bir hakikattir, tabiidir ve Türk'e mahsustur⁵³².

Türkçülere göre, Türkçülük düşmanları Türkçülüğün ana fikirleri olan ırkçılık ve Turancılığı her zaman olduğundan farklı göstermeye çalışırlar. Yaptıkları bu propagandada başarılı da oldular. Birçok insan ırkçılık ve Turancılığı hastalık olarak görmeye başladı⁵³³. Bu bağlamda en fazla eleştirinin geldiği konu ırkçılığın Alman taklidi olduğu, Almanlar tarafından icat edildiği ve Türkçülere Almanların kaynaklık ettiği idi. Bu aynı zamanda Türkçülüğün dış kaynaklı bir fikir olduğu anlamına da geliyordu. Türkçüler, birçok yazıda bu iddialara cevap vermek zorunda kaldılar.

Irkçılık ve Turancılık kavramlarının toplum nezdinde olumsuz kavramlar olarak algılanması, 1944 yargılamalarıyla başladı. Turancılar mahkeme kararıyla beraat etse de toplum nezdinde bu beraat olumsuz havayı dağıtmaya yetmedi. Irkçılık ve Turancılık kavramları konusunda kafa karışıklığı da vardır. Birçok insan bu fikirlerin 1944'te yargılananlar tarafından icat edildiğini düşünür. Bu tip

⁵³⁰ "Hamdullah Suphi Tanrıöverle Konuşma Türkçülük Nedir", **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 9, Sayı: 48-52, Kasım-Mart 1947, s. 7; Karaoguz, Tanrıöver, s. 56; Türk Ocağı'nın açılış çalışmalarında ırkçılığın reddedilmesine ilişkin konuşmalar için; **Tasvir**, 3 Nisan 1949, s. 5; H. Suphi'nin Türk Ocağı'nın açılış gününde yaptığı konuşmada ırkçılığı reddetmesi için; Tuncer ve diğerleri, s. 8

⁵³¹ Serdengeçti, "Hamdullah Suphiye Soruyoruz", **Serdengeçti**, Yıl: 3, Sayı: 6, Mayıs 1949, s. 5.

⁵³² Türkoğlu Öcal, "Ülküye Doğru", **Davran**, Cilt: 1, Sayı: 6, 30 Haziran 1948, s. 5.

⁵³³ Nejdet Sançar, "Türkçülük Bahsinde Gaflet", **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, (Gaflet), s. 9.

kimseler Türk fikir tarihinden habersiz kimselerdir. Oysa ırkçılık ve Turancılık Türk'ün kendi ürettiği, kendine has düşüncelerdir. Bu düşünceler Türklüğe hizmetten başka bir amaç taşımaz⁵³⁴.

Başta solcular olmak üzere Türkçülük düşmanları, Türkçülüğün dışardan gelen bir fikir olduğunu, Almanların bu fikri bulup Türkiye'ye yaydıklarını iddia ederler. Türkçülüğün ırkçılık yönünün Hitler'den alındığını söylerler. Ancak Türk ırkçılığı Alman ırkçılığından çok daha eskidir⁵³⁵. Hun Türklerinin Çin'e gönderdiği mektuplarda, Göktürk anıtlarında, Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ü Lugat'it Türk'ünde, Fahreddin Mübarekşah'ın Tarih-i Fahreddin Mübarekşah ve Şecere-i Esbab eserlerinde, Ali Şir Nevai'nin Muhakemet'ül Lügateyn'inde ve Vani Mehmed'in Anais ül-Kur'an ve Nefais ül-Furkan eserlerinde Türk ırkçılığının örnekleri görülür. Alman ırkçılığı daha yeni bir meseledir. Türk ırkçılığı, Türk ataların ırkçılığının daha gelişmiş ve devam eden halidir⁵³⁶.

Türk ırkçılığı ile Alman ırkçılığı arasında isim benzerliğinden başka hiçbir benzerlik yoktur. Nasıl Rus demokrasisiyle İngiliz demokrasisi arasında sadece isim benzerliği varsa Alman ırkçılığıyla Türk ırkçılığı arasında da aynı benzerlik vardır⁵³⁷. Alman ırkçılığı sadece Yahudi düşmanlığına dayanırken Türk ırkçılığı Türklüğe zarar vermeye çalışan her azınlık için geçerlidir⁵³⁸. Ayrıca Almanların Yahudilere yaptıklarıyla Türk ırkçılığının Türkiye'deki azınlıklara yapmak istedikleri arasında hiçbir benzerlik yoktur. Almanlar, kendilerini ekonomik yönden sömürge yapmaya çalışan Yahudilere çeşitli hakaretler yaptılar ve onları çeşitli yöntemlerle yok etmeye çalıştılar. Türk ırkçılığında ise başkalarına hakaret yoktur. Ayrı fikirler güden azınlıkları yok etmeyi düşünmezler. Türk ırkçıları kendi büyüklerini anmayı ve azınlıkların hıyanetini engellemek için yüksek makamlara gelmemelerini isterler⁵³⁹. Türk ırkçılığı, Türklüğü koruyan bir kalkandan ibarettir ve savunmacıdır. Alman ırkçılığı ise saldırgan ve

⁵³⁴ Okçuoğlu, "İrkçılık-Turancılık Meselesi 1", **Orkun**, Sayı: 25, 23 Mart 1951, ss. 3-4.

⁵³⁵ Atsız, Dışarıdan, s. 4.

⁵³⁶ Okçuoğlu, "İrkçılık-Turancılık Meselesi 2", **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, ss. 3-4; Nejdett Sançar, "Türk İrkçılığı", **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 5, 25 Mayıs 1947, (Türk İrkçılığı), s. 5.

⁵³⁷ Okçuoğlu, Düşmanları, s. 6.

⁵³⁸ Atsız, Dışarıdan, s. 4.

⁵³⁹ Sançar, Türk İrkçılığı, s. 5.

emperyalisttir. Alman ırkçılığı, tüm dünyayı kendisine köle yapmak isteyen bir fikirdir. Oysa Türk ırkçılığı tarihi üstünlüğüne dayanan bir fikirdir⁵⁴⁰.

“Türk ırkçılığını Alman rasizmi gibi korkunç bir fikir haline sokanlar, başta kızıklar olmak üzere bütün Türkçülük düşmanlarıdır. Yüzlerce defa söylendiği ve yazıldığı gibi Türk ırkçılığının Hitler rasizmi ile isim benzerliğinden başka hiçbir ilgisi yoktur. Şu kadar göbek saymak, laboratuvarda kan tahlil etmek gibi şeyler düşmanların uydurdukları masallardır. Türk ırkçılığı, Türk soyunun büyük vasıflarını yaşatmak ve Türkleşmek istemiyen sinsi Türk düşmanlarının milletimize ihanet etmemelerini sağlamak düşüncesinden başka bir şey değildir. Bir Türk kadar Türkleşmiş kimseleri Türklük kadrosundan çıkarmak gibi bir düşünce Türk ırkçılığında yoktur. Babası Türk olmayan Akif’in Türkçüler tarafından bu derece tutulması bunu yeter derece göstermiyor mu?”⁵⁴¹

Atsız da Türk ırkçılığını, insanları ölçen, laboratuvarda üzerinde çalışılan ırkçılık olarak görmez. Türk ırkçılığı bir tarihi bilinç meselesidir. Ayrıca her ırk farklı ırklarla karışmıştır. Ancak doğa bir süre sonra melezliği ortadan kaldırarak asıla döndürür. Buna rağmen karışım devam ederse ırk o zaman düzelmez şekilde bozulur⁵⁴².

Reha Oğuz Türkkan’a göre ise ırkçılık kelimesi içeriği bilinmeden herkes tarafından gelişigüzel kullanılan bir kelime halindedir. Irkçılığın içeriğini bilmeyenler millete zarar vereceğini düşünerek ırkçılıktan korkuyor. Türk ırkçılığı yedi göbek kan bağı aramaz, insanların farklı uzuvlarını ölçüp Türk olup olmadığını belirlemez. Bu faaliyetler Alman ırkçılığının “saçmalıkları”dır. Türkkan, kendisinin de koyu bir ırkçı olduğunu söyleyerek şöyle devam ediyor;

“... Fakat ben, bir zenciden nefret etmem, bir Çinliyi hakir görmem, bir Ruma, bir Araba, bir Boşnağa – ırkları dolayısıyla – kin duymam... Derisi başka, göz rengi ayrı, acı duyuş derecesi, sevinış tarzı farklı olabilir. Bu ona kin beslemem için sebep değildir. Kendi soyumun beden yapısını daha

⁵⁴⁰ Nejdet Sançar, “Laboratuvar Irkçılığı”, **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı: 25-5, Mayıs 1948, ss. 1, 13; Nejdet Sançar, “Türkçülük Düşmanları Yine Sahnede!”, **Orkun**, Sayı: 11, 15 Aralık 1950, s. 14.

⁵⁴¹ Sançar, Gaflet, s. 9.

⁵⁴² Atsız, Veda, s. 2.

zengin, zekasını daha parlak bulabilirim. Bu, ötekilerden nefret etmemi icabettirmez ve onları hakir görüyorum manasına gelmez.”⁵⁴³

Fakat Türkkan, Bulgarlara, Ruslara ve Türkiye içerisindeki azınlıklara kin beslediğini söyler. Bu kinin sebebi antropolojik veya ırki sebeplerden değildir. Bu kinin sebebi tarihi ve milli gelişmelerdir⁵⁴⁴. Aslında bu yaklaşım tarzı Türkçülerin büyük çoğunluğunun da yaklaşım tarzıdır.

Soyunda karışıklık olanları Türk saymamak doğru bir yaklaşım değildir. Önceden karışanlar Türk kabul edilmek zorundadır. Kültürü, dileği, dili ve “*bir miktar Türk kanı taşıyanlar*” Türk kabul edilir. Ancak bundan sonra karışım olmamasına dikkat edilmelidir. Soyu karışık olup Türklüğü benimsemeyen ise Türk sayılmaz. Kafa, burun ölçme konusu ise antropoloji biliminin konusudur ve ırk tespiti için kullanılmaz. Aynı kafatasına sahip birçok millet vardır⁵⁴⁵.

Türk ırkçılığı, milli birliği bozmakla da suçlanır. Türkçülere göre ise bu iddianın tam tersi Türk ırkçılığı milli birliği güçlendirmeye çalışan bir fikirdir. Ancak milli birlikten ne kastedildiği önemlidir. Eğer milli birlik kanları, dilleri, ülkeleri, tarihleri farklı insanları zorla bir arada tutmaksa bu doğru bir milli birlik tanımı değildir. Milli birlik; soyları, dilleri, kültürleri, tarihleri ve ülkeleri bir insanların birliğidir. Türk ırkçılığı bu anlamdaki milli birliği bozmaz, aksine güçlendirir⁵⁴⁶.

Irkçılık konusunda belirtilmesi gereken bir husus da az sayıda da olsa ırkçılık kavramına karşı çıkanların meseleye yaklaşımıdır. Irkçılık kavramının Türkçülere ilk olarak yakıştırılması, 1944 yargılamaları döneminde Cumhurbaşkanı İnönü tarafından olmuştur. Daha sonra Marksistler bu kavramı bolca kullanmışlardır. İslamcılar da aynı yolu izlediler. Cezmi Bayram’a göre Türkçülere ırkçılar denmesinde milliyetçilerin, milliyetçiliğin ırkçılık ve kafatasçılık olduğu döneme kesin olarak tavır konamamalarıdır. Milliyetçiler bu ithamları reddetmek yerine, Atatürk’ün de ırkçı ve kafatasçı olduğunu söyleyip kendilerini savunmaya çalışmışlardır⁵⁴⁷. Fakat Türkçülerin ırkçılık anlayışında,

⁵⁴³ Reha Oğuz Türkkan, “Irkçılık Kin Esasına Dayanmaz”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Kasım 1950, (Irakçılık), s. 4.

⁵⁴⁴ Türkkan, Irakçılık, s. 4.

⁵⁴⁵ Türkkan, Irakçılık, ss. 4, 7.

⁵⁴⁶ Sançar, Türk Irakçılığı, ss. 6-7.

⁵⁴⁷ Bayram, s. 126.

yukarıda da bahsedildiği gibi, tek parti döneminde uğraşılan antropoloji bilimi ve onun çalışma sahalarını ilgilendiren konular yoktu. Türkçülerin ırkçılık vurgusu, azınlıkların potansiyel hainler olabileceği ve bu yüzden yüksek kademelere geçirilmemesiydi. Bu yüzden kafatasçılık, 1950'lerin Türkçülerinde rastlanan bir özellik değildir.

İrkçilik kavramına en fazla karşı çıkan isim ise Muharrem Ergin'dir. Ergin'e göre 1946'dan itibaren Türkçülük düşmanları tarafından Türkçülere farklı isimler verilmek isteniyor. Türkçüler ise bu isimleri benimseyip savunmaya çalışıyorlar. Yapılan bu hata Türkçülük adına ciddi kayıplar verilmesine sebep oluyor. Bu yüzden öze dönülmesi, orijinal ismin kullanılması gereklidir. İrkçilik ve Turancılık tabirleri kabul edilmemelidir. Türkçülük içinde soya bağlı olmaktan başka ırkçılık yoktur. Turancılık kavramı ise Gökalp'in ortaya attığı bir kavramdır ve uydurmadır. Anadoluçuluk, Türkiyecilik, Türkmencilik gibi kavramlar ayırıcı ve kısırdır. Türk milliyetçiliğinin tek adı vardır o da Türkçülüktür⁵⁴⁸.

Kırimer de Ergin'le aynı düşüncededir. Kırimer'e göre, bazı Türkçüler heyecanlarının fazla olmasından dolayı ırkçılık tabirini kullanıyorlardı. Bu durum anlaşılacak bir durum değildir. Türklüğü bir bütün olarak görmek için Türk milliyetçiliği tabiri yeterlidir. İrkçilik tabirinin yanlış kullanımı Türkler arasında soğukluğa neden olmaktadır. Ayrıca Türkçülük düşmanlarının eline de koz vermektedir. İrkçilik gibi Anadoluçuluk ve dışarda az sayıda da olsa görülen mıntıkacılık (bölgecilik) ve kabilecilik kabul edilemez ve zararlıdır⁵⁴⁹.

Ancak bu yaklaşımlar Türkçülerdeki genel kanıyı değiştirmedir. 1950'li yıllar boyunca ırkçılık, Türkçülüğün ana unsuru olarak sayılmaya devam etti.

3.1.2. Turancılık

Türkçülüğün dayandığı iki esastan ikincisi olan ve Türkçülüğün dışa dönük fikrini teşkil eden Turancılık⁵⁵⁰, Osmanlının son döneminde ortaya çıkmış ve Türk milliyetçiliğiyle birbirini kapsayan bir fikirdi. Cumhuriyet döneminde ise Turancılık, milliyetçilikten ayrıştırıldı. Milliyetçilik, devletin ideolojisi olurken

⁵⁴⁸ Muharrem Ergin, "İrkçilik-Turancılık Yoktur Türkçülük Vardır", *Altın Işık*, Cilt: 1, Sayı: 6, 25 Haziran 1947, s. 5.

⁵⁴⁹ Cafer Seydahmet Kırimer, *Mefkûre ve Türkçülük*, Der. İbrahim Otar, Emel yayınları, İstanbul, 1965, s. 65.

⁵⁵⁰ Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 125.

Turancılık dışarıda bırakıldı. Bu dönemde Turancılık bazı sivil toplum örgütleri ve yayınlar aracılığıyla işlenen bir fikir oldu⁵⁵¹. Osmanlılar zamanında şehirlerin bile birbirine sırt dönmesi anlayışı Cumhuriyetle birlikte girilen milliyetçilik çalışmalarıyla aşılarak milliyetçilik tüm yurda yayılmıştı. Ancak Cumhuriyetin milliyetçiliği de siyasi sınırlarla sınırlı kaldı. Siyaset icabı ve başta Rusya olmak üzere komşu ülkeleri şüphelendirmemek için dış Türklere dönük hareketlerde aşırı derecede geri çekilmeler yaşandı. Dışarda ezilen Türkler için ses çıkarmamak siyasetin bir gerekliliği olsa da toplum için pek geçerli değildi⁵⁵².

1944 yargılamalarına Irkçılık-Turancılık isminin verilmesi ve Cumhurbaşkanı İnönü'nün Turancıları suçlaması, halk nezdinde Turancılığın önemli ölçüde değer kaybetmesine yol açtı⁵⁵³. Bundan sonra Turancılığa muhalif olan kimseler Turancıları gerici, maceracı, çağdışıları diye itham ettiler⁵⁵⁴. 1950'li yıllar boyunca Türkçüler, Turancılığa karşı bu ithamlara cevap vermeye çalıştılar.

Türkçüler için Turancılık, “*Tanrının Türk yarattığı insanları Türk saymak ve onların hepsinin saadetini istemek fikridir*”⁵⁵⁵ ve bütün Türkleri birleştirmek ülküsüdür⁵⁵⁶. Dünyada her millet doğal olarak başka devletlerin esiri olan millettaşlarını kurtarmak ister. Türklerin millettaşlarıyla birleşmek istemesinde hiçbir sakınca yoktur. Ayrıca Türkler bu birliği tarihte de birkaç kez kurmuştur. Esir Türkler bakımından ise Türkiye bir kurtarıcıdır. Onlar, Türkiye'nin kendilerini kurtaracağına inanırlar. Bu inanç, sadece esir Türk topraklarında yaşayanların değil, aynı zamanda hür dünyada yaşayan Türklerin de paylaştığı bir görüştür. Esir Türkleri kurtarmak Anadolu Türklerinin milli hakkıdır. Hak olmasa bile bekleneni yapmak insanlık vazifesidir⁵⁵⁷.

Kavram olarak Turan, çoğu insanın sandığı gibi Türk ırkından bütün milletlerin oturduğu ortak ülke değildir. Turan kavramı Türk birliği anlamına

⁵⁵¹ İkbâl Vurucu, “Anadolucu Türk Milliyetçilerinde Turancılık Algısı”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, s. 267.

⁵⁵² Kadırcan Kaflı, “Turancılık Nedir?”, **Yeni Sabah**, 20 Nisan 1951, (Turancılık), s. 2.

⁵⁵³ Vurucu, s. 267; Kaflı, Turancılık, s. 2.

⁵⁵⁴ Necmettin Hacıeminoğlu, **Milliyetçilik Ülkücülük Aydınlar**, 2. Baskı, Töre Devlet Yayınları, Ankara, 1976, s. 172.

⁵⁵⁵ Nejdî Sançar, Gaflet, s. 9.

⁵⁵⁶ Atsız, Veda, s. 3.

⁵⁵⁷ Atsız, Veda, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 125.

gelen temsili bir isimdir⁵⁵⁸. Turancılık da Türkçüler için geniş anlamıyla, içerisine Macarları, Finleri ve diğer Ural-Altay kavimlerini almaz. Türkçülere göre;

“Turancılık, bizimle akraba olan milletleri yani Moğol, Mançu ve Koralıları hatta Finlerle Macarlıları da birleştirmek ülküsü değildir. Turan kelimesi ilim dilinde Ural-Altay manasında da kullanıldığı için Turancılığın Ural-Altaycılık olduğu zannı da bazan hasıl olmuştur. Fakat hiçbir Türkçü böyle bir gaye gütmemiştir. Bizim Turancılığımız Türk’ün tarihi vatanı olan ve çoğu hâlâ Türklerle mesken bulunan ülkeleri istiklâle ve Türkiye ile birliğe kavuşturmadır”⁵⁵⁹.

Ancak Turan’ın nasıl kurulacağı siyasi bir iş olduğu için Türkçülerin işi değildir. Türkçülerin Turancılığı siyasetin üzerinde bir ülküdür⁵⁶⁰.

Yine de Türkçüler, Turanın gerçekleşmesini bazı aşamalara ayırmaktadır. Turancılık şimdiye kadar siyasi bir hareket olarak düşünülmemiştir. Gaspıralı İsmail’in dilde, fikirde, işte birlik söylemi ve Gökalp’in Turancılığı uzak ülkü olarak nitelemesi, Turancılığın daha çok kültürel ve milli bir mesele olarak düşünüldüğüne örnektir. Turancılık, Türkleri bir bütün olarak kabul etmek olduğu için ilk hedefi esir Türklerin bağımsızlığıdır. Birleşme aşaması ise, bağımsızlığa kavuşan nesillerin kendi isteğine kalmış bir iştir⁵⁶¹.

Türkçülere göre, Turancılığı başta komünistler, Rusya’ya savaş açıp esir Türklerin kurtarılması çalışması olarak içeriğini değiştirip yayıyorlar. Siyonist, dönme ve masonlar da bu fikrin propagandasını yapıyor. Bu işlerin iç yüzünü bilmeyen insanlar da bu iftiralara inanıyorlar. Oysa Turancılık, Ruslara savaş açma fikri değildir. Türkleri bir bütün olarak düşünüp, bağımsız yaşamalarını istemektir. Komünistlerin bu iftirayı Türkçülere atmasındaki sebep Rusya’nın sömürgelerinden olacağı korkusudur⁵⁶².

Türkçüler, Türk birliğini istemeyenlerin Turancılığı kendilerine maske yaparak Türkçülüğe saldırıldığını savunmuştur. Bu bağlamda Turancılığa yapılan

⁵⁵⁸ Kafı, Turancılık, s. 2.

⁵⁵⁹ Atsız, Veda, s. 3; Atsız Türk Ülküsü, s. 126.

⁵⁶⁰ Atsız, Veda, s. 3; Atsız Türk Ülküsü, s. 126.

⁵⁶¹ Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 4”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, (Turancılık Meselesi 4), s. 3.

⁵⁶² Nejdett Sançar, “Türkçülük Düşmanları ve Turancılık”, **Orkun**, Sayı: 20, 16 Şubat 1951, (Türkçülük Düşmanları), s. 3; Okçuoğlu, Turancılık Meselesi 4, s. 4.

Türkiye’yi yıkacak, Türkiye’yi maceraya sürükleyecek eleştirileri, Türk birliğini önlemek için yapılan girişimler olarak değerlendirilmiştir. Türkçülere göre Turancılığın amacı; insan haklarından yoksun, işkenceye tabi tutulan esir Türklerin yayın ve propaganda yoluyla haklarını korumak, diplomasi aracılığıyla bunlara yardım yapmaya çalışmak, mümkün olduğu kadar kültür birliğini sağlamak, esir Türk bölgelerinin ayrı ayrı bağımsızlıklarını sağlamaya çalışmak, esir oldukları ülkelerden gelenleri sıcak karşılayıp kolaylıklar sağlamaktır. Sıkı kültür birliğiyle ve ortak kararlarla Türk birliğini oluşturmak ise uzak hedeftir. Bu işlerin Türkiye’ye hiçbir zararı yoktur. Aksine faydası vardır. Bu fikri arka plan, genç nesilleri motive edecek, onlara çalışma azmi verecektir. Bu da Türkiye’nin kalkınmasını sağlayacaktır⁵⁶³. Turancılık Türkiye’yi ihmal eden bir fikir değildir. Türkçüler, Türkçülük için en sağlam temelin Türkiye olduğunun bilincindedir. Türkiye’yi ihmal etmek ise “en az bir cinayettir”. Türkiye’yi kalkındırmak için mücadele edilirken dışarıda esir olan kardeşler ihmal edilmemelidir. Onların sevinçlerine sevinilmeli, üzüntülerine üzülmelidir⁵⁶⁴.

“Biz boş hayaller peşinde değiliz. Mazide hakikat olan şeylerin yeniden hakikat olmasını özliyoruz. Hastalıklardan korunmuş, nüfusu çoğalmış, ahlakı yükselmiş, sanayii ilerlemiş bir Türkiye istiyoruz. Sınır dışındaki ırkdaşlarımızı kurtarmanın yollarını arıyoruz. Onları kurtarıırken Türkiye’yi batırma gayretlisi değiliz.”⁵⁶⁵

Türkçülük tüm dünya Türklerini kapsadığı için bazıları tarafından hayali ve boş ve hatta tehlikeli bir fikir olarak görülür. Atsız’a göre, “*hayali demek asla gerçekleşmeyecek ve gerçekleşmemiş bir fikir demekse Türkçülük hayali değildir*”. Türkçülük, geçmişteki haklarının mirasını istemesini bakımından haklı bir davadır ve meşrudur. Atsız bu konu da sık sık geçmişe atıf yaparak tarihte Türkçülüğün özellikle Turancılık tarafının birkaç kez gerçekleştiğini vurgulayarak, yaptıklarını Türkçülüğün hayal olmadığını belirtir. “*Ayrıca Türkçülüğün maceracı olduğu konusu ise Türkçülerin hiçbir zaman yönetimi ele almadıklarından bunun*

⁵⁶³ A. Kazanoğlu, “Türkçülük ve Türk Birliği”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, s. 7.

⁵⁶⁴ Sançar, Gaflet, s. 9.

⁵⁶⁵ Atsız, Unutmayacağız, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, s. 114.

denenmemiş olmasındır”. Türklerin, sınırları dışındaki kardeşleriyle ilgilenmesi maceracılık sayılamaz. Her millet sınırları dışında kalan kardeşleriyle ilgilenir⁵⁶⁶.

Turancılık için emperyalizm iddialarına verilen cevaplar da ise esir Türklerin kurtulmasını istemek bir emperyalizm de değildir karşılığı veriliyordu. Diğer milletlere saldırarak esir Türklerin kurtarılacağı söylemi bir iftiradır. Turancılık isteği esir Türklerin bağımsızlığıdır. Ayrıca yakın zamanlara kadar Ankara Radyosu Rus esiri Almanlar için bağımsızlı isterken Türkleri nedense akıllarına getirmezlerdi. Türkçülere emperyalist diyenler asıl emperyalistlerdir. Dünyada komünizm ve farmasonluk emperyalizmi vardır⁵⁶⁷. Emperyalizm, hak hukuk dinlemeden başka milletlerin hakkını, hürriyetini yok etmektir. Emperyalizm bu şekilde düşünüldüğünde Turancılık Türk milletine özgürlük istediği için emperyalizmin tamamen zıddıdır⁵⁶⁸.

Türkçüler için Turancılık, kılıçları çekip Orta Asya’ya gitmek değildir. Türkçüler bu iddiaları, mizahi ve gülünç iddialar olarak görüyordu. Turancılık, dönemin şartları göz önünde bulundurularak esir Türklerin hür dünya milletleri gibi hürriyetlerine kavuşmaları isteğidir. Bu fikrin temeli Gökalp’e dayanır ve kültür yönü her zaman ağır basar⁵⁶⁹. Ayrıca Turancılık bir eylem değil bir fikirdir. Atom devrinde kılıç çekip börtük takıp diğer milletlere savaş açılacağı düşüncesinin gerçeğe ilgisinin olması mümkün değildir. Bu söylentiler karalamadır, iftiradır⁵⁷⁰.

Türkçüler, Turancılık konusunda bazı tarihi olayları ve mevcut gelişmeleri emsal göstererek Turancılığın aslında gerçekleşmesinin çok da zor olmadığını vurguluyordu. Mustafa Ernam’a göre, dünyada milli şuurun hakimiyeti vardır ve Pantürkizm⁵⁷¹ güçlü bir milli şuur taşır. Türklerin yaşadıkları coğrafya göz önüne alındığında Türkler arasındaki irtibatı bozacak hiçbir millet yoktur. Dil, din, ırk ve kültür aynıdır. Bu yüzden birliği sağlamak daha kolay olacaktır. Ayrıca dünyanın gidişatı buna uygundur. Alman ve İtalyan birliği sağlanmıştır. Arap birliği oluşturulma aşamasındadır. Amerikalılar ise bir Panamerikancılıkla bir sürü milleti tek hedefe yöneltebiliyor. Turancılığın hayal olmadığını gösteren

⁵⁶⁶ Atsız, Dışarıdan, s. 3; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 38-39.

⁵⁶⁷ Yoluğ-Er, “Milliyetçilik ve Emperyalizm”, **Oğuz**, Sayı: 3, Haziran 1952, s. 12.

⁵⁶⁸ Hocaoglu S. Ertürk, “Turancılık”, **Orkun**, Sayı: 7, 17 Kasım 1950, (Turancılık), s. 14.

⁵⁶⁹ Ertürk, Turancılık, s. 12-13; Faruk Kadri Demirtaş, “Türk Milliyetçiliğine Kısa Bir Bakış”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 6, 25 Haziran 1947, s. 8.

⁵⁷⁰ “Vatan Haini Turancılar”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 21, 28 Eylül 1956, s. 5.

⁵⁷¹ 1950’li yıllarda Pantürkizm kavramı Türkçüler tarafından benimsenen ve kullanılan bir kavram değildir. Ernam’ın bu kavramı tercih etmesi bir istisna niteliği taşır.

durumlardan birisi de Rusların esaret altında tuttıkları Türklere, Türk olmadıklarını telkin etmesidir⁵⁷². Türk de dünya şartlarının Turancılık için elverişli olduğunu vurgular. Dünyada bir zamanlar ütopya olarak görülen bazı fikirler 20.YY'ın ikinci yarısında gerçekleşmiştir. Bunların içerisinde en belirgin olan İsrail'in kurulmasıdır. Araplar ise Atlantik kıyılarından Basra Körfezi'ne kadar uzanan coğrafyada Turancılıktan daha hayali görünen bir ütopayı gerçekleştirmek için uğraşüyor. Bu geniş ve menfaat çatışmasının çok yüksek olduğu coğrafyada Arap birliği gerçekleştirilmek isteniyor. Rejimleri dahi farklı olan bir düzine Arap devleti, Arap birliği konusunda anlaşıyor. Dünya bu minvalde ilerlerken Turancılığın hoş görülmemesi doğru bir yaklaşım değildir. Turancılık, Arap birliğinden çok daha gerçekçi bir düşüncedir⁵⁷³.

Türkçülerin Turancılık konusunda en fazla dile getirdikleri ve kendilerine dayanak oluşturdıkları noktalardan birisi de Birleşmiş Milletler Anayasası ve İnsan Hakları Beyannamesi'dir⁵⁷⁴. Türkçüler, her milletin hak ve hürriyetlerine sahip olarak, belirli bir düzen içerisinde kendilerini geliştirmesini ve toplumsal ihtiyaçlarını gidermesini savunuyordu. Bu aynı zamanda BM'nin esasına da uygun olarak, esir milletlere özgürlük ve milletlerin refahının yükselmesi prensibini benimsemektir. Bu görüş Turancılık fikrinde de vardır. Bu bakımdan insaniyetçilikle Turancılık fikirleri birbirine zıt değil, aksine uyumludur.

*“İnsaniyetçiliğe göre bütün insanların (insanlar dünya yüzeyinde milletler halinde bulunduğundan dolayısıyla milletlerin) hak, hürriyet ve istiklallerine sahip olarak yaşamaları davasını kabul ediyorsak ve Türklerin de insan olduklarına herhangi bir itirazımız yoksa; şöyle bir taşımla hakikate varabiliriz: bütün insanlar hür müstakil olmalıdır. Türkler de insandır, şu halde Türkler de hür ve müstakil olmalıdır”*⁵⁷⁵.

Tam da bu, Turancılığın kendisidir. Her millet kendi milletine öncelik verdiğine göre Türkler için de öncelik Turan'dır⁵⁷⁶.

⁵⁷² Mustafa Ernam, “Turancılık İdeali gerçekleşebilir mi?”, **Türkeli**, Sayı: 7, 5 Mart 1952, s. 3, 6.

⁵⁷³ Cezmi Türk, “Turancılık”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 47, 1 Ekim 1958, ss. 3-4.

⁵⁷⁴ Atsız, Dışarıdan, s. 3; Çivicioğlu, Demokrasi, ss. 13-14.

⁵⁷⁵ Ertürk, Turancılık, s. 13.

⁵⁷⁶ Ertürk, Turancılık, ss. 13-14.

Turancılığın bir özelliği de komünizme karşı en güçlü silah olmasıdır. “*Bu kudret ne tepeden tırnağa silahlı yüzlerce tümendir, ne Marşal planının deste deste dağıttığı milyonlardır, ne de atom bombasıdır*”. Çar Petro’dan beri devam eden Rus emperyalizmi zamanımızda daha da sistemleşmiş, aleni olarak Balkanlardan, Kafkaslardan Anadolu’ya inmeyi Boğazları ele geçirmeyi hedeflemiştir. Ortadoğu’ya ulaşip petroleri sömürmek düşüncesindedir. Türkiye safını hür dünyanın yanında tutmuştur ve Rus emperyalizmi olan komünizmin düşmanıdır. Bu emperyalistlerin esiri olan 50 milyon Türk vardır. Türklerin hürriyete kavuşmak isteği Turancılıktır. Bu aynı zamanda komünist sömürgecinin yok olması demektir. Bu güçlü silah dünyanın hiçbir milletinde yoktur. Bu silahı kullanma zamanı gelmiştir. Bu yüzden hükümet bu işi yapmalıdır⁵⁷⁷. Esir Türkleri kurtarmak demek olan Turancılık sadece sivil şahısların uğraşı olmamalıdır. Esir Türklerin kurtulmasını isteyen herkes Turancıdır. Hür dünyanın yanında yer alıp komünizme savaş açtığımız için bu konuda harekete geçmeliyiz. Hükümet de bu meseleye destek olmalıdır⁵⁷⁸.

3.1.3. Türkçülerin Anadoluculuğa Bakışı

Anadoluculuk (Memleketçilik), Osmanlı son dönemi fikir akımlarından Osmanlıcılık, İslamcılık ve Turancılığa tepki olarak, temeli 1. Dünya Savaşı sırasında atılmış ancak Mütareke Döneminde ortaya çıkmış bir fikirdir. Bu fikrin ortaya atıldığı yer Türk Ocağı’dır. Anadoluculuk, büyük Türkçülüğe karşı küçük Türkçülük yani Türkiyecilik anlamı taşır. Anadoluculara göre Anadolu, Türk kültürünün ana kaynağı olarak görülür⁵⁷⁹. Anadoluculuk; Osmanlıcılık, İslamcılık ve Turancılığa karşı doğrudan cephe alan, bu soyut fikirlerin karşısına somut bir fikir olarak dikilen bir harekettir. En belirgin özelliği diğer fikir akımlarında olmayan soyut ve gerçek bir vatan fikrinin Anadoluculukta olmasıdır. Gerek Osmanlıcılıkta gerek İslamcılıkta ve gerekse Turancılıkta sınırları belli, tanımlanmış bir vatan yoktur. Anadoluculuk ise sınırları belli bir vatani yani Türkiye’yi esas almaktadır⁵⁸⁰.

⁵⁷⁷ Bektaş Dümenci, “Bize Turancılık Neden Lazım?”, *Orkun*, Sayı: 44, 3 Ağustos 1951, s. 12.

⁵⁷⁸ Kafalı, Turancılık, s. 2.

⁵⁷⁹ Ülken, Çağdaş Düşünce, s. 712.

⁵⁸⁰ Ülken, Çağdaş Düşünce, s. 716.

Anadoluculuk, Türkçülük içerisinde çıkmasına rağmen Türkçülüğün “pan” tarafını eleştirir. Etnik vurgu ise görece daha az bir dozdadır. Yayılmacı olmayan, daha mağdur ve batılı anlamda teritoryal bir milliyetçilik türüdür⁵⁸¹. Anadoluçuluğun asıl yayılma zamanı 1920’lerin başıdır. H. Ziya Ülken’in ortaya koyduğu kültürel mahiyetteki Anadoluçu düşünceler bu dönemde yüksekokullardaki çevreler tarafından benimsenip yaygınlaşmaya başlamıştır. Anadoluçuluğa siyasal bir mahiyet kazandıran ise Mükrimin Halil Yinanç olmuştur⁵⁸². Siyasal Anadoluçuluk, ilerleyen yıllarda Nurettin Topçu ve Remzi Oğuz Arık’ın etkisiyle daha muhafazakar bir mahiyet almıştır. Bu grup içerisinde bir kesim tek şanslarının CHP içerisinde siyaset yapmak olduğu inancına kapılarak CHP içerisinde sağ kanadı oluşturmuşlardır. Ancak Topçu ve Arık’ın başını çektikleri grup, 1945’e kadar silik bir şekilde varlığını devam ettirmiştir. 1945 sonrasında Anadoluçular da Türkçüler gibi gün yüzüne çıkmışlardır. Fakat Anadoluçular, Türkçüler kadar etkin faaliyetler gösterememişlerdir⁵⁸³. 1945 sonrası Anadoluçuluk fikrinin lider ismi Nurettin Topçu olmuştur⁵⁸⁴.

Anadoluçuların millet ve buna bağlı olarak milliyetçiliği; coğrafya, tarih ve güzel sanatlar (kültür) üzerine oturur. Coğrafya, millet için vatandır. Toprak, milliyete şahsiyet kazandırmakla yetinmez, aynı zamanda tayin eder. Coğrafya, ırkın özelliklerini belirler. Bir coğrafya, o coğrafyaya yerleşenlerin ırklarına etki eden ana unsurdur. Aynı coğrafyada yaşayanları birbirine benzetir⁵⁸⁵. Coğrafya Anadoluçular için kutsal bir mahiyettedir. Çünkü coğrafya, milletin ekonomik, kültürel, siyasi ve ekonomik sahada en önemli noktasıdır⁵⁸⁶. Coğrafya bu bakımdan Anadoluçular için diğer tanımlar gibi ırk tanımını da derinden etkiler. Bu ırk anlayışı, ne antropolojik ırktır ne de ırkçıların ileri sürdükleri gibi romantik ve geniş anlamdaki ırktır. Anadoluçuların ırktan kastı “içtimai ırktır”. İçtimai ırk, modern sosyal kurum olan milletin nedeni değildir sonucudur. İçtimai ırk, Amerika’da ve Avrupa’da halkın hayat tarzı, çalışma, yaşama ve beslenme

⁵⁸¹ Tuğrul Korkmaz, **Tipolojik ve Kuramsal Bağlamda Milliyetçilik ve Anadoluçuluk**, A Kitap, Ankara, 2016, s. 166.

⁵⁸² Ülken, *Çağdaş Düşünce*, ss. 712-713; Korkmaz, ss. 178-179.

⁵⁸³ Kılıç, *Türk Milliyetçiler Derneği*, s. 26.

⁵⁸⁴ Vurucu, s.269.

⁵⁸⁵ Nurettin Topçu, “Millette İrade”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 15, Mayıs 1948, (İrade), s. 6.

⁵⁸⁶ Atabay, s. 193.

özelliklerini ortak inançla kurması ve bunun ırsi bir durum haline gelmesidir⁵⁸⁷. İçtimai ırk, tarihi süreç ve coğrafyanın etkisiyle oluşan ırktır⁵⁸⁸. Mehmet Kaplan ise Anadoluçuluğu yeni milliyetçilik olarak tanımlar ve Anadoluocuların ırk yaklaşımının, Turancılar ve küçük zümrelerin anladıkları gibi olmadığını vurgular. Turancıların ne zaman ne de mekan tanıdıklarını söyleyip bu bakımdan Turancılığın komünizme benzediğini savunur⁵⁸⁹.

Anadoluculara göre milleti oluşturan bir unsur da milli tarihtir. Milli tarih, coğrafyayla birlikte asırlarca süren bir emeğin, bugünü oluşturan birikimin eseridir. Tarihi olmayan bir millet olamaz. Bir milleti ayakta tutan geçmişidir⁵⁹⁰. Anadoluocuların milli tarih dedikleri tarih, 1071 Malazgirt Savaşı ile başlayan, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesi ve sonraki süreci kapsayan tarihtir. Köklerin Orta Asya'da olması kabul edilse de Anadolu Türk milletini ortaya çıkaran, Anadolu'ya yerleşilmesi ve buradaki kaynaşmadır. Milliyetçilik de bu noktadan hareketle bu vatanın şuuruna ererek, ona dayanarak daha yükseğe ulaşmak için elden ne geliyorsa onu yapmaktır⁵⁹¹. Anadoluoculara göre, Orta Asya'dan gelen Oğuzların Anadolu'nun yerli halklarıyla birleşmeleri, buna İslam'ın da eklenmesiyle Türk milleti ortaya çıktı. 1071 öncesi milli tarihin kapsamına girmez. Bu tarih ancak kavmi tarih olabilir. Oğuzlar, Anadolu halkları, İslam ve coğrafyanın terkinin sonucu Türk milletidir. Kader birliği bunlar arasında olmuştur⁵⁹². Bir nevi Anadolu milleti olarak tanımlanabilecek bu millet anlayışında Türk milleti isminin öne çıkmasında Kaplan'a göre, Türklerin çoğunlukta olması ve diğer unsurların Türklük içerisinde erimesi etkili olmuştur. Anadoluçuluk içerisinde genel kabul gören fikir bu fikirdir. Bunu kabul etmeyenler ise oldukça küçük bir zümredir⁵⁹³.

Anadolucuların Anadolu'daki milletin temelini Türkler oluşturur, ancak bu Türkler Orta Asya'daki Türkler değildir ve etnik olarak oradan gelmişlerse de Anadolu'da karışıp başkalaşmışlardır görüşleri, Anadoluçuluğun kuramsal

⁵⁸⁷ Hilmi Ziya Ülken, "Millet", **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 27, Mayıs 1949, (Millet), s. 12.

⁵⁸⁸ R. Ç., "Milliyetçilik", **Bizim Türkiye**, Sayı: 16, 23 Haziran 1948, s. 8.

⁵⁸⁹ Mehmet Kaplan, "Yeni Türk Milliyetçiliği", **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 8, Ekim 1947, (Yeni), s. 3.

⁵⁹⁰ Topçu, İrade, s. 6.

⁵⁹¹ Mehmet Kaplan, "Millet ve Milli Şuur", **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 18, Ağustos 1948, (Milli Şuur), s. 2.

⁵⁹² Ruhi Çınar, "Milli Birlik Fikri", **Bizim Türkiye**, Sayı: 26, 1 Aralık 1948, (Birlik Fikri), s. 10; İzzet Arslan, "Türke Doğru", **Türke Doğru**, Yıl: 4, Sayı: 28, Mart 1948, ss. 4-5; Vurucu, s. 269; Atabay, s. 157, 191.

⁵⁹³ Kaplan, Yeni, s. 3.

bağlamda tanımlanmasına da fırsat vermektedir. Bu yönüyle Anadoluçuluk, milliyetçilik kuramlarından etno-sembolcü kurama benzemektedir⁵⁹⁴.

Anadolucu görüşe göre milleti ortaya çıkaran unsurlardan birisi de kültürdür. Milli tarih ve coğrafya üzerinde asırlarca yaşayan insanların ortaya koydukları bu ürünler aynı zamanda bu milletin kendisini ifadesidir. Müzik, edebiyat, mimari, plastik sanatlar vs. ifade şekilleridir⁵⁹⁵. Bu kültür sadece maddi değil aynı zamanda manevidir⁵⁹⁶.

Anadoluculukta dini ve mistik yönler de önemli unsurlardır. Nurettin Topçu'ya göre, milletin kendisini devam ettirebilmesi, ebediyeti yakalaması için bazı kişilere ihtiyaç vardır. Bu kişiler geçmişteki büyük vatanseverler, büyük şehitler ve kahramanlardır. Bunlara millet mistiği denir. Bunlar milletin önünde gidip ona yol gösterirler. Millet mistikleri kendi dönemlerinin örnek insanlarıdır⁵⁹⁷.

Topçu'ya göre milleti millet yapan dindir. Türkler din sayesinde millet olabildiler. Allah kelamını dünyaya yayma hedefi bunu sağladı⁵⁹⁸. Bu bakımdan Topçu'ya göre İslam, milletin unsuru değil ana ögesidir. Bunun yanı sıra İslam bütün düşünce biçimlerinin de asıl belirleyicisidir⁵⁹⁹. İslam'ın medenileştirici bir misyonu da vardır. Türkler İslamlaşmadan önce manevi kıymetleri bilmeyen sadece maddiyat peşinde koşan bir yapıdaydı ve maddiyata tapıyordu. Bu millete manevi kıymeti tanıtanlar Mevlanalar, Yunus Emreler, Hacı Bektaşlardır. Onlar olmasa ve İslam'la buluşulmasa Türkler yine barbar olarak kalmaya devam ederlerdi⁶⁰⁰. Ancak İslam konusunda da belirtilmesi gereken husus, bu İslam'ın Anadolu Türklerine ait bir İslam olduğudur. Çünkü Anadolu Türkleri İslam'ı anlayış ve yaşayış bakımından diğer milletlerden farklıdır. Araplar ve Acemlerin İslam'ı ile Türk'ün İslam'ı farklıdır. Bu yüzden hepsi Müslüman deyip geçilemez. Mesela ortaya konan eserler bakımından Anadolu Türkü'nün ortaya koyduğu eser diğer İslam milletlerinin ortaya koyduğu eserlerden oldukça farklıdır.

⁵⁹⁴ Korkmaz, ss. 228-229.

⁵⁹⁵ Topçu, İrade, s. 7.

⁵⁹⁶ Kaplan, Yeni, s. 3.

⁵⁹⁷ Nurettin Topçu, "Milli Ruh ve Milli Mukaddesat", **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 16, Haziran 1948, (Milli Mukaddesat), s. 5.

⁵⁹⁸ Topçu, Milli Mukaddesat, s. 4.

⁵⁹⁹ Vurucu, s. 273.

⁶⁰⁰ "Türk Milliyetçiliğinin Asli Kıymetleri", **Hareket**, Sayı: 3, Şubat 1953, s. 2.

Anadolu'nun sanatı kendine özgüdür. Gerek dili, gerek mimarisi, gerekse müziği kendine hastır⁶⁰¹.

Anadolucular için Turancılık en başta sağlam bir dayanağı olmayan bir fikirdir. Turancılar, soyu milletle karıştırmaktadır. Nasıl tek bir Cermen ya da İslav milleti yoksa Turan milleti de yoktur. Turan'da çok sayıda millet vardır ve bunların çoğu da milletleşmemiştir. Anadolu Türkleri ise Turandakilerle sadece soy bakımından aynıdır. Ancak bu birliktelikte anlamını yitirmiş, farklılaşmalar olmuştur. Bu bağlamda Anadoluçular Turancılığa karşıdır. Bu yüzden Topçu'da ciddi bir Gökalp eleştirisi vardır⁶⁰². İslamcılar da Turancılar da fikirlerinde soyut bir vatana dayanmıyorlar. Namık Kemal'den beri coğrafyanın önemi anlaşılmadı. Onları aldatan yanlış kültür algısıydı. Onlar yaşayan kültürü sadece belgelerde kalmış, izleri silinmiş kültürlerden ayıramadılar. Kerem ile Aslı, Dede Korkut, Fatih, Kanuni gibi şahsiyetlerin canlı kalması, onları bu toprakların yetiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Fakat Türkçü-Turancıların esas aldıkları kültür binlerce yıl geride kalmış ve farklı coğrafyanın ürünüdür. “Bu yeniden inşa edilmiş ve bize yabancı olan efsane ve tarih üzerine bir ideoloji, bir millet planı kurmağa çalışmak havada hayal sarayları yükseltmekten başka bir şey değildir”. Oysa müspet bir milliyetçilik sadece efsaneye ve tarih bilgisine yaslanmaz. İslamcılık gibi Turancılık da gençliği hayaller peşine taktığından gerçeği görmelerini engellemektedir. Bilimsel gerçekler ve tarih bu fikrin ne kadar sakat olduğunu ortaya koymaktadır. Memleketin dertlerini unutup başka hayaller peşinde koşanların olmasındaki en büyük sebep Turancı edebiyattır⁶⁰³.

Anadoluculara göre, Coğrafyaya dayanmayan bir milliyetçilik sağlam temellere dayanmaz. Coğrafya bir milletin hayatında en önemli rolleri oynayan unsurdur. Enerji, sağlam temellere dayanan milliyetçiliğe aktarılmalıdır. Oysa temeli coğrafyaya dayanmayan bir milliyetçilik yok olmaya mahkumdur⁶⁰⁴. Zaten milliyetçilikle Turancılık aynı şey de değildir. Turancılık, insaniyetçilik gibi ütopya peşindedir. Gerçek milliyetçilik, realist olandır. Milliyetçi her gün vatan ve millet gerçekleriyle uğraşırken Turancı hayaller aleminde yüzer. Turancıya göre

⁶⁰¹ Kaplan, Yeni, ss. 2-3.

⁶⁰² Vurucu, ss. 275-276; Atabay, s. 211.

⁶⁰³ Mehmet Kaplan, “Milliyetçilik ve Coğrafya”, **Bizim Türkiye**, Sayı 25, 17 Kasım 1948, s. 4, 16.

⁶⁰⁴ Kaplan, Yeni, s. 2.

millet; “etrafı çeviren gerçekten ziyade, hayali uzak bir dairedir”⁶⁰⁵. Bakımsız, refah seviyesi düşük, kültürsüz bir Anadolu’nun geleceğini düşünüp onun için çalışmak dururken Kızılelma, Turan gibi “izmler cenneti” hayali kurup, bunların propagandasını yapmak kendimizi harcamaktır⁶⁰⁶.

Anadolucular için milliyetçilik demek ideal birliği demektir. Fakat bu ideal ülke sınırları içerisinde olmalıdır, uluslararası olmamalıdır. Türkiye’nin sınırlarını aşan idealler milliyet için esas olamaz. Bu bağlamda komünistler, İslam birliği isteyenler ve Turancılar milliyetçi sayılamaz⁶⁰⁷. Cahit Okurer ise Turancılığı işgalcilik olarak, başkalarının malına göz dikmek olarak görür. Bu tavrı takınanların ise millet seviyesini idrak edemediklerini ileri sürer⁶⁰⁸.

Türkçüler, Türklüğü bir bütün olarak görür. Türk ırkının yaşadığı ve sınırları net bir şekilde belli olmayan Turan coğrafyası Türkçülerin ülküsüdür⁶⁰⁹. Ancak Türkçülerde de öncelik Anadolu’dur. Bu yaklaşım, 1950’lerin Türkçülerini büyük oranda etkileyen Rıza Nur’un fikirlerinin devamı niteliğindedir. Rıza Nur, daha 1938’de büyük Türklük anlayışını anlatırken Türkiye’ye önemli bir rol biçer; Türkiye Türklük aleminin başı ve gövdesidir. Bu yüzden Türkiye’nin her bakımdan mükemmel bir hale getirilmesi gerekmektedir. Türkiye’nin önceliği ise kendi içindeki meseleleri halletmesidir. Bu meseleler halledildikten sonra gözler dışarıya çevrilmelidir. Nüfusu artmış, büyük sanayi sahibi, kalkınmış ve güçlü ordu barından bir Türkiye büyük Türkiye olabilir⁶¹⁰.

Atsız, Türkçülüğün Anadoluçuluk ve Turancılık şeklinde ikiye ayrılmasını zıtlık olarak değerlendirmez. Atsız için Anadoluçuluk, Turancılığın ilk aşamasıdır. Turancılık ise Anadoluçuluktan sonra gelecek ikinci adımdır. Fakat ikinci adıma geçmek için birinci adımın tamamlanmasına gerek yoktur;

“Anadolunun yeniden fethi (bu kavramı kasten kullandığını söyler) için maddi ve manevi hamle yaparken esir Türkleri kurtarmak için de fikri

⁶⁰⁵ Mehmet Kaplan, “Milliyetçiliğe Dair”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 11, Ocak 1948, s. 3

⁶⁰⁶ İbrahim Akdoğan, “Önce Türkiye”, **Türke Doğru**, Yıl: 3, Sayı: 23, Ağustos 1947, s. 11.

⁶⁰⁷ R. Ç., s. 8.

⁶⁰⁸ Cahit Okurer, **İdeal Milliyetçilik**, İleri Yurt Yayımları, Ankara, 1946, ss. 61-62.

⁶⁰⁹ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 31-32.

⁶¹⁰ Sançar, Rıza Nur, s. 6.

seferberlik ilan edilmelidir. Anadoluçuluk diye ayrı bir şey yoktur, Anadoluçuluk Turancılığın içinde mündemiçtir”⁶¹¹.

Aslında bu görüş Atsız’ın milli ülküleri; bağımsızlık, dışarda kalan parçalarla birleşmek ve fütihat şeklinde sıralarken⁶¹², bu sıraya uymanın şart olmadığı⁶¹³ görüşünün Anadoluçuluk ve Turancılığa uyarlanmasıdır.

Anadolucuların Türkçüleri ciddi şekilde eleştirmesine rağmen Türkçülerin Anadoluçuluğu Türkçülüğün bir parçası sayması dikkat çekicidir. Lütfi Önsöy’a göre, aslında Türkçülüğün de Anadoluçuluğun da amacı aynıdır; Türklüğü çağdaş medeniyetler seviyesine hatta üzerine çıkarmak. Fakat bu amaca ulaşmak için izlenen yollar farklıdır. Türkçüler Anadoluçuları suçlamazken Anadoluçular Türkçüleri boş hayal peşinde koşmakla, Türkiye varken Turana yönelmekle suçlar. Oysa Turancıların önceliği de Anadolu’dur. Turancılar esir Türklerin kurtarılmasını ister. Ancak bu, şuurlu ve akli başında bir yöntemle gerçekleştirilecek bir hedeftir. Turancılar bu konuda şuurludur. Anadoluçular ve Turancılar bir yere kadar aynı düşünür. İlk adım vatani ahlaka sahip olmaktır. Bunun ardından vatani ahlakla birlikte bilim, teknik, sanat ve tüm sahalarda dünya milletleriyle boy ölçüşür duruma gelmek vardır. Anadoluçuların ülküleri tam bu noktada bitmektedir. Fakat Turancılar burada da kalmayıp üçüncü aşamaya yani esir Türkleri kurtarma aşamasına geçmektedir. Bu aşama için belli şartlar vardır, fırsat beklenilmelidir. Eğer böyle bir fırsat varsa ve kaçırılırsa bu tarihi bir hata olur. Genç nesiller bu amaçla motive edilerek büyük işler başarılabilir. Eğer ülkeye ulaşılsa insanları motive edecek güç kalmaz. Bundan dolayı Anadoluçular, Türkçülere göre her zaman daha pasiftir. Türkçüler Anadoluçuluğa saygı duyar ve onunla birliktedir. Ancak Anadoluçuluk kısa solukludur ve bir ideal olmaktan uzaktır. Bir milleti ayakta tutan uzun soluklu ve ulaşılmaz ideallerdir⁶¹⁴.

Ülküler uzun soluklu olmasının yanı sıra savunmacı veya korumacı da olamaz. Bu bağlamda Danişmend, Anadoluçuluğun devlet sınırlarına dayanan milliyetçiliğini ve korumacı yapısını eleştirir mahiyette fikirler öne sürmektedir.

⁶¹¹ Müftüoğlu, Atsız’la Konuştum, s. 10.

⁶¹² Atsız, Ülküler Taarruzidir, s. 3-4.

⁶¹³ Atsız, Türk Ülküsü, ss. 48-49.

⁶¹⁴ Lütfi Önsöy, “Birliğe Davet”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, ss. 6-7.

Danişmen'e göre, devlet sınırlarıyla ölkü sınırları çok önemli bir ilişki içerisinde. Devlet sınırları, milletlerin gönlündeki sınırlara mutlaka yaklaşacaktır. Genişlik bakımından ise devlet sınırları ölkü sınırlarının içerisinde. Türklerde Eski Türklerden beri devam eden bir Kızılelma geleneği vardır. Kızılelma yaklaştıkça sürekli uzaklaşan bir hedeftir. Türk tarihi boyunca akıp gelen bu Kızılelma geleneği, Osmanlı'nın gerilemeye başladığı dönemde unutuldu. Kızılelmalar elden çıkınca milli ölkünün sınırları devletin sınırlarıyla örtüştü. Bu birleşme Kızılelma'nın çürüyüşüdür. Bu bakımdan ideal, elde olanı korumak değil, elde olmayanı düşünmek, istemektir. Osmanlı son döneminde sürekli elde olanı korumaya çalıştı. Bu düşünce süreklilik kazandı. Ancak bu düşünce bir ideal olamaz. Buna ancak sevgi denebilir. Bu yüzden Türkiye'de idealsiz kalan insanlar, dışarıdan eşya gibi gelen yabancı ideallere sarılmaktadır⁶¹⁵.

Türkçülerin Anadoluocular tarafından sürekli hayalcilikle suçlanması Türkçüleri, Turancılık konusunda sol akımlara olduğu gibi Anadoluocular karşısında da savunmaya itmiştir. Bu bağlamda Türkçüler sürekli Turanın bir ölkü olduğunu, topla-tüfekle savaş açmak anlamına gelmediğini, Turanın bir kültür birliği olduğunu vurgulamışlardır⁶¹⁶.

Türkçülerin Anadoluçuluğa bakış açıları bakımından Abdülhadi Topallıoğlu'nun fikirleri de oldukça dikkat çekicidir. Topallıoğlu'na göre, Anadolu Türklüğün mukaddes toprağıdır. Bu topraklar dedelerin bedel ödeyerek yurt haline getirdikleri topraklardır. Türkçülere kimse yeniden bedel ödetemez. Anadoluocular Türkçüleri, Anadolu'nun sefaleti, açlığı ve çağdışılığını görmeyip Turancılık yapmakla, Anadolu'yu ihmal etmekle suçluyorlar. Ancak bu sefaleti, çağdışılığı giderecek Türkiye'yi kalkındıracak Türkçüler değil hükümettir. Bedel ödemesi gereken hükümettir, şahısların işi Anadolu'yu kalkındırmak değildir⁶¹⁷.

Gerek milliyetçiliği siyasi sınırlara indirgeyen⁶¹⁸ yaklaşım tarzı, gerek Turancılığa karşı hayalcilik ve maceracılık isnatları, gerekse milleti tanımlama şekillerindeki farklılık, Anadoluocularla Türkçüler arasında tartışmalara neden olmaktaydı. Mesela II. Dünya Savaşı sırasında Türkçülerin savaşa dahil olup esir

⁶¹⁵ İsmail Hami Danişmend, "Kızıl Elmanın Çürüyüşü", **Türk Ruhu**, Sayı: 7, 16 Mayıs 1958, ss. 4-6.

⁶¹⁶ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 35.

⁶¹⁷ Topallıoğlu Abdülhadi, "Anadolu Davası", **Orkun**, Sayı: 61, 30 Kasım 1951, ss. 2-3.

⁶¹⁸ Korkmaz, s. 221.

Türkleri kurtarmak isteği, Anadoluocular tarafından ciddi şekilde eleştirilen konulardan birisi olmuştur. Anadoluocular için bir tek savaş nedeni olabilirdi; o da Anadolu için savaş⁶¹⁹. 1945 sonrasında ise görece liberal ortamda kurulan dernekler ve canlanan milliyetçi faaliyetlerde ortaya çıkan milliyetçilerin birlikteliği gereksinimi doğunca, hem Anadoluocular hem de Türkçüler tarafından deyim yerinde ise keskin yanlar törpülenerek ortak bir zemin bulundu. Türk Milliyetçiler Derneği'ne (TMD) uzanan süreçte sürtüşmeler ve çekişmeler en aza indi⁶²⁰. TMD'nin ayakta kaldığı süre boyunca hatta kapandıktan sonra dahi bir süre Türkçülerin ya da Anadoluocuların karşı tarafı ciddi şekilde eleştirmesi görülmedi. Ancak 1957 Nisanı'nda Atsız, Topçu'yu ve Topçu'nun Anadoluçuluk anlayışını hedef alan oldukça sert bir yazı yazdı. Altan Deliorman'a göre, 1955 sonrasında solun yeraltına çekilmesinin ardından Atsız solla uğraşamaz olmuştur. Bu sefer Atsız sağ eleştirmeye başladı⁶²¹.

Atsız'a göre iki tür Anadoluçuluk vardır; birincisi bütün Türklerin dayanağı olan Anadolu Türklerini her şeyden önce düşünen, Anadolu Türkünü kalkındırmayı düşünen makul Anadoluçuluk, ikincisi Anadolu dışındaki Türkleri umursamayan ve hatta onlara düşmanlık eden yıkıcı bir Anadoluçuluk vardır. Yıkıcı Anadoluçuluğun başındaki isin Nurettin Topçu'dur. Topçu'ya göre, Sünni Müslümanlardan oluşan bir Anadolu milleti vardır. Bu illetin tarihi 1071'de başlar. Bu milletin düşmanları ise insan topluluğu bakımından Şiiler ve Türkistanlılar, fikir bakımından ise Turancılar. Yine Topçu'ya göre Timur (Timur) "kahpedir". Türkistanlılar da Timur'un torunlarıdır. Turancılar, kılıçlara dayanarak Turan'a varacaklarını sanan "*Don Kışotlardır*". Turancılık milliyetçiliğin antitezidir. Anadolu milletin yakın dönemdeki örnek isimleri ise Namık Kemal, Mehmet Akif ve Hüseyin Avni Ulaş'tır. Topçu için kılıç kahramanları kahraman sayılmaz. Onun için kahramanlar evliyalar, peygamberler, erenlerdir. Kılıç kahramanları ise bencildir. Savaş onların bencil yönlerini ortaya koyan bir araçtır. Yine Topçu, İstanbul ve Balkan Türklerini ve Anadolu'da bulunan ancak Sünni olmayan Türkleri Türklük dışında bırakır. Türkistanlılara karşı beslediği hırsı ise Timur'a sürekli kahpe diyerek çıkarır. Turancılığın kardeş

⁶¹⁹ Atabay, s. 212.

⁶²⁰ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 49-51.

⁶²¹ Deliorman, Atsız, s. 158.

ülkü gördüğü Anadoluculuğa karşı Turancıları Don Kişotlar diyerek tahrir eder. Bu Anadoluculuğun aleyhinedir⁶²².

Atsız’a göre, Türk büyüklerini eleştirmek normal bir durumdur. Ancak bu eleştiri hakaret olmamalıdır. Timur çok sayıda insan tarafından kahraman olarak anılan bir hükümdardır. Topçu’nun bu yaklaşımları toplumda ayrılıklar çıkaracak niteliktedir⁶²³.

Ayrıca Topçu; Türk, Türkiye ve Türkeli gibi tabirler varken Roma dilindeki Anadolu tabirini tercih eder. Anadolu milleti dediği ise Hitit kalıntıları, Müslümanlaşan Bizanslılar ve Türklerdir. Bunların tarihi ise “damdan düşer gibi” 1071’den başlar. Oysa 1071 yılında ne Anadolu Türkleşti ne de bir devlet kuruldu. Bunun yanı sıra Topçu’nun Şiileri Türk saymayarak hem vicdan hürriyetini engellemesi hem de aydınlar arasında görülmeyen Sünni-Şii çatışmasını çıkarmaya çalışması son derece yanlıştır. Bir felsefecinin geniş görüşlü olması gerekirken dar mezhepçilik yapması anlaşılır bir durum değildir⁶²⁴.

Atsız’a göre Anadoluculuk, bir bütün olan Türklüğü parçalayan ve bir parçayı diğere düşman etmek isteyen milliyetçilik aleyhtarı bir fikirdir. Milliyet, Anadolucuların ileri sürdüğü gibi, doğulan yere değil anne ve babaya göre belirlenir⁶²⁵.

3.1.4. Türkçülüğü Sistemleştirme Çalışmaları

Türkçülerin 1945 sonrasında en fazla üzerinde durdukları ve mutlak gerekli gördükleri konulardan birisi, ikinci bölümde anlatılmaya çalışılan, Türkçüler arasında bir birlik sağlanması diğere ise Türkçülüğün sistemli bir hale getirilmesi fikridir. Çok partili hayatın başlaması ve görece hürriyet ortamının sağlanmasıyla birlikte Türkçülük yayınlar ve derneklerle birlikte genişleme sahası buldu. Bu ortamda Türkçülüğün kendisi de Türkçüler tarafından değerlendirilmeye/yorumlanmaya başladı. Daha ilk aşamada karşılaşılan ilk sorun milletin ne olduğu problemi oldu. Dünyada milletler kendilerini tarif ederken kendilerini ortaya çıkaran tarihi süreçlere bağlı olarak hangi unsurlar daha

⁶²² Atsız, “Bir Felsefe Öğretmeninin Yanırları”, **Ocak**, Sene: 2, Cilt: 2, Sayı: 33, 1 Nisan 1957, (Yanırları), s. 1.

⁶²³ Atsız, Yanırları, s. 11.

⁶²⁴ Atsız, Yanırları, s. 11.

⁶²⁵ Atsız, Yanırları, s. 12.

belirginse o unsurlar üzerinden milletlerini tanımlıyorlardı. Mesela Fransızlar ve Çinliler kültür, Almanlar ırk, Avusturyalılar mezhep, Ruslar ve Araplar dil, Amerikalılar ise tabiiyet üzerinden milletlerini tanımlarlar⁶²⁶. Dünya milletlerindeki bu tanımlama çeşitliliği Türkiye’de fert düzeyine inmiştir. Türkçülüğün yakın tarihinde göze çarpan en belirgin taraf budur. Birçok millet ve Türkçülük tarifi vardır. Bu tarifler bazen husumet derecesine kadar ulaşır. Türkiye’de milliyet meselesi bir ayrılık durumuna gelmiştir. Herkes milliyetçidir ancak bu milliyetçiliklerin içeriği birbirinden farklıdır. Fertler arasındaki milliyet tanımındaki farklılığın sebebi resmi tariflerin farklı olmasıdır. Mesela CHP Tüzüğünde millet; dil, kültür ve mefkûreye; askeri lise alımlarında ırka, tarih ders kitaplarında ırka, edebiyat ders kitaplarında vatana dayanan millet tarifleri vardır. Bu resmi farklılıklar doğal olarak şahısların millet tarifini de etkilemektedir. Bu sorunu halletmenin yolu ise tüm milletçe kabul edilecek bir millet tarifinin yapılmasından geçer⁶²⁷. Bu yüzden milliyetçilik açık ve tarifleri net olmalıdır. Benim milliyetçiliği doğru, onun milliyetçiliği doğru değil hatasına düşülmemelidir. Milliyetçilik birdir ve neresinden bakılırsa bakılsın aynıdır. Milliyetçilik nereye çekilirse oraya giden bir lastik gibi kullanılamaz⁶²⁸.

Hüseyin Namık Orkun’a göre ise, Ziya Gökalp’ten beri Türkçülüğün esasları üzerine duran olmamıştır. Türkçüler arasındaki sorun da esastan kaynaklanmaz. Görüş farklılıklarının sebebi teferruattadır. Milliyetçiliği sınırlarla kısıtlayan Anadoluculuk dışarda bırakılırsa ihtilafın büyük olmadığı ortaya çıkar. Ancak küçük de olsa bir ihtilaf muhaliflerin eline koz vermektedir. Türkçüler suçlamalara karşı bir an önce milli idealin esaslarını tespit etmelidir⁶²⁹.

Her ne kadar dağınık halde olsalar da Türkçü yayınların artması Türkçülüğe karşı Türk toplumunda ilgi uyandığı anlamına gelir. Bu Türkçülüğün özellikleri; komünizm karşıtlığı, köycülük, bütün Türklerin mukadderatıyla ilgilenme, gelenekçilik, milliyet konusunda hassasiyet gibi konulardır. Fakat Gökalp’in zamanında yaptığı gibi bir sistemleştirmeden çok uzaktadırlar. Değil Gökalp’i aşmak, onu yakalayamamışlardır. Yani Türkçülük, memleket çapında bir fikir haline getirilememiştir. DP kurulduktan bir yıl sonra büyük zaferler

⁶²⁶ “Türkçülük Nedir? İsmail Hami Danişmend’in Karşılığı”, **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 9, Sayı: 54-55, Mayıs-Haziran 1947, s. 16.

⁶²⁷ Danişmend, Türk Milletinin Tarifi, ss. 2-3.

⁶²⁸ Kemaloğlu, Soysuzlaştırılması, s. 6.

⁶²⁹ Orkun, Bugünkü, s. 8.

kazanmasına rağmen hatırı sayılır bir geçmişi olan Türkçülük, ciddi bir başarı kaydedememiştir. Bu başarısızlıkta dışardan gelen sebepler yani olumsuz propagandalar, engellemeler ve darbelerden ziyade Türkçülerin kendi içlerinden kaynaklanan sebeplere odaklanmaları gerekmektedir. Bu iç sebeplerden birisi Türkçü yayınların 1933 ve 1938'den beri devam eden yayın anlayışını takip edip daha çok coşkun ve heyecanlı şiir ve yazılar yazılmasıdır. Heyecan gereklidir fakat fikir ilimle buluşmayınca tatmin edici olamamıştır. Heyecanlı Türkçüler de okullarından mezun olduktan sonra hayata atılınca Türkçülüğe kayıtsız kaldılar. Ateşli şiirlerin, coşkun yazıların ötesine geçilerek Gökalp'in yaptığı gibi ilmi, içtimai ve felsefi çalışmalar yapılmalı, Gökalp'in eksikleri tamamlanmalıdır. Bir diğer sebep Türkçülerin milli meseleleri kendilerine göre sıralamalarıdır. Ortak bir sıra olmadığından herkes farklı fikirlere öncelik vermektedir. Durum böyle olunca da realite atlanıp hayal peşinde koşuluyor iddiası ortaya çıkmaktadır. Bu aynı zamanda Türkçülük düşmanlarının da bolca kullandığı ve fayda sağladığı durumlara yol açmaktadır. Türkçülüğün ilkeleri konusunda tam bir anlaşma sağlanamaması da diğer bir sebeptir. Ortaya konulan kesin ilkelerin sınırları, ölçüleri ve dereceleri tatmin edici şekilde açıklığa kavuşturulmalıdır. Türkçülerin ekonomik görüş olarak sosyalizme taraftar olup olmadıkları netliğe kavuşturulmalıdır. Demokrasiye taraftar olup emperyalizmi reddettikleri kesin bir dille ifade edilmelidir. Ayrıca Türkçü yayınlar ve gruplar arasında iş ve mevzu taksimi yapılmalıdır⁶³⁰.

Türk milliyetçiliği Osmanlı döneminde Osmanlıcılık ve Ümmetçilik fikirlerinden dolayı gelişemedi. Milliyetçiliğin asıl gelişmesi Cumhuriyet döneminde oldu. Bir takım önemli ilerlemeler kaydedilse de istenen düzeye ulaşamadı. Bir zamanlar olduğu gibi milliyetçilerin birbirlerine düşmemeleri de önemli bir gelişmedir. Bugün milliyetçilerden beklenen milliyetçiliğin yükseltilmesidir. Bu yükselme fikri alanıyla yetinmeyip sanat hayatında da kendisini göstermelidir⁶³¹. Olumlu ilerlemeler olsa da milliyetçiliğin bu pasif durumdan kurtarılması gerekmektedir. Programlı bir Türkçülüğe şiddetle ihtiyaç

⁶³⁰ R. T., "Bugünkü Türkçülük Cereyanının Tahlili", **Tasvir**, 27 Şubat 1947, s. 2.

⁶³¹ Vehbi Cem Aşkun, "Milliyetçiliğimizin Amacı", **Kalem**, Yıl: 2, Sayı: 14-15, Şubat-Mart 1950, s. 8.

vardır. Milletin ruhunda Türkçülük ateşi yeniden yakılmalıdır. Yeniden Kuvayı Milliye ruhuna ihtiyaç vardır⁶³².

Zeybekoğlu'na göre ise, Türkçülüğün iddia ve ideallerinden uzak kalmasının sebebi, Türkçülüğün doktriner hale gelmemesi yani sistemleşmemesidir. Oysa Türkçüler, bir program belirleyerek enerjilerini tayin ettikleri alanda harcamalıdır. Gökalp, Türkçülüğe bir sistem getirmişti. Gökalp'ten beri bu sistem dahilinde bir çok fikre uyuldu. Ancak bu sistem artık eskimiş durumdadır ve yenilenmesi gerekmektedir. Bir de hep Gökalp'in kitabı esas alındığından Türkçülükte bir gelişme yaşanmadı. Başka bir deyişle Gökalp'in kitabı dayanak olmak yerine set işlevi gördü. Türkçüler Kemalizm'i sistemsizlikle eleştirirken Türkçülük de farklı bir durumda değildir. Bu yüzden birçok Türkçünün Türkçülüğü sadece heyecan olarak gündeme gelmektedir. Oysa Türkçülüğün devlet, din, siyaset, askerlik, ahlak, iktisat, ticaret gibi konulara bakışını anlatan eserlerin meydana getirilmesi gerekir. Bazı Türkçüler tarafından ileri sürülen fazla teferruata girilmeden bazı ortak yönler üzerinden gidilmesi düşüncesi ise çok tehlikelidir. Zira bu yüzden Türkçüler birbirlerini anlamaz hale gelmektedir. İnsanlar birbirlerini anlayamayınca ortak işlere de girişememektedir. Bundan dolayı Türkçülüğün meselelere bakışı netleştirilmeli, ortaklık sağlanmalıdır⁶³³.

Zeybekoğlu'na göre Türkçüler, şimdiye kadar hep toplumun heyecanlarını dile getirdiler. Ancak bu heyecan uzun ömürlü değildir, saman alevine benzer. Asıl olan kordur ki bu da fikirdir. Genç yaşlardaki Türkçüler, Türkçü yayınlara ateşli şiirler yazarlar. Ancak yaşları ilerleyince heyecanın yerini fikir almaya başlar. Bu insanların fikir bakımından doyurulması gerekmektedir. Programsızlık ve ayağı yere basmayan fikirler, Türkçülüğün yayılmasını engellemektedir. Gerçekçi bir gözle meseleler incelenmelidir. Bu nedenlerden dolayı Türkçülük sistemleştirilmek ve bir program haline getirilmek zorundadır. Bunu yapacak ise Türkçü mütefekkirlerdir. Ancak Zeybekoğlu “o Türkçü mütefekkirler nerede?” demekten de geri kalmıyordu⁶³⁴.

Türkçüler için Türkçülüğün fikri yönünün geliştirilmesi sık sık dile getirilen bir durumdur. Türkçü yayınlar incelendiğinde yoğun hamasi şiir

⁶³² “Osman Atilla Anlatıyor”, **Türke Doğru**, Yıl: 4, Sayı: 28, Mart 1948, s. 9.

⁶³³ Zeybekoğlu, “Türkçülük Bir Doktrin midir?”, **Orkun**, Sayı: 60, 23 Kasım 1951, ss. 3-4.

⁶³⁴ Zeybekoğlu, s. 4.

yayınları dikkat çekmektedir. Bazı Türkçü yayınlarda bu durumdan yakınılarak şiir yerine makale gönderilmesi, farklı konularda yazılar yazılması dile getirilmektedir⁶³⁵. Aynı yakınma, İrfan Açıkel tarafından da dile getirir; ne zaman bir milliyetçi gazete ya da dergi çıkmaya başlasa duygu yönü güçlü güzel şiirler bu yayınlara akmaya başlar. Bu durum duygu bakımından güzel olsa da milliyetçiliğin tek yönüne ağırlık vermektir. Ancak davalar hem duyguya hem fikre ihtiyaç duyar. Milliyetçiliğin sadece duyguya hitap etmesi fikri bakımdan zayıf kalmasına neden olmaktadır. Gençler hislerini ilmi eserlerle, tarihle, milliyetçi eserlerle güçlendirirse, fikri yapı bu şekilde geliştirilirse mücadele daha kuvvetli olur. Böylece düşman sadece duygunun değil fikrin altında da ezilmiş olur⁶³⁶.

Türkçülük, bilgi ve hakikatle fikren, manen ve ruhen işlenip sistemleştirilirken yabancı fikirlerden tamamen uzak tutulmalı, bu sistemleştirme Türk'e has olmalıdır. Yine bu sistemleştirme işini şahıslar değil bir grup, bir dernek yapmalıdır. Bu bağlamda TMD bu iş için son derece uygundur. Daha fazla zaman kaybedilmeden TMD, harekete geçerek Türkçülüğü Türk'e has bir şekilde bir sisteme koymalıdır⁶³⁷.

Gerçekten de TMD, Türk milliyetçiliğinin sorunlarını tartışmak, millet, milliyetçilik ve bu kavramlarla bağlantılı diğer kavramları tanımlamak amacıyla beş gün sürmesi planlanan bir toplantı düzenledi. Toplantının amacı milliyetçiliğin farklı yorumlarını bir araya getirmek, bir birliktelik oluşturma düşüncesi idi⁶³⁸. Türk milliyetçilerinin kongresi için istişare toplantısı olan bu toplantıya bilim, siyaset ve meslek insanı 32 isim çağırıldı. Bu isimler soyadı sırasına göre; Necati Akder, Remzi Oğuz Arık, Aziz Alpagut, Hüseyin Nihal Atsız, Said Bilgiç, Bekir Berk, Hasan Ferit Cansever, Ali Çankaya, Nüzhet Şakir Dirisu, Faruk Kadri Timurtaş, Selahattin Ertürk, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Fethi Gemuhluoğlu, Şevket Ratip Hatipoğlu, Mustafa Hacıömeroğlu, Mehmet Kaplan, Fahri Kurtuluş, Hüseyin Namık Orkun, Cahit Okurer, Lütfi Önsoy, Nejdett Sançar, İzzettin Şadan, Osman Turan, Hikmet Tanyu, Tahsin Tola, İsmet

⁶³⁵ Bu tür tavsiyeler için; “Ülküdaşlarla Başbaşa” **Orkun**, Sayı: 10, 8 Aralık 1950, s. 16; “Ülküdaşlarla Başbaşa”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, s. 16.

⁶³⁶ İrfan Açıkel, “Fikir ve Duygu Milliyetçiliği”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 5, 30 Mart 1956, ss. 1, 8.

⁶³⁷ Bekir Sıddık Özyıldırım, “Yolumuzu, Özümüzde Arayacağız”, **Türkeli**, Sayı: 20, 20 Eylül 1952, s. 4.

⁶³⁸ **Türk Milliyetçilerinin Kongresine Doğru**, s. 3.

Tümtürk, Zeki Velidi Togan, Nurettin Topçu, Fethi Tevetoğlu, Mümtaz Turhan, İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve Ali Yötük'tür⁶³⁹. Bu isimlerin çoğu toplantıya katıldı. Katılamayan Atsız, Topçu ve Tanyu ise görüşlerini yazılı olarak toplantıya ulaştırdı. Toplantı 28 Ekim 1951'de Remzi Oğuz Arık Başkanlığında başladı⁶⁴⁰.

Toplantının gündemi; “I. Târifler. II. Türk milliyetçiliğinin benzer ve muarız ideolojilere karşı durumu. III. Türk milliyetçiliğinin çalışma programı. IV. Muhtelif fikir ve teklifler” olmak üzere dört maddeden oluştu⁶⁴¹. Tanımlar konusunda en fazla millet kavramı üzerinde duruldu. Millet tanımı bu bağlamda milletin meydana gelişi, milletin mevcut durumu ve milliyetçiliğin tanımlarını da içermekteydi. Irkçılık (rasizm) ve Ural-Altay kavimlerini siyasi açıdan birleştirmeye çalışan Turancılık reddedilmişti. Hem Anadoluculuk hem de Kemalizm dar kapsamlı yaklaşımlar olduğu gerekçesiyle kabul edilmemişti. Muarız fikirlerden ise Siyonizm İsrail milliyetçiliği olarak tanımlanmış, masonluk ne olduğu tam bilinmeyen bir örgüt olarak görülmüş, komünizm ise Panslavizm ve Rus emperyalizmi olarak tanımlanarak mutlak uzak durulması, mücadele edilmesi gereken bir fikir olarak tanımlanmıştı⁶⁴². Mustafa Kök'e göre ırkçılık, Turancılık, Anadoluculuk ve Kemalizm kavramlarının reddedilmesindeki sebep milliyetçiler arasındaki gereksiz tartışmaları önleme çabası taşıyordu⁶⁴³.

İstişare Toplantısı'nın beş gün sürmesi planlandıysa da ertesi gün herkes şehrine veya işine dönmek zorunda kaldığından toplantı bir gün yapılabildi. 1952 yazında kongrenin yapılması tasarlandıysa da bu da gerçekleştirilemedi. Kongrenin yapılamamasında, İstişare Toplantısı'nda alınan kararların bazı kısımlarının tartışmalı olması da etkili olmuştur⁶⁴⁴.

TMD istişare toplantısı bazı Türkçüler tarafından ise ciddi şekilde eleştirilmiştir. İsmet Tümtürk, İstişare Toplantısı sonrasında yayınlanan bildiri için tehlikeli ve zararlı bir mahiyet taşıyor yorumunu yapar. Toplantının zamansız olduğu, milliyetçilerin birbirlerini tanımadığı, fikirlerini ileri sürüp ortak bir zeminde buluşmak için zamanın olmadığı, toplantıya çağırılanlara geç haber

⁶³⁹ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, ss. 38-39; Kök, Millet Tanımı-1, ss. 142-143.

⁶⁴⁰ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 39.

⁶⁴¹ **Türk Milliyetçilerinin Kongresine Doğru**, s. 3; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 142.

⁶⁴² **Türk Milliyetçilerinin Kongresine Doğru**, s. 3-4; Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 142-143.

⁶⁴³ Kök, Millet Tanımı-1, s. 143.

⁶⁴⁴ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 39.

verildiği ve toplantı mevsiminin uygun olmadığı bu eleştirilerden bazılarıdır. Ayrıca davetliler listesinde önemli eksiklikler vardır ve özellikle toplantı sonunda yayınlanan kararlarda kesin hatlar dikkat çekmektedir. Bu yüzden bazı milliyetçilerin milliyetçilik anlayışları kötü mahiyette tanımlanmıştır. Özellikle ırkçılık ve Turancılık tabirlerinin tanımlaması dikkat çekicidir. Turancılık, Türk birliği manasından uzaklaştırılarak Ural-Altay kavimlerinin birliği anlamıyla doldurulmuş ve böylece Turancılık milliyetçiliğin dışında bırakılmak istenmiştir. ırkçılık ise toplantıda geçmemesine rağmen bildiriye konmuş, Alman ırkçılığı esas alınarak tanımlamaya gidilmiştir. Oysa Türk ırkçılığına olumsuz anlam, 1944 yargılamalarında İnönü, Hasan Ali Yücel ve Falih Rıfkı Atay tarafından Alman ırkçılığıyla benzerlik kurularak yüklenmiştir. Ayrıca bildiriye kaleme alan ve aynı zamanda toplantı başkanı olan Remzi Oğuz Arık'ın kişisel fikirlerinin ağırlığı bildiride hissedilmektedir. Bu bildiri siyasi bir mahiyet taşımaktadır. Bu yüzden bu bildiri, Türkçüler tarafından kabul edilemez ve Türkçüler bundan uzak durmalılardır⁶⁴⁵.

TMD'nin öncülük ederek milliyetçilik konusunda bir mutabakat sağlanması için yapılan İstişare Toplantısı'nın istenilen sonuçları vermemesinin ardından Türkçülüğün sistemleştirilmesi yönünde Erhan Löker'in kişisel çabaları göze çarpmaktadır. Bu bağlamda Löker, "Türkçülüğün Dünya Görüşüne Doğru" ismini verdiği seri makalelerle Türkçülüğün sistemleştirilmesi işini gündemde tutmaya çalışmıştır⁶⁴⁶.

Löker'e göre, bazı mefhumlar zamanla anlamını kaybedip yeni anlamlara bürünür. Bu, bilim çevrelerinde kullanılan mefhumlardan ziyade sıradan insanların kullandıkça ideolojiye dönüştürdüğü mefhumlardır. Son zamanlarda yaşanan mefhum karmaşasının sebebi budur. İstişare Toplantı'nda da bu konu dile getirilip mefhumlara ayrı anlamların yüklenmesinin ayrılıklara götüreceği fikri savunuldu. Ancak önemli olan nokta Mefhumların türediği kök değil, onlara yüklenen anlamlardır. Her ideolojide olduğu gibi Türkçülükte de lider mefhumlar olmalıdır. Fakat bu mefhumların şekli çok önemli değildir. Asıl önemli olan taşıdıkları anlamlardır. Bu yüzden Türkçülüğün bir sisteme konması gerekmektedir. Günümüzde sistemi olmayan bir ideolojinin ayakta kalma şansı

⁶⁴⁵ İsmet Tümtürk, "Bir Beyanname Münasebetiyle", **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, ss. 12-16.

⁶⁴⁶ Erhan Löker, "Türkçülükte Yeni Mefhumlar ve Sistemcilik", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 8, 8 Aralık 1951, (Sistemcilik), s. 1.

yoktur. Türkçülüğü sistemleştirmek için de üç yol vardır. Birinci yol, felsefi alanda ruhçu ya da maddeci bakış açılarından birini benimseyip belirlenen fikriyata göre konumlanmaktır. İkinci yol, demokratik-hürriyetçi ya da totaliter-istibdatçı zihniyetten birisini belirleyip hareket tarzı ve düşünceyi ona göre oluşturmaktır. Üçüncü yol ise, bir millet veya zümrenin hakimiyetinde bir dünya görüşüyle bütün milletlerin hürriyet ve istiklalini isteyen fikirlerden birini benimsemektir. Bu konularda bir birlik sağlanınca fikriyat ve hareket tarzı bu görüşlere uygun olacağından ikilikler ortadan kalkacaktır. Böylelikle Türkçüler arasında varmış gibi görünen ayrılığın ne kadar gereksiz olduğu anlaşılacaktır⁶⁴⁷.

Türkçülük konusunda sürekli dile getirilen ayrılığın esasta değil fiilde olduğu söylemi, İstişare Toplantısı'nda bir kez daha kanıtlanmıştır. Yine toplantıda prensipler kesinleşmeyip, görüş birliğine varılamadıysa da bu ayrılık anlamına gelmez. Sosyal zemin milliyetçileri birleştirmektedir. Zaten amaç da bir terkibe ulaşmak değildir. Türkçülerin ihtiyaçlarından biri, Türkçü olmayanlarla Türkçüler arasındaki farkın büyük olduğu anlayışını ortadan kaldırmaktır. Yine bir takım kimselerin heyecanlı çalışmalar yerine sakin, ağırbaşlı çalışmalar önermesi doğru değildir. Her ikisinin birlikte yürümesi gerekir. Bugünkü durumda değişen milliyetçilik de değildir. Değişen millet ve zihniyettir. Türkiye yeni bir döneme giriyor. Bu geçişte Türkçülük de yerinde durmamalı, kendini yenilemeli ve sistemleşmelidir⁶⁴⁸.

Löker'e göre, Türkçülüğün sistemleştirilmesi için mutlaka bilimsel zihniyet kullanılmalıdır. Özellikle sosyal bilim zihniyetinden hareket edilmesi elzemdir⁶⁴⁹. Yine Türkçülüğün gelişmesi için hürriyet ortamının korunması gereklidir. Ziya Gökalp tarafından sistemleştirilen Türkçülük, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki hürriyet ortamının kaybolmasıyla yok oldu. Gökalp de böyle silindi. Bu baskı aynı zamanda Türkçülerin bölünmesine neden oldu. 1944'ten sonra Türkçüler yeniden birleşmeye başladı ve TMD sürecine bu şekilde gelindi⁶⁵⁰.

Löker, Türkçülüğü ideoloji bağlamında değerlendirirken üç noktadan hareket eder. Birinci nokta teşkilattır. Türkçülük, Nazizm gibi komünizm gibi teşkilatlanmış bir ideoloji değildir. Türkçülük, toplumsal seyri takip eder.

⁶⁴⁷ Löker, Sistemcilik, ss. 1-2.

⁶⁴⁸ Erhan Löker, "İki Devir", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 12, 5 Ocak 1951, s. 1-2.

⁶⁴⁹ Erhan Löker, "Türkçülüğün Sistemleştirilmesinde İlim Zihniyeti", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 9, 15 Aralık 1951, (İlim Zihniyeti), s. 1.

⁶⁵⁰ Löker, İlim Zihniyeti, ss. 1-2.

Türkçülük, siyasi organizasyon oluşturan bir partiden ziyade siyasi düzene dahil olmuştur. İkinci ve teşkilatlanmadan daha önemli olan nokta ise doktrinleşmedir. Doktriner yanı zayıf bir ideoloji yaşayamaz. Üçüncü nokta ise fonksiyondur. İdeolojinin fonksiyonu siyasi partilerden farklıdır. İdeolojinin toplumun çeşitli kesimlerinde nüfuzu vardır. Mesela Türkiye’de siyasi partilerin hiçbirine girmeden fikirlerini her partiye anlatmaya çalışan bir yapısı vardır. Türkçülüğün sistemleşmesinde de bu noktalar önemlidir⁶⁵¹.

Türkçülüğün sistemleştirilmesi, kavramların yerlerine oturtulması, herkes için ortak tanımların yapılması istekleri Türkçüler tarafından sürekli dile getirilse de TMD’nin sonuçsuz kalan girişimi ve Löker’in seri makalelerle bir sistemleşme denemesi veya yol göstermesi dışında harekete geçen olmadı. Bu bakımdan Türkçülüğün sistemli bir hale getirilmesi konusunda Türkçüler, DP döneminde mesafe kat edemediler. Sançar, 1959 yılının sonuna doğru yine Türkçüler arasında bir saf birliği olmaması ve Türkçülüğün sistemli bir hale getirilememesinden yakınıyordu. Yaşlıların bunu deneyip başaramadığını söylüyor, genç ve enerji dolu yeni nesillerin bu meseleyi üstlenmesini tavsiye ediyordu⁶⁵².

3.2. TÜRKÇÜLERE GÖRE KOMÜNİZM

3.2.1. Komünizm ve Rus Emperyalizmi

Türkiye’de komünizm karşıtlığı veya komünizmle mücadele sadece komünizm fikrine karşı bir hareket değildir. Komünizm karşıtlığının bir ayağını da moskofçuluk/Rusçuluk oluşturur. Özellikle 93 Harbi’nin (1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı) Türkler üzerinde bıraktığı ağır sarsıntı, moskof imgesinin oluşumunu sağlamıştır⁶⁵³. Osmanlıdan beri süregelen moskof karşıtlığının yanına komünizm fikri de konumlanmıştır. Aslında daha Cumhuriyet’in başından beri komünizme şüphe ile bakılmış ve uzak durulmaya çalışılmıştır. Çünkü komünizmin ana eksenini oluşturan sınıf fikri, Cumhuriyet’in tesanütçü/solidarist yapısına aykırıdır. Bir de her ne kadar Milli Mücadele esnasında Ruslardan yardım

⁶⁵¹ Erhan Löker, “İdeoloji Nedir?”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 11, 29 Aralık 1951, ss. 1-2.

⁶⁵² Nejdet Sançar, “Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 58, 1 Eylül 1959, ss. 7, 20.

⁶⁵³ Meşe, ss. 34-35.

alınmışsa da Türkiye'nin yönü batıya dönüktür ve bölgede oluşan yeni güç dengeleri Türkiye'nin Rusya ile ilişkilerinde önemli rol oynamıştır⁶⁵⁴. Bu arka planın üzerinde 1940'lı yılların ortasına gelindiğinde, hem savaşın son zamanları hem de savaş sonrasında, dönemin gelişmeleriyle komünizm ve moskofçuluk birbirine eşitlenmiştir. Çarlık Rusya nasıl Hristiyan azınlığı bahane ederek Osmanlı topraklarını işgal ediyorsa, Sovyet Rusya da aynı şekilde komünizmi kullanarak yayılmanın peşindedir görüşü hakim görüştür. Elbette bunda Sovyetlerin toprak talepleri ve boğazlar üzerindeki iddiaları önemli bir yere sahiptir⁶⁵⁵. Bu sadece Türkçüler için geçerli bir durum olmayıp tüm milliyetçi-mukaddesatçı kesimi kapsayan bir yaklaşımdır⁶⁵⁶. Bu bağlamda dünya ölçeğinde düşünüldüğünde Türkiye'de gelişen komünizm karşıtlığı, Avrupa ve Amerika'dan daha önce başlamıştır. Savaş sonrasında dahi bir süreliğine faşizm karşıtlığından dolayı sola duyulan sempati hem Avrupa ülkelerinde hem Amerika'da görülürken, Türkiye bu ortamdan uzak ve farklı bir durumdadır⁶⁵⁷.

Komünizmle mücadele edilmesi bağlamında genel anlamda sağ ideolojiler olarak nitelendirilebilecek tüm kesimlerde komünizmin kötülükleri sıralanıp mücadelenin gerekli olduğu vurgusu yapılmaktadır. Milliyetçiler kadar İslamcılar da bu görüşü savunmaktadır. Komünizm karşıtlığı 1945'ten 1950'lerin ortalarına kadar magazin basınında bile görülen bir durumdur. Komünistler için casus, ajan ve hain gibi kavramlar bu dönemde bolca kullanılmıştır⁶⁵⁸. Komünistler her olumsuz gelişmenin arkasında aranmaktadır. Özellikle 1940'ların ikinci yarısında bazı kurumlarda veya fabrikalarda çıkan yangınlar, komünist sabotajları olarak değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım basında da sıkça görülen bir durumdur. Kültür kurumlarında çıkan yangınlar ise daha önemli bir konudur; “*O müesseselerki her biri bizi maziye bağlar. O müesseselerki bugün varlığımıza şekil veren hamura tanıklık yapan belgelerle doludur. O müesseselerki dünü bugüne ayna yapmaktadır*”. Milleti geçmişten koparıp, araya nifak sokmak için bu tür

⁶⁵⁴ Örnek, ss. 59-60.

⁶⁵⁵ Karpas, s. 433; Timur'a göre ise savaş sonrası dönemde Sovyet tehdidinin yüksek değildir, Amerikan sermayesinden faydalanmak için Sovyet isteklerini bahane edilmiştir; Timur, ss. 64-66.

⁶⁵⁶ Meşe, s. 37.

⁶⁵⁷ Örnek, s. 63.

⁶⁵⁸ Meşe, ss. 105-107.

kurumların ortadan kaldırılmaya çalışması komünist faaliyetleri olarak düşünülmektedir⁶⁵⁹.

Siyaset bağlamında ise Komünizmle mücadele 1947 sonrasında TBMM’de dile getirilmeye başlandı. Bu anlamda İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer komünizm hakkında yapılan soruşturmaları anlatmıştı. Meclis ise hükümetin bu faaliyetlerinin yerinde ve faydalı bulmuştu. 1948’de ise Meclis bünyesinde Komünizmle Mücadele Komisyonu kurulmuştu⁶⁶⁰. Gerek 1950 öncesinin iktidarı CHP ve muhalefeti DP gerekse 1950 sonrasında iktidarı DP ve muhalefetteki CHP, partililik bağlamında birçok konuda birbirlerine sert eleştirilerde bulunurken, komünizm konusu her iki tarafın da üzerinde mutabık oldukları konu olmuştu. Neticede komünizm meselesi milli bir meseleydi ve partiler üstü bir konuma sahipti⁶⁶¹.

CHP iktidarının son yıllarında başlayan komünizmle mücadele faaliyetleri DP iktidarıyla birlikte artarak devam etmişti. Bu bağlamda Menderes’in ilk hükümet programında yaptığı komünizm vurgusu dikkat çekmektedir. Yine DP döneminde komünizmle mücadele için bir komisyon kurulmuştu. Komisyonun çalışmalarından sonra mevzuatın komünizmle mücadele için elverişli olmadığı ileri sürülerek Ceza Kanunu’nda değişiklikler yapıldı, ceza oranları artırıldı. Özellikle Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri komünizmle mücadele konusunda ön plana çıkan isimlerdendir⁶⁶².

Türkçüler, ikinci Dünya Savaşı’ndan sonra dünyanın hürriyet ve insan haklarını koruyan demokrasi ve insan haklarını ve hürriyetini çiğneyen, Slavların dünyayı hakimiyetine almak isteyen komünist bloklara bölündüğü fikrinden hareket etmişlerdir. Türkçüler de insan hakları ve demokrasi tarafında yani hür dünyadan yanadırlar. Türkçüler için komünizm Marx’ın kurduğu hayalin ötesine geçmiş, manasını tamamen kaybedip anlamsız bir hale gelmiştir. Komünizm, Slav ırkının emperyalizminin maskesi olmuştur. Ayrıca komünizm bir teori olarak kitapta kalan bir fikir de değil, sistemli bir ihtilal politikasıdır. Bu politika, insanları can, mal, vatan, namus, millet gibi tüm mukaddeslerinden ayırıp Slav ırkının kontrol ettiği bir yığın haline getirmek istemektedir. Komünizmin yöntemi

⁶⁵⁹ Kazım Özyedekçi, “Kızıl Eller mi?”, **Davran**, Yıl 1, Sayı 1, 15 Nisan 1948, s. 11.

⁶⁶⁰ Meşe, ss. 106-107.

⁶⁶¹ Hıfzı Oğuz Bekata, “Bir Hıyanet Karşısında mıyız?” **Çığır**, Sayı 172, Mart 1947, ss. 33-34; Örnek, s. 64; Meşe, s. 115.

⁶⁶² Meşe, ss. 108-109.

ise kaleyi içeriden fethetmektir. Bunun için komünistler önemli kurumlara sızar ve bu kurumlarda politikalarını yürütürler⁶⁶³. Zaten Marx'ın nazariyesi esas alındığında komünizmin Rusya'da değil, sanayi ve tarımda ilerlemiş olan Amerika'da uygulanması gerekirdi. Ancak Amerika işçi-çiftçi ile sermaye arasındaki dengeyi sağladığından komünizme ihtiyaç duyulmaz. Türkiye'deki komünizm tehlikesi ise sanayi-sermaye ilişkilerinden kaynaklanmaz. Türkiye'deki komünizm tehlikesinin kaynağı, Sovyetlere coğrafi yakınlıktan kaynaklanmaktadır. Komünistler, fakirlik ve çağın gerisinde kalmışlığı kullanarak halkın hislerini sömürmek yoluyla komünizmi benimsetmeye çalışsa da tarihi süreçte Türk insanı komünizme yakın değildir⁶⁶⁴. Türkiye, 1917'de Bolşevik İhtilali'nin olduğu tarihten itibaren komünist propagandaya maruz kalmıştır. Komünistler için Türkiye'nin önemi Akdeniz'le Rusya arasında bulunmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin komünist hedefi olmasında da iki sebep vardır. Birincisi Çarlar zamanından beri devam eden Akdeniz'e inme hayali, ikinci de Akdeniz'in konumuna bağlı olarak hem Avrupa'ya hem de İslam dünyasına dönük bir komünizm kalesi kurmaktır. Ancak komünizm fikrinin tabiata aykırı olmasından dolayı ne Türk aydınını ne de Türk işçisini kendine çekebilmiştir. Ayrıca komünizm yabancıların elinde Türkiye'yi parçalama vasıtası olarak kullanılmıştır⁶⁶⁵.

Peyami Safa'ya göre, Sovyetlerin Marx'ın fikirleriyle hiçbir alakası yoktur, hatta çelişki halindedir. Marx, emperyalizm karşıtken, Sovyetler Marx'ın adı altında emperyalizm yapıp istila hareketlerinde bulunmaktadır. Sovyetler Balkanlara yerleşti, Baltık ülkelerini istila etti, Finlandiya'ya saldırdı, Türkiye'den toprak talep etti. Bunların hiçbirisi Marx'ın fikirleriyle bağdaşmaz. Bu açıdan bakınca komünizme en düşman ideoloji Bolşevizm'dir. Ancak Sovyetler Marxçılık ile Bolşevizm'i ikiz kardeş gibi göstermeye çalışmaktadır. Bunlara inanan bazı Türk gazeteci, profesör ve yazarlar vardır. Sovyetler Rus Devrimi'nin tüm insanlığın hizmetinde olduğunu iddia etseler de Rus Devrimi sadece Sovyetlere hizmet eder. Türkiye'dekiler ise bunların hizmetkarıdır. Ya saf

⁶⁶³ Enver Binokay, "Türkiye'de Komünizm ve Komünizmle Mücadele Cemiyeti", **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 3, Kasım 1948, (Komünizm), s. 6.

⁶⁶⁴ "Türk Devlet Prensibinin Esası Sosyalizm midir?", **Yolumuz**, Sayı: 2, 22 Mart 1947, s. 12.

⁶⁶⁵ Enver Esenkova, "Türkiye'de Komünizm Tahrıklarının Tarihçesi 1919-1959", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 5 (275), Temmuz 1959, s. 17.

insanlardır ya da ajandırlar. Milliyetçiliğin ne kadar önemli olduğunu Sovyetler bile görmüştür⁶⁶⁶.

Türkçüler için komünizm ideoloji vasfını kaybetmiştir. Komünizm, Rus emperyalizminin aracı durumundadır. Komünizm, beşinci kol faaliyetidir ve Sovyetlere istila zemini hazırlamaya çalışmanın adıdır⁶⁶⁷. Atsız da komünizmi Rusçuluk olarak tanımlar; “*Komünizm, artık bütün dünya için ve bilhassa bizim için iktisadi bir fikir veya içtimai bir düzen olmaktan çıkmıştır. Komünizm bugün yalnız moskofçuluk demektir*”⁶⁶⁸.

Komünistlerin Sovyet ajanı ve beşinci kol faaliyeti yürüttükleri Türkçüler tarafından sürekli vurgulanan bir husustur. Tarhan’a göre, dünyanın hiçbir yerinde soyut bir komünizm yoktur. Komünizm her türlü manevi kavrama, aileye, vatana, dine, millete düşman olduğu için hiçbir medeni toplumda barınmaz. Komünistler olsa olsa belli bir merkezden yönlendirilen ajanlar olabilir. Zaten komünizm bir ideal olmaktan çıkmıştır. Hele Türkiye’de komünizmi benimsemek vatan hainliğidir. Türk aydınları arasında birkaç komünist bulunsa da bunların sayısı çok değildir. Ayrıca bunlara toplum rağbet etmediğinden faaliyetlerini gizli yapıp beşinci kol olarak çalışırlar⁶⁶⁹. Celadet Moralıgil’e göre ise, Türkiye 1940’ların sonunda tam bir geri kalmış tarım ülkesidir. Bu aynı zamanda Türkiye’nin Marksizm’in tamamen dışında olduğunu gösterir. O an için sanayi, burjuva, sömüren ya da sömürülen yoktur. Sömürgeye konu olabilecek bir artı değer dahi yoktur. Bu yüzden Türkiye’deki komünistleri Rus ajanı saymak yerinde bir görüştür. Ayrıca Türkiye’deki Marksistler, Marksizm’i milli bir çerçeveye sokamamıştır. Türkleşmeyen Marksizm’den dolayı Marksistler tam bir Rus uydusu durumuna düşmüşlerdir. Batıda Marksistler Ruslara sempati duysa da Rus emperyalizmine alet olmazlar. Marksizm’i bir öğretiy olarak kabul etmek başka, Rus emperyalizmine alet olmak başka şeylerdir⁶⁷⁰.

Türkçülere göre komünistler iki cinstir. Birincisi açıktan açığa komünizm propagandası yapanlardır. Bunlar komünizmi içeren şiir, Marksizm’i öven

⁶⁶⁶ Peyami Safa, “Rusçuluk ve Türkçülük”, **Çınaraltı**, Sayı: 5, 14 Nisan 1948, s. 5.

⁶⁶⁷ Aziz Tuğrul, “Komünizmle Mücadele Esasları”, **Bizim Türkiye**, Sayı: 18, 21 Temmuz 1948, (Komünizmle Mücadele), s. 11.

⁶⁶⁸ Atsız, “Tarihin Barışmaz Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 4, 3 Kasım 1950, (Barışmaz Düşmanları), s. 3.

⁶⁶⁹ Nuri Tarhan, “Mâhut İllete Dair”, **Orkun**, Sayı: 10, 8 Aralık 1950, s. 7.

⁶⁷⁰ Moralıgil, Hatıralarım, ss. 70-71.

makaleler, fikirlerini yaymak adına moskof etiketli cemiyetler kurarlar. Bu cins komünistler komünizmin fedaisidir. İkinci cins komünistler ise komünistliğini gizleyerek çalışan, topluma kendisini belli etmeyenlerdir. Asıl tehlikeli olan da budur. Her zaman farklı maskelere büründüklerinden bu cins komünistlerin kimliklerini görmek oldukça zordur. Ancak açık komünistlerle iş bölümü yaparak çalışırlar. Açık komünistler açıktan propaganda yaptıkları ve belli olduklarından polis bunların peşindedir. Böylece gizli komünistlerin üzerinden dikkatleri uzaklaştırarak gizli komünistlerin rahat propaganda yapmalarını sağlarlar. Gizli komünistler de bir fikre zarar verebilmek için o fikirden görünürler. O fikirden görünmesine rağmen içten içe o fikri çürütürler. Bunların en büyük düşmanı Türk milliyetçiliği fikridir. Milliyetçi görünerek milliyetçiliğe zarar vermeye, milliyetçiliğin itibarını zedelemeye çalışırlar⁶⁷¹. Hedefleri Türkiye'yi yıkmak olan komünistler önceden dışarıdan bunu deneyip başaramadığı için şimdi içeriye sızarak amacına ulaşmanın peşindedir. Örtülü kimlikleriyle haftalık gazete ve dergilerde mizah perdesi altında moskofçuluğa muhalif fikirleri yıkmaya çalışırlar⁶⁷².

Komünizm, hem ilmi hem de ahlaki açıdan aydınlık bir fikir olamaz. Çünkü komünizm aklın, vicdanın ve mantığın anlayabileceği bir fikir değildir. Komünistler saf vicdanlı kimseleri avlayabilmek için birkaç satır laf ezberleyerek insanların çevresini kuşatır. Komünizmi benimseyenlerin ise Türklük ruh ve şuuru ile hiçbir ilgisi yoktur. Bunlar Türklüğe uzaktan dahi bağlı değildirler. Bunlar komünist propaganda yapmak için her türlü kılığa girer, her yola başvurur. Komünistlerin çalışmalarını, Moskova'ya bağlı ajanlar belirler ve maaşlarını da onlardan alırlar. Bu durum da komünizmin bir ideal olmadığını, komünistlerin maddi menfaatler peşinde koşan kimseler olduğunu gösterir. Komünistler her sahada faaliyet yürütmeye çalışsa da asıl önemli sahaları sanattır. Komünistler için her sanat dalı bir propaganda sahası, her sanat da bir propaganda aracıdır. Amaçları ise sınıflar arasında uyuşmazlık yaratmaktır. Bu bakımdan açlık, sefalet, ahlaksızlık gibi konuları memleket gerçeklerine uymayacak şekilde abartılı olarak işlerler. İlk hedefleri ise mukaddesattır. Milli değerler yıkılması gereken

⁶⁷¹ Çiftçioğlu Nejdett Sançar, "İki Türlü Komünist", **Orkun**, Sayı: 30, 27 Nisan 1951, s. 11; aynı makale; Çiftçioğlu Nejdett Sançar, "İki Türlü Komünist", **Ocak**, Sene: 1, Sayı 17, 22 Haziran 1956, ss. 6, 8.

⁶⁷² Enver Günever, "Moskofçuluk Faaliyetleri", **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, s. 10.

putlardır⁶⁷³. Sanatın ve edebiyatın komünistler tarafından araç olarak kullanılması Türkçüler tarafından edebi komünizm olarak adlandırılır. Edebi komünizm, komünist felsefesi yapanların planlarını sanat ve edebiyat vasıtasıyla harekete geçirmektir. Başka bir deyişle sanata ve edebiyata hiçbir kıymet vermeden onları araçsallaştırmaktır. Komünistler edebi komünizm sahasında birkaç istisna hariç gayet başarılıdır. El altından alınan yardımlar sayesinde hiçbir ekonomik sıkıntıya uğramazlar. Bir dergi kapansa hemen başkası çıkar. Bir dergi, etrafında toplanmaktan ziyade farklı dergiler etrafında kümelenerek birbirlerini öven yayınlar yaparlar. Bazıları da kendilerini gizleyerek her dergiye sızmaya çalışırlar. Edebi komünistlerin taktikleri ise; sanat toplum içindir bakışını savunmak, edebi geçmişi inkâr etmek, fakirliği istismar etmek, etkili kalemleri yermek, müstehcen neşriyat yaparak gençleri avlamaktır⁶⁷⁴.

Komünistler, Türkçüler için son derece olumsuz vasıflardadır. Komünizmin sözlükteki anlamına bakıldığında komünistlerin cemiyet sever kimseler olduğu yazsa da gerçekte içerisinde bulundukları cemiyetin ırkına, dinine, kültürüne, hükümetine, her şeyine düşmandır. İnsaniyetçi olduklarını söyleseler de insanı hayvandan ayıran ahlak, aile, namus, millet gibi her türlü müesseseye düşmandırlar. Her şeyi iktisada bağlarlar, iktisadi kavramları sürekli kullanırlar, iktisat alimi gibi davranırlar. Ancak kendileri hiçbir iş yapmadan geçinirler. Komünistler normal insanlar gibi alın teriyle çalışarak geçinmez. Komünistlerin fikri yapıları da son derece boştur, mantıksız insanlardır. Komünistler bir fikir sahibi de değillerdir. Sadece birbirlerini tanımak için bir takım tekerlemeler ezberlerler. İsmet Tümtürk klasik bir komünistin portresini şöyle çizer;

“Tip tam bir soyu bozuk tipi; insana tiksinti verecek kadar ahlak bozukluğu, umumi ahlak, siyasi ve içtimai ahlak bozukluğu müthiş bir derecede; alkolik, morfinoman veya heroinci, izzeti nefis düşük hatta hiç yok; tam bir hodkamlık, kendi süfli zevklerinden başka hiç bir şeyin onlarca bir kıymeti yoktur; hiç bir sadakat bağı ile bağlı olmamak, ne ailesine, ne doğduğu yere, ne vatanına, ne de milletine; utanmak hassası hemen hemen kaybolmuş denecek kadar silik; çalışmak ve tahammül etmek hassalarının fevkalâde

⁶⁷³ Yaşar Zuhadıroğlu, “Solcu Zihniyeti”, **Toprak**, Cilt 2, Sayı 20, 1 Temmuz 1956, ss. 6, 19.

⁶⁷⁴ Dizdaroğlu Hikmet, “Edebi Komünizm I”, **Orkun**, Sayı 44, 3 Ağustos 1951, ss. 10-11.

zayıflığı; ve bu tablonun belki en dikkate değer tarafı; kendinden daha iyi, daha yüksek, daha doğru ve daha temiz olan her şeye karşı, her şahsa, teşekküle ve fikre karşı zehir gibi düşmanlık”⁶⁷⁵.

İlhan Darendelioğlu’na göre, Türkiye’deki komünistler zayıf iradeli, korkak, ikiyüzlü ve ne yaptıklarını bilmeyen tiplerdir. Kendi hakkını koruyamaz ama bu ülkede yenmeyen işçi ve çiftçinin haklarını korumaya çalışır. Kendi kardeşiyle geçinemez, dünya kardeşliğini savunur. Bir şeyler yazmak isterse açlık, sefillik ve kuzey rüzgârı naraları atmaya başlar. Aslında bu komünistler Rus uşaklığı yaparak hizmetinin karşılığını alacağı günleri bekler⁶⁷⁶. Komünistler sürekli sefalet, fakirlik gibi konuları işleyen, roman, hikâye, şiir, piyes yazıp bu kesimlerin hayatlarını konu alsalar da ikiyüzlülük yaparlar. Çünkü kendileri İstanbul’un en lüks ve şatafatlı semtlerinde oturur, keyif çatarlar. Yazdıkları konularla yaşadıkları hayatlar arasında derin uçurumlar vardır. Bunlar hem riyakâr hem de sahtekârdır. Bir fakir beş kuruş istese vermezler. Ancak memleket çocuklarını yazılarıyla aldatmasını bilirler⁶⁷⁷.

Türkçülerin komünizm konusunda üzerinde en fazla durdukları mesele Türk-Rus düşmanlığıdır. Türkçülerin komünizm değerlendirmesinin ana eksenini bu mevzudur. Maneviyat düşmanlığı, ahlak bozukluğu, ekonomik yaklaşımlar ve diğer konular komünizm bağlamında Türk-Rus düşmanlığından sonra gelen, bu düşmanlığı ideoloji bağlamında tamamlayan gerekçelerdir. 1950’li yıllar boyunca komünizm üzerine yazılan tüm yazılarda mutlaka Türk-Rus düşmanlığı görülür. Mesela Atsız’a göre, Komünizm bir ekonomik veya toplumsal sistem olmaktan çıkmıştır. Bu sadece Türkler için de geçerli değildir. Fransa, İtalya, Filipinler gibi ülkelerde bulunan komünist liderlerin, Kızıl Ordu’nun ülkelere girmesi durumunda Kızıl Ordu’yla birleşeceklerini söylemeleri, komünizmin Rus casusluğu, moskofçuluk olduğuna yeter bir kanıttır. Komünizm, dünyaya sosyal adalet götürme bahanesiyle tüm dünyayı istila etmek isteyen ve binlerce casusu

⁶⁷⁵ İsmet Tümtürk, “Komünistler”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 2, 9 Mart 1956, s. 1.

⁶⁷⁶ İlhan Darendelioğlu, “Bizim Yurdun Komünistleri”, **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 10, Haziran 1946, s. 7.

⁶⁷⁷ Darendelioğlu, “Bizdeki Solcuların Riyakâr ve Sahtekâr Politikası”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 8, 20 Nisan 1956, s. 2.

bulunan Rus emperyalizmidir. Kendisi yıllardır açlıktan kırılan ve hapishaneler diyarı olarak anılan Rusya'nın dünyayı refaha kavuşturacağı söylemi gülünçtür⁶⁷⁸.

Türk-Rus düşmanlığı her iki milletin kanına işlemiştir. Türk ile Rus'un dost olacağını söyleyenler kötü niyetli kimselerdir. Milli Mücadele ve son 25 yıl hariç Türk-Rus düşmanlığı yüzyıllardır süregelmektedir. En fazla, diplomatlar şahsi dostluk kurabilirler. Ancak iki millet birbirine dost olamaz. Atsız, Türk-Rus ilişkilerini tarihten örnekler vererek açıklar. Mesela Osmanlı ile Rusya arasında 1798 ve 1833'te yapılan ittifaklarda ebedi dostluktan bahsedilmiş ancak yine de kanlı savaşlar yapılmıştır. Atsız, 1495'te başlayan Osmanlı-Rus ilişkilerini, 1639'da yapılan ilk Osmanlı-Rus savaşından, 1917'deki son Osmanlı-Rus savaşına uzanan süreçteki Osmanlı-Rus savaşlarının istatistiğini çıkarır. Bu bağlamda 1639-1917 arasında 278 yılda 14 savaş yapıldığını, bu savaşların toplam süresinin 49 yıl olduğunu, aynı zamanda bunun her 19 yılda bir savaş anlamına geldiğini söyler. Bu türlü bir savaş, son 300 yılda başka herhangi iki ülke arasında görülen bir şey değildir. Bu savaşlar Anadolu'nun her yerinde Rus düşmanı nesillerin yetişmesine neden olmuştur. Bunların neticesi olarak tahripkâr coğrafi olaylar bile her iki milletin adıyla anılır oldu. Bizim için kuzeyden esen tahripkâr rüzgâr moskof rüzgârı, Ruslar için Ukrayna kıyılarına güneyden vuran tahripkâr dalgalar Türk dalgalarıdır. Moskof Anadolu'da kötü, hain anlamını taşıyan bir kelime olmuştur. Atsız için Türk-Rus düşmanlığı bir nevi doğa yasasıdır;

“Tarihin, jeopolitiğin ve mukadderatın düşman yarattığı Türklükle moskofluk hiçbir zaman barışmayacak ve bu ‘kırankırana dövüş’ kesin sonuç elde edilinceye kadar sürüp gidecektir. Nasıl barışabiliriz ki hilkat bizi zıt yaratmış, tarih bizi düşman olarak yetiştirmiş, coğrafya bizi toprağa çarpışsınlar diye yerleştirmiştir”⁶⁷⁹.

Türk ırkının moskofa düşman olması, aynı zamanda Türk ırkının hayatındaki yürütücü güçtür. Bu düşmanlık duygusu milleti zinde tutar. Hem moskof hem onun ideolojisi olan komünizm, Türkün baş düşmanıdır. Komünizm

⁶⁷⁸ Atsız, Barışmaz Düşmanları, s. 3; aynı makale; Atsız, “Tarihin Barışmaz Düşmanları”, **Türkeli**, Sayı: 23, 5 Kasım 1952, ss. 2, 7.

⁶⁷⁹ Atsız, Barışmaz Düşmanları, ss. 3-4; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 52-53.

Rus emperyalizminin adıdır ve komünist taraftarı vatan hainidir⁶⁸⁰. Atsız'ın Ruslara duyduğu kin Türklük ve milliyetçilik anlayışında dahi ifade edilir durumdadır;

“Hayat var oldukça her şey zıddıyla anlaşılmakta devam edecektir. Ölümsüz hayat olmayacağı gibi kin olmadan da sevgi olmayacaktır. Büyük beşeri hamleler yapmak, milli ülküler ardında mı koşmak istiyorsunuz, sevginin yanına mutlaka nefreti de koyacaksınız. Türklerin milli mefkûresinden mi bahsediyorsunuz? ‘Türke sevgi’nin yanına ‘moskofa kin’i de yerleştirmeye mecbursunuz. Türkü sevmek demenin Moskof’a düşmanlık demek olduğunu, Türklüğe tapmanın içinde Moskof’a kinin mündemiç bulunduğunu bilmek için derin bilgiye ve tefekküre lüzum yoktur. Tarihe ve haritaya bakmak kâfidir⁶⁸¹.

Türkçülerde Rus düşmanlığının yüksek olmasında Moraligil’in söyledikleri yetiştirme ortamı bakımından dikkat çekicidir. Moraligil’in çocukluğu, 1930’lu ve 1940’lı yıllarda babasının Şark Cephesi’nde Ruslarla olan mücadelesini dinlemekle geçmiştir. Ayrıca Moraligil’in ninesi de kötü insanlar için “moskof gâvuru” tabirini sık sık kullanmaktadır⁶⁸². Bu sadece Moraligil için geçerli olmayıp Anadolu’da birçok yerde görülen bir durumdur. Bu tavır, toplumda komünizm=vatan hainliği ve komünizm = Rus ajanı bilincini doğurmuş, bunun yanına bir de Osmanlı-Rus savaşları hikâyeleri eklenince komünizm düşmanlığının güçlü bir şekilde ortaya çıkmasına neden olmuştur⁶⁸³.

Türkçülerde, Rus düşmanlığının bu denli yüksek ve “ebedi” olmasına Sançar bir açıklama getirir. Sançar’a göre, Türkler tarih boyunca birçok milletle savaşmış, mücadele etmiştir. Ancak hiçbir millet Ruslar kadar sistemli bir şekilde Türk ırkını ortadan kaldırmak istememiş, bu yolda “kahpe” niyetlere

⁶⁸⁰ Atsız, Türk Ülküsü, s. 132.

⁶⁸¹ Atsız, Türk Ülküsü, s. 53-54; Cansever ise kin ve düşmanlığı Türkçülük dışında tutar, Türklük sevgi ve aşkla olur der. Ruslar kini ve nefreti temsil eder, biz ise kine karşı sevgimizle duracağız. Zafer şerde değil hayırdadır; Hasan Ferit Cansever, “Komünizm Karşısında Milliyet Perver Müslüman Türklerin Durumu”, **Tanrıdağ**, Yıl 1, Sayı 3, 5 Aralık 1950, s. 3; “Türkçülük münhasıran Türk milleti için faydalı olmak ve onun için yaşamaktır. Fakat, bu mesaide esas Türklük sevgisi ve aşkıdır. Başka milletlere kin ve garaz Türk milliyetperverliği için bir mebdde ve bir gâye değildir. Fakat Türkü düşmandan korumak için düşmanla mücadele de farzdır”; Cansever, Türkçülük Nedir, s. 44.

⁶⁸² Moraligil, Çağcıl Türkçülük, s. 256.

⁶⁸³ Moraligil, Hatıralarım, s. 71.

başvurmamıştır. Ruslar, Türkün bahtı kötüye gittiği zamanda karşımıza çıkmıştır. Üç asırdan beri Türkün düşmanı sürekli moskofdur. Bu zaman zarfında Türklüğü bitirmek için her yola başvurdular. Verimli toprakları ve milyonlarca Türkü esir ettiler. Son 30 yıla kadar moskof açıkça düşmanımızken, 30 yıldan beri maskeli yüzlerle sinsice hareket etmektedir. Rengi ister beyaz ister kızıl olsun değişen bir şey yoktur, moskof yine aynı moskofdur. Şimdi eskisinden daha da tehlikelidir. Türk dünyasının 4'te 3'ünü eline geçirmiş olmasına rağmen hala istekleri bitmiyor. Moskof, gücünün yerine geleceği zamanı bekliyor. Şimdi gücü yetse zaman kaybetmeden saldıracaktır⁶⁸⁴.

Aynı yaklaşım Hamdullah Suphi'de de görülür. Hamdullah Suphi'ye göre, Osmanlı ne zaman yenilik yapmaya kalksa, zayıflıktan kurtulmaya çalışsa Rusya savaş açarak buna izin vermemiştir. Osmanlı yenileşme hareketinin önündeki en büyük engel Ruslar olmuştur. Rusların asıl niyeti ise Türk milletini ortadan kaldırmaktır. Hem batıda Balkanlarda yok etme politikasını uygular, hem de doğuda Orta Asya'da. Doğuda Türk hanlıklarını bir bir ele geçirip yok etmiş, insanları da katletmiştir. Türklerin bıraktığı eserleri ise ortadan kaldırmıştır. Çarlık Rusya ve Sovyet Rusya bu bakımdan aynı politikayı gütmektedir. Ruslar Orta Asya Türklerini katlediyor, sürgüne tabi tutuyor ya da Türk şehirlerinin yanlarına, Rus şehirleri kurarak Türkleri asimile etmeye çalışıyor. Yer isimlerini, dillerini dahi değiştirmek suretiyle Türkleri yok ediyor⁶⁸⁵. Komünizm bu bakımdan sözde kalan bir fikirdir. Aslında Ruslar ırkçıdır. Bütün Orta Asya'yı Ruslaştırmaya çalışmaktadırlar. Komünizm ise bu amaca hizmet etmek için bir araçtan ibarettir. Sovyetler, Türkün milli kimliğini koruyan özelliklerinden birisinin din olduğunu görünce hemen dinle ilgili ne varsa yasaklamışlardır. Mabetler yıkılmış, şahıslar katledilmiştir. Okullarda dinsizlik öğretilmiştir. Türkler sürgünlerle farklı yerlere gönderilip asimile edilmeye çalışılmıştır. Rusça zorunlu dil olmuştur. Türkler arasında iletişimi koparmak adına farklı alfabeler uydurulmuş, ortak kelimeler dilden atılmıştır. Amaçları Türkleri yok etmektir⁶⁸⁶.

Fethi Gözler'e göre de milletler arasında iki tür düşmanlık vardır. Bunlardan birisi çıkara bağlı olan ve çıkar ortadan kalkınca düşmanlığın da

⁶⁸⁴ Nejdet Sançar, "Türk Irkının İri Düşmanı", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 6, 15 Ekim 1950, s. 3.

⁶⁸⁵ Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Tarih Boyunca Türk-Rus Münasebetleri V", **Tasvir**, 19 Nisan 1947, s. 2.

⁶⁸⁶ Cebbar Ertürk, "Moskof Zulmü", **Orkun**, Sayı: 52, 28 Eylül 1951, s. 5.

ortadan kalktığı geçici düşmanlıktır. Diğerisi ise ezeli düşmanlıktır. Ezeli düşmanlık “milletlerin birbirleriyle ırksal çekişmeleridir”. Ezeli düşmanlık aynı bölgelerde olan milletler içindir. Sosyal, ekonomik ve siyasi meseleler bu düşmanlığı güçlendirir. Ezeli düşmanlık yüzyıllar boyunca çeşitli şekillerde devam eder. Asıl amaç ise düşman milleti ortadan kaldırmaktır. Sosyal, siyasi ve ekonomik meseleler sadece bahanedir. Türk-Rus ezeli düşmanlığı işte böyledir ve başlangıcı 17. yüzyıla kadar uzanır. Çarlık Rusya’nın Osmanlı üzerindeki emellerinin hiç bitmediği gibi Sovyet Rusya’nın da Türkiye üzerindeki emelleri aynı şekilde sürmektedir. Çarlık döneminde kısmen Orta Asya Türkleriyle iletişim kurulup az da olsa kültür ilişkileri sürdürülüyordu. Ancak Sovyet döneminde tüm ilişkiler kesilmiştir⁶⁸⁷. Bu yüzden Rusları beyaz ya da kırmızı diye ayırmanın gereği yoktur. Tek bir Rus vardır o da emperyalist Rus’tur. Hem Çarlık zamanında hem de Sovyet zamanında emperyalist yayılmacı hareketleri devam etmektedir. Özellikle Türklerin bulunduğu bölgeleri sistemli bir şekilde yok etmeye çalışmışlar, kalanları da Sibiry’a göndermişlerdir⁶⁸⁸. Rusların zulüm arkadaşları da Bulgarlardır. Hatta zulüm konusunda Rusları dahi geride bırakmışlardır. Osmanlı döneminde nasıl Rus yardımı alarak zulüm yapıyorlarsa, bugün de Ruslardan yardım görerek zulüm yapmaktadırlar. Geçen zaman içerisinde hiçbir değişiklik olmamıştır⁶⁸⁹.

Zeki Velidi Togan da komünizmin Rus emperyalizmi olduğunu vurgular. Togan’a göre, Rusluğun özelliklerinden birisi ikiyüzlülüktür. Mesela Sovyet hükümeti ile Komintern’in farklı şeyler olduğunu ileri sürerler. Ancak ikisi de aynı şeydir. Rus ikiyüzlülüğüne başka bir örnek de Sovyet hukukunun Sovyetler bünyesindeki her milleti resmi olarak tanımasına rağmen uygulamada diğer milletlerin dikkate alınmamasıdır. Ruslar tüm tarihleri boyunca hiçbir zaman bugünkü gibi merkezi bir yapıda olmamışlardır. Hiçbir milletin hukukunu tanımazlar. Her şey Ruslara göre ayarlanmıştır. Zaten Rusya’daki komünizm de hem dünya inkılabı hem de Rus milli şuuru anlamını taşımaktadır. Rus komünizmi eski Rus geleneklerine dayanır ve o geleneklere yeni anlamlar katar. Bundan dolayı Rus komünizmine Rus faşizmi bile denebilir. Rusluğun bir özelliği

⁶⁸⁷ H. Fethi Gözler, “Ezeli Düşmanlarımızı Tanımalıyız”, **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 5, 5 Şubat 1952, (Düşmanlarımızı Tanımalıyız), ss. 3, 6.

⁶⁸⁸ Aziz Alpaut, “Dünkü ve Bugünkü Rus Siyaseti”, **Türk İzi**, Yıl: 4, Sayı: 1-3, Ocak-Mart 1955, s. 3.

⁶⁸⁹ Gözler, Düşmanlarımızı Tanımalıyız, s. 6.

de Rus milletinin yayılması ve dünya hakimiyeti kurmasıdır. Bu bakımdan Sovyet Rusya, Çarlık Rusya'dan çok daha ileri gitmiş durumdadır. Bu dava Ruslar için kutsal bir davadır. Bu yüzden her milletin içine ajanlar sokarak sınırsız para dağıtmaktadırlar. Çarlık döneminde bu fikirlerini kutsiyet ve din üzerinden harekete geçirirlerdi. Şimdide Sovyet aydınının kafasında istila ve emperyalizm fikrinden başka bir düşünce yoktur. Ruslar ani bir istila hareketi ile diktatörlük kurup, tüm dünyayı kendilerine köle yapmak istemektedirler⁶⁹⁰.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi incelendiği zaman Rus emperyalizmi tüm çıplığıyla ortaya çıkacaktır. Ruslar için komünizm bir Ruslaştırma aracıdır. Komünist Parti tamamen Rusların elindedir. Rus olmayan komünistler küçük görevlerde tutulur. Sadece merkezi Komünist Partisi değil, Sovyetler bünyesindeki diğer devletlerin idarelerinde de sadece Ruslara görev verilir. Diğer milletleri Ruslaştırmak adına yönetim sadece Ruslardan oluşur. Buna itiraz edenler hemen susturulur. Ruslar, gerçek komünizmin kendi uygulamaları olduğunu ileri sürerler. Gerçekte ise komünizm, Ruslar için sadece bir emperyalizm aracıdır⁶⁹¹.

Komünist Rusların az bilinen özelliklerinden birisi de soygunculuklarıdır. Komünistler, insanların elinde işe yarar ne varsa onu komünizmi geliştirmek için, bazen zorla, bazen hile ile alırlar. Bu yağma hareketi İkinci Dünya savaşına kadar Rus sınırları içerisinde kalıyorduydu da savaş sonrasında kurtarıcı olarak girdikleri her yerde talanlar yaptılar. Bazen savaş tazminatı ismi verilerek, bazen hainlerin mallarına el konulması adı altında, bazen de kukla devletlerin iş birliği bahanesiyle yağmalar yapıldı. Rusların yağmaladığı yerler ise; Mançurya, Almanya, Romanya, Macaristan, Bulgaristan ve Avusturya'dır. Buralarda fabrikalar ora halkına söktürölüp taşınmış, yiyecek kaynaklarına el konulmuş, devirdikleri hükümetlerin malları Moskova'ya taşınmış, savaş tazminatı bahanesiyle bu memleketler sömürülmüştür⁶⁹².

Ruslar, Sovyetler dışında ise milletleri bölme politikası güder. Zira emperyalist güçlerin sömürü için kullandıkları en elverişli yol parçala-yönet

⁶⁹⁰ Zeki Velidi Togan, "Yeni Rusluğun Mahiyeti", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1 Sayı: 10, 15 Aralık 1950, ss. 1, 4.

⁶⁹¹ Mirza Bala, "Rusluk ve Komünizm", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 22, 15 Haziran 1951, s. 3.

⁶⁹² Nejdet Sançar, "Kızıl Moskof Soygunculuğu", **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 55, 1 Haziran 1959, ss. 10-11.

yöntemidir. Bu emperyalist yöntemi dünyada en fazla uygulayan İngiltere'dir. İngiltere'den sonra ise Rusya gelir. Ancak Ruslar sadece sömürmez, sömürdüğü yeri Ruslaştırmaya da çalışır. Ruslar parçala-yönet yöntemini Türkiye'ye de uygulamaya çalışırlar. Anadolu'da tam bir milli bütünlük sağlanamaması; Kürt, Laz, Çerkez, Alevi gibi gurupların olması Sovyetlerin işine gelir. Mesela Lazlar üzerindeki Sovyet iddiaları bu amaca hizmet eder. Sovyetler, Lazların Gürcü olduğunu ispat etmek adına çalışmalar yaptırır. Lazların Gürcü olduğunu söyleyerek Doğu Karadeniz'in Gürcülere yani kendisine ait olduğunu ispat etme amacı güder. Bunun için 1928'den sonra Lazca alfabesi yaptılar, Lazoloji Enstitüsü kurdular. Bu kuruluş hala çalışmaktadır. Ruslar, Lazlığa inanmış bazı kimseleri eğitip destekleyerek Gürcistan'da Laz İstiklal Cemiyeti kurdurdu. Türkiye içerisine de bazı elemanlarını sokup Hopa, Pazar gibi yerlerde faaliyette bulundurmaktadır. Aynı durum güney sınırlarımız için de geçerlidir. Buralarda da Alevi Türkleri tahrik etme uğraşındadırlar. Uğraştıkları bir diğer gurup ise Çerkezlerdir. Çerkezlerin Türk olmadığını, Hititlerin torunları olduklarını ileri sürerler⁶⁹³. Diğer taraftan Sovyetler, Türkiye'de kargaşa çıkarma peşindedir. Sovyetler, Sovyet uydu devletleri ve Ortadoğu'da Sovyet nüfuz alanlarında yapılan basın ve radyo yayınlarında Türkiye'ye karşı açıktan propaganda yapılmaktadır. Komünist yayınları Türk milletini hükümetten soğutmaya yöneliktir. Gerek DP iktidarını gerekse DP'den önceki CHP iktidarını halkın gözünden düşürmeye çalışıyor, Türk büyüklerini kötülüyor. CHP ve DP'nin aynı niteliklerde partiler olduğunu bu yüzden kendilerine hizmet edecek yeni bir parti kurulmasını istiyorlar. Halkı devlete ve kurumlara karşı ayaklandırmaya çalışıyorlar. Bunlar devrim öncesi ortamını hazırlama girişimleridir⁶⁹⁴.

Rusların ve Rus etkisinde ülkelerin bu derece kötü niyetli olmalarından dolayı Türkçüler arasında bu devletlerle ilişkilerin kesilmesi görüşünü savunanlar çıkmasına neden olmuştu. Bu bağlamda Rusya ve peyklerinin uluslararası hukuka uymadığı, hatta bunların devlet dahi olmadığı söylendi. Karşılıklı ilişkilerde çifte standart vardı. Türk elçileri gerek Rusya'da gerek Rus peyklerinde gözetim altında bulundurulurken, onların elçileri Türkiye'de son derece hürdü. Hatta Bulgar muhacirleri içerisinde ajanlık yapanlar yakayı ele verince Bulgar elçiliğine

⁶⁹³ Hatunoğlu Kurt Tarık Öz-Han, "Bünyemizde Bulunan Milli Yaralar", **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 10-11.

⁶⁹⁴ Türk, Anlayışımız, ss. 56-58.

sığınırlardı. Bunlar hem devletin parasını yer hem ajanlık yapardı. Aslında Romanya, Macaristan, Bulgaristan gibi ülkelere elçilik açılmasına gerek yoktu. Çünkü bunlar bağımsız ülkeler değil, Rusya'nın vilayeti gibi çalışırlardı. Bu memleketlerde elçilikler kapatılıp, Türkiye'deki elçileri de geri gönderilmeliydi. Bu hem devlet bütçesine katkı olur, hem de ajanlık faaliyetlerinin önüne geçerdi⁶⁹⁵.

Türkçülerin komünizmi düşman olarak benimsemesinde komünizmin Rus ideolojisi olmasının yanı sıra mukaddesat düşmanı olarak görülmesi de önemli gerekçelerden birisidir. Türkçüler için komünizm mukaddesat tanımaz ve dine düşmandır. Marx'ın afyon olarak gördüğü din kutsaldır. Özellikle İslam semavi dinlerin en mükemmelidir. Bu yüzden komünizmin en büyük düşmanlarından birisi de İslam'dır. Komünizm dinin yanı sıra ahlaka da karşıdır. İslam ise yüksek ahlaktır. Komünistler girdikleri her ortamda önce dini ve ahlakı ortadan kaldırmaya çalışırlar. Komünizm fikrinin yerleşebilmesi için ahlakın ortadan kalkması şarttır⁶⁹⁶. Komünizmin din düşmanı olması lafta kalan bir iş değildir. Demokrasi rejimlerinde din devletten ayırdır ancak din inkâr edilmez. Din, Allah ile mümin arasında vicdani bir iştir. Demokrasilerde din, siyasetin oyuncağı olmaz ve daha hür, daha müstakil bir hale gelir. Demokrasiler, vicdan ve iman hürriyetine hürmet etmekle kalmayıp vatandaşın din, vicdan ve kanaat hürriyetini yasalarla koruma altına alır. Komünizm ise dini tamamen reddeder. Komünistler hürriyet namına hiçbir şey tanımadıkları gibi vicdan hürriyetini de reddederler. Dini ve vicdani itikatları en ağır cezalara çarptırırlar. Komünizmde din kanun dışı bir müessesedir. Dindar insan ise bir suçludur. Komünistler dini insanlardan uzaklaştırmak adına her yolu denerler. Mesela Sovyetlerde ibadethaneler kapalı, ayinler yasaktır. Okullarda din dersi verilmez. Bunun tam aksi olarak dinsizlik öğretilir⁶⁹⁷.

Komünizm her bakımdan dünyanın gördüğü en korkunç rejimdir. Her milletten veya her sınıftan insanlar her an katledilebilir. Bunun defalarca örneği bazen tek tek bazen kütleler halinde insanlar katledilerek gösterilmiştir. Bu durum sadece Sovyetlerde olanlar için geçerli değildir. Başka ülkelerde Sovyetlere

⁶⁹⁵ Selim Pusa, “ ‘Devlet’ Adındaki ‘Harâmi Ocakları’ ile Siyasi Bağları Muhafaza Etmek Faydasızdır”, **Orkun**, Sayı: 42, 20 Temmuz 1951, s. 3.

⁶⁹⁶ Yalçın Ünal, “Komünizm ve Mukaddesat”, **Toprak**, Sayı: 33, 1 Ağustos 1957, s. 14.

⁶⁹⁷ Mirza Bala, “Din ve Komünizm”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 12, 15 Ocak 1951, s. 3.

kölelik edenler de aynı akıbetten kurtulamamıştır. Bir zamanlar komünistlerin taptıkları Stalin dahi ölümünden sonra hain ilan edilmiştir. Bu, komünist düzende kimsenin hayat garantisinin olmadığına göstergesidir. Türkiye’de komünistler lehine faaliyet yürütenler ve komünistlerden makam bekleyenler bu gerçekleri görmelidir⁶⁹⁸.

Türkçüler, sosyalizmi de komünizmden farklı görmez. Dünyanın hemen hemen her yerinde komünistler kendilerini sosyalist olarak tanıtır. Bu şekilde kamuoyunun dikkatlerini kendilerinden uzak tutmaya çalışırlar. Sosyalizm, komünistler için bir paravan isimdir⁶⁹⁹. Solculuğun ne olduğu konusunda Türkiye’nin durumu dünyadan biraz daha farklıdır. Dünya çapında sıradan sosyalist fikirler olsa da Türkiye’de böyle bir durum söz konusu değildir. Türkiye’dekiler sosyalist adı altında komünistlik peşindedirler. Esat Adil, Cami Baykurt, Aziz Nesin, Sabiha ve Zekeriya Sertel, Şefik Hüsnü gibi namılı komünistler kendilerinin solcu olduğunu söyler. Kurdukları partiye sol cenah partisi, çıkardıkları yayınlara solcu yayın adını verirler. Bu yüzden solcuların samimiyetinden şüphe edilmelidir⁷⁰⁰. İrfan Açıkel de Cemil Sait Barlas’ın “Kurtuluş Yolu Solculuktur” yazısına cevap verirken aynı bakış açısından hareket etmektedir. Solculuğun komünizmden tek farkı teori kitaplarında olmasıdır. Ancak eyleme geçince ikisi de aynı şeydir. Komünizm, anayasaya göre suç sayıldığı için komünistler takibata uğramamak adına kendilerine sosyalist derler. Türkçüler için komünizmle yani moskofçulukla solculuk birbirine eşittir⁷⁰¹.

Peyami Safa’ya göre ise, solculuk komünizmin maskesi olmasının yanı sıra komünizme uzanan süreçte ortamı ısıdırma aşamasıdır. Türkiye’de solculuk, komünizmin saklanması sağlayan maskesidir. Bu maske sayesinde hem halk arasında hem yenilik peşinde koşan gençler içinde hem de sosyete çevrelerinde gerçek yüzlerini gizleyerek sempatizan kazanmaya çalışırlar. Marksizm ve komünizm kavramları kullanılmadan önce sosyalizm tabiriyle bu kavramlara ortam hazırlanır. Bunlar sendikacılık işlerini de kışkırtarak ele geçirmeye çalışırlar. Hangi parti iktidarda olursa olsun muhalefeti sürekli tahrik ederek karışıklık çıkarmaya çalışırlar. Kendisinden olmayan herkesi gözden düşürmek

⁶⁹⁸ Nejdet Sançar, “Komünist Rejiminde Kızıkların Akıbeti”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 20, 1 Temmuz 1956, ss. 10-12.

⁶⁹⁹ “Kime Komünist Denir?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 9, 1 Aralık 1950, s. 1.

⁷⁰⁰ “Türk Milliyetçileri Diyorlar ki”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 50, 1 Ocak 1959, s. 14.

⁷⁰¹ İrfan Açıkel, “Felâket Yolu Solculuk”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 18, 29 Haziran 1956, s. 1.

ana amaçlarıdır. Edebiyatta halk ağzı kullanıp devrik cümleler kurarlar. Hedeflerini burjuva düzenini yıkmak diye anlatırlar. Bunların emir aldıkları yer Moskova'dır. Aldıkları emirlere göre propaganda yürütürler⁷⁰².

Türkçülerin komünizme bakışları Rus emperyalizmi şeklindedir. Türkçüler için Türkün barışmaz düşmanı Ruslar ve Türkçülüğe düşman fikir, Rus ideolojisi olan komünizmdir. Ayrıca komünizmin mukaddesata, inanca, geleneklere karşı olması düşüncesi Türkçülerin ve hatta tüm milliyetçi kesimlerin saflarını sıklaştırmasına sebep olmuştur. Türkçüler açısından komünizme düşman olunmasında Türk dünyasının Sovyet egemenliğinde olması da önemli bir gerekçedir. Bu yüzden Türklüğün düşmanı olarak görülen komünizmle mücadele edilmelidir.

3.2.2. Komünizmle Mücadele Yöntemleri

Türkçüler, 1945'ten sonra ve 1950'li yıllar boyunca komünizmle mücadele edilmesi gerektiğini sürekli vurguladılar. Türkçülerin en büyük tehlike ve düşman olarak gördükleri komünizm üzerine sürekli vurgu yapmaları normal bir durumdu. Bu vurgu sadece komünizmin tehlike olmasını dile getirmekle yetinmiyordu. Komünizmle mücadele etmek gerekirdi. Ancak Türkçüler, komünizmle mücadele için üzerinde mutabık kalınabilecek bir yöntem geliştiremediler. Hemen hemen her Türkçü komünizmle mücadelede kendine göre bir değerlendirme yapıp, kendi bakış açısından görüldüğü şekliyle faydalı olabilecek yöntemler üretmeye çalıştı. Bu bağlamda ilk önce bir şahsın neden komünist olduğunu sorgulamak gerekiyordu. Farklı yaklaşımlar olsa da komünizmle mücadelede ana eksen bir fikirle fikir yoluyla mücadele edilmelidir yaklaşımı oluşturuyordu. Türkçüler için komünizm bir hastalıktı. Bu yüzden bir teşhis koymak gerekiyordu. Hastadan kendi hastalığına teşhis koyması da beklenemezdi. Hiçbir deli deliyim demez. Belirtilere göre teşhis koymak gerekir. Hastaların konulan teşhisi de bilmelerine lüzum yoktu⁷⁰³. Hikmet Tanyu, kimlerin neden komünist olduğunu anlamaya çalışırken nedenlerle ilgili sekiz başlık belirler. Bu başlıklar;

⁷⁰² Peyami Safa, "Sağcılık Solculuk", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 6, Sayı: 3 (36), 1 Şubat 1957, s. 59.

⁷⁰³ Şerif Korkut, "Türkçülüğümüze Dair", **Çınaraltı**, Sayı: 11, 9 Haziran 1948, s. 10.

- “1- İktisadi hayata dair sebepler,
- 2- Cinsi hayata dair sebepler,
- 3- Fizyolojik, psikolojik, sosyolojik sebepler (Dejenerelik, şöhret, telkin, taklit, şahsiyet kazanmak vb.)
- 4- Politik ve idari sebepler,
- 5- Milli hayata dair sebepler, (o millete ve ırka mensup olmayış vb.)
- 6- Diğerlerinden ayrılık gösteren münferit sebepler, (casusluk, iş, okul hayatında başarısızlık vb.)
- 7- Fikri hayata ait sebepler,
- 8- Mefkurevi hayata dair sebepler, (Allah, ideal, din, mezhep ve maneviyata dair sebepler”⁷⁰⁴.

Geçim sıkıntısı, yoksulluk, içerisinde bulunulan çevrenin sefaleti, şahsın sosyal adalete tepki duyması komünizme yönelmesine neden olabilir. Zaten komünist yayınlar bu zorlukları dile getiren yayınlar yapar. Kişisel beklenti de insanı komünizme itebilir. Mevki, para ve şöhret ile düşkün durumdan kurtulmak isteği insanı Sovyet ajanlığına kadar götürebilir. Yine mevki ve şöhretini korumak için de aynı yola başvuranlar olabilir. Söзде savaş karşıtlığı da insanı komünizme kadar götürecek yola girmesine sebep olabilir. Fakirlikten kaynaklı eşitlik söylemi, zenginlerin malına el konulacağı herkesin eşit olacağı hikayeleri de komünizme varabilir. Hükümetin veya yüksek devlet kurumlarındakilerin komünizme yakın olduğunu sanmak da şahısları komünizme yaklaştırabilir. Yine devletten zarar görenler, askerlik sırasında zorluk yaşayanlar, ticarete kaybedenler de komünizme meyledebilir. İçerisinde yaşadığı milletten olmamak veya kendisini o millete ait hissetmemek de önemli bir sebeptir⁷⁰⁵.

Enver Binokay ise Türkiye’de komünizmin görülmesinde etkili olan farklı gerekçeler ileri sürer; Milli Mücadele ve sonrasında milliyetçi önderlerin etrafı dalkavuklarla sarıldı. Bunlar her şeyi önderlere aslından farklı, güzel gösterdiler. Gençliğe güven aşılamadılar. Bundan dolayı cemiyet sarsılmaya, fikirler olumsuz bir hal almaya başladı. Coğrafya kitaplarında Kafkasya ve ötesi Rusya olarak öğretilerek soydaşlar inkar edildi. Komünist hocalara ceza olarak hava değişikliği verilerek sadece şehirleri değiştirildi. Üniversite kürsülerinden komünist

⁷⁰⁴ Hikmet Tanyu, **Niçin Komünist Oluyorlar?**, 2. Baskı, Serdengeçti Neşriyat, Ankara, 1958, (Niçin Komünist Oluyorlar?) ss. 5-6.

⁷⁰⁵ Tanyu, **Niçin Komünist Oluyorlar?**, ss. 6-19.

propaganda yapılmasına izin verildi. Karşı çıkan gençler ise toplanıp hapse atıldı. Milletin çok büyük bir çoğunluğu sefaletle boğuşurken bir kesimin karaborsacılık ve istifçilik yoluyla zengin olmasına göz yumuldu. Bu haksız durum komünizm propagandası sahası oldu. İşsizlik meselesi bir türlü çözülemedi. Komünizm karşısında en güçlü kale olan din, laiklik bahanesiyle saf dışı bırakıldı. Genel durumu eleştirenler menfi olarak adlandırıldı. Yaşlılara mürteci gençlere komünist dendi. Herkese komünist denmesi ortalığı bulandırdı ve bu durum komünizmin işine geldi⁷⁰⁶.

Türkçüler, komünizmle mücadele etmek için bu sebeplerin ortadan kaldırılmasına dönük fikirler ve yöntemler geliştirmeye çalıştı. Bu yöntemlerden birisi, komünistlerin yayınlar yoluyla topluma tanıtılması, teşhir edilmesiydi. Bu yöntemi benimseyen çevrelerden birisi *Tanrıdağ* dergisi idi. Türk gençliğinin aldatılmaması adına komünizmle mücadele bağlamında bazı kimselerin maskeleri düşürülmeli, bunların gerçek yüzleri millete ve devlet adamlarına gösterilmeli idi. *Tanrıdağ* dergisi komünistlerin maskesinin düşürülmesi vazifesini üstüne aldığı söyliyordu. DP iktidarının da komünizmle mücadeleyi benimsemesi ortak görev sayılıyordu⁷⁰⁷. *Komünizmle Mücadele* dergisi de *Tanrıdağ* dergisi gibi ilk sayısında çıkış amacını komünist faaliyetleri tespit ve teşhir etmek olarak açıklıyordu⁷⁰⁸. *Toprak* dergisi ise Macaristan ve Polonya’da bağımsızlık isteyenlerin Sovyet kuvvetleri tarafından kanlı bir şekilde bastırılmasını örnek göstererek Türkiye’deki solcuların neden hala uyanmadığını soruyor, Babıali’nin bu tür Rus sevdalısı yazarlarla dolu olduğunu dile getiriyordu. Bu yüzden solcuların teşhir edilmesi gerekiyordu. *Toprak* dergisi “*Hükümet müsaade etsin büyük gazetelerimizin beslediği Bolşevik hayranlarını birer birer sayalım*” diyerek hükümetin dikkatini solcular üzerine çekmeye çalışıyordu⁷⁰⁹. Türkiye *Komünizmle Mücadele Derneği*’nin kuruluşu kamuoyuna duyurulurken de gençliğe çağrıda bulunulup nerede komünizmle ilgili şüpheli bir hareket olursa derneğe bildirilmesi isteniyordu⁷¹⁰.

⁷⁰⁶ Binokay, Komünizm, ss. 6, 14-15.

⁷⁰⁷ 1 Numaralı Komünist Düşmanı, “Maskeler Aşağı”, *Tanrıdağ*, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Aralık 1950, s. 4.

⁷⁰⁸ “Başlarken”, *Komünizmle Karşı Mücadele*, Yıl: 1, Sayı: 1, 1 Ağustos 1950, s. 1.

⁷⁰⁹ “Babıali Komünistleri”, *Toprak* Cilt: 2, Sayı: 23-24, 1 Kasım 1956, s. 7.

⁷¹⁰ “Gençliği Vazifeye Davet Ediyoruz”, *Toprak*, Cilt: 3, Sayı: 26, 1 Ocak 1957, s. 9.

Hem komünist olarak bilinen şahısları hem de yayınladıkları eserleri teşhir etmede *Toprak* dergisi ve *Ocak* gazetesi başı çekiyordu. Özellikle İlhan Darendelioğlu komünist olarak tanıdığı birçok ismi doğrudan yazısının konusu haline getiriyordu. “*Babıali Komünistleri*” başlığı altında Hasan Âli Ediz⁷¹¹, Kemal Tahir⁷¹², Suat Derviş⁷¹³, Kerim Sadi⁷¹⁴ ve birçok yazarı 1950’li yıllar boyunca özelliklerini sayarak kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Burhaneddin Şener ise şahıslardan ziyade eserler üzerinde durarak her eserin hangi yönden komünizm fikrini yaymaya veya toplumda sınıf bilinci uyandırmaya çalıştığını inceliyordu. Bu bağlamda John Steinbeck’in, *Alev*⁷¹⁵; Orhan Kemal’in, *Grev*⁷¹⁶; Orhan Kemal’in, *72nci Koğu*⁷¹⁷; Fikret Adil’in, *Asmalı Mescit* 74⁷¹⁸; Yaşar Kemal’in, *Çukurova Yana Yana*⁷¹⁹ ve buna benzer birçok eseri tanıtılıyordu. Ayrıca Şener, Necip Fazıl’ın da *Büyük Doğu*’da komünizmi yeren yazılar yazmasına rağmen yine aynı dergide komünizme yakın kimselerin reklamlarını yapmasını, sol görüşlülerin resimlerini, yazılarını yayınlamasını eleştiriyordu⁷²⁰.

Komünist yayınların ve kişilerin açıklanması konusunu, özellikle *Toprak* dergisinin yayınladığı dergi isimlerini bazı kimseler abartılı bulup Türkçüleri eleştirse de Başbakan Menderes’in komünizmle mücadele konusunda geçmişe dönük ve solcu yayınlar üzerine yaptığı değerlendirmeler, Türkçüler için bir dayanak noktası oluyordu. Menderes’in, komünizmle mücadele için gerekli yasaların ve caydırıcı cezaların olmasına rağmen 20’ye yakın solcu dergi ve gazetenin olduğunu söylemesi bu bağlamda önemli bir dayanaktı⁷²¹.

Komünistleri açıklayarak komünizmle mücadele edilmeye çalışılması bütün Türkçüler için yeterli bir yöntem olarak görülmüyordu. Bu bakımdan Erol

⁷¹¹ Darendelioğlu, “Babıali Komünistleri Nu:1 Hasan Ali Ediz”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 13, 25 Mayıs 1956, ss. 1, 8.

⁷¹² Darendelioğlu, “Babıali Komünistleri Nu:2 Kemal Tahir”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 1.

⁷¹³ Darendelioğlu, “Babıali Komünistleri Nu: 3 Suat Derviş”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 1.

⁷¹⁴ Darendelioğlu, “Babıali Komünistleri Nu: 4 Kerim Sadi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 16, 15 Haziran 1956, ss. 1, 8.

⁷¹⁵ Burhaneddin Şener, “Alev”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 7, 13 Nisan 1956, s. 3.

⁷¹⁶ Habiboğlu Burhaneddin Şener, “Grev”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 13, 25 Mayıs 1956, ss. 5, 7.

⁷¹⁷ Habiboğlu Burhaneddin Şener, “72nci Koğu”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 3.

⁷¹⁸ Burhaneddin Şener, “Asmalı Mescit 74”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 10, 4 Mayıs 1956, s. 3.

⁷¹⁹ Habiboğlu Burhaneddin Şener, “Çukur Ova Yana Yana”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 3.

⁷²⁰ Burhaneddin Şener, “Uykudaki Patronlar”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, s. 5.

⁷²¹ “Sayın Menderes Büyük Bir Hakikati Açıkladı, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 29, 1 Nisan 1957, s. 5.

Güngör, komünizmle mücadele için komünistlerin tespit ve teşhiri yönteminin yetersiz kaldığını vurguluyordu. Sınırları komünistlere kapatmak da bir çözüm değildir. Komünizmi bilmek, komünist taraftarlarını tanımak değil fikri muhtevasını ve sistemini, amacını, ilkelerini bilmektir. Bunun için düşman ideolojinin düşmanlığa neden olan tarafları öğrenilmeli, saldırılan yanlar güçlendirilmelidir. Bu alanları güçlendirmek kitap kapağı ya da dergilerde sembol aramaktan daha faydalı olur⁷²².

Sadece polis kuvveti kullanarak komünistlerin yakalanması yetersiz görülüyordu. Zaten komünistler polis kuvveti kullanılmasını kendi lehlerine çevirip reklam yapabiliyorlardı. Bu yüzden daha sistemli mücadeleler geliştirilmeliydi. Komünizmin en büyük düşmanı olan milliyetçilik güçlendirilmeliydi⁷²³. Aynı zamanda sefalette ortadan kaldırılıp Türkiye kalkındırılmalıydı. Türkiye'yi sefaletten kurtaracak kişiler de Türkiye'nin kalkındırılmasına iman etmiş kişiler yani milliyetçilerdi⁷²⁴. Türkiye'nin kalkındırılması sadece ekonomik açıdan algılanmamalıdır. Bu kalkınma eğitim, kültür, milli savunma, basın ve yayını da kapsayan bir kalkınmaydı⁷²⁵. Devlet ve hükümet gerçekten komünizmle mücadele etmek istiyorsa haksızlığa, yoksulluğa ve yolsuzluğa son verip düzeni sağlamalıydı. Ayrıca komünizmle mücadele eden milliyetçilerin önünü kesmek yerine milliyetçileri desteklemeliydi⁷²⁶.

Tanyu, komünizmi önleyecek ve ezecek esasları bir liste halinde verir. Tanyu'nun fikirleri özetle şöyledir; komünistlerin ne tür komünist olduğunun tespitinin yapılması, ağır cezalar verilmesi, lüzumlu görülenlere dersler verilmesi, komünizmle mücadele eden polislerin arttırılıp hakim ve savcılıkla birlikte komünizm konusunda uzmanlaşması, devlet kurumlarındaki solcuların veya sola meyillilerin hemen uzaklaştırılması, komünizmi tahlil eden ve eleştiren ilmi yayınların arttırılması gereklidir. Türkçülük ve Müslümanlığa uygun yayınlar arttırılmalıdır. Gökalp'in külliyatı basılmalı ve Kuran'ın düzgün bir çevirisi yapılarak, her ailenin edinmesi sağlanmalıdır. Toplumsal adaletin sağlanması, baskı ve istismarın ortadan kaldırılması, işçi, köylü ve fakir halkın hayat standartlarının yükseltilmesi gereklidir. Bu kimselerin meslek ve toprak sahibi

⁷²² Erol Güngör, "Komünizmle Asıl Mücadele", **Toprak**, Sayı: 31, 1 Haziran 1957, s. 7.

⁷²³ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 58-59.

⁷²⁴ Tuğrul, Komünizmle Mücadele, s. 11.

⁷²⁵ Tanyu, Niçin Komünist Oluyorlar?, s. 29.

⁷²⁶ "Milliyetçilik ve Komünizm İstismarı", **Serdengeçti**, Yıl: 3, Sayı: 7, Temmuz 1949, s. 9.

olmaları sağlanmalıdır. Komünistler Türk'ü Müslümanlıktan ayırmaya çalıştıkları için eğitimin her kademesinde İslam dini ve Müslüman ahlakıyla ilgili dersler verilmelidir. *“İlk, orta, lise ve üniversitede Türkçülük=Türk milliyetçiliği dersleri vermek te çok zaruri bir konu olarak belirmiştir. Turancılığa, Türk ırkçılığına hücum ediliyormuş gibi bir taklitle, Türk milliyetçiliği hakarete maruz bırakılıyor”*. Komünistler, Türkü Türklüğünden ayırmak için dilini bozuyor, tarihini küçük göstermeye çalışıyor, edebiyatını tahrif ediyor, müziğini bozuyor⁷²⁷.

Avni Diper ise komünizmden korunmak için ileri sürdüğü fikirlerini alt yapı ve üst yapı diye ikiye ayırır. Üst yapıyı oluşturan fikirler manevi sahayı oluşturur. Bunların başında milliyetçilik gelir. Milliyetçilik, Osmanlıcığın tam aksidir ve içerisinde yabancı unsur barındırmaz. Tam bir kaynaşmış millet halidir. Diğer özellik demokrasidir. Demokrasi hürriyete, milliyetçilik de demokrasiye dayanır. Siyasi ve hukuki eşitlik esas alındığı için demokrasi ile milliyetçilik sıkı ilişki içerisinde. Diğer bir özellik dindir. Din modern dünyada özelliğini koruyan, toplumu birbirine bağlayan ve ayakta tutan kurumdur. Bu yüzden din duygusu kuvvetlendirilmelidir. Ancak bu din reformize edilmeli, milli Türk dini (İslam) olmalı ve inkılaplarla çelişmemelidir. Din konusu milli hale getirilip dengede tutulmazsa istismarı en kolay fikir olduğundan bir takım sorunlar çıkarabilir. Diğer özellikler ise dil, ahlak ve folklordur⁷²⁸.

Komünizmi engellemek için alt yapının önlemleri ise maddi sahadaki tedbirlerdir. Özellikle ekonomik gaileler alt yapı önlemlerinin konusudur. Sadece fikir temelli önlemler komünizmi önlemeye yetmez. Bu yüzden maddi saha da iyileştirilmeli, halk huzursuzluk ve fakirliğe düşmemeliydi. Toplumdaki sınıflar arası uçurum ortadan kaldırılmalıdır. Zanaatkar ve işçilerin hakları suiistimal edildiğinde ortaya çıkacak olan hoşnutsuzluk, komünistlerin bu kimseleri istismar etmelerini sağlar. Lüks eşyalar ucuz bir hale getirilene kadar gümrükler bu tür eşyalar kapatılmalıydı. Bir taraf lüks içinde bir taraf fakir olursa hırsızlık, ahlaksızlık artar. Ayrıca grev, sabotaj ve komünizm de buradan kaynaklanır. Bu

⁷²⁷ Tanyu, Niçin Komünist Oluyorlar?, ss. 32-37.

⁷²⁸ Avni Diper, **Komünizme Karşı Türk Milliyetçiliği**, Cemal Azmi Matbaası, İstanbul, 1947, ss. 21-41.

yüzden üretime öncelik verilerek dar gelirli kesimlerin hayat şartları iyileştirilmeli ve işçiler de bu fırsatlardan yararlanmalıydı⁷²⁹.

İsmet Tümtürk ise komünizmle mücadeleyi kabaca üç kısma ayırır; “A) *Manevi cepheden doğrudan doğruya mücadele*, B) *Sebeup ve bahaneleri ortadan kaldırmak suretiyle dolaylı mücadele*, C) *maddi şekilde doğrudan doğruya mücadele*”⁷³⁰. Son 25 yılda Türk milletinin ruhuna büyük ideolojiler yüklenmediği için komünizm Türkiye’de taban bulabiliyor. Oysa Milliyetçilik ve din fikirleri komünizm karşısında en büyük engellerdir. Komünistlerin sürekli bu fikirlere saldırması da bunun göstergesidir. Milliyetçileri ırkçı, şoven diye; dindarları ise mürteci, inkılap düşmanı diye suçlayarak itibarsızlaştırmaya çalışırlar. Bu kavramları o kadar çok kullanırlar ki sosyal adalet, işçi hakları ve kapitalizm gibi meşhur söylemleri unutulur. Din ve milliyetçilik komünizmle mücadelenin en önemli dayanaklarıdır. Özellikle milliyetçilik, komünizmle mücadelenin “*hem silahı hem zırhıdır*”⁷³¹

Türkçüler için komünizmle mücadelenin en sağlam yöntemi, milli hassasiyetleri güçlendirmektir. Bu aynı zamanda komünizmin tam rakibi, birinin hakim olduğu yerde diğerinin yaşayamayacağı fikrinin de ifadesiydi. Yani Türkiye Türkçü olduğu anda komünizm diye bir derdi kalmayacaktı. Komünistler dünyanın her yerinde sosyal müesseseleri yıpratmak, yıkmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Bu sosyal müesseseler; milliyet, hürriyet, hukuki ve sosyal adalet, mülkiyet, aile ve dindir. Bu müesseselerin kuvvetli olduğu toplumlarda komünizm barınamazdı. Türklüğün devamı için de bu müesseseler kuvvetlendirilmeliydi⁷³². Sayılan bu ilkeler sadece komünizmin panzehiri değil aynı zamanda milliyetçiliğin de temelleriydi. Milliyetçilik fikrinin ayağını yere bastıran, sağlam temellere oturtan unsurlar komünizmin tam karşısı olan milliyetçiliğin de ana omurgası demektir⁷³³. Türkçüler, komünizmin tam karşısına

⁷²⁹ Dipert, ss. 51, 61-62.

⁷³⁰ İsmet Tümtürk, “Komünizmle Mücadele II”, **Orkun**, Sayı: 5, 3 Kasım 1950, (Komünizmle Mücadele II), s. 6.

⁷³¹ Tümtürk, Komünizmle Mücadele II, ss. 6-7.

⁷³² M. Zeki Sofuoğlu, “Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?”, **Serdengeçti**, Yıl: 4, Sayı: 10, Mayıs 1950, s. 4.

⁷³³ Sofuoğlu, M. Zeki, “Milliyetçiliğin Altı Temeli”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, ss. 6-7; Sofuoğlu M. Zeki, “Komünistlerin Yapmak İstedikleri Nedir?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 17, 1 Nisan 1951, s. 2.

Türkçülüğü koydukları için komünizmden tam kurtuluşun yolu olarak Türk milletinde Türkçülüğün uyanmasını görüyordu⁷³⁴.

Milliyetçilik ve komünizmle mücadelenin temelini oluşturan millet, din, adalet, aile gibi müesseselerin Sovyetlerde eksik olması ve bu müesseselere düşmanlık edilmesi, Sovyetlerin bir gün yıkılmasına sebep olacağına dair Türkçüler arasında yaygın görüştü⁷³⁵. Nejdet Sançar ise komünizmle mücadeleyi Kürşadlık ruhuyla, yani fedakârlık, feragat ve çıkılan yoldan geri dönmemekle formüle ediyordu. Sançar'a göre, çıkılan yolda şahıslar düşse bile ülkü yürümeliydi⁷³⁶. Aslında komünizmle mücadelede milli bünyenin güçlendirilmesi fikrini sadece Türkçülerin savunmadığını belirtmek gerekir. *Çınaraltı* dergisi'nin komünizme yönelik bir anketine Mükrimin Halil Yinanç⁷³⁷, Fahrettin Kerim Gökay, Hilmi Ziya Ülken, Adile Ayda⁷³⁸ gibi isimler de komünizmden korunmanın yolunu milli bünyenin kuvvetlendirilmesinde gördüğü cevabını veriyorlardı.

Serdengeçti ise komünizm ve milliyetçilik laflarının yerli yersiz kullanılmasının kavram olarak olmasa bile kelime olarak yıpranmalara neden olduğunu söylüyordu. Serdengeçtiye göre milliyetçilik toprak ağalarının, sandalye sevdalılarının ağzında sıkça dolaşan bir kelime oldu. Bu tip insanların korkusu komünizm gelirse mallarından olacaklarıdır. Bunlar gerçek milliyetçiler değillerdi ve milliyetçileri ayağa düşürenlerdi. Karaborsacı, mütegalibe, milliyetçi olursa komünizmle mücadele edilemezdi. Ayrıca işine gelmeyen kişilere komünist demek de meseleyi sulandırır. Bu iş en fazla komünistlere yarar. Ayrıca komünizm lafının yerli yersiz kullanımı komünizmi tehlikeli olmaktan çıkarır. Komünizm lafı sahtekarların, karaborsacıların ağzından uzaklaştırılmalıdır ve *"bizim gibi fakirlere bırakılmalıdır"*. Hükümet de komünizmle gerçekten mücadele edenleri desteklemelidir⁷³⁹.

⁷³⁴ İsmet Tümtürk, "Komünizm Tehlikesi", **Orkun**, Sayı: 62, 7 Aralık 1951, (Komünizm Tehlikesi), s. 3.

⁷³⁵ M. Sadettin Aygen, "Kızıl Materyalizme Karşı Manevi Seferberlik", **Türkeli**, Sayı: 13, 5 Haziran 1952, s. 2; Mehmet Sadettin Aygen, "Kızıl Materyalizme Karşı manevi Silahlanma", **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 67, Haziran 1960, ss. 8-9.

⁷³⁶ Nejdet Sançar, "Kızıl Âfete Karşı Kür-Şad'lık Ruhu", **Türkeli**, Sayı: 15, 5 Temmuz 1952, s. 2.

⁷³⁷ "Kızıl Tehlike", **Çınaraltı**, Sayı: 4, 7 Nisan 1948, s. 8.

⁷³⁸ "Kızıl Tehlike Karşısında Diyorlarki", **Çınaraltı**, Sayı: 6, 21 Nisan 1948, s. 8.

⁷³⁹ "Milliyetçilik ve Komünizm İstismarı", **Serdengeçti**, Yıl: 3, Sayı: 7, Temmuz 1949, s. 9.

Komünizmle mücadelede birisi dış, diğeri iç olmak üzere iki yol vardı. Türkçülerin daha çok üzerinde durdukları konu Türkiye içindeki komünizmdi. Komünistleri yenmek için kişisel mücadeleler yeterli değildi ve resmi bir program da yoktu. Ayrıca komünistler dışarıdan her türlü yardımı da görüyordu. Bu yüzden komünizmi tamamen yenmenin tek yolu onları tamamen yok etmektir. Komünist düşmanı ülkeler komünistleri toplu halde imha etse de Türkiye bunu yapamazdı. Bu bakımdan tek çare komünistleri toplu halde sınır dışı etmektir. Bu işin zor olacağını sanan olsa da komünizmden kurtulmanın en kestirme yolu toplu sınır dışıydı. Bunu yapmak ise birkaç maddelik kararnameye bakıyordu. Komünizmle mücadelede basın yayın vasıtasıyla mücadele, polis gücünü kullanma ve sosyal adaleti sağlama da devam etmeliydi. Ancak kesin çözüm komünistleri vatandaşlıktan atıp sınır dışı etmektir⁷⁴⁰.

Komünistlerin propaganda konusunda oldukça sık kullandıkları araçlardan birisi yayınlardı. Nejdet Sançar, komünist yayınları komünizmin en etkili silahı olarak sayıyordu. Bu yüzden komünist silahlarını etkisiz hale getirmek için karşı silah kullanılmalıydı. Bu silah ise milliyetçi yayınlardı. Fakat bu silah da yeterli değildi. Çünkü komünistler yayınlar için avuç dolusu paralar harcıyorlar ve 30 yıldan beri bu işi yaptıklarından en şeytani yöntemleri kullanabiliyorlardı. Bu durumda tek çare komünistleri yayıncılıktan uzak tutmaktır. Ancak demokratik ülkelerde bunu zorla yapmak mümkün değildi. O halde çare kitapçıların komünist yayınları bastırmaması, matbaaların basmaması, bayilerin de satmamasıydı. Matbaa ve kitapçılar bu işe ticaret değil, milli mesele olarak bakmalıydı. Matbaa ve kitapçıların hangi yayının komünist olduğunu anlaması ise başka bir meseleydi. Bu durumda milliyetçi gençler devreye girerek listeler hazırlamalı, kitapçı ve matbaalara dağıtmalıydı. Bu işte rica sınırları da aşılmamalıydı. Bu yöntem tam bir başarı sağlamasa da bir başlangıç sayılırdı⁷⁴¹.

Komünizmle mücadele bağlamında bazı Türkçüler, *Orkun* dergisine komünizmle nasıl mücadele edilmesi gerektiğini soruyorlar ve komünist yayınların hepsini parasıyla satın alıp imha ettiklerini söylüyorlardı. *Orkun*'un verdiği cevapta, bunun komünizmle mücadele değil komünizme yardım anlamına

⁷⁴⁰ Nejdet Sançar, "Komünistlerle Savaş", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 3, 30 Ağustos 1950, s. 3.

⁷⁴¹ Nejdet Sançar, "Moskofçulukla Savaşta Matbaa, Kitapçı ve Bâylere Düşen Vazife", **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, ss. 4, 8.

geleceğini, bu yüzden kesinlikle yapılmaması gereken bir hareket olduğunu vurguluyordu. Mücadelenin ise, bayiyi uyararak üç beş kuruş için memlekete zarar verdiğini söylemelerini tavsiye ediyordu. Ayrıca bayi kanuni çerçeve içerisinde baskı altına alınıp “*bembeyaz bir örtü üzerinde kara bir leke gibi sıırıtsın*”, böylece komünist yayın satmaz deniyordu⁷⁴².

Türkçüler için komünist yayınların satılmasını engellemenin yanı sıra milliyetçi yayınların okunması da önemli bir uğraştı. Bu bağlamda gençlere çok iş düşüyordu. Türkçü gençler milliyetçi yayınları tanıdıkları kimselere okutmali, Türkçü dergi ve kitapları tanıdıklarına hediye ederek okumasını sağlamalıydı. Bu iş süreklilik istediğinden Türkçü gençler tanıdıklarını Türkçü dergilere abone etmeliydi. Komünistler nasıl Türk çocuklarına Türkçü yayınları okutmuyorsa, Türkçü gençler de komünist yayınlarını okutmamalıydı. Bunun için Türkçü gençlerde okunması ve okunmaması gereken yayınların listesi bulunmalıydı. Türkçü gençlerin vatan vazifelerinden birisi de okutma ve okutmama mevzusuydu⁷⁴³.

Türkçüler, komünizmle mücadele konusunda sürekli dile getirilen ve yakınılan olumsuz görüşleri tekrarlıyor, ancak bir çıkış yolu arıyordu. Türkçüler komünizmle mücadelede, komünizm=Rus emperyalizmi çerçevesinden baktıkları için yüzyıllardan beri süregelen bir mücadele olarak görmelerine, Türk milletinin ölüm kalım meselesi olarak değerlendirmelerine rağmen, bu mücadelede ortak hareket edilememesini eleştiriyorlardı⁷⁴⁴. Yabancı ideolojilerle mücadelede organize olmaktan ziyade şahsi çalışmalar dikkat çekiyor. Oysa birlik olmadan başarı sağlamaz. Birçok kez teşkilatlanma sağlanmaya çalışıldıysa da bunlar hep kısa ömürlü oldu. Bu durumda kabahat hep dışarıda arandı. Ancak Türkçülerin önce kendi lakayt tutumlarına bakmaları gerekir. Türkçülük sadece Türk soyunun bilincinde olmakla olmaz. Milliyetçilik ideolojisinin prensipleri benimsenerek bu yolda çalışmakla olur. Her Türk’ün komünizm düşmanı olması da komünizmle mücadele için yeterli değildir. Herkes elinden geldiği kadarıyla bu mücadelenin içerisinde olmalıdır⁷⁴⁵.

⁷⁴² “Ülküdaşlarla Başbaşa”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, s. 16.

⁷⁴³ Nejdin Sançar, “Fikir Mücadelesinde Milliyetçi Gençlerin Mühim Vazifesi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 5, 30 Mart 1956, ss. 1, 8.

⁷⁴⁴ Nejdin Sançar, “Türkçülük Komünistlik Çarpışmasında Komünistlere Üstünlük Sağlayan Hususlar”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 3, 15 Mart 1947, (Üstünlük), s. 14.

⁷⁴⁵ Erol Güngör, “Komünizmle Mücadele”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 27, 1 Şubat 1957, ss. 12-13.

İsmet Tümtürk de komünizmle mücadelede bir uyum olmamasından yakınıyordu. Komünizmle mücadele için alınan kararların ortak ve eş zamanlı olarak uygulanması gerekirdi. Diğer bir önemli nokta ise kararları uygulayacakların iyi niyetli olmasıydı. Aksi takdirde kötü niyetli birisi alınan tedbirleri engelleyebilirdi⁷⁴⁶. Bu bağlamda komünizmle mücadele için her şeyin devletten beklenmesi doğru değildi. Bu durum Türk milletinde bir alışkanlık halini almış durumdadır. Bu alışkanlıktan vazgeçip, komünizm karşısında uyanık olmak gerekiyordu. Çünkü bu milletin ortak çıkarıydı. Çok küçük bir komünist kitlesi olsa da küçüklüklerine aldanmak yanlıştı. Çünkü komünistler oldukça güçlüydü. Bu yüzden ortak hareket etmek gerekiyordu⁷⁴⁷.

Yine komünizmle mücadele konusunda Türkçülerin yakındıkları konulardan birisi zengin kimselerin komünizmle mücadeleye destek vermemeleri idi. Komünizmle mücadeleyi sadece Türkçülerin yaptığı dile getiriliyordu. Komünizmle mücadele orta ve alt kesimlerin, yani düşük gelirli çevrelerin çıkardığı yayınlarla yürütülen bir mücadeleydi. Bu yayınları alıp okuyanlar dahi öğretmen, öğrenci ve düşük gelirli insanlardı. Zenginler ise ne yardımda bulunuyor ne de dergileri okuyorlardı⁷⁴⁸.

Türkçülere göre, komünizmle yapılan mücadelede komünistler Türkçülerden üstün durumdaydı. Sançar bu üstünlüğü altı maddede topluyordu. Komünistlerin Türkçülere üstünlük kurduğu alanlardan birincisi teşkilatlı ve programlı olmalarıydı. Bu teşkilatın merkezi Rusya'daydı ve tüm dünyaya ajanları vasıtasıyla ulaşabilen kolları vardı. Türkiye'dekiler de bu ajanlardandı. Bunların programlarını da yine Rusya belirlemişti. Türkçüler ise herhangi bir programa sahip değildi. İkincisi, komünistlerin hem maddi hem de manevi alanda yıkıcı olmalarıydı. Yıkıcı olmak yapıcı olmaktan çok daha kolaydır. Türkçüler ise yapıcıydı. Üçüncüsü, komünistlerin maddi ve finansal olanakları son derece güçlüydü. Maddi açıdan rahat olmalarından dolayı rahat bir şekilde propaganda yapabiliyorlardı. Sançar'a göre, komünistlerin mali açıdan rahat olmalarının göstergesi dergi yayınlarıydı. Piyasada çok sayıda dergileri vardı ve birisi kapatılsa hemen diğeri çıkıyordu. Türkçüler ise mali bakımdan çok kötü

⁷⁴⁶ İsmet Tümtürk, "Komünizmle Mücadele I", **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, (Komünizmle Mücadele I), s. 6.

⁷⁴⁷ Tahsin Burdurlu, "Komünizm'le Mücadele İçin", **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 2, 18 Aralık 1952, ss. 3-4.

⁷⁴⁸ İsmet Tümtürk, "Komünizmle Mücadele III", **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, s. 10.

durumdaydı ve büyük fedakârlıklarla dergi çıkarabiliyordu. Dördüncüsü, komünistlerin seciyesiz ve yılışık olmalarıydı. Onlar için şeref, haysiyet, namus gibi kavramlar burjuva uydurmasından ibaretti. Amaçlarına ulaşmak adına her türlü yolu kullanırlardı. Hatta sağcı gazete ve dergilere bile sızarlardı. Türkçüler ise farklı kalıplara girmezdi ve ciddiydiler. Komünistlerin yılışık ve seciyesiz olması da onlara üstünlük sağlayan hususlardan birisiydi. Beşincisi, cemiyette görülen haksızlık ve sakatlıklardı. Halkın gözleri önünde yapılan yolsuzluklar ve haksızlıklar komünistlerin propaganda yapabilmeleri için ortamı hazırlar mahiyetteydi. Halkın haksızlıklar karşısında duyduğu tepkiyi komünistler istismar edebiliyordu. Komünistlere üstünlük sağlayan altıncı husus ise, komünistlerin arkalarını büyük bir kuvvete dayamalarıydı. Komünistlerin arkasındaki bu kuvvet gerek maddi açıdan gerekse manevi açıdan onları her zaman destekliyordu. Komünistler işinden çıkarılsa hapse atılsa dahi maddi bakımdan sıkıntı çekmiyor, destekleniyordu. Hiçbir şekilde hayatını idame kaygısına düşmezlerdi. Ancak Türkçüler bu tür bir desteğe sahip değillerdi. Hatta Türkçüleri desteklemesi gereken kurumlar dahi desteklerini esirgiliyor, çoğu kez de Türkçüleri ezmeye çalışıyordu⁷⁴⁹.

Türkçülere göre Türkiye’de komünizmle mücadele ciddi şekilde yapılmıyordu. Hatta bazı kesimler komünizmin Türkiye için bir tehlike olmadığını söylüyorlardı. Türkçülerin bu söylemlere tepkisi ya hiçbir şeyden haberi olmayan saf insanlar ya da hainler şeklinde oluyordu. Komünizmle mücadeledeki gevşek tutuma örnek olarak Amerika gösteriliyordu. Bu bağlamda Sofuoğlu, dünyanın en büyük askeri gücü olan Amerika’nın hem kendi içinde hem de dışarda komünizmle mücadelesini vurguluyordu. Komünizm dünya çapında bir tehlike olduğu için Amerikan yardımları ve NATO’nun önemli bir misyonu vardı. Komünizmin yayılmasını engellemek için Sovyetlerin çevrenmesi gerekiyordu. Ayrıca Amerika ile Türkiye karşılaştırıldığında, Amerika Türkiye’den sosyal bünye olarak, ekonomik olarak, rejim ve refah seviyesi olarak hatta coğrafi bakımdan Rusya’dan çok uzak olmasına rağmen komünizmle ciddi anlamda mücadele ediyordu. Türkiye’nin komünizmle mücadelede Rusya’yla sınırdaş olmasına rağmen daha gevşek olması ve Türkiye’de komünizm tehlikesinin

⁷⁴⁹ Nejdet Sançar, Üstünlük, ss. 14-16.

bulunmadığının söylenmesi Türk milletini “afyonlamaktan” başka bir şey değildi⁷⁵⁰.

Safa da Türkiye ile Amerika’yı kıyaslayıp Amerika’nın Türkiye’den kat kat üstün olmasına rağmen komünizmle ciddi manada mücadele ettiğini fakat Türkiye’de komünizmle mücadele açısından herhangi bir faaliyete başlanınca delil olmadığının söylenmesini eleştiriyordu. Elbette hürriyet vardı ancak bu hürriyet, hürriyeti boğmak için değildi⁷⁵¹.

Tümtürk ise, komünizmle mücadelede başka milletler Türkiye ile kıyaslandığında ellerinde ekonomik ve teknik açıdan üstünlük, çeşitli ve geniş kaynaklar, coğrafya bakımından uzak mesafeler ve açık denizler yani doğal engeller, sağlam ittifaklar olduğunu ancak Türkiye’nin elinde Türklüğünden başka avantaj bulunmadığını vurguluyordu. Bu bakımdan komünizmle mücadelede maddi bakımdan lider Amerika, manevi bakımdan lider Türkiye’ydi⁷⁵².

Komünizme Karşı Mücadele dergisi de dünya çapında komünizmle nasıl mücadele edildiğine ilişkin haberler yayınlıyordu. Bu bağlamda İsviçre’de zaten kabarık bir bütçesi olan İsviçre gizli servisine komünizmle mücadele için 70 bin İngiliz lirası bütçe ayrıldığı, Amerika’da Başkan Truman’ın vetosuna rağmen Amerikan Senatosu’nun komünist hareketlerin kontrolü ve takibine ilişkin kanun teklifini kabul ettiği, İngilizlerin komünizmle mücadele kapsamında İç Muhafızlar adı altında bir teşkilat oluşturduğu, Avustralya’nın komünizmi kanun dışı saydığı haberleri aktarılıyordu. Komünizm karşısında dünyanın tutumu Türkiye’de komünizmle mücadelenin haklılığı bakımından da önemliydi⁷⁵³.

DP’nin iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra komünizmle mücadele komisyonu kurup daha sonra da bu komisyonun bilgilendirmesinden hareketle mevcut mevzuatın komünizmle mücadelede yetersiz kalması üzerine ceza kanunlarında yapılan değişiklik, Türkçüleri kısmen memnun etmişti. Fakat daha kanunların hazırlanışı sırasında Türkçüler tarafından eleştiriler yapılmaya başladı. Adalet Bakanı Halil Özyörük başkanlığında çalışan komisyonda milliyetçi

⁷⁵⁰ Sofuoğlu M. Zeki, “Amerika Komünizmle Nasıl Mücadele Ediyor? Biz Ne Yapıyoruz?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 11, 1 Ocak 1951, ss. 2, 4; aynı makale; M. Zeki Sofuoğlu, “Amerika Komünizmle Nasıl Mücadele Ediyoruz? Biz Ne Yapıyoruz?”, **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 6, Şubat 1949, ss. 8-9.

⁷⁵¹ Peyami Safa, “Delil Yağıyor”, **Çınaraltı**, Sayı: 1, 17 Mart 1948, s. 4.

⁷⁵² Tümtürk, *Komünizmle Mücadele I*, ss. 4-5.

⁷⁵³ “Dünyada Komünizm Meselesi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 7, 1 Kasım 1950, s. 1.

isimlerin bulunmaması eleştirilerden birisiydi. Bir diğer eleştirinin nedeni ise Irkçılık-Turancılık Davası'nın rövanşı niteliğindeki Öner-Yücel Davası'nda Hasan Ali Yücel'in avukatı Bülent Nuri Esen'in komisyonda bulunmasıydı. Bir de komisyonun hükümete verdiği tasarıya göre cumhuriyete muhalif olma, demokrasiye aykırı hareketler ve anayasanın tanıdığı hakların ırk fikriyle kaldırılması gibi düşüncelerin komünizmle bir tutulması, Türkçüler tarafından eleştiriliyordu. Tümtürk'e göre, bu kanun tasarısıyla komünistlerin Türkçülere veremediği zararı iktidar veriyordu⁷⁵⁴.

Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinde yapılan değişikliklerle ceza artırımına gidilmesi genel olarak komünistleri caydıracak mahiyette olması bakımından olumlu karşılanırsa da komünizmin yanına irtica ve diğer fikirlerin eklenmesi komünistlerin işine geliyordu. Çünkü diğer fikirler de aynı derecede suç sayılıyor ve böylece komünizmin en kötü fikir olma özelliği ortadan kalkıyordu⁷⁵⁵. Ancak her şeye rağmen Türkçüler açısından bu olumlu bir gelişme olarak karşılandı. Hatta geç kalınmış bir karar olarak değerlendirildi. Cezai arttırmalar komünizmin faaliyetlerini azaltacaksa da bu durum komünizmle mücadelenin bitmesi anlamına gelmiyordu. Asıl başarı insanları komünizmden uzak tutmakla gelebilirdi. Bu bakımdan ise toplumun aydınlatılması en önemli görevdi⁷⁵⁶.

3.3. TÜRKÇÜLERİN DIŞ TÜRKLER GÖRÜŞÜ

Türkçüler için Türklük bir bütün olduğu, coğrafyayla sınırlanmadığı için dış Türkler konusu oldukça önemli bir meseleydi. Ayrıca Türkçülüğün ana esaslarından birisi Turancılık olduğundan dış Türklere ilişkin bir ilginin olmaması beklenemezdi. Dış Türklerin büyük bir kısmının Sovyet, Çin ve Balkan ülkelerinin yani komünizmin egemenliği altında olması da bir başka özellikti⁷⁵⁷. Dış Türklerin çoğu Rus esiri ve sahipsizdi. Bazı tarihi olaylar yüzünden ayrı kalınsa da dış Türklerle Türkiye Türkleri arasında hiçbir fark yoktu. Ayrıca dış

⁷⁵⁴ İsmet Tümtürk, "Bir Tehlike Var", **Orkun**, Sayı: 15, 12 Ocak 1951, ss. 3-4.

⁷⁵⁵ İsmet Tümtürk, "Komünizm Tehlikesi", **Orkun**, Sayı: 62, 7 Aralık 1951, s. 2; İsmet Tümtürk, "Son Ceza Kanunu Tadilleri Üzerinde Bazı Düşünceler", **Orkun**, Sayı: 64, 21 Aralık 1951, ss. 12-13.

⁷⁵⁶ Mustafa Akalın, "Komünizmle Mücadele", **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 4, 20 Ocak 1952, s. 5.

⁷⁵⁷ Landau, s. 217.

Türklerin sayısı Türkiye’den çok daha fazlaydı. Fakat dış Türklerin hem hayatları hem de Türklükleri tehlike altındaydı. Dış Türklerin hayatlarıyla alakadar olmak ilk önce Türkiye’nin ve Türkçülerin işiydi⁷⁵⁸. Yani Türkçüler için dış Türkler, Turan ve Komünizm meseleleri birbirlerinden ayrı düşünülmeyen, birbirlerini tamamlayan meselelerdi.

Türkçüler için dış Türkler konusunda Türkiye’nin oldukça önemli bir yeri vardı. Çünkü Türkiye dünya üzerinde bağımsız olan tek Türk devletiydi. Bu devleti korumak sadece Türkiye Türklerinin değil bütün Türklerin göreviydi. Tek bağımsız Türk devletini her anlamda geliştirmek Türk dünyası için önemli bir değer olarak görülüyordu. Dış Türklerin çok büyük bir kısmı ise Sovyetlerin egemenliği altında ezildiği için Türkler arasında bir dayanışma sağlanmalıydı. Dayanışma düşmana karşı iş birliği üzerine kurulmalıydı. Esir Türklerin kurtulabilmesi için bunun şart olduğu ifade ediliyordu⁷⁵⁹. Bu dava, Türklerin milli davasıydı. Bu yüzden Azerbaycan, İdil Ural, Kuzey Kafkas, Kırım, Türkistan özel adlarının yerine Türklük adı altında bu mücadele yürütülmeliydi⁷⁶⁰.

Aydınından cahiline, zengininden fakirine bütün Türklerin Türklük konusuyla ilgilenmesi gerekiyordu. Müstecib Ülküsal, Türklüğün yükselmesi için iki ana hedef belirlemişti. Birinci hedef hür yaşayan Türkiye’yi olabildiğince medenileştirmek, refah ve saadete ulaştırmak; ikinci hedef de bütün esir Türkleri esaretten kurtarıp hürriyetlerine kavuşturmaktı⁷⁶¹. Ülküsal, bütün Türklerin kaderinin Türkiye’ye bağlı olduğunu, Türkiye’nin Türklüğün temsilcisi olduğunu söylüyor ve Türklere üç öğüt veriyordu. Bu aynı zamanda izlenecek yol anlamına da geliyordu;

“1- Kendi Yurtlarında hür ve müstakil yaşayan Türkiye Türklerini kuvvet ve kudretin, medeniyetin, refah ve saadetin en yüksek derecelerine çıkarmak için çalışmak;

2- Esir Türkleri yok olmaktan kurtararak hürriyet ve istiklallerine kavuşturmak için gayret ve himmet sarfetmek;

⁷⁵⁸ Nejdet Sançar, “Dış Türkler”, **Orkun**, Sayı: 3, 20 Ekim 1950, (Dış Türkler), s. 4.

⁷⁵⁹ Cengiz Gökçöl, “Milli Tesevüd İhtiyacı”, **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 4-5, Ağustos-Eylül 1952, ss. 7-9.

⁷⁶⁰ Cengiz Gökçöl, “Mili Dava”, **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 2-3, Haziran Temmuz 1952, ss. 13-14.

⁷⁶¹ Müstecib Ülküsal, “Türk Dünyası”, **Türk Dünyası**, Sayı: 2, Mart 1955, s. 7.

3- Bu gâyelerin gerçekleşmesi yolunda bütün kuvvetleri birleştirmek
ve anlaşmazlıklara son vermek”⁷⁶².

Türkçülere göre, tarihi şanla ve hamasetle dolu Türklülerin büyük bir kısmı esirdi. Türkiye, Türklüğün son kalesi olmasının yanı sıra aynı zamanda Türklüğün dayanak noktasıydı. Bu yüzden esaretten kaçabilen her Türk Türkiye’ye toplanıyordu⁷⁶³. Bu bağlam da Ahmet Türkeli de Türkiye dışında bulunan Türkistanlıların Türkiye’ye gelmesini, komünizmle savaş için Türkiye’nin güçlü bir kale olmasının sağlanmasını istiyordu. Türkiye’ye ulaşamayanlara da öz dillerini, kültürlerini, adet ve geleneklerini ne şartla olursa olsun korumalarını tavsiye ediyordu⁷⁶⁴.

Türkiye, dış Türkler tarafından da bir sığınak olarak görülüyordu. Gerçekten de gerek Birinci Dünya Savaşı sırasında Arabistan’da Hac vazifelerini yerine getiren Türkistanlıların Arabistan’a yerleşmesi ve Arap coğrafyasının Türklerin elinden çıkmasıyla Türkiye’ye göç etmesi, gerek İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa’daki kamplara düşen Türklerin Türkiye’ye gelmesi ve gerekse 1950 sonrasında Afganistan ve Pakistan’a sığınan Türklerin Türkiye’ye göçmesi Türkiye’nin Türkistan Türkleri tarafından da vatan olarak görülmesinin ve aynı soyun evlatları olma bilincinin sonucuydu⁷⁶⁵.

Dış Türklerin bir kısmı göç etme fırsatı bularak Türkiye’ye gelebilmişse de bir kısmı yine dışarda kalmıştı. Bu bağlamda İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa’daki kamplarda kalan Türklerin Türkiye’ye getirilmesi isteği de Türkçüler tarafından dile getirilen bir durumdu. Bu bağlamda Hasan Saka Hükümeti döneminde Mehmet Altunbay tarafından başbakana açık mektup yazılarak Avrupa kamplarındaki Türkler için Türkiye’nin sadece bir sığınak değil aynı zamanda bir “*kible gâh*” olduğu dile getiriliyor, Türkiye’ye “*aşk derecesinde bağlı*” bu insanların Türkiye’ye getirilmesi isteniyordu⁷⁶⁶. Kadircan Kafilı ise Balkanlarda,

⁷⁶² Müstecib Ülküsal, “Türk Dünyası ve Aydınlara Düşen Borç”, **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 3-4, Eylül-Ekim 1956, s. 28.

⁷⁶³ Mustafa Ernam, “Türklüğün Son Kalesi Türkiye”, **Aras**, Sayı: 1, Ocak 1952, s. 9.

⁷⁶⁴ Ahmet Türkeli, “Türkistanlılar ve Vazifeleri”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ağustos 1959, s. 13.

⁷⁶⁵ Bedri Hucent, “Türkiye’de Türkistanlı Göçmenler ve Muhaceret Sebepleri”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Haziran 1959, ss. 5, 15.

⁷⁶⁶ Mehmet Altunbay, “Başbakan’a Açık Mektup”, **Kızıl Elma**, Sayı: 5, 27 Kasım 1947, ss. 12-15.

özellikle Bulgaristan'da bulunan Türklerin ağır eziyetler altında olduklarını ve bu Türklerin bir yolunu bulup Türkiye'ye getirilmesini dile getiriyordu⁷⁶⁷.

Öte yandan İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa kamplarında kalan Türklerin Türkiye'ye getirilmemesi Türkçüler tarafından İnönü ve CHP'nin eleştirilmesine neden oluyordu. Dönemin Cumhurbaşkanı İnönü'nün Türkiye'ye gelmek isteyen Türklerden sadece öğrencileri kabul ettiğini, diğerlerinin Rus vatandaşı olduğunu söyleyerek Rusya'ya iade edilmesine neden olduğunu ve bu iade edilenlerin kurşuna dizilmesinde İnönü'nün suçu olduğu vurgulanıyordu. Hatta bunlar içerisinde kaçıp kurtulanlar ve Türkiye'ye gelenler de yine İnönü tarafından Ruslara verildi deniyordu⁷⁶⁸. Ayrıca Cumhuriyet devrinde dış Türklerle hiç ilgilenilmediği ve ilgilenenlere de kötü gözle bakıldığı söylenerek yine CHP eleştiriliyordu. Tek parti döneminde dış Türkler meselesinin halledilmemesi ise normaldi. Çünkü CHP, Türklüğü Türkiye sınırları içerisindekilerle sınırlıyordu. Bu politika halkın seviyesine de indirilerek dış Türklerin Türkiye'yi ilgilendirmeyen bir mesele olduğunu halka benimsetmeye çalıştılar. Bu kimseler dış Türklerle ilgili görüşlerini söylerken dış Türklerin Türklüğünün kalmadığını, onların tamamen Ruslaştığını ve komünistleştiğini, onlarla ilgilenmenin Rusya'yı rahatsız edeceğini söylüyorlardı. Ancak dış Türkler ne Türklükten çıktı ne de komünistleşti. Bu CHP'nin politika anlayışydı⁷⁶⁹.

CHP'nin dış Türkler konusundaki tutumunu eleştirenler sadece Türkçüler değildi. Ali Naci Karacan'ın dış Türkler konusundaki görüşleri Türkçülerle hemen hemen aynıydı. *Türk İzi* dergisinin *Milliyet* gazetesinden alıntılanarak verdiği yazısında Karacan, Yurtta Sulh Cihanda Sulh dendiğinden beri komşular incinmesin diye dış Türklere ilgi gösterilmediğini hatta yok sayıldığını vurguluyordu. Rusya'daki Türklere ilgi gösterilmeyerek Ruslarla, İran'daki Türklere ilgi gösterilmeyerek Şahla, Bulgaristan'daki Türklere ilgi gösterilmeyerek de Bulgarlarla iyi geçinilmeye çalışıldı. Dış politikanın temel görüşü bu oldu. Komşularla iyi geçinmek adına Türkler kurbanlık koyun gibi feda edildi. Bu anlayış ancak 1945 yılındaki Rus istekleriyle bırakıldı. Halk Partisine

⁷⁶⁷ Kadircan Kaflı, "Yabancı Yerlerdeki Türkleri Kurtaralım!", **Yeni Sabah**, 30 Ağustos, 1949, s. 2.

⁷⁶⁸ Kurt Tarık Özhan, "Türkistan Kurtulacaktır", **Serdengeçti**, Yıl: 11, Sayı: 29, Mart 1959, (Türkistan Kurtulacaktır), s. 2.

⁷⁶⁹ Sançar, Dış Türkler, ss. 4-5.

ait bu yanlış politikanın bırakılıp tam tersi bir politika izlemenin, yani dış Türklerle fikren, insani ve milliyetçi olarak ilgilenmenin zamanı geldi⁷⁷⁰.

Türkçüler için dış Türkler bağlamında öncelikli hedef dış Türklerin bağımsızlığına kavuşmasıydı. Türkçülerin dış Türklere olan ilgisinin, başka milletlere savaş açarak siyasi bir birlik oluşturma eleştirisi, Türkçüler tarafından kabul edilmiyordu. Sançar'a göre dış Türklere olan ilgi, dış Türklerin Türk olduğunu herkese kabul ettirmek ve dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen afetlerde evsiz kalanlara gösterilen merhamet kadar dış Türklere de merhamet gösterilmesini sağlamaktı. Ayrıca bu ilgi dış Türklere kuvvet de verecekti⁷⁷¹. Ergin de mevcut durumda bir siyasi birlikten bahsedilemeyeceğini söylüyordu. Fakat onlarla kültürel birlik sürdürülmeli, kültürlerinin yok olmasına izin verilmemeli diyordu. Ayrıca bu sadece Rus egemenliği altında kalanlar için değil, Bulgaristan'da ve Avrupa kamplarında olanlar için de geçerliydi⁷⁷².

Jacob Landau, dış Türklerin yayınlarıyla Türkiye'deki Türkçülerin yayınlarını kıyaslayarak bu iki yayın arasında bazı farklar olduğuna dikkat çekmektedir. Landau'ya göre, dış Türkler Pantürkizm'e genel bir değinmeden sonra daha çok kendi bölgelerini öne çıkarırken Türkiye'li Pantürkistler daha çok tüm Türkleri birleştirmeye yönelik metinler kaleme alıyordu⁷⁷³. Bu durum gerek Türkiyeli Türkçüler gerekse dış Türklerden olan Türkçüler için normal bir durumdu. Çünkü Türkiye zaten tek bağımsız Türk devletiydi. Türkiye'nin kendisini tanıtmaya ihtiyacı yoktu. Kendisini tanıtmaya, dış Türklerin de Türkiye Türkü gibi olduğunu göstermeye ihtiyaç duyan dış Türklerdi. Hatta bu propagandayı Türkiyeli Türkçüler de bolca yapıyordu. Dış Türkler daha çok kendilerini tanıtmaya amacını güttüklerini, gerek kurdukları derneklerin nizamnamelerinde, gerekse çıkardıkları yayınlarda dile getiriyorlardı. Dış Türklerin önceliği de kendi bölgelerinin bağımsızlığını sağlamaktı. Aynı yaklaşım Türkiyeli Türkçülerde de görülüyordu⁷⁷⁴.

⁷⁷⁰ Ali Naci Karacan, "Türkiye Dışındaki Türkler", **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 2-3, Haziran-Temmuz 1952, ss. 2-4.

⁷⁷¹ Sançar, *Dış Türkler*, s. 5.

⁷⁷² Ergin, *Davamız*, s. 6.

⁷⁷³ Landau, s. 178.

⁷⁷⁴ **Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği Ana Tüzüğü**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1953, s. 5; İlhami Musabay, "Başlarken", **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 1, Temmuz 1956, s. 24; "Milli Birlik Yolu", **Azerbaycan**, Yıl: 8, Sayı: 6-7 (90-91), Eylül-Ekim 1959, s. 1.

Türkçülerin dış Türkler meselesinde en fazla yakındıkları konu, toplumun dış Türklere ilgisiz kalmasıydı. Bu bağlamda Kıbrıs'a duyulan ilginin neden Orta Asya'daki Türklere duyulmadığı sorgulanıyordu. Kıbrıs Türkiye'ye oldukça yakın, 80 bin Türk'ün yaşadığı bir adaydı. Yunan isteklerine karşı da Türkiye'den yerinde bir tepki vardı. Ayrıca Kıbrıs komünist idaresinde olmadığından Türkiye'den gidilip gelinebiliyor, Kıbrıs Türkü'yle görüşülebiliyordu. Fakat demir perde gerisi böyle değildi. Anadolu Türkü'nün geldiği yer orasıydı. Anadolu Türkü aslını unuttu. Unutulan bu coğrafyada 50 bin Türk yaşıyordu. Kıbrıs için yapılanların hiçbirisi bu esir Türkler için yapılmıyordu. Milyonlarca Türk o coğrafyada öldürülüyordu. Serdengeçti, Kıbrıs için uyanan bilinç, Orta Asya'da bulunan esir Türkler için de uyansın biz tekrar hapis yatmaya, işkence görmeye razıyız diyordu⁷⁷⁵.

Mirza Bala ise Araplar, Faslıları aslen Berberi olup Müslümanlıktan sonra Araplaşmalarına rağmen koruyup kollarken, biz ırken, dil bakımından, kültür açısından öz Türk olan esir Türklerle ilgilenmiyoruz diyerek mevcut durumdan memnuniyetsizliğini gösteriyordu. Bir zamanlar Sovyetlerle dost olduğu için esir Türklerle ilgilenilmediyse de artık şartlar değişti. Ayrıca hem esir Türkler hem de hür Türkiye komünizmle mücadele bakımından aynı cephedeydi. Bu fikir birliğinden faydalanmak gerekirdi. Birde dış Türklerle ilgili her söze Turancılık diyerek olumsuz anlamlar yüklemek isteyenler vardı. Ancak Turancılık kavramı Sovyetler için esir Türklerin milli hareketleri anlamını taşırdı. Bu tabir komünist Türkler için bile kullanılırdı. Mirza Bala bu bakımdan Turancılık kavramına olumsuz anlamlar yüklemek ne kadar doğrudur diye soruyordu⁷⁷⁶.

Hüseyin Namık Orkun ise dış Türklere duyarsız kaldıklarından dolayı aydınları eleştiriyordu. Orkun'a göre, dünyanın herhangi bir yerinde Türkler katledilirken bir laf edilince kozmopolitler hemen Türkçüler isyan ediyor, Türkçüler başkaldırdı diye ortaya çıkıyordu. Çin'de bir Amerikalının, bir İngilizin burnu kanasa hemen notalar verilir, dünya basını meşgul edilip bu konuya dikkat çekilirdi. Bu normal bir durumdu. Ancak bir Türk ailesi ortadan kaldırılrsa kimseden ses çıkmıyordu. Türk yurtlarında Türkçe konuşmanın yasak olmasına da ses çıkmıyordu. Orkun, kendi soyundan kendi kanından olanlarla ilgilenmeyen

⁷⁷⁵ "Kafkasyada Korkunç Kanlı Rus Katliamı", **Serdengeçti**, Sayı: 22, Mayıs 1956, ss. 8-10.

⁷⁷⁶ Mirza Bala, "Türklük ve Komünizm", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 18, 15 Nisan 1951, s. 2.

başka bir millet var mıdır, diye soruyordu. Şuurlu bir aydının bu tür olaylar karşısında sessiz kalması mümkün değildi⁷⁷⁷.

Kankurudanoğlu ise Türkiye'nin dünyanın neresinde olursa olsun özgürlük hareketlerini desteklerken dış Türklere karşı ilgisiz olunmasını eleştiriyordu. Bu bağlamda Pakistan'ın özgürlüğüne kavuşmasına sevinilirken, Fas'ın bağımsızlık savaşı haklı görülürken, Rus esiri Türklere gelince durumun değişmesi dikkat çekiciydi. Rus esiri Türkler konu olunca vatansever bilinen kişilerin bile bu fikirlere Turancılık deyip Türkçülerin bu fikirden uzaklaşmasını istiyordu. Kankurudanoğlu'na göre, bu durum tek parti zihniyetinin ve 1944 yılında yapılan propagandanın ne kadar yerleştiğinin göstergesiydi. Kankurudanoğlu, başkalarını düşünürken insancıl olmak iyi, kendi ırkdaşını düşünüp milliyetçi olmak neden kötü olsun diye soruyordu. Türk dünyası bir bütün, onlar da ırkdaşımızdır. Aynı soyun parçalarıyız demektedir⁷⁷⁸.

Dış Türklere ilişkin yanlış bir görüş de Bulgaristan'dan gelen Türklerin komünist ajanı olduğuydu. Bunların arasına komünist ajanların sokulduğu zaten bilinen bir durumdu. Polis bu tür ajanları tespit edip yakalıyordu. Ancak toplumda, dışardan gelen tüm Türklere ajan gözüyle bakmak yaygın bir hal almaya başlamıştı. Bu durum dışardan gelen Türklerin sıcak karşılanmasını engelliyordu. Türkiye'nin doğusunda da Azerbaycan'dan gelen Türklere aynı muamele yapılıyordu. Bu durumun ortaya çıkmasında Azerbaycan'dan gelen Türklerin Şii olması da etkili oluyordu. Fakat en önemlisi komünistlerin yaptıkları propagandaydı. Komünistler, Azerbaycan'dan gelen Türklerin çalışkanlığını öne sürerek yerli halka “sizin işlerinize göz dikiyorlar” diyerek dış Türklerin ajan oldukları iddia ediliyordu⁷⁷⁹. Bu ve buna benzer tutumlar, yıllarca Türkiye'yi kurtarıcı olarak gören dış Türklerin Türkiye'ye ulaşabildiklerinde, Türkiye hakkındaki duygularının sarsılmasına neden oluyordu. Çünkü kardeş sıcaklığı ile karşılanmıyorlardı. Türkiye'de dış Türkler hakkında olumsuz düşünenlerin oluşmasının başında komünistler geliyordu. Bunlar dış Türkleri şüpheli göstermek

⁷⁷⁷ Hüseyin Namık Orkun, “Türk Dünyası”, **Türk Dünyası**, Sayı: 1, Şubat 1955, ss. 4-5.

⁷⁷⁸ Kankurudanoğlu Necati Bozkurt, “Dış Türklere Ait Düşmanlık”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, (Düşmanlık), s. 13.

⁷⁷⁹ Kankurudanoğlu, Düşmanlık, s. 13.

için çalışıyorlardı. Komünistlerin amaçları da Türkiye'ye gelen dış Türklerin Ruslar hakkındaki görüşlerini söylemelerini önlemektir⁷⁸⁰.

Eski Başbakan Şemsettin Günaltay'ın da CHP Sarıyer Bahçeköy ocağı açılışında dış Türklerle ilgili söylediği sözleri, Türkçüler tarafından eleştirilmesine neden oldu. Günaltay'ın Türkistan, Bulgaristan, Romanya ve Yugoslavya'dan din âlimi gibi görünerek gelenlerin köylerde komünizm propagandası yaptığını söylemesi üzerine, Ahmet Türkeli bir açık mektup yayınladı. Türkeli mektubunda, Günaltay'ın bu sözlerinin halk arasında Türkistanlılara şüpheyile bakılmasına neden olduğunu, hiçbir Türkistanlının yabancı kökenli fikirlere sahip olmadığını, eğer kendisinin bir bildiği varsa neden mahkemeye vermediğini soruyor, Türkistanlıları ajan olarak göstermesinin kendisine yakışmadığını belirtiyordu⁷⁸¹.

Dış Türklerin Türklük bilincini kaybettiği, bu yüzden onların Türk sayılamayacağı yönündeki yaklaşımlar da Türkçülerin dış Türkler bağlamında uğraşmak zorunda kaldıkları bir konuydu. Akıncıoğlu, nerede Türk varsa orada Türklük bilinci vardır diyordu. Bu bakımdan eşit Türklerin bulunduğu her yerde, İran, Rusya, Bulgaristan, Kıbrıs, Yugoslavya ve Türkistan'da Türklük şuuru ayaktaydı. Akıncıoğlu kendi deneyimlerini de aktararak bu görüşünü desteklemeye çalışıyordu. 1954 yılında yapılan güreş müsabakalarında İran ve Rusya Türkü iki güreşçinin rahatlıkla anlaşabildiğini, Türkiye'nin şampiyon olmasına da "biz şampiyon olduk" diyerek sevindiklerini belirtiyordu⁷⁸².

Nejdet Sançar ise Türklerin uzun yıllar baskı altında kalmasına, hem fiziken hem de kültür olarak yok edilmeye çalışılmasına rağmen, Türklük bilincinin yaşadığını hatta yükselişte olduğunu vurguluyordu. Sançar'a göre, son 25 yılda Türkiye'de Türkçülüğün yok edilmeye çalışılmasına rağmen bu fikir genişliyordu. Mesela Bulgar Türklerinin Türkiye'ye gelişlerinden sonra kahraman gibi karşılanması ve halkın gelenlerin sorunlarını çözmeye çalışması bu durumun kanıtıydı. Keza dışardaki Türklerde de Türklük bilinci artıyordu. Mesela Yunan istekleri karşısında Kıbrıs Türkü'nün durumu bunun göstergesiydi. Avrupa kamplarından Türkiye'ye gelenlerin durumunu görünce de Türklük bilincinin ne kadar yükseldiğini görmek mümkündü. Yine Kore Savaşı sırasında yaralanan

⁷⁸⁰ Nejdet Sançar, "Dış Türkler ve Türkiye", **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 30, 1 Mayıs 1957, s. 10.

⁷⁸¹ Ahmet Türkeli, "Şemsettin Günaltay'a Açık Mektup", **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Nisan 1959, s. 3.

⁷⁸² S. Akıncıoğlu, "Sönmedi Bu Ateş", **Kopuz**, Yıl 1, Sayı 4, Temmuz 1956, s. 11.

askerlere Japonya’da yardım edenler, Kore’de şehit düşenlerin mezarları başlarında bekleyenler, hiç görmedikleri Ertuğrul faciası kahramanlarının mezarlarını ziyaret edenler doğu Türkleriydi. Türklerde bu hareketlerin görülme sebebi Türklük şuuruydu⁷⁸³.

Azerbaycan dergisine göre de Türklük bilincini ayakta tutan, Türk kültürünü yaşatan Türklerin tek bir dine sahip olması yani İslam’ı benimsemesiydi. Eğer Türklerin yüzde 95’lik kesimi Müslüman olmasaydı Türk kültürü ve Türklük bilinci muhafaza edilemezdi. Özellikle Ruslar Türk kültürünü ve Türklük bilincini uzun yıllar yok etmeye çalıştı. Bunun için Türk dilini, milli edebiyatını, milli tarih eğitimini kaldırıp, Türkleri Ruslaştırmak istedi. Uzun yıllardır güttüğü bu amaç Ruslara bir fayda sağlamadı. Türkler İslam sayesinde bu Ruslaştırmadan kurtuldu ve milli bilincini muhafaza etti. Ancak sadece İslam’a dayanarak milli bilinci korumak mümkün değildi. Türk eğitim ve kültür kurumları, dernekler, kuruluşlar, basın, ilim ve kalem erbabının Türk kültür birliğine dönük çalışmalar yapması ve bu konuyu gündemde tutması gereklidir deniyordu. Ortak kültür de şahsiyetli okullarda okutulmalı ve kültürel bir birlik oluşturma yönünde çaba sarf edilmeliydi. Her Türkün en yüksek ideali Türk birliği oluşturmak ve Türklük şuurunu ayakta tutmak olmalıdır fikri ön plana çıkıyordu⁷⁸⁴.

Türkçüler için dış Türklerin zor durumda olmasının en büyük sebebi Ruslardı. Ancak Rusların büyümesinde ve çevresinde hegemonya kurmasında Batı’nın Ruslara göz yumduğu öne sürülerek Batı’ya da tepki duyuluyordu. Rusların batı yönünde Baltık ülkelerini hakimiyetine alması, Romanya sınırını yeniden çizmesi ve Almanya’nın doğusuna yerleşmesi; doğu yönünde ise Saholin Adalarına kadar uzanması ve stratejik önemi yüksek olan Kuril Adalarını ele geçirmesi Batı’nın hatasıydı⁷⁸⁵. Sovyetler, 17 federal cumhuriyetten oluşan, sınırları batıda Orta Avrupa’dan başlayan doğuda Uzak Doğu’ya güneyde Karadeniz’e Kuzeyde de kutuplara kadar uzanan, içerisinde 200 milyon insanın

⁷⁸³ Çiftçioğlu Nejdet Sançar, “Türk Âleminde Türklük Şuuru”, *Orkun*, Sayı: 37, 15 Haziran 1951, ss. 3-4.

⁷⁸⁴ “Türk Kültür Birliği”, *Azerbaycan*, Yıl: 2, Sayı: 6 (18), Eylül 1953, ss. 1-3.

⁷⁸⁵ Cezmi Türk, *Dünyanın Çatısı Turan ve Rus Kafası*, Toprak Yayınları, İstanbul, 1964, (Turan), s. 135.

köle şeklinde yaşadığı bir sömürge imparatorluğuydu⁷⁸⁶. Fakat Sovyet sömürge sistemi Batılı sömürgecilikten ve hatta Japon sömürgeciliğinden farklıydı. İngiliz ve Japon sömürgeciliği zorla evlendirme işlerine girmez, yerleşim yerlerini yıkmaz, buna karşın yol, tren yolu gibi işlerle uğraşır. Ruslar ise bu sömürge anlayışının tam tersi hareketlerde bulunuyordu. İşgal ettikleri toprakları anavatanları olarak görüp ona göre hareket ediyorlardı. Zorla kız alıp kız verir, nüfusu değiştirecek işlerle uğraşır, sürgün ve katliam yapar, bölgenin dilini değiştirmeye çalışırlardı⁷⁸⁷.

Sovyet sömürgeciliği konusunda bir diğer konu ise Batı'nın sömürgelerinden çekilirken Rusların böyle bir niyetinin olmamasıydı. Batı'nın elinde sadece Afrika sömürüleri kaldı. Asya ve Amerika sömürgeleri ise bağımsızlıklarını kazandı. Afrika sömürgeleri de otonomiye doğru gidiyordu. Ayrıca Türkçülere göre Batı, sömürgelerinde halkı kütle halinde imhaya kalmadı, dillerini ve dinlerini değiştirmeye çalışmadı, kültürlerini ortadan kaldırmayı hedeflemediği iddia ediliyordu. Aksine Batı idaresindeki sömürgeler ilerleme kaydetti, milli benliklerini geliştirip sanat sahasında ileri gittiler deniyordu. Hindistan, Filipinler, Suriye, Lübnan ve Endonezya bu konuya örnek olarak gösteriliyordu. Bunun yanı sıra Batı, sömürgeleri etrafına demir perde örüp yerli halkın dış dünyayla ilişkilerini kesmedi. Halkın toplumsal ve ekonomik düzenini alt üst edip yabancı fikirleri zorla halka dayatmadı. Batı sömürgeciliği sömürülen yerin doğal kaynaklarını, hammaddesini alarak kendi sanayiini beslemek ve sanayi malları için sömürgeleri Pazar olarak kullanırdı. Batı sömürgeciliğinde milli, ırk ve dini yönler değil ekonomik yönler önemliydi. Oysa Sovyetler için durum tamamen farklıdır. Sovyetler enternasyonalizme dayandığı söyler ancak sadece Rus hakimiyeti vardır. Ukrayna, Ruslarla aynı kökten olmasına rağmen Ruslara karşı direnir. Sovyetler kendi halkını sömürmesinin yanı sıra Rus olmayanları da bir taraftan sömürür, diğer taraftan Ruslaştırmaya çalışıyordu⁷⁸⁸. İleri sürülen bu görüşler aslında Rusya'nın ve komünist emperyalizminin Batı emperyalizminden çok daha kötü ve ilkel olduğunu ispat etme amacı taşıyordu.

⁷⁸⁶ Ümit Deniz, "Hür Milletlerin Umacısı Sovyetler Birliği I", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 7, Sayı: 4 (37), 1 Mayıs 1957, s. 41.

⁷⁸⁷ Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Tarih Boyunca Türk-Rus Münasebetleri VI", **Tasvir**, 20 Nisan 1947, s. 2.

⁷⁸⁸ A. V. Y., "Sovyet Sömürgeciliği", **Azerbaycan**, Yıl: 5, Sayı: 10-11 (46-47), Ocak-Şubat 1956, ss. 3-5.

Rusların esir Türkleri sadece sömürmeyip aynı zamanda Ruslaştırmaya çalıştığı söylemi 1950’li yıllardaki Türkçü yayınlarda sürekli vurgulanan bir durumdu. Sovyetler bütün dünyayı hakimiyetlerine almak istedikleri için her türlü yolu mübah görüyorlardı. Bu uğurda 200 milyondan fazla insanı köle niyetine kullanıyor, ata topraklarından koparıyor, topluca katlediyorlardı. Dünyada sömürgeler özgürlüğüne kavuşurken Ruslar sömürülerini daha da artırıyor, etkinlik sahalarını genişletiyorlardı. Sovyetlere göre, Sovyet uydu devletleri Sovyet rejiminden memnundu. Sovyet rejimi bünyesinde bazen görülen isyan girişimleri de halkın memnuniyetsizliğinden değil Batılı emperyalistlerin tertibinden çıkıyordu. Sovyet sömürüsü yüzünden petrol kaynağı olan Azerbaycan gaz yağı, ipekleriyle ünlü Türkistan giyecek kıyafet, zahiresiyle meşhur Kırım ise yiyecek bulamayarak sık sık açlıktan kırılıyordu⁷⁸⁹. Ruslar dinsiz ve ahlaksız insan yetiştirmeye çalışıyordu. Sovyet hakimiyetinde bulunan insanların mallarına el konulmuştu ve insanlar sadece günlük yiyeceğini temin etmek için çalışıyordu. Aile kavramı ise yoktu. İnsanlar her şeyden mahrumdu. Rusya’ya giriş ve çıkışlar yasaktı. Hatta şehir değiştirmek dahi yasaktı. Başka ülkelerin temsilcileri de Moskova dışına çıkamaz, halkla temas edemezdi⁷⁹⁰.

Baymirza Hayıt ise Rusların, Ruslaştırma politikası bağlamında istatistik bilgiler veriyordu. Bu bakımdan Rusların 1928-1929 yıllarında Arap harflerini kaldırıp yerine Rus harflerini koyması, ders programlarına Rusçayı koyması önemliydi. Özbek Türkçesinin de Rusçadan türediğini iddia ediyorlardı. İsimlerin sonuna -ov, -ev gibi ekler koyarak Ruslaştırma faaliyetleri yapılıyordu. Özbekistan’da nüfusun yüzde 5-8’i Rus iken 36 yüksekokulda 22 bin Rus, 13 bin Türk öğrenci vardı. Yine Özbekistan’da 40 bin öğretmenin yüzde 54.4’ü Rus’tu. Türkistan’daki Komünist Partisi’nin de durumu bundan farklı değildi. Partinin yüzde 80’i Ruslardan oluşuyordu. Yine Ruslar 1918’den 1933’e kadar 6 binden fazla Türk’ü öldürdü. Bu baskı ve Ruslaştırma politikalarına karşı yine de Türkler milli bilinçlerini ve kültürlerini korumayı başardı⁷⁹¹.

Ziyaeddin Babakurban ise hac vazifelerini yapıp İstanbul üzerinden Amerika’ya dönen iki Türkistanlıyla yaptığı röportajdan hareketle Rus

⁷⁸⁹ “Maske İniyor”, **Kırım**, No:5, Mayıs 1957, ss. 129-131.

⁷⁹⁰ Alim Altaylı, “Komünizmin İç Yüzü”, **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 6, Aralık 1956, s. 31.

⁷⁹¹ Baymirza Hayıt, “Enternasyonalizm Perdesi Altında Ruslaştırma”, çev. K. Öztürk, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 61, 1 Aralık 1959, ss. 10-11.

sömürgeciliği ve Ruslaştırma faaliyetlerini şu şekilde anlatıyordu; Sovyetler ekonomik açıdan Türkistan'ı sömürmeye devam ediyordu. Pamuk, hayvancılık, dericilik ve tarım ürünleri, Türklerin elinden alınmıyordu. Özellikle Türkistan'ı parçalamak adına Türkmen, Kırgız, Özbek gibi kavramları kullanıp bunların yazı dillerinin farklılaştırılmasından bahsediyorlardı. Alfabele yapılan değişikliğin amacı Türklerin tarihleriyle ilişkilerini kesmekti. Ayrıca Türkistan'ı Ruslaştırmak için Türkler sürgün edilip, kalan Türk yerleşim yerlerinin etrafına Ruslar yerleştiriliyordu⁷⁹².

Rusların Türkler üzerine asıl baskı kurduğu tarih 1926-27'de komünistlerin duruma tamamen hakim olmasıyla başladı. Bu baskı gitgide sertliği arttırdı. 1934 yılında düzenlenen 1. Sovyet Muharrirleri Kongresi'nde Komünist Parti'nin emriyle milliyetçi ve burjuva içeriğine sahip Batı edebiyatı yasaklandı. Bu karardan sonra çok sayıda Türk şair ve yazar ortadan kaldırıldı. Rus alfabesinin Türklere zorunlu tutulması ise emperyalizmin iyice arttığı dönemlerdi. Ermeni ve Gürcülere farklı alfabe Letonya, Litvanya ve Estonya'da Latin alfabesi kullanılırken, Türklere Rus alfabesi zorunlu tutuldu. 1946 ve 1948'de de edebiyatta ideoloji bahanesiyle Türkler kırıma uğratıldı. 1950'lerde Sovyet bilim adamları üzerine baskı kurularak Türkler hakkında yaptığı çalışmaların, Türkler için olumlu yönler göstermesinden dolayı bunların ideolojik olduğu söyletildi. Bundan sonra Sovyetlerin emriyle Rusların Türklere medeniyet getirdiği konusu işlenmeye başladı⁷⁹³.

Stalin'in ölümünden sonra dünya Sovyet rejiminde bir değişiklik olup olmayacağını merak ediyordu. Bu durum Türkler açısından da önemliydi Fakat ne Malenkov nede Krusçev döneminde bir değişiklik olmadığı gibi Krusçev baskıları iyice arttırdı. Özellikle tarım ve yeraltı kaynakları bakımından zengin olan Türkistan sömürülmeye devam etti⁷⁹⁴.

Rus emperyalizmine karşı Amerika ve Avrupa'da Sovyet hakimiyeti altındaki milletlerin oluşturduğu bazı guruplar vardı. Bu guruplardan ikisi dikkat çekmekteydi. Birincisi Ukrayna, Gürcü, Ermeni ve Kafkasya, Azerbaycan, İdil-

⁷⁹² Ziyaeddin Babakurban, "Türkistan Meselesinin İç Yüzü", **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 45, 1 Ağustos 1958, (Türkistan), ss. 6-7.

⁷⁹³ Abdülkadir İnan, "Türk Edebiyatı ve Tarihi Üzerine Rus Baskısı", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 10 (280), Ocak 1960, ss. 41-42.

⁷⁹⁴ Hidayet Turanlı, "Bolşevizm Rus Emperyalizminin Yeni Şeklidir", **Türk İzi**, Yıl: 5, Sayı: 4-8, Nisan-Ağustos 1956, ss. 1-2; "Mahkum Türk Ülkelerinde", **Kırım**, No:1, Ocak 1957, ss. 30-31.

Ural, Kırım, Türkistan Türklerinin oluşturduğu guruptu. İkinci grup ise Rusların oluşturduğu Krenski gurubuydu. Krenki'nin amacı Rus sınırları değişmeden mevcut konumunu koruyarak sadece rejim değişikliği olmasıydı⁷⁹⁵. Beyaz Rusların (Menşevikler) elindeki bu grup özellikle Amerika'da yaptıkları propagandalar sayesinde bazı resmi kuruluşlardan destek bulabiliyordu. Türkçüler açısından Kızıl Rus'un gidip Beyaz Rus'un gelmesinin bir mantığı yoktu. Her ikisi de Rus'tu. İsimde farklılık olması mevcut durumu değiştirecek değildi. Nasıl Çarlık Rusya ile Sovyet Rusya arasında bir fark yoksa Kızıl Rusya ile Beyaz Rusya arasında da bir fark olmayacaktı. Bu yüzden izlenmesi gereken yol, Sovyet esiri milletlerin ve bunlarla beraber Türklerin de kurtulmasıydı⁷⁹⁶.

Krenski gurubunun Amerika'da yaptığı faaliyetler ve destek sağlaması karşısında, Sovyet esiri diğer milletler Krenski'yle mücadele etmeye çalışsa da oldukça zayıf durumdaydı. Bunlar içerisinde en zayıf ve sahipsiz durumda olan da Türklerdi. Türkçüler, Türkiye'nin bu Türklere devlet nezdinde yardım etmesini istiyordu⁷⁹⁷. Hatta Sovyetler çökse bile Sovyetler içerisindeki en kalabalık grup olan Türklerin hakkını savunacak kimsenin olmaması dikkat çekiciydi. Bu durum aynı zamanda dış Türklerin kendilerine sadece Türkiye'nin yardım edeceğine inandıklarından Türkiye'yi bir kurtarıcı olarak görmelerini sağlıyordu. Dış Türklere şimdiye kadar şiir, edebiyat ve tarih gözüyle yani romantik gözle bakıldı. Bu işe artık siyasetçiler el atmalıydı. Türkiye'nin dış Türkler politikasını dünya şartlarına göre yeniden düzenlemesi gerekiyordu. Reha Oğuz Türkkkan, Türkiye BM Parlamentosu'nda dış Türklerin hakkını savunmalıdır, artık bozuk dış politika düzeltilmelidir diyordu. Ayrıca bu Turancılık olarak da algılanmamalıydı. Çünkü Turancılık fikri diğer Sovyet esiri milletleri de hatta Türkistan Türklerini bile korkutabilirdi. Dış Türklerin bağımsızlığına kavuşmasını sağlamaya çalışmak milli bir politika olarak düşünülmeliydi⁷⁹⁸.

Amerikalı siyasetçiler, Doğu Avrupa ülkelerinin bağımsız olacaklarına inanırken esir Türkleri Krenski faaliyetlerinden dolayı Beyaz Ruslarla birlikte

⁷⁹⁵ Babakurban, Türkistan, ss. 7, 15.

⁷⁹⁶ Mehmet Güneş, "Rus Emperyalizmi ve Biz", **Kırım**, No:7, Temmuz 1957, ss. 195-196; Mirza Bala, "Esir Milletler Davası", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 31, 1 Mart 1952, s. 1.

⁷⁹⁷ Ziyaeddin Babakurban, "Dış Türkler Meselesi ve Beyaz Ruslar", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 6 (276), Ağustos 1959, s. 27.

⁷⁹⁸ Reha Oğuz Türkkkan, "Dış Türkler Meselesinde Artık Bugünkü Hareket Hattımızı Değiştirmeliyiz", **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 9, 15; Türkkkan, Tabutluktan Gurbete, ss. 245-247.

değerlendiriyordu. Hatta bazı Amerikalılar dış Türkleri Beyaz Ruslarla birleşmeye ikna etmeye çalışıyordu. Sayıları az da olsa bir takım Türkleri ikna etmeyi başarmıştı. Keza Doğu Türkistan'ı da Amerikalılar, Çin'in bir parçası sayıyordu. Bu yüzden Doğu Türkistan Türklerini Çin ile birleştirmeye çalışıyorlardı. Esir milletlere yapılan para yardımı da Türklerin Beyaz Ruslarla birlikte hareket ettiği düşünülerek Ruslara veriliyordu. Dış Türklerin sahipsiz olması ve baskı gurubu oluşturamaması bunun sebebiydi⁷⁹⁹.

Dış Türkler için Amerika'da kamuoyu oluşturulamadığının bir göstergesi de, 1959 yılın Temmuz ayının üçüncü haftasını kapsayacak şekilde Amerikan Senatosu'nun düzenlediği esir milletler haftasında dış Türklerin isminden bahsedilmemesiydi. Sovyet esiri milletlerin kendi kaderlerini tayin etmesini sağlamaya dönük olan Esir Millet Haftası etkinlikleri Sovyet esiri milletlerin cesaretlerinin artmasını sağladı⁸⁰⁰. Ancak bu etkinliklerde Türklerden bahsedilmedi. Amerika'nın bu etkinlikleri düzenlemesindeki amaç Doğu Avrupa ülkelerinin Sovyet esaretinden kurtarılması isteğiydi. Sovyetlerin doğusundan kim giderse gitsin yardım yapılmıyor, el uzatılmıyor ve Amerika'ya giden temsilcilere söz hakkı verilmiyordu⁸⁰¹.

Dış Türklerin adının Esir Milletler Haftası etkinliklerinde geçmemesi üzerine, Türkiye'deki Türkistanlılar Ziyaeddin Babakurban öncülüğünde bir dilekçe yazıp TBMM'ye gönderdi. Türkistanlılar dilekçede; esir Milletler Haftası'nda dış Türklerin adının geçmediğini söyleyip TBMM'den İdil-Ural, Türkistan, Kuzey Kafkasya, Azerbaycan, Kırım ve diğer Türklerin adının geçmesini istiyorlardı⁸⁰².

Türkçüler için dış Türkler konusunda Çin'in de Rusya'dan farkı yoktu. Nasıl Ruslar Orta Asya'yı hem sömürüp hem de Ruslaştırıyorsa, Çinliler de Doğu Türkistan'ı hem sömürüyor hem de Çinileştiriyorlardı. Turan coğrafyası iki komünistin sömürge alanı durumundaydı⁸⁰³. Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye

⁷⁹⁹ Emekli Kurmay Subay, "Amerikalıların Rus Mahkumu Türkleri Anlamakta Çektikleri Zorluklar", **Orkun**, Sayı: 66, 4 Ocak 1952, ss. 2-3.

⁸⁰⁰ Müstecib Ülküsal, "Esir Milletler Haftası", **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 59, 1 Ekim 1959, s. 7.

⁸⁰¹ Ziyaeddin Babakurban, "Esir Milletler ve Birleşik Amerika", **Toprak** Cilt: 5, Sayı: 57, 1 Ağustos 1959, ss. 16-17; Ziyaeddin Babakurban, "Dünya ve Biz", **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 7, 30 Eylül 1959, s. 16.

⁸⁰² "Türkiyedeki Türkistanlı Türk Gençlerinin Büyük Millet Meclisine Müracaatı", **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ağustos 1959, s. 5.

⁸⁰³ Türk, Turan, ss. 142-143.

gelen Mehmet Emin Buğra Bey, Doğu Türkistan hakkında önemli bilgiler veriyordu. Doğu Türkistan iki asır boyunca Çin'in askeri valilerinin baskısı altında kaldığından geri durumdaydı. Doğu Türkistan Türklerinin milli ruhu yüksek olsa da kültür bakımından oldukça zayıftılar. Bu ruh şuurlu bir şekilde işlenmediğinden Çin'e karşı başarı elde edilemiyordu. 1930'lar ve 1940'larda yapılan mücadelelerle milli bilinç yükseltilmişti ancak Doğu Türkistan'a yapılan Sovyet hücumları Çin'in egemenliğinden çıkmayı engelledi. Doğu Türkistan Türkleri geleneksel Türk medeniyetine sahip olsalar da bu medeniyeti geliştirmelerine Çin izin vermiyordu. Çin, Doğu Türkistan'ı cahil bırakmak için elinden geleni yapıyordu. Doğu Türkistan Türkleri de yükselen milli şuurla Türklere ağabey gözüyle bakıyordu. Türkiye'ye olumlu bakmaları Pantürkist olarak nitelenmelerine ve öldürölmelerine neden oluyordu⁸⁰⁴.

Türkçöler, esir Türkleri bağımsızlığa kavuşturmak için sık sık BM Anayasasını ve İnsan Hakları Beyannamesi'ni dile getiriyorlardı. İnsan Hakları Beyannamesi yaşam hakkı, çalışma ve kazanma hakkı, ibadet hakkı, düşünme hakkı gibi hakları insanlara tanıyordu ve birçok devlet de bu beyannameyi kabul ediyordu. Türkçöler bu hakların esir Türklere de uygulanmasını istiyordu⁸⁰⁵. Fakat Türkler bu Beyannamenin tanıdığı haklardan mahrumdu. Nüfusunun 4'te 3'ü Rus olmayan Sovyetler insanları sömürmesine rağmen, İnsan Hakları Beyannamesi'ni kabul eden devlet oralı bile olmuyordu. Bu durumda bu beyannamen sadece İngiltere, Fransa ve Amerika için geçerliydi. Diğer esir milletler insan sayılmıyordu⁸⁰⁶. Sami Yavrucuk ise esir Türkleri kurtarmak için günün koşullarından faydalanılması gerektiğini söylüyordu. Bugüne kadar esir Türklerin kurtarılması Anadolu'dan beklendi. Bundan sonra BM nezdinde girişimlerde bulunulmalıydı. Kore'de akıtılan Türk kanlarından sonra BM'nin nimetlerinden Türkler de faydalanmalıydı. BM'nin hürriyeti elinden alınan milletlerin bağımsızlığı elbirliği ile verilecektir şeklindeki açıklamasının dikkate alınma zamanının geldiğini vurguluyordu⁸⁰⁷.

Said Bilgiç'in "insanlara hürriyet, milletlere istiklal" şeklinde ifade ettiğı esir Türklere ilişkin bu vurgu da BM Anayasasına dayanıyordu. Bu anlayış Türk

⁸⁰⁴ "Türkistanda Moskof Mezalimi", **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 28, 15 Ocak 1952, s. 1.

⁸⁰⁵ Çivicioğlu, *Demokrasi*, s. 11.

⁸⁰⁶ Sabri Baki İslamtürk, "İnsan Hakları", **Orkun**, Sayı: 47, 24 Ağustos 1951, s. 8.

⁸⁰⁷ Sami Yavrucuk, "Birleşmiş Milletler", **Aras**, Sayı: 1, Ocak 1952, s. 7.

Milliyetçiler Derneği Ana Nizamnamesinde de maddeleştirilmişti⁸⁰⁸. Hatta TMD bu ifadenin siyasi bulunmasından dolayı kapatılmıştı⁸⁰⁹. Bilgiç, 50 milyondan fazla Türkün Ruslar tarafından katledilmesini dile getirerek neden İnsan Hakları Beyannamesine göre hareket edilmediğini soruyordu. Yoksa Türkler insan mı sayıl mıyor, diye ekliyordu⁸¹⁰.

Türkçüler, 1950’li yıllar boyunca İnsan Hakları Beyannamesi’ni dile getirseler de esir Türkler bağlamında hiçbir mesafe kat edemediler. İnsanlığın yaşadığı her yerde BM ideallerine samimi bir şekilde dayanması gerekirdi. Bu idealler sadece sözde kalmıştı. Sömürgecilik, ticaret ve petrol için yapılan manevralar ve baskı, zulüm BM ideallerine aykırıydı. Dünyanın hiçbir yerinde Türkler kadar esiri olan başka bir millet yoktu. İnsanlık idealine inananların bu zulmü görmeleri gerekirdi⁸¹¹.

Esir Türkleri bağımsızlığa ulaştırmanın yollarını arayan Türkçüler, azınlık konumunda bulunan dış Türklerin ise eziyet çektiğinden ve durumlarının iyileştirilmesinden bahsediyordu. Batı Trakya Türkleri ise Yunan baskısından dolayı kötü durumdaydı. Yunan baskısının sebebi ise Kıbrıs meselesiydi. Türkiye’de sadece Rumlar değil Yunan tebaalılar dahi hürken, Batı Trakya’da Türkler sudan sebeplerle tutuklanıp mallarına el konuyordu. Türklerin camileri de uydurma yol planları ile yıkılıyor her türlü baskı uygulanıyordu. Bu durumda Batı Trakya Türkleri için Türkçülerin önerisi mübadele yapılmasıydı⁸¹².

Enver Esenkova ise Bulgaristan ve Romanya’da yaşayan Türklerin komünistler tarafından zulme uğratıldığını söylüyor ve bu Türklerle kimsenin ilgilenmemesinden yakınıyordu. Bu bölgelerden haber almanın bile çok zor olduğunu vurguluyordu. Aslında her Sovyet uydu devletinde Türkler, komünistler tarafından ayrı ayrı zulme uğratılıyordu. Camiler ve Müslüman mezarlıkları imar bahanesiyle ortadan kaldırılıyordu. Romanya’daki Türkler komünistler tarafından farklı isimler verilerek parçalanmaya çalışılıyordu. Müslüman Türkler Türk-Tatar diye ayırılmaya çalışılıyorlar, hatta Tatarları dahi kendi içerisinde Nogay ve

⁸⁰⁸ “İnsanlara hürriyet, milletlere istiklal, şiarımızdır” ;Türk Milliyetçiler Derneği Ananizamnamesi ve Çalışma Programı, s. 5.

⁸⁰⁹ Sefercioğlu, Milliyetçiler Derneği, s. 63.

⁸¹⁰ Said Bilgiç, “İnsanlara Hürriyet, Milletlere İstiklal”, **Türkeli**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, (Milletlere İstiklal), s. 6.

⁸¹¹ Hikmet Tanyu, “Esirlerin İnsanlık ve Hürriyeti Mazlumların İnsan Hakları”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 38, 1 Ocak 1958, s. 5.

⁸¹² “Batı Trakya ve Irkdaşlarımız”, **Türk Ruhu**, Sayı: 2, 1 Ocak 1958, s. 10.

Kırımlı diye ikiye bölmeye çalışıyorlardı. Gagavuzlar ise Rus sayıyorlardı. Aynı parçalama taktiği Yugoslavya ve Yunanistan için de geçerliydi. Uygulanan politikalardan birisi de Türkleri Türkiye’den soğutmak ve Türkiye aleyhine kışkırtmaktı⁸¹³.

İran Türkleri ise Fars zulmü altındaydı. Bu bağlamda Sadık Aran, İran gazetelerinden aldığı haberlerde öldürülen ve sürülen Türklerin bilgilerini aktarıyordu. İran’da 5 milyondan fazla Türk yaşıyordu. Ancak Tahran yönetimi bu Türkleri yok etmek istiyordu⁸¹⁴. Yine Aran, Tahran gazetelerinden İran Türklerinin isteklerini aktarıyordu. Bu bağlamda İran Türkleri İran Azerbaycan’ındaki yüksek mevkili yöneticilerin Azerbaycan düşmanlığı yaptığından Azerbaycan’dan ayrılmalarını istiyorlardı. Azerbaycan’ın dilinin Türkçe olduğunu söyleyip dilin serbest bırakılmasını istiyorlardı. Manevi kalkınmaya izin verilmeliydi. Azerbaycan’ı sefaletle sürükleyen işsizliğe son verilmeliydi. Azerbaycan halkı, kendi siyasi tercihlerinde söz sahibi olmalıydı. Ermenice ve Fransızca gazeteler yayınlarına devam ederken Türkçe gazeteler, anayasada kapatma hususunda bir kanun olmamasına rağmen, kapatılıyordu⁸¹⁵.

Cebbar Ertürk ise İran Türklerine yapılan zulümden ziyade İran Türklerinin Türkiye tarafından tanınmadığından yakınıyordu. Türkiye, İran’dan gelen herkesi Fars sanıyordu. Aslında o topraklar Türkiye’den önce vatan olmuş topraklardı. O topraklarda yaşayan Türkler de Türkiye Türklerinin öz kardeşleridir. İran Türkleri 500 yıldır unutulmuş durumdaydı. Bunun sebebi ise Osmanlı’nın Sünni İran Türklerinin Şii olmasıydı. Oysa 20. YY milletler çağıydı. Mezhep farklılıklarının dikkate alınmaması gerekirdi. İran Türklerine yabancı gözüyle bakılmasına son verilmeliydi. Türkiye’de mezhebi bizimle aynı olup Türk olmayanlar ise devletin en yüksek kademelerine kadar getiriliyordu. Bu anlayış yanlıştı. Ertürk’ün eleştirdiği diğer bir nokta da İran Türkleri üzerine hiçbir bilim adamının çalışma yapmamasıydı. Batılılar haçlı dedelerinin geçtiği yolları dahi görmek için Türkiye’ye gelirken Türklerin öz kardeşlerine yönelik araştırma yapmaması kabul edilemezdi⁸¹⁶.

⁸¹³ Enver Esenkova, “Balkan Türkleri”, **Çakmak**, Sayı: 25, 25 Ağustos 1956, s. 7.

⁸¹⁴ Mehmet Sadık Aran, “İran Türklerine Karşı Yapılan Mezalim I”, **Aras**, Sayı: 2, 1 Şubat 1952, s. 4, 15.

⁸¹⁵ M. Sadık Aran, “İran Türklerine Karşı Yapılan Mezalim II”, **Aras**, Sayı: 3, 1 Mart 1952, ss. 4, 15.

⁸¹⁶ Cebbar Ertürk, “İrandan Gelen Gelin”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, ss. 4, 7.

Türkçülerin dış Türkler bağlamında üzerinde durduğu bir diğer Türk gurubu da Irak Türkleriydi. Irak'ta azımsanamayacak bir Türk nüfusu olmasına rağmen Türkiye bu Türklerin varlığından layıkıyla haberdar değildi. Genç nesiller ise bu Türklerden tamamen habersizdi. Öyle ki genç nesiller Türkiye dışında da öz kardeşlerinin olduğunu öğrenince okullarının kendilerini yeterince bilgilendirmediğini düşünüp üzüntü duyuyorlardı. Ders kitapları da aynı şekilde yetersiz görülüyordu. Ayrıca Irak Türleri yıllardır Türkiye tarafından ihmal edilmişti. Irak Türkleri çoğunlukta bulundukları yerlerde dahi insan haklarının gerektirdiği şekilde kendi dilleriyle eğitim imkânlarından mahrumdular. Türkiye'nin Irak'la ilişkileri düzgünken Irak Türkleri konusu devlet nezdinde görüşülmeliydi. Irak'ta Türk okulları açılmalıydı⁸¹⁷.

Türkçülere göre Irak Türkleri için “Kerküklüler ve biz” tabirlerini kullanmak yanlıştı. Çünkü bu tabir biz ve onlar gibi bir ayrıma neden oluyordu. Oysa Irak Türkleri en az Türkiye Türkleri kadar Türk'tü. Ayrıca anavatandan uzak kaldıkları için Irak Türklerindeki vatan sevgisi daha fazlaydı. Irak Türkleri için siyasi bir faaliyet yürütülemezse de en azından his ve düşüncelerinde yalnız bırakılmamalıydı⁸¹⁸.

Orhan Tuna ise 1950'lerin sonlarına doğru Irak Türklerinin baskıya uğramaya, zulüm göremeye başladıklarını söyleyerek hükümetin bu meseleyi titizlikle takip etmesini istiyordu. Tuna, diğer yandan hiçbir zaman azınlık durumundaki Türklerin durumunu değerlendirmek için bir “Türk azınlık politikasının” olmadığından yakınıyordu. Bu konularla ilgilenecek bir vekâletin kurulmasını gerekli görüyordu. Hatta bu tür işlerle Milli Eğitim Bakanlığı ilgilenebilirdi⁸¹⁹.

3.4. TÜRKÇÜLERİN KIBRIS MESELESİNE BAKIŞI

Kıbrıs meselesi, ilk bakışta dış Türkler konusu içerisinde incelenmesi gereken bir konu olarak görünse de, Kıbrıs'ın ve Kıbrıs Türklerinin durumu gerek kamuoyunda gerekse hükümet nezdinde ve uluslararası antlaşmalarda çözüme kavuşturulmaya çalışılan bir konu olması bakımından önemi daha fazladır. Dış

⁸¹⁷ Iraklı Türk, “Irak Türklüğü”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 4.

⁸¹⁸ Burhaneddin Şener, “Kerküklü Türk ve Biz”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, s. 3.

⁸¹⁹ Orhan Tuna, “Türk Azınlıkların Kaderi”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 61, 1 Aralık 1959, s. 5.

Türkler konusu ağırlıklı olarak Türkçülerin ilgilendiği bir konuyken, Kıbrıs meselesi 1950’li yılların Türk kamuoyunda hatırı sayılır derecede yer işgal eden ve hemen hemen her kesim tarafından üzerinde fikir yürütülmüş bir konuydu.

Kıbrıs meselesinin başlangıcı, Yunanistan’ın II. Dünya Savaşı biter bitmez Kıbrıs’ı kendine bağlama faaliyetleriyle başladı. Savaş sonrası ortamda bir yandan Yunanistan’da iç savaş yaşanırken diğer yandan Kıbrıslı komünistler de Kıbrıs’ı Yunanistan’a katmak istiyordu. Yine aynı yıllarda Sovyet baskısı Ortadoğu’da kendini iyiden iyiye hissettiriyordu. Savaş sonrası dönemde On İki Adanın 1947 tarihli Paris Antlaşması’yla Yunanistan’a bırakılması ise Yunanistan’ı Megali İdea konusunda bir nevi teşvik eden bir girişim olmuştu⁸²⁰. Kıbrıs’ı Yunanistan’a katma girişimleri ve Kıbrıs’ta girişilen faaliyetler gerek Kıbrıs Türkleri arasında gerekse Türkiye’de tepkilere yol açtı. Ama bu tepki milliyetçi kuruluşlar, öğrenci örgütleri ve basın tarafından gösteriliyordu. Hükümet nezdinde herhangi bir tepki yoktu⁸²¹.

Kıbrıs meselesi bağlamında kamuoyu oluşturan gelişmelerden birisi de 1947’den sonra sürekli düzenlenen Kıbrıs mitingleriydi. Kıbrıs mitingleri sadece İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde değil Mersin, Hatay, Balıkesir, Malatya gibi Türkiye’nin çeşitli şehirlerinde de düzenleniyordu. Meselenin kitleselleşmesini sağlaması bakımından Kıbrıs mitinglerinin önemli bir yeri vardı⁸²².

Kıbrıs meselesi, Kıbrıs’ta 120 bin Türk’ün bulunması bakımından Türkiye’yi yakından ilgilendiren bir konuydu. Ancak Gerek CHP hükümetleri gerekse DP hükümetleri 1955 yılına kadar Türkiye’nin Kıbrıs sorunu olmadığını söylediler⁸²³. Türk hükümetlerinin Kıbrıs meselesiyle ilgilenmemesinde Yunanistan’la oluşturulacak Balkan Paketi’na zarar gelmemesi fikrinden hareket ediliyordu ve Yunanistan’la çatışma çıkaracak konulardan kaçınılıyordu. Ancak Yunanistan bu süreci boş geçirmeyip önce İngiltere’den daha sonra da BM’den Kıbrıs’ın kendi kaderini kendinin tayin etmesi prensibine dayanarak bağımsız olmasını istedi. BM ise bu konuyu gündemine almadı. Türk tezi ise Kıbrıs’ın

⁸²⁰ Armaoğlu, s. 639.

⁸²¹ Ömer Tansel, **Demokrat Parti Dönemi Kıbrıs Politikası**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010, s. 17.

⁸²² Tansel, ss. 21-22.

⁸²³ Tansel, ss. 25-26.

İngiliz egemenliğinde kalması yani statükonun korunmasıydı⁸²⁴. Yunan isteğinin gerçekleşmemesinin ardından Kıbrıs'ta terör olayları başladı. Bu gelişmelerden sonra İngilizler, Yunan görüşüne yaklaşmaya başladı ve Kıbrıs'a özerklik konusunu gündemine aldı. Bu yaklaşım Türk tezinin tam karşısındaydı. İngilizler, 1956 yılında bir anayasa taslağı hazırlayarak Kıbrıs'a özerklik konusunda görüşmeler yapmaya başladı. İngilizlerin esas fikirleri özerklik olsa da anayasa taslağında taksimden de bahsediliyordu. Türk kamuoyu, Kıbrıs meselesinin çözüme kavuşturulması konusunda ya statükonun korunmasını ya da Kıbrıs'ın eski sahibine verilmesini istemeye başladı. Türk hükümeti ise taksim fikrini benimseyip kamuoyunu bu yönde ikna etmeye çalışıyordu. 1958 yılı geldiğinde hükümet kamuoyunu taksim konusunda ikna etmeyi başarmıştı⁸²⁵.

Türkçüler ise Yunanistan'ın Kıbrıs'ı ilhak girişimleri karşısında Kıbrıs'ın Yunan toprağı olmadığını, Kıbrıs Rum'unun Yunanlıyla hiçbir ilgisinin bulunmadığını ve Kıbrıs'ın Türkiye'nin güvenliği için son derece önemli bir yere sahip olduğunu vurguluyordu. Bu bağlamda Peyami Safa'nın Kıbrıs Rumları için ileri sürdüğü fikirler oldukça dikkat çekiciydi. Safa'ya göre, bugünkü Yunanlılarla Rumların hiçbir ilgisi yoktu. Ne ırkları aynıydı ne de dilleri. Rum tabiri, Roma döneminden beri kullanılan bir tabirdi. Uzun süre Anadolu'nun ismi de Rum olarak kalmıştı. Kıbrıs'takilerin ismi de Anadolu'ya Rum denmesiyle aynı nedene dayanıyordu. Yunanistan, Kıbrıs Rumlarının kendilerinden olduklarını iddia ederek yayılmacı bir politika güdüyordu. Yunanlılar haksız olsa da dünyanın birçok yerine yayıldıkları için dünyada bir kamuoyu oluşturabiliyorlardı. Ayrıca Kıbrıs konusunda Yunanlıların takındığı tavır dost olamayacağının da göstergesiydi⁸²⁶.

Yine Safa'ya göre, Kıbrıs tarih olarak da Türk'tü. Kıbrıs hiçbir zaman Yunan idaresinde olmamıştı. Coğrafi bakımdan ise Kıbrıs, Anadolu'nun bir parçasıydı. Ayrıca topraklarının yarıdan fazlası Türklerin elinde olduğu için arazi bakımından da Türk'tü. Kıbrıs'ın milliyeti ise Yunanlı değil, melezdi. Ayrıca Çoğunluğu yine Türk'tü. Ayrıca Safa, Türk hükümetinin ve dışişlerinin Yunan iddialarına gerekli cevabı vermemesinden de şikayet ediyordu. Safa'ya göre,

⁸²⁴ Armaoğlu, ss. 640-641.

⁸²⁵ Armaoğlu, ss. 642-643.

⁸²⁶ Peyami Safa, "Kıbrıs Davasında Rumlar ve Yunanlılar", **Türk Düşüncesi**, Cilt 7, Sayı 6 (39), 1 Mayıs 1957, ss. 1-2.

idareciler umursamazdı ve memleket meselelerine ciddi bakmıyordu. Yunanlılar çalışarak tüm dünyada Kıbrıs için kamuoyu oluştururken Türk yöneticiler Kıbrıs meselemiz yoktur diyebiliyordu. Safa'ya göre, Kıbrıs konusunda NATO devreye sokulmalıydı. Eğer Türk istekleri ciddiye alınmazsa, NATO'dan çekilme konusu gündeme gelmeliydi. Oysa bu kozu dahi Yunanlıların kullanmasına izin verilmişti⁸²⁷.

Yunanistan'ın Kıbrıs'ta Rum nüfusunun fazla olduğunu ileri sürerek adayı kendisine bağlama girişimi de boş bir girişimdi. Çünkü nüfusun çok olması bir anlam ifade etmiyordu. Serdengeçti, nüfus konusunda Türk nüfusun çok daha fazla olmasına rağmen Doğu ve Batı Türkistan'ın, Özbekistan'ın, Dağıstan'ın, Azerbaycan'ın, Başkurdistan'ın, Tataristan'ın ve Yakutistan'ın Rus yönetiminde olmasını, Güney Azerbaycan'ın İran yönetiminde olmasını, Trakya'nın da bir kısmının Türk ve Müslüman olmasına rağmen Türklerin elinde olmamasını örnek gösteriyordu. Bu durum Yunanistan'ın nüfus üzerinden hak iddia etmesini çürütüyordu⁸²⁸.

Bekir Sıddık Özyıldırım'a göre de Türk yetkililerin Yunan dostluğuna güvenerek hareket etmesi büyük bir hataydı. Yunan istekleri karşısında sessiz kalınamazdı. Çünkü Kıbrıs Türk toprağıydı. Türkler 300 yıl Kıbrıs'a hakim olmuşken, Yunanistan hiçbir zaman Kıbrıs'a hakim olmamıştı. Türkler, Kıbrıs için sayısız şehit vermişti. Kıbrıs coğrafi açıdan da Anadolu'nun bir parçasıydı. Askeri strateji bakımından Kıbrıs, Türkiye'nin güvenliği için son derece önemli bir yere sahipti. Yunanistan, bir savaş durumunda ne adayı ne de kendini koruyabilirdi. Bu yüzden Türkiye riske girebilirdi. Hem eskiden Türk toprağı olması, hem coğrafi açıdan Anadolu'nun devamı ve parçası olması hem de askeri açıdan öneminden dolayı Kıbrıs kesinlikle Türkiye'nin olmalıydı⁸²⁹.

Kıbrıs meselesi bağlamında Türkçülerin en fazla üzerinde durduğu konu Kıbrıs'ın Anadolu'nun bir parçası olması ve askeri açıdan Türkiye'nin güvenliği için önemli yeri bulunmasıydı. Kıbrıs üzerine yazı yazan hemen her Türkçü bu iki konuya temas etmeden geçmiyordu⁸³⁰.

⁸²⁷ Peyami Safa, "Kıbrıs, Yine Kıbrıs, Daima Kıbrıs!", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 8-9, Sayı: 14-15 (48-49), Şubat-Mart 1958, ss. 5-6, 8.

⁸²⁸ Serdengeçti, "Kıbrıs", **Serdengeçti**, Yıl: 10, Sayı: 24, Nisan 1957, s. 7.

⁸²⁹ Bekir Sıddık Özyıldırım, "Kıbrıs Türküdür", **Türkeli**, Sayı: 13, 5 Haziran 1952, s. 4.

⁸³⁰ Şükrü Tosun, "Kıbrıs Meselesi ve Türkiye'nin Güvenliği", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 8-9, Sayı 14-15 (48-49), Şubat-Mart 1958, ss. 24-26; Mustafa Ernam, "Kıbrıs Meselesi", **Oğuz**, Sayı: 1, Mart

Bekir Berk ise Kıbrıs meselesi üzerinden tek parti dönemine ve bu dönemin dış politika anlayışına yükleniyordu. Özellikle 1958 yılından itibaren Türkiye'nin Kıbrıs meselesi bağlamında diplomatik faaliyetlerini arttırması olumlu karşılanarak tek parti dönemiyle kıyaslama yapılıyordu. Berk'e göre Kıbrıs, Viyana'dan beri geri çekilerek Anadolu'ya sıkışan Türk milletinin “ilerlemeyen geriler” mantığıyla harekete geçmesiydi. Kıbrıs meselesi tek partinin, ne bir karış toprak alırız ne de bir karış toprak veririz anlayışının iflas etmesiydi. Ayrıca Kıbrıs, siyasi sınırların milletleri hapsedemeyeceğinin ve vatan topraklarının vatan olmaktan çıkmayacağını ispatıydı. Şahsi haklardan vazgeçilebilirdi ancak milletin hakkından vaz geçilemezdi. Yıllarca Yunanları dost görenlerin görüşlerindeki yanlış yine Kıbrıs meselesiydi. Berk'e göre sadece Kıbrıs değil, Batum ve Kerkük'ün de verilmesi ve Patrikhane'nin kapatılmaması, Lozan kahramanlarının basiretsizliğinin göstergesiydi⁸³¹.

Yine Berk'e göre; Rusya'nın ve diğer komünistlerin Yunanistan'ı desteklemesinin arkasında Kıbrıs'ta güçlü bir idarenin bulunmamasını istemesi yatıyordu. Ayrıca Yunanistan'da da önemli sayıda komünist vardı. Bunun yanı sıra Kıbrıs'ın komünistlerin elinde olması demek Türkiye'nin Akdeniz üzerinden de çevrelenmesi demekti. Türkiye'nin Kıbrıs'ı alması Rusya'da yaşayan 40 milyon Müslüman Türk'e örnek olacağından Rusya Türkiye'nin başarısından korkuyordu. Bu yüzden Ruslar ve Rusların desteklemesiyle diğer komünistler Yunan tarafını tutuyordu⁸³².

Yine Berk'e göre, Amerika ise Avrupa gibi antik Yunan hayranı olduğu için ve Rum petrol tüccarlarının girişimleri, ayrıca Hristiyanlık bağından dolayı Yunan tarafını tutuyordu. Ancak Türkiye'nin Kıbrıs meselesinde asıl düşmanı İngiltere'ydі. Çünkü yüzyıllardır İngilizler Türk'ü yok etmeye çalışıyordu. Türk'ün yine eski gücüne kavuşması düşüncesi İngilizlerin uykularını kaçıırıyordu. Birde Yunanistan güçsüz bir devlet olduğundan kontrolde tutacaklarını düşünüyorlardı⁸³³.

1952, s. 12; Namık Zeki Alpsü, “Kıbrıs Türkiyenin Olmalıdır”, **Orkun**, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 5.

⁸³¹ Bekir Berk, “Kıbrıs ve Etrafındaki Bütün Mana”, **Türk Ruhu**, Sayı: 14, 4 Temmuz 1958, (Bütün Mana), s. 3; Bekir Berk, “Kıbrıs Meselesinin Düşündürdükleri”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 9, Sayı: 17-18 (50-51), Nisan-Mayıs 1958, s. 5.

⁸³² Berk, Bütün Mana, ss. 3-4.

⁸³³ Berk, Bütün Mana, ss. 4-5.

Gökhan Evliyaoğlu'na göre ise Kıbrıs meselesi bir fetih hareketi değildi. Kıbrıs, Türkiye'nin milli güvenliğini sağlama kaygısının ifadesiydi. Kıbrıs, Türkiye'nin hayati meselesi olarak görülmeliydi. Aynı zamanda Kıbrıs güncel Kızılama'ydı. Memleketin her tarafından yükselen sesler Kıbrıs'ın bu önemini vurguluyordu. Evliyaoğlu Kıbrıs meselesini şöyle tanımlıyordu; "Dâva, nizam-ı âlem için Kıbrıs'ı kurtarma dâvasıdır. Dâva, Kıbrıs'a zaman zaman Anadolu'nun bağrına çevrilmiş bir haçlı kılıç manzarası vermek için uzanan bileği büküp bu tehlikeli oyuna son verme dâvasıdır"⁸³⁴.

Türkçüler için Kıbrıs meselesinde önemli konulardan birisi de Patrikhane'nin tutumuydu. Özellikle Berk, Patrikhane'nin asıl işi olan ruhani görevlerini yerine getirmek yerine siyasi meselelerle uğraşmasını eleştiriyordu. Berk'e göre Patrikhane, daha İstanbul'un işgali günlerinden başlayarak İstanbul'u geri almak, Ege'yi zapt etmek ve Karadeniz'de bir Pontus devleti kurmak için faaliyet yürütüp, papazlarını da ayaklanma çıkarma konusunda örgütlemişti. Okullar ve kiliseler ise silah deposu olarak kullanılıyordu. Lozan görüşmeleri sırasında Patrikhane İstanbul'dan çıkarılmak istenmişse de başarısız olmuştu. Ancak siyasi ve idari hakları olmayacak sadece ruhani görevleri yerine getirecekti. Patrikhane'nin siyasi ve idari işlerle uğraşmaya kalkması Lozan'ı çiğnemesi demekti⁸³⁵. Ancak Patrikhane siyasetten geri durmuyordu. ABD başkanını bir elçi gibi karşılıyor, ABD hükümetinden Türk hükümetine bilgi götürebiliyor, Başbakan Menderes'le ilişki kurup Rum cemaatinin liderliğine soyunuyordu. Ayrıca Bizans döneminden kalma adetleri bir türlü bırakmayıp her fırsatta hatırlatıyor, yine Bizans simgelerini taşımaktan ve taşıtmaktan geri kalmıyordu. Bir de Yunanistan eski Eğitim Bakanlarından Luvarin'in Bizans'ı yeniden ihya etmeye çalışırken, Patrikhane'ye önemli görevler düştüğünü vurgulaması Patrikhane'nin siyasetle uğraştığını gösteriyordu⁸³⁶.

Berk, Patrikhane'nin Kıbrıs konusunda tahrik edici bir politika güttüğünü ve asıl üzerine düşen görevleri yapmadığını dile getiriyordu. Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi için yapılan faaliyetleri başlatan Kıbrıs Piskoposu Makarios'tu. Yunanistan'daki Kıbrıs Komitesi'nin başındaki isim ise Atina

⁸³⁴ Gökhan Evliyaoğlu, "Kıbrıs Kızıl Elması", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 9, Sayı: 17-18 (50-51), Nisan-Mayıs 1958, ss. 14-15.

⁸³⁵ Bekir Berk, **Patrikhane ve Kıbrıs**, Doğan Güneş Yayınları, İstanbul, 1962, (Kıbrıs), ss. 11-15.

⁸³⁶ Berk, Kıbrıs, ss. 17-19.

Başpiskoposuydu. Kilise teşkilatlanmasına ve Yunan Anayasası'na göre dini liderler Patrikhane'ye bağlıydı. Patrikhane ise siyasetle uğraşması yasak olduğu halde siyaset yapan bu görevlileri görevden uzaklaştırmak yerine destekliyordu. Patrikhane'nin başındaki isim Athenagoras, bu faaliyetleri yabancı dergilere de anlatmaktan çekinmiyordu⁸³⁷. Berk, Patrikhane'nin bu faaliyetlerinin önüne geçmek için Lozan'da hak tanındığı şekliyle kapatılması ve Türkiye'den uzaklaştırılması gerektiğini savunuyordu⁸³⁸.

1958 yılına gelindiğinde Kıbrıs'taki huzursuzluğun ve terör faaliyetlerinin artması ve bu durumun Türk-İngiliz ve Yunan ilişkilerinde sorunlara neden olmaya başlaması üzerine NATO, bu üç ülkenin Kıbrıs sorununu kendi aralarında çözmesini önerdi. Çünkü bu gerginlik NATO'nun Doğu Akdeniz kanadına zarar veriyordu. Bunun üzerine 1959 Şubat ayında üç devlet arasında Zürih görüşmeleri başladı. Zürih görüşmelerinde üzerinde mutabık kalınan konu bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması oldu. Bu görüşmeler çerçevesinde Kıbrıs Türk toplumuna da özgürlük ve yaşama hakları veriliyordu⁸³⁹. Ancak Türk kamuoyu bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti fikrini önce benimsemedi. Hatta hükümet bu kararından dolayı eleştiriliyor ve bağımsız Kıbrıs'ın, Kıbrıs'ı Yunanistan'a vermekten başka anlam taşımadığı dile getiriliyordu⁸⁴⁰. Kamuoyunun bağımsız Kıbrıs görüşünü benimsemesi ise hükümetin yoğun çalışmalarında ve bu fikrin Kıbrıs için en hayırlı fikir olacağına halkı ikna etmesinden sonra oldu⁸⁴¹. Kıbrıs'a bağımsızlığını veren antlaşma ise 19 Şubat 1959'da Londra'da imzalandı. Londra Antlaşmasına göre, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere Kıbrıs'ta garantör ülkelerdi. Ayrıca Kıbrıs'ta Yunanistan 950, Türkiye ise 650 kişilik askeri kuvvet bulunduracaktı. 16 Şubat 1960 tarihinde de Kıbrıs anayasası yürürlüğe girdi ve 21 Aralık 1963'e kadar varlığını sürdürecektir olan Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş oldu⁸⁴².

Kıbrıs'ın bağımsız bir ülke olması Türkçüler tarafından olumlu karşılandı. Kıbrıs Türklerinin kendi idarelerine kavuşması ve Türk askerinin adaya gitmesi Türkçüler için önemli bir gelişmeydi. Çünkü Kıbrıs Türkleri emniyete alınarak

⁸³⁷ Berk, Kıbrıs, ss. 28-29.

⁸³⁸ Berk, Kıbrıs, ss. 32-33.

⁸³⁹ Armaoğlu, s. 644.

⁸⁴⁰ Tansel, ss. 191-192.

⁸⁴¹ Tansel, ss. 196-197.

⁸⁴² Armaoğlu, s. 645.

Türk askerinin kurduğu karakolun güvencesine kavuşuyordu. Bu durum bir zafer olarak değerlendirilebilirdi. Kimse birbirini mağlup etmedi ancak her iki tarafta bu durumdan memnundu. Saldırgan bir milliyetçilik döneminin geçtiği ve insanlık idealiyle aynı yolda ilerleyen milliyetçiliğin ifadesi Kıbrıs meselesinin halledilmesi⁸⁴³.

Osman Turan ise Kıbrıs'ın bağımsızlığını şöyle değerlendiriyordu; Kıbrıs meselesi güvenlik meselesini de aşmış bir onur ve şeref mücadelesine dönüşmüştü. Antlaşmayla Türkiye'nin adaya asker çıkarması ve Kıbrıs Türklerinin kendi yönetimine kavuşması bir zafer olarak nitelendirilebilir. Kıbrıs meselesinin hallinin zafer olarak değerlendirilmesindeki sebeplerden birisi de müttefik kuvvetlerin meseleye karışıp, aleyhimize kararlar alma ve olaylar çıkarma ihtimallerinin göz önünde bulundurularak hareket edilmesidir. Avrupa'nın Türkiye'yi Kıbrıs meselesinde şüpheye düşürmesi de meselenin bir başka boyutuydu. Turan'a göre, Kıbrıs meselesi aslında bir Türk-Yunan ilişkisiydi. Bu ilişkide Yunan sürekli Türkler aleyhine davranmış ve Türkleri tahrik etmişti. Hükümetin tavizkar davranması da Yunan'ı cesaretlendirmişti. 6-7 Eylül olayları nahoş sonuçlar verse de Yunan'ın yanlış tutumuna karşı halkın tepkisiydi⁸⁴⁴. Kıbrıs'ın bağımsız olduğu anlaşılmaya kadar milletin iradesi ve hükümetin azmine rağmen Türkiye'nin kaybedeceğini söyleyenler vardı. Aslında bu durum Tanzimat döneminden beri içine düşülen aşağılık kompleksinin dışa vurumuydu. Turan'a göre, Kıbrıs sorununun çözümü Hatay meselesinin hallinden daha önemli ve başarılı bir gelişmeydi. Hatay, Türkiye'ye katıldığında özerk bir yapıdaydı, Fransa çekilmeye başlamıştı ve Türkiye'nin mihver devletlere katılmaması için Hatay'ın Türkiye'ye verilmesine göz yumulmuştu. Ancak Kıbrıs'ın konumu bundan çok daha zor bir durumdaydı⁸⁴⁵. Görüldüğü gibi 1960 dönemecinde Kıbrıs'ın bağımsızlık kazanması, uzun sürmeyecek olsa da, Türkçüler açısından olumlu bir gelişme olarak karşılandı.

⁸⁴³ "Kıbrıs Zaferi", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, s. 64.

⁸⁴⁴ Osman Turan, "Kıbrıs Meselesinin Halli I", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, ss. 15-16.

⁸⁴⁵ Osman Turan, "Kıbrıs Meselesinin Halli II", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 3 (273), Mayıs 1959, ss. 17-18.

3.5. TÜRKÇÜLERİN KEMALİZME BAKIŞI

Türkçüler için Kemalizm/Atatürkçülük kavramı CHP çerçevesi içerisinde düşünülen bir kavramdı. Özellikle 1944 yargılamalarının olumsuz etkisinin devam ettiği 1950'li yıllarda Türkçülerin Kemalizm okuması daha çok tek partili dönemin son yıllarında çekilen zorluklar üzerinden yapılıyordu. Ayrıca 20.YY'ın şartlarda ideolojilerin fikir mi yoksa şahıs mı üzerinden üretileceği konusu Türkçülerin sorguladığı bir konuydu. Bu bağlamda Sançar, 20. YY'da fikirlerin mi yoksa şahısların mı daha üstte tutulması tartışmasını gereksiz buluyordu. Fikirler mutlaka şahıslardan üstündü. Ancak 20. YY'ın ilk yarısında, bir kısım meziyetleri şahsında toplayan kişiler bazı ülkelerde menfaatçi guruplar şahısları fikirlerin üstünde görmüşlerdi. Bu düşünce biçimi tehlikeliydi ve insanı insana köle yapmaya kadar gidebilirdi. Fakat yeni nesiller açısından bu konu oldukça önemliydi. Bir fikirle bir insan karşılaştırılmazdı. İnsan ne kadar büyük olursa olsun fikir karşısında küçük kalmaya mahkumdu. Fikirler, insanları peşinde sürükleyen büyük manevi varlıklardı. İnsan ise ancak fikrin esiri olabilirdi. Bir insanın başka bir insanın ardına takılarak körü körüne gitmesi veya bir insanın başka bir insanın esiri olması insanlığı ayaklar altına almaktan başka bir anlam taşımazdı. Büyük insanlar da davalara, fikirlere, topluma hizmet ederek büyük olabilirdi. Ancak bir insan ne kadar büyük olursa olsun fikirden ve davadan üstün olamazdı⁸⁴⁶.

Mehmet Kaplan da Sançar gibi fikirlerin daha ön planda olmasını düşünenlerdendi. Bu yüzden Atatürkçülük bir ideoloji olamazdı. Çünkü ideolojinin temelinde ide yani fikir varken Atatürkçülüğün temelinde Atatürk yani insan vardı. İnsanlığı harekete geçiren ideolojinin temelinde fikir vardı. Realizm, idealizm, sosyalizm, nasyonalizm, materyalizm ve diğer akımlar fikirlerden türemişti. Bir şahsın ismini taşıyan fikirler ise dar çevrede etkili olabilirdi. Stalinizm, Leninizm, Hitlerizm bu türden fikirlerdi. Doğu toplumlarında Bektaşilik, Mevlevilik gibi mezhepler; Batı toplumunda da Kantçılık, Dekartçılık, Bergsonculuk gibi düşünce adamlarının fikirleri dar çevrelerde kalan fikirlerdi. Bu fikirler asıl olarak ana fikre bağlıydılar. Mesela Eflatunculuk idealizme, Dekartçılık rasyonalizme bağlıydı. Atatürkçülüğü ise bu bakımdan

⁸⁴⁶ Çiftçioğlu Nejdet Sançar, "Fikirler mi, İnsanlar mı?", *Orkun*, Sayı: 35, 1 Haziran 1951, s. 3.

değerlendirmek mümkün değildi. Kaplan, Atatürkçülük rasyonalizm mi, sosyalizm mi, idealizm mi, nasyonalizm mi yoksa bunların dışında başka bir fikre mi bağlıdır, diye soruyordu⁸⁴⁷.

Kaplan'a göre Atatürk fikir değil aksiyon adamıydı ve Türk tarihinde oldukça önemli bir yere sahipti. Elbette Atatürk'ün yaptığı hareketler bazı fikirlerden kaynaklanıyordu. Fakat bu fikirler sistemli fikirler değildi. Atatürk'ün fikirleri üzerine ciddi incelemeler yapıldığında bazı fikirlerinin çelişkili olduğu görülecekti. Bu çelişkiler tarihi ya da şahsi sebeplerle açıklanabilirdi. Ancak bu fikirler bir ideoloji değildi. Atatürkçülüğe ideoloji demek, ideolojinin ne olduğunu bilmemek demektir. Zaten Atatürkçülüğe ideoloji diyenler de mütefekkirler değil bazı gazetecilerdi. Kaplan, Atatürkçülüğün ortaya çıkışını da şöyle açıklıyordu;

“Atatürkçülük, Türkiye’de, Atatürk öldükten sonra doğan bir içtimai hastalığın adıdır. Hayatta iken Atatürk, muazzam şahsiyeti ile, bütün münevverlerin varlıklarına hakimdi. Fikirlere değil de şahıslara bağlı olan münevverler, o öldükten sonra kendilerini boşlukta hissettiler. Bu boşluğu doldurmak için Atatürk’ün ismine sığındılar”⁸⁴⁸.

Hocaoğlu S. Ertürk ise Kemalizmin asıl kaynağını Türkçülüğe dayandırıyor, Kemalistlerin Türkçülükten kopmasını yadırgıyordu. Hocaoğlu'na göre Türk İnkılabı'nın fikri yapısı ne gökten zembille indi ne Atatürk icat etti ne de yabancı bir ideoloji aynen taklit edildi. Türk İnkılabı'nın fikri temelleri Osmanlı son dönemi fikir akımlarından Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülüğün birine, yani Türkçülüğe dayanıyordu. Türk İnkılabı da Türkçülüğün uygulamasıydı. Atatürk İttihat ve Terakki'nin uygulayamadığı Türkçülüğü uygulamaya çalıştı. Ancak uygulaması sırasında buna Türkçülük demedi⁸⁴⁹.

“Çağdaş devletlerin rejimlerini Türkiye’nin o zaman içinde bulunduğu şartları da hesaba katarak hareket eden Mustafa Kemal, Faşizm, Demokrasi ve Sosyalizm arasında telifçi bir sistem kurmaya çalışmış; meydana çıkan

⁸⁴⁷ Mehmet Kaplan, “Atatürkçülük Bir İdeoloji Olabilir mi?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 36, 15 Nisan 1952, (Atatürkçülük), s. 3.

⁸⁴⁸ Kaplan, Atatürkçülük, s. 3.

⁸⁴⁹ Hocaoğlu S. Ertürk, “Türkçülük ve Kemalizm”, **Orkun**, Sayı: 39, 29 Haziran 1951, (Kemalizm), s. 3.

nasyonal-sosyalist-demokrat istekleri Ziya Gök Alptan gelen Türkçülüğün verdiği muhteva ile doldurarak Türkiye'nin gerçeklerine tatbik etmeye çalışmıştır. Bu çalışmalardan Kemalizm doğmuştur"⁸⁵⁰.

Bu bakımdan Kemalizm, Türkçülüğü siyasi alanda uygulamaktı. Aynı zamanda Kemalizm, Türkçülüğün bir koluydu da. Ancak Kemalizm siyasi kol olduğu için gerilemeye başlamıştı. Kemalizmin kendi köküne düşman olmaya başlaması da başka bir meseleydi⁸⁵¹.

Davran dergisi ise Kemalizm için farklı bir değerlendirme yapıyordu. *Davran*'a göre Kemalizm Atatürk'ten önce ve sonra olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Fakat bu sonu olan bir fikir değildi ve devam ediyordu. Bu bağlamda Kemalizm; "Ezelden ebede doğru akıp giden engin Türk ruhunun, Mustafa Kemal'in şahsında ve isminde bayraklaşmasının adıdır". Kemalizm için bu tanım yapılırken Atatürk'ün Milli Mücadele dönemindeki faaliyetleri ve düşünceleri ön plana çıkarılıyor, Cumhuriyet ve devrimler dönemine atıf yapılmıyordu⁸⁵².

Türkçüleri Kemalizm bağlamında asıl ilgilendiren konu, Kemalizmin ne olduğundan çok Kemalistlerin neler yaptığıydı. Bu hem güncel hem de geçmiş olan bir meseleydi. Yakın geçmiş muhasebesi CHP ile birlikte Kemalizmi de kapsar şekilde yapılmıyordu. 1931'de Türk Ocağının kapatılıp Halkevlerinin kurulması, Türkçülük fikri gelişiminin yerine Kemalizmin getirilmesi demekti. Halkevleri, Türk Ocağından farklı olarak her zaman bir partinin propaganda aracı oldu. Halkevleri şefe bağlıydı ve şefin partisinin ilkeleri demek olan Atatürkçülüğü işlemenin peşindeydi. Fakat Kemalizm fikri milli bir dava olan Türkçülüğün yerini tutmaktan çok uzaktı. Kemalizm yeni nesillere aşılırken Türkçülük Türkün ruhundan çıkarılamadı ve böylece Türkler çatışmaya düştü. Zaten Atatürkçülük, Türkçülüğün alternatifi olmazdı. Çünkü Atatürk bir fert, Türk bir millettir. Gökalp'in de dediği gibi "fert yok millet var" fikri esas alınmalıydı. Türkçülük bir milletin fikriyken Atatürkçülük bir partinin yani CHP'nin fikridir deniyordu⁸⁵³.

⁸⁵⁰ Hocaoglu, Kemalizm, s. 3.

⁸⁵¹ Hocaoglu, Kemalizm, s. 3.

⁸⁵² "Nelere İnaniyoruz", *Davran*, Cilt: 1, Sayı: 4, 30 Mayıs 1948, s. 2.

⁸⁵³ Hacıömeroğlu, "Türkçülük Karşısında Atatürkçülük Bir Dava mıdır?", *Orkun*, Sayı: 22, 2 Mart 1951, ss. 3-4.

Kemalist olduklarını söyleyenler, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk edebiyatı ve tarihi bağlamında, özellikle yakın döneme ilişkin, kötüleme ve Türk tarihine reaksiyon göstermeyi genel bir siyasi fikir olarak uyguladılar. Milliyetçiliğin en önemli unsurları olan tarih, aile ve din unsurları bu dönemde değersizleştirilince milliyetçilik de körelmeye başladı. İnsaniyetçilik, dünya vatandaşlığı gibi fikirlere sahip eserler vatandaşı komünizme yöneltti. Aynı dönemde Rus İhtilalini hazırlayan edebi eserler ve diğer milletlerin bu olayı desteklemek için kaleme aldığı eserlerin Türkçeye çevrilmesi, Türkiye'de bir sefalet edebiyatının doğmasına neden oldu. Nazım Hikmet ve Sebahattin Ali bu edebiyatın bir ürünüydü. Gençler arasında da, suç olmasından dolayı, komünist olduğunu açıkça söylemeseler de düşünceleri komünizm yönünde olanlar vardı⁸⁵⁴.

Diğer taraftan Türkçülere göre komünistler, Kemalizm maskesi altında propaganda yapıyordu. Hata Kemalistler de onlarla beraber Türkçülere saldırıyordu. Bu Kemalizm İnönü dönemine ait Kemalizmdi. Kemalizm, kendi ilkeleriyle çelişir duruma gelmiş, parlak başarılarını reddetmişti. Komünizm, Kemalizmi ana kaynağından yani Türkçülükten ayırmayı başarmıştı. Komünizme özenen kimseler artık çok kolay bir şekilde Kemalist kılığına bürünebiliyordu. Bu bağlamda Türkçüler, aslını kaybetmiş ve fırsatçıların eline kalmış Kemalizmi reddediyordu. Kemalizm, komünistler için basamak olmaktan başka bir anlam taşııyordu⁸⁵⁵.

Çivicioğlu'na göre de komünistler Müslümanlık ve Türkçülük dışında her kılığa giriyordu. Sıradaki kılıkları Kemalizm'di. Kemalizm perdesi arkasına saklananlar, Sovyetler lehine politika güdüyorlardı. Ayrıca solcu yayınların Atatürk'ü eleştirmek yerine övmesi, Atatürk'ün sözlerini kullanması dikkat çekiciydi. Bunlar ya Atatürk'ün sözlerinde komünizm için ortam hazırlayan yanlar görüyorlar, ya Atatürk'ün millet üzerinde olan tesirinden faydalanmak istiyorlardı. Aslında bu durum iç içe geçmişti. Yani Atatürk'ün millet üzerindeki etkisini kullanarak fikirlerindeki boşlukları komünizmle doldurup, komünizm ortamını hazırlamaya çalışıyorlardı. Komünistlerin Gökalp'e sürekli saldırırken Atatürk'ü savunur görünmeleri de bu durumu açıklayabilirdi. Gökalp'te Müslümanlık, Türkçülük ve mukaddesat vurgusu hakimken, Atatürk'te

⁸⁵⁴ Mehmet Kaplan, "Nesillerin Ruhu III", **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 25, Mart 1949, s. 6.

⁸⁵⁵ Hocaoglu, Kemalizm, s. 4.

inkılapçılık ve laiklik yönleri ileri çıkıyordu. Bu ilkeler komünistler için aranıp da bulunamayacak cinsten paravanlardı. Herhangi bir komünist dergide bu düşüncelere uyan yazıları bulmak zor değildi. Ayrıca komünistler, Atatürk'ün Milli Mücadele dönemindeki dönemin koşullarına göre siyaseten söylenmiş sözleri de istismar ediyorlardı⁸⁵⁶.

Tümtürk de belli kesimlerin Atatürk maskesi takarak milleti tahrik ettiklerini vurguluyordu. Elbette Türkçüler arasında da Atatürk'ü sevenler ve sevmeyenler vardı. Ancak mesele kişisel fikirlerden ziyade Atatürk bahane edilerek bir tahrik propagandası yapılmasıydı. Son zamanların modası da Atatürk'ün söylemediği lafları Atatürk'e söyletmek, yapmadığı işleri yaptırmaktı. Bunların doğrusunu söyleyince de bazı kesimler saldırıya geçiyordu. Gençliğin Atatürk konusundaki hassasiyeti bilindiğinden dolayı dönmeler, masonlar, kozmopolitler ve komünistler karışıklık çıkarmaya çalışıyordu⁸⁵⁷.

Kemalizm maskesi arkasına saklananlar Türkçülerin her faaliyetini sabote ediyordu. Kurulan teşkilatlar bunların yüzünden kapatılıyor, Türkçüler bunların propagandalarıyla gözden düşüyordu. “İnkılap yobazları” da bunlarla birlikte Türkçülere karşı hücumla geçti. Türkçüler onların gözünde mürteci ve faşistti. Atatürk'ü bir maske gibi kullanan bu “türediler” memleketi karıştırmak için ellerinden geleni yapıyorlardı⁸⁵⁸. Aslında 1950'lerde ilerici ve gerici Atatürkçülük üzerinden tanımlanıyordu. Atatürkçü olan ilerici, Atatürkçü olmayan gericiydi⁸⁵⁹. Bu ortamda Türkçülere gerici denilmesi anlaşılır bir durumdu.

Kemalistlerin Türkçülere ırkçı-Turancı diyerek ve ırkçılık ve Turancılığı şovenizm şeklinde tanımlayarak hücum etmeleri karşısında Türkçülerin tepkisi Atatürk'ün de ırkçı ve Turancı olduğunu söylemek oluyordu. Kemalistlerin Türkçüleri ırkçı ve Turancı olarak yaftalamaya çalıştıkları mantıkla Atatürk de incelense bu töhmetin altında kalırdı. Oysa Atatürk, “muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur” diyerek toplumda çapraşıklığı giderecek bir formülü ortaya atmıştı. Türkçülerin ırkçılık görüşü yabancı ırktan olanların yüksek makama geçirilmemesiydi. Atatürk de aynı konuda Osmanlı padişahlarını

⁸⁵⁶ Çivicioğlu, “Atatürkçülük ve Komünizm”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, ss. 10-12.

⁸⁵⁷ İsmet Tümtürk, “Atatürk Meselesi” **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, ss. 3-4.

⁸⁵⁸ Namık Zafer Alpsü, “Türkçülük Cereyanında Vazifelerimiz”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, ss. 14-15.

⁸⁵⁹ Okutan, s. 110.

“sarayın içinde Türkten gayri unsurlara istinat” ile suçluyordu. Atatürk yine millete, yüksek makamlara gelecek kişilerin kanını ve asıl cevherini iyi anlamayı tavsiye ediyordu. Türk ırkından olmayanların askeri okullara alınmaması uygulaması da yine Atatürk dönemindeydi. Türk ırkının üstün ırk olduğunu söyleyen yine Atatürk’tü. “*Akvamı şarkıye meyanında, Türk unsurunun başta ve en kavi olduğu malumdur*” ve “*bir Türk cihana bedeldir*” sözleri Atatürk’e aitti. CHP tüzüğüne koymasa da 1944’e kadar milletvekillerinin birçoğu ırkçıydı. Mesela CHP Konferanslarının 19. kitabında Ziya Gökalp’in Türkleşmiş olanı Türk sayması eleştirilen bir durumdu. Kemalizme göre Türk asıllılar Türktür. Kemalizm, Gökalp’in eksik kalan görüşünü tamamlayacaktır iddiası güdülüyordu. Ayrıca “*Türkiye Cumhuriyeti sadece siyasi bir birlik değil, aynı zamanda kan, kültür ve lisan birliğidir de*” deniyordu. Başbakan Şükrü Saraçoğlu’nun Meclis kürsüsünden “*biz Türküz, Türkçüyüz ve daima Türkçü kalacağız*” söylemi de bunu gösterirdi⁸⁶⁰.

Atatürk’ün Turancılığına gelince, devletin kuruluş sürecinde Türk dünyasında hak iddia eden bir Rusya vardı. Türkiye ise tüm gücünü savaşlarda yitirmişti. Atatürk, bir politikacı olarak kuruluş sürecinde askeri ve siyasi Turancılığı reddetti. Bu bir siyasi manevradan ibaretti. Atatürk’ün gerçek görüşlerinin böyle olduğunu sanmak hata olurdu. Atatürk belki Turancılık kelimesini kullanmadı ancak bir Turancı gibi çalıştı. Turancılık komünistlerin iddia ettiği gibi esir Türkleri kurtarmak için Rusya’ya savaş açmak değildi. Turancılık Gökalp’in dediği gibi uzak hedef olup Türk toplulukları arasında dil, kültür ve edebi birliği kurmaktı. Atatürk de mümkün olduğu ölçüde bunu yapmaya çalıştı. Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu bu düşüncenin eseri idi. Tarih birliği düşüncesini yani Türk birliği düşüncesini uyandıran Atatürk’tü. Aynı zamanda bu bilincini yeni nesillere aktaran da Atatürk’tü. Tarihi, Osmanlı Tarihi olmaktan çıkarıp Orta Asya’ya bağlayan ve genç nesillere anlatan, Türklerin Orta Asya’dan çıktığını öğreten, ilk fırsatta Turan’ın bir parçası olan Hatay’ı Türkiye’ye katan yine o idi⁸⁶¹.

⁸⁶⁰ Hocaoglu S. Ertürk, ““İrkçı-Turancı” Atatürk”, **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, (Atatürk), ss. 3-4; Hocaoglu S. Ertürk, ““İrkçı-Turancı” Atatürk I”, **Türkeli**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, ss. 3-4.

⁸⁶¹ Hocaoglu, Atatürk, s.3-4; Hocaoglu S. Ertürk, ““İrkçı-Turancı” Atatürk II”, **Türkeli**, Sayı: 27, 5 Ocak 1953, ss. 3-4.

Türkçülerin asıl eleştirisi İnönü ve CHP'ye karşıydı. Bu noktada 1944 olaylarının yadsınamaz bir etkisi vardı. Ancak belirtmek gerekir ki bu eleştiriler bazen İnönü dönemini de aşır tek parti dönemini toptan kapsıyordu. Hatta CHP doğrudan Türkçülüğün düşmanı sayılıyordu. Mesela Sançar, CHP zihniyetini şöyle değerlendiriyordu; “... *siyasi bir partiden çok menfaat birliği esasına dayanan bir kolektif şirket olan bu topluluğun otuz yıla yakın bu milleti kemiren, kahreden, bitiren müstebit ve menhus (uğursuz) zihniyettir*”. Yine Sançar’a göre, CHP iktidarı gayrimeşru bir iktidardı ve Türkiye’yi keyiflerince idare etmişlerdi. Türkçüler demokrasiden yana oldukları için CHP’nin Türkçülük düşmanı olması da doğaldı⁸⁶².

Kubilay İmer için de Türkçülüğün en büyük düşmanlarından birisi CHP idi. İmer’e göre, 27 sene Türkiye’nin başında bulunan CHP rejimi din, Allah, hakikat ve millet düşmanı, gayrimeşru ve totaliterdi. Sahte inkılaplarla milleti atlattıklarını sanıp, kendilerini alkışlayacak nesiller yetiştirmeye çalışmışlardı. İmer’e göre CHP rejiminin yıkılmasında Türkçüler de önemli bir yere sahipti. 1944’te CHP’nin Türkçülere yaptığı zulmü halk daha unutmamıştı. Aynı zamanda CHP komünistlerin de himayecisiydi. Himayeci olduğunu gösteren olaylardan birisi solcuların kurduğu Yüksel Tahsil Gençlik Derneği’ni başkan ve sekreterlerine CHP’nin yardım ve işbirliği teklif etmesiydi. CHP’nin solculara sempati Türkçülere antipati duymasından dolayı Türkçüler CHP’ye düşmandı. İmer’e göre, CHP iktidara gelmesin diye Türkçüler varıyla yoğuyla çalışmak zorundaydı. Eğer iktidara gelirse CHP’nin Türkçülere neler yapacağı tahmin bile edilemezdi⁸⁶³.

CHP ve tek parti dönemini en şiddetli eleştiren ise Serdengeçti’ydi. Bu bağlamda Serdengeçti’nin “*Yıkıldılar!*” başlıklı yazısı oldukça dikkat çekiciydi. Serdengeçti CHP için şöyle diyordu; “*Kendilerini yarı ilah sanıyorlardı. Yapanlar onlardı, yaratanlar onlardı!... Milleti onlar yaratmıştı. Partilerinden bahsederken şerefli partimiz diyorlardı!... 10 yılda 15 milyon genç yaratmışlardı. O kadar ileri fikirli, o kadar ileri gidiyorlardı ki, 400 yıllık mesafeyi 20 yılda katetmişlerdi!...*”⁸⁶⁴

⁸⁶² Nejdet Sançar, “Türkçülük Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 1, 6 Ekim 1950, ss. 4-5.

⁸⁶³ M. Kubilay İmer, “Türkçüler ve Düşmanları”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 7.

⁸⁶⁴ Serdengeçti, “Yıkıldılar!”, **Serdengeçti**, Yıl: 4, Sayı: 11, Eylül 1950, (Yıkıldılar), s. 3.

Serdengeçtiye göre, bütün sefahati iktidar ve iktidardakilere yakın olanlar sürerken, halk açlıktan kıvranıyordu. Halkı aşağılıyor, tepeden bakıyorlardı. Hırsızlık, namussuzluk bütün kötü işler alıp yürümüştü. Savaşa girilmediği halde halkı perişan etmişlerdi. 14 Mayıs'ta halk CHP'yi yıktı. Ancak Türk milleti yapılanları çabuk unutup, düşene acırdı. Serdengeçti millete, yapılanları unutmama ve affetme diye tembihliyordu⁸⁶⁵.

Türkçülerin Kemalizm ve CHP'ye bakışı 1950'li yıllar boyunca aynı oldu. Kemalizm komünizmi perdeleyen bir fikir, CHP ise hem geçmişte çok günahı olan hem de Kemalizmi uygulayacak bir partiydi.

3.6. TÜRKÇÜLERİN DİN GÖRÜŞÜ VE İNKILAP-İRTİCA TARTIŞMALARINA BAKIŞI

Türkçülerin dine bakışında din müstakil bir konuma sahip değildi. Dinin toplumu şekillendirme, insanları bir arada tutan tek fikir olma özelliği eski dönemlere ait bir özellikti. Dünya'nın mevcut durumunda insanları örgütleyen, bir araya getiren, insanların davranışlarını belirleyen fikir milliyet fikriydi. Milliyet fikrinin belirleme işlemi ise milliyetçilikti. Fakat milliyetçilik dini dışarıda bırakan bir fikir değildi. Din milleti oluşturan unsurlardan birisiydi. Milliyetçilik din unsurundan da kuvvet alan bir fikirdi. Fethi Gözler'e göre, ümmet devrinde nasıl topyekûn bir ümmet fikri vardiysa, milliyet devrinde de topyekûn Türkçülük olmalıydı⁸⁶⁶. Din maneviyatın tamamı değil bir bölümüydü. Dinin maneviyata tamamen hakim olması Ortaçağ'ın bir özelliği idi. Milliyetler döneminde maneviyatın içeriği değişti ve maneviyat artık milli his, Türklük demekti⁸⁶⁷.

Atsız da milliyetçiliğin dini içerisine aldığını ve güncel fikrin milliyetçilik olduğunu dile getiriyordu; *“Bir zamanlar, dinler insanları hayvan olmaktan kurtarmak için çalıştı; onlara ilahi öğütler verdi. Bugünkü ülküler tamamen milli'dir. Dini inancı da içine almış olan milli ülkü, insanları sürükleyen, güçlendiren ve asilleştiren bir duygu ve düşüncedir”*⁸⁶⁸.

Şüphesiz Türkün dini İslam, Türkler de Müslümandı. Şamanlık izleri de taşıyan bu Müslümanlık bin yıldan beri Türklerin milli dini olmuştu. Ancak Türk

⁸⁶⁵ Serdengeçti, Yıkıldılar, ss. 3, 15.

⁸⁶⁶ Fethi Gözler, “Topyekûn Türkçülük”, **Türkelî**, Sayı: 17, 5 Ağustos 1952, s. 3.

⁸⁶⁷ Halil Nimetullah, “Milliyet Duygusu ve Maneviyat”, **Yeni Sabah**, 5 Ocak 1948, s. 4.

⁸⁶⁸ Atsız, Türk Ülküsü, s. 21.

olmak için muhakkak Müslüman olmak da gerekmiyordu. Türkler içinde farklı dinlere inananlar vardı. Her ne kadar farklı dinlere inanalar olsa da İslam ön plana çıkıyordu. Mesela Hristiyan Gagavuzlar'dan Türkiye'ye yerleşenler Müslüman oluyordu. Müslümanlık, Türklüğün bir gereği gibi düşünülüyordu. Atsız'a göre, Türk birliği oluşmaya başladıkça Hristiyan ve Şaman Türkler Müslüman olacağı benziyordu. Bundan dolayı da erkenden farklı dinlerdeki Türkleri zorlamamak gerekirdi. Mezhep farkı ise Türkçüler için söz konusu değildi. Sünnilik-Şiiilik gibi meseleler sadece içtihat farkıydı. Ne olursa olsun hepsi Müslümandı⁸⁶⁹.

Diğer taraftan Türkçüler arasında Müslümanlık vurgusu gittikçe artıyordu. Öyle ki Türkçülük tanımlamalarının içinde İslam'dan dahi bahsedilmeye başlanmıştı. Mesela Milliyetçi'nin Türkçülük tanımı şöyleydi; *“Türkçülüğümüz: fikirde ve iş’de, harekette ve içtimai, ailevi ve ferdi yaşayışımızda Türklüğün kavmi vasıfları ve an’anevi meziyetlerine, tarihi tekâmül ve geleneklerine uygun, islami esaslara sadık kalarak örnek ve rehber bir millet olmak gayesiyle mahdut ve müteariftir (bilinen, meşhur)”*⁸⁷⁰. İslam edebi ve Türk asaleti Türkçülerin yolunu belirleyen unsurlardı. İslam aynı zamanda, insanlığın topluca kurtuluşunun ve saadetin kısa bir ismiydi. Türkçülük de aynı düşünceler içerisinde Türk aleminin usul ve mana esasıydı. Bu bakımdan Türkçülükte, İslamcılık veya insan haklarıyla çelişen bir nokta yoktu⁸⁷¹. Ayrıca Türleri ileriye götürecek tek yol da “İslamiyetle nurlanmış Türk milliyetçiliği yolu” idi⁸⁷².

Tam bu noktada Türklükle İslam'ın örtüştürülmeye başladığından söz etmek mümkündür. Serdengeçti'nin ortaya koyduğu *“Tanrı Dağı kadar Türk Hıra Dağı kadar Müslüman”* terkibi bu düşüncenin öncüsü niteliğindeydi⁸⁷³. İslamcı yönü çok daha belirgin olmasına rağmen Türk-İslam çizgisine yaklaşan *Büyük Doğu* dergisi de bu terkibi yaygınlaştırmaya başlamıştı⁸⁷⁴. Said Çekmegil ise bu yaklaşımı Toros Dağı şeklinde ifade ediyordu. Çekmegil'e göre, beden Tanrı Dağından, ruh Hıra Dağından gelmişti ve Toros Dağlarında buluşmuştu. Ruh yatağına, beden ise hayatına vararak muradına ermişti. Ruh beden olmadan melek, beden de ruh olmadan cesetti. Ruh ile beden birbirlerini bularak yaratılanların en

⁸⁶⁹ Atsız, Veda, s. 4; Atsız, Türk Ülküsü, ss. 128-129.

⁸⁷⁰ Milliyetçi, “Türkçülüğümüzün Esasları”, **Türk**, Cilt: 1, Sayı: 2, 16 Ağustos 1952, s. 6.

⁸⁷¹ Milliyetçi, s. 6.

⁸⁷² Tanyu, Niçin Komünist Oluyorlar?, s. 44.

⁸⁷³ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 48.

⁸⁷⁴ Okutan, s. 122.

şerefli olmuştı. Bu formülasyonda Anadolu vurgusu da dikkat çeken başka bir özellikti⁸⁷⁵. İkbâl Vurucu'ya göre ise Türk-İslam Sentezinin oluşumunda Nurettin Topçu ilk isimlerdendi. Topçuya göre, millet ve din iç içe kavramlardı ve Türk milliyetçiliği İslam'dan ayrılamazdı. Zaten Türkler İslam'ı kabul etmekle yeni bir millet olmuştu⁸⁷⁶.

Türkçülerde bu yaklaşım kendini göstermeye başlamıştı. Türklüğün yanına İslam kavramı da konuyordu. Mesela Mustafa Ateşoğlu, Türklerin asırlardan beri cengâver olmasını iki kaynağa dayandırıyor. Bu kaynaklar, Türklükten gelen ırkı karakter ve İslamdan gelen dini inançtı. Bu aynı zamanda kan ve iman olarak da ifade edilebilirdi. Türk ruhu bu birleşimin eseri idi. İslam, bazılarının sandığı gibi Türk ruhunu tahrip etmemişti. Aksine Türk benliğinin asırlarca korunmasını sağlamıştı. İslamda fütuhâtçı ruh olduğu için Türkün savaşçı ruhu kaybolmamış, aksine güçlenmişti⁸⁷⁷. Sıtkı Gürdağlı'da da aynı vurgu vardı. Gürdağlı, idealinin ne olduğunu tanımlarken hem Orhun Kitabelerine, Bilge Kağan'a hem de Türkler için söylenen hadislere atıf yapıyordu. Hadislere dayanarak Türklerin "Allah'ın ordusu" olduğu ve Allah'ın Türkleri "dünyanın asayişini sağlam" için yarattığını söylüyordu⁸⁷⁸.

Said Bilgiç'e göre de, Türkiye dini cemiyet halinde teşkilatlanmamalıydı. Ancak dini müesseselerin gelişmesi için çalışılmalıydı. Çünkü din, milli hayatta oldukça önemli bir yeri olan kurumdu. Dinin şahsi emeller için kullanılmasının önüne geçilmeliydi. 1950'lere kadar dinin ahlak yönü ciddi şekilde ihmal edilmişti. Bu yüzden bazı yerlerde dini, sarık ve sakal sananlar olabiliyordu. Türkçüler için böyle bir din anlayışı da yoktu ve bu tiplerle mücadele edilecekti⁸⁷⁹.

Türkçülerin İslam konusunda ileri sürdükleri fikirlerden birisi de, İslamı ayakta tutanın, Müslümanlar içerisinde en seçkin unsurun Türkler olduğuydu⁸⁸⁰. Tevetoğlu'nda bu yaklaşım net bir şekilde görülüyordu. Tevetoğlu'na göre, tarih boyunca İslamı diğer dinlere karşı koruyan Türklerdi. İslamı üç kıtaya yayan,

⁸⁷⁵ M. Said Çekmegil, "Hıra, Tanrı, Toros Dağları", **Volkan**, Yıl: 1, Sayı: 2, 10 Nisan 1951, s. 13.

⁸⁷⁶ Vurucu, s. 273.

⁸⁷⁷ Mehmet Mustafa Ateşoğlu, "Çanakkale Niçin Tarihimizde Bir Türklük ve Milliyet Muharebesidir?", **Türkeli**, Sayı: 8, 20 Mart 1952, s. 3.

⁸⁷⁸ Bekir Sıtkı Gürdağlı, "Bizim İdealimiz", **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 4, Mart 1948, s. 16.

⁸⁷⁹ Said Bilgiç, *Milletlere İstiklal*, s. 8.

⁸⁸⁰ Bora, *Üç Hali*, s. 121.

İslam sanatını, İslam mimarisini oluşturan yine Türklerdi. İslam Halifeliğini de yüzyıllar boyunca Türkler yaptı. İslamı bir millete mal etmek gerekirse bu millet Araplar değil, Türkler olacaktı. Yine Tevetoğlu'na göre, din topluma sınırsız fayda sağlayan, büyük hamleler yaptıran bir müesseseydi. Mesela Türkler koyu Müslüman oldukları zaman servetin, büyüklüğün, fütuhatin zirvesine ulaşmışlardı. Güzel sanatlar ve mimaride de dinin geliştirici bir özelliği vardı. Ayrıca milleti dil, milli edebiyat, tarih gibi unsurlar yaşatsa da, en korucu unsur dindi⁸⁸¹.

Türkçülerdeki dini vurgunun yükselmesinin sebebi ise komünizmle mücadelede dinin önemli rol üstlenmesiydi. Bu konuda en çok dikkat çeken isim Hamdullah Suphi Tanrıöver'di. Hamdullah Suphi, *Tasvir* gazetesinde yayınladığı seri makalelerle dünyada komünizmle mücadelede dinin önemini anlatıyordu. Bu bağlamda H. Suphi'ye göre, Avrupa'da komünizmle mücadele eden belli başlı iki kuvvet vardı. Bu kuvvetlerin birisi milliyet, diğeri dindi. Aslında bunlar ayrı şeyler de değildi. Din, milliyetin hamurunda vardı. Avrupa'da komünizmle din arasında mücadele yaşanıyor. Komünistlerin propagandasını komünist yayınlar yaparken, dinin propagandasını papazlar ve kiliseler yapıyordu. Ayrıca Avrupa'nın her yerinde din partileri de kurulmuştu⁸⁸².

Hamdullah Suphi, dinin komünizmle mücadeledeki faydası hususunda eğitimde dinin yerini de vurguluyordu. Avrupa ülkeleri, Amerika hatta Türkiye'nin örnek aldığı Fransa'da bile din eğitiminin önemli bir yeri vardı. Özellikle Amerika din eğitimi tam bir komünizm karşıtı silah olarak kullanıyordu⁸⁸³. Türkiye'de ise Cumhuriyet idaresi din müessesesini kaldırıp yerine bir şey koymadı. İnanç sahasının hiçbir yerde boş kaldığı görülmemişti. Din eğitimi verilen kurumlar, her laik ülkede olduğu gibi Türkiye'de de açılmalıydı. Sadece halk arasında dini yayın yapılması yeterli değildi. Ülkede görülen ahlaksızlıkların arkasında da dini yönün zayıf olmasının etkisi vardı. Din, milleti yaşatan bir unsurdur. Tarihte Türk olan topluluklar din ve dil değiştirdikten sonra yok olup gitmişti. Dış Türklerin ayakta kalabilmesini sağlayan da dindi⁸⁸⁴.

⁸⁸¹ Tevetoğlu, "Din Dâvamız", Tanrıdağ, Yıl 1, Sayı 5, 5 Ocak 1951, s. 3.

⁸⁸² Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Komünizme Karşı Manevi Cepheler", *Tasvir*, 4 Ekim 1947, ss. 1, 4.

⁸⁸³ Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Komünizme Karşı Manevi Cepheler", *Tasvir*, 6 Ekim 1947, s. 1; Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Komünizme Karşı Manevi Cepheler", *Tasvir*, 7 Ekim 1947, ss. 1, 3.

⁸⁸⁴ Hamdullah Suphi Tanrıöver, "Komünizme Karşı Manevi Cepheler", *Tasvir*, 8 Ekim 1947, ss. 1, 4.

Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı komünist istilasına karşısında da dine büyük vazife düşüyordu. Bu istilalar karşısında Türkiye'nin din ve milliyet müessesesini güçlendirmesi gerekiyordu⁸⁸⁵.

Hüseyin Akkoyunlu da aynı yaklaşımı şöyle ifade ediyordu; “Komünizm, her yerde ve daima milliyetçilerden ve din adamlarından çekinir. Şu halde komünizm ile mücadeleye ilk olarak milliyetçilik idealleri ve dini imanları kuvvetli bir gençliğin yetiştirilmesi...” ile başlamalıydı⁸⁸⁶.

Bu durum aslında Cumhuriyetin benimsediği akılcı ve materyalist milliyetçilik anlayışının solla mücadelede yetersiz kalındığının göstergesiydi. Din takviyesiyle güçlendirilecek bir milliyetçilik komünizmle mücadelede çok daha faydalı olacaktı⁸⁸⁷.

Kılıç'a göre ise, Türkçüler din konusunda dönemlere göre farklı yaklaşımlar sergiliyor, pragmatik bir yol izliyorlardı. 1945 öncesinde Türkçülerin dine vurgusu çok daha azken, 1945 sonrasında din vurgusu komünizmle mücadelede sağladığı avantajlardan dolayı artmıştı. Ayrıca Türkçülerin din anlayışı da salt dinden ziyade fikir terbiyesi için mukaddesata sarılmaktı. Yine de din konusunda ne çok ileri gidilmeli ne de dinden çok uzak durulmalıydı⁸⁸⁸.

Dinin komünizmle mücadelede faydalı bir silah olduğu fikri CHP 7. Kurultayında da dile getirilmiş, bu yüzden din eğitiminin yeniden gözden geçirilmesi söz konusu olmuştu. Ancak din bir taraftan komünizmle mücadele için kullanılırken diğer taraftan daha farklı sonuçlar doğurabilirdi. Bu bakımdan CHP için din konusu komünizmden daha az tehlikeli değildi⁸⁸⁹.

Dinin komünizme mutlak karşıt olduğu Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından da dile getiriliyordu. Bu bağlamda Ahmet Hamdi Akseki'nin 25 Ağustos 1950'de, İslamın, her türlü komünizmi reddettiği, komünizme karşı en

⁸⁸⁵ Hamdullah Suphi Tanrıöver, “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 9 Ekim 1947, s. 4; Serdengeçti ise, H. Suphi'nin dinin önemini anlamasını olumlu değerlendirirken, geçmişte din konusunda çok hatasının olduğunu eklemeyi ihmal etmiyordu; Serdengeçti Osman Yüksel, “Nereye Gidiyoruz?!” **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 4, Mart 1948, ss. 4-5.

⁸⁸⁶ Hüseyin A. Akkoyunlu, “Komünizm ve Mücadele Yolları”, **Davran**, Cilt: 1, Sayı: 5, 15 Haziran 1948, s. 14.

⁸⁸⁷ Karpat, ss. 333-334; Okutan, s. 121.

⁸⁸⁸ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, ss. 43-44.

⁸⁸⁹ Bayram, ss. 239-240.

büyük kuvvetin iman ve ruh kuvveti olduğu, gerçek bir müminin asla komünizmle bağdaşmayacağı şeklinde verdiği fetva⁸⁹⁰ da dinin önemini vurgulamaktaydı.

1940'ların ikinci yarısı ve 1950'li yıllarda dinde yükselmenin başlaması inkılap-irtica tartışmasını da beraberinde getirdi. Bu bağlamda 1950'lerde inkılap-irtica konusunu tartışanlar, temelde iki guruba ayrılıyordu. Bir taraf inkılabın mutlaka korunmasını gerektiğini, çünkü inkılabın Atatürk'ün eseri olduğunu, Atatürk'ün asla yanılmayacağını, hükümetin görevinin inkılabı korumak olduğunu, inkılabı karşı çıkanın ise vatan haini olduğunu savunuyordu. Diğer taraf ise bazı inkılapların Türklüğün bünyesine uymadığını, bundan dolayı inkılapların bazılarının gözden geçirilmesi gerektiğini, bu düzenlemelerde milli iradenin hakim olacağını, yani bir şefin istedikleri değil milletin istediklerinin yapılacağını savunuyordu⁸⁹¹. Tümtürk'e göre, Türkiye'de demokrasi vardı. Halk, iktidara getirdiği partiye isteklerini söyleyebilir, istediği şekilde yönetilmeyi talep edebilirdi. Türkiye demokrasiyle yönetiliyordu, inkılapla değil. Ayrıca inkılabı ve Atatürk'ü korumak isteyenler de; dönmeler, masonlar, tek parti döneminin artıkları, soyu Türk olmayanlar, komünistler, din düşmanları ve samimi inkılapçılardı⁸⁹². Bekir Sıddık Özyıldırım'a göre de, inkılabı zorla korumaya çalışmak yanlış bir yoldu. Bu görüşte olanlar karşıtlarına da yobaz ve mürteci yaftası yapıyorlardı. 14 Mayıs seçimleriyle yıkılan saltanattan sonra, bu saltanat devrinin yanlışları düzeltilmeliydi. Bir milletin hayatında değişiklik yapılacaksa bu değişiklik o millete sorulmalıydı. O inkılaplar yapılırken milletin gerçek vekillerine bu sorulmadı. Ayrıca yapılanlar Türkün geleneğine, ruhuna, örf ve adetine uymuyordu. İnkılabın yeniden muhasebesi yapılarak milli ruha uygun hale getirilmeliydi⁸⁹³.

Türkçülerin inkılap karşısında bu tavrı ve toplumun büyük kesiminde yaşanan dine yönelik irtica söylemlerini artırdı. Bu ortamda Fethi Gözler, irtica tartışmasına dinin millete lazım olup olmadığı sorusu üzerinden katılıyordu. Gözler'e göre, insanlık cemiyet şeklinde yaşamaya başladığından beri inanca ihtiyaç duymuştu. İnançlar toplumun düzenini sağlayan, manevi bağları

⁸⁹⁰ Ahmad ve Ahmad, s. 74.

⁸⁹¹ H. Bayram Kaçmazoğlu, **Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları**, Doğu Kitabevi, İstanbul, 2012, s. 108; İsmet Tümtürk, "İnkılap İrtica", **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, (İnkılap), s. 3; Bekir Sıddık Özyıldırım, "İnkılâp Hakkında", **Orkun**, Sayı: 21, 23 Şubat 1951, s. 13.

⁸⁹² Tümtürk, **İnkılap**, ss. 4-5.

⁸⁹³ Özyıldırım, s. 13.

düzenleyen müesseseydi. Din, aynı zamanda ahlakın da en güzel haliydi. Dini inkar edenler ise materyalistlerdi. İnançsız bir toplum sadece sürü olabilir. Çoğu insan muhafazakarlara gerici diyordu. Bu durum doğru değildi. Çünkü halkın sağduyusu güçlüydü. Türkiye’de bir irtica olayı olmayıp, tüm mesele bazı aydınların menfaatleri gereği halkı tahrik etmesiydi. Türkiye’de bir irtica yoktu. Laikliği farklı anlamlarda düşünenler manevi baskıların azalmasından rahatsızdı. Bunlar hükümetin vicdan hürriyetlerini müsamaha ile karşılamalarına katlanamıyordu⁸⁹⁴.

Nuri Tarhan ise, irticanın tam olarak ne olduğunu, tam olarak sınırları tespit edilmeden, dinin nerede bitip irticanın nerede başladığının açıklığa kavuşturulmadan ortalıkta irtica var sözlerinin dolaşmasının ne kadar doğru olduğunu sorguluyordu. Tarhan’a göre, CHP iktidarı döneminde mukaddesat hiçe sayıldı, din gerilik olarak görüldü. Tarih, örf, anane tamamen değiştirilmek istendi. Bu aynı zamanda medeniyetin kökten yıkılışıydı. CHP o kadar yanlış bir laiklik siyaseti gütmüştü ki sadece İslam dünyası değil, tüm dünya önünde Türkiye mahcup olmuştu. CHP’nin bu uygulamalarından dolayı genç nesiller tamamen materyalist yetişti. Böyle bir anlayış ancak komünist Rusya’da görülebilirdi. Bu dönemde din, sürekli alay konusu oldu. Oysa toplumda sosyal bir kurum olan dinin çıkarılıp atılmasına imkan yoktu. Tarhan’a göre 1950’lerde ortaya çıkan tarikat, şeyh ve onların yanlış din anlayışından CHP sorumludur. Dinin doğru öğretilmesini engelleyen CHP idi. Ayrıca insanların vicdanına karışıp, ibadet şekillerini içki sofralarında belirleyenlerin irtica var diye ortaya çıkmaya hakkı yoktu. Asıl siyasi irtica yapan CHP idi. Ölüler için Fatih okumak dahi CHP anlayışına göre irticaydı⁸⁹⁵.

Yine Tarhan’a göre, laiklik yıllardır topluma din düşmanlığı olarak yutturulmuştu. Vicdan hürriyetine saygı da başlayınca bazı kesimler irtica var diye ortaya çıkmaya başladı. İrtica var söylemi doğruyu yansıtmıyordu. Zaten kafası karışık bir durumda olan aydınlar, meseleleri tek taraflı değerlendiriyorlardı. Dün sayılabilecek bir tarihe kadar dini esaslar hükümet tarafından değiştiriliyordu. Bu değişimlerde bir esas yoktu. Tamamen şahısların kafasından uyduruluyordu. Eğer irtica taassup ise bunun ilk suçlusu aydınlardı.

⁸⁹⁴ H. Fethi Gözler, “Din ve Kaytaklık”, **Orkun**, Sayı: 30, 27 Nisan 1951, s. 9.

⁸⁹⁵ Nuri Tarhan, “İrtica Var!”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, s. 7.

Çünkü bu ortamı hazırlayan aydınlar oldu. Bu aydınlar aynı zamanda hakiki din anlayışını yozlaştıranlardı. İfratın tefriti doğurması yani aşırı davranışların karşı tarafın tepkisine yol açması doğal bir durumdu. Ayrıca taassup olayları mitingler düzenlemekle değil, gafil kimseleri aydınlatmakla ortadan kaldırılabilirdi. Yani suçlu yine aydınlardı⁸⁹⁶.

Sofuoğlu'na göre ise, yıllarca laikliğin arkasına saklanarak milletin iman ve mukaddesatını çiğneyenler, inkılap elden gidiyor diye ortaya çıkmışlardı. Geçmişte Müslümanlığın ilerlemeye engel olduğunu savunuyorlardı. Müslümanlar dinini yaşamaya başlayınca irticanın başkaldırdığını yayıyorlardı. Sofuoğlu irticayı, eski, bırakılmış siyasi, toplumsal ve hukuki müesseselere tekrar dönüp, yeniye düşman olmak şeklinde tanımlıyordu. Bu bakımdan Türkiye'de bir irtica yoktu. Çünkü kimse padişahlık devrini istemiyor, eski yazıya dönmeye çalışmıyor, laikliğe düşmanlık gütmüyordu. Ancak laiklik adı altında yapılan din düşmanlığına karşı olmak normaldi. Bu bağlamda anayasa da önemliydi. Anayasa tercüme yoluyla değil, milletin kendi gelenek ve adetlerine göre yapılmalıydı. Bu isteğe irtica diyenlerin de niyeti iyi olamazdı. Memlekette irtica var diyenler ise inkılapları milliyetsizliğe ve dinsizliğe yönelme şeklinde anlayan ya da bundan menfaat sağlayan mukaddesat ve maneviyat düşmanlarıydı. Bu kimseler, Türk milletin yüksek maneviyatla tarihi şuuruna kavuşmasını sindiremiyorlardı. Bundan dolayı sürekli bir ikilik çıkarma uğraşı içerisindeydiler⁸⁹⁷.

Sançar'a göre ise, irtica söyleminin ortaya çıkmasındaki sebep 14 Mayıs'tan sonra demokrasinin gelmesiyle dinin de bu hürriyetten faydalanmasıydı. Ayrıca irticanın komünizme eşit sayılması, komünizmin yanına konulması da doğru değildi. Çünkü komünizm ve komünistin ne olduğu tam olarak belli iken irticanın ne olduğu, mürteciinin kime denileceği tam olarak belli değildi. Bazı uygulamalar kimilerine göre irtica sayılıyor, kimilerine göre sayılmıyordu. Mesela türbelerin açılması, Arapça ezan okunması, oruç ve namaz ibadetlerinin artması, okullarda din dersi okutulması, Türklüğe zarar veren işler değildi. Bu yüzden irtica ile komünizm bir tutulamazdı. Türkiye'nin irtica diye bir sorunu yoktu. Bazı kesimler dolaplar çevirmek için irtica var diyorlardı. Türklük ve İslam düşmanlarının yayın yoluyla oynadığı bu oyunlar bazı

⁸⁹⁶ Nuri Tarhan, "Din ve İrtica Konusunda", **Orkun**, Sayı: 46, 17 Ağustos 1951, s. 7.

⁸⁹⁷ Sofuoğlu M. Zeki, "İrtica Palavrası", **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, ss. 8, 15.

milliyetçileri dahi kandırabiliyordu. Hürriyetin Türkiye’ye gelmesiyle dine dönüş yaşanmıştı. Bu durum Türklük ve İslam düşmanlarını rahatsız ediyordu. Doğrudan dine saldıramayan bu kimseler irtica perdesi vasıtasıyla saldırmaya çalışıyordu⁸⁹⁸.

Serdengeçti ise, irtica meselesinin arkasında Selanik dönmelerinin parmağı ve CHP’lilerin tahriki olduğunu öne sürüyordu. Mesela Atatürk heykelinin kırılması, olayın geçtiği bölgenin polisini ve adliyesini ilgilendiren bir işti. Polis ve mahkeme bu kimseleri bulup cezasını verirdi. Ancak gazeteleri satmayan dönme ve CHP’liler olayı büyütüp manipüle etmeye çalışıyordu. Bu kişiler aynı zamanda şeflik döneminin sona erip hürriyetin gelmesini içlerine sindiremiyorlardı. Bu yüzden sürekli gençliği tahrik etmeye çalışıyorlardı⁸⁹⁹.

İnkılap-irtica tartışmaları bağlamında Türkçülerin görüşünü anlamak açısından, okuyucuların *Orkun* dergisine neden mürtecileri savunduklarını ve yobazlara yapılan hücumlara cevap vermesini sormasına, *Orkun*’un verdiği cevap önemlidir. *Orkun*’un cevabı şöyleydi; saldırılar görünüşte irticaya ama aslında insanların hürriyetine yapılıyordu. İnsanların hürriyetleri ellerinden alındığı zaman Türkçülük yapmanın da imkânı kalmayacaktı. Baskının hâkim olduğu bir ülkede insanların saadete ulaşması mümkün değildi. Ayrıca başka insanların haklarının yenmesine ses çıkarmamak insanlığa aykırı bir davranış olurdu⁹⁰⁰.

Nejdet Sançar, inkılap-irtica tartışmasına farklı bir pencereden de bakıyordu. Sançar’a göre, inkılap-irtica tartışması Türkiye’nin içeride birbirine düşmesi anlamına geliyordu. Bu durum kötü niyetlilerin işine geldiği için tartışmayı daha da alevlendirmeye çalışıyorlardı. Bu şekilde Türklüğün asıl davaları unutulacak, Türkler içeride birbirini yiyecekti. Mesela Sofya’daki Türk diplomat ve eşine moskof uşakları tarafından yapılan saygısızlık kimsenin umurunda olmadı ve herkes inkılap irtica tartışmasına devam etti. İçeride çıkan bu tür tartışmalar Türklük davasını unutturuyordu. Sançar, bu durum karşısında halka seslenip kardeş kavgası çıkarmak isteyenlerin oyunlarına kanmayalım uyarısında bulunuyordu⁹⁰¹.

⁸⁹⁸ Çiftçioğlu Nejdet Sançar, “Komünizm ve İrtica Meselesi”, *Orkun*, Sayı: 23, 9 Mart 1951, ss. 3-4.

⁸⁹⁹ Osman Serdengeçti, “Son Hadiseler ve Onların İçyüzü”, *Serdengeçti*, Yıl: 5, Sayı: 13, Haziran 1951, s. 3.

⁹⁰⁰ *Orkundan Sesler*, “Niçinmi?”, *Orkun*, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 8.

⁹⁰¹ Çiftçioğlu Nejdet Sançar, “Unutulan Türklük Dâvası”, *Orkun*, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, s. 6.

3.7. TÜRKÇÜLERİN KÜLTÜR GÖRÜŞÜ

Türkçülere göre kültür, bir milleti oluşturan unsurların birkaçını birden içinde barındırmasından dolayı oldukça önemli bir yere sahipti. Aslında kültür, milleti millet yapan asıl unsurdur. Tarihte birlikte olup zamanla birbirlerinden ayrı düşen milletleri yaşatan kültürdür. Aynı zamanda kültür birliğini sağlamak gelecekte birlikte olmanın da temelini kurmak demektir⁹⁰². Ayrıca kültür Türkçüler tarafından, bir milleti ayakta tutan manevi bağ olarak görülüyordu. Kültür, ortak his ve ortak ülkü demektir. Ortak his demek milli kültür demektir. Bu bakımdan kültürün koruyucu bir yanı da vardı. Çünkü bir millet dışardan yapılan zorlamalarla yıkılmazdı⁹⁰³.

Türkçüler tarafından kültüre yüklenen bu görevler 1950'li yıllarda batılılaşmanın etkisiyle, özellikle Amerikan hayranlığından dolayı ciddi manada sorunlu bir duruma dönüştü. Türk toplumu yıllardan beri komünizm, masonluk, gizliden gizliye yürütülen azınlık ırkçılığıyla zaten karşı karşıyaydı. Milli fikre sahip kimseler bu zararlı fikirlerle yıllardır mücadele ediyordu. Amerikan hayranlığı ise yeni bir tehlikeydi. Türkiye'de gayet net bir şekilde görülen Amerikan hayranlığının komünizm ya da masonlukla bir tutulması başta abartılı gibi gözükebilirdi. Ancak bu konunun üzerinde ciddiyetle durulunca nasıl bir tehlike olduğu ortaya çıkıyordu. Amerikan filmi, gazetesi ve dergisi hatta Amerikalı sayısı dahi Türkiye'de oldukça artmıştı. Amerikan hayranlığının sebebi bunlardı. Bunlar toplumda manevi çürümeye sebep oluyorlardı. En fazla etkiledikleri ve en tehlikeli kesim ise ilkokul çağındaki çocuklardı. Bu çocuklar kovboy filmleri seyreder, resimli dergiler okuyup Amerikan hayranı oluyordu. Onlara göre en büyük kahraman kovboylardı. Lise çağındaki gençler de kovboyları örnek alıp onların hareketlerini yapıyorlardı. Amerikalılar kendilerini güçlü göstererek sistemli bir kültüre sahip milletleri zayıflatıyordu. Amerikan propagandasının etkisiyle gençler Amerika'yı çok büyük, kendi toplumunu çok küçük sayıyordu. Her alanda müzikten pazar malzemesine kadar bir Amerikan

⁹⁰² Faruk K. Timurtaş, "Kültür Bağı ve Türklük Dünyası", **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 63, 1 Şubat 1960, s. 7.

⁹⁰³ Osman Yüksel, "Manevi Emperyalizm", **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 2, Mayıs 1947, (Manevi Emperyalizm), s. 3.

hayranlığı almış yürümüştü. Bu Türk toplumu için çok tehlikeli bir durumdu. Çünkü Amerikan hayranlığı geleceği ele geçiriyordu. Bu yüzden Amerikan hayranlığı komünizm ve masonluk kadar tehlikeliydi⁹⁰⁴.

Sançar'ın bu yaklaşımı üzerine ilkokul beşinci sınıf öğrencisi Yılanlıoğlu Babur, *Ocak* gazetesine aynı sorunları dile getiren bir yazı gönderdi. Babur yazısında; çocukların sokaklarda kovboyları taklit ettiğini, dergilerde yalnız kovboy hikayelerinin bulunduğunu, yine çocukların kendilerine kovboy isimleri taktıklarını ve kendi tarihlerinde kahramanlar varken Amerikan çobanlarını örnek aldıklarını anlatıyordu⁹⁰⁵.

Serdengeçti ise bu sorunların kaynağını yanlış batılılaşmada buluyordu. 1. Dünya Savaşından sonra millileşme yaşanırken batılılaşma da gerekliydi. Bilim ve teknik sahasındaki geri kalmışlık aşılmalıydı. Bilim ve tekniğin milliyeti yoktu ve insanlığın ortak ürünüydü. Türkiye ise bilim ve teknikten ziyade kültür alanında Batılaştı. *“Eskiden çöllerden gelen fellahın önünde nasıl eğildikse, şimdi de Avrupadan gelen her nursuzun önünde öglece eğildik”*⁹⁰⁶.

Serdengeçti'ye göre, Batı kültürünün alınması bu kültürün tüm hayata etki etmesine neden olmuştu. Çocukların kovboy sevdası gazete ve dergilerden kaynaklanıyordu. Radyoda sürekli caz müziği vardı. Toplum “Teksas’ı Konya’dan iyi tanır” hale gelmişti. Serdengeçti’nin bu serzenişi Türk-Amerikan siyasi ilişkileri için değildi. Ancak siyasi ilişki kültür seviyesine çıkmamalıydı. Türk askeri siyasi emperyalizmi Türkiye’den kovmuştu ancak kültür emperyalizmi yayılmaya devam ediyordu⁹⁰⁷.

Batı kültürünün alınması eleştirisi Necip Mirkelamoğlu’nda da vardı. Mirkelamoğlu kültürü, maddi ve manevi şartlara bağlıyor, dünyada Doğu ve Batı olmak üzere iki kültürün bulunduğunu söylüyordu. Türkler maddi bağımından Asya, manevi bakımdan ise İslam kültürü çevresinden yani Doğudandı. Bu toplum Tanzimat döneminde Batıya yönelmiş, siyasi bakımdan yenilikler işe yararken, toplumsal ve kültürel bakımdan yıkıcı etkiler yapmıştı. Batı’nın kendi muhitindeki canlı kültürünü alarak kurtulacağımızı düşünmüştük. Ancak bu hareket kötü bir taklidin ötesine geçemedi. Batının medeniyeti yerine kültürünü

⁹⁰⁴ Nejdet Sançar, “Amerikan Hayranlığı Tehlikesi”, *Ocak*, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, ss. 1, 6.

⁹⁰⁵ Yılanlıoğlu Babur, “Amerikan Taklidi”, *Ocak*, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 5.

⁹⁰⁶ Osman Yüksel, Manevi Emperyalizm, s. 3.

⁹⁰⁷ Serdengeçti, “Kültür Emperyalizmi”, *Serdengeçti*, Yıl: 4, Sayı: 8, Şubat 1950, s. 3.

almış olduk. Asıl alınması gereken bilim ve teknik bırakılıp kültür alınmıştı⁹⁰⁸. Oysa Batı'nın hangi manada kullanıldığı ve neye hizmet edeceği önemli bir konuydu. Batıcılık, teknik ve bilimin alınması açısından iyiydi. Ancak Türk milli kültürünün Batı içerisinde eritilmesi doğru değildi⁹⁰⁹.

Aslında Türkiye'nin 150 yıldan beri Batılılaşma yolunda istenilen düzeye ulaşamamasının nedeni Batılılaşmanın öncülüğünü yapan aydın zümrenin yanlış metotlarından kaynaklanıyordu. Daha ilk başta muasır medeniyete ulaşmak için girişilen işe yanlış isim konmuştu. Yanlış isim doğal olarak yanlış yola sevk etti. Bu yanlış isim bize ait ne varsa onları ortadan kaldırmayı beraberinde getirdi. Bize ait olanı bırakıp yenisini benimsemek zaten Batılılaşma kelimesinin içinde de mevcuttu. Batı hayatında görülen her şey alınarak kendi hayatımıza uygulanmaya başladı. O kadar ileri gidildi ki bazı noktalarda Batıyı dahi geçtik. Bunun sonucunda da ne Batılı olabildik ne milli kalabildik⁹¹⁰.

Kültürü korumak için manevi alanda milli kalınmalıydı. Bilim ve fen alanında şuurlu bir taklit yolu izlenerek yaratıcılığa geçmek gerekliydi. Manevi sahanın sağlam tutulması toplumu aşağılık duygusundan da kurtaracaktı. Aynı zamanda toplumun yabancı ideolojilere kapılmasının önü kesilecek, modern yaşantı ve lüksün esiri olunması önlenecekti⁹¹¹.

Muzaffer Eyüboğlu'na göre de, Türklüğün en büyük sorunu taklitçilikti. Çünkü taklitçilik, bir milletin kendine özgü sanatını, edebiyatını, müziğini ve kültürünü ortadan kaldırıyordu. Bu durum aynı zamanda milletin ortadan kalkması da demekti. Bilim ve fen sahasında taklitçi kalınabilirdi. Çünkü bilim ve fen insanı benliğinden koparan özellikler taşımıyordu. Oysa Türk toplumunun Tanzimat'tan beri taklitçiliği kültür ve milli alanlarda olmuştu. Bu yüzden Türk toplumu zamanla kendini unuttur hale geldi. Bu durumun yansımaları gündelik hayatta dahi kendini gösterir nitelikteydi. Mesela Türk klasikleri, Türk musiki makamları, halk oyunları bilinmezken, yabancı oyunları, müziklerindeki makamlar ve yabancı klasikleri çok daha iyi biliniyordu. Bunun önüne geçmek için ise taklitçilik bırakılıp yaratıcılığa yönelmek gerekirdi⁹¹².

⁹⁰⁸ Necip Mirkelamoğlu, "Garp ve Şark", **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 9, Mayıs 1946, s. 4.

⁹⁰⁹ Cansever, Türkçülük Nedir?, ss. 16-17.

⁹¹⁰ Orhan Turan Kültegin, "Garplılaşmak mı? I", **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 46, 7 Eylül 1958, ss. 9-10.

⁹¹¹ Orhan Turan Kültegin, "Garplılaşmak mı? III", **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 48, 1 Kasım 1958, s. 14.

⁹¹² Muzaffer Eyüboğlu, "Milliyetçiliğin Bizlere Tahmil Ettiği Bugünkü Vazifeler", **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 26, 1 Ocak 1957, ss. 3-4.

Bilim ve teknoloji alanında ilerlemek için inkılapçı olmaya da gerek yoktu. Mesela İngilizler buharlı makine yapımı ve atom çekirdeğinin parçalanmasında önemli bir yere sahipti. Ancak aynı İngilizler milli bayramlarını, örf ve adetlerini korumaya devam ediyorlardı. Bu İngilizlerin muhafazakârlığını gösterirdi. Türkler ise milli gelenek ve adetlerini koruyamıyorlardı. Mesela 19 Mayıs milli bayramı Milli Mücadele ruhunu yaşatmıyordu. Gelenek ve göreneklerimize aykırı kıyafet giyen çocuklar tiyatro artistlerinin hareketlerini yapıyorlardı. Milli Mücadele’de cepheye mermi taşıyan Ayşelerle bunların ne ilişkisi olabilirdi. Bu yüzden milli adet ve gelenekler devam ettirilmeli, bu konuda muhafazakâr olunmalıydı. Milli adet ve gelenekleri korumak milli vazife sayılmalıydı⁹¹³.

Türkçüler, 1950’ler boyunca milli gelenek ve adetlerin korunması gerektiğini sürekli dile getirdiler. Ancak bu sadece söylemde kalmamalıydı. Toplum hayatında da bu durum görülmeliydi. Giyimden kuşama, mimariden yemeğe kadar her sahada kültür kendini hissettirmeliydi. Macarların, Finlerin ve Avarların durumu her zaman akılda olmalıydı. Bu toplumlar da Orta Asya kökenli olmasına rağmen kültürlerini unuttukları için Türklerden ayrılmışlardı. Bu bakımdan milleti millet yapan kültür unsuruna sahip çıkılmalıydı⁹¹⁴.

Türk geleneklerinin bozulması Türkçüler için kabul edilebilecek bir durum değildi. Başka milletler asırlardır geleneklerini korurken Türk geleneklerinin ortadan kalkması son derece yanlıştı. Milli geleneklerin yanı sıra dini geleneklerin de ortadan kalkması söz konusuydu. Bunların yerini Batı gelenekleri almaya başlamıştı. Milli geleneklerin yaşadığı tek yer ise köydü⁹¹⁵. Milli geleneklerin kaybolmasında aşağılık duygusuna kapılmanın da önemli yeri vardı. Aşağılık duygusuna kapılan milletler ise ancak köle olabilirdi. Bazı Doğu milletlerinde mesela Hintlilerde aşağılık duygusu olduğu için esir olmuşlardı. Türklerde ise aşağılık duygusu yoktu. Asırlarca hür ve lider devlet olarak yaşamışlardı. Fakat Osmanlı’nın son dönemine doğru aşağılık duygusuna kapılanlar olmuştu. Cumhuriyet döneminde ise bu durum resmi makamlara kadar girdi. Mesela Avrupa’da iş bulamadığı için Türkiye’de yüksek maaşla çalıştırılan hocalar vardı.

⁹¹³ Vehbi Kılıçkaya, “Muhafazakârlık ve İnkılâpçılık”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 18, 29 Haziran 1956, s. 3.

⁹¹⁴ Tahsin Ünal, “Harsımızı Koruyalım”, **Orkun**, Sayı: 60, 23 Kasım 1951, s. 2.

⁹¹⁵ Hüseyin Namık Orkun, “Milli Benliğe Doğru”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 21, 15 Mart 1952, s. 1.

Çok başarılı çalışmalar yapıp doktora tezini veren Türkler ise memur olarak çalıştırılıyordu. İşte bu durum aşağılık duygusunun tam kendisiydi⁹¹⁶.

Batılılaşma adına kendi kökünden kopmaya çalışan, Türk kültürüne zarar verenlerden bir kısmı da Atatürk'ü kendilerine maske yapıyorlardı. Bu tiplerin Batı'dan anladığı, onun gündelik hayatında yaşadıklarını kopyalayıp kendisini ona benzetmeye çalışmaktı. Oysa Batı, kendi mazisini hatırlayıp onun üzerinde yükselmişti. Bu tiplerin yapmak istediği ise bunun tam tersiydi, yani kendi geçmişini reddedip Batı'yı taklit etmekte⁹¹⁷.

Ömer Öztürkmen ise kültürel bozulmaların ve ahlaksızlığın asıl beşinci kol, yani Türkiye'de düşman lehine çalışan asıl gizli güç olduğunu dile getiriyordu. Türklükle dalga geçip aşağılamak, milli mukaddesata dil uzatmak, kahvehanelerde zaman harcayıp bilardo oynamak, sabahtan akşama kadar kızların peşinde koşmak, Hollywood filmlerine hayranlık besleyip münasebetsiz ilişkilerde bulunmak Türklüğe verilen en büyük zararlarıydı. Bunlar Türk'e Türk olduğunu unutturan, özüne yabancılaştıran durumlardı⁹¹⁸.

Atsız ise kültürün düştüğü olumsuz durum karşısında kültürün korunması için harekete geçilmesini dile getiriyordu. Demokrasiyi veya İnkılabı korumak için yapılan kanundan önce kültürü koruyacak bir kanun çıkarılmalıydı. Çünkü milli varlık kaygısı rejim kaygısından daha önemliydi. Devlet birçok eksikleri olmasına rağmen yaşayabilir ancak milli kültür eksik olunca ayakta duramazdı. Atsız'a göre "rejim elbise, kültür gıdadır"⁹¹⁹.

Türkiye'deki kültür bunalımı manevi bir kavgaya neden olabilirdi. Bu Türkiye'de bir millet bırakmayacak kadar güçlü bir kavga olabilirdi. Bu yüzden devlet bu duruma el koymalı, düzgün bir kanun yapmalıydı. Atsız'ın yakındığı konular ise şöyleydi; Türkler 13. YY'dan beri yazıyı kullanan bir millet olmasına rağmen belli bir imlaları yoktu. Dil de ikilik içerisindeydi. Ortaöğretimde kavramlar farklı yükseköğretimde farklıydı. Aydınlar ise terimlere ilişkin fikirlerinden dolayı iki düşman guruba bölünmüş durumdaydı. Okullarda ortak bir gramer yoktu. Profesörler bile dile hakim değildi. Her kitabın sonunda doğru-

⁹¹⁶ Hüseyin Namık Orkun, "Aşağılık Duygusu", **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 18, 23 Şubat 1952, ss. 1-2.

⁹¹⁷ Mahmut Ünal, "Örf ve Adetlerimiz Yaşayacaktır", **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 25, 1 Aralık 1956, ss. 11-12.

⁹¹⁸ Ömer Öztürkmen, "Beşinci Kol", **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, ss. 4-5.

⁹¹⁹ Atsız, "Milli Kültürü Koruma Kanunu", **Orkun**, Sayı: 55, 19 Mayıs 1951, (Koruma Kanunu), s. 2.

yanlış cetveli bulunuyordu. Ayrıca Türk kültürüne ve diline aykırı uydurma soyadları kullanılıyordu. Yeni nesillere Türkçe denerek saçma ve uydurma adlar veriliyordu. Alfabedeki harfler de eksikti, 3 veya 4 harf daha eklenmeliydi. Atsız, aynı zamanda 15 maddelik bir de liste vererek yapılması gereken değişikliklere dikkat çekmeye çalışıyordu⁹²⁰.

Türkçülerin 1950’li yıllarda kültür açısından en fazla eleştirdikleri noktalardan birisi Noel kutlamalarıydı. Yanlış Batıcılık anlayışının bir tezahürü olan Noel kutlaması, aslında Hristiyan kültürünün bir ürünüydü. Ancak Türkiye’de Batı’nın her hareketi taklit edildiği için Noel’in ne olup olmadığına bakılmadan doğrudan alınmıştı. Bu aynı zamanda Batıcılık anlayışının ne kadar sakat olduğunu gösteriyordu. Asıl dikkat edilmesi gereken nokta ise eskiden sadece İstanbul ve Ankara gibi şehirlerde Noel kutlaması yapılırken artık bu kutlamaların kasabalara, köylere kadar inmesiydi. Bu durum aynı zamanda Müslüman Türk ailelerinin milli şuurdan ne kadar uzak olduğunu da gösteriyordu. Gazetelerde Noel kutlaması haberleri, büyük otellerde aynı Hristiyanlar gibi büyük eğlencelerin düzenlenmesi tehlike arz ediyordu. Başka milletlerin geleneklerini benimsemek bir gün o milletlerin esiri olarak uyanmaya yol açabilirdi⁹²¹.

Türkçü dergiler Noel kutlaması yapılmaması için uyarılarda bulunuyordu. Mesela *Komünizme Karşı Mücadele* dergisi, Noel’in bir Hristiyan âdeti olduğunu söyleyerek vatandaşların o gün normal hayatlarına devam etmesini istiyordu⁹²². *Orkun* dergisi ise yeni yıl için gönderilen tebriklere cevap vermiyor, yılbaşı kutlamalarında hiçbir milli yan görmediğini söylüyordu. Asıl kutlanması gerekenin yaklaşmakta olan Ramazan Bayramı ve 3 Mayıs Türkçülük Bayramı olduğunu vurguluyordu⁹²³. Serdengeçti ise yılbaşı kutlamalarını eleştirerek bu kutlamaların hem ahlak yönünden hem de din yönünden sakıncalı olduğunu vurguluyordu. Ayrıca yılbaşı kutlamalarının kırsalda dahi gittikçe yaygınlaşmasına dikkat çekiyordu⁹²⁴. Sançar ise Noel Baba’ya artan ilgiden dolayı

⁹²⁰ Atsız, Koruma Kanunu, ss. 2-3.

⁹²¹ Nejdet Sançar, “Büyük Tehlike”, *Toprak*, Cilt: 3, Sayı: 28, 1 Mart 1957 ss. 3-4.

⁹²² “Yılbaşı ve Noel”, *Komünizme Karşı Mücadele*, Yıl: 2, Sayı: 27, 1 Ocak 1952, s. 1.

⁹²³ “Ülküdaşlarla Başbaşa”, *Orkun*, Sayı: 17, 26 Ocak 1950, s. 16.

⁹²⁴ Serdengeçti, “Yıl Başı”, *Serdengeçti*, Sayı: 28, Ocak 1959, ss. 6-7.

alternatif önerisinde bulunuyordu. Sançar'a göre, Hristiyan âdeti olan Noel ve bu âdetin öne çıkan ismi Noel Baba'nın yerine Dede Korkut konmalıydı⁹²⁵.

Türkçüler için sanatın milli mi yoksa millet üstü mü olduğu tartışması da önemli bir konuydu. Türkçüler için sanatın milletler üstü olması düşünülemezdi. Bazı kimseler sanatın milletler üstü olduğunu ileri sürse de bunun hangi esaslara dayandığını söylemiyorlardı. Oysa sanat milletler üstü olamazdı. Medeniyet ve kültür milletler üstü ve milli olarak ayrıldığı için sanat ancak kültür içerisinde kalabilirdi. Sanat, “milli seciyeye dayanan ve muhit, aile, görgü, gelenek, kabiliyet, atavizm gibi birçok amillerin karışık tesirleriyle çevrelenen bir varlıktır”. Sanatla ifade edilenler bu kavramlardan bağımsız değillerdi. Hatta milletleri birbirinden ayıran sanattı. Mesela Türk mimarisi kendi çevresi ve yetişme ortamının bir ürünüydü, başka milletlerin mimarisine benzemezdi. Yabancı birisi bir Türk eserinin aynısını yapmaya çalışsa dahi aynı hissi veremezdi. Aynı durum bir Türk'ün yabancı eser karşısındaki tutumu için de geçerliydi. Bu sadece mimaride değil diğer sanat dalları için de geçerliydi⁹²⁶.

Okkaloğlu'nda da aynı yaklaşım görülüyordu. Okkaloğlu'na göre, “her şeyden önce milli olanın san'at olduğunu” söylemek gerekirdi. Çünkü sanatçı içtimai, irki, dini bir çevrenin ürünüydü. Bu ürünün ortaya çıkardığı kendi ürünleri de sanat eseri idi. Yani sanatçıyı yetiştiren ortam onun eserlerinde kendisini gösterirdi. Böylece sanat eseri milli olurdu. Sanat eseri de bir milleti diğer milletlerden ayırıcı unsur niteliğindeydi. Bir milletin sanat eseri o milletin dini, irki ve dil özelliklerini taşıymaktaydı⁹²⁷.

Hocaoğlu'na göre ise, bir sanatçıyı sanat yapmaya yönlendiren ne olursa olsun sanat eserinin ortaya çıkmasında dayanak noktası sanatçının içinde yaşadığı cemiyetti. Sanat eserinin konusu ister aşk, ister nefret, ister korku olsun o sanat eserine sanatçının içinde yaşadığı toplumun değerleri yansıyacaktı. Çalışılan konu aynı konu dahi olsa farklı cemiyetlerde farklı ürünler ortaya çıkacaktı. Bu bakımdan sanat eseri bir insana değil cemiyete aitti. Sanatçı, “içtimai şartların tesiri altında doğuştan getirdiği renksiz ve şekilsiz kabiliyetlerini renklendirerek ve şekillendirerek şahsiyet haline gelmiş bir fert; duyuş, düşünüş ve davranışları

⁹²⁵ Nejdet Sançar, “Noel Babaya Karşı Dede Korkut”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 9 (279), Aralık 1959, s. 45.

⁹²⁶ Laika Karabey, “San'atta Milliyet”, **Türk Ruhu**, Sayı: 2, 10 Ocak 1958, s. 7.

⁹²⁷ Okkaloğlu Ahmet Darcan, “Milli San'at”, **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, s. 11.

tamamen bir cemiyet değerlerine göre ayarlanmış bir cemiyet eseri...” idi. Bu yüzden hem sanat eserinin ortaya çıkışı hem de sanatçının yetişmesi bakımından sanatın milli olduğu görülüyordu. Elbette bu, farklı sanat eserleri arasında etkileşim yok demek değildi. Bazı ortak noktalar olsa da sanat eserini diğer sanat eserlerinden ayıran milli yönleriydi⁹²⁸.

Türkçülere göre, kültür bakımından üzerinde en fazla durulması gereken konulardan birisi de etnografya ve folklordu. Çünkü etnografya ve folklor, milli şuurun en önemli bölümünü oluşturuyordu. Etnografya ve folklor bir milletin karakterinin, benliğinin, duygusunun, düşüncesinin, zevklerinin belgesiydi. Etnografik ve folklorik malzemeler bilimsel yöntemlerle toplanmalı, müze ve arşivlere konmalı, milli gücü tanıtmaya yoluyla milli bilinç ve kültürün yükselmesi, milli sanatın oluşması için kullanılmalıydı. Sadece büyük müzelere değil, memleketin her yerinde küçük müzeler de açılıp bu ürünler gösterilmeliydi. Çünkü halk müzeleri, milli karakterin korunmasında önemli bir yere sahipti. Bir yörenin tarihini ortaya koyarak geçmişle bağlar kurmak milli bilincin canlı kalmasını sağlardı ve bütünleştirici bir görev üstlenirdi. Özellikle geniş coğrafyalara dağılmış millet fertlerinin aynı soydan geldiğine hiçbir kütüphane, hiçbir siyasi nutuk etnografik ve folklorik malzeme kadar inandıramazdı⁹²⁹.

Folklorun bu denli bir önem arz etmesine rağmen folklorla ilgilenilmemesi Türkçülerin şikayetlerine neden oluyordu. Özellikle aydın tabakanın Türkiye’nin örf ve adetlerinden haberdar olmaması dikkat çekiyordu. Aslında aydınların Anadolu’da yüzyıllardır bulunan manevi ve milli kültürü bilmesi gerekirdi. Bu kültürü bilmek her alanda Türk toplumunun işine yarardı. Hem edebiyatta yeni sahalara açılır hem de sosyal hayat daha iyi kavranırdı. Yine uydurma kelimeler üretmek yerine halk dilindeki kelimeler kullanılabilirdi. Folklorla karşı ilgisizlik ise Anadolu’nun manevi değerini inkardı. Sanatla meşgul olurken sadece bir kesimin sanatıyla değil, halkın sanatıyla ilgilenilmesi gerekirdi⁹³⁰.

Ali Taştan Öge de Türk folkloruna karşı olan ilgisizliği vurguluyordu. Anadolu’da edebiyat, müzik ve halk oyunları bakımından zengin bir folklor bulunmasına rağmen bu ürünlere el değmemiş, ayıklanmamıştı. Yüzyıllar

⁹²⁸ Hocaoglu S. Ertürk, “San’at ve Cemiyet”, **Orkun**, Sayı: 50, 14 Eylül 1951, ss. 6-7.

⁹²⁹ Kemal Güngör, “Milli Şuurun İnkişafında Etnografya ve Folklor”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, s. 22; Kemal Güngör, “Etnografya ve Folklor Davamız”, **Türk Yurdu**, Yıl: 1, Sayı: 2 (235), Ağustos 1954, ss. 133-134.

⁹³⁰ S. Mehmet Gökalp, “Türk Folkloru”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, s. 15.

içerisinde Anadolu yaylasında gelişen bu ürünler kendi haline bırakılmış durumdaydı. Özellikle iki önemli yön halk oyunları ve halk edebiyatıydı. Halk edebiyatı bir takım şahsi teşebbüslerle az çok işlense de milli oyunlar yaylalarda kalmış, kendilerini salonlara sokamamışlardı. Oysa bu oyunlar tarihin birer canlı örnekleriydi. Bu oyunlar, zaman içerisinde kendilerini korumayı başarmışlardı ve bu oyunları üreten toplumların zevklerinin maddi kısımlarını, kültür seviyelerini yansıtıyordu. Başka bir deyişle milli oyunlar, bir milletin karakterini yansıtıyordu. Bu özelliklere sahip milli oyunların işlenip dışarıya da gösterilmesi gerekirdi⁹³¹.

Türkçülerin en fazla şikayet ettikleri konulardan birisi ise radyo yayınlarıydı. Radyo yayınlarında ağırlığın Batı müziğine verilmesi doğru değildi. Çocukların, kendi benliğinden olmayan bir müziğe sürekli maruz bırakılması ve aşinalık kazandırılmaya çalışılması bir cinayetle eş değer tutuluyordu. Toplumun büyük kesimi de bu durumdan şikayetçiydi, ancak bu konuyu umursayan yoktu. Aslında radyonun bu tür yayınlar yapması aşağılık duygusundan kaynaklanıyordu. Batı hayranlığı artık bir kenara bırakılmalıydı⁹³².

Kayhan Üstün'e göre ise Türk radyosunun müzik yayınlarına bakıldığında nerenin radyosu olduğunu anlamak mümkün değildi. Batı müziğine ayrılan zaman Türk müziğine ayrılan zamanın iki katıydı. Halkın radyosu olmasına rağmen halk müziğine ayrılan zaman caz müziğine ayrılan zamanın beşte biri kadardı. Radyonun fon müzikleri ise her zaman Batı müziğiydi. Halk radyoda kendi müziğini istediği zaman dinleyebilmeliydi. Yabancı istasyonlarda zaten Batı müziği vardı. Ama Türk müziği yabancı istasyonlarda bulunmazdı. Üstün, hiçbir devletin radyosu kendi yayınının kırkta birini Türk müziğine ayırmadığı halde Türk radyosunun ağırlık noktasını neden yabancı müziğin oluşturduğunu sorguluyordu. Ayrıca radyonun yönetici kesimin değil, halkın isteklerine cevap vermesi gerektiğini vurguluyordu⁹³³.

Çivicioğlu'na göre de sürekli İngilizce yayınlar yapılması aşağılık duygusunun bir göstergesiydi. Hatta sömürgelerde dahi bu denli İngilizce yayın yapılmadığını söylüyordu. Milletin kendi parasıyla İngilizce karşısında aşağılık durumuna düşmesi ise işin farklı bir yönüydü. Diğer milletler kendi dillerinde yayın yaparken Türk radyosunun sürekli İngilizce caz yayını yapması son derece

⁹³¹ Ali Taştan Öge, "Kızmayalım", **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 4, 23 Mart 1956, s. 2.

⁹³² T. Turan Atasever, "Türk Radyosundan Beklediklerimiz", **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1957, s. 7.

⁹³³ Kayhan Üstün, "Radyo", **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 3, 16 Mart 1956, s. 6.

yanlış bir durumdu. Siyasi anlaşmalar olsa da Türkiye'ye İngiliz-Amerikan kültürü sokmaya çalışmak tamamen yanlıştı. Bu yayınlar İngiliz ve Amerikan propaganda araçlarıydı. Sürekli İngilizce yayınları gençlerin aşağılık duygusuna kapılmasına neden oluyor, milli şuur ve şahsiyetlerinin gevşemesine sebebiyet veriyordu. Bu yüzden Türk radyosu Türkçe yayın yapmalı ve Türkleşmeliydi⁹³⁴.

3.8. TÜRKÇÜLERİN DİL GÖRÜŞÜ

Türkçüler için dil, bir milleti hayatta tutan, insanın hayatına milli değer kazandıran kuvvetlerin başında geliyordu. Silahla kaybedilen bağımsızlığın dil ile yeniden kazanıldığı birçok kez görülen bir durumdu⁹³⁵. Hatta Atsız, bir millet ordusunu kaybetse, esir düşse bile dilini korudukça yaşar diyordu. Dil milli ülküden sonra en önemli unsurdu⁹³⁶.

Türklük için oldukça önemli bir yere sahip olan dil aynı zamanda milletin durumunu da gösterir durumdaydı. Yani dille millet yaşamı arasında sıkı bir ilişki bulunuyordu. Dil canlıysa o milletin yaşamı da canlıydı. Dille yaşayış arasında bozukluk varsa o milletin hayatı da bozuktur⁹³⁷.

Türk dili, II. Meşrutiyet zamanında özüne dönmeye başlamıştı. Bu dönemde dil konusunda önemli mücadeleler verilmişti. Cumhuriyet döneminde de dil meselesine iyi bir başlangıç yapılmıştı. Ancak bu uğraş hedefine ulaşamadı ve kötü bitti. Türkiye'de Türk'ten başka kimse yok diyerek ve vatandaş Türkçe konuş kampanyalarıyla hareket edilse de Türk olmayanlar ve Türklük düşmanları dil davasını mahvetti. Öğretmenlere saçma sapan terimler öğretilerek bunlar okullarda kullanıldı. Bu politikanın sonucunda okullarda yetersiz, zayıf öğrenciler ortaya çıkmaya başladı. Bilimsel bir kurum olma özelliğini kaybeden Türk Dil Kurumu (TDK) da dalkavuk yuvası oldu. Bu kurumun üyelerinin bir kısmı Türk dahi değildi. Bunların arasında komünistlikten mahkûm olmuş, milliyetçiliği yok etmeye çalışan isimler de vardı. Hatta Arapçanın Türkçeye esas olduğunu söyleyen satılmış kalemler de vardı. Türk dili, ehliyetsiz ellerde, hükümet zoru veya da kanun yoluyla içinden çıkılmaz hale geldi. Bu yüzden TDK'nın yaptığı

⁹³⁴ Arif Çivicioğlu, "Ne Zaman Türkiyede Tam Bir Türk Radyosu Olacak", **Ocak**, Sene 1, Sayı 15, 8 Haziran 1956, ss. 4, 8.

⁹³⁵ Tevetoğlu, "Dil Davamız I", **Tanrıdağ**, Yıl 1, Sayı 3, 5 Aralık 1950, (Dil Davamız I), s. 1.

⁹³⁶ Atsız, **Türk Ülküsü**, ss. 57, 59.

⁹³⁷ Tevetoğlu, **Dil Davamız I**, s. 1.

işler incelenmeli ve bünyesinde bulunan âlim görünümlü kimseler bu kurumdan uzaklaştırılmalıydı⁹³⁸.

Yıllarca Türkiye'yi yönetenler dilde yenilik diye Türkçeyi mahvettiler. Türkçeyle uğraşmaktan Anadolu'da bir dil birliği dahi sağlayamadılar. Her bölgede farklı diller konuşuluyordu. Güney Anadolu Arapça, Doğu Kürtçe, Kuzey ise Lazca ve Gürcüce konuşuyordu. Bu sıkıntılar bir an önce aşılmalıydı. Ayrıca Türk pasaportu taşıyıp, Türkiye'nin en yüksek mevkilerine kadar çıkan kimseler evlerinde Türkçe konuşmuyordu. Bu vatan hainliği ve Türklük düşmanlığıydı. Bunları bulmak ve tanıtmak komünizmle mücadele kadar önemliydi⁹³⁹.

Türkçüler, Dil Devrimi konusunda tek parti yönetimini Sovyetlere benzetiyordu. Nasıl Sovyetler, Türkleri dillerini parçalayarak yok etmeye çalıştıysa tek partide aynısını yapmıştı. Bu bakımdan Dil Devriminin baştan aşağı yanlışlarla dolu olduğu, Tanzimat'la başlayan dilde sadeleşme hareketiyle Dil Devrimi'nin hiçbir ilgisinin bulunmadığı vurgulanıyordu. Yapılan işin ise nesiller arasında kopukluk yaratmaktan öte bir anlam taşımadığı dile getiriliyordu⁹⁴⁰.

Bozuk Türkçenin ortadan kalkmasını engelleyen, bozuk Türkçeyi hayatta tutan ise okul kitapları ve TDK markasına sahip sözlüklerdi. Bu yayınlar hem ucuz hem zorunluydu. Bu yüzden dildeki bozulma ve geriye gidiş artarak devam ediyordu. Üniversite de bu gerileyiş karşısında sessizdi. Çünkü dil uzmanı olmadıkları halde bazı üniversite mensupları bu durumdan faydalanıyordu. Asıl suçlu üniversiteydi. Hocalar kendi aralarında mırıldanmanın ötesine geçen bir harekette bulunmuyordu. Çünkü bu işten ekonomik çıkar sağlıyorlardı. Aynı zamanda dildeki bozulmaya araç oluyorlardı. Oysa dildeki yanlışlar karşısında ilk olarak edebiyat fakülteleri ve Türkoloji bölümleri sesini yükseltmeliydi. Yeniden üretilmiş olan kelimelerin yanlış olanları hem üniversite kitaplarından hem de hocaların eserlerinden gerekçeleri gösterilerek atılmalıydı. Bu faaliyet üniversiteden ortaokul seviyesine kadar indirilmeliydi⁹⁴¹.

Okçuoğlu ise ortaokul Türkçe ders kitapları üzerine yazdığı makalesinde bu kitapların yetersiz ve zararlı olduğunu vurguluyordu. Bu kitaplar, Hasan Âli Yücel'in Milli Eğitim Bakanlığı sırasında ve 1944 olaylarından sonra müfredata

⁹³⁸ Tevetoğlu, Dil Davamız I, ss. 1, 7.

⁹³⁹ Tevetoğlu, "Dil Davamız II", **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Aralık 1950, s. 3; Türkçü, "Dil Birliği", **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 2, Sayı: 13, 13 Şubat 1948, ss. 7, 13.

⁹⁴⁰ Orkundan Sesler, "Bolşevikler ve Bizimkiler", **Orkun**, Sayı: 14, 5 Ocak 1951, ss. 8-9.

⁹⁴¹ Gökçeoğlu Salih, "Dilde Yanlış ve Doğru", **Orkun**, Sayı: 36, 8 Haziran 1951, s. 13.

alınmıştı. Bu kitaplar müstehcen resimlerle doluydu ve bir kısım resimler daha sonra kaldırılmıştı. Seçilen metinler de sorunluydu. Bu metinlerin edebi yönü dikkate alınmamış siyasi kişilere göre seçilmişti. Mesela Namık Kemal ve Mehmet Akif'ten iki şiir alınırken, Falih Rıfkı'dan yedi, Nurullah Ataç'tan beş ve Hasan Âli'den dört makale yer alıyordu. Ayrıca metinlerin *Ülkü* ve *Köy Enstitüsü* dergilerinden seçilmesi de yeni kuşakları askerlikten soğutacak nitelikteki yazıların çocuklara okutulması demekti. Ayrıca metinler düşünme ve sorgulamaya yönelik değildi ve basmakalıp bilgiler barındırıyordu. Bu sebeplerden dolayı Türkçe ders kitaplarının gözden geçirilmesi gerekiyordu⁹⁴².

Ferhat Nizamgiller ise, günlük dilin bozuk olmasını Türkiye'de dil ustalarının olmamasına bağlıyordu. Dille uğraşmak bir uzmanlık işiydi. Türkiye'de ise günlük dille uğraşan kişiler yoktu. Dil yerinde durmayıp gelişen bir varlıktı. İnsanın düşüncesi yeni kavramlar yaratıyordu. Dil bu sırada devreye giriyordu. Türkiye'deki dil ustaları ise bir uydurmanın peşine takılmıştı. Üretilen kelime uymasa dahi yakıştı denerek kabul ediliyordu. Oysa kelimeler tarih içinde “bizleşmişti”. Dil ustaları bu kelimeleri atıp yerine yenisini uyduruyor, bu da olmayınca Latin kökenli kelimelerden türetiyorlardı. Böylece Osmanlı modasının yerini Latin modası almış oldu. Türkiye'de bir diğer moda ise şiirde, edebiyatta, romanda geleneksel olanı, örfü, adeti yıkmaktı. Bunu tarihten kopuk, geçmişten uzak bir dille yapmak daha kolaydı. Çünkü yeni nesiller öncesini tanıyamıyordu. Yeni edebiyatla ahlak, şeref, namus gibi kavramlar bilerek dışarıda bırakılarak farklı emellere hizmet ediliyordu. Bu aynı zamanda bir taşla iki kuş vurma anlamına da geliyordu. Dilde millileşme maskesi kullanılarak nesiller arasındaki bağlar koparılıyordu⁹⁴³.

Osman Turan da Türkçenin uydurma bir dile dönüştürülmeye çalışılmasından şikâyet ediyordu. Yüzyılların mirası ve zenginliği olan Türkçe bazı kimseler tarafından mahvediliyordu. Her kavramın bir geçmişi olmasına rağmen bunlar dikkate alınmadan kelimeler dilden atılıp yerine uydurma kelimeler getiriliyordu. Bunun bir benzeri de Rusya'da Türklere kabile dillerinin öğretilmesiydi. Ancak arada bir fark vardı. Bu fark da, Rusya'daki Türklere zorla bu benimsetilmeye çalışılırken Türkiye kendi kendine aynı işi yapıyordu. Turan'a

⁹⁴² Okçuoğlu, “Orta Okul Türkçe Kitapları”, *Orkun*, Sayı: 44, 3 Ağustos 1951, ss. 3-4; Hikmet Tanyu, “Orta Okul Türkçe Kitaplarının Mahiyeti”, *Orkun*, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, ss. 9-12.

⁹⁴³ Ferhat Nizamgiller, “Dil Meselesi”, *Ocak*, Sene: 1, Sayı: 12, 18 Mayıs 1956, s. 5.

göre edebi dili halk dili seviyesine indirmek yanlıştı. Doğru olan halkı edebi Türkçe seviyesine çekmekti. Özellikle TDK, Türkçenin kalitesini düşürüyordu. Bunu yaparken bir aşağılık duygusu içerisinde Fransızca'yı kendisine örnek alıyordu. Getirilen kelimelerin yüzde doksanı uydurmaydı. Uydurma kelimelere itiraz edenlere de Atatürk ve İnkılap zırhına bürünerek cevap veriyorlardı. Bunun sebebi ise kendi ileri sürdükleri fikirlerin bir temelden mahrum olmasıydı. Ayrıca uydurma kelimeleri getirenler kendi yazılarında dahi bu şekilde kullanmıyorlardı. Türkçe kelimelerle uğraşanlar zamanla kelimeyi de geçerek cümle yapılarıyla oynamaya başladılar. Bu yine bir Fransızca hayranlığıydı ve Türkçe cümle yapıları Fransızcaya benzetilmeye çalışılıyordu. Maksatları ise konuşma dilini yazı diline yakıştırmaktı. Ancak her konuşma dilinde sentaks (söz dizimi) bozuklukları olması normaldi. Neyse ki akli başında fikir adamları bu yaklaşımları benimsememişlerdi. Dil bu tür yanlışlardan temizlenmedikçe kültür buhranı devam edecekti. Aynı zamanda Türkiye'nin manevi alandaki en büyük sıkıntısı dil meselesiydi. Türkçeyi bulunduğu kötü durumdan kurtarmak için mücadele edilmeliydi⁹⁴⁴.

Osman Turan'ın TDK'yı suçlamasının ardından Agah Sırrı Levent imzasıyla ve savcılık eliyle Türk Yurdu'na bir tekzip gönderildi. Tekzipte Turan'ın yazdıklarının yanlış olduğu, TDK'nın uydurma kelimeler yapmadığı, bulunan karşılıkların tuttuğu vurgulanıyordu⁹⁴⁵.

Aslında Türkçüler de dilde özleşme ve sadeleşmekten yanaydılar. Mesela *Orkun* dergisi, dergiye yazı gönderenlerin öz ve sade Türkçe kullanmalarını tavsiye ediyordu. Türkçe kökenli kelimelerin seçilmesi öncelikli olmalıydı. Ancak şüpheye düşülen yerde olduğu gibi bırakılmalıydı⁹⁴⁶. Fakat bu özleşme uydurma seviyesine varmamalıydı. Ne ağdalı bir Osmanlıca ne de tamamen uydurma bir Türkçe olmalıydı. Doğrusu ikisinin arasında bulunuyordu. Aşırı Türkçecilerden bir kısmı samimi Türkçeciler ve genç yazarlardı. Ancak diğer bir kısım ise solculardı. Bunların maksadı nesilleri birbirlerinden koparmak, eski kültürle

⁹⁴⁴ Osman Turan, "Türk Dilinin Müdafası", *Türk Yurdu*, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, ss. 38-40.

⁹⁴⁵ Agah Sırrı Levent, "Karşımıza Kim Çıktı", *Türk Yurdu*, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, ss. 32, 39.

⁹⁴⁶ "Ülküdaşlarla Başbaşa", *Orkun*, Sayı: 32, 11 Mayıs 1951, s. 16; "Ülküdaşlarla Başbaşa", *Orkun*, Sayı: 39, 29 Haziran 1951, s. 16; "Ülküdaşlarla Başbaşa", *Orkun*, Sayı: 46, 17 Ağustos 1951, s. 16.

tamamen alakayı kesmekti. Timurtaş’a göre, aşırılığa kaçılmadan ve tasfiyeciliğe girişmeden Türkçede düzeltmeler yapılmalıydı⁹⁴⁷.

3.9. TÜRKÇÜLERİN TARİH GÖRÜŞÜ

Türkçüler için tarih en önemli konulardan birisiydi. Çünkü tarih Türklüğün ve Türkçülüğün dayanak noktası, meşrulaşma alanıydı. Bu yüzden Türkçüler için tarih sadece bilimsel bir alan da olamazdı. Türkçülük ülküsünün kaynağında tarih vardı. Geçmiş, Türkçülük fikri ve iddialarının yaslandığı yerd⁹⁴⁸. Bu bağlamda Atsız, tarihin ne işe yaradığını açıkladığı makalesinde tarihe iki görev biçiyordu: Bu görevlerden birincisi insanlığın macerasının anlatımıydı. İkincisi ve daha önemlisi ise milli görevdi. Yeni nesiller tarih sayesinde milletini tanır ve severdi. Gençler tarihleriyle övünür ve kahramanlara hayranlık duyarak onlar gibi olmaya çalışırdı. Bu yüzden milliyetçi bir nesle sahip olmak isteyen milletler tarihe önemli derecede geniş bir yer ayırırlar ve tarih kitaplarını da telkin edici mahiyette hazırlarlardı⁹⁴⁹. “Bir millette milliyet duygusunun kuvveti ve derinliği o milletin kendi tarihi ve kültürü hakkındaki bilgisine bağlıdır. Eski tarihlerini ve kültür eserlerini unutmuş olan milletler yavaş yavaş milli şuurlarını da kaybederler”⁹⁵⁰.

Türkçüler için tarih, milletin hafızası demektir. Atsız’a göre hafıza, insanların en küçüklerinde yani bebeklerde ve en büyüklerinde yani yaşlılarda bulunmazdı. Milletler de aynı durumdaydı. Milli hafıza kuruluş aşamasında olan milletlerde ve yıkılmaya yüz tutan milletlerde bulunmazdı. Tarih şuru aynı zamanda koruyucu bir vasıf da bulunduruyordu. Çünkü tarih şuru, millet hayatının devamını sağlayan ve onu düşmanlara karşı koruyan bir savunma silahıydı. Tarih tecrübeydi ve geçmişte yaşanan sorunların tekrar yaşanmasını engelleyebilirdi. Mesela tarih şuuruna sahip milletler kimden zarar geldiğini, milletin hangi durumlarda zarara uğrayacağını, hangi rejimin millet için daha iyi olduğunu anlayabilirdi. Türk milleti ise geçmiş 3 bin yıl geriye gitse de geç milletleşmişti. Dilin kesin bir şekle girmemesi ve milletin bir kısmının hala

⁹⁴⁷ Faruk K. Timurtaş, “Dil Meselesi ve Aşırı Özleştiricilik”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, s. 40.

⁹⁴⁸ Kılıç, Liberalleşme, s. 98.

⁹⁴⁹ Nihal Atsız, “Tarih Öğretiminde Ölçsüzlük”, **Yeni Sabah**, 25 Kasım 1948, s. 2.

⁹⁵⁰ Sadri Maksudi Arsal, **Milliyet Duygusunun Sosyolojik Esasları**, 4. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1979, s. 142.

göçebe olarak yaşaması bunun göstergesiydi. Türkler geç milletleştiklerinden tarih şuuru zayıftı. Türk düşmanları da Türkün bu eksikliğini kullanıyorlardı ve Türklerin tarih şuuruna kavuşmasını istemiyorlardı. Tarih şuuru, Türkçülük için olmazsa olmazlardandı⁹⁵¹.

Erişirgil ise, özellikle Türkçü yayınlarda sık sık atıf yapılan millet-tarih ilişkisinin mahiyetini anlatmaya çalışıyordu. Erişirgil'e göre şüphesiz millet, tarihin eseri idi. Ancak bu durum sürekli dile getirilse de gerçek manası tahlile tabi tutulmuyordu. Milletin geçmiş zamanlarda oluştuğu bir gerçekse de sürekli bu duruma atıf yapılmasının nedenini sorgulamak gerekirdi. Erişirgil, bu atıfların sebebini şöyle açıklıyordu; *“Halk mensup olduğu milletin geçmiş zamanlarda büyük birşey olduğunu sansın diye. Çünkü geçmiş zamanlarda büyük birşey olduğunu sanma, bugün birşeyler olmayı istemek ile bir arada bulunur inanındayız”*⁹⁵².

Aslında tarihin gurur okşayıcı ve *“biz nasıl biz olduk”* anlatısı üzerinden yürümesi sadece Türkçülerin tarih anlayışında değil, genel olarak milliyetçi tarih anlatılarının hepsinde bulunan bir özelliktir⁹⁵³. Milliyetçi tarih anlatılarının ve buna bağlı olarak Türkçü tarih anlayışının bir özelliği de milletin eski dönemlerinden kopuk olmamasıydı. Tarihte inişli çıkışlı dönemler olabilirdi ancak millet ortadan kaybolmazdı. Aksine millet, her inişten sonra daha güçlü olarak ortaya çıkardı. Milliyetçi tarih anlayışında tarihte sürekli bir ilerleme söz konusuydu. Ayrıca milliyetçi tarihte tesadüflerin de yeri yoktu. Tarihin bir hedefi, bir amacı vardı. Bu amaç ise milletin birliğini kurmasıydı⁹⁵⁴.

Milliyetçi tarih anlayışının bir özelliği de bilimsel tarihçilikle efsanelerin üretilmesi ya da vurgulanmasıdır. İlk bakışta çelişki gibi görünen bu durum, tarih metotlarının kullanılarak efsanelerin ortaya atılması veya efsanelerin vurgulanması anlamı taşır. Milliyetçiler için tüm tarih milletlerin, milletler arası mücadelelerin tarihidir. Ayrıca geçmişteki milletlerin temas noktaları veya benzerlikleri görmezlikten gelinerek başkasına benzemeyen yönler öne sürülür.

⁹⁵¹ Atsız, “Tarih Şuuru”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, s. 3.

⁹⁵² Erişirgil, s. 119.

⁹⁵³ Craig Calhoun, **Milliyetçilik**, 2. Baskı, Çev. Bilgen Sütçüoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009, s. 71.

⁹⁵⁴ Süleyman Seyfi Ögün, **Mukayeseli Sosyal Teori ve Tarih Bağlamında Milliyetçilik**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000, ss. 22-23.

Milliyetçi tarih anlayışında tek olmak, sadece o millette olanı vurgulamak önemli bir özelliktir⁹⁵⁵.

Türkçüler, milleti doğal veya eskiden beri var olan yapılar olarak görmesinden dolayı ilkçi (primordialist) milliyetçilik özelliği taşırlar⁹⁵⁶. İlkçilere göre milletin özü asla değişmez. Tarihi süreç içerisinde bazı talihsizlikler yaşanmış, alçalmalar yükselmeler olmuşsa da millet hep aynı millettir. Bu tarihi süreç içerisinde millet kendine has özelliklerini daima koruyarak yoluna devam etmişti. Mevcut durumda eski dönemdeki millettten bazı bakımlardan farklılıklar olsa da öz yine aynı özdü⁹⁵⁷. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, 1960'lı yıllara kadar milliyetçilik üzerine yapılan her araştırma ilkçi yaklaşımın izlerini taşıyordu. Yani milliyetçilik, sorgulanmaktan ziyade doğal yaşamın bir parçası olarak görülüyordu⁹⁵⁸. Bu yüzden incelenen dönemdeki Türkçülerin ilkçi yaklaşımlara sahip olması doğal bir durumdur.

Türkçülere göre, Türk milleti de Türk milletinin ideolojisi olan Türkçülük de en eski çağlardan beri vardı. Mesela Arsal, özellikle Avrupalı tarihçilerin iddia ettikleri milliyetçilik hissinin 19.YY'da ortaya çıktığı görüşünü yanlış bir görüş olarak niteliyordu. Arsal'a göre, "milliyet hissi beşeri camialar, milletler kadar eskidir. Milletle milliyetçilik yaşıttır"⁹⁵⁹. Avrupalıların iddia ettikleri milliyet hissinin 19.YY'da doğuşu aslında Avrupa'da esir durumda olan milletlerin 19.YY'da uyanmasından ibaretti. Bu, milliyet fikrinin yoktan var olması değil, insanlık tarihinin en esaslı hissi olan milliyetin yeniden uyanmasıydı⁹⁶⁰.

Arsal'a göre, milliyetçilik fikri eskiçağda oldukça güçlüydü. Gerek Hristiyanlığın doğuşu gerek daha sonra İslam'ın doğuşu, milliyetçilik fikrini zayıflattıysa da yok edemedi. Özellikle Türklerde ve İran'da milliyetçilik fikri 11. YY'dan itibaren yeniden yükselmeye başladı. *Divan-ü Lügat'it Türk* ve *Şahname* bunun en güzel örnekleriydi⁹⁶¹. Orkun da İslam öncesi dönemde Türklerde milliyetçilik olduğunu vurgular. Orkun'a göre Selçuklulardan önce Türklerde şuurlu bir milliyetçilik vardı. Her ne kadar fikriyatın adına milliyetçilik

⁹⁵⁵ Öğün, s. 24.

⁹⁵⁶ Özkırmılı, s. 81.

⁹⁵⁷ Özkırmılı, ss. 88-89.

⁹⁵⁸ Özkırmılı, s. 93.

⁹⁵⁹ Arsal, s. 131.

⁹⁶⁰ Arsal, s. 132.

⁹⁶¹ Arsal, ss. 136-137.

denmiyorduydu da millet ve devlet tam bir uyum içinde yaşıyordu. Bu dönemlerde Türkler arasında aşağılık duygusu da yoktu. Tamamen hür olarak yaşıyorlardı. Selçuklu döneminde ise Acemce resmi dil olduktan sonra ve Türkler, Arapları taklide başladıktan sonra milliyetçi vasıflarını kaybetmeye başladılar. Buna bağlı olarak Osmanlı'da da şuurlu bir milliyetçilik yoktu⁹⁶². Faruk Sümer ise İslamlaşmadan sonra Türklerin milli şuurlarını kaybetmediğini öne sürüyordu. Türkler her zaman Türklüklerinin farkında oldular, geleneklerini sürdürdüler. Selçuklu'nun Fars kültürü etkisinde kalması Selçuklu'yu yıksa da bu yıkılıştan sonra Türkler yeniden toparlanıp milli şuurlarını geliştirdiler. Edebiyat ve tarih kitapları bu durumu gösterir nitelikteydi. Mesela Karakoyunlu hükümdarı Şahcihan'ın sarayında Uygur Türkçesiyle yazılı bir *Oğuzname* olması ve Osmanlı padişahı II. Murat'a mektup yazarak aynı soydan geldiklerini söylemesi milli bilincin sağlam olduğunun göstergesiydi⁹⁶³.

Türkçüler için Türk tarihi çalışmaları da bir sorunlar yumağıydı. Atsız, özellikle TTK'nın işini düzgün yapmamasından yakınıyordu. Atsız'ın TTK eleştirisinin odak noktasını, Türk tarihinin birçok sorunu olmasına rağmen bunları çözmek yerine yabancı tarihleri Türkçeye aktarması ve büyük bütçeye sahip olmasına rağmen düzgün işler görememesi oluşturuyordu. Ayrıca Atsız için Kasım 1948'de yapılan 4. Türk Tarih Kongresi Türk Tarih Kurumu Kongresi'nden ibaretti. Çünkü Türk tarihiyle ilgili önemli isimler bu kongreye çağrılmamış sadece TTK bünyesindeki isimlerle meseleler görüşülmüştü. Ayrıca Atsız'a göre, TTK zaten bozuk olan Türk tarihi görüşüne bir düzen getiremediği gibi bu görüşü iyice bozmuştu. Her medeni millette tarihinin başlangıcı, kahramanları ve tarih sistemi belliyken Türkiye'de böyle bir sistemli durum yoktu. Bunun sebebi II. Meşrutiyet zamanında başlayan ve Cumhuriyet döneminde artarak devam eden sistem değişiklikleri ve şahsi kanaatlerle meselelere yaklaşılmasıydı. Önceden ilim dışı olsa da bir takım kurallarla Türk tarihi açıklanmaya çalışılıyordu. İlim dışı olsa da kuralların olması kuralsızlıktan daha iyiydi. Medeni dünyada ise bu tip eksiklikler görülüyordu. TTK ise bu eksiklikleri gidereceğine dünya tarihi çevirileri yapıyor, sadece birkaç kişiyi

⁹⁶² Orkun, Bir Nisan, s. 1.

⁹⁶³ Faruk Sümer, "XV: Yüzyılda Türk Aleminde Milli Şuurun Canlanması", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 4 (274), Haziran 1959, s. 15.

ilgilendiren Anadolu'nun eski ırklarını araştırmak için servetler harcıyordu. Bu durum kendini tanımadan başkasını tanımaya çalışmaktan başka bir şey değildi⁹⁶⁴.

Atsız'a göre, TTK yeniden bir kurultay toplamalıydı. Bu kurultayda Türk tarihinin en önemli ve üzerinde bir birlik sağlanamayan temel meseleleri halledilmeliydi. Üzerinde birlik olmayan Türk tarihinin temel meseleleri; Türk tarihinin başlangıcı meselesi, Türk tarihinin kadrosu meselesi, Türk tarihinin çağları meselesi ve isimlerin imlası meselesiydi. TTK kendi üyesi olmayan önemli Türk tarihçilerini de bir araya getirerek bu meseleleri acele etmeden üzerinde bir mutabakat sağlanacak seviyeye getirmeliydi⁹⁶⁵.

Atsız'a göre, genel Türk tarihinde olduğu gibi Türkiye tarihinde de bir takım sorunlar vardı. Bu sorunları çözecek mercii de yine TTK idi. Türkiye tarihinin meseleleri ise; Türkiye tarihinin başlangıcı meselesi, Türkiye tarihindeki hegemonyalar meselesi, Osmanlı padişahlarının sayısı meselesi ve Osmanlı tarihindeki ıstılahlarla has isimlerin imlası meselesiydi⁹⁶⁶.

Milliyetçi tarih görüşünün bir başka ayağını ise devlet görüşü oluşturuyordu. Bu bağlamda Türk milletinin tarih boyunca devlet kurucu olduğuna inanılıyordu. Yani Türkler devletli bir toplumdur. Ayrıca bu Türk devletleri arasında bir süreklilik vardı. Öte yandan tarihteki Türk devletleri cihanşümul/evrenseldi. En baskın özellik ise Türk milletinin devlet kuruculuğuyla ünlü olmasıydı. Tarihte birçok kez devletler kurmuşlardı. Ayrıca devlet olmadan Türk milleti yaşayamaz görüşü hakimdi⁹⁶⁷.

Türk devletleri konusunda özellikle Türkçü kesim ise bir ve ana devlet olduğunu, diğer devletlerin farklı olmayıp aynı devletin devamı sayıldığı görüşünü savunuyordu. Devlet yönetimlerinde veya bayraklarında ufak tefek farklar olsa da bu önemli değildi. Çünkü devletin aslı aynen yaşamaktaydı⁹⁶⁸. Bu bakımdan Atsız'ın görüşleri Türkçülerin de temel tezini oluşturuyordu.

Atsız'a göre, tarihte çok devlet kurmakla övünenler olsa da aslında bu kurulan devletlerin kısa ömürlü ve devamlılıklarının olmadığı anlamına da

⁹⁶⁴ Nihal Atsız, "Tarih Kurultayı Dolayısı ile Birkaç Düşünce", **Yeni Sabah**, 29 Kasım 1948, (Tarih Kurultayı), s. 2.

⁹⁶⁵ Atsız, Tarih Kurultayı, ss. 2, 5.

⁹⁶⁶ Nihal Atsız, "Türkiye Tarihinin Mes'eleleri", **Yeni Sabah**, 4 Aralık 1948, ss. 2, 5.

⁹⁶⁷ İ. Tanıl Bora, "Milli Tarihte Devlet Mitosu", **Tarih ve Milliyetçilik I. Ulusal Tarih Kongresi Bildiriler**, Mersin Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Mersin, 30.4-2.5.1997, (Devlet Mitosu) 7-9

⁹⁶⁸ Bora, Devlet Mitosu, s. 9.

geliyordu. Bu görüş doğru değildi. Aslında Türkler 30 asırlık tarihlerinde iki devlet kurmuşlardı;

*“Birincisi, tarihin karanlıklarından itibaren başlayarak son çağa kadar gelen ve kaybedilen devlet, yani Türkistandaki, asıl Anayurttaki devlet; ikincisi de onbirinci asırda kurulup günümüze kadar gelen Önyasyadaki devlet, yani bizim devletimiz. Anayurt dışında kurulan devletler bu hesaptan hariçtir”*⁹⁶⁹.

Atsız’a göre, Türkler tarih yapan ancak yazmayan bir millettir. Bu yüzden Türkler, Acem ve Arap tarihçilerinin yazdıklarını benimsediler. Arap ve Acem tarihçiler, her hanedanı bir devlet saydıklarından hanedanlar arası çekişmeler de milli savaşlar olarak benimsendi. Atsız’a göre, Türkçü tarih görüşü bu yaklaşımı reddediyordu. Türkçüler, kendi tarihlerini başkalarının yazdıklarından öğrenecek değillerdi⁹⁷⁰.

Yine Atsız’a göre, Türkiye’nin kuruluşu da 1040’da Dandanakan Savaşı ile Selçukluların kurulmasıyla başlıyordu. Selçuklu hanedanından sonra Türkiye devletinin başında merkezi Azerbaycan olmak üzere İlhanlılar bulunuyordu. Ayrıca gerek Cengiz Han gerek Cengiz hanedanı Moğol ya da Tatar değildi. Kültür ve ideolojileri açısından Türktüler. Cengiz’e Moğol diyenler, Cengiz’in Moğol coğrafyasından gelmesinden dolayı Arap tarihçilerdi. İlhanlılar zamanında Anadolu Türkleşti. Türkleşmede Anadolu köylerinde sıtmadan ölen Anadolu halkının yerini göçebe Türkmenlerin alması da etkili oldu. Osman ve Orhan Gazi de bu dönemde birer uç beyiydi. Timur’u da Türkün milli düşmanı saymak yanlıştır. Çünkü Timur’la Beyazıt arasında gerçekleşen Ankara Savaşı bir hanedan kavgasından ibaretti. Ankara Savaşı’ndan sonra Çelebi Mehmet’in ve II. Murat’ın Şahruh’a tabi olması da bir Türk birliği anlamına geliyordu. Osmanlı hakimiyeti ise Fatih’le başlayıp Cumhuriyet dönemine kadar sürdü. Keza Akkoyunlu, Karakoyunlu ve diğerlerini ayrı devlet olarak görmek yanlıştır. Çünkü bunlar sadece hanedandan ibarettir. Eğer bu hanedanlar ayrı devlet sayılırsa kendimizi parçalamış oluruz⁹⁷¹.

⁹⁶⁹ Atsız, “Devletimizin Kuruluşu”, **Aras**, Sayı: 6, 1 Haziran 1952, (Devletimizin Kuruluşu), s. 5.

⁹⁷⁰ Atsız, Devletimizin Kuruluşu, s. 5.

⁹⁷¹ Atsız, Devletimizin Kuruluşu, ss. 6, 15-16.

Atsız, okul kitaplarında Türkiye'nin kuruluş tarihinin 1071 Malazgirt Savaşı olarak verilmesini de eleştiriyordu. Atsız'a göre, 1071'de hiçbir devlet kurulmamıştı. 1071 tarihi var olan bir devletin savaş yaptığı bir tarihti. Türkiye devletinin gerçek kuruluş tarihi 23 Mayıs 1040'tı. Selçuklu hanedanının Gazneli hanedanını yenerek bağımsız olduğu ve Horasan'da kurduğu devlet Türkiye devletiydi⁹⁷².

Türkçülere göre, Türk tarihi aynı zamanda dünya tarihini de şekillendiren bir tarihti. Bu nokta da Türk tarihini dünya tarihine ekleme, yani dünya tarihinin bir kısmını hatta önemli bir kısmını Türk tarihinin oluşturduğunu gösterme çabası olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda İzzettin Mete'nin Türklerin tarih sahnesine çıkışından Milli Mücadeleye kadar geçen süreci özetlerken medeni dünyaya Türklerin yaptıkları katkıyı anlatması dikkat çekicidir. Hamasi bir dille yazılan metinde özellikle kavimler göçü ve Avrupa Hunları'nın yaptıkları baskı sonucu modern Avrupa'nın oluşumu ve dünya milletlerinin oluşumunu vurguluyordu. Mete'ye göre Türkler, dünyanın tarihini yükseltmek için kıtadan kıtaya koşmuştu. Doğru yolda yürünürse yine aynı şanlı günler gelecekti⁹⁷³.

İbrahim Kafesoğlu da eski Türk tarihinin Avrupalılaşmaya fayda sağlayacağını savunuyordu. Çünkü Avrupa medeniyetinin bir benzeri de eski Türk tarihinde vardı. Mesela eski Türklerin hukuk anlayışı buna örnekti. Hukukun detayları bilinmese de gittikleri her ülkede Türklerin devlet kurarak, halkları yönetmesi sağlam bir hukuk anlayışına sahip olduklarının göstergesiydi. Keza eski Türklerde iş bölümü de vardı. Bu aynı zamanda toplumun sınıflaşması demekti. Ayrıca liyakat son derece önemliydi. Bu da Türklerin doğu despotizmini benimsemediğini, körü körüne inanmadıklarının göstergesiydi. Kadının toplumdaki konumu ve hürriyeti, kadın erkek eşitliği de bu anlamda önemli bir özellikti. Matbaanın Türkler tarafından kullanılması ve Batıya Türklerden geçmesi, Türk yazılarında soyut kavramların kullanılması, Türk yazılarında milliyetçilik fikrinin görülmesi önemliydi. Ayrıca Türkler, Batı medeniyetinin oluşmasına iki aşamada katkı sağlamıştı. Birinci aşama, Türklerin doğa ile yaşamlarında geliştirdikleri mücadele yöntemleri, hayvanları evcilleştirmeleri,

⁹⁷² Atsız, "Devletimizin Kuruluşunu Sağlayan Savaş", **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 3, 1 Haziran 1956, s. 4; Atsız, "Malazgird Savaşı", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 6 (276), Ağustos 1959, ss. 20-21.

⁹⁷³ İzzettin Mete, "Türk'ün Dünya Tarihi İçindeki Manası", **Türk Düşüncesi**, Cilt: 1, Sayı: 4, 1 Mart 1954, ss. 259-266.

atın kullanımı, zor durumlarda toplumun yardımlaşması ve bu yardımlaşmadan doğan birlik duygusu, doğa ile mücadelede başarılı olanlara gösterilen saygıdan doğan liyakat duygusu gibi özellikler, Türklerin insanlığa ve Batı medeniyetine katkısıydı. İkinci aşama ise Rönesansa sebep olan Haçlı Seferleri'yle Doğunun tanınmasıydı. Haçlı Seferleri sayesinde Doğunun ilmi birikimi Batıya aktarıldı. Böylece Selçuklu bir taraftan İslam'a hizmet ederken öte yandan Batıda Rönesan'sın ortaya çıkmasına neden olmuştu⁹⁷⁴.

Türkçülerin tarih görüşündeki uzak geçmiş yaklaşımı ve süreklilik tezi, aynı zamanda Cumhuriyetten önceki tarihi reddedenleri eleştirmeleri, Türkçülere gerici denmesine de neden oluyordu⁹⁷⁵. Özellikle Atsız'ın, II. Abdülhamid'i yerenleri eleştirmesi ve Abdülhamid'i haklı bulması bu bağlamda önemli bir gelişmeydi⁹⁷⁶. Serdengeçti de Cumhuriyetten önceki dönemlerin önemsenmemesini eleştiriyordu. Serdengeçtiye göre, ihtilallerin kendinden önceki dönemi kötülemesi normal bir durumdu. Bu durum bir noktaya kadar makul ve anlaşılırdı. Elbette eski yıkılmadan yeni kurulamazdı. Ancak geçmişi toptan yıkmak ve kötülemek ise milleti ve özellikle gençliği boşluğa itebilirdi. Bir milletin geçmişi ne kadar geriye giderse, ne kadar büyük olursa ve ne kadar sağlam köklere sahipse o millet o kadar kuvvetli temeller üzerine otururdu⁹⁷⁷.

3.10. TÜRKÇÜLERİN EĞİTİM GÖRÜŞÜ

Türkçüler için önemli konulardan birisi de eğitim konusuydu. Türkçülüğün gelişmesi, Türklüğün ilerlemesi için eğitime önemli görevler düşüyordu. Türkçüler için eğitim meselesi sadece okuma öğretim meselesi değildi. Geçmiş yıllarda okullar kuru birer öğretme kurumlarından ileri gidememişti. Ancak dünya şartları göz önünde bulundurulduğunda eğitim meselesi okumanın çok daha önünde olan bir meseleydi. Tüm dünyada eğitim konusu devletlerin en önemli meselesiydi. Dünyanın toplum yapısına uygun bir vatandaş mevcut duruma uyum sağlayamazdı. Dünyada eğitime konusunda ciddi dönüşümler yaşanıyor ve eğitime ciddi bütçeler ayrılıyordu. Zaten okullar sadece mesleki bilgi vermekle

⁹⁷⁴ İbrahim Kafesoğlu, "Türk Medeniyeti ve Batıya Tesirleri", **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, ss. 20-23.

⁹⁷⁵ Kılıç, Türk Milliyetçiler Derneği, s. 67.

⁹⁷⁶ Atsız, "Abdülhamit Han (Gök Sultan)", **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, ss. 1-2.

⁹⁷⁷ Osman Yüksel, "İman ve Gençlik", **Kopuz**, Sayı: 9/1, Nisan 1956, s. 5.

kalamazdı. Çünkü okullar aynı zamanda topluma vatandaş da yetiştiriyordu. Türkiye gibi nüfusu az ama düşmanı çok bir ülkede eğitime büyük görevler düşüyordu. Nüfus sayısı birdenbire arttırılamasa da eğitim sayesinde vatandaşın vasfı arttırılabilirdi⁹⁷⁸.

Eğitim konusunda önemli bir nokta da liyakatti. Çünkü ileri bir toplum olabilmek için, gelişmek için hak edeni bulup hak ettiği yere getirmek gerekiyordu. Bu iş için üzerine en fazla görev düşen kurum ise şüphesiz Milli Eğitim Bakanlığı'ydı. Öğretmenler, ileride önemli şahsiyet olabilecek öğrencilere özen göstermeliydi. Devlet bu tür insanları harcamamalıydı⁹⁷⁹. Türkçülüğün başarıya ulaşabilmesi için de önemli vasıtalardan birisi eğitimdi. Oysa okullarda uluslararası yayınlar okutulup, Türklüğü aşağılayan kitaplara yer veriliyordu. Okul programları gelecek nesilleri yetiştiren programlardı. Yeni nesillere, atalarının yaşadığı devirlerin kötü devirler olduğu anlatılıyordu. Bu tür bir eğitim milli olamazdı. Yeni nesillere atalarına saygı duyacakları bilgiler verilmeliydi. Okullar yeni nesillere Türkü sevmeyi, Türklük uğrunda ölmeyi öğretmeliydi. Bu yüzden okullarda esas şart eğitimin milli olmasıydı⁹⁸⁰. Şerif Korkut için ise, Türk'üm diyebilmek Türk milliyetçiliğinin ifadesiydi. Eğitim sistemi her ferde içten Türk'üm demeyi aşılmalıydı. Bunu yapmayanlar ise Türk devletine ihanet etmiş sayılmalıydı⁹⁸¹. Ziya İhsan'a göre ise, milliyetçilik Anayasa'nın temel ilkelerinden birisi olmasına rağmen gençlere milliyetçiliğin aktarılmasında sorunlar vardı. Özellikle liseler için okutulan Türkçe ders kitapları solcuların yazılarıyla doluydu. Bu yazılar maksatlı yazılardı ve amaçları da maneviyatın altını boşaltmaktı. Tüm dünya milliyetçiliğe yönelmiş durumdaydı. Türkiye'nin de milliyetçiliğe yönelmesi gerekiyordu⁹⁸².

Yeni nesillerin yetişmesinde okullar kadar öğretmenlerin de etkisi vardır. Bu bağlamda Atsız, genç Türkçülere harp okulu, mülkiye ve öğretmen okullarına girmeyi tavsiye ediyordu. Öğretmenler yeni nesilleri yetiştiren insanlardı. Subaylar da bir tür öğretmendi. Ayrıca milli mukaddesatın en yüksek olduğu

⁹⁷⁸ Sofuoğlu M. Zeki, "Çocuklarımızın Eğitimi", **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 21, 28 Eylül 1956, s. 4.

⁹⁷⁹ Hüseyin Namık Orkun, "İleri Bir Millet Olmanın Tek Çaresi", **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 3, Aralık 1946, s. 1.

⁹⁸⁰ Cansever, **Türkçülük Nedir?**, ss. 26-28.

⁹⁸¹ Şerif Korkut, "Türkçülüğümüze Dair", **Çınaraltı**, Sayı: 11, 19 Haziran 1948, s. 10.

⁹⁸² "Ziya İhsan Zaimoğlu Anlatıyor", **Türke Doğru**, Yıl: 3, Sayı: 23, Ağustos 1947, ss. 8-9.

kesim subaylardı⁹⁸³. Fethi Gözler ise, Türkçülüğün öğretmenler tarafından yeni nesillere okutulmasını dile getiriyordu. Öğretmenler bu bakımdan okullardaki fırsatlardan faydalanmalıydı. Bunun için okullarda milliyetçilik ve Türkçülük kolu kurulabilirdi. Ayrıca Türkçülük çocuklara basmakalıp şekilde değil, olaylar örnek gösterilerek benimsetilmeliydi. Gözler, Türkçülük programını da şu şekilde tasarlamıştı;

“A) Türk büyükleri köşesi (galerisi) meydana getirmek. (Biyografiler öğrenciler tarafından hazırlanır...

B) Türkçülük ve milliyetçilik sahasında birer kıymet olan Türk büyüklerinin doğum yıllarını kutlamak ve ölüm yıllarını anmak için törenler tertiplemek (Öğrenci bu törenleri bizzat hazırlamalıdır)

C) Belli milli ve tarihi günleri anma törenleri hazırlamak

Ç) Tarih derslerinde Türk Tarihi üzerinde fazla durulması için öğretmenle işbirliği yapmak

D) Bir Türkçü dergiye abone olmayı sağlamak

E) Kahramanlık günleri düzenlemek

F) Türk Tarihinin muhtelif devirlerine ait konferanslar tertiplemek... ”⁹⁸⁴.

Fethi Tevettoğlu ise, öğretmenlerin kahramanlık hikayeleri anlatmaya önem göstermesini dile getiriyordu. Mesela bu hikayelerden birisi Fahrettin Paşa'nın Medine savunması olabilirdi. Bu tür hikayeler yeni nesillerin ruh yapılarını düzeltirdi. Gelecek nesiller bu hikayeler vasıtasıyla fedakar olur, suiistimallerden uzak durur, yalan ve rüşvetten sakınırdı⁹⁸⁵.

Türkçüler açısından DP iktidarının Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, en azından TMD'nin kapatılmasına kadar, oldukça iyi karşılanmıştı. Türk'e Türklüğünü unutturmaya çalışan kimselerin 14 Mayıs seçimleriyle baştan atıldığı, yani iktidarın gerek başbakan nezdinde gerekse Milli Eğitim Bakanı nezdinde milliyetçilik adına olumlu işler yapacaklarına güveniliyordu. Çünkü Milli Eğitim Bakanlığı tek parti döneminde komünistlerle doldurulmuştu. İleri gibi milliyetçi

⁹⁸³ Atsız, Veda, s. 7; Atsız, Türk Ülküsü, s. 135.

⁹⁸⁴ H. Fethi Gözler, “Milliyetçilik Konusunda Gerçek Öğretmenlere Düşen Vazifeler”, **Orkun**, Sayı: 27, 6 Nisan 1951, s. 7.

⁹⁸⁵ Fethi Tevettoğlu, “Türk Seciyesi”, **Oğuz**, Sayı: 2, Nisan 1952, ss. 6-7.

bir bakan, Türkiye'nin iç cephesini oluşturan milli eğitim konusunda olumlu adımlar atacaktı⁹⁸⁶. Cihat Bilir de Tevetoğlu gibi düşünüyordu. Komünistlerle mücadelede yetersiz kalan, hatta onlara kol kanat geren CHP gitmiş, milliyetçi DP iktidara gelmişti. Komünizmle mücadelenin iç cephesi Milli Eğitim Bakanı tarafından oldukça sağlam tutulacak, komünizm fikrinin yerleşmesine izin verilmeyecekti. Ayrıca İleri, kaliteli öğretmenler yetiştirmeye başlamış, kapatılan okulları yeniden açmıştı. Gereksiz müsteşarlık ve genel müdürlükleri kaldırıp, program ve sınav şekillerinin işlerliğini düzeltmişti. Tevfik İleri, bunlarla da kalmayıp gençlerin buhrana düşmesini engelleyecek yöntemler geliştirmiş, öğretmene itibarını geri verecek usulleri getirmişti⁹⁸⁷.

Türkçülerin dile getirdiği bir diğer önemli eğitim sorunu da Doğu Anadolu'da eğitimin eksik kalmasıydı. Tek parti döneminde bu bölge toptan ihmal edilmişti yaklaşımı, Türkçülerde hakimdi. Batılılaşma yolu tutulurken, Türklüğün asıl unsurları unutulmuştu. Bu hem dil bakımından hem de eğitim bakımından ciddi bir sorundu. Doğu Anadolu'da üç milyona yakın insanın Kürtçe konuşması tek partinin hatasıydı. Kürtlerin, Türk kökenli oldukları konusu şüpheli olsa da tarih ve kültür bakımından bu insanların kaderi Türklerle aynıydı. Eğitimin bu insanlara ulaşmaması onların şer odakları tarafından kullanılmasına fırsat veriyordu. Doğu Anadolu'da yeterli okul açılmadığından ve gönderilen öğretmenlerde öğretmenlik vasfı bulunmadığından bölge geri kalmıştı. Bu bölge sürekli sürgün bölgesi görüldüğünden, giden öğretmenler de iş yapmıyordu. Milliyetçi öğretmenler folklor, müzik, müsamere gibi etkinlikler düzenleyince kendi meslektaşları tarafından iftira atılarak ve ihbar edilerek bölgeden uzaklaştırılıyordu. Topallıoğlu, bu konuda Milli Eğitim Bakanı İleri'yi hedef alarak konunun çözülmesini istiyor ve nutuk atmakla işlerin halledilemeyeceğini dile getiriyordu⁹⁸⁸.

⁹⁸⁶ Tevetoğlu, "Milli Davalarımız", **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Ağustos 1950, s. 1.

⁹⁸⁷ Cihat Bilir, "Milli Eğitim Mevzuundaki Tartışmalar Üzerine", **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, ss. 6-7.

⁹⁸⁸ Topallıoğlu, "Doğu Anadolu'da Maarif Davası", **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 5, 16.

3.11. TÜRKÇÜLERİN AHLAK GÖRÜŞÜ

Türkçüler için önemli kavramlardan birisi de ahlaktır. Ahlak, hemen hemen her Türkçünün üzerinde mutabık kaldığı bir konuydu. Türkçülerin ahlaka bakışında ahlakın toplum üzerindeki olumlu etkileri oldukça önemli yer tutuyordu. Ahlak, bir toplumu ayakta tutan ve güçlü olmasını sağlayan ana unsurdur. Toplumun güçlü olması konusunda sanayinin ve zenginliğin de önemli bir yeri vardı. Ancak ahlak olmazsa bu tür maddi kuvvetlerin hiçbir anlamı yoktu. Gerek milli gerekse insani ahlaktan yoksun toplumlar ne kadar güçlü olursa olsun yıkılmaya mahkumdur. Maddi sorunları aşmak, ahlaki sorunları aşmak kadar zor bir iş değildi. Ahlaki bozuklukların düzelmesi uzun süreçler isteyen, nesiller harcayan bir durumdu⁹⁸⁹. Atsız da bir milletin yaşayabilmesi için ahlakı zorunlu görür; “Milletin temeli ahlaktır. Ordu, bilgi, teşkilât gibi şeyler ahlaktan sonra gelir. Gerek Türk milleti olsun, gerek başka milletler olsun ahlâkça yüksek oldukları zaman büyümüşler, ahlâk sağlamlıkları bozuldukları zaman da çözülüp dağılmışlardır”⁹⁹⁰.

Ahlak özellikle genç nesiller için çok önemliydi. Çünkü milleti devam ettirenler onlar olacaktı. Bu gençler yaşadıkları çevrelerde ahlaksızlığın dışlandığını gördükleri zaman ahlaka sarılacaktı. Ancak onlara ahlak nasihatleri verenlerin ahlaksızlık yaptıklarını gördüklerinde ahlaki buhranın başlaması kaçınılmazdı. Gençlere model olan kimselerin ahlakları düzgün olmalıydı. Mesela öğretmenler bu modelden biriydi. Ayrıca ahlak nasihatle olmaz, uygulamada gösterilmeliydi. Bar, meyhane gibi yerler de kapatılmalıydı. Çünkü buralar ahlak bozukluklarının olduğu yerlerdi. Atsız, turistlerin de İstanbul’un ahlakını bozduklarını vurguluyordu. Gençler bu zengin tipleri görünce çelişkiye düşüyordu⁹⁹¹.

Yine Atsız’a göre coğrafya ahlakı etkileyen bir yapıya sahip değildi. Eğer etkili olsaydı Romalılarla İtalyanların ahlakları birbirine zıt olmazdı. Ahlakın oluşumunda en önemli etken ise ırktı. Irk karışınca ahlak da bozuluyordu. Atsız’a göre Türk ahlakının özelliği ise, bireyci olmayıp toplumcu bir ahlak görüşüne

⁹⁸⁹ Sabri Baki İslamtürk, “Vatandaş Ahlakı”, **Orkun**, Sayı: 57, 2 Kasım 1951, ss. 3-4.

⁹⁹⁰ Atsız, “Gençlik ve Ahlâk”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 7, 13 Nisan 1956, (Gençlik), s. 1; Atsız, *Türk Ülküsü*, s. 68.

⁹⁹¹ Atsız, *Gençlik*, ss. 1, 7.

sahip olmasıydı. Türkler güçlü şahsiyetlere ise saygılı olmuştu. Bu bakımdan Türk ahlakı ferde önem vermeyip, şahsiyete hürmet ederdi. Bu en eski Türklerden beri devam eden bir özellikti. Türk kendi ahlakına tamamen sahip olduğunda yükselmiş, yabancı ahlakı benimseyince gerilemişti. “Ahlâk millet yapısının temelidir. O olmadan hiçbir şey olmaz!”⁹⁹².

Enver Binokay’a göre de, bir milleti kuran da yıkan da ahlaktı. Bir millet ancak ahlakıyla var olabilirdi. Türkçüler de ahlaklı olmak zorundaydı. Zaten Türkçülük ve ahlak birbirlerine “karasevdalı” gibiydi. Türk toplumunda İnkılap devri tamamlanmasına rağmen istikrar sağlanamamış ve üst kesimlerdeki ahlaksızlık alt kesimlere de inmeye başlamıştı. Fedakarlığın yerini şahsi menfaat almıştı. Bu tür insanlar için ahlaklı olmak aptallık ve budalalıktı. Bazı yayıncılar toplumun ahlakını bozmaktaydı. Özellikle genç nesiller üzerinde etkili olabiliyorlardı. Aydınlar, doktorlarda da ahlak bozuklukları göze çarpmaktaydı. Düşük yaptırıyorlar, hasta olmayan bir kimseye para karşılığında rapor veriyorlar, katillere para karşılığında deli raporu ayarlıyorlardı. Yalan yere şahitlik ve yemin de artmıştı. Bu sorunların çözümü Türkçülük ve ahlakın bir araya gelmesiydi. Türkçünün ilk görevi ahlaktı⁹⁹³.

Urazoğlu da ahlaksızlığın karşısına milliyetçilikle çıkıyordu. Memlekette görülen ahlak buhranının aşamayacağı tek fikir milliyetçilikti. Çünkü milliyetçilik fedakarlık, fazilet duygusu, ahlak gibi meziyetleri veren vasıtaydı. Ahlaksızlıktan kurtulmak için daha fazla milliyetçi olunmalıydı. Türk toplumunun bütün sorunlarını çözecek olan milliyetçilikti⁹⁹⁴.

Yılanlıoğlu’na göre ise, Türkiye’yi yükseltecek ve kalkındıracak en önemli şeylerden birisi ahlaktı. Türkiye yükselmek istiyorsa ahlak meselesini halletmeliydi. Çünkü tarihte Türk milletinin ahlakının en düzgün olduğu dönemlerde Türk devleti en kuvvetli zamanını yaşıyordu. Bu yüzden Türkün yükselmesini isteyen her aydın gençliği terbiye etmeliydi. Milleti yükselmeye ulaştırabilmesi için bireylerin olgunluğa erişmesi gerekiyordu. Olgunluğa erişememiş bir birey çocuk gibidir, yani ilkeldir. Bu ilkellikten kurtulmak gerekiyordu. Ayrıca dinler de ahlak terbiyesini sağlamaya çalışıyordu. Dinler

⁹⁹² Atsız, “Türk Ahlâkı”, **Orkun**, Sayı 43, 27 Temmuz 1951, ss. 3-4; aynı makale; Atsız, “Türk Ahlâkı”, **Ocak**, Sene 1, Sayı 4, 23 Mart 1956, ss. 1, 8.

⁹⁹³ Enver Binokay, “Türkçülük ve Ahlak”, **Kalem**, Yıl 1, Sayı 1, Ağustos 1948, ss. 10-11.

⁹⁹⁴ Z. Urazoğlu, “Türk Milletinde Ahlak ve Milliyetçilik”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl 1, Sayı 4, 15 Eylül 1950, s. 2.

içerisinde de insanı her yönden geliştirmeye en uygun din İslam'dı. Ahlak buhranının önüne geçebilmek için dini ve milli eğitime önem verilmeliydi⁹⁹⁵.

Zeybekoğlu'na göre ise, yanlış Batılılaşma ve İnkılabın ahlak yanını eksik bırakması, Türkiye'de bir ahlak buhranına neden olmuştu. Bu eksikliği ancak Türkçüler giderebilirdi. Çünkü Türkçülük ahlak demekti. Feragat, fedakarlık Türkçülerin işiydi. Bu özellikler aynı zamanda Türk tarihinde çok rastlanan özelliklerdendi. Ancak Batı'da bu özellikler yoktu⁹⁹⁶. Türk ahlakı, İslam dininden de kuvvet alarak eşine rastlanmaz bir dereceye yükselmişti. En adi suçlar bile toplumda görülmezdi. Ancak bu yüksek ahlak yanlış yollar seçilerek Türklükten koptu. Dinin ilerlemeye hiçbir engeli yokken, din toplumdan uzaklaştırıldı. İşte ahlak buhranı burada başladı. Eğer Türk toplumu mevcudiyetini devam ettirmek istiyorsa milli değerlerini, manevi değerlerini korumalıydı. Aksi takdirde gençlik ahlak buhranı yüzünden ağır sarsıntılara girip farklı ideolojiler peşinden gidebilirdi. Bundan korunmanın tek yolu milli ruhtu⁹⁹⁷.

Cansever de ahlaksızlığın artmasını dinin arka plana atılmasına bağlıyordu. Ahlak, din aleyhtarlığı yüzünden ciddi zararlar görmüştü. Oysa milletin yaşamını sağlayan en önemli unsurlardan birisi ahlaktı. Ahlak buhranı bu açıdan milli hayatın da tehlikeye girmesi demekti. Ahlak, sınır koymak demekti. Ahlaksızlık ise sınır tanımaktı. Sınır tanımayan bir özgürlük, Türk milleti için büyük bir tehlike anlamına geliyordu⁹⁹⁸.

Yusuf Ziya İnan'a göre ise ahlak buhranının çözülmesi için bir "*Ahlak Akademisi*" kurulmalıydı. Her alandaki bozulmalar, hükümetin çeşitli kanunlarla durumu düzeltmeye çalışması yetersizdi. Ahlak buhranı için, yeni nesilleri tehlikeden koruyarak, Türk milletinin devamını sağlamak için gerekli olan şey ahlak kurumlarıydı. Devletin bu kurumları bir an önce kurması gerekiyordu⁹⁹⁹.

⁹⁹⁵ Yılanlıoğlu, "Ahlak Davamız", **Orkun**, Sayı: 38, 22 Haziran 1951, s. 9.

⁹⁹⁶ Zeybekoğlu, "Türkçünün Ahlak Görüşü", **Orkun**, Sayı: 36, 8 Haziran 1951, ss. 3-4.

⁹⁹⁷ Orhan Turan Kültegin, "Garplılaşmak mı? II", **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 47, 1 Ekim 1958, ss. 22-23.

⁹⁹⁸ Cansever, *Türkçülük Nedir?*, ss. 26-27.

⁹⁹⁹ Yusuf Ziya İnan, "Türk Ahlâk Akademisi Kurulmalıdır", **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, s. 8.

SONUÇ

19. YY'da ortaya çıkan ve günümüze kadar sürekliliğini koruyabilen, Türk siyaset ve fikir hayatında yer bulan Türkçü düşünce, dönemsel gelişmelere bağlı olarak bazen yükselmiş bazen daha geri plana çekilmiştir. Tek parti döneminde resmi milliyetçilik anlayışının altında kalan ve kendisini tam olarak ortaya koyamayan Türkçülük, 1940'larda yeniden canlanmaya ve kitlelere ulaşmaya başlamıştır. Özellikle çok partili hayata geçiş, her fikir hareketi gibi Türkçülüğün de kendini rahat bir şekilde ifade etmesini ve dernekler aracılığıyla kurumsallaşması girişimlerini başlatmıştır. Türkçüler, Cumhuriyet Halk Partisi'ne muhalif olan Demokrat Parti'yi toplumun hemen her kesimi gibi desteklemiştir. Ancak Demokrat Parti'nin iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra Türkçülerle çekişmeye başlaması ve Türkçülüğün ikinci en büyük hareketi olan Türk Milliyetçiler Derneği'ni (birinci en büyük hareket 1912'de Türk Ocağı'nın kurulmasıdır) kapatması ve dernek yöneticilerini mahkemeye vermesi, Türkçülerin tekrar geriye çekilmesine neden olmuştur. Ancak belirtmek gerekir ki, Demokrat Parti'nin Türkçüleri yargılaması Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türkçüleri yargılamasından farklı olmuştur. Demokrat Parti, sadece Türk Milliyetçiler Derneği'ni kapatıp dernek yöneticilerine Cemiyetler Kanunu'na aykırı davrandıkları gerekçesiyle göstermelik cezalar vermiştir. Türkçü fikir ve Türkçülerin düşünceleri suç sayılmamıştır. Bu bağlamda Türkçüler, dernek faaliyetleri yürütmek bakımından zor zamanlar geçirse de cezalara çarptırılmamıştır.

1950'li yıllarda Türkçüler için en önemli konu komünizmdir. Türkçüler için komünizm, bir ekonomik ve toplumsal sistem olmaktan çıkmış, bir milletin yayılma ve emperyalizm için kullandığı bir araç haline gelmiştir. Türkçülerin komünizm düşmanlığı, aslında sadece komünizmin kendisini ilgilendiren bir durum değildir. Türkçülerin komünizm karşısında yer almasının üç temel nedeni vardır. Birincisi, komünizmin kendisinden kaynaklanan nedenler, yani materyalist ve maneviyattan uzak olması, işçi sınıfının diktatörlüğünü kurmak istemesi, tüm dünyayı sınıf penceresinden okuyup milliyet yaklaşımını reddetmesi gibi nedenlerdir. Bu yaklaşımlar, Türkçülerin dünyayı algılayış biçimine tamamen aykırıdır.

Türkçülerin komünizm karşıtı olmasındaki ikinci sebep, komünizmin Rusya’da uygulama alanı bulması, yani komünizmin Rus ideolojisi olarak görülmesidir. Burada asıl vurgu komünizme değil Rusluğadır. Çünkü Rus, Türk’ün tarihi ve değişmez düşmanıdır. Türkler ne zaman ilerlemeye kalkışmışsa Ruslar, Türk milletinin önünü kesmiştir. Özellikle 19. YY Türklerin yenileşme, gelişme faaliyetleri, Rusların her seferinde bir fırsat bularak Osmanlı’ya savaş açmak suretiyle bu ilerlemenin önünü kesmesi anlatisıdır. Zaten Osmanlı’nın son 300 yılı Ruslarla savaşlarla doludur. Türk-Rus düşmanlığı tarihin bir sonucu, coğrafyanın gereğidir. Ruslara bu açıdan bakılınca, Rusların benimsediği her fikrin veya gerçekleştirdiği her hareketin kötü olması gerekmektedir. Hatta mesele tersinden okunduğunda Türkçülerin komünizm karşıtı olmasında, komünizmin Rus ideolojisi olarak görülmesi ana nedendir dahi denilebilir.

Türkçülerin komünizm karşıtı tutumlarındaki üçüncü neden ise dış Türklerin durumuyla ilgilidir. 1950’li yıllarda dış Türklerin çok büyük bir kısmı Rus egemenliğindedir. Rus egemenliğinde olmayanlar ise Rus uydusu olan devletlerin hâkimiyetinde, yani yine komünist rejimler altındadır. Komünizm bu bakımdan Rusların sömürge aracı olarak kullanılmaktadır. Dış Türklerin kurtulması, özgürlüklerine kavuşması için komünizmden kurtulmak gerekmektedir. Bu aynı zamanda Turancılık da demektir. 1950’li yıllarda Turancılık fikri, dış Türklerin bağımsızlık kazanmasını amaç edinmiştir. Dış Türklerin bağımsız olması da Turan’a giden yolda ilk adımlardan biridir. Türkçülerin komünizm karşıtlığını salt komünizmin sınıfsal yaklaşımları ya da 1950’lerde Amerika’nın Sovyetleri çevreleme politikası olarak Türkiye’de işbirlikçiler kullanmasıyla açıklamak mümkün değildir. Türkçülerin komünizm karşıtlığı, komünizmin daha çok Rus ideolojisi olarak görülmesine ve Rus’un Türk için en büyük rakip olarak algılanmasına dayanmaktadır.

Demokrat Parti dönemindeki Türkçü düşüncenin baskın unsurlarından biri de ırkçılık ve Turancılık konusudur. ırkçılık ve Turancılık meselesi, Türkçüleri diğer milliyetçi yaklaşımlardan ayıran temel özelliktir. Türkçüler, bu kavramlar çerçevesinde karşıt görüşlerle, hatta diğer milliyetçilik anlayışlarıyla mücadele etmek durumunda kalmıştır. Aslında ırkçılık ve Turancılık kavramları, Türkçü düşünce bağlamında ilk akla gelen kavramlardır. Ancak Türkçülerin Demokrat Parti döneminde bu kavramlara yükledikleri anlamlar dikkat çekmektedir. Bu

açından Demokrat Parti dönemindeki Türkçülerin ırkçılık anlayışı, tek parti döneminin antropoloji çalışmalarına dayanan görüşlerinden uzaktır. Türkçüler için ırkçılık, insan uzuvlarını ölçmeyle açıklanan bir durum değildir. Türkçülerin ırkçılık anlayışı soya dayandırılmakta ve tarihi tecrübeler ön plana çıkarılarak yabancı asıllı kişilerin devlete ve millete ihanet edebileceği şüphesinden hareket edilmektedir. Türkleşmiş yabancılar için sorun yoktur. Fakat yabancı soydan gelen bir kimsenin Türkiye’de yaşamasına ve yüksek makamlarda yer almasına rağmen hala yabancı kimliğini muhafaza etmeye çalışması, Türkçüler için kabul edilebilir bir durum değildir. Aslında bu fikir, imparatorluğun son döneminde görülen ihanet anlatısının ve bu anlatı etrafında şekillenen Türkçülüğün bir yansımasıdır.

Turancılık ise Türkçüler için bir ülküdür. Turancılığın kaynağı da Ziya Gökalp’tir. Gökalp’e yapılan atıfların çok büyük bir kısmını Turancılık konusu oluşturmaktadır. Türkçülerin 1950’lerde Turancılık anlayışı, ağırlıklı olarak Türk dünyasının bağımsızlığını kazanması üzerinde durmaktadır. Bütün Türklerin birleşmesi konusu ise sonraki nesilleri ilgilendiren bir konudur.

1950’li yıllarda Türkçüler, Kemalistlerle de çekişme halindedir. Özellikle irtica ve laiklik konuları bu çekişmeyi körüklemiştir. Zaten Demokrat Parti’nin iktidara gelmesinden sonra Türkiye gündemini meşgul eden en önemli konulardan biri, irtica ve laiklik tartışmalarıdır. Türkçüler de bu tartışmaya dâhil olmuştur. Türkçüler, dini konuları çok fazla ön plana çıkarmamış, dine daha hürmetkâr bakmışlardır. Din duygusunu, milleti oluşturan unsurlar arasında görmelerinden dolayı dini kültürün bir parçası sayarak önemsemişlerdir. Ancak bu durum Türkçülerin, Kemalistler ve solcular tarafından mürteci olarak adlandırılmasına neden olmuştur. Yine Türkçülerin bu tutumu, tek parti dönemi hâkim milliyetçilik anlayışındaki materyalist tarafların karşısına çıkma anlamı da taşımaktadır. Zaten komünizmle mücadelede materyalist karakterli, din duygusu zayıf olan bir milliyetçilik işe yaramayacaktır.

Demokrat Parti dönemi Türkçülüğünde önemli bir mesele de Türkiye’nin Batı Bloku’nda yer almasından kaynaklanan Amerikan kültür dairesine girmesi sorunudur. Amerikan kültür ürünlerinin her türünün Türkiye piyasasına girdiği bu dönemde Türkçülerin itirazları dikkat çekmektedir. Süreli yayınlardan filmlere, giyim tarzından müzik türlerine kadar yaşamın her alanında Amerikan etkisinin

görülmesi Türkçüleri rahatsız eden bir durumdur. Türkçülere göre bu durum, Türkiye'nin geleceğini çalmak, Türkleri devşirmektir. Türk ülkesinde Türkün yaşamı Türk gibi olmalıdır. Batılılaşmaya karşı alınan tavır da bu bağlamda değerlendirilmelidir. Türkçülerin Batılılaşmadan anladığı, genel olarak sağ fikirlerdeki yaklaşımla aynıdır. Batının bilimsel ve teknolojik yönleri alınmalı, kültürü dışarıda bırakılmalıdır. Çünkü kültür ve yaşayış, milleti millet yapan asıl özelliklerdir. Ancak bilim ve teknoloji medeniyetin yani insanlığın ortak ürünüdür. Ziya Gökalp'ın kültür-medeniyet ayrımı fikri, 1950'li yıllardaki Türkçülerin hala sahip çıktıkları bir görüştür.

Türkçülük fikri, Demokrat Parti döneminde özüne dönmeye çalışmaktadır. Türkçülüğün ortaya çıktığı dönemdeki yaklaşımlar ve Türkçü anlayış, 1950'li yıllardaki Türkçülük anlayışının tekrar dönmeye çalıştığı çizgiyi oluşturmaktadır. Tek parti dönemindeki sekülerleşme, daha fazla ön plana çıkarılan Batıcılık, dinin dışarıda bırakılması ve Türk milletini yeniden inşa süreci Türkçülerin kabul etmediği konulardır. Demokrat Parti dönemindeki Türkçülük, II. Meşrutiyet dönemi Türkçülüğünün mirasçısıdır. 1950'lerdeki Türkçülük; dil, tarih, kültür, ahlak, din ve medeniyet görüşleri bakımından II. Meşrutiyet dönemi Türkçülüğünün bir yansımasıdır. Türkçülüğün doğal bir parçası sayılan Turancılık da II. Meşrutiyet dönemi Türkçülüğünün mirası içindedir.

Demokrat Parti dönemindeki Türkçülük; belli bir sistemden uzak, duygusal yönleri daha baskın ve özellikle komünizm karşısında koruyucu bir silah olarak görülen bir fikirdir. Türkçülüğün sistemli bir hale getirilmesi görüşü sürekli dile getirilse de bir sonuç alınamamıştır. 1950'li yıllar boyunca Türkçülük, dağınık halde kalan, bazı Türkçü önderlerin ileri sürdüğü fikirler çerçevesinde kabul gören bir düşünce olarak kalmıştır.

KAYNAKÇA

Resmi Yayınlar

Beyanname-Nizamname-Tüzükler

Milliyetçiler Derneği Ana Nizamnamesi, Ekonomi Matbaası, İstanbul, 1953.

Milliyetçiler Derneği Nizamnamesi ve On Yıllık Dernek Çalışmaları 1953-1963, Milliyetçiler Derneği Neşriyatı, İstanbul, 1963.

Türk Kültür Çalışmaları Derneği Ana Nizamnamesi, Talât Altın Matbaası, İstanbul, 1946.

Türk Kültür Ocağı Nizamnamesi, Aydınlık Basımevi, Yayın Yeri Yok, 1950.

Türk Milliyetçiler Derneği Ananizamnamesi ve Çalışma Programı, Ankara, 1952.

Türk Milliyetçiler Derneği İstanbul Şubesi, **Ayasofya**, Şaka Matbaası, İstanbul, 1951.

Türk Milliyetçiler Derneği Tüzüğü, Sebat Matbaası, Ankara, 1951.

Türk Milliyetçiler Derneği Umumi Merkezi, **Türk Milletine Beyanname**, Güven Basımevi, Ankara, 24 Nisan 1952.

Türk Milliyetçiler Derneği Umumi Merkezi, **Türk Milletine Beyanname**, Güven Basımevi, Ankara, 7 Aralık 1952.

Türk Milliyetçilerinin Kongresine Doğru, Güven Basımevi, Ankara, 1951.

Türk Ocağı Yasası, Halk Basımevi, İstanbul, 1949.

Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği Ana Tüzüğü, Ankara Üniversitesi
Basımevi, Ankara, 1953.

Sürelî Yayınlar

A) Dergiler

Altın Işık

Aras

Azerbaycan

Bizim Türkiye

Bulak

Çakmak

Çığır

Çınaraltı

Davran

Doğu

Hareket

Kalem

Kırım

Kızıl Elma

Komünizme Karşı Mücadele

Kopuz

Mefkûre

Oğuz

Orkun

Özleyiş

Serdengeçti

Tanrıdağ

Toprak

Türk

Türk Dünyası

Türk Düşüncesi

Türk İzi

Türk Ruhu

Türk Yurdu

Türke Doğru

Türkeli

Türkistan Sesi

Yeni Bozkurt

B) Gazeteler

Ocak (Haftalık Milliyetçi-Siyasi Gazete)

Tasvir

Yeni Sabah

Kitaplar

Ahmad, Feroz. ve Bedia Turgay Ahmad, **Türkiye’de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi (1945-1971)**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1976.

Akçura, Yusuf. **Türk Yılı 1928**, Türk Tarih Kurumu, Haz. Arslan Tekin ve Ahmet Zeki İzgöer, Ankara, 2009.

Armaoğlu, Fahir. **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi**, 17. Baskı, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2010.

Arsal, Sadri Maksudi. **Milliyet Duygusunun Sosyolojik Esasları**, 4. Baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1979.

Atabay, Mithat. **II. Dünya Savaşı Sırasında Türkiye’de Milliyetçi Akımlar**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2005.

Atsız, **Türk Ülküsü**, Burhan Basım ve Yayınevi, İstanbul, 1956.

Başgil, Ali Fuat. **27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri**, Çev. Ali Sebük ve İ. Hakkı Akın, Yağmur Yayınevi, İstanbul, 1966.

Bayraktutan, Yusuf. **Türk Fikir Tarihinde Modernleşme Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996.

Bayram, Cezmi. **Türk Milliyetçiliği Tarihi Seyri Yeni Hedefleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013.

Berk, Bekir. **Patrikhane ve Kıbrıs**, Doğan Güneş Yayınları, İstanbul, 1962.

Bilgiç, Sadettin. **Hatıralar**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1998.

Birand, Mehmet Ali. Can Dünder, Bülent Çaplı, **Demirkırat**, 16. Baskı, Doğan Kitap, İstanbul, 2007.

Bora, Tanıl. **Türk Sağının Üç Hali Milliyetçilik, Muhafazakarlık, İslamcılık**, 3. Baskı, Birikim Yayınları, İstanbul, 2003.

Calhoun, Craig. **Milliyetçilik**, 2. Baskı, Çev. Bilgen Sütçüoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009.

Cansever, Hasan Ferit. **Türkçülük Nedir?**, 2. Baskı, B. Kervan Matbaası, İstanbul, 1962.

Çivicioğlu, Arif. **Türkçülük ve Gerçek Demokrasi**, Işıl Basımevi, İstanbul, 1945.

Darendelioğlu, İlhan E. **Türk Milliyetçiliği Tarihinde Büyük Kavga**, 3. Baskı, Burak Yayınevi, İstanbul, 1994.

Darendelioğlu, İlhan. **Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri**, 3. Baskı, Toker Yayınları, İstanbul, 1977.

Deliorman, Altan. **Tanıdığım Atsız**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1978.

Diper, Avni. **Komünizme Karşı Türk Milliyetçiliği**, Cemal Azmi Matbaası, İstanbul, 1947.

Erişirgil, M. Emin. **Türkçülük Devri Milliyetçilik Devri İnsanlık Devri**, Güzel İstanbul Matbaası, Ankara, 1958.

Eroğlu, Cem. **Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi**, 4. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2003.

Evliyaoğlu, Gökhan. **Milliyetçiliğimizin Ön Hedefleri**, Toprak Yayınları, İstanbul, 1962.

Goloğlu, Mahmut. **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi IV 1946-1950 Demokrasiye Geçiş**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2003.

Gönül, Mert. **Türk Düşünce ve Siyasi Hayatında Dr. Fethi Tevetoğlu**, Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, 2011.

Hacıeminoğlu, Necmettin. **Milliyetçilik Ülkücülük Aydınlar**, 2. Baskı, Töre Devlet Yayınları, Ankara, 1976.

Hocaoğlu, Selahattin Ertürk. **Türkçülük Nedir?**, Türk Milliyetçiler Derneği Konya Şubesi Yayınları, Konya, 1952.

Kaçmazoğlu, H. Bayram. **Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları**, Doğu Kitabevi, İstanbul, 2012.

Karakaş, Mehmet. **Türk Ulusçuluğunun İnşası**, Vadi Yayınları, Ankara, 2000.

Karpat, Kemal H. **Türk Demokrasi Tarihi**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010.

Kılıç, Murat. **Allah, Vatan, Soy, Milli Mukaddesat Türk Milliyetçiler Derneği (1951-1953)**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016.

Kırimer, Cafer Seydahmet. **Mefkûre ve Türkçülük**, Der. İbrahim Otar, Emel Yayınları, İstanbul, 1965.

Koçak, Cemil. **Rejim Krizi Türkiye’de iki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950)**, Cilt 3, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013.

Korkmaz, Tuğrul. **Tipolojik ve Kuramsal Bağlamda Milliyetçilik ve Anadoluculuk**, A Kitap, Ankara, 2016.

Landau, Jacob M. **Pantürkizm**, Çev. Mesut Akın, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1999.

Meram, Ali Kemal. **Türkçülük ve Türkçülük Mücadeleleri Tarihi**, Kültür Kitabevi, İstanbul, 1969.

Meşe, Ertuğrul. **Komünizmle Mücadele Dernekleri**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016.

Moralıgil, Celadet. **Bir Cumhuriyet Çocuğu Olarak Hatıralarım ve Fikirlerim 1927-1999**, Livane Matbaacılık, İstanbul, 1999.

Moralıgil, Celadet. **Çağcıl Türkçülük (Güler Yüzlü Türkçülük)**, Livane Matbaacılık, İstanbul, 2008.

Müftüoğlu, Mustafa. **Çankaya’da Kâbus**, 2. Baskı, Yağmur Yayınları, İstanbul, 1977.

Oba, Ali Engin. **Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu**, İmge Kitabevi, Ankara, 1995.

Okurer, Cahit. **İdeal Milliyetçilik**, İleri Yurt Yayını, Ankara, 1946.

Okutan, M. Çağatay. **Bozkurt'tan Kur'an'a Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) 1916-1980**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004.

Olaylarla Türk Dış Politikası (1919-1995), 9. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 1996.

Orkun, Hüseyin Namık. **Türkçülüğün Tarihi**, Kömen Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1977.

Öğün, Süleyman Seyfi. **Mukayeseli Sosyal Teori ve Tarih Bağlamında Milliyetçilik**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.

Örnek, Cangül. **Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı**, Can Sanat Yayınları, İstanbul, 2015.

Özdoğan, Günay Göksu. **Turandan Bozkurta Tek Parti Döneminde Türkçülük (1931-1946)**, 2. Baskı, Çev. İsmail Kaplan, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002.

Özkırımlı, Umut. **Milliyetçilik Kuramları: Eleştirel Bir Bakış**, 3. Baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2009.

Sefercioğlu, Necmeddin. **Türk Milliyetçiler Derneği ve Kapatılış Davası**, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul, 2012.

Tanyu, Hikmet. **Niçin Komünist Oluyorlar?**, 2. Baskı, Serdengeçti Neşriyat, Ankara, 1958.

Tanyu, Hikmet. **Türkçülük Davası ve Türkiyede İşkenceler**, Ankara Altın Işık Yayınları, Kayseri, 1950.

Timur, Taner. **Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş**, 3. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2003.

Toker, Yalçın. **Milliyetçiliğin Yasal Kaynakları**, Toker Yayınları, İstanbul, 1979.

Tunaya, Tarık Zafer. **Türkiye’de Siyasi Partiler 1859-1952**, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul, 1952.

Tuncer, Hüseyin. Yücel Hacaloğlu, Ragıp Memişoğlu, **Türk Ocakları Tarihi Açıklamalı Kronoloji 1912-1997**, 2. Cilt, Türk Yurdu Yayınları, Ankara, 1998.

Turgut, Mehmet. **Siyasetten Kesitler**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1993.

Türk, Cezmi. **Dünyanın Çatısı Turan ve Rus Kafası**, Toprak Yayınları, İstanbul, 1964.

Türk, Cezmi. **Milliyetçilik Anlayışımız ve Komünistlik**, Toprak Dergisi Neşriyatı, İstanbul, 1959.

Türkkan, Reha Oğuz. **İleri Türkçülük ve Partiler**, Yayınlayan Rafet Zaimler, İstanbul, 1946.

Yavrucuk, Sami. **Komünist Nazım Hikmet’in 185 Himayecisine**, Güven Basımevi, Ankara, 1951.

Makaleler

“Atsız’ın Konferansı”, **Oğuz**, Sayı: 3, Haziran 1952, s. 15.

“Babıâli Komünistleri”, **Toprak** Cilt: 2, Sayı: 23-24, 1 Kasım 1956, s. 7.

“Başlarken”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 1, 1 Ağustos 1950, s. 1.

“Batı Trakya ve Irkdaşlarımız”, **Türk Ruhu**, Sayı: 2, 1 Ocak 1958, s. 10.

“Bu mu Komünizmle Mücadele”, **Orkun**, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, s. 9.

“Dağ Bir Fare Doğurdu”, **Yeni Sabah**, 12 Nisan 1953, s. 1.

“Dünyada Komünizm Meselesi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 7, 1 Kasım 1950, s. 1.

“Fatiha Okudukları İçin Milliyetçi Ankara Gençlerine “Mürteci” Diye Sövenlere Ankara “TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ” Vakur Bir Cevap Yayınlamıştır”, **Orkun**, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 16.

“Genç Türkler Cemiyeti”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, s. 1.

“Gençliği Vazifeye Davet Ediyoruz”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 26, 1 Ocak 1957, s. 9.

“Gençlik Ne Diyor?”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, s. 13.

“Hak Yerini Bulmalı”, **Türk**, Cilt: 1, Sayı: 1, 16 Haziran 1952, s. 10.

“Hamdullah Suphi Tanrıöverle Konuşma Türkçülük Nedir”, **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 9, Sayı: 48-52, Kasım-Mart 1947, ss. 6-8.

“Kafkasyada Korkunç Kanlı Rus Katliamı”, **Serdengeçti**, Sayı: 22, Mayıs 1956, ss. 8-10.

“Kıbrıs Zaferi”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, s. 64.

“Kızıl Tehlike Karşısında Diyorlarki”, **Çınaraltı**, Sayı: 6, 21 Nisan 1948, ss. 8-9.

“Kızıl Tehlike”, **Çınaraltı**, Sayı: 4, 7 Nisan 1948, s. 8.

“Kime Komünist Denir?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 9, 1 Aralık 1950, ss. 1, 4.

“Kore Kahramanları Uğurlandı”, **Orkun**, Sayı: 37, 15 Haziran 1951, s. 6.

“Kurultayın Tafsilatı”, **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, ss. 5, 16.

“Mahkum Türk Ülkelerinde”, **Kırım**, No:1, Ocak 1957, ss. 30-31.

“Maske İniyor”, **Kırım**, No:5, Mayıs 1957, ss. 129-131

“Milli Birlik Yolu”, **Azerbaycan**, Yıl: 8, Sayı: 6-7 (90-91), Eylül-Ekim 1959, ss. 1-3.

“Milliyetçi Gençlik Konuşuyor”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 30, 15 Şubat 1952, s. 1.

“Milliyetçiler Birliği Esas Nizamnamesi”, **Milliyet**, 20 Mayıs 1950, s. 5.

“Milliyetçiler Derneğinin Kıbrıs Toplantısı”, **Türk Ruhu**, Sayı: 14, 4 Temmuz 1958, ss. 8-9.

“Milliyetçiler Federasyonu Başkanlığından”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, ss. 2-3.

“Milliyetçiler Federasyonu Beyannamesi”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, s. 5.

“Milliyetçilik ve Komünizm İstismarı”, **Serdengeçti**, Yıl: 3, Sayı: 7, Temmuz 1949, s. 9.

“Misak-ı Milli ve Kıbrıs Meselesi”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, s. 5.

“Nazım Hikmet’in Affı İçin Çalışanları Tel’in Toplantısı”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 24, 15 Ağustos 1951, ss. 2-4.

“Nazım Hikmetin Affını İstemiyen Milliyetçi Gençlik”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 23, 15 Temmuz 1951, ss. 2-4.

“Nelere İnanıyoruz”, **Davran**, Cilt: 1, Sayı: 4, 30 Mayıs 1948, s. 2.

“Opr. Dr. Şerif Korkut’un Karşılığı”, **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 10, Sayı: 56-57-58, Temmuz-Ağustos-Eylül 1947, s. 14.

“Osman Atilla Anlatıyor”, **Türke Doğru**, Yıl: 4, Sayı: 28, Mart 1948, ss. 8-9, 14.

“Öyle İse Kapanma ve Ceza Niçin”, **Yeni Sabah**, 14 Nisan 1953, s. 1.

“Sayın Menderes Büyük Bir Hakikati Açıkladı”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 29, 1 Nisan 1957, s. 5.

“T. Komünizmle Mücadele Derneği Genel Merkezi Çalışmaları”, **Ocak**, Sene: 2, Cilt: 2, Sayı: 33, 1 Nisan 1957, s. 15.

“Tahrikçilere Toptan Cevap”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 29, 24 Mayıs 1952, ss. 1, 4.

“Türk Devlet Prensibinin Esası Sosyalizm midir?”, **Yolumuz**, Sayı: 2, 22 Mart 1947, ss. 12-14.

“Türk Gençlik Teşkilatı Kongresinden Mizahi Notlar”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ocak 1951, s. 2.

“Türk Gençlik Teşkilatı Yasası”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 8.

“Türk Gençlik Teşkilatının Beyannamesi”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, ss. 5-6.

“Türk Kültür Birliği”, **Azerbaycan**, Yıl: 2, Sayı: 6 (18), Eylül 1953, ss. 1-3.

“Türk Kültür Derneğinin Beyannamesi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 16, 15 Mart 1951, s. 1.

“Türk Kültür Ocağı”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 4, 25 Nisan 1947, s. 8.

“Türk Kültür Ocağından Bildirilmiştir”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, s. 5.

“Türk Kültür Ocağının Beyannamesi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 17, 1 Nisan 1951, s. 1.

“Türk M. D. Birinci Büyük Kurultayı”, **Serdengeçti**, Yıl: 6, Sayı: 17, Ağustos 1952, ss. 8-9.

“Türk Milletine Beyanname”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 26, 26 Nisan 1952, s. 1.

“Türk Milletine Beyanname”, **Türkeli**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, ss. 2-3

“Türk Milliyetçiler Derneği Umumi İdare Heyeti Raporu”, **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, ss. 8-10.

“Türk Milliyetçiler Derneği”, **Serdengeçti**, Yıl: 6, Sayı: 19-20, Ekim-Kasım 1952, s. 25.

“Türk Milliyetçileri Diyorlar ki”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 50, 1 Ocak 1959, s. 14.

“Türk Milliyetçiliğinin Asli Kıymetleri”, **Hareket**, Sayı: 3, Şubat 1953, ss. 2, 15.

“Türkçüler Yardımlaşma Derneği Ana Tüzüğü”, **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, ss. 2, 16.

“Türkçülük Nedir? İsmail Hami Danişmend’in Karşılığı”, **Doğu**, Yıl: 5, Cilt: 9, Sayı 54-55, Mayıs-Haziran 1947, ss. 16-17.

“Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 1, 31 Ekim 1947, ss. 8-9, 15.

“Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 2, 7 Kasım 1947, s. 7.

“Türkçülük Telakkiniz Nedir?”, **Kızıl Elma**, Sayı: 3, 14 Kasım 1947, ss. 7, 14.

“Türkçülük Telakkiniz Nedir”, **Kızıl Elma**, Sayı: 6, 5 Aralık 1947, s. 10.

“Türkistanda Moskof Mezalimi”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 28, 15 Ocak 1952, ss. 1, 4.

“Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Kuruldu”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 29, 7 Aralık 1956, ss. 1, 7.

“Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Tüzüğü”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 29, 7 Aralık 1956, s. 7.

“Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Tüzüğü”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 30, 21 Aralık 1956, s. 7.

“Türkiye Komünizmle Mücadele Derneğinin Çalışmaları”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 32, 1 Şubat 1957, ss. 1, 8.

“Türkiyedeki Türkistanlı Türk Gençlerinin Büyük Millet Meclisine Müracaatı”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ağustos 1959, s. 5.

“Vatan Haini Turancılar”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 21, 28 Eylül 1956, ss. 5, 7.

“Yılbaşı ve Noel”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 27, 1 Ocak 1952, s. 1.

“Ziya İhsan Zaimoğlu Anlatıyor”, **Türke Doğru**, Yıl: 3, Sayı: 23, Ağustos 1947, ss. 8-9, 12.

“Zonguldak Komünizmle Mücadele Derneğinin Faydalı Çalışması”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 6, 15 Ekim 1950, s. 4.

1 Numaralı Komünist Düşmanı. “Maskeler Aşağı”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Aralık 1950, ss. 4, 7.

A. V. Y., “Sovyet Sömürgeciliği”, **Azerbaycan**, Yıl: 5, Sayı: 10-11 (46-47), Ocak-Şubat 1956, ss. 3-5.

Açıkel, İrfan. “Felâket Yolu Solculuk”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 18, 29 Haziran 1956, ss. 1, 7.

Açıkel, İrfan. “Fikir ve Duygu Milliyetçiliği”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 5, 30 Mart 1956, ss. 1, 8.

Akalın, Mustafa. “Komünizmle Mücadele”, **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 4, 20 Ocak 1952, ss. 4-5.

Akder, Necati. “Türk Ocakları, Halkevleri ve Kültür Dernekleri”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 8, Sayı: 3 (349), Nisan 1987, ss. 29-49.

Akdoğan, İbrahim. “Önce Türkiye”, **Türke Doğru**, Yıl: 3, Sayı: 23, Ağustos 1947, s. 11.

Akıncıoğlu, Mehmet. “Bir Bayrak Altına”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 7.

Akıncıoğlu, S. “Sönmedi Bu Ateş”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, s. 11.

Akkoyunlu, Hüseyin A. “Komünizm ve Mücadele Yolları”, **Davran**, Cilt: 1, Sayı: 5, 15 Haziran 1948, ss. 3, 14.

Alpaut, Aziz. “Dünkü ve Bugünkü Rus Siyaseti”, **Türk İzi**, Yıl: 4, Sayı: 1-3, Ocak-Mart 1955, ss. 3, 13.

Alpsü, Namık Zafer. “Türkçülük Cereyanında Vazifelerimiz”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, ss. 14-15.

Alpsü, Namık Zeki. “Kıbrıs Türkiyenin Olmalıdır”, **Orkun**, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 5.

Altaylı, Alim. “Komünizmin İç Yüzü”, **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 6, Aralık 1956, ss. 31-32.

Altunbay, Mehmet. “Başbakan’a Açık Mektup”, **Kızıl Elma**, Sayı: 5, 27 Kasım 1947, ss. 12-15.

Aran, M. Sadık. “İran Türklerine Karşı Yapılan Mezalim II”, **Aras**, Sayı: 3, 1 Mart 1952, ss. 4, 15.

Aran, Mehmet Sadık. “İran Türklerine Karşı Yapılan Mezalim I”, **Aras**, Sayı: 2, 1 Şubat 1952, ss. 4, 15.

Arık, Remzi Oğuz. “Türk Milliyetçiler Derneği”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, ss. 1-2.

Arık, Remzi Oğuz. “Yeni Bir Özleyiş”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 5, Şubat 1947, ss. 1-2.

Arslan, İzzet. “Türke Doğru”, **Türke Doğru**, Yıl: 4, Sayı: 28, Mart 1948, ss. 4-5.

Aslanbey, M. Doğan. “Milliyetçilik Milli Birlik ve Kulüpçülük”, **Türkeli**, Sayı: 17, 5 Ağustos 1952, s. 6.

Aşkun, Vehbi Cem. “Milliyetçiliğimizin Amacı”, **Kalem**, Yıl: 2, Sayı: 14-15, Şubat-Mart 1950, ss. 8, 17.

Atasever, T. Turan. “Türk Radyosundan Beklediklerimiz”, **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1957, s. 7.

Ateşoğlu, Mehmet Mustafa. “Çanakkale Niçin Tarihimizde Bir Türklük ve Milliyet Muharebesidir?”, **Türkeli**, Sayı: 8, 20 Mart 1952, ss. 3-4, 6-8.

Ateşoğlu, Mehmet. “Türk Milliyetçiler Derneği 1. Büyük Kurultayından İntibalar”, **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1952, ss. 2-3, 11-14.

Ateşoğlu, Mehmet. “Türk Milliyetçiler Derneğinin Kuruluşu”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, ss. 3-4.

Atsız, Nihal. “Tarih Kurultayı Dolayısı ile Birkaç Düşünce”, **Yeni Sabah**, 29 Kasım 1948, ss. 2, 5.

Atsız, Nihal. “Tarih Öğretiminde Ölçsüzlük”, **Yeni Sabah**, 25 Kasım 1948, s. 2.

Atsız, Nihal. “Türkiye Tarihinin Mes’eleleri”, **Yeni Sabah**, 4 Aralık 1948, ss. 2, 5.

Atsız. “Abdülhamit Han (Gök Sultan)”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, ss. 1-2.

Atsız. “Bir Felsefe Öğretmeninin Yanlışları”, **Ocak**, Sene: 2, Cilt: 2, Sayı: 33, 1 Nisan 1957, s. 1.

Atsız. “Birlik ve Disiplin”, **Türkeli**, Sayı: 18, 20 Ağustos 1950, ss. 4, 16.

Atsız. “Devletimizin Kuruluşu”, **Aras**, Sayı: 6, 1 Haziran 1952, ss. 5-6, 14-16.

Atsız. “Devletimizin Kuruluşunu Sağlayan Savaş”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 3, 1 Haziran 1956, ss. 4, 7

Atsız. “Dışarıdan Gelmemiş Olan Tek Düşünce”, **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, ss. 3-4.

Atsız. “Gençlik ve Ahlâk”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 7, 13 Nisan 1956, ss. 1, 7.

Atsız. “Malazgird Savaşı”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 6 (276), Ağustos 1959, ss. 20-21.

Atsız. “Milli Kültürü Koruma Kanunu”, **Orkun**, Sayı: 55, 19 Mayıs 1951, ss. 2-3.

Atsız. “Tarih Şuuru”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, s. 3.

Atsız. “Tarihin Barışmaz Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 4, 3 Kasım 1950, ss. 3-4.

Atsız. “Tarihin Barışmaz Düşmanları”, **Türkeli**, Sayı: 23, 5 Kasım 1952, ss. 2, 7.

Atsız. “Türk Ahlâkı”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 4, 23 Mart 1956, ss. 1, 8.

Atsız. “Türk Ahlâkı”, **Orkun**, Sayı: 43, 27 Temmuz 1951, ss. 3-4;

Atsız. “Türkçü Kimdir?”, **Kopuz**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 2, 1 Mayıs 1956, ss. 3-4

Atsız. “Türkçü Kimdir”, **Orkun**, Sayı: 3, 20 Ekim 1950, s. 3.

Atsız. “Türkçülük”, **Orkun**, Sayı: 1, 6 Ekim 1950, s. 3

Atsız. “Unutmayacağız”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 5, 25 Mayıs 1947, ss. 3-4.

Atsız. “Ülküler Taarruzidir”, **Orkun**, Sayı: 7, 17 Kasım 1950, ss. 3-5.

Atsız. “Veda”, **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, ss. 2-7.

Aygen, M. Sadettin. “Kızıl Materyalizme Karşı Manevi Seferberlik”, **Türkeli**, Sayı: 13, 5 Haziran 1952, s. 2.

Aygen, Mehmet Sadettin. “Kızıl Materyalizme Karşı Manevi Silahlanma”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 67, Haziran 1960, ss. 8-9.

Babakurban, Ziyaeddin. “Dış Türkler Meselesi ve Beyaz Ruslar”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 6 (276), Ağustos 1959, s. 27.

Babakurban, Ziyaeddin. “Dünya ve Biz”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 7, 30 Eylül 1959, s. 16.

Babakurban, Ziyaeddin. “Esir Milletler ve Birleşik Amerika”, **Toprak** Cilt: 5, Sayı: 57, 1 Ağustos 1959, ss. 16-17

Babakurban, Ziyaeddin. “Türkistan Meselesinin İç Yüzü”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 45, 1 Ağustos 1958, ss. 6-7, 15.

Baban, Cihad. “Tanrıöverin İstifası”, **Tasvir**, 2 Ocak 1948, ss. 1, 5.

Baban, Cihad. “Türk Ocakları Yeniden Doğmalıdır”, **Tasvir**, 4 Şubat 1948, ss. 1, 5.

Balımoğlu, A. İ. “Türk Ocaklarına Dair Bir Hasbihalden”, **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 21, Kasım 1948, ss. 10-11.

Bekata, Hıfzı Oğuz. “Bir Hıyanet Karşısında mıyız?” **Çığır**, Sayı: 172, Mart 1947, ss. 33-34

Berk, Bekir. “İstanbul Fetih Derneği Başkanlığına”, **Türkeli**, Sayı: 24, 20 Kasım 1952, s. 5.

Berk, Bekir. “Kıbrıs Meselesinin Düşündürdükleri”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 9, Sayı: 17-18 (50-51), Nisan-Mayıs 1958, ss. 4-12.

Berk, Bekir. “Kıbrıs ve Etrafındaki Bütün Mana”, **Türk Ruhu**, Sayı: 14, 4 Temmuz 1958, ss. 3-6, 16.

Berk, Bekir. “Partiler ve Biz”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 4, 15 Eylül 1950, ss. 1, 4.

Berk, Bekir. “Türk Kültür Ocağı”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 10, 15 Aralık 1950, ss. 2-4.

Berkoğlu, “Türkçülük”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 11 (8-3), 1 Aralık 1948, ss. 4-5.

Bilgiç, Said. “Hakiki Dava Adamı Ümitsizliğe Düşmez”, **Mefkûre**, Yıl: 2, Sayı: 30, 20 Aralık 1952, ss. 1, 4.

Bilgiç, Said. “İnsanlara Hürriyet, Milletlere İstiklal”, **Türkeli**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, ss. 6-8.

Bilir, Cihat. “Milli Eğitim Mevzuundaki Tartışmalar Üzerine”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, ss. 6-7.

Binokay, Enver. “Türkçülük ve Ahlak”, **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 1, Ağustos 1948, ss. 10-11.

Binokay, Enver. “Türkiye’de Komünizm ve Komünizmle Mücadele Cemiyeti”, **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 3, Kasım 1948, ss. 6, 14-16.

Böcüoğlu, “En Büyük Güven Kaynağı Milliyetçilik”, **Çığır**, Sayı: 182, Ocak 1948, ss. 1-2.

Buharalı, Nebil. “Türkçülük”, **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, s. 5.

Burdurlu, Tahsin. “Komünizm’le Mücadele İçin”, **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 2, 18 Aralık 1952, ss. 3-4.

Can. “Türk Ocakları”, **Yeni Sabah**, 25 Ekim 1948, s. 2.

Cansever, Hasan Ferit. “Komünizm Karşısında Milliyet Perver Müslüman Türklerin Durumu”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, s. 3.

Cansever, Hasan Ferit. “Türkçülük Nedir”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 59, 1 Ekim 1959, ss. 8-9.

Çankaya, Ali. “Türk Milliyetçiler Derneği Niçin Lüzumludur”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 3, 29 Mart 1952, s. 2.

Çekmegil, M. Said. “Hıra, Tanrı, Toros Dağları”, **Volkan**, Yıl: 1, Sayı: 2, 10 Nisan 1951, s. 13.

Çınar, Ruhi. “Milli Birlik Fikri”, **Bizim Türkiye**, Sayı: 26, 1 Aralık 1948, ss. 10, 13.

Çiftçioğlu, Nejd det Sançar. “Fikirler mi, İnsanlar mı?”, **Orkun**, Sayı: 35, 1 Haziran 1951, s. 3.

Çiftçioğlu, Nejd det Sançar. “İki Türlü Komünist”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 17, 22 Haziran 1956, ss. 6, 8.

Çiftçioğlu, Nejdet Sançar. “İki Türlü Komünist”, **Orkun**, Sayı: 30, 27 Nisan 1951, s. 11.

Çiftçioğlu, Nejdet Sançar. “İnsaniyet Masalı”, **Orkun**, Sayı: 21, 23 Şubat 1951, s. 5.

Çiftçioğlu, Nejdet Sançar. “Komünizm ve İrtica Meselesi”, **Orkun**, Sayı: 23, 9 Mart 1951, ss. 3-4.

Çiftçioğlu, Nejdet Sançar. “Türk Âleminde Türklük Şuuru”, **Orkun**, Sayı: 37, 15 Haziran 1951, ss. 3-4.

Çiftçioğlu, Nejdet Sançar. “Unutulan Türklük Dâvası”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, s. 6.

Çivicioğlu, Arif. “Ne Zaman Türkiyede Tam Bir Türk Radyosu Olacak”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, ss. 4, 8.

Çivicioğlu. “Atatürkçülük ve Komünizm”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, ss. 10-12.

Danişmend, İsmail Hami. “Kızıl Elmanın Çürüyüşü”, **Türk Ruhu**, Sayı: 7, 16 Mayıs 1958, ss. 4-6.

Danişmend, İsmail Hami. “Milletin Tarifinde İhtilaflar ve Türk Milletinin Tarifi 1”, **Orkun**, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, ss. 2-3.

Darendelioğlu, “Bizdeki Solcuların Riyakâr ve Sahtekâr Politikası”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 8, 20 Nisan 1956, s. 2.

Darendelioğlu, İlhan. “Bizim Yurdun Komünistleri”, **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 10, Haziran 1946, s. 7.

Darendelioğlu. “Babıali Komünistleri Nu: 1 Hasan Ali Ediz”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 13, 25 Mayıs 1956, ss. 1, 8.

Darendelioğlu. “Babıali Komünistleri Nu: 2 Kemal Tahir”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 1.

Darendelioğlu. “Babıali Komünistleri Nu: 3 Suat Derviş”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 1.

Darendelioğlu. “Babıali Komünistleri Nu: 4 Kerim Sadi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 16, 15 Haziran 1956, ss. 1, 8.

Deliorman, Altan. “ “Pantürkizm”deki Yanlışlar (2)”, **Orkun**, Sayı: 33, Kasım 2000, <http://www.kavgamiz.com/orkun/panturkizm-deki-yanlislar-2-y215.html>, (19.03.2018).

Deliorman, Altan. “Türk’ün Büyük Ülküsü: Türkçülük”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, ss. 149-164.

Deliorman, Altan. “Türkçü Teşkilata Doğru”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 22, 1 Eylül 1956, ss. 5, 20.

Deliorman, Altan. “Türkçülere Açık Mektup”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 5-6, Eylül 1956, s. 17.

Demirtaş, Faruk Kadri. “Türk Milliyetçiliğine Kısa Bir Bakış”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 6, 25 Haziran 1947, ss. 6-9, 19.

Deniz, Ümit. “Hür Milletlerin Umacısı Sovyetler Birliği I”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 7, Sayı: 4 (37), 1 Mayıs 1957, ss. 41-46.

Denizcioğlu. “ Milliyetçi Bir Partiye Şiddetle İhtiyaç Var!”, **Kızıl Elma**, Sayı: 6, 5 Aralık 1947, ss. 3, 14.

Denizcioğlu. “Demokratlara Selam”, **Kızıl Elma**, Sayı: 9, 26 Aralık 1947, ss. 3, 14

Denizcioğlu. “Milliyetçi Partinin Temel Taşı”, **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, ss. 3, 12.

Denizcioğlu. “Milliyetçi Partiye Doğru”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 12, 16 Ocak 1948, ss. 3, 14-15.

Dizdaroğlu, Hikmet. “Edebi Komünizm I”, **Orkun**, Sayı: 44, 3 Ağustos 1951, ss. 10-11.

Dülger, Bahadır. “Partiler Üstü Bir Kuvvet Olarak Milliyetçilik”, **Tasvir**, 4 Aralık 1947, s. 5.

Dümenci, Bektaş. “Bize Turancılık Neden Lazım?”, **Orkun**, Sayı: 44, 3 Ağustos 1951, s. 12.

Ebüzziya, Ziyad. “Tan-Rus İşbirliği”, **Tasvir**, 15 Ekim 1945, ss. 1, 3.

Emekli Kurmay Subay. “Amerikalıların Rus Mahkumu Türkleri Anlamakta Çektikleri Zorluklar”, **Orkun**, Sayı: 66, 4 Ocak 1952, ss. 2-3.

Erden, Fethi. “Türk Ocakları Kurultay Raporu”, **Türk Yurdu**, Sayı: 244, Mayıs 1955, ss. 876-883.

Ergin, Muharrem “Davamız”, **Altın Işık**, Cilt: 1 Sayı: 2, 15 Şubat 1947, ss. 4-6, 19.

Ergin, Muharrem. “İrkçılık-Turancılık Yoktur Türkçülük Vardır”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 6, 25 Haziran 1947, ss. 4-5, 19.

Ernam, Mustafa. “Kıbrıs Meselesi”, **Oğuz**, Sayı: 1, Mart 1952, s. 12.

Ernam, Mustafa. “Turancılık İdeali gerçekleşebilir mi?”, **Türkeli**, Sayı: 7, 5 Mart 1952, ss. 3, 6.

Ernam, Mustafa. “Türklüğün Son Kalesi Türkiye”, **Aras**, Sayı: 1, Ocak 1952, s. 9.

Ertürk, Cebbar. “İrandan Gelen Gelin”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, ss. 4, 7.

Ertürk, Cebbar. “Moskof Zulmü”, **Orkun**, Sayı: 52, 28 Eylül 1951, s. 5.

Esenkova, Enver. “Balkan Türkleri”, **Çakmak**, Sayı: 25, 25 Ağustos 1956, s. 7.

Esenkova, Enver. “Türkiye’de Komünizm Tahrıklarının Tarihçesi 1919-1959”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 5 (275), Temmuz 1959, ss. 17-18.

Evinç, Oktay. “Türk Ocağı Değişiklikleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 4 (286), Temmuz 1960, s. 60.

Evliyaoğlu, Gökhan. “Kıbrıs Kızıl Elması”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 9, Sayı: 17-18 (50-51), Nisan-Mayıs 1958, ss. 13-15.

Eyuboğlu, Muzaffer. “Milliyetçilik Yolunda Bugünkü Durumumuz”, **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı: 25-7, Temmuz 1948, s. 2.

Eyuboğlu, Muzaffer. “Türkçü Bir Parti Kurulabilir mi?”, **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı: 25-1, Ocak 1948, ss. 7, 13.

Eyüboğlu, Muzaffer. “Milliyetçiliğin Bizlere Tahmil Ettiği Bugünkü Vazifeler”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 26, 1 Ocak 1957, ss. 3-4.

Gökalp, S. Mehmet. “Türk Folkloru”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, s. 15.

Gökçeoğlu, Salih. “Dilde Yanlış ve Doğru”, **Orkun**, Sayı: 36, 8 Haziran 1951, s. 13.

Gökgöl, Cengiz. “Mili Dava”, **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 2-3, Haziran Temmuz 1952, ss. 12-14.

Gökgöl, Cengiz. “Milli Tescin İhtiyacı”, **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 4-5, Ağustos-Eylül 1952, ss. 7-9.

Gözler, Fethi. “Topyekûn Türkçülük”, **Türkeli**, Sayı: 17, 5 Ağustos 1952, ss. 3-4.

Gözler, Fethi. “Türk Ocakları Kurultayı”, **Türk Yurdu**, Sayı: 268, Mayıs 1957, ss. 870-880.

Gözler, H. Fethi. “Ezeli Düşmanlarımızı Tanımalıyız”, **Türkeli**, Cilt: 1, Sayı: 5, 5 Şubat 1952, ss. 3, 6.

Gözler, H. Fethi. “Din ve Kaytaklık”, **Orkun**, Sayı: 30, 27 Nisan 1951, s. 9.

Gözler, H. Fethi. “Milliyetçilik Konusunda Gerçek Öğretmenlere Düşen Vazifeler”, **Orkun**, Sayı: 27, 6 Nisan 1951, s. 7.

Güneş, Mehmet. “Rus Emperyalizmi ve Biz”, **Kırım**, No:7, Temmuz 1957, ss. 195-197.

Günever, Enver. “Moskofçuluk Faaliyetleri”, **Kızıl Elma**, Sayı: 7, 12 Aralık 1947, ss. 10-11.

Güngör, Erol. “Komünizmle Asıl Mücadele”, **Toprak**, Sayı: 31, 1 Haziran 1957, s. 7.

Güngör, Erol. “Komünizmle Mücadele”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 27, 1 Şubat 1957, ss. 12-13.

Güngör, Kemal. “Etnografya ve Folklor Davamız”, **Türk Yurdu**, Yıl: 1, Sayı: 2 (235), Ağustos 1954, ss. 132-135.

Güngör, Kemal. “Milli Şuurun İnkişafında Etnografya ve Folklor”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, s. 22.

Gürdağlı, Bekir Sıtkı. “Bizim İdealimiz”, **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 4, Mart 1948, s. 16.

Güzel, M. Şehmus. “1940’larda Öğrenci, Gençlik Dernekleri ve Eylemleri I”, **Tarih ve Toplum**, Sayı: 55, Temmuz 1988, ss. 38-42.

Habiboğlu, Burhaneddin Şener. “72nci Koğuş”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 3.

Habiboğlu, Burhaneddin Şener. “Çukur Ova Yana Yana”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 3.

Habiboğlu, Burhaneddin Şener. “Grev”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 13, 25 Mayıs 1956, ss. 5, 7.

Hacaloğlu, Yücel. “Yüz Yıllık Türk Ocağında Başkanlık Yapanlar”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 32 (64), Sayı: 295 (656), Mart 2012, ss. 71-79.

Hacıömeroğlu. “Türkçülük Karşısında Atatürkçülük Bir Dava mıdır?”, **Orkun**, Sayı: 22, 2 Mart 1951, ss. 3-4.

Halil Nimetullah. “Milliyet Duygusu ve Maneviyat”, **Yeni Sabah**, 5 Ocak 1948, ss. 4.

Hanioğlu, Şükrü. “Türkçülük”, **Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt: 5, İletişim Yayınları, İstanbul, 1985, ss. 1394-1399.

Hatunoğlu, Kurt Tarık Öz-Han, “Bünyemizde Bulunan Milli Yaralar”, **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 10-11.

Hayıt, Baymirza. “Enternasyonalizm Perdesi Altında Ruslaştırma”, çev. K. Öztürk, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 61, 1 Aralık 1959, ss. 10-11.

Hocaoğlu, S. Ertürk, “Millet ve Milliyetçilik I”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, s. 15.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “ “İrkçı-Turancı” Atatürk I”, **Türkeli**, Sayı: 26, 20 Aralık 1952, ss. 3-4.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “ “İrkçı-Turancı” Atatürk II”, **Türkeli**, Sayı: 27, 5 Ocak 1953, ss. 3-5.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “ “İrkçı-Turancı” Atatürk”, **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, ss. 3-4.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “San’at ve Cemiyet”, **Orkun**, Sayı: 50, 14 Eylül 1951, ss. 6-7.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “Turancılık”, **Orkun**, Sayı: 7, 17 Kasım 1950, ss. 13-14.

Hocaoğlu, S. Ertürk. “Türkçülük ve Kemalizm”, **Orkun**, Sayı: 39, 29 Haziran 1951, s. 3.

Hucent, Bedri. “Türkiye’de Türkistanlı Göçmenler ve Muhaceret Sebepleri”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Haziran 1959, ss. 5, 15.

İraklı Türk. “İrak Türklüğü”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 14, 1 Haziran 1956, s. 4.

İkbal Vurucu, “Anadolucu Türk Milliyetçilerinde Turancılık Algısı”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, ss. 267-280.

İmer, M. Kubilay. “Türkçüler ve Düşmanları”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 7.

İnan, Abdülkadir. “Türk Edebiyatı ve Tarihi Üzerine Rus Baskısı”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 10 (280), Ocak 1960, ss. 41-42.

İnan, Yusuf Ziya. “Türk Ahlâk Akademisi Kurulmalıdır”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, s. 8.

İslamtürk, Sabri Baki. “İnsan Hakları”, **Orkun**, Sayı: 47, 24 Ağustos 1951, s. 8.

İslamtürk, Sabri Baki. “Vatandaş Ahlakı”, **Orkun**, Sayı: 57, 2 Kasım 1951, ss. 3-4.

Kafesoğlu, İbrahim. “Türk Medeniyeti ve Batıya Tesirleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, ss. 20-24.

Kafli, Kadircan. “Turancılık Nedir?”, **Yeni Sabah**, 20 Nisan 1951, s. 2.

Kafli, Kadircan. “Türk Ocağı ve Milliyet Meselesi”, **Yeni Sabah**, 19 Mart 1949, ss. 2.

Kafli, Kadircan. “Yabancı Yerlerdeki Türkleri Kurtaralım!”, **Yeni Sabah**, 30 Ağustos, 1949, ss. 2.

Kankurudanoğlu, Necati Bozkurt, “Bir Teşkilat Lazım”, **Ocak**, Yıl: 1, Sayı: 26, 2 Kasım 1956, ss. 1, 8.

Kankurudanoğlu, Necati Bozkurt. “Dış Türklere Ait Düşmanlık”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, s. 13.

Kaplan, Mehmet. “Atatürkçülük Bir İdeoloji Olabilir mi?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 36, 15 Nisan 1952, s. 3.

Kaplan, Mehmet. “Millet ve Milli Şuur”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 18, Ağustos 1948, ss. 2-4.

Kaplan, Mehmet. “Milliyetçiliğe Dair”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 11, Ocak 1948, ss. 2-3.

Kaplan, Mehmet. “Milliyetçilik ve Coğrafya”, **Bizim Türkiye**, Sayı: 25, 17 Kasım 1948, s. 4, 16.

Kaplan, Mehmet. “Nesillerin Ruhu III”, **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 25, Mart 1949, ss. 2, 6-7, 10.

Kaplan, Mehmet. “Yeni Türk Milliyetçiliği”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 8, Ekim 1947, ss. 2-4.

Karabey, Laika. “San’atta Milliyet”, **Türk Ruhu**, Sayı: 2, 10 Ocak 1958, ss. 7.

Karacan, Ali Naci. “Türkiye Dışındaki Türkler”, **Türk İzi**, Yıl: 1, Sayı: 2-3, Haziran-Temmuz 1952, ss. 2-4.

Karaçalı, Mehmet. “Milliyetçilik Anlayışımız ve Komünizm”, **Türk İzi**, Yıl: 8, Sayı: 1-6, Ocak-Haziran 1958, ss. 12-13, 17.

Karaçalı, Mehmet. “Türkiye’de Milli Şuurun Doğuş ve Tekâmülü”, **Türk İzi**, Yıl: 8, Sayı: 7-12, 1958, ss. 4-6, 16.

Karamağaralı, Haluk. “Başbakan Adnan Menderes’e Açık Mektup”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 28, 10 Mayıs 1952, ss. 1, 4.

Karamağaralı, Haluk. “Başbakan Adnan Menderes’e Açık Mektup”, **Oğuz**, Cilt: 1, Sayı: 3, Haziran 1952, ss. 3, 18.

Karamağaralı, Haluk. “Başbakan Adnan Menderese Açık Mektup”, **Aras**, Sayı: 6, 1 Haziran 1952, ss. 3-4.

Karamağaralı, Haluk. “Biz Bize”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 3, 29 Mart 1952, ss. 1, 4.

Karamağaralı, Haluk. “İlk Adım”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 1, 20 Ekim 1951, s. 1.

Karaoğuz, Doğu. “Cafer Seydahmet Kırımer’in Türkçülük Üzerindeki Görüşleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 239 (560), Temmuz 2007, ss. 43-45.

Karaoğuz, Doğu. “Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Türkçülük Üzerindeki Görüşleri”, **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 243 (604), Kasım 2007, ss. 54-57.

Kazanoğlu, A. “Türkçülük ve Türk Birliği”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, ss. 6-7.

Kemaloğlu, “Milliyetçiliğin Soysuzlaştırılması”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 4, 25 Nisan 1947, ss. 6-8.

Kılıçkaya, Vehbi. “Muhafazakârlık ve İnkılâpçılık”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 18, 29 Haziran 1956, s. 3.

Korkut, Şerif. “Türkçülüğümüze Dair”, **Çınaraltı**, Sayı: 11, 19 Haziran 1948, ss. 10.

Kök, Mustafa. “ ‘Türk Milliyetçiler Derneği’nden ‘Türkiye Milliyetçiler Cemiyeti’ne-1 1950’li-60’lı Yılların ‘Millet Tanımı’ ve Günümüz İçin Önemi”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, ss. 141-148.

Kök, Mustafa. “ ‘Türk Milliyetçiler Derneği’nden ‘Türkiye Milliyetçiler Cemiyeti’ne 1950’li ve 60’lı Yılların Millet Tanımı ve Günümüz İçin Önemi”, **Türk Yurdu**, Devre 7, Cilt 32 (64), Sayı 295 (656), Mart 2012, ss. 86-99.

Kültegin, Orhan Turan. “Garplılaşmak mı? I”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 46, 7 Eylül 1958, ss. 9-10.

Kültegin, Orhan Turan. “Garplılaşmak mı? II”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 47, 1 Ekim 1958, ss. 22-23.

Kültegin, Orhan Turan. “Garplılaşmak mı? III”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 48, 1 Kasım 1958, s. 14.

Levend, Agah Sırrı. “Karşımıza Kim Çıktı”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, ss. 32, 39.

Löker, Erhan. “İdeoloji Nedir?”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 11, 29 Aralık 1951, ss. 1-2.

Löker, Erhan. “İki Devir”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 12, 5 Ocak 1951, ss. 1-2.

Löker, Erhan. “Türkçülüğün Sistemleştirilmesinde İlim Zihniyeti”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 9, 15 Aralık 1951, ss. 1-2.

Löker, Erhan. “Türkçülükte Yeni Mefhumlar ve Sistemcilik”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 8, 8 Aralık 1951, ss. 1-2.

Löker, Erhan. Türkçüler Arası Teşkilatlanmanın Manâsı”, **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, s. 10.

Mete, İzzettin. “Türk’ün Dünya Tarihi İçindeki Manası”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 1, Sayı: 4, 1 Mart 1954, ss. 259-266.

Milliyetçi. “Türkçülüğümüzün Esasları”, **Türk**, Cilt: 1, Sayı: 2, 16 Ağustos 1952, s. 6.

Mirkelamoğlu, Necip. “Garp ve Şark”, **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 9, Mayıs 1946, ss. 4-5.

Mirza Bala. “Din ve Komünizm”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 12, 15 Ocak 1951, s. 3.

Mirza Bala. “Esir Milletler Davası”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 2, Sayı: 31, 1 Mart 1952, s. 1.

Mirza Bala. “Rusluk ve Komünizm”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 22, 15 Haziran 1951, s. 3.

Mirza Bala. “Türklük ve Komünizm”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 18, 15 Nisan 1951, s. 2.

Musabay, İlhami. “Başlarken”, **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 1, Temmuz 1956, ss. 24-25.

Mücadeleci. “Türk Milliyetçileri Birleşti”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 18, 15 Nisan 1951, ss. 1, 4.

Mücellitoğlu, “Kalkınmanın Tek Çaresi”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 8-1, 1 Ekim 1948, ss. 8-9.

Müftüoğlu, Mustafa. “Nebil Buharalı”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, s. 6.

Müftüoğlu. “Atsız’la Konuştum”, **Kızıl Elma**, Sayı: 3, 19 Kasım 1947, ss. 8-10, 16.

Nizamgiller, Ferhat. “Dil Meselesi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 12, 18 Mayıs 1956, s. 5.

Noyan, Tefik. “Hamdullah Suphi Tanrıöverin Halk Partisinden Çekilmesi”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 11, 9 Ocak 1948, ss. 3, 15.

Okay, Orhan. “Milliyetçi Düşüncenin Odak Noktalarından Milliyetçiler Derneği”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 19 (51), Sayı: 139-140-141 (500-501-502), Mart-Nisan-Mayıs 1999, ss. 334-338.

Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 1”, **Orkun**, Sayı: 25, 23 Mart 1951, ss. 3-4.

Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 2”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, ss. 3-4

Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 3”, **Orkun**, Sayı: 27, 6 Nisan 1951, ss. 3-4.

Okçuoğlu, “İrkçılık-Turancılık Meselesi 4”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, s. 3.

Okçuoğlu, “Türk İrkçılığının Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 19, 9 Şubat 1951, s. 6.

Okçuoğlu. “Orta Okul Türkçe Kitapları”, **Orkun**, Sayı: 44, 3 Ağustos 1951, ss. 3-4

Okkalıoğlu, Ahmet Darcan. “Milli San’at”, **Orkun**, Sayı: 41, 13 Temmuz 1951, s. 11.

Orkun, Hüseyin Namık. “Aşağılık Duygusu”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 18, 23 Şubat 1952, ss. 1-2.

Orkun, Hüseyin Namık. “Bir Nisanın Manası”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 23, 29 Mart 1952, ss. 1, 4.

Orkun, Hüseyin Namık. “Bugünkü Türkçülüğün Esaslarına Doğru”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 7, Kasım 1947, ss. 8-9.

Orkun, Hüseyin Namık. “İleri Bir Millet Olmanın Tek Çaresi”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 3, Aralık 1946, s. 1.

Orkun, Hüseyin Namık. “Milli Benliğe Doğru”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 21, 15 Mart 1952, s. 1.

Orkun, Hüseyin Namık. “Türk Dünyası”, **Türk Dünyası**, Sayı: 1, Şubat 1955, ss. 4-5

Orkundandır Sesler, “Türk Milliyetçiler Derneği”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, ss. 8-9.

Orkundandır Sesler. “Bolşevikler ve Bizimkiler”, **Orkun**, Sayı: 14, 5 Ocak 1951, ss. 8-9.

Orkundandır Sesler. “Niçinmi?”, **Orkun**, Sayı: 18, 2 Şubat 1951, s. 8.

Ortaç, Yusuf Ziya. “Herşeyin Üstünde”, **Çınaraltı**, Sayı: 1, 17 Mart 1948, s. 1.

Ortaylı, İlber. “Osmanlı İmparatorluğu’nda Millet”, **Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt: 4, İletişim Yayınları, İstanbul, 1985, ss. 996-1001.

Osman Yüksel, “Yerli Ruh”, **Oğuz**, Sayı: 1, Mart 1952, ss. 6-7.

Osman Yüksel. “İman ve Gençlik”, **Kopuz**, Sayı: 9/1, Nisan 1956, s. 5.

Osman Yüksel. “Manevi Emperyalizm”, **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 2, Mayıs 1947, s. 3.

Osman Yüksel. “Uyanan Gençlik”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, s. 6.

Öge, Ali Taştan. “Kızmayalım”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 4, 23 Mart 1956, s. 2.

Önder, A. Rıza. “Türkçülük Neden Gereklidir?”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 8-2, 1 Aralık 1948, s. 14.

Önsoy, Lütfi. “Birliğe Davet”, **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, ss. 6-7.

Önsoy, Lütfi. “Cemiyetten Öğrendiklerim”, **Orkun**, Sayı: 10, 8 Aralık 1950, ss. 10-11.

Özbayoğlu, Reşat. “Türk Ruhu ve Türk Milliyetçiler Derneği”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 24, 5 Nisan 1952, ss. 1, 4.

Özcan, Ömer. “Toplum Önderi Dr. Tahsin Tola ve Senirkent Kalkınması II”, **Türk Yurdu**, Cilt: 27 (59), Sayı: 241 (602), Eylül 2007, ss. 47-51.

Özcan, Ömer. M. Çağatay Özdemir, Serdar Sağlam, “Necmeddin Sefercioğlu ile Yakın Tarihimiz Üzerine”, **Türk Yurdu**, Cilt: 29 (61), Sayı: 266 (627), Ekim 2009, ss. 50-62.

Özdemir, Nurettin. “Türk Kültür Ocağının Feshi Dolayısıyla”, **Orkun**, Sayı: 46, 17 Ağustos 1951, s. 10.

Özhan, Kurt Tarık. “Türkistan Kurtulacaktır”, **Serdengeçti**, Yıl: 11, Sayı: 29, Mart 1959, s. 2.

Özlü, Hikmet. “Cemiyet Faaliyetleri”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 29, 1 Nisan 1957, s. 13.

Öztürkmen, Ömer. “Beşinci Kol”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 1, 5 Kasım 1950, ss. 4-5.

Özyedekçi, Kazım. “Kızıl Eller mi?”, **Davran**, Yıl: 1, Sayı: 1, 15 Nisan 1948, s. 11.

Özyıldırım, Bekir Sıddık. “İnkılâp Hakkında”, **Orkun**, Sayı: 21, 23 Şubat 1951, s. 13.

Özyıldırım, Bekir Sıddık. “Kıbrıs Türkündür”, **Türkeli**, Sayı: 13, 5 Haziran 1952, s. 4.

Özyıldırım, Bekir Sıddık. “Yolumuzu, Özümüzde Arayacağız”, **Türkeli**, Sayı: 20, 20 Eylül 1952, s. 4.

Pusat, Selim. “ ‘Devlet’ Adındaki ‘Harâmi Ocakları’ ile Siyasi Bağları Muhafaza Etmek Faydasızdır”, **Orkun**, Sayı: 42, 20 Temmuz 1951, s. 3.

R. Ç. “Milliyetçilik”, **Bizim Türkiye**, Sayı: 16, 23 Haziran 1948, s. 8.

R. T. “Bugünkü Türkçülük Cereyanının Tahlili”, **Tasvir**, 27 Şubat 1947, s. 2.

Sadri Maksudi. “Milli İdeoloji ve Yabancı İdeolojiler”, **Tasvir**, 13 Ocak 1946, s. 2.

Sadri Maksudi. “Yabancı İdeolojiler”, **Tasvir**, 20 Ocak 1946, ss. 2-3.

Safa, Peyami. “Delil Yağıyor”, **Çınaraltı**, Sayı: 1, 17 Mart 1948, s. 4.

Safa, Peyami. “Kalenin Dışındakiler ve İçindekiler”, **Tasvir**, 17 Ekim 1945, ss. 1-2.

Safa, Peyami. “Kıbrıs Davasında Rumlar ve Yunanlılar”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 7, Sayı: 6 (39), 1 Mayıs 1957, ss. 1-2.

Safa, Peyami. “Kıbrıs, Yine Kıbrıs, Daima Kıbrıs!”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 8-9, Sayı: 14-15 (48-49), Şubat-Mart 1958, ss. 5-11.

Safa, Peyami. “Rusçuluk ve Türkçülük”, **Çınaraltı**, Sayı: 5, 14 Nisan 1948, s. 5.

Safa, Peyami. “Sağcılık Solculuk”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 6, Sayı: 3 (36), 1 Şubat 1957, ss. 56-60.

Safa, Peyami. “Sovyet Nazileri”, **Tasvir**, 12 Aralık 1945, s. 1.

Sançar, Nejdet. “Amerikan Hayranlığı Tehlikesi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, ss. 1, 6.

Sançar, Nejdet. “Birleştirici Tek Fikir: Milliyetçilik”, **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 3 (285), Haziran 1960, s. 20.

Sançar, Nejdet. “Birlik Ruhu”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 68, 1 Temmuz 1960, ss. 2-3.

Sançar, Nejdet. “Büyük Tehlike”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 28, 1 Mart 1957 ss. 3-5.

Sançar, Nejdet. “Dış Türkler ve Türkiye”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 30, 1 Mayıs 1957, ss. 10-12.

Sançar, Nejdet. “Dış Türkler”, **Orkun**, Sayı: 3, 20 Ekim 1950, ss. 4-5.

Sançar, Nejdet. “Fikir Mücadelesinde Milliyetçi Gençlerin Mühim Vazifesi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 5, 30 Mart 1956, ss. 1, 8.

Sançar, Nejdî. “Kızıl Âfete Karşı Kür-Şad’lık Ruhu”, **Türkeli**, Sayı: 15, 5 Temmuz 1952, s. 2.

Sançar, Nejdî. “Kızıl Moskof Soygunculuğu”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 55, 1 Haziran 1959, ss. 10-11.

Sançar, Nejdî. “Komünist Rejiminde Kızılların Akıbeti”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 20, 1 Temmuz 1956, ss. 10-12.

Sançar, Nejdî. “Komünistlerle Savaş”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 3, 30 Ağustos 1950, s. 3.

Sançar, Nejdî. “Koynumuzdaki Beslenen Yılanlar”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 19, 1 Haziran 1956, ss. 10-11, 13.

Sançar, Nejdî. “Laboratuvar İrkçılığı”, **Yeni Bozkurt**, Yıl: 3, Sayı: 25-5, Mayıs 1948, ss. 1, 13.

Sançar, Nejdî. “Millî Şuur”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 67, Haziran 1960, s. 5.

Sançar, Nejdî. “Milliyetçiler Birleşiniz”, **Özleyiş**, Cilt: 1, Sayı: 3, Aralık 1946, ss. 1, 13.

Sançar, Nejdî. “Moskofçulukla Savaşta Matbaa, Kitapçı ve Bâylere Düşen Vazife”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, ss. 4, 8.

Sançar, Nejdî. “Noel Babaya Karşı Dede Korkut”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 9 (279), Aralık 1959, s. 45.

Sançar, Nejdî. “Rıza Nur ve Türklük Meseleleri”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 8, 25 Eylül 1947, ss. 6-7.

Sançar, Nejd. “Soy ve Soydaşlık Hakkında”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 52, 11 Mart 1959, ss. 6, 18.

Sançar, Nejd. “Tarihi Gerçekleri İnkâr Edenler”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 12, 18 Mayıs 1956, s. 1.

Sançar, Nejd. “Türk Irkçılığı”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 5, 25 Mayıs 1947, ss. 4-7, 18.

Sançar, Nejd. “Türk Irkının İri Düşmanı”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 6, 15 Ekim 1950, s. 3.

Sançar, Nejd. “Türk Milliyetçiliğinde Devreler”, **Türk Yurdu**, Cilt: 2, Sayı: 1 (283), Nisan 1960, ss. 19-20.

Sançar, Nejd. “Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 58, 1 Eylül 1959, ss. 7, 20.

Sançar, Nejd. “Türkçülük Bahsinde Gaflet”, **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, s. 9.

Sançar, Nejd. “Türkçülük Düşmanları ve Turancılık”, **Orkun**, Sayı: 20, 16 Şubat 1951, ss. 3-4.

Sançar, Nejd. “Türkçülük Düşmanları Yine Sahnede!”, **Orkun**, Sayı: 11, 15 Aralık 1950, ss. 12-14.

Sançar, Nejd. “Türkçülük Düşmanları”, **Orkun**, Sayı: 1, 6 Ekim 1950, ss. 4-5.

Sançar, Nejd. “Türkçülük Komünistlik Çarpışmasında Komünistlere Üstünlük Sağlayan Hususlar”, **Altın Işık**, Cilt: 1, Sayı: 3, 15 Mart 1947, ss. 14-16.

Sançar, Nejdett. “Türkiyede Azınlık İrkçılığı”, **Orkun**, Sayı: 15, 12 Ocak 1951, s. 5.

Sefercioğlu, Necmeddin. “1950’lerden Esintiler”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 32 (64), Sayı: 295 (656), Mart 2012, ss. 80-85.

Sefercioğlu, Necmeddin. “1950-1960 Arasında Milliyetçi Kuruluşlar”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 19 (51), Sayı: 139-140-141 (500-501-502), Mart-Nisan-Mayıs 1999, ss. 295-298.

Sefercioğlu, Necmeddin. “Türk Milliyetçiler Derneğı”, **Türk Yurdu**, Devre: 7, Cilt: 31 (63), Sayı: 289 (650), Eylül 2011, ss. 132-140.

Serdengeçti, “Hamdullah Suphiye Soruyoruz”, **Serdengeçti**, Yıl: 3, Sayı: 6, Mayıs 1949, s. 5.

Serdengeçti, “Kıbrıs”, **Serdengeçti**, Yıl: 10, Sayı: 24, Nisan 1957, s. 7.

Serdengeçti, “Yıkıldılar!”, **Serdengeçti**, Yıl: 4, Sayı: 11, Eylül 1950, ss. 3, 15.

Serdengeçti, “Yolumuz – Bizim Milliyetçiliğimiz”, **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 1, Nisan 1947, ss. 3-4.

Serdengeçti, Osman Yüksel. “Nereye Gidiyoruz?!” **Serdengeçti**, Yıl: 1, Sayı: 4, Mart 1948, ss. 3-5.

Serdengeçti, Osman. “Son Hadiseler ve Onların İçyüzü”, **Serdengeçti**, Yıl: 5, Sayı: 13, Haziran 1951, s. 3.

Serdengeçti. “Kültür Emperyalizmi”, **Serdengeçti**, Yıl: 4, Sayı: 8, Şubat 1950, s. 3.

Serdengeçti. “Yıl Başı”, **Serdengeçti**, Sayı: 28, Ocak 1959, ss. 6-7.

Sofuoğlu, M. Zeki. “ Türkçüler ve Kızıl Mürteciler”, **Orkun**, Sayı: 11, 15 Aralık 1950, s. 3.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Amerika Komünizmle Nasıl Mücadele Ediyor? Biz Ne Yapıyoruz?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 11, 1 Ocak 1951, ss. 2, 4.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Amerika Komünizmle Nasıl Mücadele Ediyoruz? Biz Ne Yapıyoruz?”, **Kalem**, Yıl: 1, Sayı: 6, Şubat 1949, ss. 8-9, 12-13.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Bir Millet Neden Mahvolur?”, **Toprak**, Yıl: 1, Sayı: 7-8, Nisan 1946, s. 3.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Çocuklarımızın Eğitimi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 21, 28 Eylül 1956, s. 4.

Sofuoğlu, M. Zeki. “İnsanlık Alemi ve Milliyetçilik”, **Orkun**, Sayı: 29, 20 Nisan 1951, s. 7.

Sofuoğlu, M. Zeki. “İrtica Palavrası”, **Kopuz**, Yıl: 1, Sayı: 4, Temmuz 1956, ss. 8, 15.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Komünistlerin Yapmak İstedikleri Nedir?”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 17, 1 Nisan 1951, s. 2.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Komünizmle Mücadele Etmenin En İyi Şekli Nedir?”, **Serdengeçti**, Yıl: 4, Sayı: 10, Mayıs 1950, s. 4.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Milliyetçiliğin Altı Temeli”, **Orkun**, Sayı: 28, 13 Nisan 1951, ss. 6-7.

Sofuoğlu, M. Zeki. “Türkçülük ve Hürriyet”, **Orkun**, Sayı: 14, 5 Ocak 1950, s. 3.

Soysallıoğlu, İ. Suphi. “Türk Ocaklarının İhyası Lazımdır”, **Tasvir**, 22 Şubat 1948, s. 3.

Sümer, Faruk. “XV: Yüzyılda Türk Aleminde Milli Şuurun Canlanması”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 4 (274), Haziran 1959, ss. 13-15.

Şener, Burhaneddin. “Alev”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 7, 13 Nisan 1956, s. 3.

Şener, Burhaneddin. “Asmalı Mescit 74, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 10, 4 Mayıs 1956, s. 3.

Şener, Burhaneddin. “Kerküklü Türk ve Biz”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 19, 13 Temmuz 1956, s. 3.

Şener, Burhaneddin. “Uykudaki Patronlar”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 11, 11 Mayıs 1956, s. 5.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 4 Ekim 1947, ss. 1, 4.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 6 Ekim 1947, s. 1

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 7 Ekim 1947, ss. 1, 3.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 8 Ekim 1947, ss. 1, 4.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Komünizme Karşı Manevi Cepheler”, **Tasvir**, 9 Ekim 1947, s. 4.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Tarih Boyunca Türk-Rus Münasebetleri V”, **Tasvir**, 19 Nisan 1947, s. 2.

Tanrıöver, Hamdullah Suphi. “Tarih Boyunca Türk-Rus Münasebetleri VI”, **Tasvir**, 20 Nisan 1947, s. 2.

Tanyu, Hikmet. “Esirlerin İnsanlık ve Hürriyeti Mazlumların İnsan Hakları”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 38, 1 Ocak 1958, s. 5.

Tanyu, Hikmet. “Orta Okul Türkçe Kitaplarının Mahiyeti”, **Orkun**, Sayı: 53, 5 Ekim 1951, ss. 9-12.

Tarhan, Nuri. “Din ve İrtica Konusunda”, **Orkun**, Sayı: 46, 17 Ağustos 1951, s. 7.

Tarhan, Nuri. “İrtica Var!”, **Orkun**, Sayı: 26, 30 Mart 1951, s. 7.

Tarhan, Nuri. “Mâhut İllete Dair”, **Orkun**, Sayı: 10, 8 Aralık 1950, s. 7.

Tataç, Ziya. “Türk Ocaklarını Yeniden İhya Etmeliyiz”, **Kızıllema**, Yıl: 1, Cilt: 2, Sayı: 14, 27 Şubet 1948, s. 4.

Tevetoğlu, Fethi. “Türk Seciyesi”, **Oğuz**, Sayı: 2, Nisan 1952, ss. 6-7.

Tevetoğlu. “Dil Davamız I”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 3, 5 Aralık 1950, ss. 1, 7.

Tevetoğlu. “Dil Davamız II”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 4, 20 Aralık 1950, s. 3.

Tevetoğlu. “Din Dâvamız”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 5, 5 Ocak 1951, s. 3.

Tevetoğlu. “Milli Davalarımız”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Ağustos 1950, s. 1.

Timurtaş, Faruk K. “Dil Meselesi ve Aşırı Özleştiricilik”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, s. 40.

Timurtaş, Faruk K. “Kültür Bağı ve Türklük Dünyası”, **Toprak**, Cilt: 6, Sayı: 63, 1 Şubat 1960, s. 7.

Togan, Zeki Velidi. “Yeni Rusluğun Mahiyeti”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1 Sayı: 10, 15 Aralık 1950, ss. 1, 4.

Topallıoğlu, Abdülhadi. “Anadolu Davası”, **Örkun**, Sayı: 61, 30 Kasım 1951, ss. 2-3.

Topallıoğlu, Abdülhadi. “Arkadaşlara Çalışma Sahaları”, **Mefkûre**, Yıl: 1, Sayı: 11, 29 Aralık 1951, ss. 1-2.

Topallıoğlu. “Doğu Anadolu'da Maarif Davası”, **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 5, 16.

Topçu, Nurettin “Millette İrade”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 15, Mayıs 1948, ss. 6-7.

Topçu, Nurettin. “Milli Ruh ve Milli Mukaddesat”, **Hareket**, Yıl: 2, Sayı: 16, Haziran 1948, ss. 4-6.

Tosun, Şükrü. “Kıbrıs Meselesi ve Türkiye'nin Güvenliği”, **Türk Düşüncesi**, Cilt: 8-9, Sayı: 14-15 (48-49), Şubat-Mart 1958, ss. 22-29.

Tuğrul, Aziz. “Komünizmle Mücadele Esasları”, **Bizim Türkiye**, Sayı: 18, 21 Temmuz 1948, s. 11.

Tuna, Orhan. “ Türk Azınlıklarının Kaderi”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 61, 1 Aralık 1959, s. 5.

Turan, Osman. “Kıbrıs Meselesinin Halli I”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 2 (272), Nisan 1959, ss. 15-16.

Turan, Osman. “Kıbrıs Meselesinin Halli II”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 3 (273), Mayıs 1959, ss. 17-18.

Turan, Osman. “Türk Dilinin Müdafaası”, **Türk Yurdu**, Cilt: 1, Sayı: 1 (271), Mart 1959, ss. 38-40.

Turanlı, Hidayet. “Bolşevizm Rus Emperyalizminin Yeni Şeklidir”, **Türk İzi**, Yıl: 5, Sayı: 4-8, Nisan-Ağustos 1956, ss. 1-2, 7.

Tümtürk, İsmet. “Atatürk Meselesi” **Orkun**, Sayı: 24, 16 Mart 1951, ss. 3-4.

Tümtürk, İsmet. “Bir Beyanname Münasebetiyle”, **Orkun**, Sayı: 68, 18 Ocak 1952, ss. 12-16.

Tümtürk, İsmet. “Bir Tehlike Var”, **Orkun**, Sayı: 15, 12 Ocak 1950, ss. 3-4.

Tümtürk, İsmet. “İnkılap İrtica”, **Orkun**, Sayı: 17, 26 Ocak 1951, ss. 3-5.

Tümtürk, İsmet. “Komünistler”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 2, 9 Mart 1956, ss. 1, 8.

Tümtürk, İsmet. “Komünizm Tehlikesi”, **Orkun**, Sayı: 62, 7 Aralık 1951, s. 2.

Tümtürk, İsmet. “ Son Ceza Kanunu Tadilleri Üzerinde Bazı Düşünceler”, **Orkun**, Sayı: 64, 21 Aralık 1951, ss. 12-13.

Tümtürk, İsmet. “Komünizmle Mücadele I”, **Orkun**, Sayı: 2, 13 Ekim 1950, ss. 4-6.

Tümtürk, İsmet. “Komünizmle Mücadele II”, **Orkun**, Sayı: 5, 3 Kasım 1950, ss. 6-7.

Tümtürk, İsmet. “Komünizmle Mücadele III”, **Orkun**, Sayı: 6, 10 Kasım 1950, ss. 10-11.

Türk, Cezmi. “Birinci Vazife”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 25, 1 Aralık 1956, ss. 3-4.

Türk, Cezmi. “Milliyetçiliğimiz Her Şeyden Önce Bir Müdafaa Mefkûresidir”, **Çakmak**, Sayı: 47, 26 Ocak 1957, s. 5.

Türk, Cezmi. “Turancılık”, **Toprak**, Cilt: 4, Sayı: 47, 1 Ekim 1958, ss. 3-4.

Türkçü. “Dil Birliği”, **Kızıl Elma**, Yıl: 1, Cilt: 2, Sayı: 13, 13 Şubat 1948, ss. 7, 13.

Türkeli, Ahmet. “Şemsettin Günaltay’a Açık Mektup”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Nisan 1959, s. 3.

Türkeli, Ahmet. “Türkistanlılar ve Vazifeleri”, **Bulak**, Yıl: 1, Sayı: 6, 20 Ağustos 1959, s. 13.

Türkkan, Reha Oğuz. “Dış Türkler Meselesinde Artık Bugünkü Hareket Hattımızı Değiştirmeliyiz”, **Aras**, Sayı: 4, 1 Nisan 1952, ss. 9, 15.

Türkkan, Reha Oğuz. “İrkçilik Kin Esasına Dayanmaz”, **Tanrıdağ**, Yıl: 1, Sayı: 2, 20 Kasım 1950, ss. 4, 7.

Türkoğlu, Öcal. “Ülküye Doğru”, **Davran**, Cilt: 1, Sayı: 6, 30 Haziran 1948, ss. 5, 14.

Urazoğlu, Z. “Türk Milletinde Ahlak ve Milliyetçilik”, **Komünizme Karşı Mücadele**, Yıl: 1, Sayı: 4, 15 Eylül 1950, ss. 2, 4.

Uzun, Turgay. “Osmanlı Döneminde Türk Milliyetçiliği İdeolojisinin Kaynakları”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 28, 2010, ss. 253-267.

Ülken, Hilmi Ziya “Millet”, **Hareket**, Yıl: 3, Sayı: 27, Mayıs 1949, ss. 2-3, 12-13.

Ülküsal, Müstecib. “ Esir Milletler Haftası”, **Toprak**, Cilt: 5, Sayı: 59, 1 Ekim 1959, ss. 7, 18.

Ülküsal, Müstecib. “Türk Dünyası ve Aydınlara Düşen Borç”, **Türkistan Sesi**, Yıl: 1, Sayı: 3-4, Eylül-Ekim 1956, ss. 27-29.

Ülküsal, Müstecib. “Türk Dünyası”, **Türk Dünyası**, Sayı: 2, Mart 1955, ss. 6-7.

Ünal, Mahmut. “Örf ve Adetlerimiz Yaşayacaktır”, **Toprak**, Cilt: 3, Sayı: 25, 1 Aralık 1956, ss. 11-12.

Ünal, Tahsin. “Harsımızı Koruyalım”, **Orkun**, Sayı: 60, 23 Kasım 1951, s. 2.

Ünal, Tahsin. “Milli Şuur”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 9, 27 Nisan 1956, s. 1.

Ünal, Yalçın. “Komünizm ve Mukaddesat”, **Toprak**, Sayı: 33, 1 Ağustos 1957, ss. 14.

Üstün, Kayhan. “Radyo”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 3, 16 Mart 1956, s. 6.

Yavrucuk, Sami. “Birleşmiş Milletler”, **Aras**, Sayı: 1, Ocak 1952, s. 7.

Yılanlıoğlu, Babur. “Amerikan Taklidi”, **Ocak**, Sene: 1, Sayı: 15, 8 Haziran 1956, s. 5.

Yılanlıoğlu. “Ahlak Davamız”, **Orkun**, Sayı: 38, 22 Haziran 1951, s. 9.

Yoluğ-Er, “Milliyetçilik ve Emperyalizm”, **Oğuz**, Sayı: 3, Haziran 1952, s. 12.

Zeybekoğlu. “Türkçülük Bir Doktrin midir?”, **Orkun**, Sayı: 60, 23 Kasım 1951, ss. 3-4.

Zeybekoğlu. “Türkçünün Ahlak Görüşü”, **Orkun**, Sayı: 36, 8 Haziran 1951, ss. 3-4.

Zulkadiroğlu, Yaşar. “Solcu Zihniyeti”, **Toprak**, Cilt: 2, Sayı: 20, 1 Temmuz 1956, ss. 6, 19.

Bildiriler

Koçak, Cemil. “İrkçilik-Turancılık Dâvâsının Siyasi Rövanşı: Öner-Yücel Davası”, **Doğumunun 100. Yılında Hasan Âli Yücel Sempozyumu Bildiriler**, İzmir Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği, İzmir, 16-17.12.1997, ss. 267-282.

Bora, İ. Tanıl. “Milli Tarihte Devlet Mitosu”, **Tarih ve Milliyetçilik I. Ulusal Tarih Kongresi Bildiriler**, Mersin Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Mersin, 30.4 – 2.5.1997, ss. 7-10.

Tezler

Ateş, Alper. **1950’li Yıllarda Türkiye’de Milliyetçilik: Türk Milliyetçiler Derneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük, 2015.

Kılıç, Murat. **Liberalleşme Sürecinde Türk Milliyetçiliği ve Türk Milliyetçiler Derneği (1945-1953)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2011.

Tansel, Ömer. **Demokrat Parti Dönemi Kıbrıs Politikası**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

Yılmaz, Ercan. **Demokrat Parti Döneminde Milliyetçilik**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.

